Bundel - Raadsvergadering van 20 april 2023

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda
Voorgesteld besluit
Vaststellen van de agenda.

3 Besluitenlijst van 23 maart 2023
Voorgesteld besluit
Vaststellen van de besluitenlijst van 23 maart 2023.
Besluitenlijst Raadsvergadering 23 maart 2023

4 Toezeggingen / moties
Voorgesteld besluit
De lijst met toezeggingen en moties vast te stellen en af te doen:
Toezeggingen: 21, 22, 23, 25, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 43 en 283.
Moties: 17, 25 en 26.
Lijst moties en toezeggingen

5 Lijst ingekomen stukken
Voorgesteld besluit
Vaststellen van de lijst ingekomen stukken met de genoemde wijzen van afdoening.
LIS 19 maart tot en met 14 april 2023

6 Lange Termijn Agenda / Bestuurlijke Planning
Voorgesteld besluit
De Lange Termijn Agenda voor kennisgeving aannemen.
LTA 11-04-2023

7 Mondelinge vragen

8 Programma digitalisering softwarepakket Wmo en Participatiewet
Hamerstuk
De afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) heeft momenteel een softwarepakket dat door de leverancier wordt vervangen door een SAAS-oplossing. Een SAAS-oplossing is een programma dat gebruikt kan worden via de webbrowser of een app. Het gaat om het pakket van Centric: Suite Sociaal Domein. Deze omzetting betekent dat voor zowel de Participatiewet als de Wmo de afdeling MO een noodzakelijke aanbesteding uitvoert voor de aanschaf van een nieuwe applicatie voor beide vakgebieden. Parralel hieraan worden de processen geoptimaliseerd en lean (slanker) gemaakt. De werkzaamheden die nodig zijn om dit allemaal succesvol te kunnen doorlopen en de extra inzet van ambtelijke ondersteuning is via het raadsbesluit van 9 juni 2022 financieel afgedekt.
De aanschaf van nieuwe vak applicatie(s) brengt extra investeringen met zich mee voor zowel de aanschaf, implementatie en voor koppelingen met andere pakketten. Omdat de aanbesteding nog in uitvoering is, is de exacte investering nog niet te geven. Genoemde bedragen zijn gebaseerd op huidige contracten incl. indexering, koppelingen, geschatte implementatiekosten en beheerkosten.
Voorstel Programma digitalisering softwarepakket Wmo en Participatiewet
Bijlage 1. Begrotingswijziging raad Applicaties Sociaal Domein
Beantwoording technische vragen Programma digitalisering softwarepakket Wmo en Participatiewet

9 Verordening Cliëntenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023
Hamerstuk
De gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân heeft in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) een cliëntenraad om belangen van cliënten in de Sociale Werkvoorziening te behartigen. Met ingang van 1 januari 2020 (besluit Fair Deal) is de gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân beleidsarm geworden. Het beleid is onderdeel geworden van de individuele relatie tussen de gemeenten en de NV Caparis. Hiermee heeft de cliëntenraad een zogenaamde verweesde positie gekregen binnen de gemeenschappelijke regeling, terwijl belangenbehartiging op gebied van welzijn natuurlijk wel van evident belang is. Het ligt voor de hand om de cliëntenraad in gesprek te laten gaan met het management van Caparis. Immers, de medewerkers werken binnen de NV Caparis. Daarom wordt de raad voorgesteld om dit een formele status te geven middels een aanpassing van de bestaande verordening.
Voorstel Verordening Cliëntenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023
Bijlage 1. Verordening en het mandaatbesluit
Beantwoording technische vragen Verordening Cliëntenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023

10 Verantwoording fractievergoedingen 2022
Hamerstuk
De fracties die zitting hebben in de gemeenteraad ontvangen op grond van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Heerenveen 2021 een jaarlijkse fractievergoeding voor hun werkzaamheden. De fracties besteden de bijdrage om hun volk vertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol te versterken. Jaarlijks leggen de fracties verantwoording af over de besteding van het geld. De raad stelt na advies van het presidium de definitieve vergoeding vast.

Raadsvoorstel verantwoording fractievergoeding 2022
Overzicht verantwoording fractievergoeding 2022

11 Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)
Hamerstuk
Van de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) zijn de begrotingswijzing 2023 en de ontwerpbegroting 2024 ontvangen. In artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling FUMO is bepaald dat de gemeenteraad bevoegd is een zienswijze over deze financiële stukken naar voren te brengen bij het Dagelijks bestuur van de FUMO.
De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is een gemeenschappelijke regeling en werkt in opdracht van haar deelnemers, de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân. De FUMO zet zich in voor een betere en veilige leefomgeving in Fryslân. De FUMO schrijft vergunningen, houdt toezicht bij bedrijven en handhaaft waar nodig. Specialisten geven ook advies op het gebied van licht, geluid, trillingen, bodem, energie, externe veiligheid en juridische zaken.

Raadsvoorstel FUMO.PDF
Bijlage 1. Aanbiedingsbrief begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024.pdf
Bijlage 2. Begrotingswijziging 2023.pdf
Bijlage 3. Ontwerpbegroting 2024 .pdf
Bijlage 4. Conceptbrief gemeente Heerenveen.docx
Bijlage 5. Toelichting budget taakoverheveling Omgevingswet.pdf
Beantwoording technische vragen Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting FUMO

12 Terugkoppeling uitvoering en voortgang Raadsagenda 2022-2026 aan de gemeenteraad en de samenleving
Bespreekstuk
In de Raadsagenda 2022-2026 staat dat de gemeenteraad het belangrijk vindt om op de hoogte te worden gehouden van de voortgang van de uitvoering van de Raadsagenda 2022-2026. De Raadsagenda 2022-2026 wordt daarom één keer per kwartaal geagendeerd op de agenda in de gemeenteraad. In dit voorstel staat een proces hiervoor, zodat de raad in positie kan blijven.
In de Raadsagenda 2022- 2026 staat ook dat de gemeenteraad regelmatig wil terugkoppelen aan de samenleving. Ook hiervoor wordt een proces voorgesteld.

Raadsvoorstel terugkoppeling voortgang en uitvoering raadsagenda aan de gemeenteraad en aan de samenleving

Bespreekstuk
Het ledenaantal is bij met name vv Heerenveen de afgelopen jaren exponentieel gegroeid. De voornaamste reden hiervoor is de groei van de wijk Skoatterwâld. Bij het realiseren van woningen in deze wijk blijkt achteraf dat de behoefte aan sportvoorzieningen onvoldoende is meegenomen. Om die reden is samen met sc Heerenveen, vv Heerenveen en sc Heerenveen vrouwen gekeken naar een oplossing voor het capaciteitstekort. sc Heerenveen heeft daarbij aangegeven te willen verhuizen naar het noordelijke (nog te realiseren gebied) deel van het Sportpark om zo ruimte te maken voor de breedtesport.
De beoogde locatie voor de uitbreiding sportpark Skoatterwâld is als woningbouwlocatie opgenomen in de grondexploitatie Skoatterwâld. Op deze locatie zijn 123 woningen voorzien. Vanaf de zomer van 2020 is de gemeente in gesprek met sc Heerenveen en vv Heerenveen om te onderzoeken of en hoe het huidige Sportpark Skoatterwâld kan worden herontwikkeld en uitgebreid aan de noordzijde.
De uitgangspunten zijn op 20 juli 2020 vastgelegd in een intentieverklaring die ondertekend is door sc Heerenveen, vv Heerenveen en het college van de gemeente Heerenveen (zie ook de bijlage 3). Een voorwaarde om überhaupt over een uitbreiding te praten was het aanpassen van het scheefgegroeide juridisch construct. In de zomer van 2022 is dit construct aangepast. De gemeente is weer eigenaar van alle sportvelden. In de zomer van 2022 is tevens gestart met de realisatie van de aanleg van een nieuw kunstgrasveld en de vervanging van een toplaag van een kunstgrasveld, inclusief sanering. Dit is begin 2023 afgerond.
Door sc Heerenveen en vv Heerenveen is een programma van eisen opgesteld voor de uitbreidingsplannen van het sportpark. De belangrijkste onderdelen van dit programma zijn:
- nieuw clubgebouw sc Heerenveen;
- nieuw clubgebouw vv Heerenveen;
- ruimte voor sc Heerenveen vrouwen;
- extra velden en andere sportfaciliteiten ten noorden van het huidige sportpark;
- het fysiek samenvoegen van het huidige sportpark en het nieuwe sportpark door middel van een brug. sc Heerenveen vraagt nu duidelijkheid aan de gemeenteraad over de intenties en randvoorwaarden van de uitbreidingsplannen op sportpark Skoatterwâld, zodat zij verder kunnen met de uitwerking van het financieringsplan en herontwikkelingsplan.

Voorstel Uitbreiding sportpark Skoatterwald
Bijlage 1. Woningbouw in oranjevlek bijlage 1
Bijlage 2. Brief sc vv bijlage 2
Bijlage 3. intentieovereenkomst
Bijlage 4. Begrotingswijziging raad vervolgonderzoek uitbr Sportpark Skoatterwald
Beantwoording technische vragen uitbreiding sportpark Skoatterwald
Inspraak_SCVVHeerenveen_Presentatie bijeenkomst sportpark Skoatterwald 30 maart

13.1 INGETROKKEN Motie ID 29 medegebruik Sportpark Skoatterwald- HL, GBH
We geven het college opdracht om:
Samen met de nu genoemde gebruikers actief andere sportverenigingen te benaderen en stimuleren om mede gebruik te maken van sportpark Skoatterwâld.

ID 29 - Motie Stimuleren mede gebruik Skoaterwald - HL, GBH

13.2 Motie borging integratie top- breedtesport
Verzoekt het college:
zich in te zetten voor een goede integratie van top- en breedtesport bij de invulling van de beoogde uitbreiding en dit te borgen in het voorstel.

ID 30 - Motie borging integratie top- breedtesport

Bespreekstuk
Er is sprake van de grootste instroom van asielzoekers in ons land sinds de piek van de periode 2015/2016. Hierdoor werd het afgelopen jaar duidelijk zichtbaar dat er in het hele land een nijpend tekort is aan opvang. Daarnaast is als gevolg van de oorlog sprake van een eveneens grote landelijke instroom van Oekraïners. De raad heeft daarom in maart 2022 een motie aangenomen om die vluchtelingen ruimhartig en menselijk te helpen. Inmiddels heeft de gemeente Heerenveen 180 Oekraïners opgevangen en is de taakstelling inmiddels tot 280 verhoogd. Ook is besloten 24 alleenstaande minderjarige vluchtrelingen op te nemen in onze gemeente. Ook in de gemeente Heerenveen is de behoefte aan opvang van vluchtelingen derhalve manifest.
In Fryslân is van oudsher sprake geweest van opvang van vluchtelingen. Er is steeds verantwoordelijkheid voor genomen en dat gebeurt ook nu aan de Bestuurlijke Regietafel, waaraan Heerenveen actief deelneemt. Met het oog op de komende spreidingswet - waarmee vluchtelingen evenredig over het land zullen worden gespreid - wordt aan deze tafel momenteel invulling gegeven aan de opgave voor Fryslân.
Het COA heeft in verband met de urgentie van het opvangtekort het college benaderd, om te komen tot een reguliere opvanglocatie binnen de gemeente Heerenveen. Uitgangspunt is een langjarige en duurzame samenwerking tussen de gemeente Heerenveen en het COA voor een periode van tenminste 10 jaren met circa 450 capaciteitsplaatsen. Het college stelt uw raad voor om proactief om te gaan op het verzoek van het COA door in te stemmen met het in principe vestiging van een AZC in Heerenveen. Indien dat het geval is, vragen wij uw raad akkoord te gaan met het geschetste vervolgproces, inclusief de locatiecriteria om te komen tot een optimale locatie van een AZC.
Vervolgproces
Indien de raad akkoord is met het principe tot vestiging van een AZC in Heerenveen, zal in de periode april-juni met het COA en met actieve inbreng van de lokale gemeenschap een inventarisatie worden opgesteld voor geschikte opvanglocaties in de gemeente Heerenveen. Vanuit deze inventarisatie zal de meest geschikte locatie nader worden uitgewerkt, waarbij onderhandeling met eigenaar of verhuurder een onderdeel is. Indien een geschikte locatie wordt gevonden, zal er gelijktijdig een traject gaan lopen om te komen tot een bestuursovereenkomst met het COA en een overeenkomst met eigenaar (huur of koop) worden gesloten. Naast een duidelijk communicatietraject met de omgeving zijn belangrijke afwegingscriteria bij de eventuele locatiekeuze:
• Duurzame inpassing in de wijk vanuit sociaal en fysiek domein.
• Toekomstperspectief voor de gebouwen en integratie.
• Participatie en doorlopende leerlijn van asielzoekers
• Toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen en winkels
• Verkeersituatie (ontsluiting, bereikbaarheid - ook voor hulpdiensten - en parkeren)
• Veiligheid en leefbaarheid voor bewoners AZC en omwonenden
• Effect op gebiedskwaliteit
• Duurzaamheid en toekomstperspectief gebouwen en terreininrichting
• Tijd die nodig is voor procedures (bestemmingsplan, vergunningen etc.)
• Locatie gebonden financiële gevolgen
De raad kan dan na de zomer een definitief besluit nemen over de locatie inclusief de daarbij behorende concrete uitwerking en planning, waarna het realisatieproces kan starten.

Voorstel Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
Bijlage 1. Formeel verzoek asielopvang
1. Inspraak Voorpost agendapunt 4
2. Inspraak Inwoner agendapunt 4
Beantwoording technische vragen AZC
stappenplan besluitvorming raad AZC def
tijdlijn besluitvormingsproces

14.1 ID 26 Amendement - Eerst burgerparticipatie - GBH, HL
Besluit:
1. Burgerparticipatie in het communicatieproces "vooraf" te faciliteren als het om de vraag gaat: -wel of geen AZC.
2. In te stemmen met de in het voorstel genoemde afwegingscriteria.
3. Aan de afwegingsciteria toe te voegen: onderzoek doen naar koppelkansen, zoals bijvoorbeeld wonen.
4. Akkoord te gaan met het vervolgproces van locatieanalyse, communicatie en participatie, uitmondend in het aan de raad voorleggen van voorkeurslocaties.
5. Als gemeenteraad pas na afronding van dit traject een besluit te nemen over een vestiging van een AZC, de voorkeurslocatie, de benodigde overeenkomsten, de koppelkansen en het voorgestelde vervolgtraject.

ID 26- Amendement Eerst burgerparticipatie GBH, HL.docx

Besluit:
1. *Instemmen met het in principe vestigen van een AZC binnen de gemeente Heerenveen en daarbij behorende afwegingscriteria;*
2. *Akkoord gaan met het vervolgproces van locatieanalyse, communicatie en participatie, uitmondend in een concreet locatievoorstel na de zomer.*
3. *Kennis nemen van het proces om te komen tot locatiekeuze.*
4. *Onderzoekt bij de verkenning naar locaties ook koppelkansen, zoals bijvoorbeeld wonen.*
5. *De gemeenteraad besluit eerst na afronding van dit traject over de definitieve locatie van een AZC, de benodigde overeenkomsten, de koppelkansen en het voorgestelde vervolgtraject*

ID 27 Amendement vestigen AZC - VVD, PvdA, D66, FNP

15 Integraal veiligheidsplan 2023-2026 'Veiligheid blijven we samen doen'

Bespreekstuk

Op 17 juli 2017 is door de raad het integraal veiligheidsplan 'Samen Veilig, Samen Doen! 2017-2021' vastgesteld. De volgende onderdelen zijn in dat beleidsplan als speerpunt aangewezen: verkeersveiligheid, overlastgevende en verwarde personen, jeugd en veiligheid, achter de voordeur, inbraakpreventie, ondermijnende criminaliteit. Dit plan is door de raad op 10 juni 2021 met een jaar verlengd en had daarmee een looptijd tot 1 januari 2023. Aangezien de looptijd van het vorige veiligheidsplan verstreken is, wordt er nu een nieuw integraal veiligheidsplan aan de raad voorgelegd waarin de koers voor de komende vier jaren bepaald wordt.

Er zijn drie scenario's uitgewerkt voor het te bereiken veiligheidsniveau en de bijbehorende financiële investeringen. Ieder scenario behelst een bepaald niveau van veiligheid. De genoemde functies en investeringen zijn grotendeels met elkaar verbonden. Het is een combinatie van beleid, uitvoering en juridische handhaving. Het één kan niet los gezien worden van het andere. Als we extra ogen en oren op straat hebben, zullen we meer zaken signaleren waar een vervolg aan moet worden gegeven en die input vormen voor een aanpassing van beleid en afstemming met onze belangrijkste partners.

De raad wordt gevraagd een richtinggevende uitspraak te doen over het te bereiken veiligheidsniveau en de bijbehorende financiële investeringen. De keuze voor het scenario maakt dan vervolgens onderdeel uit van de integrale afweging bij de meerjarenplanning en de begroting 2024.

Raadsvoorstel Integraal veiligheidsplan 2023-2026
Bijlage 1. IVP 2023-2026 Veiligheid blijven we samen doen
Bijlage 2. Evaluatie Integraal veiligheidsplan 2017-2022
Bijlage 3. Veiligheidsanalyse gemeente Heerenveen 2022
Bijlage 4. Zienswijze politie IVP Heerenveen
Bijlage 5. Zienswijze OM
Bijlage 6. I&O Research - Analyse Veiligheidsmonitor Heerenveen 2021
Bijlage 7. Benchmark BOA's definitief
Beantwoording technische vragen Integraal veiligheidsplan

Bespreekstuk
Na de verkiezingen in 2022 is door de gemeenteraad een raadsagenda opgesteld met een vijftal thema's. Tevens is een hoofdlijnenakkoord vastgesteld met een aantal transities.
Gezien het tijdstip van vaststelling van raadsagenda en hoofdlijnenakkoord konden deze nog niet financieel vertaald worden in de begroting 2023. Op 26 januari 2023 heeft de raad ingestemd met de opzet en planning van de meerjarenplanning 2023 (MJP) en de begroting 2024. Doel van de meerjarenplanning is om de thema's uit de raadagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord samen met de lopende opgaven integraal af te wegen. De meerjarenplanning wordt hiertoe in twee delen aan de raad aangeboden.
Het eerste deel dat nu voorligt bevat een eerste uitwerking van de thema's uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord. Hierin zijn de onderwerpen uit de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord die elkaar overlappen samengevoegd. De onderwerpen zijn uitgewerkt op het niveau van doelen en inspanningen. Waar onderwerpen nog niet inhoudelijk uitgewerkt konden worden zijn procesafspraken opgenomen. In deze procesafspraken is opgenomen welke resultaten de raad de komende jaren kan verwachten op de onderwerpen van de raadsagenda en hoofdlijnenakkoord; dit wordt nog nader uitgewerkt in een planning voor de komende raadsperiode.
De raad is hiermee vroegtijdig in positie om sturing en richting te geven voor de de uitwerking in de meerjarenplanning, deel 2. De meerjarenplanning deel 1 staat namelijk niet op zichzelf maar is een eerste stap naar de brede integrale afweging bij de meerjarenplanning, deel 2. In deel 2 worden de benodigde financiële middelen inzichtelijk gemaakt bij de onderwerpen uit de meerjarenplanning, deel 1. Tevens worden in de meerjarenplanning, deel 2 de lopende opgaven toegevoegd en de daarbij behorende budgetvragen.
Met als doel dat bij de meerjarenplanning, deel 2 de raad integraal kan afwegen op welke doelen en inspanningen de raad middelen wil inzetten bij de begroting 2024.
Deel 2 wordt op 13 juli 2023 besproken in de raad. Op deze wijze kunnen de effecten van de meicirculaire worden meegenomen beschikbare budget. De ambities zijn hoog en de middelen zijn beperkt. De verwachting is dan ook dat dat de raad bij de meerjarenplanning, deel 2 scherpe keuzes zal moeten maken.
Op 20 maart heeft er een INFO-sessie plaatsgevonden over het MJP. U kunt deze terugkijken via de volgende link:
https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Heerenveen/4dcc0d78-dc3a-472d-93b1-43cb05b9ad4c

Voorstel Meerjarenplanning 2023, deel 1
Bijlage 1. Meerjarenplan gemeente Heerenveen deel 1
Bijlage 2. Presentatie Infosessie 20 april: Werken met verandering en transities.pdf
Bijlage 3. onderleggers MJP.pdf
Beantwoording technische vragen MJP

16.1 ID 28 - Motie Raadsambities wonen in MJP verwerken - D66, HL
We geven het college opdracht om:
De in de meerjarenplanning genoemde doelstelling voor het te realiseren aantal woningen in overeenstemming met de aangenomen 'Uitgangspunten voor de woonvisie' te zetten op minimaal 3.000 tot 2030.

ID 28 - D66, HL - Motie Raadsambities wonen in MJP verwerken

17 Sluiting

Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	23-03-2023
Tijd	20:00 - 22:30
Locatie	Raadszaal
Voorzitter	T.J. van der Zwan
Aanwezigen	
PvdA	Mevrouw W. Ottens, mevrouw M. Ersoy, de heer J. Elsinga, de heer J.J. Buwalda, de heer O. Westerhof, de heer G. van der Wal, mevrouw F. Pool - Smeding
VVD	De heer R. Tromp, de heer G. Walsweer, de heer A. Kramp
FNP	De heer A. Eijer, mevrouw A. Kleefstra, de heer G. Jansen
HL	De heer A. Hartsuiker, de heer A. Melein, mevrouw J. van der Schaar
GL	De heer Y. van Woersem, de heer J. Naber, de heer J. Dekker
CDA	De heer B. Hoekstra, mevrouw A. Scheweer, de heer R. Hoekstra
D66	Mevrouw O. Chang, de heer A. Abma, mevrouw J. de Raad
SP	De heer J. van der Veen, mevrouw D. van Ruth
GB	De heer T. van der Ven, mevrouw A. Speel
CU	Mevrouw L. de Heij - Nap
College	Wethouders J. Zoetendal, S. Sijtsma, G. Rozema, J. van Veen, H. Rinkes
Afwezigen	Mevrouw M. Kuipers – Jansma (VVD)

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.

Mevrouw M. Kuipers – Jansma (VVD) is afwezig.

2 Vaststellen van de agenda

De agenda wordt vastgesteld met toevoeging van de motie vreemd ID 27 – Feiligheid Skoaterlandskedyk die ingediend wordt door de heer A. Eijer (FNP) mede namens raadsleden van de fracties FNP, HL, SP, GBH.

3 Besluitenlijsten van 23 februari en 6 maart 2023

De besluitenlijsten van 23 februari 2023 en 6 maart 2023 worden ongewijzigd vastgesteld.

4 Lijst ingekomen stukken 18 februari tot 18 maart 2023

De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld met de voorgestelde wijzen van afdoening.

5 Mondelinge vragen

Dhr. J. van Veen (SP) stelt vragen over de terug te betalen parkeergelden. De vragen worden beantwoord door wethouder Zoetendal namens het college.

Dhr. A. Eijer (FNP), mw. M. Ersoy (PvdA) en mw. O. Chang (D66) stellen vragen over de voorgenomen sluiting van basisschool Skoaterwiis in

Oudeschoot. De vragen worden beantwoord door wethouder Rozema namens het college.
Dhr. R. Tromp (VVD) stelt vragen over Thialf. De vragen worden beantwoord door wethouder Sijtsma namens het college.

6 Actualisatie reglement van orde gemeenteraad

Mevrouw O. Chang (D66) verlaat de vergadering.

De raad besluit unaniem:

Het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de door de raad ingestelde commissies van de gemeente Heerenveen 2023 vast te stellen.

7 Vaststellen Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

De raad besluit unaniem:

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs vast te stellen.

8 Verklaring van geen bedenkingen vervangen stalgebouw Leeuwarderstraatweg 222 Nieuwebrug

De raad besluit unaniem:

1. Een (ontwerp)verklaring van geen bedenkingen af te geven op grond van artikel 2.27 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, juncto artikel 3.11 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, juncto artikel 6.5 Besluit omgevingsrecht voor het bouwen van een stal en het legaliseren van een paardrijbak op het perceel Leeuwarderstraatweg 222 te Nieuwebrug.
2. Deze verklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken wanneer er geen zienswijzen over de ontwerpverklaring zijn ingediend.

9 Niet Gesprongen Explosieven; aanvraag Rijksbijdrage in de opsporing

De raad besluit unaniem:

De gemaakte kosten voor de opsporing van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) uit de Tweede Wereldoorlog, groot € 9.140,00 vast te stellen.

10 Plan van aanpak bestrijding invasieve exoten gemeente Heerenveen 2023-2027

Mevrouw O. Chang (D66) is weer aanwezig bij de vergadering.

De raad besluit unaniem:

1. het Plan van aanpak Invasieve exoten gemeente Heerenveen 2023-2027 vast te stellen;
2. de benodigde structurele middelen vanaf 2024 mee te nemen in de integrale afweging bij de Perspectiefnota 2023;
3. voor de uitvoering in 2023 eenmalig een aanvullend bedrag van 60.000,- beschikbaar te stellen en tei dekken uit de algemene reserve;
4. de begrotingswijziging 2023 Invasieve exoten vast te stellen;
5. in te stemmen met een pilot chemische bestrijding Aziatische Duizendknoop.

Stemverklaring dhr. J. Dekker (GL): De keuze om hier met glyfosaat te werken is voor ons een lastige geweest. Wel wordt het gedaan op een veilige wijze voor een rottige plant op een ongelofelijk ingewikkelde locatie. Gezien het een pilot is en het enkel deze locatie betreft zijn we bereid om hier te gaan kijken zolang het op andere locaties echt alleen als laatste redmiddel wordt gebruikt.

11 Wijkuitvoeringsplan(WUP) Heidemeer Waterfase aardgasvrij

De raad besluit unaniem:

1. Het Wijkuitvoeringsplan Heidemeer Waterfase vast te stellen.
2. Kennis te nemen van het document "Communicatie en participatie en rol gemeente" en de achtergrondinformatie.

12 Investeringskredieten centrumvisie Aldeboarn en inrichtingsplan Doelhof

De raad besluit unaniem:

1. In te stemmen met de centrumvisie Aldeboarn.
2. 2a. De volgende investeringskredieten beschikbaar te stellen:
   € 295.800 voor infrastructuur;
   € 186.700 voor parkeervoorzieningen;
   € 87.700 voor het versterken van het historisch karakter van Aldeboarn;
   € 61.700 voor het versterken van de Waterrecreatie Aldeboarn.
   2b. De structurele lasten ad 2a van € 12.640 in 2024, oplopend naar € 33.944 dekken ten laste van het beschikbare budget Fonds Vitale Kernen: Aldeboarn van € 40.000.
   2c. Voor de bewegwijzering inclusief vaarwegen en vergroening van stegen incidenteel budget beschikbaar stellen van € 15.800 voor 2024 en van € 20.500 voor 2025;
   2d. De incidentele lasten ad 2c ten laste te brengen van het beschikbare budget Fonds Vitale Kernen: Aldeboarn.
3. Mochten er na het afronden van de werkzaamheden nog kredieten beschikbaar zijn of financiële ruimte binnen het gereserveerde deel van het fonds Vitale Kernen voor Aldeboarn, de vrijgevallen kapitaallasten of beschikbare financiele ruimte beschikbaar te houden binnen het budget Fonds Vitale Kernen voor Aldeboarn.

13 Verklaring van geen bedenkingen voor een schuur aan Tramweg 13 in De Knipe

De raad besluit unaniem:

In te stemmen met de reactienota en een definitieve verklaring van geen bedenkingen af te geven op grond van artikel 2.27 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, juncto artikel 3.11 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, juncto artikel 6.5 Besluit omgevingsrecht voor het realiseren van een nieuwe schuur op het perceel Tramweg 13 in De Knipe.

14 Startnotitie programma buitengebied en MER

Mevrouw O. Chang (D66) verlaat de vergadering.

De raad besluit unaniem:
De startnotitie programma buitengebied en MER vast te stellen.

15 Verklaring van geen bedenkingen De Dolten 11 Heerenveen

De heer A. Melein neemt niet deel aan de beraadslaging en stemming over dit voorstel vanwege persoonlijke betrokkenheid bij Omrin; de heer A. Melein is werkzaam bij Omrin KSI.

De raad besluit unaniem:

Een definitieve verklaring van geen bedenkingen af te geven voor het aan de oostzijde uitbreiden van het terrein van Ecopark De Wierde met circa 4 ha. en het verhogen van de stortplaats van 24 meter naar 29 meter op de locatie De Dolten 11 in Heerenveen.

Wethouder Van Veen zegt toe dat de gemeente Heerenveen heel nauw betrokken wordt door Omrin en dat de belangen van de dorpen van de gemeente Heerenveen behartigd worden.

16 Verklaring van geen bedenkingen voor 50 tijdelijke woningen aan de Pastorielaan tegenover nummer 8 1 t/m 304 Heerenveen

De heer J.J. Buwalda neemt niet deel aan de beraadslaging en stemming over dit voorstel omdat dit te dichtbij en persoonlijk raakt; de heer Buwalda woont heel dichtbij het plan.

De raad besluit unaniem:

1. Een (ontwerp)verklaring van geen bedenkingen af te geven voor het bouwen van 50 tijdelijke woningen, bergingen en erfafscheidingen, het vergroten van bestaande sloten en het aanleggen van wegen, paden, parkeergelegenheid en groen (tijdelijk voor 15 jaar) op de locatie Pastorielaan tegenover nummer 8 1 t/m 304 te Heerenveen;
2. deze verklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken wanneer er geen zienswijzen over de ontwerpverklaring zijn ingediend;
3. naar aanleiding van de omgevingsvergunning geen exploitatieplan vast te stellen, omdat het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in de vergunning begrepen gronden anderszins is verzekerd.

17 Lokale democratie en Gemeenschappelijke regelingen; richtinggevende uitspraken door de gemeenteraad

De raad besluit unaniem:

1. Richting te geven voor de zes Gemeenschappelijke regelingen. De richting is:
2. Om (naast de huidige mogelijkheden) vroegtijdig een zienswijze te kunnen uitbrengen voor politieke beleidskeuzes op hoofdlijnen (wat is het maatschappelijk probleem, welk beleid wordt voorbereid, wat zijn politieke keuzes of scenario's daarbij, welke afwegingen kunnen gemaakt worden tussen doeltreffendheid en doelmatigheid);
3. Dat elke Gemeenschappelijke regeling minimaal één keer per zes jaar geëvalueerd wordt;
4. Dat de Gemeenschappelijke regeling burgerparticipatie kan faciliteren, waarbij het primaat bij de raden blijft liggen;
5. Dat de actieve informatieplicht gericht is op de hoofdlijnen (welke politieke- en beleidskeuzes worden voorbereid, hoe zijn de gemaakte

beleidskeuzes uitgevoerd en ligt dit op schema, welke afwijkingen en bijsturingsmogelijkheden zijn er);
6. Eén regionale agendacommissie voor het verbeteren van informatievoorziening over en besluitvorming voor Gemeenschappelijke regelingen.

Amendement ID 25 - Faciliteren burgerparticipatie door GR - GBH, HL

Amendement ID 25 wordt ingediend door de heer T. van der Ven (GBH) mede namens de raadsleden van de fracties GBH en HL.

De raad besluit, met 23 stemmen voor en 6 stemmen tegen:

Beslispunt 4 te wijzigen in:
Dat de Gemeenschappelijke regeling burgerparticipatie kan faciliteren, waarbij het primaat bij de raden blijft liggen.

De raadsleden van de fracties FNP en VVD stemmen tegen het amendement.

18 ID 27 Moasje fremd - Feiligheid Skoatterlânskedyk

Motie vreemd ID 27 wordt ingediend door de heren A. Eijer (FNP), A. Hartsuiker (HL), J. van der Veen (SP) en T. van der Ven (GBH).

De motie wordt met 13 stemmen voor en 16 stemmen tegen verworpen.

19 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.30 uur.

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

Onderwerp

Lijst toezeggingen en moties voor de gemeenteraad van 20 april 2023.

Voorstel

Gelet op de stand van zaken , af te doen:
Toezeggingen: 21, 22, 23, 25, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 43 en 283.
Moties: 17, 25 en 26

Besluit

De lijst met toezeggingen en moties vast te stellen en af te doen:
Toezeggingen: 21, 22, 23, 25, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 43 en 283.
Moties: 17, 25 en 26.

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

Inhoud

Toezeggingen voorgesteld om af te doen....2
Toezeggingen openstaand....7
Moties voorgesteld om af te doen....13
Moties openstaand....18

Toezeggingen voorgesteld om af te doen

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
43	13-03-2023	voors- en tegens bestaanszekerheid	Wethouder Sijtsma zegt toe de voors- en tegens bij de stellingen voor het kaderstellend debat Bestaanszekerheid nog wat aan te vullen en te verrijken.	Voorstel: afvoeren Het kaderstellend debat heeft op 3 april plaatsgevonden.	PvdA	S. Sijtsma	Ja
42	13-03-2023	project Integraal Kindcentrum bij de school Skoatterwiis	Wethouder Rozema zegt toe de vragen van Mw. Hanedan-Ersoy schritelijk over het project Integraal Kindcentrum bij de school Skoatterwiis te beantwoorden. De vragen: Hoe gaat het nu met dit	Voorstel: afvoeren Op 22 maart 2023 hebben wij u een raadsbrief (ID 1324) toegestuurd. Met deze raadsbriefbrief is uitvoering gegeven aan de toezegging en	PvdA	G. Rozema	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
			project en hoeveel leerlingen worden er ontvangen op Skoatterwiis? Is het aantal leerlingen stabiel of afgenomen? Als dit afneemt waar ligt dit dan aan? Zijn er nog verdere ontwikkelingen?	beschouwen wij de toezegging als afgehandeld.			
40	09-03-2023	interpretatie buurt en Omrin bij elkaar brengen	Wethouder van Veen zegt toe er bovenop zitten dat de interpretatie van de buurt en de opvattingen van Omrin dichter bij elkaar komen.	Voorstel: afvoeren. Zie id. 39, het gaat hier om één toezegging. Deze pakken we op vanuit ID 39.		H. Rinkes	Ja
38	09-03-2023	toelichting verschillende bedragen historisch karakter	Wethouder zegt toe schriftelijke terug te komen op de vraag van dhr. van der Wal (PvdA). Hij vraag waarom er een verschil van 50.000 euro zit tussen het bedrag in het raadsvoorstel voor het versterken van het historische karakter bij het voorgestelde besluit (37.300 euro) en het bedrag in de uitwerking van het voorstel (87.700 euro).	Voorstel: afvoeren Het bleek om fout in document te gaan. Is inmiddels hersteld.	PvdA	S. Sijtsma	Ja
37	09-03-2023	cijfers mogelijk messenverbod	Wethouder Zoetendal zegt toe schriftelijk terug te komen met cijfers en mogelijke politierapportages die inzicht kunnen bieden bij een mogelijk	Voorstel: afvoeren Beeld messenbezit onder jongeren in de gemeente Heerenveen Uit informatie van de politie blijkt dat er geen toename is van het	PvdA	T.J. van der Zwan	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
			messenverbod in de gemeente Heerenveen.	messenbezit onder jongeren in de gemeente Heerenveen. Wel is de gemeente, politie en jongerenwerk alert op de landelijke trend van het messen bezit onder jongeren. Indien er bijvoorbeeld een mes wordt aangetroffen bij een minderjarige, is er een duidelijk handelingskader. Het mes wordt in beslag genomen, ouders worden in kennis gesteld en zo nodig wordt er een zorgmelding opgemaakt. In oktober 2021 hebben wij als gemeente en politie deelgenomen aan een landelijke campagne om anoniem messen en- wapens in te leveren. Tijdens deze actie zijn er in onze gemeente geen messen ingeleverd. Om aandacht te blijven houden voor messenbezit onder jongeren blijft het onderwerp een vast onderdeel van de gesprekken die wij hebben			

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
				met onze ketenpartners. Denk hierbij aan: politie, jongerenwerk maar ook het onderwijs. Messenverbod landelijk en in de gemeente Smallingerland In meerdere gemeenten, waaronder de gemeente Smallingerland was het verbod op messen tot medio 2021 van kracht. Tevens is het verbod recentelijk in de gemeente Rotterdam door de rechter onverbindend verklaard. Gelet op deze verklaring van de rechter en het feit dat wij geen toename zien van het aantal incidenten met messen, zien wij geen aanleiding om een dergelijk messenverbod in Heerenveen in te voeren. Als gemeente Heerenveen monitoren wij wel de landelijke ontwikkelingen voor de invoering van het landelijke messenverbod			
36	09-03-2023	Stemlocatie Marijke Hiem	Wethouder Zoetendal zegt toe schriftelijk terug te komen op de vragen van mw. Bontekoe (CU). Zij	Voorstel: afvoeren Dit jaar was in Marijke Hiem een mobiel stembureau voor (familieleden	CU	T.J. van der Zwan	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
			vraagt in hoeverre het mogelijk is om bezoekers van Marijke Hiem ook te laten stemmen aldaar. Tevens constateerde mevrouw Bontekoe dat er niet was gecommuniceerd met Marijke Hiem over dat zij dit jaar geen stemlocatie zijn, kunt u aangeven hoe dit kan en of Marijke Hiem volgend jaar wel weer een stemlocatie wordt?	van) bewoners en mensen uit de buurt en dan alleen tijdens de openingstijden van Marijke Hiem. Dit stond zo ook op de gemeentelijke website opgenomen. Het is niet mogelijk Marijke Hiem in te richten als regulier stembureau, hiervoor is de ruimte te beperkt. Het is te smal om goede looplijnen te creëren. Dit is vooraf met Marijke Hiem besproken, maar was kennelijk niet bij iedereen duidelijk. Daarom nemen we zsm na de verkiezingen contact met Marijke Hiem op om dit te bespreken.			
35	09-02-2023	Juridische houdbaarheid weigering vergunningaanvraag	De wethouder zegt toe terug te komen op de vraag van GroenLinks of het juridisch houdbaar is als het college een vergunningaanvraag niet in behandeling neemt enkel op basis van een ondermaats doorlopen participatietraject.	Voorstel: afvoeren. Bij het aanvragen van een Omgevingsvergunning is de aanvrager verplicht aan te geven of en zo ja met welke resultaten er aan participatie is gedaan (Omgevingsregeling artikel 7.4). Dit is een aanvraagvereiste, maar	GL	S. Sijtsma	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
				geen verplichting voor de initiatiefnemer om daadwerkelijk aan participatie te doen. Het antwoord mag dus ook "nee" zijn en de gemeente mag dit niet als argument gebruiken om de aanvraag niet in behandeling te nemen. Bij Buitenplanse Omgevingsplanactiviteiten (BOPA's) heeft de raad participatie verplicht gesteld (volgens Omgevingswet artikel 16.55, lid 7). In deze gevallen kan de gemeente wél een aanvraag buiten behandeling laten als er niet of onvoldoende aan participatie is gedaan. Het college moet de initiatiefnemer wel de gelegenheid geven het gebrek te herstellen (Awb artikel 4:5).			
25	17-11-2022	Processtap Woonvisie	Er wordt nog een extra dialoogsessie met de raad ingepland als tussenstap voorafgaand aan de vaststelling van de woonvisie.	Voorstel: afvoeren De raad is via een raadsbrief geïnformeerd (ID 1253).	GL	J. Zoetendal	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
23	17-11-2022	Voortgangsinformatie	De raad wordt periodiek op de hoogte gebracht met een voortgangsbrief over de implementatie Wet open overheid.	Voorstel: afvoeren. Via de P&C-cyclus wordt de raad 3x per jaar op de hoogte gehouden over de implementatie van de Woo. Deze informatie staat in de openbaarheidsparagraaf Woo. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het afgelopen jaar. In de begroting en meerjarenbegroting wordt aandacht besteed aan de beleidsvoornemens voor respectievelijk het komende jaar/de komende jaren.	HL	J. van Veen	Ja
22	17-11-2022	Impact op organisatie publicatie Woo niveaus Medium en Plus	De impact op de organisatie qua tijd en geld wordt inzichtelijk gemaakt als het gaat om publicatie Wet open overheid volgens de niveaus Medium en Plus .	Voorstel: afvoeren. Wanneer dit aan de orde is wordt een impactanalyse gemaakt. Bij een minimale impact qua tijd en geld wordt dit uitgevoerd. Wanneer het budget vanuit het rijk niet voldoende is, dan volgt een verzoek aan de raad om extra budget, inclusief onderbouwing. Het is wel goed om bewust te zijn van het feit dat ook een	SP	J. van Veen	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
				impactanalyse tijd vraagt van de organisatie.			
21	10-11-2022	Visie op digitalisering/ict	Het college zegt toe dat er eind 2024 resultaten zijn voor wat betreft een visie op digitalisering/ict.	Dit is onderdeel van de algehele visie op dienstverlening. Deze visie volgt eind 2024.	CDA	J. van Veen	Ja
283	18-11-2021	Monitoren beleid 'circular vally Heerenveen'	De wethouder zegt toe dat de voortgang van het project circular valley zal worden gerapporteerd vanuit de monitor van het EZ beleid.	Voorstel: afvoeren De voortgang is opgenomen in de circulaire transitie, programma Circulaire samenleving.	D66 VVD	H. Rinkes	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

Toezeggingen openstaand

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
285	18-01-2022	Uitvoeringsplan Cultuur	Wethouder Rinkes doet een toezegging namens het college om zo snel mogelijk na de installatie van de nieuwe raad in het tweede/derde kwartaal 2022 een uitvoeringsplan cultuur voor te leggen in afstemming met de raad.	We koppelen deze toezegging aan het project cultureel kwartier dat dit jaar gaat lopen.	PvdA	H. Rinkes	Nee
46	30-03-2023	betrekken omwonenden uitbreiding	Wethouder Sijtsma zegt toe dat naast de wijkraad ook de directe omwonenden zullen worden meegenomen in de			S. Sijtsma	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
		sportpark Skoatterwald	plannen van de uitbreiding van sportpark Skoatterwald.				
45	30-03-2023	Broedseizoen weidevogels	Wethouder van Veen zegt toe: wij zullen als overheid altijd onze voorbeeldrol in dossiers als deze nemen. Als wij merken dat nesten op enige wijze verstoord raken dan zullen wij de werkzaamheden stopzetten.			J. van Veen	Nee
44	23-03-2023	Vvgb de Dolten Omrin	Wethouder Van Veen zegt toe dat de gemeente Heerenveen ook heel nauw betrokken wordt door Omrin en dat de belangen van de dorpen van de			J. van Veen	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
			gemeente Heerenveen behartigd worden.				
41	23-02-2023	Participatiebeleid omgevingswet uitvoering succesfactoren	Het college zegt toe dat in de uitvoering de succesfactoren goed worden uitgewerkt in een handleiding op een eigentijdse en heldere manier	Bij de verdere inrichting van de omgevingswet zal dit worden meegenomen.			Nee
39	09-03-2023	communicatie bij uitbreiding Noorden Omrin	Wethouder van Veen zegt toe er op toe te zien dat de communicatie tussen Omrin en omwonenden bij de uitbreiding naar het noorden zorgvuldig zal verlopen.	Er is structureel overleg tussen Omrin en afvaardiging van besturen PB. Daarin komen lopende zaken en klachten aan de orde, maar ook de uitbreidingsplannen. Omrin wil graag dat omwonenden en PB meedenken over inrichten van het noordelijke perceel (42 hectare) dmv het		H. Rinkes	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
				organiseren van droom- & ontwerpateliers. Omrin heeft een landschapsarchitect ingehuurd om het proces verder te brengen. We zijn in overleg met Omrin om de omwonenden goed te betrekken. Die inzet is om duidelijkheid te creëren over: - klachtenprocedure (klachten worden gemeld bij Omrin, ook als ze geen overlast veroorzaken) met een goede klachtenregistratie (provincie/FUMO) - de wenselijkheid van de uitbreiding van OMRIN - participatiedoeleinden en communicatie. Daarnaast blijven we			

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
				zelf in contact met het plaatselijk belang om te horen hoe zij het contact met Omrin ervaren.			
34	01-12-2022	Kind en ontbijt	Het college zegt toe dat er een onderzoek gedaan wordt dat diepgaander is en dat wellicht ook andere achterliggende informatie oplevert. Dit onderzoek kan niet voor 1 maart 2023 opgeleverd worden. De motie is hierop ingetrokken en als toezegging genoteerd	Het onderzoek zit in de afrondende fase. Wij zullen u raad op korte termijn per raadsbrief informeren over de uitkomsten van het onderzoek.	PvdA GL SP CU	G. Rozema	Nee
32	19-12-2022	informatie tegemoetkoming legeskosten	Het college zegt toe dat er informatie volgt over de tegemoetkoming van	We zijn voornemens u dit jaar te vragen in te stemmen met het opnemen van de		H. Rinkes	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
		parkeren voor gehandicapten	legeskosten parkeren voor gehandicapten.	gehandicaptenparkeerkaart in de kwijtscheldingsverordening.			
31	15-12-2022	Voorkomen zoekverkeer in het centrum Heerenveen	Het college bekijkt mogelijkheden (bijv. matrixborden) om voorkomen dat mensen door het hele centrum zoeken naar een pareerplek en uiteindelijk onverrichter zake naar huis gaan.	Bij de constructie van de parkeergarage wordt tevens gekeken naar een parkeerstrategie. Matrixborden zouden hier zeker een onderdeel van kunnen zijn, maar dit wordt later bepaald, wanneer de parkeerstrategie voor het gehele centrum concreter wordt.		S. Sijtsma	Nee
30	15-12-2022	Halfopen verharding	Het college bekijkt hoe de halfopen verharding gerealiseerd kan worden omdat dit in deze tijd belangrijk is. Mogelijk brengt het wel extra kosten met zich mee maar er wordt bekeken of dat	De monitoring kan pas worden uitgevoerd wanneer de woningen zijn gebouwd. Dit is nog niet het geval, na realisatie zal er een evaluatie	SP	J. van Veen	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
			uit het budget van de knelpunten gerealiseerd kan worden.	plaatsvinden en volgt er een rapportage richting de raad.			
27	17-11-2022	Uitgangspunten voor de Woonvisie NOVEX Scenario	Het NOVEX scenario wordt meegenomen in de woonvisie. Er wordt gekeken of we met het gekozen scenario geen lock-in krijgen voor het NOVEX scenario. Het programma NOVEX beschrijft hoe de samenhang tussen de nationale programma's voor onder meer volkshuisvesting, landelijk gebied en duurzame energie tot stand moet komen.	Het Novex-scenario is als een van de mogelijke groeiambities in de uitgangpuntennota woonvisie meegenomen. De raad heeft er niet voor gekozen (1-12-22) de ambitie woonvisie op scenario Novex te baseren. Het Novex traject is een eigenstandig traject wat onder aanvoering van de provincie dit jaar wordt uitgewerkt. Er wordt naar verwezen in de Woonvisie, maar het proces in organisatie en tijd loopt niet	D66	J. Zoetendal	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
				parallel met de duur van de woonvisie. Zodra meer helderheid is over het proces NOVEX zullen wij de raad informeren.			
26	17-11-2022	Brief over Nieuwehorne bij uitgangspunten voor de woonvisie	Er wordt schriftelijk teruggekomen op de ingezonden brief voor deze commissievergadering over Nieuwehorne.	Zie beantwoording motie ID 13.	GBH	J. Zoetendal	Nee
16	22-09-2022	Periodieke update Thialf	De raad wordt periodiek op de hoogte gesteld door het college over Thialf en de financiële situatie. In ieder geval eens per twee maanden. Naar bevind van	Per commissie wordt beoordeeld of een update nodig is.	GL	S. Sijtsma	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
			zaken kan dan verder gekeken naar de interval.				
13	30-05-2022	Plan van aanpak bejegening en terugvordering participatiewet	- De wethouder zegt toe de raad periodiek te informeren over de stand van zaken. - De gesprekken met ambtenaren zullen na de zomer gepland worden. Dit wordt meegenomen naar de agendacommissie, zodat er gehoor gegeven kan worden aan deze wens van de commissie. In deze gesprekken wordt ook 'Werken vanuit de bedoeling' besproken en er wordt vastgelegd wat 'Werken vanuit de bedoeling' betekent.	Op 13 februari heeft er een informatieavond plaatsgevonden waar raadsleden en medewerkers in gesprek zijn geweest over bestaanszekerheid. In afstemming met de griffie plannen we binnenkort een gesprek tussen raadsleden en betrokken ambtenaren.	SP	S. Sijtsma	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
8	09-06-2022	De Kompenije Jubbega	Het college reageert op de vraag wanneer het onderwerp De Kompenije in Jubbega op de agenda staat.	Op 22 november 2022 is er in een raadsbrief (ID 896) een update geven over MFG de Kompenije. Op 16 januari 2023 is de brief aan de orde geweest in de commissie SAZA. Op dit moment vinden er gesprekken plaatst met de betrokken partijen.	HL	G. Rozema	Nee
2	30-05-2022	Verkenning op verbreden van het bomenbeleid	Er wordt een verkenning gedaan op het verbreden van het bomenbeleid.	Er moet eerst een "Groenstructuurprogramma" worden opgesteld, dit komt voort uit omgevingsplan. Het "Groenstructuurprogramma" is de kapstok waar het bomenbeleid aan opgehangen moet worden.	D66 GL	J. van Veen	Nee

Voor de raad van 20 april 2023

Vaststelling in de even maanden

ID	Datum vergadering	Onderwerp	Toezegging	Stand van zaken	Fractie	PFH	Voorstel om af te doen
168	10-02-2020	Stimuleringsaanpak Flexwonen	Wethouder Van Veen zegt toe erop terug te komen welk tijdspad de provincie in gedachten heeft om het onderzoek over flexwonen handen en voeten te geven.	Inmiddels heeft de tijd ons ingehaald en zijn er landelijke ontwikkelingen. Zie ook www.flexwonen.nu. De Heerenveense insteek nemen we mee in de Woonvisie.	SP	J. Zoetendal	Nee
205	11-06-2020	Digitale reclame (langs de snelweg)	Er wordt nieuw reclamebeleid voor de toegangswegen opgesteld waarin opgenomen de lichtintensiteit van de reclameborden.	In 2023 zal hier invulling aan worden gegeven.	GL D66	J. van Veen	Nee
				Groenstructuurprogramma is medio dit jaar gereed.			

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

Moties voorgesteld om af te doen

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
17	01-12-2022	Motie Jongerenparticipatie bij de Heide - Groenlinks	Verzoekt het college op: • Tijdens de volgende processen van het project De Heide jongeren goed te betrekken bij de plannen en de uitkomsten serieus te overwegen en hun inbreng een plaats te geven in de plannen.	Voorstel: afvoeren Het raadsvoorstel is op route. Bij de totstandkoming van het project zijn jongeren uitgebreid betrokken. U leest hier meer over in het raadsvoorstel.	GL	H. Rinkes	Ja
25	23-02-2023	Motie Sterke lobby - GL	Verzoekt het college op: • In samenwerking met de Provincie, het Wetterskip en de andere 6 Friese veenweidegemeenten een sterke lobby richting het Rijk op gang te brengen om op deze manier zo spoedig mogelijk te komen tot een fonds om de gedupeerden van de funderingsproblematiek te compenseren • De raad jaarlijks	Voorstel: afvoeren Het college heeft samen met de zeven veenweidegemeenten, wetterskip Fryslân en provincie Fryslân een lobbybrief opgesteld die verstuurd zal worden aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Een afschrift van de brief sturen wij na verzending van de brief aan het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening aan u toe	GL	G. Rozema	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			(of eerder wanneer nodig geacht), bij bespreking van het jaarverslag, van de voortgang op de hoogte te brengen.				
26	23-02-2023	Motie Funderingsaanpak Veenweidegebied	Verzoekt het College: • Bij de Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten, Wetterskip Fryslân en de nationale overheid aan te dringen op een subsidieregeling op basis van 50% met een maximum van €100.000 voor code rood woningen in de betrokken Friese veenweidegemeenten, • De uitspraak van de gemeenteraad over te brengen aan de betrokken Friese veenweidegemeenten, Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten, Wetterskip Fryslân en de nationale overheid.	Voorstel: afvoeren In het bestuurlijk overleg is de uitspraak van de raad overgebracht en is er aandacht gevraagd worden voor een subsidieregeling op basis van 50% met een maximum van €100.000 voor code rood woningen in de betrokken Friese veenweidegemeenten, In de lobbybrief aan de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening is om een bijdrage van het rijk gevraagd voor het herstel van funderingsschade.	GL	G. Rozema	Ja

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

Moties openstaand

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
3	13-09-2022	PvdA, SP, VVD, D66, FNP, GroenLinks - integrale visie voor het gebied Oranjewoud-motie vreemd	Verzoekt het college/ draagt het college op: • Tot afronding van het onderzoek naar de toekomst van Oranjewoud zoals dat is aangekondigd in het hoofdlijnen akkoord terughoudend te zijn in het toestaan van majeure culturele, toeristische, recreatieve en economische activiteiten - noch in het parkgebied zelf, noch in de aanpalende gebieden – die een wezenlijke invloed hebben op de kwaliteit van het landschap in termen van natuur, historie, erfgoed en cultuur • De gemeenteraad in positie te brengen door na het onderzoek en uiterlijk voor de perspectiefnota 2024 een	Er is ondertussen een extern bureau geselecteerd en begonnen. Zij gaan in april en mei met de partijen uit het gebied in gesprek. De gemeenteraad wordt binnenkort via de wekelijkse nieuwsbrief kort tussentijds geïnformeerd over de stand van zaken.	PvdA	H. Rinkes	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			integrale visie en afwegingskader vast te stellen • Het betreffende onderzoek met urgentie uit te voeren en dit integraal mee te nemen in de begroting 2023.				
5	11-10-2022	Motie vreemd - Kinderburgemeester gemeente Heerenveen - PVDA, GL, VVD, CDA, SP, CU	Verzoekt het college: • Samen met de scholen en welzijnsorganisatie Caleidoscoop te inventariseren of er voldoende belangstelling bestaat voor het installeren van een kinderburgemeester • Bij voldoende belangstelling voor een kinderburgemeester een raadsvoorstel voor het instellen van een kinderburgermeester aan de gemeenteraad aan te bieden. • Zowel de inventarisatie als het aanbieden van het eventuele	Het onderzoek zit in de afrondende fase, op korte termijn sturen informeren wij u per raadsbrief.	PvdA	G. Rozema	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			raadsvoorstel uit te voeren voor 1 maart 2023.				
8	13-10-2022	Motie - Torengroen - D66, CU	Verzoekt het college: • De eerste bewoners van de woontoren namens de gemeente een "groen" welkomstpakket aan te bieden, dat hen helpt om hun balkon te vergroenen en biodiversiteit te stimuleren.	Wanneer de bouw in vergevorderd stadium is, pakken we deze verder op.	D66	J. van Veen	Nee
12	01-12-2022	Motie vreemd - Kind en ontbijt - Groenlinks, SP, PvdA, Christen Unie	Roept het college op: • Het lopende ontbijtinitiatief, overeenkomstig de huidige vorm en inhoud, wanneer nodig, financieel te ondersteunen vanaf 1 februari 2023 tot uiterlijk 1 juli 2023. • De financiële dekking over te laten aan het college • Een onderzoek in te stellen naar aard en omvang van de gesignaleerde problemen binnen de gemeente		GL	G. Rozema	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			Heerenveen • Het onderzoek aan te vullen met oplossingsrichtingen cq een concreet plan van aanpak en de raad hierover uiterlijk 1 maart 2023 een voorstel te doen • De financiële dekking van het onderzoek te vinden in de algemene reserve.				
13	01-12-2022	Motie geen heilige huisjes GB, HL	• Met de initiatiefnemers van het sociaal woonplan Nieuwehorne inhoudelijk in gesprek te gaan over hun plan en de raad te informeren over de uitkomsten. • Greeninclusive als externe stakeholder te betrekken in de bespreking van de uitgangspunten. Toezegging van Wethouder Zoetendal: Met deze uitbreiding gaan we een grote stap het landelijk gebied in maken rondom Oude	Binnenkort volgt er een gesprek met de initiatiefnemer.	HL	J. Zoetendal	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			Nieuwehorne en dat heeft gevolgen voor de omgeving en voor de waardering van andere woningen in dat gebied. Dus wat ons betreft is die afweging echt nodig maar kunnen we hierover prima met deze initiatiefnemer in gesprek nadat u de uitgangspunten heeft vastgesteld.				
18	19-12-2022	Moasje frjemd - Keamerferhier - FNP, HL, VVD	Draacht it kolleezje op: 1. De behearsferoardering keamerferhier te evaluearjen en de ried op koarte termyn in oanpaste behaersferoardening foar te lizzen. 2. Yn de oanpaste feroardering yn alle gefallen in bepaling op te nimmen oer de minimale ôfstân tusken wenningen mei keamerferhier en it karmerk SNF ferplicht te stellen.	Er komt een raadsbrief over de aanpak van deze evaluatie. We verwachten vervolgens de uitkomsten van de evaluatie en het vervolg in het 3e kwartaal 2023 ter informatie naar raad te sturen.	FNP	J. Zoetendal	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
19	19-12-2022	Onderzoek huisvesting gemeente	Draagt het college op: 1. In de onderzoeksfase ook te onderzoeken of het mogelijk is om een gebouw te (laten) realiseren waarbij ook andere opgaven van de gemeenten meegewogen worden, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave. 2. Participatie met inwoners en ondernemers vorm te geven en daarbij de afwegingen vanuit de raadsagenda mee te nemen.	In de komende maanden starten we met de aanbestedingen. In de tussentijd onderzoeken wij de mogelijkheden van multigebruik. Dit moet voor de start ontwerpfase klaar zijn.	VVD	G. Rozema	Nee
22	26-01-2023	Termyn wêryn at de "Behearsferoardening Keamerferhier" oanpast wêze moat, dy't de Ried yn de 'Moasje Frjemd,	Draacht it kolleezje op: • Om noch foar it simmerreses 2023, in oanpaste "Behearsferoardening Keamerferhier" oan'e Ried foar te lizzen.	Er komt een raadsbrief over het proces. De aanpassing van de Beheersverordening volgt na de evaluatie. Daar wordt in het 2e kwartaal mee begonnen en dan kan ingeschat worden wat de planning is.	FNP	J. Zoetendal	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
		Oanpassing Behearsferoardening Keamerferhier' op 19-12-2022, unaniem oannaam hat.					
24	23-02-2023		Verzoekt het college/ draagt het college op: • Bij Provinciale Staten & Wetterskip Fryslân aan te dringen op een subsidieregeling die 'wie het eerst komt, die het eerst maalt' voorkomt door enerzijds voldoende financiële middelen ter beschikking te stellen en anderzijds de regeling zodanig in te richting dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.	In het eerstvolgende bestuurlijk overleg zal aandacht gevraagd worden voor een subsidieregeling die 'wie het eerst komt, die het eerst maalt' voorkomt	D66	G. Rozema	Nee

Voor de raad van 20 april 2023

Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
153	15-04-2019	artikel 1 van de Grondwet op een prominente plek in het gemeentehuis permanent zichtbaar maken voor publiek	Verzoekt het college: 1. Artikel 1 van de Grondwet op een prominente plek in het gemeentehuis permanent zichtbaar te maken voor het publiek, in de vorm van een banner of muurschildering en waar mogelijk ook in andere relevante gemeentelijke gebouwen met een publieksfunctie 2. Lokale kunstenaars op te roepen vorm te geven aan dit kunstwerk 3. Het winnende ontwerp zal door de gemeente worden aangekocht en op een zichtbare plek in het gemeentehuis geplaatst worden 4. Opdracht te geven aan de projectgroep die bezig is het programma van eisen voor de nieuwe raadszaal op te stellen om dekking te vinden in de ver- of nieuwbouw	Het kunstwerk zal in het project worden op genomen van de ambtelijke huisvesting.	GL	G. Rozema	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			van het gemeentehuis. Stemverhouding: Fractie(s) voor: GL, PvdA, CU, VVD, CDA, GBH, D66, HL, mevrouw de Jong (FNP Fractie(s) tegen: De heer Eijer (FNP), de heer De Swart (FNP)				
190	18-11-2019	Posthuis (kerst) productie	Verzoekt het college/ draagt het college op: • Tenminste 400 kaarten voor de kerstproductie beschikbaar te stellen voor kinderen die bekend zijn bij Stichting Leergeld.	Deze motie nemen we mee in de verdere organisatie van de productie. De voorstelling vindt plaats in december 2023.	GBH	H. Rinkes	Nee
193	16-12-2019	Raadsvergaderingen live stream op Facebook	Spreekt de wens uit: • om vergaderingen van de gemeenteraad Heerenveen via Facebook live stream uit te willen zenden.	Dit ligt bij de griffie. Het onderwerp bespreekt de griffie met het presidium.	D66	T.J. van der Zwan	Nee
283	20-05-2021	Subsidies binnenhalen voor centrumplannen	Verzoekt het college: • Te onderzoeken op welke wijze Heerenveen meer subsidies kan binnenhalen. • De positie van de gemeente Heerenveen op	In januari is de adviseur Europa begonnen. Hij gaat aan de slag met het opstellen van een agenda Europa. Binnenkort ontvangt u het procesvoorstel hoe te komen tot een	VVD	H. Rinkes	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
			het gebied van lobby en externe oriëntatie te versterken en hier de raad over te informeren. • Een subsidiescan te maken voor welke Europese subsidies Heerenveen mogelijk in aanmerking zou kunnen komen, eventueel in samenwerking met de provincie. • In overleg te treden met andere gemeenten en provincie(s), die succesvol zijn geweest met het binnenhalen van Europese subsidies. • De raad uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar te informeren over de uitkomst van dit onderzoek.	Agenda Europa. Op 11 mei is er een dialoogavond met de adviseur over de Agenda Europa.			
310	11-11-2021	Motie Actie! Actie! Actie! - structureel budget ambitie	• In te zetten op een structureel budget dat nodig is om de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn ook daadwerkelijk te realiseren. • Het duurzaamheidsprogramma	1. Via het document 'Doorkijk Duurzaamheid 2023-2030' is inzicht gegeven in de opgave en de daarbij horende structurele uitzetting qua middelen. Het college heeft dit document voorjaar 2022 aan de raad	GL	G. Rozema	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
		klimaatneutraal 2050	voor de periode na 2022 met prioriteit en aansluitend op bovengenoemde ambitie uit te werken. • Een integraal energiearmoedebeleid en bijbehorende gerichte aanpak te ontwikkelen om energiearmoede te monitoren en te bestrijden.	gezonden. De verwachting is op dit moment dat de raad via het MJP 2023 dit voorjaar keuzes gaat maken, inclusief de benodigde budgetten. Hiermee is op dit moment nog geen structureel budget voorhanden (uitgezonderd Rijksbijdrage). 2. Het duurzaamheidsprogramma heeft zowel binnen de raadsagenda 2022-2026 en hoofdlijnenakkoord 2022-2026 prioriteit. We volgen de route die het college heeft ingeslagen en werken het momenteel binnen het programma uit. We gaan ervan uit dat hiermee invulling wordt gegeven aan dit deel van de motie. 3. Ook dit wordt ondergebracht in het programma o.a. met als doel te bepalen of 'energiearmoede' an sich beter binnen sociaal domein of ruimtelijk domein past. Het gesprek hierover zal gepland worden. Een en ander mede			

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
				afhankelijk van de aanpak rond de programma's.			
315	02-12-2021	Motie vreemd - PvdA - Rookvrij maken van het busstation	Verzoekt het college: In gesprek te gaan met de eigenaar van het busstation, de provincie, om het rokenbop het busstation te verbieden of in ieder geval te ontmoedigen, zodat reizigers zonder overlast van rook/rokers gebruik kunnen maken van het station. - In het Uitvoeringsplan gezondheid 2020-2025 mee te nemen op welke publieke en openbaar toegankelijke (buiten)ruimten in de gemeenten nog gerookt wordt, en indien nodig ook daar het roken te ontmoedigen en de raad daarover voor 1 juli 2022 te informeren.	De toekomstige inrichting van de busstations zit nog in planfase. Er vindt op dit moment een financiële toets plaats. Het rookvrij maken van de busstations heeft hierbij de nadrukkelijke aandacht.	PvdA	S. Sijtsma	Nee
320	27-01-2022	ID 320 - Samen Super -	Verzoekt het college: • Om actief op zoek te gaan naar oplossingen voor het realiseren	We werken aan een raadsbrief.	D66	H. Rinkes	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
		Koppelkansen benutten en aan behoeften van de wijk voldoen - D66, PvdA, GBH, SP	van een buurtwinkel en/of -markt in de wijk Skoatterwâld • Koppelkansen met het sociaal domein te benutten • Om partners en inwonersgroepen te vinden om hierin samen mee op te trekken.				
323	03-03-2022	Help flechtlingen Oekraïne - FNP, HL, GL, CU	By in fraach om humanitêre help, sa as de opfang fan Oekraynske flechtlingen, hjir as gemeente Hearrenfean romhertich en minsklik mei om te gean en dizze hâlding aktyf rjochting provinsje en ryk te kommunisearjen.	De gemeente is volop aan de slag met het realiseren van nieuwe opvangplekken voor Oekraïners. De gemeente Heerenveen heeft hierbij (in opdracht van het Rijk) een taakstelling om 280 opvangplekken te realiseren. In Hajé zijn op dit moment 180 Oekraïners opgevangen. Daarnaast is onlangs een vergunning afgegeven voor de realisatie van 50 extra plaatsen (in een tiental chalets) bij Hajé. Deze plaatsen zullen medio april ingevuld zijn. Voor de resterende te realiseren opvangplekken (50) wordt een vergunningaanvraag voorbereid zodat naar verwachting de	FNP	T.J. van der Zwan	Nee

Voor de raad van 20 april 2023
Vaststelling in de even maanden

ID	Datum raad	Onderwerp (veld heet in iBabs toelichting)	Dictum motie	Stand van zaken	Initiatiefnemers	PFH	Voorstel om af te doen
				gemeentelijke taakstelling in juli 2023 gerealiseerd is.			

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 april 2023.

De griffier,

Mevrouw L. Roest-Jonkers

de voorzitter,

de heer T.J. van der Zwan

GEMEENTE HEERENVEEN
Griffie Gemeenteraad

Lijst ingekomen stukken
Registratienummer:

Onderwerp
Lijst ingekomen stukken van 18 maart 2023 t/m 14 april 2023 voor de gemeenteraad van 20 april 2023.

Voorstel
De raad van de gemeente Heerenveen;

Overwegende dat op grond van artikel 53 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad, de raad besluit over de wijze van afdoening van ingekomen stukken;

Besluit
De hieronder genoemde wijzen van afdoening vast te stellen.

- A stukken –
Voor kennisgeving aannemen.

ID	Datum	Afzender	Onderwerp
1380	07-04-2023	Rekenkamercommissie	Jaarverslag 2022
1356	04-04-2023	Friese Griffierskring	Wet Gemeenschappelijke Regelingen - laatste versie inventarisatie wijzigingen na behandeling door de Friese gemeenteraden
1343	30-03-2023	Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning Fryslân	Jaarverslag Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning Fryslân 2022
1404	14-04-2023	COC	Oproep hijsen regenboogvlag
1402	14-04-2023	Nationale ombudsman	Rapport 'Burger in zicht', onderzoek naar participatie en invloed van de burger in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
1313	22-03-2023	Participatieraad	Jaarverslag Participatieraad 2022
1400	14-04-2023	Provincie Fryslân	Afschrift brief maatschappelijke waarde Fries Bibliotheken Netwerk en (financiële) kansen
1323	24-03-2023	VNG	Ledenbrief - verbetering jeugdbeschermingsketen op korte en lange termijn
1305	22-03-2023	VNG	Ledenbrief - Openstelling vacatures in VNG bestuur en commissies
1297	20-03-2023	VNG	Ledenbrief - Model Verordening gemeentelijke rekenkamer

- Raadsinformatiebrieven -
(conform actieve informatieplicht ex. Art 169 en 180 Gemeentewet).
Voor kennisgeving aannemen

ID	Datum	Onderwerp
1391	14-04-2023	Subsidie ijshockeyhal
1393	13-04-2023	Europese beleidsnotitie
1396	11-04-2023	Cliëntervaringsonderzoek jeugd Heerenveen

ID	Datum	Onderwerp
1395	10-04-2023	Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) - Beleidsplan
1371	07-04-2023	Jaarverslag 2021 Commissie bezwaarschriften
1365	06-04-2023	Informatie terugbetaling parkeergelden
1324	22-03-2023	Sluiting Skoatterwiis
1300	21-03-2023	Ontwikkelingen Thialf
1336	30-03-2023	Thialf Energiehub

- B stukken –
Ter afhandeling in handen van het college of de burgemeester stellen.

ID	Datum	Afzender	Onderwerp
1392	14-04-2023	Inwoner	Brief aangaande Oranjewoud Festival Overtuin Heerenveen
1379	07-04-2023	Verenigingen Aldeboarn	Brief Noodklok voortbestaan verenigingen Aldeboarn
1378	07-04-2023	Unkobon Consumentenbond Bonaire & DeGoedeZaak	Brief voor de gemeenteraad en het college van B&W: een menswaardig sociaal minimum voor de BES-eilanden
1389	05-04-2023	Inwoner	Brief berm en slootonderhoud Bloksreed in Jubbega.
1333	30-03-2023	Plaatselijk Belang Oud Aengwirden	Brief Klaverblad Noordoost - KNO
1326	27-03-2023	UNIS Flyers	Brief over Thialf
1317	23-03-2023	CVAH	Brandbrief Zero Emissie
1339	30-03-2023	Veiligheidsregio Fryslân	Begroting 2024, 1e begrotingswijziging 2023 en jaarstukken 2022 *(deze worden geagendeerd voor raadsbehandeling)*

De ingekomen stukken zijn in iBabs te vinden onder Overzichten > Ingekomen stukken.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 april 2023

de griffier, de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers de heer T.J. van der Zwan

	Nieuw op de LTA = groen Verplaatsen op de LTA = oranje Afvoeren van de LTA = rood			*Op de Lange Termijn Agenda van de gemeenteraad komen alle onderwerpen waar de raad over moet besluiten. Raadsbrieven en collegevoorstellen hoeven niet op de LTA.*
Datum	**Onderwerp**	**Pfh**	**Afdeling**	**Wijzigingsvoorstel**
2023				
8-mei	**Commissie SaZa** *voor de raad van 25 mei* *uiterlijk 28 maart in college besloten*			
	Transformatie jeugdbeleid Lokaal Akkoord	Rozema	MO	
	Goedkeuring begroting 2023 en kennisnemen meerjarenbegroting Ambion	Rozema	MO	
	Benoeming mevr. R.W. Kuper als lid van de RvT van Ambion	Rozema	MO	
11-mei	**Commissie ROM** *voor de raad van 25 mei* *uiterlijk 28 maart in college besloten*			
	Realisatie materialenopslag	Van Veen	IBOR	naar commissie ROM van 14 september. Het is niet gehaald door onverwachte en niet voorziende werkzaamheden.
	Maatregelen verbeterplan De Heide	Rinkes	RO	
	Koersdocument gebiedsproces Aldeboarn / De Deelen	Rozema	RO	Het is van belang een zorgvuldige afstemming te hebben met alle betrokken partijen. Dit neemt wat meer tijd. Daarom graag verplaatsen naar september.
	vvgb Molenplein 24, Heerenveen	Van Veen	RO	Uitgebreide procedure, 6 appartementen
	vvgb Hegedyk 77, Gersloot	Van Veen	RO	Uitgebreide procedure, aanpassen schuur
	vvgb Butenkeamer (De Treffe), Heerenveen	Van Veen	RO	
	vvgb Prinses Marijkelaan 10 (naast nr. 8), Oranjewoud	Van Veen	RO	
	vvgb Weversbuurt 6/6A, Katlijk	Van Veen	RO	
	Bestemmingsplan Regelstation Akkrum Oost	Van Veen	RO	De reden hiervan is dat door een foutieve weergave op ruimtelijkeplannen.nl er voor gekozen is de zienswijzeperiode overnieuw te starten. Dit maakt dat de stukken niet op tijd klaar zijn.
	Aanvullend budget HBB	Zoetendal	RO	
11-mei	**Dialoogsessie**			
	Europa			
11-mei	**Commissie AZ** *voor de raad van 25 mei* *uiterlijk 28 maart in college besloten*			
	Visie op dienstverlening	Van Veen	DIM	
	Optimalisering bezwaren en klachten applicatie	Rinkes	BFJZ	
	Actualisatie delegatie- en mandaatregeling	Rinkes	BFJZ	
	Veiligheidsregio Fryslân : Begroting en jaarrekening	Van der Zwan	BFJZ	De stukken van de Veiligheidsregio komen vaak te laat bij ons binnen, dus waarschijnlijk kunnen we het niet op tijd aanleveren.
	Ontwerpbegroting 2024-2026 Marrekrite	Rinkes	BFJZ	
25-mei	**Raadsvergadering** *met stukken uit de commissie van 8 en 11 mei*			
5-jun	**Commissie SaZa** *voor de raad van 22 juni* *uiterlijk 9 mei in college besloten*			
	Besluit locatie Skoatterwâls na opheffingsbesluit door CvB Ambion	Rozema	MO	
8-jun	**Commissie ROM** *voor de raad van 22 juni* *uiterlijk 9 mei in college besloten*			
	Bestemmingsplan Schoterlandseweg 75 Oudehorne	Van Veen	RO	
	Oevers en vaarwegen	Rozema	IBOR	
	Bestemmingsplan centrum oost	Van Veen	RO	dit is o.v.b. Het is niet zeker of het lukt op tijd de stukken gereed te hebben.
	Herontwikkeling Accolade Jubbega	Van Veen	RO	
	Delegatiebevoegdheid Omgevingsplan	Sijtsma	RO	Door uitstel van de wet, kan deze naar achteren worden verplaatst.
	Lanenplan Oranjewoud	Van Veen	RO	
	Beheerplan baggeren	Van Veen	IBOR	
	Circulair Ambachtscentrum	Van Veen	IBOR	
	bestemmingsplan Schoterlandseweg 75 Oudehorne	Van Veen	RO	
	Bestemmingsplan Regelstation Akkrum Oost	Van Veen	RO	De reden hiervan is dat door een foutieve weergave op ruimtelijkeplannen.nl er voor gekozen is de zienswijzeperiode overnieuw te starten. Dit maakt dat de stukken niet op tijd klaar zijn.
	Energiefonds	Zoetendal	IBOR	Het eerdere duurzaamheidsfonds heeft een sterk relatie met het onderwerp energie vandaar dat de naam is veranderd van duurzaamheidsfonds naar energiefonds.
8-jun	**Commissie AZ** *voor de raad van 22 juni* *uiterlijk 9 mei in college besloten*			
	Jaarstukken	Rinkes	BJFZ	
	Cultureel kwartier	Rinkes	MO/RO	De externe projectleider wil wat meer tijd. Graag verplaatsen naar september.
	1e verzamelbesluit	Rinkes	BFJZ	
	actualisatie grondexploitaties	Rinkes	RO	
	Begroting 2024, eerste begrotingswijziging 2023 en jaarstukken 2022 Veiligheidsregio Fryslân'	Van der Zwan	BFJZ	
22-jun	**Raadsvergadering** *Met stukken uit de commissie van 8 juni*			

29-jun	**Extra raadsvergadering**			Hier kunnen geen andere stukken worden geagendeerd.
	Burgemeestersbenoeming			
3-jul	**Commissie AZ - Meerjarenplanning** *voor de raad van 13 juli* *uiterlijk 30 mei in college besloten*			Hier wordt alleen het MJP besproken.
	Meerjarenplan 2023 (financiële uitwerking)	Rinkes	BFJZ	(ipv Perspectiefnota)
	Actualisatie financiële verordening (incl. afronding verbeterplan P&C)	Rinkes	BFJZ	
	verordening auditcommissie	griffie	grifie	
	Verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording	Rinkes	BFJZ	
	Intern beheersingsplan	Rinkes	BFJZ	
13-jul	**Raadsvergadering** *Met het MJP uit de commissie van 3 juli*			
	Sessie met Caparis			
	in te plannen in het 3e kwartaal	Sijtsma	MO	verzoek van de commissie SaZa om een sessie met Caparis te plannen: dit is o.v.b. op 11 mei.
11-sep	**Commissie SaZa** *voor de raad van 28 september* *uiterlijk 15 augustus in college besloten*			
	Verordening Jeugdhulp	Rozema	MO	
	lening van het vrouwenvoetbal	Sijtsma	MO	o.v.b. het kan ook eerder (voor de zomer) of iets later worden.
	CultureelKwartier	Rinkes	MO/RO	ipv juni
14-sep	**Commissie ROM** *voor de raad van 28 september* *uiterlijk 15 augustus in college besloten*			
	Duurzaamheidsfonds	Rozema	IBOR	zie de uitleg energiefonds op 8 juni
	Grondbeleid	Rinkes	RO	
	Bestemmingsplan Gentiaansingel K. Molweg	van Veen	RO	
	APV (omgevingswet)	Sijtsma	RO	De omgevingswet is uitgesteld waardoor dit voorstel nu niet hoeft. We nemen de aanpassingen van de omgevingswet mee in de jaarlijkse aanpassing van de apv in december.
	Woonvisie	Zoetedal	RO	Deze woonvisie (en het bijbehorende Raadsvoorstel) bevatten duidelijke doelen, tussendoelen, kritische randvoorwaarden en belangrijke momenten waarbij de Raad weer aan zet is. Niet alleen met betrekking tot wonen, ook inzake de andere genoemde uitgangspunten (zoals duurzaamheid). Zodat goede vertaling naar de P&C cyclus mogelijk is.
	Koersdocument gebiedsproces Aldeboarn / De Deelen	Rozema	RO	ipv mei
	Realisatie materialenopslag	Van Veen	IBOR	
14-sep	**Commissie AZ** *voor de raad van 28 september* *uiterlijk 15 augustus in college besloten*			
	actualisatie verordening rekenkamercommissie	griffie	griffie	i.v.m. wet versterking decentrale rekenkamers
	benoeming lid rekenkamercommissie	griffie	griffie	
	Nota risicomanagement	Rinkes	K&A	
28-sep	**Raadsvergadering** *Met stukken uit de commissies van 11 en 14 september*			
9-okt	**Commissie SaZa** *voor de raad van 19 oktober* *uiterlijk 12 september in college besloten*			
	Woonzorg visie	Sijtsma	MO	
	Sportontwikkelingen	Sijtsma	MO	Dit is alleen informerend, er komt dus geen raadsvoorstel voor besluitvorming.
12-okt	**Commissie ROM** *voor de raad van 19 oktober* *uiterlijk 12 september in college besloten*			
	Startnotitie duurzaamheidsfonds	Rozema	RO	Zie uitleg energienergie 8 juni
	herinrichting winkelgebied gebiedsdeal A – Centrum Heerenveen	Sijtsma	RO	
	financieel verwerken van de subsidie centrum Heerenveen	Sijtsma	RO	o.v.b. alleen wanneer deze subsidie beschikbaar komt.
12-okt	**Commissie AZ** *voor de raad van 19 oktober* *uiterlijk 12 september in college besloten*			
	Actualisatie subsidieverordening		BFJZ	
	Actualisatie bezwarenverordening	Rinkes	BFJZ	
19-okt	**Raadsvergadering** *Met stukken uit de commissies van 9 en 12 oktober*			
30-okt	**Commissie AZ - Begroting** *voor de raad van 9 november* *uiterlijk in 26 september college besloten*			Hier wordt alleen de begroting besproken
	Begroting 2024	Rinkes	BFJZ	
9-nov	**Raadsvergadering - begroting** *met de begroting uit de commissie van 30 oktober*			
27-nov	**Commissie SaZa** *voor de raad van 14 december* *uiterlijk 7 november in college besloten*			
	Inkoop Wmo	Sijtsma	MO	Informerende/dialoogsessie in inkoop Wmo in relatie tot mogelijke pilots/ontwikkelingen
	Uitgangspunten Visie op voorliggend veld	Sijtsma	MO	Verzoek hierbij: in april gaan we graag met de commissie hierover in gesprek. Informerende/dialoogsessie visie en herijking voorliggend veld in relatie tot mogelijke pilots/ontwikkelingen
	Beschermd wonen	Sijtsma	MO	
30-nov	**Commissie ROM** *voor de raad van 14 december* *uiterlijk 7 november in college besloten*			
	Erfgoedverordening (omgevingswet)	Sijtsma	RO	
	Legesverordening (omgevingswet)	Sijtsma	RO	
	Delegatiebevoegdheid Omgevingsplan	Sijtsma	RO	ipv juni
30-nov	**Commissie AZ** *voor de raad van 14 december* *uiterlijk 7 november in college besloten*			
	Belastingverordeningen	Rinkes	BFJZ	
	2e verzamelbesluit	Rinkes	BFJZ	
	Nadeelcompensatieverordening	Sijtsma	BFJZ	
	APV	TJ van der Zwan	VVTH	Jaarlijkse aanpassing apv
14-dec	**Raadsvergadering** *met stukken uit de commissies van 27 en 30 november*			

2024				
januari				
	Veiligheidsregio Fryslân: Kaderbrief		BFJZ	De stukken van de Veiligheidsregio komen vaak te laat bij ons binnen, dus waarschijnlijk kunnen we het niet op tijd aanleveren.
Nader te bepalen				
	Transformatie jeugdbeleid voorlopige kaders	Rozema	MO	
	Duurzaamheidsprogramma	Rozema	RO	
	Duurzaamheidsfonds	Rozema	RO	Zie de uitleg energiefonds op 8 juni

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Sloothaak, Jochem

Kenmerk
Z.23.391913 / D.23.1626235

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Programma digitalisering: softwarepakket Wmo en Participatiewet

Onderwerp
Programma digitalisering: softwarepakket Wmo en Participatiewet

Voorgesteld besluit

1. Voor het kalenderjaar 2023 een incidenteel budget beschikbaar te stellen ter hoogte van in totaal € 197.275,- en voor het kalenderjaar 2024 een incidenteel budget beschikbaar stellen van € 437.660 ter vervanging van de vak-applicatie voor de Participatiewet en de Wmo;
2. Het totaal benodigde incidentele budget te onttrekken uit de algemene reserve;
3. De te verwachten structurele stijging van € 47.955,-van de licentiekosten in mindering te brengen op het structurele begrotingssaldo;
4. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Inleiding
De afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) heeft momenteel een softwarepakket dat door de leverancier wordt vervangen door een SAAS-oplossing. Het gaat om het pakket van Centric: Suite Sociaal Domein. Deze omzetting betekent dat voor zowel de Participatiewet als de Wmo de afdeling MO een noodzakelijke aanbesteding uitvoert voor de aanschaf van een nieuwe vak applicatie voor beide vakgebieden. Parralel hieraan worden de processen geoptimaliseerd en lean gemaakt. De werkzaamheden die nodig zijn om dit allemaal succesvol te kunnen doorlopen en de extra inzet van ambtelijke ondersteuning is via het raadsbesluit van 9 juni 2022 financieel afgedekt.

De aanschaf van nieuwe vak applicatie(s) brengt extra investeringen met zich mee voor zowel de aanschaf, implementatie en voor koppelingen met andere pakketten. Omdat de aanbesteding nog in uitvoering is, is de exacte investering nog niet te geven. Genoemde bedragen zijn gebaseerd op huidige contracten incl. indexering, koppelingen, geschatte implementatiekosten en beheerkosten.

Beoogd effect
Primair is dit advies bedoeld om wederom een softwarepakket te krijgen dat ondersteunt bij het uitvoeren van onze wettelijke taken. Conform eerdere aanbevelingen van de rekenkamercommissie, het plan van aanpak bejegening en terugvorderingen en uw raadsbesluit van 9 juni 2022 leggen we hiermee prioriteit

bij het op orde brengen van onze systemen. Dit komt de bedrijfsvoering en de dienstverlening richting onze inwoners ten goede.

Argumenten

1.1 Hiermee dragen we bij aan het realiseren van de doelen zoals die zijn gesteld in het plan van aanpak bejegening en terugvorderingen en boetes, digitalisering sociaal domein.

Via uw besluit van 9 juni 2022 heeft uw raad extra middelen ter beschikking gesteld voor de inzet van extra ambtelijke capaciteit, de uitvoering van het plan van aanpak bejegening en terugvorderingen en boetes en in bijzonder de digitalisering (procesoptimalisatie) van het sociaal domein. Hiermee is extra capaciteit ingezet ter verbetering van de digitale dienstverlening, de bedrijfsvoering en de dienstverlening binnen het sociaal domein. Naast deze middelen zijn nu middelen nodig ter vervanging van de bestaande applicatie voor de Participatiewet en de Wmo.

1.2 De huidige leverancier komt volgend jaar met een SAAS-oplossing voor het huidige softwarepakket.

De leverancier heeft aangegeven dat de huidige applicatie vanaf volgend jaar in een SAAS-omgeving wordt geleverd. De huidige omgeving is hiermee aan vervanging toe en daarvoor zal een Europese aanbesteding worden uitgevoerd.

1.3 Eenmalig is € 634.935,- nodig uit de algemene reserve om het nieuwe softwarepakket te kunnen implementeren.

Het gaat hierbij om de eenmalige implementatiekosten van € 197.275,- voor 2023
en € 437.660,- voor 2024. In deze kosten zijn dubbele licentiekosten gedurende de implementatiefase en implementatiekosten die vanuit de leverancier in rekening worden gebracht, alsmede de eenmalige kosten voor de aanschaf en inrichting van diverse koppelingen. De prijs is een schatting op basis van een marktconsultatie. Voor deze software is geen investering nodig omdat we de software af gaan nemen als een dienst.

1.4 Structureel is € 47.955,- op jaarbasis nodig om het nieuwe softwarepakket te kunnen afnemen.

Het gaat hierbij om een structurele verhoging wat nodig is om de licenties, onderhoud en het beheer het softwarepakket te kunnen afnemen als dienst. Dit bedrag is op basis van een globale kostenindicatie van de leveranciers uit de marktconsultatie. Deze kosten komen op de bestaande licentiekosten van € 115.000 op jaarbasis
Hierbij gaan we uit van een contract voor de looptijd van 4 jaar met de optie 3 x met 2 jaar te verlengen. De totale looptijd kan daarmee uitkomen op 10 jaar.

1.5 Europese aanbesteding

Het doorlopen van een Europese aanbesteding helpt ons overwogen keuzes te maken met betrekking tot de nieuw aan te schaffen applicatie(s). Door de opdracht naar de markt te brengen kunnen we een juiste prijs en kwaliteit balans behalen.

Risico's of kanttekeningen

1.1 De implementatie van een nieuw softwarepakket leidt tijdelijk tot hogere kosten.

Bij de implementatie van een nieuw softwarepakket moeten medewerkers worden ingewerkt. Hierdoor draaien er tijdelijk twee applicaties. Dit wordt zoveel mogelijk ondervangen door de training van de medewerkers gelijk op te laten lopen met de implementatie van het nieuwe softwarepakket, om zodoende de termijn van het draaien van twee applicaties kort te houden. Wel voorkomen we hiermee onnodige risico's binnen onze bedrijfsvoering. De wekelijkse betalingen moeten namelijk wel plaatsvinden.

1.2 Onzekerheid uitkomst Europese aanbesteding

De Europese aanbesteding is net van start gegaan. Ten tijde van het opstellen van dit raadsvoorstel is er nog geen duidelijkheid te geven over de exacte aanbestedingsomvang. Mogelijk zijn de hier opgenomen bedragen niet toereikend. De raad zal daarover, indien daar aanleiding toe is, nader worden geadviseerd in het betreffende verzamelbesluit.

1.3 De incidentele middelen en een deel van de structurele middelen zijn dit jaar al nodig.
De benoemde financiële middelen zijn gedurende de huidige jaarschijf al nodig en bepaalt ook de snelheid waarmee de aanbesteding en de conversie vorm kan worden gegeven. Door dit via een raadsvoorstel te doen wordt het meteen afgedekt voor deze jaarschijf en de komende jaarschijven.

Communicatie en participatie

Boodschap	Doelgroep	Via welk middel	Door wie	Wanneer
Raad vragen om budget voor nieuw systeem	Gemeenteraad, betrokken medewerkers	E-mail, intranet, werkoverleg	Programmaleider	Vooraf aan implementatie nieuw systeem
Aankondiging nieuw systeem	Betrokken medewerkers	E-mail, intranet, werkoverleg	Programmaleider	Vooraf aan implementatie nieuw systeem
Uitleg nieuw systeem	Betrokken medewerkers	Training	Key users, softwareleverancier	Implementatie nieuw systeem

Financiën
Voor de implementatie van de software is een eenmalig bedrag van € 635.000,- nodig en jaarlijks € 48.000,- extra voor het structurele budget voor de levering van de software. Gezien het feit dat de implementatie van de Wmo en de Participatiewet volgordelijk wordt opgepakt zijn de benodigde middelen verdeeld oer de jaarschijf 2023 en 2024.

Voor 2023 is incidenteel een bedrag van € 197.000,- voor de dekking van de implementatiekosten nodig en in 2024 komt het incidentele budget neer op € 438.000,-Voor beide bedragen wordt een beroep gedaan op de algemene reserve. Dit betekent een daling van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Licenties, onderhoud en het beheer van het huidige softwarepakket kost nu jaarlijks € 115.000,-. De structurele lasten van het nieuwe softwarepakket stijgen naar verwachting jaarlijks met € 47.955,-. Dit bedrag loopt op. In 2023 betreft dit € 7.195 en vanaf 2024 structureel € 47.955. Dit bedrag wordt in mindering gebracht op het structurele begrotingssaldo.

Bijlagen
1. Begrotingswijziging.

Begrotingswijzigingen tbv gemeenteraad

BWN: Applicaties Sociaal Domein
Jaar: 2023

Exploitatie

	2023	2024	2025	2026
Samen met inwoners	0	0	0	0
Zorg en Welzijn	0	0	0	0
Wonen en Leven	0	0	0	0
Werken en Ondernemen	0	0	0	0
Toekomstbestendig en duurzaam	0	0	0	0
Financiën en organisatie	204.469	485.614	47.955	47.955
Resultaat	0	0	0	0
Totale uitgaven	**204.469**	**485.614**	**47.955**	**47.955**

Samen met inwoners	0	0	0	0
Zorg en Welzijn	197.276	437.659	0	0
Wonen en Leven	0	0	0	0
Werken en Ondernemen	0	0	0	0
Toekomstbestendig en duurzaam	0	0	0	0
Financiën en organisatie	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0
Totale inkomsten	**197.276**	**437.659**	**0**	**0**

Resultaat	-7.193	-47.955	-47.955	-47.955

Saldo begroot resultaat

Primitieve begroting	518.428	2.330.196	4.062.158	-6.665.089
Definitieve begrotingswijzigingen	-29.000	-21.000	586.000	353.000
Saldo begroting	489.428	2.309.196	4.648.158	-6.312.089
Deze wijziging	-7.193	-47.955	-47.955	-47.955
Saldo begroot resultaat	**482.235**	**2.261.241**	**4.600.203**	**-6.360.044**

BWN: Applicaties Sociaal Domein
Jaar: 2023

	2023	2024	2025	2026

Balansmutaties

Activa	0	0	0	0
Grondexploitatie	0	0	0	0
Schatkistbankieren	-204.469	-485.614	-47.955	-47.955
Saldo activa	**-204.469**	**-485.614**	**-47.955**	**-47.955**

Reserve	-197.276	-437.659	0	0
Resultaat	-7.193	-47.955	-47.955	-47.955
Voorzieningen	0	0	0	0
Saldo passiva	**-204.469**	**-485.614**	**-47.955**	**-47.955**

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
14	Programma digitalisering - toch al eerder?	D66	Is het gevraagde bedrag in aanvulling op het eerder gedane voorstel?	Het op 9 juni 2022 toegekend bedrag is voor de inzet van extra menskracht om alle processen te optimaliseren voor de Wmo en Participatiewet en vervolgens een aanbesteding uit te voeren voor nieuwe vakapplicatie(s). Ook de werkzaamheden die behoren bij de implementatie/conversie van een nieuwe vakapplicatie(s) worden via die middelen al afgedekt. Het nu gevraagde bedrag is voor de feitelijke aanschaf van een daadwerkelijke vakapplicatie(s) voor de Wmo en Participatiewet,	Commissie SAZA 03-04-2023 5. Programma digitalisering softwarepakket Wmo en Participatiewet

				zowel incidenteel als structureel.	
13	vragen PvdA Programma digitalisering WMO en Participatiewet		Verschillende aspecten van het voorgestelde besluit roepen bij de PvdA de volgende vragen op: 1. Zijn er andere (al dan niet aangrenzende) gemeentes in onze regio die met deze zelfde uitdaging worstelen? En zo ja, kan samenwerking met deze gemeentes bij een dergelijke vervanging een positief effect hebben op de noodzakelijk te maken kosten? 2. De huidige leverancier vervangt vanaf volgend jaar haar applicatie door een SAAS-omgeving (software as a service). De aanbesteding suggereert dat de	1. Een soortgelijke vraag is gesteld bij de behandeling van het raadsvoorstel van 9 juni 2022. Het antwoord is dat gemeenten met verschillende vak applicaties werken en ook qua duur en afspraken verschillende contracten hanteren. Daarbij komt dat de (werk)processen, van aanvraag tot beschikking, veelal ook van elkaar verschillen omdat de uitvoering anders is ingericht. Wij zien daarom geen positief effect ontstaan in relatie	Commissie SAZA 03-04-2023 5. Programma digitalisering softwarepakket Wmo en Participatiewet

			gemeente voorsorteert op overstap naar een SAAS-omgeving. Worden leveranciers met een wel passende applicatie maar géén SAAS-oplossing dus van aanbesteding uitgesloten? 3. Waarom vraagt overstap in 2024 nu al om implementatiekosten ? 4. Gelet op de omvang van die implementatiekosten (€ 197.275 en € 437.660) is een specificatie op hoofdlijnen misschien geen slecht idee? 5. De jaarlijkse kosten nemen met € 48.000 toe tot jaarlijks € 163.000 Welke extra functionaliteit rechtvaardigt deze	tot de noodzakelijk te maken kosten. 2. Nee, die worden op voorhand niet uitgesloten. Wel gaat de voorkeur uit naar een volledige SAAS-oplossing omdat dan bijvoorbeeld het technisch applicatiebeheer door de leverancier wordt verricht. De afweging welke leverancier het meest passende is gaat via kwaliteitseisen (weegt voor 70% mee) en de kostprijs (weegt voor 30% mee). Een volledige SAAS-oplossing zal dan wat hoger scoren op het onderdeel kwaliteit. 3. Zodra de aanbesteding is	

			substantiële verhoging? 6. Als ook de huidige leverancier als verwacht gaat aanbieden en deze de aanbesteding wint, waarom komen de kosten voor tijdelijk twee applicaties (de oude en de SAAS-oplossing) niet voor zijn rekening? 7. Algemene vraag: Hoort deze vraag meer thuis bij de commissie SaZa of is bespreking in AZ (bedrijfsvoering) meer op z'n plaats?	afgerond, begint het moment waarop de implementatie en conversie van oud naar nieuw moet gaan plaatsvinden. Dat moment zal tijdens de komende zomer zijn. Vanaf dan draait het de nieuwe vak applicatie naast de bestaande. Gelet op de risico's die er zijn voor onze bedrijfsvoering (stagneren uitbetalingen bijvoorbeeld), is het noodzakelijk dat de nieuwe vak applicatie eerst volledig wordt ingericht via lean (werk)processen en uitgebreid getest alvorens de oude vak applicatie beëindigd kan	

				worden. Voor het inrichten en de conversie hebben we tijd nodig waarbij we de risico's binnen onze bedrijfsvoering willen voorkomen dan wel beheersen. 4. De specificatie op hoofdlijnen is als volgt. Voor dubbele licentiekosten (oude en nieuwe vakapplicatie gelijktijdig laten draaien) circa € 331.000 aan incidentele kosten. Voor implementatiekosten circa € 110.000, voor conversie van data circa € 75.000 aan kosten, voor aanschaf 6 noodzakelijke koppelingen met bestaande systemen	

				circa € 57.000 aan kosten en voor onvoorzien circa € 63.000 aan kosten. Zie verder ook antwoord op vraag 6. 5. De te verwachten stijging van de kosten zit tot nu toe niet zozeer in een extra functionaliteit, maar in het feit dat we deze vak applicaties al circa 20 jaar niet hebben aanbesteed. Er zal sprake zijn van inflatie. Applicaties, maar ook de toepassing van bredere mogelijkheden, worden nu eenmaal duurder. Het streven is deze structurele kostenstijging zo laag als mogelijk te	

				houden, maar het belang is in eerste instantie vak applicaties in te kopen die aan hoogwaardige kwaliteitseisen voldoen. Gericht op een optimale dienstverlening voor onze inwoners en gebruiksgemak voor onze medewerkers. 6. Als de huidige leverancier ook weer de nieuwe leverancier wordt dan zullen wij uiteraard zeer scherp kijken naar de te maken incidentele kosten. Wij verwachten dat er dan meerdere parameters (zie antwoord vraag 4) komen te vervallen. Indien dat aan de orde is, zullen de	

				niet bestede incidentele middelen via de jaarrekening (en of verzamelbesluit) terugvloeien naar de algemene middelen. 7. Deze vraag is in eerste instantie voor de griffie en of agendacommissie. Ambtelijk gezien vinden wij de commissie SAZA het meest passend. Enerzijds omdat het enkel en alleen betrekking heeft op de uitvoering van onze verplichtingen binnen het sociaal domein. Het raakt niet alleen onze bedrijfsvoering maar ook onze dienstverlening richting een omvangrijke groep inwoners. En anderzijds omdat de	

				commissie SAZA vorig jaar ook betrokken is bij het programma Digitalisering Sociaal Domein.	

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Sluis, Saskia van der

Kenmerk
Z.23.390301 / D.23.1618203

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Verordening Clientenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023

Onderwerp
Verordening Clientenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023

Voorgesteld besluit
Stel de Verordening Clientenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023 vast

Inleiding
De GR heeft in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) een cliëntenraad om belangen van cliënten in de Sociale Werkvoorziening (SW) te behartigen. Met ingang van 1 januari 2020 (besluit Fair Deal) is de GR Sw Fryslân beleidsarm geworden. Dit (beleid) is onderdeel geworden van de individuele relatie tussen de gemeenten en de NV. Hiermee heeft de cliëntenraad een zogenaamde verweesde positie gekregen binnen de GR, terwijl belangenbehartiging op gebied van welzijn natuurlijk wel van evident belang is. Het ligt voor de hand om de cliëntenraad in gesprek te laten gaan met het management van Caparis, immers, de medewerkers werken binnen de NV.
Dit moet echter wel een formele status te krijgen, omdat een aanpassing gedaan wordt van de bestaande verordening.

Beoogd effect
De cliëntenraad kan (weer) gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over beleid en welzijn voor medewerkers in de SW.

Argumenten
Nu de GR geen verordenend openbaar lichaam meer is vanwege de bedrijfsvoeringsregeling die daar van kracht is, moet de verordening die dit regelt door alle in de GR deelnemende gemeenten individueel vastgesteld te worden. In de verordening is geregeld dat de cliëntenraad zich voor haar activiteiten verhoudt tot het management van Caparis. Het mandaatbesluit dat bij deze verordening gaat, regelt dit vervolgens.

Risico's of kanttekeningen
Niet van toepassing

Communicatie en participatie
De externe juridische toets is gedaan door Tobias Polak van Trip Advocaten.
Intern is het ook door ons team Juridische Zaken akkoord bevonden.
Alle deelnemende gemeenten hebben dezelfde verordening voor besluitvorming op route gedaan.

Financiën
Niet van toepassing

Bijlagen
Verordening en het mandaatbesluit

Verordening Cliëntenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023

De gemeenteraad van Heerenveen

GELEZEN:

- *het voorstel van burgemeester en wethouder van 7 februari 2023*

GELET OP:

- *artikel 108, tweede lid, en artikel 147, eerste lid, van de Gemeentewet;*
- *artikel 2, derde lid, van de Wet sociale werkvoorziening*
- *artikel 10:3 en artikel 10:8 van de Algemene wet bestuursrecht;*

OVERWEGENDE DAT:

- het ingevolge artikel 2, derde lid van de Wet sociale werkvoorziening aan de gemeenteraad is om bij verordening regels te stellen over de wijze waarop de ingezetenen die geïndiceerd zijn of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van de wet;
- het college – samen met de zeven andere colleges (deelnemers) van de Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân – per 1 januari 2020 heeft besloten tot wijziging van de Regeling, waarbij onder meer de verordenende bevoegdheid is komen te vervallen (zie: artikel 3.2, vijfde lid, van de Regeling) en het enkel nog de taak van de Regeling is om op te treden als formeel werkgever voor de werknemers met een dienstbetrekking;
- door omzetting van Regeling van openbaar lichaam naar bedrijfsvoeringsorganisatie per 1 januari 2020 is de Regeling beleidsarm geworden;
- het bestuur van de Regeling hierdoor voor de cliëntenraad geen partner meer is voor gesprek over de uitvoering van de wet en de cliëntenraad alleen nog faciliteert;
- dit vanuit de wet feitelijk geen juiste situatie is;
- het daarom nodig is dat de gemeenteraad zelf regels stelt over de wijze waarop Wsw- geïndiceerden of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening;

BESLUIT:

de **Verordening Cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening 2023** als volgt vast te stellen:

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a) verordening: Verordening Cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening 2022;
b) Regeling: de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening 'Fryslân';
c) bestuur**:** het bestuur van de Regeling;

d) belangenorganisaties: organisaties die de belangen van cliënten of mede de belangen van SW medewerkers behartigen;
e) cliënten of SW-medewerkers: personen die een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de wet vervullen alsmede personen met een indicatiestelling als bedoeld in artikel 11, eerste lid, de wet, alsmede hun wettelijk vertegenwoordiger;
f) cliëntenraad: cliëntenraad sociale werkvoorziening,
g) college: het college van burgemeester en wethouders;
h) Wsw of wet: de Wet sociale werkvoorziening.
i) uitvoeringsorganisatie: Caparis NV of iedere andere privaatrechtelijke rechtspersoon die door de gemeente is aangewezen als uitvoeringsorganisatie in de zin van artikel 2, tweede lid, van de Wsw, of, in het geval die aanwijzing ontbreekt, de gemeente die het aangaat.
j) Selectiecommissie: de commissie die nieuwe leden voor de SW-raad spreekt en toetst op geschiktheid. De commissie bestaat uit de voorzitter en secretaris van de SW-raad.

Artikel 2 Instelling en taak van de cliëntenraad

1. Er is een cliëntenraad. Deze is samengesteld uit cliënten van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf.
2. De cliëntenraad heeft tot taak om desgevraagd of uit eigen beweging het college en/of de college van de deelnemende gemeenten te adviseren over alle aangelegenheden van beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering die betrekking hebben op het terrein van de Wsw en van invloed zijn op de positie van de cliënten.

Artikel 3 Bevoegdheden

1. Het college is bevoegd op te treden als gesprekspartner van de cliëntenraad, tot het benoemen van de voorzitter en leden van de cliëntenraad en andere taken die voortvloeien uit hoofde van deze verordening.
2. Het college kan aan de directie van de uitvoeringsorganisatie mandaat verlenen ten aanzien van de in het eerste lid genoemde bevoegdheden. De directie kan deze bevoegdheid ondermandateren.

Artikel 4 Samenstelling cliëntenraad

1. De cliëntenraad bestaat uit maximaal zestien leden, waarbij het college van iedere deelnemende gemeente maximaal twee leden mag benoemen.
2. De cliëntenraad is samengesteld uit (i) SW-medewerkers die in dienst zijn van de Gemeenschappelijke Regeling en werken bij de uitvoeringsorganisatie, (ii) vertegenwoordigers van cliënten- en/of belangenorganisaties.
3. Cliënten met een SW-indicatie die niet in dienst zijn bij de Gemeenschappelijke Regeling kunnen zich laten vertegenwoordigen via de lokale adviesraden / cliëntenraden van de betreffende gemeente.

4. De samenstelling van de cliëntenraad vormt zoveel mogelijk een afspiegeling van het SW-bestand van de deelnemende gemeenten gezamenlijk.
5. De leden verrichten hun werkzaamheden zonder last, maar voeren – voor zover van toepassing – wel ruggenspraak met hun achterban.

Artikel 5 Voordracht en benoeming leden

1. De leden van de cliëntenraad worden, op voordracht van de cliëntenraad, door het college benoemd.
2. De leden van de belangenorganisaties worden voorgedragen door die organisaties.
3. De SW-medewerkers worden voorgedragen door de selectiecommissie, vanuit de kandidaten die zich, na een oproep binnen de uitvoeringsorganisatie, daarvoor hebben aangemeld.

Artikel 6 Zittingsduur

1. De leden nemen zitting in de cliëntenraad voor een periode van vier jaar.
2. De in lid 1 genoemde periode kan maximaal één keer met een periode van opnieuw vier jaar worden verlengd.
3. Verdere verlenging van de zittingsduur is uitsluitend bij hoge uitzondering mogelijk en slechts na overleg tussen het college en de voorzitter van de cliëntenraad.
4. Het lidmaatschap van de leden van de cliëntenraad eindigt:
    a. op eigen verzoek door schriftelijke opzegging;
    b. wanneer het lid niet meer behoort tot de doelgroep van de wet. Het lid mag daarna nog maximaal één jaar deel uitmaken van de cliëntenraad.

Artikel 7 Ambtelijk secretaris

1. Voor de ondersteuning van de cliëntenraad wordt door het college een ambtelijk secretaris aan de cliëntenraad toegevoegd.
2. De ambtelijk secretaris is geen lid van de cliëntenraad en heeft geen stemrecht.
3. Tot de taken van de ambtelijk secretaris behoren:
    a. het bewaken van de voortgang en de afhandeling van de adviezen van de cliëntenraad aan het bestuur;
    b. in zijn algemeenheid het zorg dragen voor een goede ondersteuning van de cliëntenraad, zodat deze zijn taak op een goede wijze kan vervullen;

Artikel 8 Onafhankelijk voorzitter

1. De cliëntenraad heeft een onafhankelijke voorzitter die op voordracht van de cliëntenraad wordt benoemd door het college.
2. De voorzitter is geen lid van de cliëntenraad en heeft geen stemrecht.
3. De zittingsduur van de voorzitter is gelijk aan de zittingsduur van de leden van de cliëntenraad.

4. Het voorzitterschap eindigt met onmiddellijke ingang op het moment dat de voorzitter daar zelf om verzoekt of naar aanleiding van een gemotiveerd verzoek daartoe van de cliëntenraad.
5. De benoeming in een tussentijdse vacature gebeurt bij voorkeur binnen twee maanden na het ontstaan van de vacature.

Artikel 9 Overleg college en cliëntenraad

1. Het college heeft ten minste twee keer per jaar overleg met de cliëntenraad.
2. Alle deelnemers aan het overleg hebben de bevoegdheid om alle aangelegenheden die het beleid, de uitvoering en de kwaliteit van de dienstverlening raken op de agenda te laten zetten.

Artikel 10 Taken cliëntenraad

1. De cliëntenraad adviseert gevraagd en ongevraagd het college en behartigt op deze wijze de belangen op gebied van welzijn van de cliënten, niet zijnde activiteiten op gebied van de ondernemingsraad.
2. De cliëntenraad heeft de bevoegdheid alle aangelegenheden die het beleid en de uitvoering van de Wsw door het college raken in de overleggen met het college aan de orde te stellen.
3. De cliëntenraad heeft het recht over alle aangelegenheden als genoemd onder het tweede lid verbetervoorstellen te doen.
4. De cliëntenraad stelt jaarlijks een werkplan en een jaarverslag op. In het jaarverslag zijn ten minste de in het afgelopen jaar door de cliëntenraad gegeven gevraagde en ongevraagde adviezen opgenomen.
5. De cliëntenraad adviseert niet over:
   a. klachten, bezwaar- en beroepschriften en andere zaken die op individuele SW-medewerkers betrekking hebben; en
   b. onderwerpen waarover de ondernemingsraad van de uitvoeringsorganisatie bevoegd is te adviseren of haar advies- en instemmingsrecht op uit te oefenen, als bedoeld in de Wet op de Ondernemingsraden.

Artikel 11 Informatievoorziening

1. Het college draagt zorg voor een goede en tijdige informatievoorziening aan de cliëntenraad over zaken die tot het taakgebied van de cliëntenraad behoren.
2. De cliëntenraad krijgt tijdig, spontaan en op verzoek alle informatie die het voor de uitoefening van haar taken nodig heeft.
3. De cliëntenraad krijgt spontaan de resultaten van klachtenrapportages en onderzoeken naar klanttevredenheid.
4. Het college geeft gehoor aan een verzoek van de cliëntenraad om toelichting te geven op de stukken waarover advies is gevraagd of die de cliëntenraad ter informatie heeft ontvangen.

Artikel 12 Geheimhouding en privacy

1. Wanneer door het college stukken of informatie in welke vorm dan ook ter beschikking worden gesteld waarvan het college aangeeft dat deze vertrouwelijk zijn, dan zijn de leden gehouden tot geheimhouding. Dit geldt tot het college bepaalt dat er geen geheimhouding meer nodig is.
2. De leden stellen geen informatie aan derden beschikbaar, waarvan hen bekend is, of waarvan mag worden verwacht dat deze vertrouwelijk is.
3. De leden waarborgen de vertrouwelijkheid van de identiteit van SW-medewerkers die zich tot hen wenden. Dit geldt ook voor de informatie die deze SW-medewerkers hen verstrekken wanneer die cliënten daarom vragen of waarvan de leden redelijkerwijs moeten aannemen dat zij die informatie niet aan derden mogen doorgeven.
4. De leden die in hun hoedanigheid als lid contact willen opnemen met de media doen dit niet eerder dan nadat daarover overleg is gevoerd met de cliëntenraad en haar voorzitter.

Artikel 13 Facilitering cliëntenraad

1. Voor de cliëntenraad wordt jaarlijks in de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân een budget opgenomen voor onder meer kosten die verband houden met de ambtelijke ondersteuning, deskundigheidsbevordering en organisatiekosten.
2. Het college draagt er kosteloos zorg voor dat noodzakelijke faciliteiten aan de cliënten-raad beschikbaar worden gesteld, zodat de cliëntenraad naar behoren invulling kan geven aan zijn taak.
3. Ten laste van het in het eerste lid genoemde budget ontvangen de leden van de cliëntenraad voor vrijstelling voor het bijwonen van de vergadering van de cliëntenraad en een onkostenvergoeding t.b.v. de reiskosten. De onafhankelijk voorzitter ontvangt een door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling SW Fryslân vast te stellen onkostenvergoeding (reiskosten zijn hier onderdeel van). Nadere uitwerking vindt plaats in het nog vast te stellen huishoudelijk reglement van de cliëntenraad.

Artikel 13 Onvoorziene situaties

In alle andere gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Artikel 14 Citeertitel en inwerkingtreding

1. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening Cliëntenparticipatie Wsw 2023 van de gemeente Heerenveen.
2. Deze verordening treedt in werking vanaf 1 april 2023 onder gelijktijdige intrekking van de Verordening Clientenparticipatie Wsw gemeente Heerenveen 2014.

ONDERTEKENING:

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeenteraad op [datum].

de griffier,	de voorzitter,
mevrouw L. Roest-Jonkers	de heer T.J. van der Zwan

GEMEENTE HEERENVEEN

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
10	ambtelijk secretaris	CU	Hoe is het regelen van de ambtelijke secretaris georganiseerd?	Dat is gemandateerd aan Caparis zelf.	Commissie SAZA 03-04-2023 6. Verordening Cliëntenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023
9	Hoe is de cliëntenparticipatie geregeld	PvdA	Hoe is de cliëntenparticipatie tot nu toe (in de oude regeling) geregeld?	Op dezelfde manier. Er is nu ook al een SW raad. Dit is een technische aanpassing zodat het juridisch weer klopt.	Commissie SAZA 03-04-2023 6. Verordening Cliëntenparticipatie Wet Sociale Werkvoorziening 2023

GEMEENTE HEERENVEEN

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Van Henten-Meijer, Betske

Kenmerk
Z.23.397286/ D.23.1644011

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Verantwoording fractievergoedingen 2022

Voorgesteld besluit
1. Vast te stellen voor het verantwoordingsjaar 2022 zoals opgenomen in bijlage 1:
    a. de definitieve fractievergoeding 2022 aan de fracties van de gemeenteraad van Heerenveen;
    b. de stand van het saldo reserve per 31 december 2022 per fractie;
    c. de te verrekenen bedragen zijnde het teveel ontvangen voorschot over 2022.
2. Het restitutiebedrag van € 10.455,09 toe te voegen aan de post Faciliteiten raad.

Inleiding
De fracties die zitting hebben in de gemeenteraad ontvangen op grond van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Heerenveen 2021 een jaarlijkse fractievergoeding voor hun werkzaamheden. De fracties besteden de bijdrage om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol te versterken. Jaarlijks leggen de fracties verantwoording af over de besteding van het geld. De raad stelt na advies van het presidium de definitieve vergoeding vast.

Beoogd effect
Met het vaststellen van de verantwoording fractievergoeding 2022 wordt het boekjaar 2022 afgesloten, waarmee tevens de hoogte van de reserve per 31-12-2022 wordt vastgesteld. Die reserve wordt meegenomen naar het fractiebudget 2023.

Controle en bevindingen
Rol van de raad
De raad kan zelf regels over de besteding en verantwoording van de fractievergoeding opstellen (Gemeentewet artikel 33 lid 3). De gemeenteraad van Heerenveen heeft dat

vastgelegd in de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Heerenveen 2021.
Artikel 13 van de verordening bepaalt dat de raad de verantwoording van de fractievergoeding vaststelt. Per fractie dient vastgesteld te worden: de uitgaven in het vorige kalenderjaar, de mutatie in de reserve en de verrekening met het ontvangen voorschot.

Verantwoording en toetsing
De fracties hebben het verzoek ontvangen de gelden van het afgelopen jaar te verantwoorden. Deze verantwoording dient voorzien te zijn van onderliggende stukken, zoals bonnen, facturen, declaraties en bankafschriften. Daaruit wordt duidelijk waaraan de bedragen zijn besteed, zodat toetsing kan plaatsvinden. Voor de besteding is een richtlijn opgesteld met concrete voorbeelden waar het budget wel en niet aan kan worden besteed. Hieraan wordt getoetst door de griffie. De bevindingen worden voorgelegd aan het presidium in een verantwoordingsverslag. Het presidium adviseert de raad de fractievergoeding vast te stellen, evenals de reserves en de terug te vorderen bedragen.

Budget meenemen naar het volgend jaar en terugvordering
Wanneer er een overschot blijkt te zijn aan het einde van het kalenderjaar mag iedere fractie maximaal 30% van de bijdrage, die de fractie in het voorafgaande jaar toekwam, behouden als reserve. Deze reserve kan in een volgend jaar worden ingezet. Deze reserve wordt in mindering gebracht op de terugvordering. Er wordt dit jaar een bedrag van € 10.455,09 teruggevorderd. Voorgesteld wordt om dit bedrag zoals gebruikelijk toe te voegen aan de post Faciliteiten raad.

Bevindingen
De verantwoordingen zijn beoordeeld op onderbouwing door bonnen, facturen en bankafschriften. Enkele fracties hebben deze alsnog aangeleverd en/of verduidelijkt.
De compleetheid van onderliggende stukken zal bij de verantwoording 2023 meer nadruk krijgen.
De verantwoording van de vrijwilligersvergoeding is soms per jaar uitbetaald. Het uitbetalen van de deze vergoeding per kwartaal geeft meer transparantie, zeker in een jaar van verkiezingen. In de Gemeentewet (art. 99 lid 1) is vastgelegd dat raads- en commissieleden buiten de wettelijk toegekende vergoedingen geen andere vergoeding of tegemoetkoming mogen ontvangen ten laste van de gemeente.
Er is niet altijd een duidelijk onderscheid tussen partij- en fractieactiviteiten. Hier is verbetering in mogelijk.

Financiën
De verantwoorde bedragen passen binnen de begroting. Het restitutiebedrag wordt zoals gebruikelijk toegevoegd aan de post Faciliteiten raad.

Bijlagen
1. Bijlage 1 Overzicht verantwoording bedragen fractievergoeding 2022
2. Bijlage 2 Verantwoordingsverslag
3. Bijlage 3 Verantwoording per fractie (ter inzage bij de griffie)

de griffier, de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers de heer T.J. van der Zwan

Verantwoording fractievergoedingen 2022

Verantwoording fractie-vergoedingen 2022	Reserve op 01-01-22	Ontvangen fractievergoeding 2022	Totaal budget 2022 [Reserve 01-01-2022 + Ontvangen fractievergoeding]	Fractie-uitgaven 2022		Saldo op 31-12-2022	30% van berekende fractievergoeding 2022	Terugvordering 2022	Reserve op 01-01-2023	Opmerkingen
PvdA	€ 1.170,00	€ 4.242,50	€ 5.412,50	€ 3.417,40		€ 1.995,10	€ 1.272,75	€ 722,35	€ 1.272,75	x
VVD	€ 1.041,00	€ 3.167,50	€ 4.208,50	€ 163,99		€ 4.044,51	€ 950,25	€ 3.094,26	€ 950,25	x
CDA	€ 1.041,00	€ 2.845,00	€ 3.886,00	€ 256,50		€ 3.629,50	€ 853,50	€ 2.776,00	€ 853,50	x
GL	€ 783,00	€ 2.630,00	€ 3.413,00	€ 1.416,68		€ 1.996,32	€ 789,00	€ 1.207,32	€ 789,00	opleiding individueel raadslid: niet vergoed.
GBH	€ 783,00	€ 2.307,50	€ 3.090,50	€ 1.508,23		€ 1.582,27	€ 692,25	€ 890,02	€ 692,25	x
FNP	€ 564,75	€ 2.630,00	€ 3.194,75	€ 2.980,43		€ 214,32	€ 789,00	€ -574,68	€ 214,32	x
D66	€ 654,00	€ 2.522,50	€ 3.176,50	€ 2.956,08		€ 220,42	€ 756,75	€ -536,33	€ 220,42	x
SP	€ 654,00	€ 2.200,00	€ 2.854,00	€ 104,52		€ 2.749,48	€ 660,00	€ 2.089,48	€ 660,00	x
CU	€ 525,00	€ 1.770,00	€ 2.295,00	€ 949,77		€ 1.345,23	€ 531,00	€ 814,23	€ 531,00	x
HL	€ 522,42	€ 2.415,00	€ 2.937,42	€ 2.240,48		€ 696,94	€ 724,50	€ -27,56	€ 696,94	deel vergaderkosten en vrijwilligersvergoeding commissielid: niet vergoed
Totaal		€ 26.730,00		€ 15.994,08				€ 10.455,09		

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Cloo - Soet, Akke

Kenmerk
Z.23.392478 / D.23.1628163

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Begrotingswijziging 2023 en Begroting 2024 FUMO

Onderwerp
Begrotingswijziging 2023 en Ontwerpbegroting 2024 FUMO

Voorgesteld besluit
1. Geen zienswijze over de begrotingswijziging 2023 en de ontwerpbegroting 2024 in te dienen bij het Dagelijks Bestuur van de FUMO.

Inleiding
Van de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) zijn de begrotingswijzing 2023 en de ontwerpbegroting 2024 ontvangen. In artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling (GR) FUMO is bepaald dat de gemeenteraad bevoegd is een zienswijze over deze financiële stukken naar voren te brengen bij het Dagelijks bestuur (DB) van de FUMO.

Beoogd effect
De belangen van gemeente Heerenveen in de GR FUMO veiligstellen.

Argumenten

1.1 Met een begrotingswijziging zijn de budgetten voor 2023 weer op orde.

Begrotingswijziging 2023
In het Algemeen Bestuur (AB) van 7 juli 2022 is de begroting 2023 vastgesteld. Inmiddels zijn er diverse ontwikkelingen die maken dat de begroting 2023 niet meer volledig is. Daarom wordt een voorstel gedaan om de begroting 2023 te wijzigen.

Begrotingswijziging

Omschrijving	Bedrag	
Indexering loonkosten	716.000	Structureel

Aanpassen kengetallen Besluit Bodemkwaliteit (Bbk)	286.000	Structureel
Verhogen van de collectieve uren	460.000	Tijdelijk
Uitvoering taken specifieke uitkeringen (SPUK)	667.000	Tijdelijk
Overige personeelskosten	61.000	Structureel
Implementatiebudget Omgevingswet (OW)	100.000	Incidenteel
Aanpassen organisatie i.v.m. de OW	885.000	Incidenteel
Totaal	**3.176.000**	

Indexering loonkosten: In de begroting 2023 was de FUMO uitgegaan van een indexatie van 2,2%. De onderhandelingen over een nieuwe CAO zijn nog niet afgerond, maar de indexatie van 2,2% is niet meer realistisch. De FUMO verwacht een stijging van 7% in 2023. Bij afwijking werkelijke CAO wordt dit gecorrigeerd. Deelnemers ontvangen via het gemeentefonds middelen ter dekking van de indexatie.

Aanpassen kengetallen Bbk: Het AB heeft besloten om de kengetallen van meldingen Bbk en het toezicht daarop te verhogen. Dit is gebaseerd op een evaluatie van deze taken die in 2022 is uitgevoerd.

Verhogen van de collectieve uren: In de huidige arbeidsmarkt is het steeds lastiger om goed gekwalificeerd personeel aan te trekken en ook te behouden. Het gevolg hiervan is dat er meer zij-instromers, minder ervaren personeel en ook trainees worden aangenomen. Deze nieuwe medewerkers moeten intensief begeleid en opgeleid worden. Dit gaat ten koste van de productieve uren zowel van de nieuwe medewerkers maar ook van de medewerkers die deze nieuwe medewerkers moeten begeleiden. Omdat in de nieuwe financieringssystematiek de opbrengsten rechtstreeks samenhangen met productieve uren zou dit betekenen dat er een risico bestaat op een tekort. Om dit risico te beperken heeft het AB besloten om 6.500 uur aan inwerkuren toe te voegen aan de collectieve uren. Verder heeft het AB besloten om met ingang van 2023 500 uur voor het inrichtingenbestand onder de collectieve uren op te nemen. Dit was per abuis niet meegenomen bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2023.

Uitvoering taken SPUK: De FUMO heeft twee beschikkingen ontvangen voor SPUK. Dit betreft een uitkering voor het Integraal Bestuurlijk Programma voor versterking van het VTH-stelsel en een uitkering voor het uitvoeren van energietoezicht. De uren voor het primair proces voor deze uitkeringen bedragen circa 7.500 (€ 488.000). Voor de aansturing, rapportage en verantwoording is de flexibele schil bij management en bedrijfsvoering verhoogd met 1,5 fte (€ 179.000). De kosten worden gedekt uit de uitkeringen van het Rijk die de FUMO hiervoor ontvangt en leiden dus niet tot een verhoging van de deelnemersbijdrage.

Overige personeelskosten: Dit is het gevolg van de stijging van de personeelskosten (o.a. scholing en secundaire arbeidsvoorwaarden).

Implementatie OW: Het in 2019 ter beschikking gestelde implementatiebudget voor de OW is in 2022 volledig besteed en wordt naar verwachting met € 100.000 overschreden. Dit komt vooral doordat de invoering van deze wet diverse malen is uitgesteld. Het AB heeft ermee ingestemd om € 100.000 mee te nemen in de begrotingswijziging van 2023, die nu voorligt.

Aanpassen organisatie i.v.m. de OW: Om de FUMO zoveel mogelijk OW-proof te maken dient de organisatie aangepast te worden als gevolg van de overheveling van taken en budgetten naar de FUMO. Hiervoor vraagt de FUMO € 885.000. Deelnemers ontvangen via het gemeentefonds middelen ter dekking van de invoeringskosten OW. Deze is ook voor de ketenpartners bedoeld.

<u>Uurtarief</u>
Ondanks het doorvoeren van extra kosten voor indexering, daalt als gevolg van deze begrotingswijziging het integrale uurtarief van € 110,90 naar € 109,10. Deze daling wordt veroorzaakt door het feit dat het aantal uren in de begroting stijgt, waardoor de overheadkosten in een hoger aantal uren verdisconteerd kunnen worden. De

tariefstelling voor de aanvullende taken varieerde in de begroting 2023 van € 88,00 tot € 126,00. In deze begrotingswijziging varieert dit van € 86,50 tot € 124,00.

Deelnemersbijdrage
De totale kosten stijgen met € 3,1 miljoen maar doordat de FUMO voor de SPUK € 1,2 miljoen ontvangt van het Rijk, stijgt de deelnemersbijdrage met € 1,9 miljoen.

1.2 Diverse ontwikkeling maken een aanpassing van de begroting 2024 noodzakelijk.

Ontwerpbegroting 2024

De begroting 2024 is opgesteld met de begroting 2023 als uitgangspunt, dus exclusief de begrotingswijziging 2023. De opzet van de begroting 2024 is ten opzichte van 2023 niet gewijzigd.

Overzicht van baten en lasten

(x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Lasten			
Personeelskosten	14.301	16.997	2.696
Overige personeelskosten	880	1.010	130
Kapitaallasten	85	85	0
Wagenpark	167	171	4
Huisvesting	680	695	15
Administratie	55	56	1
ICT	428	438	10
Overige kosten	245	250	5
Onvoorzien	100	100	0
Ontwikkelkosten	251	257	6
Implementatie omgevingswet	75	75	0
Totale lasten	*17.267*	*20.134*	*2.867*
Baten			
Baten uit extra opdrachten	693	732	39
Specifieke uitkeringen	0	555	555
Deelnemersbijdrage	16.574	18.847	2.273
Totale baten	*17.267*	*20.134*	*2.867*
Saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**

De omvang van de begroting 2024 is met € 2.867.000 gestegen t.o.v. de begroting 2023. Dit is het gevolg van:

- Indexering van de kosten (€ 1.297.000)

Gezien de hoge inflatie en de tussenstand van de lopende CAO-onderhandelingen , is naast de reguliere indexering voor 2024 (5,1%) ook rekening gehouden met een inhaaleffect van 2023 (4,8%) . De materiële kosten zijn t.o.v. de begroting 2023 geïndexeerd met 2,3%.

- Aanpassen kengetallen Bbk (€286.000)

Herijking kengetallen en toezicht Bbk, conform besluit van het AB.

- Verhoging van de collectieve uren (€575.000)

Hiervan heeft het grootste deel betrekking op het besluit van het AB om de inwerkuren, die als gevolg van de moeilijke arbeidsmarkt nodig zijn, als collectieve uren op te nemen.

- Specifieke uitkeringen (€ 309.000)

Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor energietoezicht. De personele kosten die gemoeid zijn met de uitvoering hiervan, zijn opgenomen in de voorliggende begroting. Dit leidt niet tot een hogere deelnemersbijdrage, aangezien deze uren gedekt worden uit de bijdrage vanuit het Rijk.

- Versterking bedrijfsvoering (€ 270.000)

De FUMO vraagt om middelen beschikbaar te stellen voor ondersteuning van de afdeling Bedrijfsvoering voor inzet die nodig is voor nieuwe regelgeving en de ontwikkeling in relatie tot de arbeidsmarkt.

- Overige personeelskosten (€ 130.000)

Dit is een afgeleide van de personeelskosten.

Uurtarief

Het integrale uurtarief stijgt t.o.v. 2023 met 5,6% naar € 117,14. Dit wordt veroorzaakt door de sterk gestegen loonkosten en uitbreiding omvang van de ontwerpbegroting met circa 12 fte. Voor aanvullende taken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd, afhankelijk van de taak/opdracht die wordt uitgevoerd. In 2024 varieert dit tarief van € 93,00 tot € 133,00 (2023: € 88,00 tot € 126,00).

Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt met ca. € 2,3 miljoen. De totale kosten stijgen weliswaar met € 2,8 miljoen maar de FUMO ontvangt van het Rijk voor de SPUK € 0,5 miljoen.

1.3 De meerjarenbegroting is stabiel.

(x € 1.000)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Lasten excl. indexering	20.134	19.959	19.959	19.959	19.959
Indexering	0	958	1.916	2.874	3.832
Totaal lasten	*20.134*	*20.917*	*21.875*	*22.833*	*23.791*
Baten uit extra opdrachten	732	732	732	732	732
Specifieke uitkeringen	555	555	555	555	555
Deelnemersbijdragen	18.847	18.672	18.672	18.672	18.672
Indexering	0	958	1.916	2.874	3.832
Totaal baten	*20.134*	*20.917*	*21.875*	*22.833*	*23.791*
Saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

De norm voor de flexibele schil is in 2023 en 2024 tijdelijk verhoogd van 15% naar 20% als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. Voor 2025 wordt weer uitgegaan van 15%. Hierdoor dalen de personeelslasten en de deelnemersbijdragen.

1.4 De raad is bevoegd een zienswijze over de financiële stukken in te dienen.

De uitzetting van de begroting 2023 en 2024 is fors. Grotendeels betreft dit ontwikkelingen waarvoor de deelnemers of de FUMO worden gecompenseerd of het betreft ontwikkelingen waarvan het AB heeft beoordeeld dat deze noodzakelijk zijn. Daarom wordt geadviseerd geen zienswijze in te dienen over de begrotingswijziging 2023 en de begroting 2024.

Risico's of kanttekeningen

1.1 Het weerstandsvermogen is op peil.

Op basis van een risico-inventarisatie is de omvang van het weerstandsvermogen bepaald op € 1.317.500. Het weerstandsvermogen is van voldoende omvang om de risico's af te dekken.

1.2 De impact van de Omgevingswet is nog niet duidelijk.

De invoeringsdatum van de OW is verplaatst naar 1 januari 2024. Bij het opstellen van de begroting 2024 is geen rekening gehouden met de invoering van de OW. Een deel van de informatie is nog niet beschikbaar. Hierdoor is nog niet duidelijk wat de impact is voor de werkwijze en informatievoorziening van de FUMO. De verwachting is dat de OW zal leiden tot andere financiële bijdragen voor de deelnemers. De deelnemers worden later bij een begrotingswijziging in de gelegenheid gesteld om over de wijziging van de begroting hun zienswijzen te geven.

Communicatie en participatie

Boodschap	Doelgroep	Via welk middel	Door wie	Wanneer
Wij dienen geen zienswijze in over de begrotingswijziging 2023 en de ontwerpbegroting 2024.	Dagelijks Bestuur FUMO	Brief	Gemeenteraad	Na besluitvorming raad op 20 april 2023

Financiën

Begrotingswijziging

Bijdrage gemeente Heerenveen

(x € 1.000)	2023
Verhoging bijdrage	120
Bijdrage algemene reserve	-/- 120
Effect op begroting Heerenveen	**0**

Als gevolg van de begrotingswijziging stijgt de bijdrage voor Heerenveen in 2023 met € 120.000. Voor een groot deel hiervan wordt compensatie ontvangen via het gemeentefonds (circa € 85.000).

Jaarlijks worden door de FUMO de werkelijk gerealiseerde uren op nacalculatiebasis afgerekend met de deelnemers. Heerenveen heeft over 2022 € 42.000 terugontvangen. Deze plus maakt onderdeel uit van het rekeningresultaat 2022 en saldeert hiermee in de algemene reserve. Daarom wordt voorgesteld de verhoging van de bijdrage te dekken uit een bijdrage van de algemene reserve. Per saldo is het effect op de begroting 2023

van Heerenveen dan nihil. Cijfermatig wordt dit meegenomen in het eerstvolgende verzamelbesluit financiële mutaties.

Begroting 2024

Bijdrage gemeente Heerenveen

	2024	2025	2026	2027
Op basis van de voorliggende begroting	661.235	686.362	717.248	748.090
Opgenomen in begroting Heerenveen	568.360	583.360	598.360	598.360
Verhoging bijdrage	**92.875**	**103.002**	**118.888**	**149.730**

De verhoging van de bijdrage betreft voor ongeveer de helft indexering, waarvoor compensatie wordt ontvangen via het gemeentefonds. Bij de perspectiefnota 2023 leggen wij u een voorstel voor de verwerking van de financiële consequenties in onze eigen begroting voor.

Bijlagen
Aanbiedingsbrief begrotingswijzing 2023 en ontwerpbegroting 2024 FUMO.
Begrotingswijziging 2023 FUMO
Ontwerpbegroting 2024 FUMO.
Conceptbrief gemeenteraad Heerenveen.
Toelichting budget taakoverheveling OW

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Postadres
Postbus 3347
8901 DH Leeuwarden

Bezoekadres
J.W. de Visserwei 10
9001 ZE Grou

(0566) 750 300
www.fumo.nl
info@fumo.nl

Aan de leden van:
- de gemeenteraden van de Friese gemeenten;
- provinciale staten van Fryslân;
- het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân.

Grou, 6 februari 2023

Kenmerk : 20230206FUMO00
Behandeld door : P. Hofstra / +31 566 75 03 00
Uw kenmerk :

Betreft : Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u de begrotingswijziging 2023 en de ontwerpbegroting 2024 van de FUMO. Op grond van artikel 28 van de Gemeenschappelijke regeling FUMO worden de gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân in de gelegenheid gesteld zienswijzen over de begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting FUMO 2024 naar voren te brengen. U heeft hiertoe de gelegenheid tot en met 30 april 2023.

Omgevingswet
In de voorliggende ontwerpbegroting 2024 is de impact van de Omgevingswet niet verwerkt. De FUMO heeft nog onvoldoende informatie om de financiële consequenties van de Omgevingswet inzichtelijk te maken. De begroting 2024 zal daarom nog gewijzigd moeten worden. Deze wijziging zal worden ingediend zodra duidelijk is welke consequenties de Omgevingswet heeft op het takenpakket van de FUMO.

Begrotingswijziging 2023
Na vaststelling van de begroting 2023 zijn er diverse ontwikkelingen die maken dat deze begroting niet meer volledig is. Daarom wordt hierbij een voorstel gedaan om de begroting 2023 te wijzigen. Samengevat zijn de volgende mutaties ten opzichte van de begroting 2023 doorgevoerd:

Indexering loonkosten	€ 716.000 (structureel)
Aanpassen kengetallen Besluit Bodemkwaliteit (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 286.000 (structureel)
Verhogen van de collectieve uren (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 460.000 (tijdelijk)
Uitvoering taken specifieke uitkeringen (SPUK) energietoezicht en IBP	€ 667.000 (tijdelijk)
Overige personeelskosten	€ 61.000 (structureel)
Implementatiebudget Omgevingswet (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 100.000 (incidenteel)
Aanpassen organisatie i.v.m. overheveling budget en taken Omgevingswet	€ 885.000 (incidenteel)
Totaal	**€ 3.176.000**

Een van de grootste posten betreft de indexering van de loonkosten. De in de oorspronkelijke begroting 2023 opgenomen indexering (2,2%) blijkt veel te laag. In verband met de fors opgelopen

inflatie en de ophanden zijnde CAO-ontwikkelingen verwachten wij een loonstijging van 7%. Verder zijn in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 27 oktober 2022 een aantal besluiten genomen die ook een financieel effect hebben op de begroting 2023. Dit betreft het verhogen van de collectieve uren als gevolg van het inwerken van nieuwe medewerkers, aanpassing van kengetallen voor het Besluit Bodemkwaliteit en implementatiebudget Omgevingswet.
Daarnaast heeft de FUMO twee subsidies ontvangen in de vorm van Specifieke Uitkeringen. Dit betreft een meerjarige subsidie voor energietoezicht (ruim € 2 miljoen tot 2026) en een subsidie voor het Interbestuurlijke Programma (IBP) versterking VTH-stelsel (ruim € 0,5 miljoen in 2023). Deze subsidies zijn verwerkt in de begrotingswijziging 2023 en begroting 2024. Deze extra uitgaven leiden niet tot een hogere deelnemersbijdrage omdat deze worden gedekt uit de verkregen subsidie. Wel zorgt dit voor een lager uurtarief doordat de overheadkosten door een groter aantal productieve uren kunnen worden gedekt.

Tot slot is aanvullend budget nodig om de noodzakelijke budget- en taakverschuiving met betrekking tot de Omgevingswet vorm te geven. Dit gaat onder andere over het herijken van de werkprocessen, maar ook om het werven en selecteren van personeel dat in het kader van de Omgevingswet aangetrokken zal gaan worden in 2023.

Ontwerpbegroting 2024
De ontwerpbegroting 2024 is gebaseerd op de uitgangspunten uit de Kadernota 2024-2028. Deze Kadernota is vastgesteld in het algemeen bestuur van 15 december 2022. Naast deze kadernota hebben ook de mutaties die zijn opgenomen in de begrotingswijziging 2023 deels een doorwerking naar de begroting 2024. Ten opzichte van begroting 2023 (excl. Begrotingswijziging) neemt de begroting toe met € 2.867.000. Dit betreft de volgende posten:

Indexering loonkosten	€ 1.297.000 (structureel)
Aanpassen kengetallen Besluit Bodemkwaliteit (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 286.000 (structureel)
Verhogen van de collectieve uren (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 575.000 (tijdelijk)
Uitvoering taken specifieke uitkeringen (SPUK) energietoezicht	€ 309.000 (tijdelijk)
Versterking bedrijfsvoering	€ 270.000 (structureel)
Overige personeelskosten	€ 130.000 (structureel)
Totaal	**€ 2.867.000**

De formatie in het primaire proces stijgt met ongeveer 12 fte van 113 fte naar 125 fte. Dit is een toename van ruim 10%. Mede door de sterk gestegen loonkosten stijgt het integrale uurtarief van circa € 111 in 2023 naar € 117 in 2024. Dit is een toename van ruim 5%. De verwachting is overigens dat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet – waarbij een taakverschuiving zal plaatsvinden van de deelnemers naar de FUMO – de formatie nog sterk zal toenemen. Hierdoor zal naar verwachting het uurtarief weer beduidend lager worden

In bijlage 1 van de ontwerpbegroting 2024 is een specificatie van de mutatie van de deelnemersbijdrage opgenomen.

NB: Het is hierbij goed om aan te geven dat de financiële analyse op de begrotingswijziging 2023 en op de begroting 2024 is opgesteld met de begroting 2023 als uitgangspunt. De genoemde bedragen in de begrotingswijziging 2023 en begroting 2024 dienen dus los van elkaar en niet cumulatief (geen optelsom van € 3.1 mln. en € 2.9 mln.) beoordeeld te worden.

Gelegenheid tot geven van een zienswijze
Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 28, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling FUMO leggen wij u bij deze de ontwerpbegroting 2024 en de begrotingswijziging 2023 voor. Wij stellen u in de gelegenheid uw zienswijze over de ontwerpbegroting 2024 en begrotingswijziging 2023 te geven. Dit kan in één brief waarbij we u wel vragen om onderscheid te maken tussen de begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024.

U wordt verzocht een eventuele zienswijze **uiterlijk** op 30 april 2023 aan ons toe te zenden en te richten aan het dagelijks bestuur van de FUMO, J.W. de Visserwei 10, 9001 ZE Grou. Bij voorkeur ontvangen wij deze zienswijze per e-mail. Deze kan gestuurd worden aan directiesecretariaat@fumo.nl.

De ingediende zienswijzen worden betrokken bij de behandeling van de begroting 2024 en de begrotingswijziging 2023. De behandeling van de – eventueel naar aanleiding van zienswijzen aangepaste – begrotingswijziging 2023 en begroting 2024 vindt plaats in de vergadering van het algemeen bestuur van de FUMO op 13 juli 2023.

Ten slotte
De FUMO is graag bereid om een toelichting te geven op de begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 in raadsvergaderingen van deelnemende gemeenten, de statenvergadering en in de vergadering van het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân. Graag gaan we met u in gesprek over de begroting en andere zaken (missie en visie, Omgevingswet), zoals tevens aangegeven in een bericht hierover afgelopen december aan uw griffies en leden van het algemeen bestuur. Wilt u hier gebruik van maken, maar heeft u dit nog niet aangegeven? Laat ons dat dan weten. U kunt hiervoor contact opnemen met ons bestuurssecretariaat, telefoonnummer 0566 750300 of directiesecretariaat@fumo.nl.

Met vriendelijke groet,

P. Hofstra
Secretaris/directeur

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Begrotingswijziging 2023

Toelichting

In onderstaande tabel wordt de gewijzigde begroting weergegeven ten opzichte van de primaire begroting 2023. De begroting 2023 wijzigt per saldo met € 3.176.000. Onder de tabel worden de wijzigingen toegelicht.

Reguliere begroting (Bedragen x € 1000)	**Begroting 2023**	**Begroting swijziging 2023**	**Verschil**	**%**
Lasten				
Personeelskosten	14.301	16.431	2.130	14,9%
Overige personeelskosten	880	941	61	6,9%
Kapitaallasten	85	85	0	0,0%
Wagenpark	167	167	0	0,0%
Huisvesting	680	680	0	0,0%
Administratie	55	55	0	0,0%
ICT	428	428	0	0,0%
Overige kosten	245	245	0	0,0%
Onvoorzien	100	100	0	0,0%
Ontwikkelkosten	251	251	0	0,0%
Implementatie omgevingswet OW	75	175	100	133,3%
Aanpassing organisatie i.v.m. overheveling taken en budgetten OW	0	885	885	0,0%
Totale lasten	**17.267**	**20.443**	**3.176**	18,4%
Baten				
Baten uit extra opdrachten	693	682	-11	-1,6%
Specifieke uitkeringen	0	1.229	1.229	>100%
Deelnemersbijdrage	16.574	18.532	1.958	11,8%
Totale baten	**17.267**	**20.443**	**3.176**	**18,4%**

1. Indexering loonkosten

In de oorspronkelijke begroting is uitgegaan van een indexering van de loonkosten van 2,2%. Deze indexering is gebaseerd op de cijfers die medio 2021 door het Centraal Planbureau (CPB) zijn bekendgemaakt. De hoge inflatie in 2022 vertaalt zich in hogere loonkosten in afgesloten en nog af te sluiten CAO's.

Hoewel de onderhandelingen over de CAO SGO (en CAO gemeenten) nog niet zijn afgerond, is er nu een bod van de werkgevers van 5%. Dit is nog fors lager dan de eisen van de vakbond. Op basis van deze ontwikkelingen zijn wij uitgegaan van een loonstijging van 7% in 2023. Dit komt neer op een bedrag van € 716.000. Wij zullen bij het vaststellen van de definitieve begrotingswijziging door het DB nog een correctie doen indien blijkt dat de werkelijke CAO stijging afwijkt van 7%.

2. Aanpassing kengetallen Besluit Bodemkwaliteit en sloop-asbest

In de vergadering van het algemeen bestuur van de FUMO van 27 oktober 2022 is een besluit genomen om de kengetallen van meldingen Besluit Bodemkwaliteit en het toezicht daarop te verhogen. Tegelijkertijd is ook besloten om het percentage toezicht op meldingen te verlagen. Voor het toezicht op meldingen is dit budgetneutraal. Voor het verhogen van het kengetal van meldingen zijn de extra kosten € 180.000. Daarnaast is ook besloten om 1.600 uur toe te voegen voor vrije veld

toezicht op de naleving van het besluit Bodemkwaliteit. Dit betekent een extra verhoging van € 106.000. De aanpassing van de kengetallen voor sloop-asbest zijn budgetneutraal.

3. Inwerkuren en beheer inrichtingenbestand onder collectieve uren

In de huidige arbeidsmarkt is het steeds lastiger om goed gekwalificeerd personeel aan te trekken en ook te behouden. Het gevolg hiervan is dat we meer zij-instromers en minder ervaren personeel aannemen. Ook gaan we werken met trainees. Deze nieuwe medewerkers moeten intensief begeleid en opgeleid worden. Dit gaat ten koste van de productieve uren zowel van de nieuwe medewerkers maar ook van onze senior medewerkers die deze nieuwe medewerkers moeten begeleiden. Omdat in de nieuwe financieringssystematiek onze opbrengsten rechtstreeks samenhangen met productieve uren zou dit betekenen dat er een risico bestaat op een (groot) tekort. Om dit risico te beperken heeft het algemeen bestuur van de FUMO in de vergadering van 27 oktober 2022 besloten om 6.500 uur aan inwerkuren toe te voegen aan de collectieve uren.

Verder heeft het algemeen bestuur in de vergadering van april 2021 besloten om met ingang van 2023 500 uur voor het inrichtingenbestand onder de collectieve uren op te nemen. Dit was per abuis niet meegenomen bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2023.

Deze collectieve uren worden ook op nacalculatiebasis (collectief) afgerekend. Het verhogen van de collectieve uren heeft een financieel effect van € 460.000.

4. Specifieke uitkeringen (SPUK)

In 2022 heeft de FUMO twee beschikkingen ontvangen voor Specifieke Uitkeringen (SPUK). Dit betreft een uitkering voor het Integraal Bestuurlijk Programma (IBP) voor versterking van het VTH-stelsel en een uitkering voor het uitvoeren van energietoezicht. De uitkering IBP is alleen voor 2023, de uitkering voor energietoezicht loopt tot en met 2026. De uren voor het primair proces voor deze uitkeringen bedragen circa 7.500. Dit komt neer op een bedrag van € 488.000 aan loonkosten. Voor de aansturing, rapportage en verantwoording is de flexibele schil bij management en bedrijfsvoering verhoogd met 1,5 fte. Dit komt neer op een bedrag van € 179.000. De totale kosten nemen hiermee toe met € 667.000. Deze kosten worden gedekt uit de Specifieke Uitkeringen die de FUMO hiervoor ontvangt en leiden dus niet tot een verhoging van de deelnemersbijdrage.

5. Overige personeelskosten.

Als gevolg van de gestegen loonkosten stijgen ook de overige personeelskosten zoals het scholingsbudget (2% van de loonsom) en het budget voor secundaire arbeidsvoorwaarden (1.2% van de loonsom). In totaal gaat dit om een bedrag van € 60.000.

6. Implementatiebudget Omgevingswet

Het in 2019 ter beschikking gestelde implementatiebudget voor de Omgevingswet is in 2022 volledig besteed en wordt overschreden. Dit komt vooral doordat de invoering van deze wet diverse malen is uitgesteld. In de vergadering van het algemeen bestuur van de FUMO op 27 oktober is aangegeven dat de overschrijding naar verwachting € 100.000 bedraagt. Het algemeen bestuur heeft er in deze vergadering mee ingestemd om dit bedrag mee te nemen in de begrotingswijziging van 2023, die nu voorligt.

7. Aanpassen organisatie a.g.v. overheveling taken en budgetten i.v.m. Omgevingswet

Daarnaast is ook aanvullend budget nodig om de FUMO zoveel mogelijk Omgevingswet-proof te maken. De organisatie dient aangepast te worden als gevolg van de overheveling van taken en budgetten naar de FUMO.

De deelnemers ontvangen via een decentralisatie-uitkering middelen ter dekking van de invoeringskosten van de Omgevingswet. Dit bedraagt in totaliteit zo'n € 20 mln. over de periode 2022-2025. Deze middelen zijn ook bedoeld voor de samenwerking met de ketenpartners zoals de Omgevingsdienst.

De FUMO heeft een inventarisatie uitgevoerd welke activiteiten in 2023 onder andere uitgevoerd moeten worden om voorbereid te zijn op de Omgevingswet. Dat betreft:

1. Herijken werkprocessen. Onder de Omgevingswet treden de nodige wijzigingen in de werkprocessen op. Zo vervalt het begrip inrichting en wordt het begrip Milieu Belastende Activiteit (MBA) geïntroduceerd. Ook wordt voor bepaalde producten de doorlooptijd substantieel verkort. Dit heeft effect op de werkprocessen. Het financiële effect hiervan is € 425.000.
2. Naar verwachting komen er ca 8.000 bedrijven extra richting de FUMO. Ten opzichte van de 3.700 bedrijven die de FUMO nu bediend, is dit een forse stijging. Deze bedrijven zullen allemaal ingevoerd moeten worden in de systemen. Het ontwikkelen van indieningscriteria en het toetsen of hieraan wordt voldaan, brengt uren en dus kosten met zich mee. Het financiële effect hiervan is € 200.000.
3. De eerste globale berekeningen die in het kader van het effect van de Omgevingswet zijn gemaakt, laten zien dat de formatie van de FUMO met ca. 30 fte zal uitbreiden. Om ervoor te zorgen dat deze medewerkers worden aangetrokken, is extra capaciteit nodig op het gebied van P&O. Het financiële effect hiervan is € 60.000.
4. Om dit project in goede banen te leiden is verlenging van het contract van de huidige projectleider nodig. Het financiële effect hiervan is € 48.000.
5. Ook op ICT-gebied dienen de nodige acties ondernomen te worden als voorbereiding op de Omgevingswet. Zo dienen er tijdig laptops, telefoons en toegang tot alle applicaties geregeld te worden. Hier is tijd, en dus geld, mee gemoeid. Het financiële effect hiervan is € 152.000.

In totaliteit wordt voor bovenstaande punten € 885.000 budget gevraagd. In tabelvorm betekent dit het volgende:

Omschrijving	Bedrag
Werkprocessen	425.000
8.000 inrichtingen	200.000
P&O - werving	60.000
Projectleiding	48.000
ICT	152.000
Totaal	**885.000**

De kosten (€ 425.000) met betrekking tot het aanpassen van de werkprocessen hebben betrekking op alle werkprocessen binnen het zaaksysteem LEEF. Deze aanpassingen zijn nodig om de werkprocessen aan te laten sluiten op de Omgevingswet. Dit betreft de werkprocessen voor alle VTH taken en dit is ten behoeve van alle deelnemers. Deze kosten worden derhalve doorberekend aan alle deelnemers, naar rato van de bijdrage aan de basistaken. De overige onderdelen (€ 460.000) hebben hoofdzakelijk betrekking op gemeentelijke taken. Deze kosten zijn in voorliggende begrotingswijziging naar rato van de basistaken per gemeente verwerkt.

In deze berekening is nog geen rekening gehouden met de effecten van het moment waarop de nieuwe medewerkers binnenstromen. Wanneer de FUMO per ingangsdatum van de Omgevingswet ca. 30 extra medewerkers nodig heeft, zal tijdig gestart moeten worden met het werven en selecteren. Omdat het om een relatief grote groep medewerkers gaat, zal het moment van instromen niet voor iedereen gelijk zijn. Het is aannemelijk dat de eerste medewerkers 1 à 2 maanden voor de

inwerkingtreding van de Omgevingswet in dienst treden van de FUMO. Dit kan in deze tussenliggende periode leiden tot extra kosten, wanneer deze medewerkers niet ‘productief’ ingezet kunnen worden. Omdat dit een hoge mate van onzekerheid kent, is hiermee in de berekening nog geen rekening gehouden.

In tabelvorm betekenen bovengenoemde punten het volgende: (structureel/ incidenteel toegevoegd)

Indexering loonkosten	€ 716.000 (structureel)
Aanpassen kengetallen Besluit Bodemkwaliteit (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 286.000 (structureel)
Verhogen van de collectieve uren (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 460.000 (tijdelijk)
Uitvoering taken specifieke uitkeringen (SPUK) energietoezicht en IBP	€ 667.000 (tijdelijk)
Overige personeelskosten	€ 61.000 (structureel)
Implementatiebudget Omgevingswet (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 100.000 (incidenteel)
Aanpassen organisatie i.v.m. overheveling budget en taken Omgevingswet	€ 885.000 (incidenteel)
Totaal	**€ 3.176.000**

Effect deelnemersbijdrage en uurtarief

Deelnemersbijdrage
In onderstaande tabel is het effect van de begrotingswijziging op de bijdrage per deelnemer weergegeven. In de bijlage zijn nadere specificaties opgenomen van de deelnemersbijdrage en de wijziging hiervan.

Onderstaande tabel is gewijzigd als gevolg van andere verdeling € 885.000.

	a	*b*	*c = b -/- a*	
Deelnemer	Totale bijdrage begroting 2023	Totale bijdrage begrotingswijziging 2023	Mutatie	
Achtkarspelen	403.757	478.186	74.429	18,4%
Ameland	77.480	87.223	9.743	12,6%
Dantumadiel	235.771	287.068	51.297	21,8%
De Fryske Marren	740.334	884.237	143.903	19,4%
Harlingen	495.843	551.934	56.091	11,3%
Heerenveen	552.680	672.701	120.022	21,7%
Leeuwarden	1.162.713	1.361.518	198.804	17,1%
Noard-East Fryslân	982.879	1.159.382	176.504	18,0%
Ooststellingwerf	478.706	554.521	75.815	15,8%
Opsterland	318.202	375.104	56.901	17,9%
Schiermonnikoog	42.465	51.302	8.837	20,8%
Smallingerland	575.542	659.574	84.031	14,6%
Súdwest-Fryslân	1.575.174	1.882.706	307.532	19,5%
Terschelling	171.814	193.634	21.819	12,7%
Tytsjerksteradiel	381.039	460.554	79.515	20,9%
Vlieland	76.272	81.509	5.238	6,9%
Waadhoeke	896.345	1.049.430	153.086	17,1%
Weststellingwerf	407.974	482.693	74.719	18,3%
Subtotaal	**9.574.991**	**11.273.277**	**1.698.286**	**17,7%**
Provincie Fryslân	6.650.002	6.915.386	265.384	4,0%
Wetterskip	46.753	46.753	-	0,0%
Brikstaken	301.630	296.755	- 4.875	-1,6%
Specifieke uitkeringen		1.228.971	1.228.971	0,0%
Overige opdrachten incidenteel	693.084	681.881	- 11.203	-1,6%
Eindtotaal	**17.266.460**	**20.443.023**	**3.176.563**	**18,4%**

Uurtarief

Ondanks het doorvoeren van extra kosten voor indexering, daalt als gevolg van deze begrotingswijziging het integrale uurtarief van de FUMO met 1,5% tot € 109,10. Deze daling wordt veroorzaakt door het feit dat het aantal uren in de begroting stijgt, waardoor de overheadkosten in een hoger aantal uren verdisconteerd kunnen worden. De tariefstelling voor plustaken is ook gedaald ten opzichte van de primaire begroting. In onderstaande tabel zijn de tarieven opgenomen.

Omschrijving	Uitvoering	Tarief
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 86,50
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 97,50
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 113,00
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 124,00

Bijlagen

Specificatie bijdrage per deelnemer

Deelnemer	Totale bijdrage	Basistaken	Plustaken	Overige opbrengsten	Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	Implementatie omgevingswet	organisatie aanpassing overheveling taken	Abonnement NAZCA
Achtkarspelen	478.186	330.213	45.101	-	62.424	5.406	33.426	1.616
Ameland	87.223	45.321	28.992	-	7.080	742	4.588	500
Dantumadiel	287.068	191.166	39.816	-	32.509	3.130	19.351	1.097
De Fryske Marren	884.237	631.828	66.073	-	109.034	10.344	63.958	3.000
Harlingen	551.934	291.551	176.575	-	48.607	4.773	29.513	915
Heerenveen	672.701	471.412	66.173	-	76.746	7.718	47.719	2.933
Leeuwarden	1.361.518	866.902	293.548	-	114.595	12.038	74.434	-
Noard-East Fryslân	1.159.382	751.804	177.126	-	139.407	12.308	76.102	2.634
Ooststellingwerf	554.521	414.672	14.734	-	74.875	6.789	41.976	1.475
Opsterland	375.104	279.194	10.262	-	51.088	4.571	28.262	1.726
Schiermonnikoog	51.302	32.616	9.974	-	4.377	534	3.302	500
Smallingerland	659.574	412.418	128.929	-	66.481	6.752	41.748	3.246
Súdwest-Fryslân	1.882.706	1.420.649	46.552	-	243.228	23.258	143.807	5.212
Terschelling	193.634	105.001	58.380	-	17.404	1.719	10.629	500
Tytsjerksteradiel	460.554	301.883	73.148	-	48.165	4.942	30.559	1.857
Vlieland	81.509	30.858	41.634	-	4.889	505	3.124	500
Waadhoeke	1.049.430	674.949	162.652	-	129.783	11.050	68.323	2.673
Weststellingwerf	482.693	362.856	12.255	-	63.398	5.941	36.731	1.513
Subtotaal	**11.273.277**	**7.615.293**	**1.451.925**	**-**	**1.294.091**	**122.521**	**757.550**	**31.897**
Provincie Fryslân	6.915.386	3.014.843	3.331.650	-	374.064	52.479	127.450	14.900
Wetterskip	46.753	-	46.753	-	-	-		
Brikstaken	296.755	-	-	296.755	-	-		
Specifieke uitkeringen	1.228.971			1.228.971				
Overige opdrachten incidenteel	681.881	-	-	681.881	-	-		
Eindtotaal	**20.443.023**	**10.630.136**	**4.830.328**	**2.207.607**	**1.668.155**	**175.000**	**885.000**	**46.797**

Mutatie deelnemersbijdrage

Deelnemer	Mutatie		Basistaken regulering en toezicht	Asbest	Bbk	Plustaken	Collectieve opdrachten	Implementatie omgevingswet	aanpassing organisatie i.v.m. overheveling taken en budgetten OW	Overige opbrengsten
Achtkarspelen	74.429		- 7.326	710	21.729	- 798	23.556	3.133	33.426	
Ameland	9.743		- 957	44	2.897	- 513	3.255	429	4.588	
Dantumadiel	51.297		- 4.577	853	20.521	- 668	13.946	1.872	19.351	
De Fryske Marren	143.903		- 14.026	1.376	42.491	- 1.169	45.271	6.001	63.958	
Harlingen	56.091		- 12.557	1.652	17.046	- 2.958	20.681	2.714	29.513	
Heerenveen	120.022		- 24.163	1.776	57.056	- 1.171	34.238	4.567	47.719	
Leeuwarden	198.804		- 43.730	2.842	108.922	- 4.893	53.989	7.240	74.434	
Noard-East Fryslân	176.504		- 17.202	2.256	57.218	- 2.979	53.919	7.189	76.102	
Ooststellingwerf	75.815		- 9.729	1.279	9.657	- 261	29.087	3.806	41.976	
Opsterland	56.901		- 6.979	1.376	12.071	- 182	19.748	2.603	28.262	
Schiermonnikoog	8.837		- 5.291	133	8.144	- 174	2.402	320	3.302	
Smallingerland	84.031		- 10.384	2.131	19.556	- 2.251	29.374	3.858	41.748	
Súdwest-Fryslân	307.532		- 70.916	12.492	108.314	- 824	101.289	13.369	143.807	
Terschelling	21.819		- 8.021	497	11.221	- 992	7.496	988	10.629	
Tytsjerksteradiel	79.515		- 6.970	1.057	31.144	- 1.256	22.035	2.946	30.559	
Vlieland	5.238		- 691	62	966	- 691	2.183	285	3.124	
Waadhoeke	153.086		- 15.549	2.087	46.354	- 2.721	48.174	6.418	68.323	
Weststellingwerf	74.719		- 8.189	853	16.417	- 217	25.736	3.388	36.731	
Provincie Fryslân	265.384		- 49.532	-	-	- 53.873	212.466	28.872	127.450	
Wetterskip	-					-				
Brikstaken	- 4.875					-	-	-		- 4.875
Specifieke uitkeringen	1.228.971									1.228.971
Overige opdrachten incidenteel	- 11.203						-	-		- 11.203
Eindtotaal	**3.176.563**		**- 316.790**	**33.477**	**591.726**	**- 78.591**	**748.848**	**100.000**	**885.000**	**1.212.893**

Begroting na wijziging per programma

Programma Vergunningverlening en Specialistisch advies	2023 Begroting	Mutatie	2023 Begroting na wijziging
Lasten	5.255.006	769.953	6.024.959
Baten			
- Reguliere bijdragen	4.757.649	777.992	5.535.641
- Brikstaken	150.815	(2.438)	148.377
- Incidentele opbrengsten	346.542	(5.601)	340.941
Saldo	-	-	-

Programma Toezicht en handhaving	2023 Begroting	Mutatie	2023 Begroting na wijziging
Lasten	4.911.160	1.007.921	5.919.081
Baten	-		-
- Reguliere bijdragen	4.413.803	1.015.961	5.429.764
- Brikstaken	150.815	(2.438)	148.377
- Incidentele opbrengsten	346.542	(5.602)	340.940
Saldo	-	-	-

Programma Bedrijfsvoering	2023 Begroting	Mutatie	2023 Begroting na wijziging
Lasten	7.100.295	1.398.687	8.498.982
Baten			
- Reguliere bijdragen	7.100.295	1.398.687	8.498.982
Saldo	-	-	-

Totaal FUMO	2023 Begroting	Mutatie	2023 Begroting na wijziging
Lasten	17.266.461	3.176.561	20.443.022
Baten			
- Reguliere bijdragen	16.271.747	3.192.640	19.464.387
- Brikstaken	301.630	(4.876)	296.754
- Incidentele opbrengsten	693.084	(11.203)	681.881
Saldo	-	-	-

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

(ontwerp)Begroting 2024

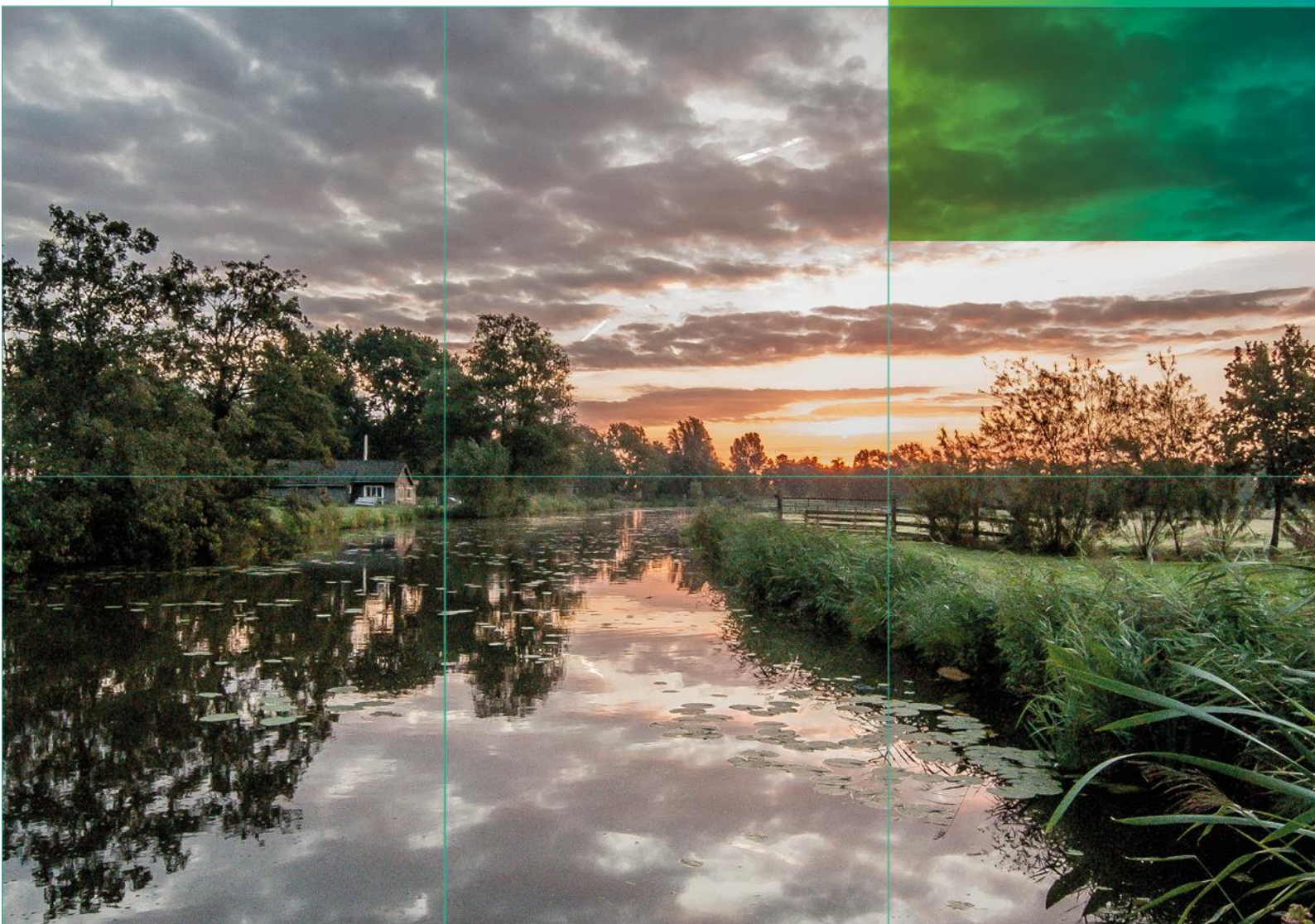

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

1.1 Leeswijzer 4

1.2 Opzet en samenvatting begroting 2024 4

2. Ontwikkelingen 7

2.1 Externe ontwikkelingen 7

2.2 Doorontwikkeling 9

3. Programma's 11

3.1 Programma Vergunningverlening en specialistisch advies 11

3.2 Programma Toezicht en handhaving 14

3.3 Programma Bedrijfsvoering (incl. management) 17

4. De financiële begroting 2024 24

4.1 Uitgangspunten 24

4.2 Overzicht van baten en lasten 26

4.3 Financieel meerjarenperspectief 30

4.4 Geprognosticeerde balans en toelichting 31

5. Paragrafen 32

5.1 Paragraaf bedrijfsvoering 32

5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 33

5.3 Paragraaf financiering 34

Bijlage 1: Bijdragen per deelnemer 35

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer 40

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer 41

Bijlage 4: Overzicht taakvelden 42

Bijlage 5: Risicoanalyse 2024 43

Bijlage 6: Begrote aantal meldingen bodem en asbest 45

Bijlage 7: Collectieve taken 46

1. Inleiding

Voor u ligt de (ontwerp)begroting 2024 en de meerjarenbegroting tot en met 2028 van de FUMO. De kaders voor deze begroting volgen uit de Kadernota 2024-2028. Deze zijn in deze begroting verder financieel vertaald.

Proces en planning

De raden van de deelnemende gemeenten, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân ontvangen de (ontwerp)begroting, zodat zij in de gelegenheid zijn hun zienswijzen naar voren te brengen bij het dagelijks bestuur (DB) van de FUMO. Het DB voegt eventuele zienswijzen bij de (ontwerp)begroting 2024 voor de definitieve vaststelling door het algemeen bestuur (AB). De leden van het AB van de FUMO stellen de begroting 2024 uiteindelijk vast. De planning is als volgt:

Vaststelling ontwerpbegroting door DB	2 februari 2023
Toezending ontwerpbegroting voor zienswijze aan gemeenteraden, Provinciale Staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân	6 februari 2023
Toelichting door de FUMO in commissie- of raadsvergaderingen op uitnodiging van de deelnemers	februari t/m april 2023
Einde zienswijzen termijn (uiterlijke datum)	30 april 2023
Vaststelling (concept)begroting 2024 door het DB van de FUMO	15 juni 2023
Vaststelling begroting 2024 door het AB van de FUMO	13 juli 2023
Toezending begroting aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (uiterlijke datum)	15 september 2023

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk twee staan de externe ontwikkelingen, die afkomen op de FUMO, beschreven. Verder gaat dit hoofdstuk in op de doorontwikkeling van de organisatie en op externe ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, het interbestuurlijk programma ter versterking van het stelsel van Vergunningverlening, toezicht en Handhaving (VTH-stelsel) en de krapte op de arbeidsmarkt. In hoofdstuk 3 wordt per programma (vergunningverlening en specialistisch advies, toezicht en handhaving en bedrijfsvoering) beschreven wat we willen bereiken, wat we hiervoor gaan doen en wat het gaat kosten. De financiële begroting 2024 is in hoofdstuk 4 opgenomen. Tot slot zijn in hoofdstuk 5 de paragrafen Bedrijfsvoering, Weerstandsvermogen en risicobeheersing en financiering beschreven.

1.2 Opzet en samenvatting begroting 2024

Opzet begroting 2024

De opzet van de begroting volgt de indeling van de organisatie en is als volgt:

- Programma Toezicht en handhaving
- Programma Vergunningverlening en specialistisch advies
- Programma Bedrijfsvoering

Samenvatting begrotingscijfers

FUMO in hoofdlijnen
De FUMO heeft 20 deelnemers: de 18 Friese gemeenten, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Op jaarbasis levert de FUMO ruim 170.000 uren aan deze deelnemers. Deze uren zijn als volgt over taakgebieden verdeeld:

Taakgebied	Uren op jaarbasis
Inrichting gebonden basistaken	65.979
Niet inrichtingsgebonden basistaken	29.579
Plustaken provincie	30.644
Plustaken gemeente	13.501
Overige taken	30.713
Totaal uren per taakgebied	**170.416**

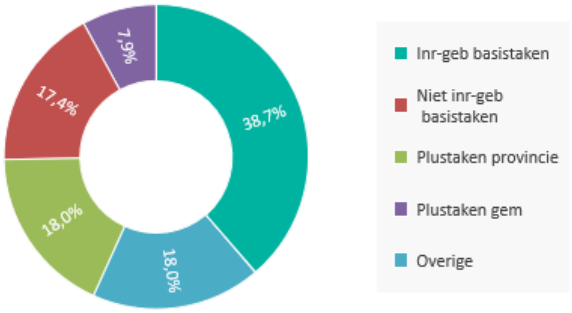

Tabel 1: Begrote uren per taakgebied

Op totaalniveau stijgt het aantal uren ten opzichte van 2023 met ca. 16.000 uur. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het verhogen van de collectieve uren, vooral door het opnemen van inwerkuren conform het besluit van het AB van de FUMO van 27 oktober 2022. Ook zijn de uren voor het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) verhoogd, conform het besluit van het AB van de FUMO in dezelfde vergadering.

Om deze uren te kunnen leveren is een formatie begroot van 164,5 fte, waarvan ruim 125 in het primaire proces. Deze formatie is als volgt over de afdelingen verdeeld.

Afdeling	Begrote FTE per afdeling
VSPA	57,9
Toezicht en handhaving	67,4
Bedrijfsvoering (BV)	28,2
Management (MAN)	11,0
Totaal formatie FUMO	**164,5**

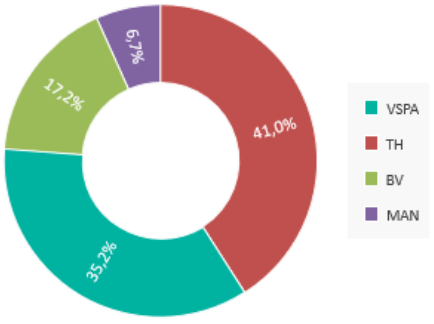

Tabel 2: Begrote fte per afdeling

Begroting

Begroting (Bedragen x € 1000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil	%
Lasten				
Personeelskosten	14.301	16.997	2.696	18,9%
Overige personeelskosten	880	1.010	130	14,8%
Kapitaallasten	85	85	0	0,0%
Wagenpark	167	171	4	2,4%
Huisvesting	680	695	15	2,2%
Administratie	55	56	1	1,8%
ICT	428	438	10	2,3%
Overige kosten	245	250	5	2,0%
Onvoorzien	100	100	0	0,0%
Ontwikkelkosten	251	257	6	2,4%
Implementatie omgevingswet	75	75	0	0,0%
Totale lasten	**17.267**	**20.134**	**2.867**	16,6%
Baten				
Baten uit extra opdrachten	693	732	39	5,6%
Specifieke uitkeringen	0	555	555	>100%
Deelnemersbijdrage	16.574	18.847	2.273	13,7%
Totale baten	**17.267**	**20.134**	**2.867**	**16,6%**
Saldo baten en lasten	*0*	*0*	*0*	

Tabel 3: Begroting 2024

De totale omvang van de begroting 2024 is met € 2.9 mln. gestegen ten opzichte van 2023. Hiervoor zijn drie belangrijke oorzaken. Ten eerste de indexering. Gezien de hoge inflatie en de tussenstand van de lopende CAO-onderhandelingen voor de CAO SGO (Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties), is naast de reguliere indexering voor 2024 (conform Kadernota 2024-2028) ook rekening gehouden met een inhaaleffect van 2023. De materiële lasten zijn geïndexeerd conform het in de Kadernota 2024-2028 aangegeven percentage van 2.3%. Het totale effect van indexering is ca. € 1.3 mln.

De tweede belangrijke oorzaak is de uitbreiding van de collectieve taken. Conform het besluit van het AB van de FUMO van 27 oktober 2022 zijn 6.500 inwerkuren opgenomen in de collectieve uren. Daarnaast zijn hieronder uren opgenomen voor doorontwikkeling van processen, het beheer van de inrichtingenmodule en kennisontwikkeling. Deze uren zijn conform de Kadernota 2024-2028 opgenomen in de begroting 2024. De financiële impact hiervan is ca. € 575.000.

De derde belangrijke oorzaak is het opnemen van specifieke uitkeringen (SPUK) in de begroting. Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor energietoezicht. De personele kosten die gemoeid zijn met de uitvoering hiervan, zijn opgenomen in voorliggende begroting. Dit leidt niet tot een hogere deelnemersbijdrage, aangezien deze uren gedekt worden uit de bijdrage vanuit het Rijk.

Naast bovengenoemde zijn er ook nog andere zaken die impact hebben op de begroting 2024.

- Opnemen effecten herijking kentallen Bbk en opnemen uren vrijeveld toezicht Bbk, conform het besluit van het AB van de FUMO van 27 oktober 2022. Het effect hiervan is ca. € 286.000.
- Opnemen van 3 fte op de afdeling Bedrijfsvoering, conform de Kadernota 2024-2028. Het effect hiervan is ca. € 270.000.

- De overige personeelskosten, zoals het scholingsbudget, het budget voor secundaire arbeidsvoorwaarden en arbeidsmarktaanpak zijn een afgeleide van de personeelskosten. De overige personeelskosten stijgen met ca. € 130.000.

In hoofdstuk 4 wordt de begroting nader toegelicht.

Financiële positie

De financiële positie van de FUMO is stabiel. Het positieve resultaat over 2021 is gereserveerd voor het uitvoeren van de projectenplanning. Daardoor blijft de algemene reserve gelijk op € 1.3 miljoen. Uit de prognose voor 2022 blijkt dat een klein nadelig resultaat wordt verwacht.

Op basis van een risico-inventarisatie is de benodigde omvang van het weerstandsvermogen bepaald op € 1.317.500. Het werkelijke weerstandsvermogen voldoet aan deze norm.

Besluit begroting en verantwoording

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de wettelijke eisen vastgelegd voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening. Voor gemeenschappelijke regelingen is de vernieuwde BBV van kracht met ingang van de begroting 2018. De ontwerpbegroting 2024 van de FUMO is opgezet conform de voorschriften van de vernieuwde BBV.

2. Ontwikkelingen

2.1 Externe ontwikkelingen

Implementatie Omgevingswet

In zijn brief van 26 januari 2023, heeft Minister de Jonge aangekondigd dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Steeds duidelijker is geworden dat een goede invoering van het nieuwe stelsel draait om samenwerking tussen overheden in de keten, anders werken en nieuwe afspraken daarover maken. Daar wordt aan gewerkt door de VTH-werkgroep Omgevingswet. Deze groep houdt zich onder meer bezig met de veranderingen in bevoegdheden en het takenpakket van deelnemers dat (onder andere door uitbreiding van het wettelijk basistakenpakket) verschuift richting de FUMO. Om deze taakverschuiving zo ordentelijk mogelijk te laten verlopen, heeft de FUMO samen met de deelnemers het initiatief genomen om een project FUMO24 in te richten voor de (voorbereiding van de) overdracht en implementatie van de taken, (financiële) middelen en personeel. Het project zal leiden tot concrete eenduidige voorstellen omtrent de overdracht, waarvan alle ~~gemeenten~~ deelnemers en FUMO vervolgens de benodigde besluiten kunnen nemen. Deze veranderingen werken structureel door in de begrotingen van de FUMO.

De begroting is – naast verschuivingen in takenpakket – afhankelijk van de keuzes die bevoegde gezagen nog hebben te maken. Keuzes in onder andere:

- de mate waarin bevoegde gezagen de bestuurlijke afwegingsruimte die de Omgevingswet biedt daadwerkelijk gaan gebruiken en doorvoeren in de VTH-uitvoering;
- de wijze waarop bevoegde gezagen de Omgevingswet al dan niet inzetten om zaken anders en beter in te richten binnen het fysieke domein (bijvoorbeeld meer inzetten op integraliteit);
- de producten en diensten die bevoegde gezagen vervolgens van de FUMO (aanvullend) wenst naast het basistakenpakket.

Nu is de implementatie van de Omgevingswet op verzoek van de deelnemers meer naar een gezamenlijke aanpak toe bewogen, waarbij wordt gewerkt op basis van samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid. De benodigde informatie vanuit de deelnemers om een begroting op te stellen inclusief Omgevingswet is echter nog niet beschikbaar. In deze begroting is daarom nog niet aan te geven wat de financiële consequenties zijn van de Omgevingswet, als de FUMO conform de Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM's) vanaf 1 januari 2024 volledig gaat werken conform de wet. De impact van de Omgevingswet is daarom nog niet in deze ontwerpbegroting verwerkt. Als de Omgevingswet opnieuw wordt uitgesteld is het waarschijnlijk dat er een begrotingswijziging zal volgen.

Daarbij geldt dat het AB structureel € 75.000,- beschikbaar heeft gesteld voor implementatie van de Omgevingswet, maar dat het beschikbare implementatiebudget Omgevingswet na herhaaldelijk uitstel van de wet is uitgeput. Gelet op het feit dat de implementatie van de Omgevingswet opschuift en langer in de tijd doorloopt, is voornoemde budget van € 75.000,- niet voldoende om de transitieperiode te overbruggen. In de begrotingswijziging 2023 is daarom een aanvullend budget opgenomen van € 100.000,- voor de implementatie (conform AB-besluit 27 oktober 2022). De financiële consequenties voor het daadwerkelijke werken onder de Omgevingswet (2024) zijn, zoals in de vorige alinea beschreven, nog niet inzichtelijk. In de begrotingswijziging 2023 is wel budget voor noodzakelijke werkzaamheden in het kader van budget- en taakverschuiving Omgevingswet opgenomen van € 885.000,-.

Versterking VTH-stelsel

De commissie Van Aartsen heeft het VTH-stelsel geanalyseerd en is in het voorjaar van 2021[1] tot de conclusie gekomen dat het stelsel niet goed functioneert. De commissie Van Aartsen heeft daarom geadviseerd om binnen het bestaande stelsel tot een serie essentiële verbeteringen te komen. De tien aanbevelingen van de commissie Van Aartsen hebben een breed gevoeld besef van urgentie laten ontstaan bij alle betrokkenen dat het VTH-stelsel versterkt moet worden. Het geheel is uitgewerkt in het interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP) dat een looptijd kent van twee jaar (2022-2024). Het IBP is onder meer stand gebracht in nauwe samenwerking met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

In afstemming met koepelorganisatie Omgevingsdienst NL en in samenwerking met de Noordelijke Omgevingsdiensten heeft de FUMO een positief ontvangen activiteitenplan voor het IBP opgesteld en een (eenmalige) SPUK voor de uitvoering ontvangen (2023). Het IBP biedt voor de FUMO kansen om op bepaalde onderdelen te investeren, zoals op het gebied van kennis en deskundigheid, arbeidsmarktbenadering (profileren), datakwaliteit, versterken van de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en de onafhankelijke uitvoering ervan. De uitkomsten van het IBP leiden mogelijk tot aanpassing van wet- en regelgeving, een andere manier van informatie- en kennisuitwisseling en structurele visitatie en toezicht. Deze uitkomsten kunnen structurele gevolgen hebben voor de FUMO en haar deelnemers, bijvoorbeeld op het gebied van financiering, ontwikkeling en samenwerking. De gevolgen van het IBP voor 2024 en verder zijn nog niet bekend en daarom niet in deze begroting verwerkt.

Energiebesparingsplicht

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de energiebesparingsplicht voor inrichtingen geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Tot dat moment blijft het Activiteitenbesluit milieubeheer gelden. Op 21 november 2022 is door

[1] 'Om de leefomgeving – Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur'. De Commissie Van Aartsen had de volgend opdracht: welke mogelijkheden ziet de commissie om milieuhandhaving, -toezicht en vergunningverlening in Nederland te versterken met als doel het stelsel effectiever en slagvaardiger te maken?

het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een voorpublicatie gedaan over het wijzigen van het Activiteitenbesluit en het Besluit omgevingsrecht in verband met de actualisatie van de energiebesparingsplicht. ~~Als~~ Nu de Omgevingswet niet per 1 juli 2023 in werking treedt, is te verwachten dat het Activiteitenbesluit en het Besluit omgevingsrecht per 1 juli 2023 geactualiseerd worden op het onderwerp energiebesparingsplicht en dat de regels gaan gelden, zoals in het Bal en Bbl beschreven. Deze ontwikkeling is nog niet in deze begroting meegenomen, maar de FUMO zal hiervoor een handelingsperspectief opstellen en deze bestuurlijk agenderen.

Naar verwachting komen onder de Omgevingswet, naast de huidige basistaakbedrijven (waarvoor middelen uit de SPUK Energie beschikbaar zijn), vele energiebesparingsplichtige bedrijven onder het basistakenpakket te vallen, waarvoor nog geen menskracht en middelen bij de FUMO beschikbaar zijn.

Arbeidsmarkt

Er is krapte op de arbeidsmarkt. De vraag naar gekwalificeerd personeel is momenteel hoger dan het aanbod. Het gevolg hiervan is dat (qua competenties) geschikte zij-instromers of getalenteerde, nog-niet gekwalificeerde medewerkers aangenomen worden (in plaats van het niet-beschikbare personeel met ervaring). Dit vraagt wel extra begeleiding door de eigen medewerkers.

Bij de begroting 2023 is besloten de flexibele schil voor 2023 en 2024 te verhogen naar 20% om in te kunnen spelen op de huidige arbeidsmarkt. Daarnaast wordt in noordelijk verband ingespeeld op deze krapte. De FUMO, de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe en de Omgevingsdienst Groningen hebben de krachten gebundeld en een gezamenlijke arbeidsmarktaanpak opgezet.[2] Ook wordt er gezamenlijk opgetrokken en geïnvesteerd op schaarse en complexe werkterreinen. Voor deze arbeidsmarkt-aanpak is € 50.000,- in deze ontwerpbegroting opgenomen.

Circulaire economie

De Rijksoverheid heeft als doelstelling een volledig circulaire economie in 2050. Op regionaal en lokaal niveau wordt hier invulling aangegeven. Omgevingsdiensten zijn een belangrijke schakel in de transitie naar een circulaire economie (CE). Zij zijn verantwoordelijk voor de VTH-taken op het gebied van afval. De FUMO werkt aan het vergroten van het kennisniveau en het ontwikkelen van praktische vaardigheden om het VTH-instrumentarium in te zetten ter bevordering van de circulaire economie.

2.2 Doorontwikkeling

Voor de doorontwikkeling binnen de FUMO zal in eerste instantie een beroep worden gedaan op de ontwikkelkracht binnen de eigen organisatie. Daarnaast, zo leert de ervaring, is voor een goede implementatie van nieuwe ontwikkelingen de participatie van medewerkers uit de primaire processen nodig. Hun kennis en praktijkervaring is essentieel. Voor de deelname van medewerkers aan projecten wordt het bestaande, structurele ontwikkelbudget ingezet van € 250.000,-.

In 2024 zal naar verwachting veel aandacht uitgaan naar een andere manier van werken, onder andere door nieuwe wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet) en de maatschappelijke opgaven waar we voor staan met onze deelnemers. Dit heeft raakvlakken met vrijwel alle disciplines binnen de FUMO. De ondersteuning van het primaire proces – op het gebied van onder andere projectleiding, ICT, communicatie en HRM – moet hierop ingericht zijn, om het functioneren van de organisatie in deze omstandigheden in goede banen te leiden. Dit resulteert in een structurele uitbreiding van de

[2] Zie verder programma ‘Bedrijfsvoering’, thema ‘mensen’.

afdeling Bedrijfsvoering conform de Kadernota 2024-2028 (€ 270.000). Om de robuuste kennisorganisatie te zijn op het gebied van milieu is het bovendien noodzakelijk dat de FUMO investeert in kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. Hiervoor is in de ontwerpbegroting aanvullend 750 uur opgenomen (in lijn met de Kadernota 2024-2028).

De meest recente wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen spitst zich toe op de democratische legitimiteit van gemeenschappelijker regelingen. Het traject, in samenwerking met de griffies van de deelnemers en de Veiligheidsregio Fryslân, zal in 2024 leiden tot een herijking van de gemeenschappelijke regeling FUMO. Deze herijking, waarbij ook de deelnemers betrokken worden, zal mogelijk gevolgen hebben voor de governance, bijvoorbeeld als de raden een nadrukkelijkere positie innemen dan in de huidige situatie. Bij wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling FUMO en/of de governance is de inzet om eventuele financiële consequenties binnen deze begroting te realiseren.

3. Programma’s

In dit hoofdstuk leest u per programma:

- wat we willen bereiken;
- wat we ervoor gaan doen en
- welke kosten de uitvoering met zich meebrengt (welke financiële middelen zijn er).

Voor de programma’s zijn duidelijk geformuleerde en realistische doelstellingen opgesteld (wat willen we bereiken). Het programma ‘Bedrijfsvoering’ wijkt enigszins af qua opzet en inhoud van de programma’s van de primaire afdelingen. Deze afdeling kent veel verschillende disciplines, die per thema in deze begroting zijn uitgewerkt. De programma’s van het primaire proces worden verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma voor de basistaken 2024 en het uitvoeringsprogramma 2024 VTH voor de provincie. Bedrijfsvoering maakt hier geen onderdeel van uit.

De collectieve taken zijn onderdeel van de uren van de programma’s ‘Vergunningverlening en specialistisch advies’ en ‘Toezicht en handhaving’. In bijlage 7 is dit nader uitgewerkt.

3.1 Programma Vergunningverlening en specialistisch advies

De afdeling Vergunningverlening en specialistisch advies voert o.a. toetsingswerkzaamheden uit en behandelt vergunningsaanvragen en meldingen op het gebied van milieu. Dit met in acht name van de geldende wet- en regelgeving en met oog voor de ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven binnen die wet- en regelgeving. Zo leveren wij een bijdrage aan een duurzame en gezonde leefomgeving. Wij zijn een schakel in de keten en zoeken hierbij nadrukkelijk de samenwerking op met onze ketenpartners, zoals de Veiligheidsregio Fryslân en Wetterskip Fryslân.

Voor de provincie Fryslân verzorgt de FUMO ook de taken op het gebied van bouwen, reclame, inrit, kappen en slopen (BRIKS-taken).

De specialisten op het gebied van licht, trillingen, geur, geluid, lucht, bodem en externe veiligheid en de juristen ondersteunen de vergunningverleners en toezichthouders bij de uitvoering van hun taken. Daarnaast wordt door individuele deelnemers regelmatig gebruik gemaakt van hun specialistische kennis. Dit gaat via opdrachtverlening in de vorm van een plustaak of een incidentele opdracht. Zo leveren zij hun bijdrage aan een schone, gezonde, duurzame en veilige leef- en werkomgeving voor de inwoners van Fryslân. Voor een deel worden onze specialisten intern ingezet, bij de ondersteuning zoals hiervoor beschreven. De uren voor interne ondersteuning maken onderdeel uit van het kengetal van de betreffende producten. Het andere deel wordt rechtstreeks ingezet voor advisering en dienstverlening aan provincie en gemeenten.

Wat willen we bereiken

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	Doel 2024
Productie	95-105% van de werkprogramma's en aanvullende opdrachten zijn gerealiseerd	95-105%
	Percentage producten dat binnen het kengetal is gerealiseerd	50%[3]
Tijdigheid	Verlenen van advies of vergunningen (Wabo/Omgevingswet) binnen de afgesproken wettelijke termijn	90%
	Totaal percentage dvo-uren dat is geleverd	90-100%
Kwaliteit	Percentage medewerkers dat voldoet aan kwaliteitscriteria	80%[5]
	% bezwaren en beroepen die ongegrond zijn verklaard, dan wel niet ontvankelijk.[4]	90%

Tabel 4: Doelen programma Vergunningen en specialistisch advies

Wat gaan we er voor doen

Productie		2023	2024
Productie	Producten in uren		
	Basistaken		
	- Reguliere uren	26.357	25.193
	- Algemene vragen	875	860
	- Uren maatwerk	5.405	4.087
	- Uren onvoorzien	1.961	1.777
	- Projecten	0	0
	Plustaken		
	- Afhandelen meldingen	1.734	1.934
	- Juridisch vergunningverlening	432	432
	- Administratieve ondersteuning	145	145
	- Externe veiligheid	1.902	1.714
	- Register externe veiligheid	174	174
	- EED	50	50
	- Juridisch toezicht	350	800

[3] De verwachting is dat het nodige maatwerk zal ontstaan. Onduidelijk is nog welk effect de Omgevingswet op de realisatie van de kentallen heeft.

[4] De afdeling is hierbij ook afhankelijk van doorlooptijden en kwaliteit van deelnemers.

[5] Bij de bepaling van dit percentage is rekening gehouden met de situatie op de arbeidsmarkt, waardoor er meer sprake is van instroom van zogenaamde zij-instromers en starters op de arbeidsmarkt.

	- Shared Service	156	156
	- Specialistisch Advies Geluid	4.108	4.327
	- Specialistisch Advies Bodem	123	123
	- Specialistisch advies Lucht	75	50
	- Beleidsondersteuning	187	207
	- Overige adviezen/diverse	515	413
	Specifieke uitkering energie (SPUK energie)	0	693

Toelichting
De uren zijn gebaseerd op de geprognotiseerde aantallen, die in afstemming met de opdrachtgevers tot stand zijn gekomen. Dit heeft geleid tot aanpassingen, die op basis van ervaringscijfers tot stand zijn gekomen, zoals bij de uren voor juridisch toezicht. Ook zijn hier de uren opgenomen die betrekking hebben op de taakuitvoering inzake SPUK-energie. Dit is een nieuwe taak ten opzichte van de vastgestelde, primaire begroting 2023.

De werkelijke bestede uren worden jaarlijks achteraf verrekend middels nacalculatie.

Wij zorgen voor uniformiteit in de vergunningverlening. Is maatwerk nodig, dan informeren wij de deelnemer hier zo snel mogelijk over conform de financieringssystematiek.

We volgen landelijke ontwikkelingen en vertalen die naar opgaven voor de specialismen binnen de afdeling. De inwerkingtreding van de Omgevingswet zal zorgen voor een extra te leveren dienst. In het proces om te komen tot omgevingsvisies en omgevingsplannen die rechtdoen aan de ruimtelijk kwaliteit, gezondheid en veiligheid draagt de afdeling hier aan bij door in opdracht van de individuele deelnemer over deze onderwerpen (o.a. bruidsschat) inhoudelijk en integraal te adviseren.

Welke financiële middelen zijn er

Financiën		**2023**	**2024**
Financiële realisatie	Binnen budget	Ja Saldo: -	Ja Saldo: -
	- Lasten	5.255.006	6.018.600
	- Baten		
	○ Reguliere bijdrage	4.757.649	5.493.228
	○ Brikstaken	150.815	159.310
	○ Incidentele opbrengsten	346.542	366.062

Tabel 5: Productie en financiën programma Vergunningen en Specialistisch Advies

Formatie
De begrote formatie voor het programma Vergunningverlening en Specialistisch Advies bedraagt 57,9 fte.

Taakgebied	VSPA
Inrichting gebonden basistaken	28,3
Niet inrichtingsgebonden basistaken	4,0
Plustaken provincie	8,5
Plustaken gemeente	7,8
Overige structurele taken	9,3
Brikstaken onverdeeld	*1,6*
Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	*4,9*
Specifieke uitkeringen	*0,5*
Incidentele opdrachten onverdeeld	*2,3*
Totaal	**57,9**

Tabel 6: Begrote formatie programma vergunningverlening

3.2 Programma Toezicht en handhaving

De afdeling Toezicht en handhaving ziet toe op de naleving van de wet- en regelgeving betreffende Milieu, Water (Indirecte lozingen), Bouw, Ruimtelijke ordening, Provinciale milieuverordening, Zwemwater (Whvbz), Natuurwetgeving, Sloop in combinatie met asbest, Vuurwerk, Warmte/koude opslag, (industriële) Grondwateronttrekkingen, Kleine luchtvaart, Ontgrondingen, Besluit bodemkwaliteit en Bodemsanering. Vanuit dat toezicht geven we adviezen aan de opdrachtgevers over het uitvoeren en initiëren van toezicht & handhaving en het uitvoeren hiervan. Hierbij hebben we als doel het naleefgedrag te bevorderen teneinde het realiseren van een duurzame en gezonde leefomgeving. Preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten is hier een onderdeel van. We handelen hierbij transparant, eenduidig en oplossingsgericht.

Wat willen we bereiken

Ons uitgangspunt is: we willen uitvoeren wat we hebben afgesproken! Dat betekent dat we normconform gedrag willen realiseren door te werken met risicoanalyses en toezichtplannen voor individuele activiteiten of branches. Dit is overeenkomstig het jaarprogramma voor de basistaken, dat is opgesteld op basis van het VTH-beleid Fryslân. Dit houdt ook in dat meldingen en klachten adequaat worden afgehandeld, de piketregeling wordt onderhouden en de landelijke handhavingsstrategie (overeenkomstig het VTH-beleid Fryslân) wordt aangehouden bij bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhavingszaken. We zijn transparant en eenduidig in de uitvoering van onze taken en de borging daarvan in werkprocessen. Onze insteek is resultaatgericht waarbij ook aandacht is voor de trends, ontwikkelingen en innovaties, zodat we voldoende geëquipeerd zijn om bedrijven te adviseren en/of aan te spreken. Uiteraard werken we hierbij samen met onze (keten)partners.

Programma Toezicht en handhaving	Beoogd resultaat	Doel 2024
Productie	95-105% van de werkprogramma's en aanvullende opdrachten gerealiseerd	95-105%
Tijdigheid	- Na controle binnen twee weken advies/brief uit - Binnen 2 weken na hersteltermijn wordt hercontrole uitgevoerd[6]	95% 50%
Kwaliteit	- FUMO voldoet aan kwaliteitscriteria - Collegiale toets - Uitvoering m.b.v. digitale checklists	80%[7] 75% 80%

Tabel 7: Doelen programma Toezicht en handhaving

Wat gaan we er voor doen

Productie		2023	2024
Productie	Producten en diensten in uren:		
	Inrichting gebonden basistaken		
	- Reguliere controles	15.778	16.218
	- Hercontroles	5.824	5.975
	- Klachten	1.578	1.622
	- Informatieverzoeken	789	811
	- Onvoorzien (meer controles dan begroot)	4.577	5.163
	- Maatwerk (geen regulier product)	4.244	4.273
	Niet-inrichtinggebonden basistaken	21.629	24.293
	Handhaving (2de hercontrole + advies)	4.080	4.080
	Plustaken	3.026	2.976
	Specifieke uitkering energie (SPUK energie)	0	4.010

Toelichting op de tabel
De meest voorkomende producten in dit programma zijn het uitvoeren van niet-inrichtinggebonden basistaken en het uitvoeren van reguliere controles bij inrichtingen. De niet-inrichtinggebonden taken zijn toezicht op de Wet bodembescherming (Wbb), het Vuurwerkbesluit, het behandelen van meldingen asbest en Bbk en het toezicht hierop. De uren voor de taken op het gebied van asbest en Bbk zijn gebaseerd op de geprognotiseerde aantallen en kentallen, die in afstemming met de opdrachtgevers tot stand zijn gekomen. Voor de inrichtinggebonden taken wordt overeenkomstig het VTH-beleid Fryslân gewerkt met brancheplannen en worden zowel integrale – als aspectcontroles uitgevoerd. In het programma VTH voor de basistaken FUMO wordt de uitvoering van de basistaken jaarlijks nader uitgewerkt.

[6] Deze KPI geldt alleen voor het uitvoeren van toezicht waarbij de FUMO mandaat heeft de brief te versturen.

[7] Bij de bepaling van dit percentage is rekening gehouden met de situatie op de arbeidsmarkt, waardoor er meer sprake is van instroom van zogenaamde zij-instromers en starters op de arbeidsmarkt.

Wij zorgen voor uniformiteit in en handelen naar de vastgestelde kengetallen per product. Is maatwerk nodig dan informeren wij de deelnemer hier over conform de gemaakte afspraken.

Welke financiële middelen zijn er

Financiën		2023	2024
Financiële realisatie	Binnen budget	Ja Saldo: -	Ja Saldo: -
	- Lasten	4.911.160	6.112.756
	- Baten		
	○ Reguliere bijdrage	4.413.809	5.587.384
	○ Brikstaken	150.815	159.310
	○ Incidentele opbrengsten	346.542	366.062

Tabel 8:Productie en financiën programma Toezicht & Handhaving

Formatie

De begrote formatie voor de afdeling toezicht en handhaving bedraagt 67,4 fte.

Taakgebied	Toezicht en handhaving
Inrichting gebonden basistaken	20,2
Niet inrichtingsgebonden basistaken	17,8
Plustaken provincie	14,1
Plustaken gemeente	2,1
Overige structurele taken	13,3
Brikstaken onverdeeld	*0,4*
Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	*7,6*
Specifieke uitkeringen	*2,9*
Incidentele opdrachten onverdeeld	*2,3*
Totaal	**67,4**

Tabel 9: Begrote formatie Toezicht en handhaving

3.3 Programma Bedrijfsvoering (incl. management)

De afdeling Bedrijfsvoering verzorgt alle activiteiten die het primair proces van de FUMO zo effectief en efficiënt mogelijk laten verlopen. De ondersteuning door de afdeling heeft betrekking op de volgende domeinen: personeel & organisatie, financiën & control, informatie, automatisering & archief; facilitaire zaken, communicatie, secretariaat & frontoffice en beleidsondersteuning & advies.

Dit programma Bedrijfsvoering is onderverdeeld in de thema's Mensen, Huisvesting en Digitalisering met daarin de doelen en resultaten.

Thema mensen

Onze medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal. Door het uitvoeren van periodieke medewerkers tevredenheid onderzoeken (MTO), Periodieke medische onderzoeken (PMO), strategische personeelsplanning (SPP) en persoonlijke gesprekken met de medewerkers heeft de FUMO inzicht in de aandachtsgebieden en vraagstukken die bij haar medewerkers spelen. Op basis hiervan maakt de FUMO jaarlijks keuzes, die voor haar organisatie naast wet- en regelgeving leidraad zijn om gestructureerd en integraal uitvoering te geven aan het HRM-beleid. Vanuit goed werkgeverschap en personeelszorg wordt gewerkt met instrumenten als SPP, leren en ontwikkelen, goed werkgeverschap, in-, door- en uitstroom. De FUMO-organisatie wil inclusief zijn, waarin ieder met zijn kennis, ervaring en talenten gewaardeerd wordt en waar onze medewerker zichzelf kan zijn.

Een belangrijke externe ontwikkeling is de veranderde arbeidsmarkt en de krapte op deze arbeidsmarkt. Dit is door de drie Noordelijke Omgevingsdiensten in 2022 onderkend en hierop is een flinke investering gedaan door het gezamenlijk opzetten van een gemeenschappelijk digitaal platform met een gerichte arbeidsmarktcampagne. De doelstellingen zijn naamsbekendheid als interessante werkgever en het aantrekken van jonge professionals met instroom in trainee programma's. Dit programma wordt in 2024 gecontinueerd om de bemensing van noodzakelijke functies te blijven waarborgen. Ook wordt het goede werkgeverschap bij de FUMO voor personeel in dienst bij de FUMO gecontinueerd. Ten tijde van deze ontwerpbegroting (begin 2023) speelt naast krapte op de arbeidsmarkt ook de geopolitieke spanningen, een hoge inflatie en diverse maatschappelijke crisissen (stikstof, energie en polarisatie) met als gevolg een stijging van de CAO-lasten en hogere structurele lasten.

Thema huisvesting

De FUMO is gehuisvest in een bedrijfspand toebehorend aan de gemeente Leeuwarden. Afspraken over gebruik, investeringen en onderhoud zijn vastgelegd in overeenkomsten. Ons gebouw is verduurzaamd met een innovatieve oplossing als aquathermie voor koeling en verwarming. Elektrificeren en energieneutraal maken staat bij het vormgegeven van deze begroting als actiepunt nog open bij de gemeente Leeuwarden (er zijn afspraken gemaakt over het aanleggen zonnepanelen en aanleg aanvullende groepen voor laadpalen). Daarnaast is in het gebouw gebruik gemaakt van duurzame materialen en recyclebare of hergebruikt en opgeknapte materialen en artikelen.

Ons wagenpark bestaat sinds medio 2022 grotendeels uit elektrische voertuigen (10). Daarnaast zijn een aantal moderne brandstof voertuigen (6) in gebruik om redenen dat deze voertuigen ten tijde van de aanbesteding en levering nog niet elektrisch op de markt beschikbaar waren. Op termijn zal, zodra de eerstvolgende aanbesteding speelt, ook hiervoor een elektrische variant komen. Op bovengenoemde wijze geeft de FUMO invulling aan het toewerken naar een 'Energie-neutrale' organisatie.

Thema digitalisering

Digitalisering speelt een sleutelrol bij het realiseren van efficiënte bedrijfsvoering. Door de invoering van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende wijzigingen in onze systemen is de noodzaak om data op orde te hebben evenals de afhankelijkheid van informatievoorziening en ICT nog duidelijker geworden. Een goed modern technisch fundament is nodig. Als FUMO zijn wij voor de werking van onze eigen bedrijfsapplicaties en middelen en specifiek de financiële applicatie afhankelijk van de ICT-architectuur en middelen van de provincie Fryslân. Voor de werking van andere applicaties en functies in met name het HRM-proces zijn wij afhankelijk en ondergebracht bij de gemeente Leeuwarden. Deze constructen zijn door de diversiteit van belangen en afhankelijkheden complex en zijn operationeel vertaald in meerdere Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Wij sturen als FUMO op het leveren van kwaliteit en tijdigheid van de gevraagde dienstverlening van zowel de provincie als de gemeente Leeuwarden. Daarnaast onderzoeken wij met de drie Omgevingsdiensten in Noord-Nederland of er situationele mogelijkheden zijn om bepaalde ICT-aangelegenheden gezamenlijk vorm te geven.

Data, digitalisering, informatievoorziening en innovatie worden steeds belangrijker voor overheidsorganisaties. De Informatie Voorzienings-keten (IV-keten) is bezig met een professionaliseringsslag waardoor het de organisatie steeds beter en sneller kan bedienen. Door de inpassing van nieuwe data, applicaties en functies met ICT-koppelingen is de vraag gerezen of de ICT-architectuur voor het RO- en VTH-domein in combinatie met de FUMO efficiënter en slimmer kan worden ingericht (van diverse bedrijfsapplicaties met verschillende leveranciers, portal en (zaaksysteem) LEEF naar een mogelijk geïntegreerde oplossing). De FUMO zal zichzelf professioneel moeten versterken door procesaanpassingen, systeemaanpassingen en een hogere mate van digitale volwassenheid.

Wat willen we bereiken

Thema mensen

- We willen dat medewerkers optimaal bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de FUMO en de daarbij behorende werkzaamheden voor onze deelnemers.
- We willen dat met de verschillende 'HR-thema's', zoals leiderschap, goed werkgeverschap, ontwikkelen en leren, SPP en personeelszorg onze medewerkers duurzaam inzetbaar zijn. Dit maakt integraal onderdeel uit van de bedrijfsvoering in onze organisatie.

Thema mensen	Beoogd resultaat	Doel 2024
Optimaal bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de FUMO en de daarbij behorende werkzaamheden	Effectieve en efficiënte inzet van de medewerkers in de organisatie gericht op de uitvoering van het FUMO takenpakket	Inzet is in lijn met onze productieafspraken en diensten aan onze deelnemers. Binnen begrotings- en formatiekaders worden medewerkers conform productienormering ingezet
Onze medewerkers zijn duurzaam inzetbaar		HRM-beleid en activiteiten zijn ingericht op thema's, zoals leiderschap, goed werkgeverschap, ontwikkelen en leren, SPP en personeelszorg

Thema huisvesting

- We willen een functioneel, doelmatig en modern ingericht gebouw waarin medewerkers goed vertoeven en bezoekers zich welkom voelen.
- We willen de verschillende vormen van werken kunnen toepassen (hybride werken, plaats onafhankelijk werken).
- We willen waar mogelijk een ‘Energie-neutrale’ organisatie zijn.

Thema huisvesting	Beoogd resultaat	Doel 2024
Moderne & doelmatige huisvesting	Periodiek uitvoeren medisch/welzijn onderzoek	PMO (onderdeel huisvesting, klimaat e.a.) resultaten
Energie-neutraal gebouw, voertuigenpark en organisatie	Energiebesparing en energieopwekking	FUMO werkt waar mogelijk energieneutraal

Thema digitalisering

- We willen de randvoorwaarden creëren voor stabiele, duurzame en toekomstgerichte informatievoorziening.
- We willen goede partnerschap samenwerking in onze driehoek ICT-inrichting met de Provincie Fryslân en het Shared Service Center (SCC) gemeente Leeuwarden.
- We willen kansen op samenwerking met de drie noordelijke Omgevingsdiensten voor ICT of functies ICT gezamenlijk verkennen.

Thema digitalisering	Beoogd resultaat	Doel 2024
Randvoorwaarden informatievoorziening	Informatievoorziening en ICT-voorzieningen met onze deelnemers en/of in onze functionele keten(s) is conform wetgeving en Omgevingswet ingericht	Ingerichte en geactualiseerde informatievoorziening met onze deelnemers en/of in onze functionele keten(s)
	Informatiemanagement conform IBP-pijler 3 (combinatie van mensen, middelen en procedures’ en de verscheidenheid aan (samenhangende) voorzieningen (registers, applicaties, informatiesystemen, etc.)).	De informatievoorziening van het VTH-stelsel inrichten
	Digitale vaardigheid organisatie	Digitale vaardigheid organisatie is geïnventariseerd
	ICT basis op orde	

	Voldoen aan wet- en regelgeving	De organisatie voldoet aan geldende wet- en regelgeving
Goede partnerschap samenwerking	Actuele DVO Provincie Fryslân Actuele DVO Gemeente Leeuwarden Rechtmatig en doelmatige overeenkomst ICT leverancier(s)	Ingericht DVO en sturingsmodel Ingericht DVO en sturingsmodel Aanbestede diensten conform aanbestedingsbeleid met rechtmatigheidsverklaring accountant
Verkenning met Noordelijke omgevingsdiensten op samenwerking	Gezamenlijke agenda Functies in OD samenwerking (uitleen/gastheer model)	Aantal functies en agendavoering worden gezamenlijk gedaan

Wat gaan we er voor doen

Thema mensen

- We zorgen ervoor dat de inzet van personeel - vast, tijdelijk en inhuur - in evenwicht zijn en blijven binnen de beschikbare middelen.
- We hanteren de kwaliteitscriteria als onderdeel van opleidingsprogramma's voor individuele medewerkers en maken opleidingsplannen voor leren en ontwikkelen.
- We geven uitvoering aan de visie op werkgevers- en werknemerschap.
- We zorgen ervoor dat elke afdeling beschikt over een afdelingsplan met daarin opgenomen SPP. Hiermee hebben wij inzicht in de beschikbare en benodigde kwaliteit en kwantiteit van afdelingen en teams.
- We doen aan intensieve gezamenlijke arbeidsmarktcommunicatie, gericht op naamsbekendheid, aantrekkelijk werkgeverschap als drie noordelijke Omgevingsdiensten en activeren van nieuwe instroom in trainee programma's.
- We geven invulling aan duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.
- We voeren activiteiten uit gericht op het bevorderen van integriteit, weerbaarheid en voorkomen ongewenst gedrag bij medewerkers.
- We geven invulling aan inclusiviteit en diversiteit.

Thema mensen	Indicator	Resultaat 2024
Inzet personeel is conform dienstverleningsafspraken en binnen begroting	Voortgang monitor FUMO en rapportages individuele deelnemers	Account gesprekken worden periodiek gevoerd en worden door deelnemers positief gewaardeerd Begrotings- en productie realisatie worden periodiek gemonitord en verantwoord
Voldoen aan opleidingseisen en ontwikkelen	Ingericht opleidingsplan en individueel opleidingsplan	Opleidingsplannen worden toegepast en gerealiseerd, personeel voldoet aan kwaliteitscriteria (conform doelstellingen primaire afdelingen) en persoonlijke ontwikkelbehoefte
Uitvoering geven aan visie op werkgever- en werknemerschap	Actuele visie	MTO- en PMO-uitkomsten zijn vertaald naar een actuele visie op werkgever- en werknemerschap
SPP	Uitgewerkt SPP	Afdelingen en teams beschikken over afdelingsplan en/of teamplan inclusief SPP
Arbeidsmarktcampagne activeren nieuwe instroom & naamsbekendheid als werkgever	Arbeidsmarktcampagne en goed werkend digitaal platform voor de drie noordelijke Omgevingsdiensten	Goed gevuld trainee programma Scores monitoring digitale platform ≥ benchmark.
Inclusiviteit en diversiteit	Uitgewerkte rapportage in sociaal jaarverslag ‘Personeelsmonitor’ en opbouw personeelsbestand	Personeelsmonitor en opbouw personeelsbestand
Bevorderen van integriteit, weerbaarheid en voorkomen ongewenst gedrag bij medewerkers.	Sociaal jaarverslag Rapportage RI&E Rapportage weerbaarheid	Actueel integriteitsbeleid Vertrouwenspersoon rapportage Inwerkprogramma nieuw personeel Gespreksvoeringen thematisch met MT en medewerkers Plan van aanpak activiteiten naar aanleiding van rapportage(s)
Ziekteverzuim	Ziekteverzuim	Lager dan 5%
Inhuur verhouding	Percentage inhuur op loonsom	Lager dan 20%

Thema huisvesting

Thema huisvesting	Indicator	Resultaat 2024
Moderne & doelmatige huisvesting	We zorgen ervoor dat alle vergaderruimtes worden voorzien van hybride vergaderfaciliteiten Gebouw onderhoud	Ingerichte ruimtes Op locatie werken en thuiswerken (hybride werken) functioneert (indicator welzijnsonderzoek) Onderhoudsplan is actueel
Energie-neutraal gebouw, voertuigenpark en organisatie	We geven verdere uitvoering aan de geplande energiebesparende maatregelen voor het bedrijfspand en het wagenpark.	Zonnepanelen zijn geïnstalleerd en energieverbruik is neutraal Aansluitingen voor uitbreiding laadpalen is gerealiseerd
	Periodiek Medisch Onderzoek gegevens	Plan van aanpak activiteiten zijn gerealiseerd

Thema digitalisering

- Er wordt een nulmeting uitgevoerd om de digitale vaardigheid van collega's te meten.
- Onze informatievoorziening is conform archiefwet, Wet open overheid (Woo) en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) ingericht.
- Informatievoorziening van het VTH-stelsel is conform uitgangspunten pijler 3 IBP ingericht.
- Wij hanteren het plan van aanpak en de realisatie van plannen conform de informatievisie.
- We actualiseren de DVO's met Provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden.
- We hanteren kwaliteits- en realisatieafspraken in de DVO en houden accountmanagement gesprekken.
- ICT-dienstverlening voor ons zaaksysteem wordt aanbesteed conform de aanbestedingsrichtlijnen.
- We hanteren een gezamenlijke agenda met de drie Noordelijke Omgevingsdiensten op bedrijfsvoering vraagstukken waaronder specifiek kwetsbare functie(s).

Voor het thema digitalisering is geen uitgewerkte tabel opgenomen, zoals bij de andere thema's. De reden hiervoor is dat er, voordat er concrete doelstellingen geformuleerd kunnen worden, als basis eerst een breed gedeelde en vastgestelde i-visie (informatievisie) benodigd is. Deze wordt in 2023 opgesteld.

Welke financiële middelen zijn er

Programma Bedrijfsvoering	2024 Begroting	2023 Begroting
Lasten	8.003.674	7.100.295
Baten	-	-
- Reguliere bijdragen	8.003.674	7.100.295
	-	-
	-	-
Saldo	-	-

Tabel 100: Begrote kosten programma Bedrijfsvoering

Formatie

De begrote formatie voor Bedrijfsvoering bedraagt 26,7 fte, dit is exclusief 1,5 fte flexibele schil. Naast de formatie voor bedrijfsvoering is 11 fte begroot voor de managementstructuur. Deze bestaat uit één secretaris/ directeur, drie afdelingshoofden en zeven teamleiders. De formatie is als volgt opgebouwd:

Deelgebied	FTE
Personeel (P)	4,00
Informatievoorziening (I)	7,88
Organisatie (O)	5,89
Financiën (F)	2,89
Administratieve organisatie (A)	3,29
Communicatie (C.)	1,78
Kwaliteit	1,00
Directeur	1,00
Afdelingshoofden	3,00
Teamleiders	7,00
Totaal	**37,7**

Tabel 11: Begrote fte's Bedrijfsvoering per deelgebied

4. De financiële begroting 2024

4.1 Uitgangspunten

Indexering

Voor de financiële begroting is, conform de Kadernota 2024-2028, voor de loon- en prijsindexatie de verwachting van het Centraal Plan Bureau (CPB) gevolgd:

Omschrijving	Index/jaar
Jaar	2024
Indexering personeelskosten	4.1%
Periodieken	1% (3% in ca. 30% van de gevallen)
Subtotaal personeelskosten	5.1%
Index materiële kosten	2.3%
Gewogen gemiddelde	4.8%

Tabel 11: Begrote indexeringen

De lasten in de begroting bestaan voor ca. 88% uit personeelskosten en voor 12% uit materiële kosten. Het gewogen gemiddelde van de indexering bedraagt op basis hiervan 48%.

De basis van de begroting 2024 wordt gevormd door de begroting 2023. In de begroting 2023, die op 7 juli 2022 is vastgesteld door het AB van de FUMO is gerekend met een indexering op de personeelskosten van 2.2%. Deze indexering is gebaseerd op de cijfers die medio 2021 door het CPB zijn bekendgemaakt. In 2022 hebben we te maken gehad met een hoge inflatie. Deze hoge inflatie vertaalt zich in hogere loonkosten in afgesloten en nog af te sluiten CAO's. Hoewel de onderhandelingen over de CAO SGO (en CAO gemeenten) nog niet zijn afgerond is er nu een bod van de werkgevers van 5%. Dit is nog fors lager dan de eisen van de vakbond. Op basis van deze ontwikkelingen zijn wij uitgegaan van een loonstijging van 7% in 2023, welke is verwerkt in de begrotingswijziging 2023 die tegelijkertijd met voorliggende begroting 2024 voor zienswijze aan de deelnemers wordt voorgelegd. Omdat de indexering van 2023 doorwerkt in 2024, is ook in deze (ontwerp)begroting rekening gehouden met een indexering van 7% over de personeelskosten van 2023.

Kostennormering

In de reguliere begroting is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten.

- Als productiviteitsnorm wordt uitgegaan van 1.360 uur, een percentage van 72,6% van de totale beschikbare uren per fte (1.872). Dit betreft de 'declarabele' uren, oftewel directe uren waarvoor in de begroting dekking is opgenomen.
- Als flexibele schil voor het primair proces wordt 20% aangehouden. Dit betreft de verhouding externe medewerkers ten opzichte van het totaal aantal medewerkers (op basis van fte). De norm is in 2023 en 2024 tijdelijk verhoogd (was 15%) als gevolg van de krappe arbeidsmarkt.

Wijze van financieren

In de vergadering van het AB van 10 december 2020 is het sturings- en financieringsmodel vastgesteld. De begroting van 2024 is op basis van dit model opgesteld. De belangrijkste uitgangspunten van dit model zijn:

Taakgebied	Omschrijving financieringswijze
Inrichting gebonden basistaken - regulering	• In samenspraak met de deelnemers wordt per product uit de PDC een inschatting gemaakt van het aantal te verwachten producten • Het aantal verwachte producten x het kengetal = aantal begrote uren • In samenspraak met de deelnemers worden uren opgenomen voor informatieverstrekking, maatwerk en onvoorzien. • Het totaal aantal uren x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage
Inrichting gebonden basistaken - Toezicht	• Het aantal inrichtingen x kengetal x frequentie = aantal basistaakuren • In samenspraak met de deelnemers worden uren opgenomen voor onvoorzien, maatwerk en indien gewenst een hoger ambitieniveau. • Aantal basistaakuren x integrale uurtarief = deelnemersbijdrage voor inrichtinggebonden basistaken;
Niet-inrichting gebonden basistaken besluit VTH	• Voor meldingen sloop/asbest en Bbk wordt in samenspraak met de deelnemers per product een inschatting gemaakt van het aantal te verwachten ingediende meldingen. Het aantal verwachte producten x het kengetal x het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor toezicht sloop/asbest en Bbk: het aantal meldingen x kengetal x frequentie = aantal toezichtsuren Bbk en asbest/sloop. Dit maal het integrale uurtarief = deelnemersbijdrage. • Voor vrije veld toezicht (Bbk) is 1.600 uur begroot. • Voor handhaving wordt uitgegaan van dezelfde aantallen als in de begroting van 2023.
BOA-coördinatie	• Conform besluitvorming in het bestuurlijke VTH-overleg is 700 uur opgenomen in voorliggende begroting; • De uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers en opgenomen onder de collectieve taken.
Ketentoezicht	• Voor ketentoezicht zijn 4 fte opgenomen. • De uren zijn naar rato van de verhouding reguliere toezicht uren verdeeld over de deelnemers.
Omgevingswet	• Het budget dat beschikbaar is gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet wordt vertaald naar een bijdrage per deelnemer op basis van de verhouding in de bijdrage van de basistaken.
Collectieve taken	• Voor collectieve taken is 10.900 uur opgenomen. Dit is een stijging van 8.750 uren, die met name veroorzaakt wordt door het opnemen van inwerkuren, conform het besluit van het AB van de FUMO van 27 oktober 2022. • Deze uren zijn naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de deelnemers.
Plustaken	• De omvang en samenstelling van de plustaken is in samenspraak met de deelnemers tot stand gekomen; • Per plustaak is vervolgens de tariefgroep bepaald. Het aantal uren per type plustaak vermenigvuldigd met het geldende tarief, leidt tot de deelnemersbijdrage voor de plustaken.

Tabel 12: Gehanteerde berekeningswijzen

Voor alle taken, behalve de BOA-uren, geldt dat deze jaarlijks achteraf middels een nacalculatie worden afgerekend op basis van de werkelijk bestede uren.

4.2 Overzicht van baten en lasten

Het totaaloverzicht van de baten en lasten is hieronder in vergelijking met 2023 weergegeven.

Begroting (Bedragen x € 1000)	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**	**Verschil**	**%**
Lasten				
Personeelskosten	14.301	16.997	2.696	18,9%
Overige personeelskosten	880	1.010	130	14,8%
Kapitaallasten	85	85	0	0,0%
Wagenpark	167	171	4	2,4%
Huisvesting	680	695	15	2,2%
Administratie	55	56	1	1,8%
ICT	428	438	10	2,3%
Overige kosten	245	250	5	2,0%
Onvoorzien	100	100	0	0,0%
Ontwikkelkosten	251	257	6	2,4%
Implementatie omgevingswet	75	75	0	0,0%
Totale lasten	**17.267**	**20.134**	**2.867**	16,6%
Baten				
Baten uit extra opdrachten	693	732	39	5,6%
Specifieke uitkeringen	0	555	555	>100%
Deelnemersbijdrage	16.574	18.847	2.273	13,7%
Totale baten	**17.267**	**20.134**	**2.867**	**16,6%**
Saldo baten en lasten	*0*	*0*	*0*	

Tabel 13: Begroting 2024

Toelichting op de financiële begroting

De totale omvang van de reguliere begroting 2024 is met € 2.9 mln. gestegen ten opzichte van 2023. Hierin zijn de volgende effecten opgenomen:

Indexering loonkosten	€ 1.297.000 (structureel)
Aanpassen kengetallen Besluit Bodemkwaliteit (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 286.000 (structureel)
Verhogen van de collectieve uren (Besluit AB 27 oktober 2022)	€ 575.000 (tijdelijk)
Uitvoering taken specifieke uitkeringen (SPUK) energietoezicht	€ 309.000 (tijdelijk)
Versterking bedrijfsvoering	€ 270.000 (structureel)
Overige personeelskosten	€ 130.000 (structureel)
Totaal	**€ 2.867.000**

In bijlage 1 wordt de deelnemersbijdrage en de mutatie hiervan nader gespecificeerd. Hieronder worden de verschillende begrotingsposten toegelicht.

Lasten

Personeelskosten

Hieronder is een specificatie van de personeelskosten opgenomen.

Reguliere begroting (Bedragen x € 1000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil	%
Personeelskosten				
Personeelskosten primair proces	10.138	12.103	1.965	19,4%
Personeelskosten management	1.265	1.438	173	13,7%
Personeelskosten bedrijfsvoering	2.072	2.612	540	26,1%
DVO Provincie	705	721	16	2,3%
DVO Leeuwarden	93	95	2	2,3%
Detachering Wetterskip	28	28	-	0,0%
Totaal personeelskosten	**14.301**	**16.997**	**2.696**	18,9%

Tabel 14: Specificatie personeelskosten

Personeelskosten primair proces

De personeelskosten primair proces bestaan uit salariskosten en kosten van inhuur. De kosten stijgen ten opzichte van 2023. De volgende factoren spelen een rol in de totstandkoming van de begrote kosten:

- Het begrote aantal fte in het primaire proces is gestegen met ca. 12 fte. Dit komt vooral door het verhogen van de collectieve taken, conform het besluit van het AB van de FUMO op 27 oktober 2022 inzake de inwerkuren en conform de Kadernota 2024-2028. Ook zijn aanvullende uren opgenomen voor vrije veldtoezicht Bbk en herijking van de kentallen Bbk, ook conform het besluit van het AB FUMO van 27 oktober 2022. Verder zijn er uren opgenomen voor het uitvoeren van energietoezicht (conform de toegewezen SPUK Energie).
- Conform de Kadernota 2024-2028 is rekening gehouden met 3,2% indexering. Dit heeft vooral betrekking op de verwachte CAO-ontwikkeling. Daarnaast wordt rekening gehouden met 1% voor periodieke loonstijging.
  Ook is rekening gehouden met een ‘inhaaleffect’ over 2023. Gezien de hoge inflatie in 2022 en de huidige stand van zaken met betrekking tot de Cao-onderhandelingen (januari 2023) is duidelijk dat de indexering van 2,2% waarmee voor 2023 is gerekend onvoldoende is. In voorliggende begroting is rekening gehouden met een stijging van 7% voor 2023.
- Autonome ontwikkelingen. Een stijging van het aantal basistaakbedrijven met 87 bedrijven.

Personeelskosten management en bedrijfsvoering

De loonkosten bedrijfsvoering bestaan uit salariskosten en kosten van inhuur. De kosten stijgen als gevolg van indexeringen en als gevolg van het opnemen van 3 fte onder afdeling bedrijfsvoering, conform de Kadernota 2024-2028.

DVO provincie en Leeuwarden

De kosten van de DVO’s met de provincie Fryslân en gemeente Leeuwarden zijn geïndexeerd.

Overige personeelskosten

Onder de overige personeelskosten vallen onder meer de kosten voor opleiding en vorming, kosten voor secundaire arbeidsvoorwaarden, reis- en verblijfkosten en arbeidsmarktaanpak. Deze kosten zijn

grotendeels een afgeleide van de loonsom en in de overige gevallen geïndexeerd ten opzichte van 2023.

Kapitaallasten
De kapitaallasten bestaan in principe uit afschrijvingskosten en financieringskosten (rente). De kapitaallasten blijven naar verwachting gelijk aan de begroting van 2023.

Bedrijfskosten
Op de volgende kosten zijn alleen indexeringen toegepast

- Wagenpark
- Huisvesting
- Administratie
- ICT
- Overige kosten
- Ontwikkelkosten

Onvoorzien
Voor onvoorziene uitgaven is de post onvoorzien opgenomen. Deze is niet gewijzigd ten opzichte van 2023.

Baten
Bijdragen uit extra opdrachten
Vanaf 2019 wordt in het meerjarenperspectief jaarlijks rekening gehouden met opbrengsten uit incidentele opdrachten. De afgelopen jaren is gebleken dat buiten de afspraken in de dienstverleningsovereenkomsten extra baten uit incidentele opdrachten worden verkregen. De verwachte inkomsten uit extra opdrachten zijn geïndexeerd ten opzichte van vorig jaar.

Deelnemersbijdrage
De deelnemersbijdrage voor de reguliere begroting stijgt met € 2.3 mln. De deelnemersbijdragen bestaan uit de volgende bijdragen:

- Basistaken (inrichting gebonden en niet-inrichting gebonden)
- Eventuele plustaken
- Collectieve taken
- Implementatie van de Omgevingswet
- Bijdrage abonnementskosten NAZCA

De bijdrage voor de inrichting gebonden basistaken op het gebied van toezicht is afhankelijk van het aantal inrichtingen. In bijlage 1 is een specificatie per deelnemer opgenomen. In onderstaande tabel is het aantal inrichtingen per categorie opgenomen. Het totaal aantal inrichtingen is met 87 gestegen.

Categorie	Aantal inrichtingen 2023	Aantal inrichtingen 2024
Categorie B	2.704	2.776
Categorie C	774	785
Categorie IPPC	106	105
Vml Provinciale B	0	0
Vml Provinciale C	0	0
Provinciaal	56	61
Totaal	**3.640**	**3.727**

Tabel 15: Aantal begrote (basistaak)inrichtingen per type 2023-2024

De bijdrage voor de plustaken (aanvullende taken) wordt bepaald op basis van de afgesproken uren. In onderstaande tabel is een specificatie van de plusuren per deelnemer opgenomen.

Deelnemer	Plusuren 2023	Plusuren 2024
Achtkarspelen	399	399
Ameland	257	257
Dantumadiel	347	347
De Fryske Marren	585	804
Harlingen	1.690	1.690
Heerenveen	586	586
Leeuwarden	2.782	2.882
Noard-East Fryslân	1.539	1.539
Ooststellingwerf	130	130
Opsterland	91	91
Schiermonnikoog	90	90
Smallingerland	1.138	1.138
Súdwest-Fryslân	412	296
Terschelling	511	511
Tytsjerksteradiel	628	628
Vlieland	374	374
Waadhoeke	1.535	1.632
Weststellingwerf	108	108
Provincie Fryslân	30.644	30.644
Totaal	**43.845**	**44.145**

Tabel 16: Overzicht plusuren 2023-2024

Het aantal begrote plusuren in 2024 is nagenoeg gelijk aan 2023.

Collectieve taken

In de begroting 2024 zijn 10.900 uren opgenomen voor de uitvoering van collectieve taken. De nadere uitwerking van de ‘collectieve uren’ is onderdeel van het jaarprogramma uitvoering VTH-taken van de FUMO.

Integraal uurtarief en gedifferentieerde tarieven

Het integrale uurtarief voor basistaken bedraagt voor 2024 € 117,14. Dit is een stijging ten opzichte van 2023 van 5,6 %. Deze stijging is het gevolg van de effecten beschreven aan het begin van paragraaf 4.2.

Voor aanvullende taken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd conform het besluit van het AB van 29 juni 2015. Deze tarieven zijn in 2024 als volgt:

Omschrijving	Uitvoering	Tarief
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 93,00
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 104,50
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 121,50
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 133,00

Tabel 17: Tariefstelling plustaken

4.3 Financieel meerjarenperspectief

Hieronder is het financieel meerjarenperspectief opgenomen van de begroting.

Meerjarenperspectief begroting (Bedragen x € 1000)	2023	Mutatie	2024	Mutatie	2025	2026	2027	2028
Lasten								
Personeelskosten	14.301	2.696	16.997	-175	16.822	16.822	16.822	16.822
Overige personeelskosten	880	130	1.010	0	1.010	1.010	1.010	1.010
Kapitaallasten	85	0	85	0	85	85	85	85
Wagenpark	167	4	171	0	171	171	171	171
Huisvesting	680	15	695	0	695	695	695	695
Administratie	55	1	56	0	56	56	56	56
ICT	428	10	438	0	438	438	438	438
Overige kosten	245	5	250	0	250	250	250	250
Onvoorzien	100	0	100	0	100	100	100	100
Ontwikkelkosten	251	6	257	0	257	257	257	257
Implementatie omgevingswet	75	0	75	0	75	75	75	75
Totale lasten excl indexering	17.267	2.867	20.134	-175	19.959	19.959	19.959	19.959
Indexering	0	0	0	958	958	1.916	2.874	3.832
Totale lasten incl indexering	**17.267**	**2.867**	**20.134**	**783**	**20.917**	**21.875**	**22.833**	**23.791**
Baten								
Baten uit extra opdrachten excl indexering	693	39	732	0	732	732	732	732
Specifieke uitkeringen		555	555	0	555	555	555	555
Deelnemersbijdrage excl indexering	16.574	2.273	18.847	-175	18.672	18.672	18.672	18.672
Indexering	0		0	958	958	1.916	2.874	3.832
Totale baten	**17.267**	**2.867**	**20.134**	**783**	**20.917**	**21.875**	**22.833**	**23.791**
Saldo baten en lasten	**0**		**0**		**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 18: Financieel meerjarenperspectief

Hierbij wordt opgemerkt dat het lastig is om te voorspellen wat de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage zal worden. Gezien het feit dat de taken van de FUMO sterk afhankelijk zijn van overheidsbeleid, kunnen als gevolg hiervan wijzigingen optreden die impact hebben op de FUMO. Hierbij kan gedacht worden aan de impact van de Omgevingswet, maar ook de uitwerking van de aanbeveling van de Commissie Van Aartsen met betrekking tot landelijke normfinanciering.

4.4 Geprognosticeerde balans en toelichting

Activa	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Vaste activa					
Financieel vast actief	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Materiele vaste activa	488.397	401.917	315.438	248.959	182.479
Vlottende activa					
Overige vorderingen en overlopende activa	750.000	750.000	750.000	750.000	750.000
Liquide middelen	1.454.103	1.540.583	1.627.062	1.693.541	1.760.021
Totaal activa	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000
Eigen vermogen	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Vreemd vermogen					
Lening	-	-	-	-	-
Vlottende passiva					
Crediteuren en overlopende passiva	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000
Totaal passiva	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000

Tabel 19: Geprognosticeerde balans

In de geprognosticeerde balans is rekening gehouden met de volgende punten:

- Afschrijvingen conform begroting en beperkte investeringen in de periode 2024 – 2027.
- Het eigen vermogen blijft ongewijzigd op de omvang die benodigd is conform de risicoanalyse;
- Op basis van de verwachte liquiditeitsontwikkeling, waaruit blijkt dat de FUMO over voldoende liquide middelen beschikt, is er van uit gegaan dat de lening die in 2023 afloopt niet gecontinueerd wordt.

5. Paragrafen

5.1 Paragraaf bedrijfsvoering

Commissie Van Aartsen
De uitkomsten en aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen (in haar rapport 'Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker van het bestuur') en de bevindingen van de Algemene Rekenkamer in haar rapporten 'Een onzichtbaar probleem' en 'Handhaven in het duister' zijn leidend voor het IBP. Voor de opvolging van deze aanbevelingen zijn voor 2022-2023 eenmalige middelen beschikbaar gesteld door de Rijksoverheid. Het is nog niet bekend welke maatregelen in 2024 voor Omgevingsdiensten als opvolging uit dit IBP aan de orde zijn en welke gevolgen dit heeft voor de bedrijfsvoering van de FUMO.

Omgevingswet
Door het uitstellen van de Omgevingswet is 2023 een overgangsjaar geworden waarin de TAM's met onze deelnemers worden gehanteerd. De TAM's zijn afspraken die als vangnet fungeren tot het moment dat volledig gewerkt kan worden conform de Omgevingswet. Tot 1 januari 2024 vindt voorbereiding plaats op de complete transitie naar de opzet van de Omgevingswet in werkprocessen, inrichting systemen en competenties en kennis van onze medewerkers. Het jaar 2024 zal daarmee het eerste jaar zijn waarin de FUMO als Omgevingsdienst met haar deelnemers Omgevingswet ingericht en bestendig gaat functioneren.

Wet gemeenschappelijke regelingen
De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) biedt het (wettelijke) raamwerk voor de gemeenschappelijke regeling (GR) FUMO. De Wgr is aangepast per 1 juli 2022. Hiermee beoogt de wetgever een aantal knelpunten (op het gebied van democratische legitimiteit en positie vertegenwoordigende organen) op te lossen en een impuls te geven aan het principe van verlengd bestuur. Een deel van deze wijzigingen geldt van rechtswege, voor andere wijzigingen gelden een overgangsperiode van twee jaar (uiterlijk gereed 1 juli 2024).
De aanpak voor de wijziging van de Wgr is behandeld in het AB van 15 december 2022. De impact van de wetswijzingen is afhankelijk van te maken keuzes (zie ook paragraaf 2.2).

Rechtmatige en doelmatige organisatie
Vanaf 2023 treedt een wijziging op in de wijze waarop met de rechtmatigheidsverantwoording wordt omgegaan. Het DB van de FUMO krijgt hierin een belangrijkere positie. We treffen voorbereidingen op de wettelijke invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van het verslagjaar 2023. Hiervoor wordt in 2023 een plan van aanpak vormgegeven en geïmplementeerd.

Het DB zal voor de eerste keer over begrotingsjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording afleggen, als onderdeel van de jaarrekening. Hiermee verantwoord het DB zich rechtstreeks aan het AB over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde beleid.

Als vervolg op pijler 6 van het IBP wordt de inrichting van een systeem van visitatie en toezicht op de werking van het VTH-stelsel opgezet. De inrichting van dit systeem alsmede de gevolgen hiervan worden zodra hierover meer duidelijk is aan het AB voorgelegd en in 2024 vormgegeven.

Voor overige ontwikkelingen wordt verwezen naar het programma bedrijfsvoering.

5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf weerstandsvermogen wordt beschreven in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de gekwantificeerde risico's die zich kunnen voordoen te dekken dan is de FUMO aangewezen op een extra bijdrage van de deelnemers.

Bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling FUMO
In artikel 29 van de GR FUMO zijn bepalingen opgenomen over de vorming van een weerstandsvermogen. Een batig rekeningsaldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen, dat ten hoogste 10% van de jaaromzet bedraagt. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan 10% van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd naar rato van de bijdragen van de deelnemers. Een nadelig rekeningsaldo in enig jaar wordt ten laste gebracht van de deelnemers naar rato van hun bijdragen voor zover het niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kan worden gebracht.

Nota weerstandsvermogen
In de visie van de FUMO is aangegeven dat de FUMO een stabiele en heldere begroting moet krijgen. Onderdeel daarvan is dat fluctuaties en risico's door de FUMO zelf kunnen worden opgevangen. Hiervoor is een weerstandsvermogen nodig.

Begin 2018 is een nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement met een geactualiseerde risico-inventarisatie opgesteld waarin de uitgangspunten voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen zijn aangegeven. In de bestuursconferentie van 25 januari 2018 is ingestemd (richting gegeven) met het vormen van een weerstandsvermogen door het in drie jaar tijd op te bouwen. Uit de risico-inventarisatie (zie bijlage 5) blijkt dat de FUMO een weerstandsvermogen nodig heeft van € 1.317.500.

Kengetallen
In de verslaggevingsvoorschriften (het BBV) is aangegeven dat enkele kengetallen moeten worden opgenomen in de begroting (en jaarstukken).

	2024	2025	2026	2027
Netto schuld quote	-5%	-5%	-5%	-5%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-5%	-5%	-5%	-5%
Solvabiliteitsratio	52%	52%	52%	52%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
ontwikkeling EMU saldo	86.479	86.479	66.479	66.479

Tabel 20: Overzicht kengetallen

De netto schuldquote betreft de omvang van de schulden ten opzichte van de totale baten in de begroting. Het feit dat hier sprake is van een negatieve netto schuldquote geeft aan dat de FUMO per saldo geen schuldpositie heeft. De solvabiliteitsratio geeft het aandeel eigen vermogen ten opzichte

van het totaal vermogen aan. Het EMU (Europese Monetaire Unie)-saldo, ook wel begrotingssaldo van de rijksoverheid en de decentrale overheden genoemd, is de optelsom van alle inkomsten en uitgaven.

5.3 Paragraaf financiering

De FUMO is als Gemeenschappelijke Regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in de begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen. Daarin worden ontwikkelingen opgenomen over de kasgeldlimiet, de rente-risiconorm, de verwachte af- of toename van geldleningen of uitzettingen en het beleid ten aanzien van treasury.

De FUMO wordt gefinancierd doordat de bijdragen van deelnemers per kwartaal vooruit worden betaald. Voor eventuele investeringen kunnen daarnaast leningen worden aangetrokken. Eind november 2020 is de in 2017 aangetrokken lening gecontinueerd. Ook is de hoofdsom verhoogd van € 2.5 miljoen naar € 3.0 miljoen. De lening betreft een zogenaamde roll over lening en heeft een looptijd van 3 jaar (tot eind november 2023). Van het bedrag van € 3,0 miljoen is gedurende deze looptijd een bedrag van € 600.000 niet aflosbaar. Omdat de liquiditeitspositie van de FUMO op dit moment goed is, is alleen het niet aflosbare deel van de lening (€ 600.000) opgenomen.

Op basis van de investeringsprognose en de ontwikkeling van de financiële vaste activa (vordering op de deelnemers in verband met nog te ontvangen bijdragen voor ontwikkelingsprogramma FUMO 2.0 en het project LIS) is de verwachting dat de lening in 2023 in zijn geheel kan worden afgelost.

De kasgeldlimiet betreft het bedrag dat de FUMO kortlopend mag financieren voor het doen van investeringen. Volgens de Uitvoeringsregeling van de Wet Fido is dit een percentage van 8,5% van de begroting. Dit komt overeen met circa € 1,7 miljoen. Deze ruimte is tot nog toe niet gebruikt.
In het Treasurystatuut is aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit beleid houdt o.a. in dat geldleningen alleen worden aangegaan voor de taken van de FUMO en voor zover er geen andere financieringsbronnen (bijvoorbeeld reserves) aanwezig zijn. Bij het uitzetten van (eventuele) overtollige middelen gelden strikte voorwaarden, waarbij het gebruik van derivaten niet is toegestaan. Overigens is de mogelijkheid hiertoe al flink beperkt doordat ook de FUMO verplicht valt onder het schatkistbankieren. Voor de FUMO betekent dit dat alle overtollige middelen boven € 250.000 verplicht moeten worden afgedragen aan de schatkist.

Bijlage 1: Bijdragen per deelnemer

In bijlage 1 zijn drie tabellen opgenomen met specificaties van de deelnemersbijdrages.

Als eerste is een totaalspecificatie opgenomen van de deelnemersbijdrage 2024.
Als tweede is een specificatie opgenomen van de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage 2024 ten opzichte van 2023.
Als derde is een mutatieoverzicht opgenomen, waarin de verschillen worden verklaard tussen de deelnemersbijdrage in de oorspronkelijke begroting 2023 en de ontwerpbegroting 2024.
Als laatste zijn overzichten opgenomen van het aantal basistaakbedrijven per categorie, de kostprijzen per categorie en van de prijsstelling van de plustaken.

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Specificatie bijdrage per deelnemer

Deelnemer	Totale bijdrage	Basistaken	Plustaken	Overige opbrengsten	Collectieve opdrachten incl ketentoezicht	Implementatie omgevingswet	Abonnement NAZCA	Totaal reguliere begroting
Achtkarspelen	480.142	354.062	48.494	-	73.612	2.358	1.616	480.142
Ameland	87.972	47.721	31.173	-	8.260	318	500	87.972
Dantumadiel	285.958	202.508	42.751	-	38.253	1.349	1.097	285.958
De Fryske Marren	919.963	681.278	97.652	-	133.496	4.538	3.000	919.963
Harlingen	565.124	313.966	189.614	-	58.537	2.091	915	565.124
Heerenveen	661.235	494.223	71.151	-	89.636	3.292	2.933	661.235
Leeuwarden	1.414.325	939.338	328.482	-	141.189	5.316	-	1.414.325
Noard-East Fryslân	1.179.391	814.021	190.196	-	167.118	5.422	2.634	1.179.391
Ooststellingwerf	548.630	439.462	15.842	-	88.925	2.927	1.475	548.630
Opsterland	378.351	302.239	11.034	-	61.339	2.013	1.726	378.351
Schiermonnikoog	51.935	35.071	10.720	-	5.410	234	500	51.935
Smallingerland	651.534	428.428	138.578	-	78.429	2.854	3.246	651.534
Súdwest-Fryslân	1.664.699	1.344.077	35.964	-	270.494	8.953	5.212	1.664.699
Terschelling	187.005	103.140	62.705	-	19.973	687	500	187.005
Tytsjerksteradiel	470.912	328.751	78.585	-	59.529	2.190	1.857	470.912
Vlieland	84.505	33.181	44.694	-	5.909	221	500	84.505
Waadhoeke	1.087.587	738.900	185.218	-	155.875	4.922	2.673	1.087.587
Weststellingwerf	484.819	391.384	13.177	-	76.138	2.607	1.513	484.819
Subtotaal	**11.204.087**	**7.991.749**	**1.596.030**	**-**	**1.532.121**	**52.290**	**31.897**	**11.204.087**
Provincie Fryslân	7.278.524	3.201.889	3.575.089	-	463.935	22.710	14.900	7.278.524
Wetterskip	46.753	-	46.753	-	-	-		46.753
Brikstaken	318.619	-	-	318.619	-	-		318.619
Specifieke uitkeringen	554.925			554.925				554.925
Overige opdrachten incidenteel	732.122	-	-	732.122	-	-		732.122
Eindtotaal	**20.135.030**	**11.193.639**	**5.217.872**	**1.605.666**	**1.996.056**	**75.000**	**46.797**	**20.135.030**

Gehanteerde verdeelsleutels:

Basistaken:

- Algemeen: Aantal inrichtingen per categorie
- Asbest: Aantal asbest meldingen
- Bodem: Aantal bodem meldingen

Plustaken:

- Aantal ingebrachte plusuren per categorie

Collectieve taken:

- Verhouding bijdrage basistaken

Implementatie Omgevingswet:

- Verhouding bijdrage basistaken

Abonnement Nazca:

- Inwoneraantal per gemeente. Separate afspraak voor de provincie Fryslân

Ontwikkeling deelnemersbijdrage

	a	*b*	*c = b -/- a*	
Deelnemer	Totale bijdrage begroting 2023	Totale bijdrage begroting 2024	Mutatie	
Achtkarspelen	403.757	480.142	76.385	18,9%
Ameland	77.480	87.972	10.492	13,5%
Dantumadiel	235.771	285.958	50.187	21,3%
De Fryske Marren	740.334	919.963	179.629	24,3%
Harlingen	495.843	565.124	69.281	14,0%
Heerenveen	552.680	661.235	108.555	19,6%
Leeuwarden	1.162.713	1.414.325	251.612	21,6%
Noard-East Fryslân	982.879	1.179.391	196.512	20,0%
Ooststellingwerf	478.706	548.630	69.924	14,6%
Opsterland	318.202	378.351	60.149	18,9%
Schiermonnikoog	42.465	51.935	9.470	22,3%
Smallingerland	575.542	651.534	75.992	13,2%
Súdwest-Fryslân	1.575.174	1.664.699	89.525	5,7%
Terschelling	171.814	187.005	15.191	8,8%
Tytsjerksteradiel	381.039	470.912	89.873	23,6%
Vlieland	76.272	84.505	8.234	10,8%
Waadhoeke	896.345	1.087.587	191.242	21,3%
Weststellingwerf	407.974	484.819	76.845	18,8%
Subtotaal	**9.574.991**	**11.204.087**	**1.629.096**	**17,0%**
Provincie Fryslân	6.650.002	7.278.524	628.522	9,5%
Wetterskip	46.753	46.753	-	0,0%
Brikstaken	301.630	318.619	16.989	0,0%
Specifieke uitkeringen		554.925	554.925	100,0%
Overige opdrachten incidenteel	693.084	732.122	39.037	5,6%
Eindtotaal	**17.266.460**	**20.135.030**	**2.868.570**	**16,6%**

Mutatie deelnemersbijdrage

			Oorzaken mutatie deelnemersbijdrage							
Deelnemer	Mutatie		Basistaken regulering en toezicht	Asbest	Bbk	Plustaken	Collectieve opdrachten	Implementatie omgevingswet	Overige opbrengsten	Abonnement NAZCA
Achtkarspelen	76.385		10.549	2.080	26.332	2.594	34.744	85		-
Ameland	10.492		743	130	3.511	1.668	4.435	5		-
Dantumadiel	50.187		772	2.496	24.869	2.268	19.691	91		-
De Fryske Marren	179.629		24.512	4.030	50.749	30.409	69.733	195		-
Harlingen	69.281		6.701	2.251	19.604	10.081	30.612	32		-
Heerenveen	108.555		- 14.085	5.200	66.365	3.806	47.127	141		-
Leeuwarden	251.612		5.324	8.321	126.826	30.040	80.584	517		-
Noard-East Fryslân	196.512		28.542	6.605	69.342	10.091	81.629	303		-
Ooststellingwerf	69.924		10.548	3.744	11.703	848	43.137	- 56		-
Opsterland	60.149		10.855	4.030	14.629	590	29.999	46		-
Schiermonnikoog	9.470		- 3.859	390	8.911	572	3.435	20		-
Smallingerland	75.992		- 2.626	6.241	23.699	7.398	41.322	- 40		-
Súdwest-Fryslân	89.525		- 158.486	6.866	124.938	- 11.412	128.555	- 937		-
Terschelling	15.191		- 12.068	1.456	12.449	3.333	10.065	- 44		-
Tytsjerksteradiel	89.873		11.261	3.094	37.743	4.181	33.399	194		-
Vlieland	8.234		1.308	182	1.170	2.369	3.204	1		-
Waadhoeke	191.242		43.289	- 2.622	56.176	19.845	74.265	290		-
Weststellingwerf	76.845		15.217	2.496	19.895	705	38.476	55		-
Provincie Fryslân	628.522		137.514	-	-	189.567	302.338	- 897		-
Wetterskip	-									
Brikstaken	16.989					-	-	-	16.989	
Specifieke uitkeringen	554.925								554.925	
Overige opdrachten incidenteel	39.037						-	-	39.037	
Eindtotaal	**2.868.570**		**116.011**	**56.991**	**698.913**	**308.953**	**1.076.749**	**0**	**610.951**	**-**

De deelnemersbijdrage voor basistaken regulering, asbest, Bbk en plustaken, komt in samenspraak met de deelnemers tot stand. Mutaties in de bijdrage zijn een gevolg van gewijzigde inbreng van uren. Op basis van ervaringscijfers wordt een inschatting gemaakt van de verwachte ureninzet. Ook wordt de formatie van de FUMO op basis van deze verwachte ureninzet berekend.

Overzicht aantal inrichtingen (basistaken)

Specificatie inrichtingen					
Gemeente	Categorie B	Categorie C	Categorie IPPC	Provinciaal	Totaal
Achtkarspelen	103	24	14	0	141
Ameland	12	5	0	0	17
Dantumadiel	72	22	1	0	95
De Fryske Marren	262	75	6	0	343
Harlingen	69	41	3	0	113
Heerenveen	118	46	6	0	170
Leeuwarden	148	99	4	0	251
Noard-East Fryslân	389	72	12	0	473
Ooststellingwerf	95	50	13	0	158
Opsterland	87	43	5	0	135
Schiermonnikoog	9	1	0	0	10
Smallingerland	139	34	4	0	177
Súdwest-Fryslân	669	111	14	0	794
Terschelling	21	21	0	0	42
Tytsjerksteradiel	79	30	4	0	113
Vlieland	6	5	0	0	11
Waadhoeke	408	53	13	0	474
Weststellingwerf	90	53	6	0	149
Provincie Fryslân	0	0	0	61	61
Totaal	**2.776**	**785**	**105**	**61**	**3.727**

Tariefstelling plustaken:

Omschrijving	Uitvoering	Tarief
Tariefgroep 1	Schaal 6-7	€ 93,00
Tariefgroep 2	Schaal 8-9	€ 104,50
Tariefgroep 3	Schaal 10	€ 121,50
Tariefgroep 4	Schaal 11	€ 133,00

Bijlage 2: Specificatie plusuren per deelnemer

	Toezicht				Vergunningverlening				SPA										Totaal
Deelnemer	Niet basistaak bedrijven + handhavings-controles	Piket Plus	BOA	Toezicht Bodem	Niet basistaak bedrijven	Bodem V	Juridisch V	Administratief	Geluid	REV	EV	Juridisch Toezicht	Shared service	EED	Bodem	Lucht	Beleids-ondersteuning	Diversen**	Totaal
Achtkarspelen		p.m.							300	6	84		9						399
Ameland			66						54	1	12		3					121	257
Dantumadiel					40		65		80	4	47	65	9	10				27	347
De Fryske Marren			264						350	20	161		9						804
Harlingen	475	p.m.	264		250			120	416	5	76		9		75				1.690
Heerenveen									450	10	117		9						586
Leeuwarden			264	456		884			980	20	178	100							2.882
Noard-East Fryslân					160		285		370	15	189	285	27	40				168	1.539
Ooststellingwerf										11	110		9						130
Opsterland										9	73		9						91
Schiermonnikoog	12		66							1	8		3						90
Smallingerland	50	p.m.	264						600	8	107	50	9			50			1.138
Súdwest-Fryslân										25	250		9					12	296
Terschelling	60		66				82		88	2	27		3		48		60	75	511
Tytsjerksteradiel		p.m.							335	10	74	200	9						628
Vlieland	89		66					25	54	2	8		3				127		374
Waadhoeke	250		264		600				250	20	100	100	18				20	10	1.632
Weststellingwerf										5	94		9						108
Totaal uren per jaar	**936**	**-**	**1.584**	**456**	**1.050**	**884**	**432**	**145**	**4.327**	**174**	**1.714**	**800**	**156**	**50**	**123**	**50**	**207**	**413**	**13.501**
Tariefgroep	2	2	3	2	2	2	4	1	3	3	3	4	3	2	3	4	4	3	

Bijlage 3: Specificatie basistaakuren per deelnemer

	Begrote uren										
Deelnemer	Regulering	Toezicht	Asbest: vergunning-verlening	Asbest: toezicht	BBK: vergunning-verlening	BBK: toezicht	Handhaving	Ketentoezicht	WBB: toezicht	Niet inrichting gebonden basistaken	Totaal uren
Achtkarspelen	941	1.155	106	64	360	212	184	257	-	-	3.279
Ameland	198	97	7	4	48	28	25	20	-	-	428
Dantumadiel	337	542	128	77	340	200	105	114	-	-	1.843
De Fryske Marren	2.012	2.007	206	124	700	413	354	425	-	-	6.241
Harlingen	959	1.166	47	28	200	118	163	170	-	-	2.850
Heerenveen	1.238	1.141	266	160	728	429	257	246	-	-	4.466
Leeuwarden	1.786	1.705	426	256	1.400	826	415	368	1.206	-	8.387
Noard-East Fryslân	1.768	2.710	338	203	948	559	423	572	-	-	7.521
Ooststellingwerf	1.623	1.339	192	115	160	94	228	298	-	-	4.050
Opsterland	825	950	206	124	200	118	157	206	-	-	2.787
Schiermonnikoog	108	46	20	12	60	35	18	9	-	-	309
Smallingerland	1.370	1.038	319	192	324	191	223	220	-	-	3.877
Súdwest-Fryslân	3.667	4.297	466	280	1.300	767	699	898	-	-	12.373
Terschelling	266	289	74	45	96	57	54	62	-	-	943
Tytsjerksteradiel	806	756	158	95	516	304	171	163	-	-	2.970
Vlieland	153	73	9	6	16	9	17	16	-	-	299
Waadhoeke	1.638	2.639	266	160	768	453	384	555	-	-	6.863
Weststellingwerf	1.405	1.096	128	77	272	160	203	239	-	-	3.580
Provincie Fryslân	10.818	11.016	-	-	-	-	-	600	-	5.500	27.934
Totaal uren	31.917	34.063	3.361	2.022	8.436	4.974	4.080	5.440	1.206	5.500	100.998

Bijlage 4: Overzicht taakvelden

		Taakvelden				
Begroting FUMO	2024	0,1 Bestuur	0,4 Overhead,ondersteuning organisatie	0,8 Overige baten en lasten	7,4 Milieubeheer	8,3 Wonen en Bouwen
Lasten:						
Personeelskosten	16.153.008	67.428	3.982.225		11.784.736	318.619
Inbesteding o.b.v. DVO's	815.974		815.974			
Detachering Wetterskip	28.000		28.000			
Materiele lasten	2.963.048		2.963.048			
Onvoorzien	100.000			100.000		
Implementatie omgevingswet	75.000		75.000			
Totaal lasten	**20.135.030**	**67.428**	**7.864.247**	**100.000**	**11.784.736**	**318.619**
Baten:						
Basistaken	11.512.258				11.193.639	318.619
Aanvullende taken	5.217.872				5.217.872	
Overige opbrengsten	3.329.900				3.329.900	
Implementatie omgevingswet	75.000		75.000			
Totaal baten	**20.135.030**	**0**	**75.000**	**0**	**19.741.411**	**318.619**
Saldo	**0**					

Bijlage 5: Risicoanalyse 2024

De volgende risico's die, als deze zich voordoen, kunnen leiden tot financiële gevolgen worden onderkend door de FUMO:

	Omschrijving risico	Beheersmaatregelen	Bedrag	Kans (Hoog, Middel, Laag)	Impact
1.	De productiviteitsnorm bedraagt vanaf 2022 1.360 uur per fte. Het risico bestaat dat we deze norm niet gaan halen. Uitgaande van een realisatie van 1.340 uur en een formatie van 125 fte, schatten we het maximale risico in op € 212.500,-.	• Meer sturing op het behalen van de productiviteitsnorm. Hierbij kan gekeken worden naar de wijze van tijdsregistratie. • Met de deelnemers en het bestuur in gesprek gaan over de haalbaarheid van de productiviteitsnorm en deze eventueel bijstellen.	€ 212.500	L	€ 42.500
2.	In de begroting is rekening gehouden met een indexering van 3,2%. Dit is gebaseerd op de Middellange termijn raming van het CPB van maart 2022. Vanaf het najaar van 2021 is de inflatie echter sterk opgelopen. Hierdoor ontstaat het risico dat de indexering ontoereikend is. Met name CAO-effecten kunnen tot extra kosten leiden. Een stijging van 2% boven op de indexering van de loonkosten, betekent een extra kostenpost van circa € 300.000.	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 300.000	H	€ 240.000
3.	Het ICT-landschap, waaronder het zaaksysteem LEEF, dient te worden aangepast aan de veranderende wet- en regelgeving. Daarnaast vereist de aansluiting op het digitale stelsel een organisatie die geheel digitaal kwalitatieve, hoogstaande informatie verzamelt en opmaakt. Dit betekent dat (interne) processen en systemen opnieuw ingericht moeten worden. Ook zullen er aanpassingen moeten komen om nieuwe data, noodzakelijk als gevolg van de Omgevingswet, te kunnen registreren. Omvang van het risico is moeilijk te bepalen. In 2023 zal een visie op het ICT-landschap worden opgesteld. Schatting risico is € 400.000.	Goede contractuele afspraken maken met de leverancier van het zaaksysteem en te monitoren en sturen op de voortgang.	€ 400.000	H	€ 320.000
4.	Er zijn nog veel onduidelijkheden omtrent de impact van de Omgevingswet. Ook is het nog niet zeker óf de Omgevingswet per 1 januari 2024 in werking treedt. Er is projectbudget beschikbaar gesteld om de FUMO voor te bereiden op de Omgevingswet. Omdat er sprake is van veel onzekerheden, bestaat het risico dat dit budget niet voldoende is. De Omgevingswet is een onderdeel van de Projectenkalender 2023 van de FUMO. Het risico bestaat dat de projecten in de projectenkalender ten behoeve van de doorontwikkeling van de FUMO vertraging oplopen omdat er onvoldoende uren/budget beschikbaar is om de projectenkalender uit te voeren.	• Werken met een gedegen projectplanning, waarin prioriteiten worden gesteld op basis van beschikbare uren/budget. • Goed verwachtingsmanagement richting de deelnemers.	€ 750.000	M	€ 375.000

5.	De Omgevingswet vraagt om een nieuwe manier van (samen)werken. Aandachtspunt hierbij is de aansluiting tussen het huidige personeels-bestand en de transitie naar het werken onder de Omgevingswet, inhoudelijk en/of op houding en gedrag. Het risico bestaat dat er sprake zal zijn van suboptimaal werken door deze verandering. Dit risico wordt ingeschat op € 400.000.	• Uitvoeren van strategische personeelsplanning • Heroriëntatie van de inzet van het personeel	€ 400.000	M	€ 200.000
6.	In de begroting wordt rekening gehouden met een flexibele schil van 20%. Wanneer er naar verhouding meer moet wordt ingehuurd, is het risico dat de kosten van in inhuur hoger worden dan begroot. Wanneer de verhouding 75/25 wordt in plaats van 80/20, levert dit verhoudingsgewijs 8 fte meer inhuur op. Inhuur kosten gemiddeld € 35.000 per jaar meer (per fte), waardoor het totale risico € 280.000 bedraagt.	Via het project Strategische Personeelsplanning wordt getracht om op een andere manier de werving en selectie te doen. Hierbij wordt ingezet op een steviger verbinding met opleidingsinstituten en het verleggen van de koers naar het meer zelf vormen en opleiden van personeel.	€ 280.000	M	€ 140.000
Totaal			**€ 2.342.500**		**€ 1.317.500**

Bijlage 6: Begrote aantal meldingen bodem en asbest

Meldingen asbest:

Gemeente	Meldingen
Achtkarspelen	80
Ameland	5
Dantumadiel	96
De Fryske Marren	155
Harlingen	35
Heerenveen	200
Leeuwarden	320
Noard-East Fryslân	254
Ooststellingwerf	144
Opsterland	155
Schiermonnikoog	15
Smallingerland	240
Súdwest-Fryslân	350
Terschelling	56
Tytsjerksteradiel	119
Vlieland	7
Waadhoeke	200
Weststellingwerf	96
Totaal	**2.527**

Meldingen Bbk:

Gemeente	Meldingen
Achtkarspelen	90
Ameland	12
Dantumadiel	85
De Fryske Marren	175
Harlingen	50
Heerenveen	182
Leeuwarden	350
Noard-East Fryslân	237
Ooststellingwerf	40
Opsterland	50
Schiermonnikoog	15
Smallingerland	81
Súdwest-Fryslân	325
Terschelling	24
Tytsjerksteradiel	129
Vlieland	4
Waadhoeke	192
Weststellingwerf	68
Totaal	**2.109**

Bijlage 7: Collectieve taken

Omgevingsdiensten zoals de FUMO zijn opgericht met als doel een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de VTH-taken binnen het omgevingsrecht te bewerkstelligen en daarbij samen te werken met partners. Voor verschillende taken geldt dat deze taken aangemerkt kunnen worden als collectieve taak. De belangrijkste kenmerken van collectieve taken zijn dat alle deelnemers opdrachtgever zijn en in een bepaalde mate belang hebben bij de uitvoering van deze taken. Voor een aantal van deze collectieve taken geldt dat deze naar aard en karakter Fryslânbreed uitgevoerd moeten worden. Deze (structurele) taken hebben meerwaarde voor heel Fryslân. De inspanningen die met de uitvoering van deze taken zijn gemoeid zijn daardoor niet of nauwelijks toe te wijzen aan individuele deelnemers. Voorbeelden van deze collectieve taken zijn:

- milieualarmnummer (24/7 bereikbaar);
- kennisuitwisseling en kennisoverdracht;
- voorbereidingen naar informatie gestuurd (risicogestuurd) toezicht, handhaving en vergunningverlening.

Productie en financiën		**2023**	**2024**
Productie	Diensten (in uren) - Ketentoezicht - Boa-coördinatie (plus) - Collectieve uren	 5.440 700 2.150	 5.440 700 10.900
Financiële realisatie			Zijn opgenomen in de programma's vergunningen, toezicht en handhaving en Specialistisch advies

De nadere uitwerking van de diensten 'ketentoezicht' en 'collectieve uren' is onderdeel van het jaarprogramma uitvoering VTH-taken van de FUMO. In deze begroting zijn de collectieve diensten bij elkaar samengevoegd.

Dagelijks Bestuur van de FUMO
Postbus 3347
8901DH Leeuwarden

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
6 februari 2023	D.23.1630611		21 april 2023

Onderwerp: Begrotingswijziging 2023 en Ontwerpbegroting 2024

Geacht bestuur,

De begrotingswijziging 2023 en de ontwerpbegroting 2024 zijn in onze raadsvergadering van 20 april 2023 besproken.

Wij hebben geen opmerkingen over de begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 en hebben daarom besloten geen zienswijze in te dienen.

Bel gerust als u vragen heeft
Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met Akke Cloo door te bellen naar 0513-617705.

Met vriendelijke groet,

De raad van de gemeente Heerenveen.

De griffier,	De voorzitter,
Mevrouw L. Roest-Jonkers.	de heer T.J. van der Zwan.

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

NOTITIE

Van	:	FUMO
Aan	:	Controllersoverleg, Vakoverleg en VTH-Managers overleg
Datum	:	7 maart 2023
Betreft	:	Toelichting budget aanpassen organisatie a.g.v. overheveling taken en budgetten i.v.m. Omgevingswet

Inleiding

In de begrotingswijziging 2023 is een budget van € 885.000 opgenomen voor het aanpassen van de FUMO als gevolg van de overheveling van taken en budgetten in het kader van de Omgevingswet. Vanuit de ambtelijke overleggen die deel uitmaken van de governance-structuur van de FUMO is aangegeven dat er behoefte is aan een nadere duiding van dit budget. In deze notitie wordt de opbouw van dit budget toegelicht.

Toelichting budget aanpassing FUMO

Per 1 januari 2024 treedt, zoals het nu lijkt, de Omgevingswet in werking. De impact van de inwerkingtreding op de FUMO is groot. Zo staat de FUMO voor de opgave om de VTH-taken van naar schatting 8.000 extra inrichtingen te gaan uitvoeren. Om dit in perspectief te plaatsen: de FUMO heeft nu ca 3.700 inrichtingen in haar (basistaken)pakket.

Om ervoor te zorgen dat de FUMO klaar is om de taken onder de Omgevingswet per 1 januari 2024 te gaan uitvoeren, dienen verschillende activiteiten uitgevoerd te worden. In de begrotingswijziging 2023 worden 5 activiteiten onderscheiden. Hieronder worden deze toegelicht.

1. Herijken werkprocessen. Onder de Omgevingswet treden de nodige wijzigingen in de werkprocessen op. Zo vervalt het begrip inrichting en wordt het begrip Milieubelastende Activiteit (MBA) geïntroduceerd. Ook wordt voor bepaalde producten de doorlooptijd substantieel verkort. Dit heeft effect op de werkprocessen.

   Om de werkprocessen binnen de FUMO aan te passen op de Omgevingswet zijn een projectleider en een projectondersteuner aangetrokken. Ook is er capaciteit beschikbaar om het zaaksysteem van de FUMO in te richten op basis van de herijkte werkprocessen.

   Elk werkproces van de FUMO wordt door een werkgroep, bestaande uit medewerkers uit het primaire proces en de hierboven genoemde projectleider/ projectondersteuner, doorlopen en aangepast op de Omgevingswet. Hierbij kan gedacht worden aan het werkproces voor het verlenen van een oprichtingsvergunning, het uitvoeren van een toezichtscontrole en het afhandelen van een melding activiteitenbesluit. In totaal worden 20 werkprocessen beoordeeld en aangepast.

   In de begrotingswijziging is er rekening mee gehouden dat er ca 2.000 uren van medewerkers uit het primaire proces nodig zijn voor dit project. Daarnaast zijn er kosten gemoeid met de externe inhuur van de projectleider, projectondersteuner en het aanpassen van het zaaksysteem. De totale kosten van dit project worden geraamd op € 425.000.

Deze kosten hebben betrekking op alle werkprocessen binnen de FUMO en hebben daarom impact op alle deelnemers van de FUMO. Het bedrag van € 425.000 is daarom in de begrotingswijziging op basis van de bijdrage voor de basistaken toegerekend aan alle deelnemers.

2. De tweede activiteit heeft betrekking op de overheveling van de eerder genoemde 8.000 inrichtingen van gemeenten naar de FUMO. Per 1 januari 2024 is de FUMO verantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-taken voor deze inrichtingen. Om deze taak vanaf dat moment op een kwalitatief goede en efficiënte wijze uit te voeren dienen er verschillende dingen te gebeuren:
    a. De gegevens van deze 8.000 inrichtingen dienen in het zaaksysteem van de FUMO ingelezen te worden. Dit wordt uitgevoerd door de softwareleverancier van de FUMO. Het hiervoor geraamde bedrag is € 40.000.
    b. Alle gemeentelijke deelnemers dienen de gegevens van deze 8.000 inrichtingen aan de FUMO aan te leveren. Het liefst zou de FUMO dit integraal beoordelen, maar dit zou teveel tijd, en dus geld, kosten. Als de gegevens van elk van de 8.000 inrichtingen beoordeeld zou worden, zou dit ca 8.000 uren kosten. Dit zou ca € 800.000 aan kosten met zich meebrengen. Dit acht de FUMO niet wenselijk. Daarom is gekozen voor een steekproefsgewijze aanpak. In de begrotingswijziging is rekening gehouden met 700 uur, met een bijbehorend budget van € 75.000.
    c. Om het mogelijk te maken dat de FUMO organisatorisch, inhoudelijk en procesmatig kan werken conform de Omgevingswet, is capaciteit van het primair proces nodig om de noodzakelijke wijzigingen en aanpassingen voor de werkzaamheden op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) te duiden en intern door te voeren. Om vervangende capaciteit in te huren voor deze medewerkers, zodat de reguliere taakuitvoering van de FUMO door kan gaan, is een bedrag van € 85.000 opgenomen in de begrotingswijziging 2023.

    Tezamen komt het bedrag van deze activiteit uit op € 200.000. Omdat deze kosten betrekking hebben op de overheveling van gemeentelijke taken, zijn deze in de begrotingswijziging 2023 naar rato van de basistaken toegerekend aan de gemeentelijke deelnemers.

3. De derde activiteit heeft betrekking op wervingskosten. De eerste globale berekeningen die in het kader van het effect van de Omgevingswet zijn gemaakt, laten zien dat de formatie van de FUMO met ca. 30 fte zal uitbreiden. Binnen de bestaande formatie op afdeling P&O van de FUMO is geen ruimte voor het werven van extra personeel van een dermate grote omvang. Daarom is er tijdelijk extra capaciteit nodig op het gebied van P&O. Het financiële effect hiervan is geraamd op € 60.000.

    Omdat deze kosten betrekking hebben op de overheveling van gemeentelijke taken, zijn deze in de begrotingswijziging 2023 naar rato van de basistaken toegerekend aan de gemeentelijke deelnemers.

4. Het vierde punt heeft betrekking op de kosten van een projectleider. Om dit project in goede banen te leiden is verlenging van het contract van de huidige projectleider nodig. Het financiële effect hiervan is geraamd op € 48.000.

5. De laatste activiteit heeft betrekking op ICT-gerelateerde zaken.
    a. Als gevolg van de Omgevingswet treden er wijzigingen op in beleidsdocumenten van de deelnemers. De FUMO houdt het vigerende beleid bij in een digitale boekenkast. Deze digitale boekenkast dient dus bijgewerkt te worden. Hiervoor is rekening gehouden met een bedrag van € 25.000.
    b. Onder activiteit 3 is al aangegeven dat de formatie van de FUMO naar schatting met 30 fte zal toenemen. Om ervoor te zorgen dat de nieuwe medewerkers goed geëquipeerd aan de slag kunnen, dienen er op ICT-gebied de nodige zaken geregeld te worden. Zo dienen er tijdig laptops, telefoons en toegang tot alle applicaties geregeld te worden. Hier is tijd, en dus geld, mee gemoeid. Het financiële effect hiervan is € 52.000.
    c. Zoals uit voorgaande is gebleken, heeft de inwerkingtreding van de Omgevingswet gevolgen voor de werkprocessen en de inrichting zaaksysteem LEEF. Dit heeft vervolgens effect op de wijze waarop de Archiefwet en archiveringswerkzaamheden van toepassing zijn. Het is van belang dat op basis van zogenaamde stroomschema's voor de archieffunctie helder wordt per dossier/besluit stuk wat de archieffunctie gaat betekenen (in bewaartermijn en vernietigingsmomentum). Hiervoor zitten in het zaaksysteem LEEF ingebouwde data (de archief-meta data) die daarbij helpen. Voor alle nieuwe processen en nieuwe zaken (o.b.v. nieuwe inrichtingen/bedrijven/MBA's die in het kader van de Omgevingswet bij de FUMO komen) bestaat dit nog niet. LEEF moet hierop technisch door de leverancier worden ingericht. Daarnaast moet een koppelvlak/ conversie techniek in LEEF ingericht worden die ervoor gaat zorgen dat het werken onder de OW in werkprocessen (de nieuwe inrichting) ook terug kan grijpen/kijken op al bestaande informatie in werkprocessen oud. Ook deze aanpassing moet worden doorgevoerd door de applicatie leverancier Stadsbeheer. Deze technische aanpassingen betekent inhuur bij Stadsbeheer. Dit is meerwerk op het bestaande contract en werkzaamheden. Hiervoor is € 75.000,- benodigd.

    Omdat deze kosten betrekking hebben op de overheveling van gemeentelijke taken, zijn deze in de begrotingswijziging 2023 naar rato van de basistaken toegerekend aan de gemeentelijke deelnemers.

In deze notitie is een nadere onderbouwing gegeven van het bedrag van € 885.000 dat in de begrotingswijziging 2023 is opgenomen inzake het aanpassen van de FUMO als gevolg van de overheveling van taken en budgetten in het kader van de Omgevingswet. De FUMO staat voor de grote opgave om ervoor te zorgen dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet zo soepel mogelijk verloopt. Het gevraagde budget is hard nodig om dit mogelijk te maken.

Kosten per deelnemer

Het in de begrotingswijziging opgenomen budget van € 885.000 is verdeeld over 5 activiteiten. Voor 1 activiteit, het herijken van de werkprocessen, geldt dat deze betrekking heeft op alle deelnemers. De kosten voor deze activiteit (€ 425.000) worden dan ook toegerekend aan alle deelnemers. De overige activiteiten (€ 460.000) hebben hoofdzakelijk betrekking op gemeentelijke taken. Deze kosten zijn in de begrotingswijziging 2023 naar rato van de basistaken per gemeente verwerkt. Hieronder is een specificatie opgenomen van deze bedragen en de gehanteerde verdeelsleutels.

		Bedrag			*Bedrag*		
		460.000			*425.000*		
		a			*b*		*c = a + b*
Deelnemer	**Basistaken gemeente**	**Bijdrage per deelnemer**		**Basistaken totaal**	**Bijdrage per deelnemer**	**Deelnemer**	**Totale bijdrage**
Achtkarspelen	4,4%	20.297		3,1%	13.129	Achtkarspelen	33.426
Ameland	0,6%	2.786		0,4%	1.802	Ameland	4.588
Dantumadiel	2,6%	11.750		1,8%	7.601	Dantumadiel	19.351
De Fryske Marren	8,4%	38.836		5,9%	25.121	De Fryske Marren	63.958
Harlingen	3,9%	17.921		2,7%	11.592	Harlingen	29.513
Heerenveen	6,3%	28.976		4,4%	18.743	Heerenveen	47.719
Leeuwarden	9,8%	45.198		6,9%	29.236	Leeuwarden	74.434
Noard-East Fryslân	10,0%	46.211		7,0%	29.891	Noard-East Fryslân	76.102
Ooststellingwerf	5,5%	25.489		3,9%	16.487	Ooststellingwerf	41.976
Opsterland	3,7%	17.161		2,6%	11.101	Opsterland	28.262
Schiermonnikoog	0,4%	2.005		0,3%	1.297	Schiermonnikoog	3.302
Smallingerland	5,5%	25.350		3,9%	16.398	Smallingerland	41.748
Súdwest-Fryslân	19,0%	87.323		13,3%	56.485	Súdwest-Fryslân	143.807
Terschelling	1,4%	6.454		1,0%	4.175	Terschelling	10.629
Tytsjerksteradiel	4,0%	18.556		2,8%	12.003	Tytsjerksteradiel	30.559
Vlieland	0,4%	1.897		0,3%	1.227	Vlieland	3.124
Waadhoeke	9,0%	41.487		6,3%	26.836	Waadhoeke	68.323
Weststellingwerf	4,8%	22.304		3,4%	14.427	Weststellingwerf	36.731
Provincie Fryslân				30,0%	127.450	Provincie Fryslân	127.450
Totaal	100,0%	460.000		100,0%	425.000	**Totaal**	**885.000**

GEMEENTE HEERENVEEN

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
101	Impact van Omgevingswet	D66	In Bijlage 1 (Aanbiedingsbrief begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024) wordt aangegeven dat de impact van de Omgevingswet nog niet is verwerkt in die ontwerpbegroting 2024, omdat FUMO nog onvoldoende informatie heeft om de financiële consequenties van de Omgevingswet inzichtelijk te maken. Welke informatie ontbreekt nog? Waar hangt dat op en wanneer verwacht FUMO hierover duidelijkheid te hebben en te kunnen geven?	Antwoord vraag ID 101 Als gevolg van de nieuwe wetgevingssystematiek van de Omgevingswet (Ow), wijziging van bevoegd gezag en een herijkt basistakenpakket van omgevingsdiensten, wijzigt de taakverdeling en taakuitvoering binnen de keten van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Dit betekent dat (een deel van de) milieutaken die nu door de deelnemers van FUMO zelf worden uitgevoerd, voortaan worden uitgevoerd door FUMO. In Friesland	Commissie AZ 30-03-2023 8. Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

				heeft dat tot gevolg dat de bevoegde gezagen, de VTH-taakuitvoering van ca. 8000 bedrijven overdragen aan FUMO. Voor FUMO betekent dit naast de huidige VTH-taakuitvoering voor ca. 3600 bedrijven, een behoorlijke opschaling van taken, maar ook van organisatie, formatie en budget. De grondslag voor deze nieuwe taakverdeling is bij wet vastgelegd in het basistakenpakket van omgevingsdiensten en is gebaseerd op zogeheten 'milieubelastende activiteiten' (mba's). Om te weten welke mba's	

				straks door de FUMO worden behandeld en toebehoren tot het nieuwe basistakenpakket, is a) inzicht nodig in de mba's per inrichting die FUMO al in het huidige basistakenpakket heeft en b) inzicht nodig in de mba's per inrichting en per gemeente, zodat achterhaald kan worden welke taak- en budget verschuiving plaatsvindt per gemeente naar de FUMO. Dit betreft dat de mba’s en inrichtingen die nu nog door bevoegde gezagen zelf worden behandeld, maar welke na invoering van de Ow en het	

				nieuwe basistakenpakket door de FUMO behandeld dienen te worden. Naar verwachting gaat het dan om mba's binnen ca. 8000 bedrijven. Dit is ten opzichte van het huidige takenpakket van de FUMO een behoorlijke uitbreiding. De FUMO heeft haar 'eigen' inrichtingen en mba's inmiddels in kaart gebracht, maar is nog in afwachting van de op te leveren datasets van de bevoegde gezagen. Pas als alle bevoegde gezagen een dataset hebben aangeleverd, kan in	

				z'n totaliteit bepaald worden wat de taakomvang van FUMO wordt vanaf invoering Omgevingswet, hoeveel en welke formatie daarvoor nodig is en welk budget daarmee gemoeid is. En dus in zn totaliteit kan worden bepaald per gemeente wat de taak- EN budgetoverdracht wordt. Pas dan kunnen de structurele financiële gevolgen worden berekend. NB. Hiervoor heeft FUMO op meerdere momenten, in verschillende bestuurlijke en ambtelijke gremia aandacht voor gevraagd. Juist	

				omdat FUMO dit nog financieel, organisatorische en beleidsmatig heeft te verwerken. Inmiddels is bestuurlijk afgesproken dat deze datasets uiterlijk 1 april onderling worden uitgewisseld.	
100	Inrichtingen overgeheveld van gemeente naar FUMO	D66	In Bijlage 5 (Toelichting budget taakoverheveling Omgevingswet) wordt aangehaald dat van zo'n 8.000 inrichtingen de VTH-taken worden overgedragen van de gemeente naar FUMO. 1. Wat voor inrichtingen zijn dit? 2. Wat voor consequenties heeft dit voor de personele bezetting van de gemeente?	Dit betreft ca. 8000 inrichtingen die verspreid in de 18 gemeenten zijn gevestigd, waarbij mba's plaatsvinden, die voortaan behandeld dienen te worden door de FUMO en die voortaan tot het basistakenpakket behoren. Dat heeft zeker personele consequenties: taak- en budgetoverdracht betekent dat sprake	Commissie AZ 30-03-2023 8. Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

				is van verschuiving van taken en dus sprake is van 'mens volgt werk'. in welke mate dat daadwerkelijk plaatsvindt, is deels afhankelijk van de hoeveelheid werk per gemeente dat overgaat naar FUMO, maar ook in welke mate medewerkers zelf over willen. Indien zij niet mee gaan naar FUMO, dan is sprake van formatie-budget overdracht.	
99	Personele groei	D66	In de begrotingswijziging 2023 wordt een substantieel extra bedrag gevraagd voor toegevoegde taken en incidenteel extra werk. Voor al dit extra werk zullen extra medewerkers moeten worden	Een deel van de extra taken was ook al aan de orde in 2022. Bijvoorbeeld als gevolg van het besluit van het algemeen bestuur in oktober 2022 waarbij het aantal collectieve uren zijn verhoogd en ook	Commissie AZ 30-03-2023 8. Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

			aangetrokken. Ondertussen naderen we het eind van Q1 van 2023. Is er al iets te zeggen over hoe het gaat met het aantrekken van nieuw personeel in relatie tot de voor 2023 gestelde doelen?	nieuwe kengetallen voor meldingen BBK zijn vastgesteld. FUMO heeft vanaf de zomer 2022 al gestart met het werven van personeel. Vanwege de krappe arbeidsmarkt heeft de FUMO zich met name gericht op trainees/Young professionals. Daarvan zijn er in het najaar al een aantal gestart en ook vanaf 2023 zijn een aantal trainees begonnen. Verder zijn er voor de nieuwe taak energietoezicht (bekostigd uit SPUK middelen) inmiddels 4 toezichthouders energie aangesteld. Desondanks blijft de arbeidsmarkt krap en zijn we continue op zoek naar nieuwe	

				medewerkers ook met het oog op de extra taken die als gevolg van de Omgevingswet naar de FUMO komen. Hiertoe zal binnenkort een nieuwe arbeidsmarktcampagne worden gelanceerd. Ook de open dag, die 21 april wordt georganiseerd, is bedoeld om laagdrempelig kennis met de FUMO te kunnen maken voor potentiële nieuwe medewerkers.	
98	CAO indexatie	D66	Per voorgestelde begrotingswijziging 2023 wordt een voorschot genomen op de verwachte CAO indexatie. Ondertussen zijn de CAO onderhandelingen	Op basis van het onderhandelingsakkoord tussen werkgevers en werknemers hebben we uitgerekend dat de totale loonstijging in 2023 voor de FUMO 7,5%	Commissie AZ 30-03-2023 8. Begrotingswijziging 2023 en ontwerpbegroting 2024 Fryske Utfieringstsjinst

			afgerond. Wat is de loonstijging geworden en hoe en op welk moment wordt dit verrekend?	bedraagt. Dit is iets meer dan waar we in de begrotingswijziging rekening mee hebben gehouden (7%). Dit verschil is dermate klein dat we hier verder geen aanvullende wijziging meer van zullen maken. Indien de begrotingswijziging 2023 in juli door het algemeen bestuur wordt vastgesteld zullen na de zomer aanvullende deelnemersbijdragen op basis van de gewijzigde begroting in rekening worden gebracht.	Miljeu en Omjouwing (FUMO)

GEMEENTE HEERENVEEN

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Van Henten-Meijer, Betske

Kenmerk
Z.23.397289/ D.23.1644026

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Terugkoppeling voortgang en uitvoering Raadsagenda aan de gemeenteraad en aan de samenleving

Voorgesteld besluit
Instemmen met het voorgestelde proces van terugkoppeling van de voortgang en uitvoering van de raadsagenda aan de gemeenteraad en naar de samenleving.

Inleiding
In de Raadsagenda 2022-2026 staat:
"Als raad vinden we het belangrijk om op de hoogte te worden gehouden van de voortgang van de uitvoering van de Raadsagenda 2022-2026. De Raadsagenda 2022-2026 wordt daarom één keer per kwartaal geagendeerd op de raadsagenda."
Op dit moment wordt er gewerkt aan een meerjarenplanning waar de onderwerpen uit de raadsagenda in zijn opgenomen.

De begeleidingscommissie heeft als taak om de voortgang en uitvoering van de raadsagenda te bewaken en procesmatig te monitoren. De begeleidingscommissie kan de raad procesvoorstellen voorleggen. En monitoren; hoe gaat het? Zijn de opdrachten voldoende verwerkt? Zijn er knelpunten? De begeleidingscommissie is als het ware de regisseur.

Doel is om de raad in positie te houden, zodat de raad de inhoud kan monitoren en waar nodig kan bijstellen. In deze memo doet de begeleidingscommissie een voorstel voor de wijze waarop de raad in positie kan blijven.

Daarnaast wordt een voorstel gedaan voor de communicatie over de raadsagenda naar de samenleving. In de raadsagenda 2022- 2026 staat ook:
"De raad is er voor alle inwoners van Heerenveen. " en "Vanuit onze rol als uitlegger van besluiten willen we regelmatig terugkoppelen aan de samenleving." Dat geldt ook voor de raadsagenda.

Voorgesteld proces terugkoppeling naar de gemeenteraad
De begeleidingscommissie stelt voor om de onderwerpen uit de raadsagenda thematisch te laten landen bij de raad, via de commissie. Op deze manier kan de raad opdracht geven aan zichzelf of aan het college.

Voorstel is om ieder van de vijf thema's periodiek te agenderen en bij te praten. Er wordt dan een stand van zaken gegeven en de knelpunten worden gedeeld. Wat is er gebeurd? Wat is de planning? Is herprioritering nodig? De begeleidingscommissie doet een procesvoorstel op basis waarvan de raad een discussie kan voeren.

De begeleidingscommissie stuurt de informatie samen met door de begeleidingscommissie aan het college gevraagde informatie aan de commissie en raad. Dit doet de begeleidingscommissie schriftelijk voorafgaand aan de commissie- én raadsbehandeling. Dat kan ook gevisualiseerd worden in bijv. een infographic of tijdsbalk.

Als het nodig is, kan de raad bijsturen. Zo blijft de agenda van de gehele raad.

Als frequentie wordt voorgesteld 1 keer per kwartaal een thema te agenderen.

Terugkoppeling naar de samenleving
Het is de taak van de begeleidingscommissie om materiaal aan te leveren voor communicatie over de raadsagenda.

Het voorstel is om 4 keer per jaar vanuit de raad een terugkoppeling naar de samenleving te doen. Deze terugkoppeling wordt voorbereid door de begeleidingscommissie en komt voort uit de commissie- en raadsbehandeling.

Kanttekening
Dit samenspel zijn we als raad en college niet gewend. Het is een zoektocht die we als raad met het college en de ambtelijke organisatie lopen. Hoe geven we dit vorm, waarbij ieder vanuit zijn rol een bijdrage levert. Daarbij houden we vast aan de hoofdrollen van raad, college en organisatie: de raad als volksvertegenwoordiger en van daaruit kaderstellen en controleren, het college als beleidsvoorbereider en uitvoerder, de organisatie als adviseur vanuit professie en uitvoerder.

Bij de vorige raadsagenda hebben studenten van de NHLStenden de monitoring voor hun rekening genomen. De bedoeling is om dat ook nu weer vorm te geven. Dit wordt verder uitgewerkt met NHLStenden. De uitkomsten van de monitoring kunnen gebruikt worden om verbeteringen aan te brengen.

Financiën
Dit proces van terugkoppeling past binnen de begroting.

Bijlagen
-

de griffier, de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers de heer T.J. van der Zwan

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Marinus, Lennert

Kenmerk
Z.23.390110 / D.23.1619006

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Uitbreiding Sportpark Skoatterwâld

Onderwerp
Vervolgonderzoek uitbreiding Sportpark Skoatterwâld.

Voorgesteld besluit
1. In te stemmen met het vervolgonderzoek 'uitbreiding Sportpark Skoatterwâld'.
2. Onder de voorwaarde dat sc Heerenveen voor 1 januari 2025 met een sluitend financieringsplan komt, de intentie uit te spreken om in het vervolgonderzoek uit te gaan van een bestemmingswijziging van het gebied (bijlage 1) van wonen naar sport.
3. Daardoor de intentie van het verlies van minimaal € 3.344.942 netto-opbrengst van de grond (bijlage 1) op ons te nemen.
4. Daardoor de intentie uit te spreken te investeren in de voorzieningen voor de breedtesport, de aanpassingen in de infrastructuur en het woonrijp maken van het gebied voor de uitbreiding.
5. Voor de planvorming € 75.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit algemene middelen en het college de opdracht te geven om dit nader uit te werken.
6. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.
7. Het college de opdracht te geven om via de brieven in de bijlage sc Heerenveen de opdracht te geven om een financieringsplan voor realisatie en herontwikkelingsplan van de uitbreiding op te stellen.

Inleiding
Het ledenaantal is bij met name vv Heerenveen de afgelopen jaren exponentieel gegroeid. De voornaamste reden hiervoor is de groei van de wijk Skoatterwâld. Bij het realiseren van woningen in deze wijk blijkt achteraf dat de behoefte aan sportvoorzieningen onvoldoende is meegenomen. Om die reden is samen met sc Heerenveen, vv Heerenveen en sc Heerenveen vrouwen gekeken naar een oplossing voor het capaciteitstekort. sc Heerenveen heeft daarbij aangegeven te willen verhuizen naar het noordelijke (nog te realiseren gebied) deel van het Sportpark om zo ruimte te maken voor de breedtesport.

De beoogde locatie voor de uitbreiding sportpark Skoatterwâld is als woningbouwlocatie opgenomen in de grondexploitatie Skoatterwâld. Op deze locatie zijn 123 woningen voorzien.

Vanaf de zomer van 2020 zijn we in gesprek met sc Heerenveen en vv Heerenveen om te onderzoeken of en hoe het huidige Sportpark Skoatterwâld kan worden herontwikkeld en uitgebreid aan de noordzijde. De uitgangspunten zijn op 20 juli 2020 vastgelegd in een intentieverklaring die ondertekend is door sc Heerenveen, vv Heerenveen en het college van de gemeente Heerenveen (zie ook de bijlage 3).

Een voorwaarde om überhaupt over een uitbreiding te praten was het aanpassen van het scheefgegroeide juridisch construct. In de zomer van 2022 is dit construct aangepast. De gemeente is weer eigenaar van

alle sportvelden. In de zomer van 2022 is tevens gestart met de realisatie van de aanleg van een nieuw kunstgrasveld en de vervanging van een toplaag van een kunstgrasveld, inclusief sanering. Dit is begin 2023 afgerond.

Door sc Heerenveen en vv Heerenveen is een programma van eisen opgesteld voor de uitbreidingsplannen van het sportpark. De belangrijkste onderdelen van dit programma zijn:
- nieuw clubgebouw sc Heerenveen;
- nieuw clubgebouw vv Heerenveen;
- ruimte voor sc Heerenveen vrouwen;
- extra velden en andere sportfaciliteiten ten noorden van het huidige sportpark;
- het fysiek samenvoegen van het huidige sportpark en het nieuwe sportpark door middel van een brug.

sc Heerenveen vraagt nu duidelijkheid aan de gemeente over de intenties en randvoorwaarden van de uitbreidingsplannen op sportpark Skoatterwâld, zodat zij verder kunnen met de uitwerking van het financieringsplan en herontwikkelingsplan.

Beoogd effect
Met de mogelijke uitbreiding van sportpark Skoatterwâld wordt het capaciteitstekort voor de breedtesport verholpen. Tegelijkertijd wordt de synergie tussen topsport en breedtesport behouden en vergeleken met de huidige situatie nog versterkt vanwege de structurele huisvesting van sc Heerenveen vrouwen. Dit sluit aan bij speerpunt I (‘meer Heerenveners in beweging’) en speerpunt V (‘topsport en breedtesport’) uit de Sport- en Beweegvisie 2017-2025.

Bovenstaande sluit ook aan bij de Strategische agenda op de punten:

- ‘Werken aan Heerenveen als banenmotor en regionaal voorzieningencentrum’, onderdeel ‘herkenbaar en versterkt (top)sportprofiel.
- ‘Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen’, onderdeel ‘inwoners leven zo lang mogelijk gezond en vitaal’.

Argumenten
1.1 Het sportpark voldoet niet meer aan de huidige normen, zowel qua capaciteit als kwaliteit.
Conform de KNVB-normen heeft vv Heerenveen bijna het gehele huidige sportpark (de velden en kleedaccommodaties) nodig. Het sportpark is voor de breedtesport oud en ondermaats. Als topsportfaciliteit is dit helemaal het geval. Bovendien is het nu niet mogelijk dat het vrouwenvoetbal zich voegt op dit sportpark. Dit is gezien de voordelen van synergie en uitstraling van Heerenveen als stad van sport wel wenselijk om de voetbalverenigingen op professioneel niveau (sc en vrouwen) bij elkaar te laten sporten, in samenhang met de breedtesport (vv).

1.2 Het is een meerwaarde om alle partijen op het sportpark in Skoatterwâld te huisvesten.
Dit is ook vastgesteld in de Sport- en Beweegvisie 2017-2025. sc Heerenveen (topsport) en vv Heerenveen (breedtesport) zitten al op één sportpark. Het is de bedoeling dat ook het vrouwenvoetbal (sc Heerenveen) zich hierbij voegt om de synergie en samenwerking te versterken. De stichting vrouwenvoetbal sc Heerenveen en de BVO hebben verregaande gesprekken dat het vrouwenvoetbal vanaf volgende seizoen onder de BVO gaat vallen. Om een licentie te verkrijgen voor het vrouwenvoetbal op eredivisieniveau is dit ook een eis van de KNVB.
Er is op dit moment in Heerenveen geen accommodatie waar sc Heerenveen vrouwen in zijn geheel kan worden toegevoegd aan de bestaande gebruikers. Ze maken op dit moment dan ook versplinterd gebruik van de sportaccommodaties in Heerenveen.

De locatie van het huidige sportpark heeft voor alle partijen meerwaarde. Het ligt in de nabijheid van Sportstad en het stadion en versterkt daarmee de onderlinge samenhang tussen deze locaties. Het voorziet daarnaast goed in de beweegbehoefte die met name vanuit de wijk Skoatterwâld komt.

1.3 Breedtesportvoorzieningen zijn niet meegegroeid met de groei van inwoners van de wijk Skoatterwâld.
In de wijk Skoatterwâld hebben wij als gemeente de afgelopen jaren veel woningen gerealiseerd of laten realiseren. Hiermee is het sportpark Skoatterwâld steeds meer onder druk komen te staan. Het ledenaantal is gegroeid van 450 leden naar ongeveer 1000 leden op dit moment. Bij het realiseren van woningen blijkt achteraf dat de impact op sportvoorzieningen onvoldoende is meegenomen. Het wel realiseren van de woningen ten noorden van het sportpark zorgt ervoor dat het sportpark nog meer onder druk komt te staan.

2.1. Met deze wijziging van bestemming worden vervolgstappen mogelijk.
Door de intentie uit te spreken om de bestemming in dit gebied (zie bijlage 1) aan te passen van wonen naar sport sluiten we als stad van sport aan bij de uitgangspunten van de strategische agenda. Met het uitspreken van de intentie kan sc Heerenveen verder met het uitwerken van het financierings- en herontwikkelingsplan.

3.1 Hiermee maken we mede mogelijk dat de uitbreiding uitgevoerd kan worden.
Als gemeente hebben wij een publieke taak om voldoende ruimte te creëren voor de breedtesport (in dit geval vv Heerenveen). sc Heerenveen wil hier aan meewerken, onder voorwaarde dat zij een nieuw onderkomen krijgen – die ze zelf financieren en realiseren - en daarbij deels gebruik blijven maken van het huidige sportpark. Met de uitbreiding van het sportpark komt hier ruimte voor. Door de gronden op Skoatterwâld te herbestemmen van woningbouw naar sport moet de grondwaarde in onze boeken aangepast moet worden. De huidige netto-opbrengst waarde van de grond bedraagt € 3.344.941,91 (prijspeil 2023). Dit is een financieel verlies voor de gemeente.

Door het aanpassen van de bestemming en het afwaarderen van de grond kunnen wij voldoende (breedte)sportvoorzieningen aanbieden voor de inwoner. Het is een gezamenlijk traject met alle stakeholders (waaronder de omwonenden).

3.2. sc Heerenveen heeft in het verleden ook fors geïnvesteerd in het huidige sportpark.
Rond 2003 heeft sc Heerenveen geïnvesteerd in twee sportvelden op het sportpark en in P6. Voor beide investeringen heeft sc Heerenveen juridisch gezien geen recht op compensatie. Door het herwaarderen van de grond compenseren we op die manier de investeringen die sc Heerenveen heeft gedaan, die ook ten behoeve van onze breedtesport en publiek parkeren is. Sc Heerenveen heeft in totaal voor € 793.575 geïnvesteerd.

4.1. Er zijn - ongeacht deze uitbreiding - forse investeringen nodig om het sportpark kwantitatief en kwalitatief weer bij de tijd te krijgen.
Zoals eerder aangegeven wil sc Heerenveen ruimte maken zodat vv Heerenveen voldoende ruimte heeft voor haar leden. Ook is het dan mogelijk dat het vrouwenvoetbal van sc Heerenveen een onderkomen krijgt op het sportpark. Zij trainen nu bij Heerenveense Boys. Een grove schatting geeft aan dat de gemeentelijke kosten voor de aanpassingen in de infrastructuur - voornamelijk ontsluiting van de uitbreiding en fysieke koppeling tussen nieuw en huidig sportpark - en het woonrijp maken tussen de 1.5 miljoen en 3.0 miljoen euro ligt. In de planvorming worden er onderzoeken gedaan om de hoogte van deze investering exacter te bepalen.

Het huidige clubgebouw is 'af'. Met de huidige standaarden - voornamelijk op het gebied van duurzaamheid - is geconcludeerd dat het gebouw niet gerenoveerd kan worden. De kosten voor het realiseren van een nieuw clubgebouw liggen tussen de 1 miljoen en 2 miljoen euro. Het vastgestelde beleid uit 2016 ('Actualisatie Accommodatieplan Sport') stelt dat 'de eigen bijdrage van sportverenigingen aan investeringen bij de gemeentelijke sportvoorzieningen in principe 1/3 deel van de werkelijke kosten bedraagt.' Aangezien vv Heerenveen in 2022 conform dit beleid verplicht was om een eigen bijdrage te doen van €151.959,10 voor de komst van een kunstgrasveld is het voor de vereniging – nog los van de huidige energiecrisis – niet mogelijk om een eigen bijdrage te doen aan het clubgebouw van ongeveer €300.000 tot €600.000. We nemen mee in de planvorming welke mogelijkheden er zijn.

5.1. Er is een extern advies nodig voor de planvorming.
Bij de uitwerking van het plan moet rekening gehouden worden met verschillende aspecten, bijvoorbeeld op juridisch vlak. De gronden zijn en blijven eigendom van de gemeente en daarom willen we blijven

sturen. Ook worden ambities en kaders op het gebied van duurzaamheid hierin meegenomen. Het doel en de uitgangspunten (art. 1, 2.1, 2.2, 2.5 en 2.6) van de intentieverklaring blijven in het vervolgtraject ook staan. De schatting is dat er voor de planvorming eenmalig ongeveer € 75.000 nodig is.

7.1. sc Heerenveen moet het grootste gedeelte zelf financieren.
Vanaf 2020 is sc Heerenveen op de hoogte dat ze de uitbreiding zelf moeten investeren. Dit betreft met name de aanleg van sportvelden en de ontwikkeling van het eigen clubgebouw. Om die reden geven we sc Heerenveen de formele opdracht om de lead te nemen in het te ontwikkelen financieringsplan en herontwikkelingsplan en dat deze voor 1 januari 2025 ingediend moet zijn bij de gemeente. Hierbij wordt expliciet aangegeven – zie ook bijbehorende brief in de bijlage – dat dit in afstemming gaat met alle relevante stakeholders, te weten de gemeente, vv Heerenveen en sc Heerenveen vrouwen. In de brief is ook aangegeven welke intenties de gemeente heeft uitgesproken en welke verwachtingen we hebben.

Risico's of kanttekeningen
1.1./3.1/5.1. De juridische haalbaarheid moet worden getoetst.
Vanwege het Didam-arrest moeten we bij de uitbreiding van het sportpark transparant zijn over de uitgifteprocedure. De precieze uitwerking en implicaties hiervan wordt onder andere in de planvorming meegenomen. Daarnaast is de vraag op welke manier we te maken krijgt met staatssteun en de Wet Markt en Overheid. Ook dit wordt getoetst. De realisatie van sportvelden en accommodatie brengt geluid- en lichthinder met zich mee, een eerste quick scan laat zien dat het mogelijk is om hier de uitbreiding te realiseren. Bij de verdere uitwerking wordt rekening gehouden met de omliggende bestaande woningen en de nog te ontwikkelen naastliggende woningbouwlocatie. Wanneer deze binnen de geluidscontouren komt te liggen, vervalt de ontwikkelpotentie en is het verlies op de grondexploitatie Skoatterwâld groter. Dit wordt meegenomen bij de planvorming en definitieve uitwerking die aan uw raad wordt voorgelegd.

2.1 De intentie wordt niet uitgesproken.
Als we niet de intentie uitspreken om hiermee verder te gaan wordt de druk op sportpark Skoatterwâld nog groter qua breedtesport. Er is geen ruimte elders om uit te breiden. Het risico bestaat dat sc Heerenveen of vv Heerenveen wil vertrekken. Met het vertrek van sc Heerenveen of vv Heerenveen is het sportpark nog steeds verouderd en moet er nog steeds fors geïnvesteerd worden. Ook staat de gemeente dan voor de vraag om te investeren in een nieuw sportpark elders in de gemeente Heerenveen. Deze investering is minimaal in dezelfde orde dan de voorgesteld uitbreiding op Skoatterwâld. Ook vallen de voordelen van de onderlinge synergie en gebruik van elkaars sportvelden weg.

2.2. Hierdoor geven we in dit gebied minder prioriteit aan woningbouw.
Op landelijk en gemeentelijk niveau is woningen bouwen één van de hoogste prioriteiten. Er ligt een gemeentelijke ambitie uit 2022 om 3000 woningen te bouwen in de komende jaren. Op de locatie ligt al een uit te werken woonbestemming waardoor woningen op redelijk korte termijn kunnen worden gerealiseerd. Dat geldt niet voor andere ontwikkellocaties in Heerenveen. Bovendien lijkt de locatie uitermate geschikt voor woningen in het betaalbare segment waar nu de grootste tekorten worden gevoeld.
Door het wijzigen van de bestemming in dit gebied van wonen naar sport geven we ruimte voor de sport. In de intentieverklaring uit 2020 wordt gesproken om de woonfunctie te verplaatsen van Skoatterwâld naar Heerenveen Noord-Oost. De ontwikkeling van dit gebied moet nog plaatsvinden. Van de toenmalige beoogde verplaatsing is, gelet op de huidige woningmarkt, in feite geen sprake meer. Om genoemde ambitie te realiseren is de invulling van alle locaties gewenst.

2.3 Partijen maken gebruik van andere gemeentelijke sportaccommodaties.
In november 2021 bent u geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek naar versnippering van de buitensportaccommodaties in onze gemeente. Eén van de conclusies daaruit is dat voetbalverenigingen omwille van capaciteit en behoefte niet bij elkaar gevoegd kunnen worden. Hiervoor is simpelweg geen

ruimte. De huidige overcapaciteit op sportpark Skoatterwâld kan dus op dit moment niet naar elders verplaatst worden zonder grote investeringen te doen.

2.4. De financiële haalbaarheid is nog onzeker

sc Heerenveen moet aanzienlijk investeren voor de uitbreiding van het Sportpark en is verantwoordelijk voor de exploitatie. In de brief is de financiële haalbaarheid voor Sc Heerenveen als voorwaarde voor verdere ontwikkeling opgenomen. sc Heerenveen is bezig om te onderzoeken hoe ze dit gefinancierd krijgen. Een intentie van de gemeente is wat betreft de uitbreiding van het sportpark noodzakelijk om zelf de financiering rond te krijgen. Ondanks de intentie van de gemeente is het mogelijk dat de externe financiering niet rondkomt.

Communicatie en participatie

Boodschap	Doelgroep	Via welk middel	Door wie	Wanneer
Besluit gemeenteraad	sc Heerenveen, vv Heerenveen en sc Heerenveen vrouwen	Brief	college	**Na besluitvorming**

Het spreekt voor zich dat tijdens de planvorming van het project ook aandacht is voor burgerparticipatie. Deze toekomstige keuze die hier gemaakt wordt heeft een directe relatie met de (gebouwde) omgeving.

Financiën

Ten behoeve van de benodigde middelen voor de planvorming van €75.000 zal een beroep gedaan worden op de algemene reserve. Een begrotingswijziging is bijgevoegd. Het beslag wat hiermee wordt gelegd op de algemene reserve betekent een daling van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Zodra de plannen beslisrijp zijn worden ze voorgelegd aan uw raad voor definitieve besluitvorming en bij een positief besluit zal het financiële effect verwerkt worden in het eerstvolgende P&C-document.

De geschatte kosten en investeringen (wordt nader uitgewerkt in de planvorming) voor de gemeente zijn:

Verlies grond	€ 3.344.942 (intentie)
Investering clubgebouw vv Heerenveen	€ 1.500.000 (intentie)
Aanpassingen infra en woonrijp maken	€ 2.500.000 (intentie)
Totaal	**€ 7.344.942 (intentie)**

Bijlagen

1. Aanduiding gebied;
2. brief aan sc Heerenveen voor opdracht;
3. intentieovereenkomst 20 juli 2020;
4. begrotingswijziging.

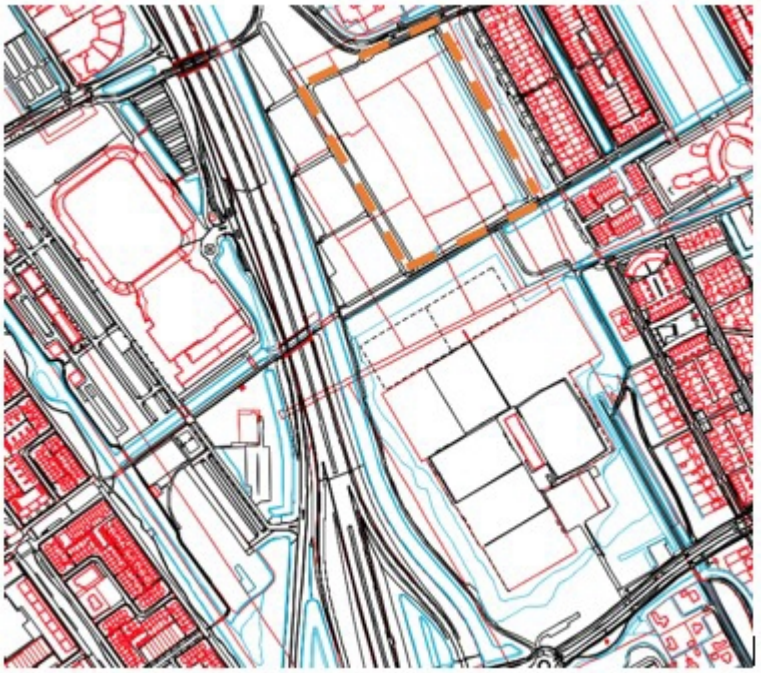

sc Heerenveen, sc Heerenveen vrouwen, vv Heerenveen

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
		1	20 april 2023

Onderwerp: Intentie uitbreiding sportpark Skoatterwâld

Geachte heer Roozemond, heer Hoekstra en mevrouw Roosenburg,

Met deze brief informeren we jullie over het vervolg in het traject van de herontwikkeling van sportpark Skoatterwâld.

Aanleiding
Vanaf de zomer van 2020 zijn we intensief met elkaar in gesprek om te onderzoeken of en hoe het huidige sportpark Skoatterwâld kan worden herontwikkeld en uitgebreid. De uitgangspunten uit de gesprekken zijn vastgelegd in een intentieverklaring die ondertekend is door sc Heerenveen, vv Heerenveen en het college van de gemeente Heerenveen.

Vervolgens is er door jullie een programma van eisen opgesteld. De belangrijkste onderdelen hieruit zijn:

- Nieuw clubgebouw sc Heerenveen;
- nieuw clubgebouw vv Heerenveen;
- ruimte voor sc Heerenveen vrouwen;
- extra velden en andere sportfaciliteiten ten noorden van het huidige sportpark;
- het fysiek samenvoegen van het huidige sportpark en het nieuwe sportpark door middel van een brug.

Dit programma van eisen is door jullie uitgewerkt op hoofdlijnen. Om verder te kunnen met de uitwerking van het financieringsplan en herontwikkelingsplan is er duidelijkheid van de gemeente nodig over de intenties en randvoorwaarden van de uitbreidingsplannen op sportpark Skoatterwâld.

Positieve intentie voor uitbreiding sportpark Skoatterwâld
De gemeente spreekt de volgende intenties en randvoorwaarden uit:

- De bestemming wordt gewijzigd van wonen naar sport.
- Het verlies van € 3.344.942 netto-opbrengst van de grond wordt op ons genomen.
- We investeren in de voorzieningen voor de breedtesport (o.a. het clubgebouw).
- We investeren in de infrastructuur en het woonrijp maken van het gebied voor de uitbreiding.

De juridische haalbaarheid van bovenstaande wordt in de planvorming getoetst. De investering in de gewenste uitbreiding wordt voor het overgrote deel bekostigd door sc Heerenveen.

Vervolgstappen
Het is aan sc Heerenveen (in afstemming met vv Heerenveen en sc Heerenveen vrouwen) om een definitief herontwikkelings- en financieringsplan op te stellen. Dit is niet alleen voor de investering maar ook voor de exploitatie en alle bijkomende kosten. Nadat u de plannen heeft ingediend bij de gemeente gaan we in gesprek over de vervolgstappen.

U heeft tot 1 januari 2025 om te komen met een sluitend financieringsplan en een herontwikkelingsplan.

Bel gerust als er vragen zijn
Wij hopen u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met Lennert Marinus door te bellen naar 06-41088061.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn Tjeerd van der Zwan

INTENTIEOVEREENKOMST

De ondergetekenden:

1. de publiekrechtelijke rechtspersoon **GEMEENTE HEERENVEEN**, gevestigd te Crackstraat 2, 8441 ES, Heerenveen, krachtens artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar burgemeester, de heer T.J. van der Zwan, handelende ter uitvoering van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Heerenveen d.d. 16 juli 2020, met kenmerk 20.2000449, hierna te noemen "de Gemeente";

   en

2. **VOETBALVERENIGING HEERENVEEN**, gevestigd te Oranje Nassaulaan 21, 8448 MT, Heerenveen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer B. Hoekstra, in zijn functie van voorzitter van voornoemde vereniging, hierna te noemen: "VV Heerenveen"

   en

3. **STICHTING SPORTCLUB HEERENVEEN,** gevestigd te Abe Lenstra boulevard 19, 8448 JA, Heerenveen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer C. Roozemond in zijn functie van voorzitter van voornoemde stichting, hierna te noemen: "Sc Heerenveen";

hierna gezamenlijk te noemen: "Partijen";

overwegende dat:

1. sinds geruime tijd bilaterale gesprekken tussen Partijen hebben plaatsgevonden over het Sportcomplex Skoatterwâld (hierna: *Sportcomplex*) waarbij onder ander de juridische structuur, de verschillende geldstromen en de kwaliteit van het complex aan de orde kwamen;

2. Sc Heerenveen tijdens deze gesprekken de wens heeft uitgesproken bij voorkeur een eigen complex te willen realiseren welk voldoet aan actuelere en ander eisen dan het huidige Sportcomplex;

3. VV Heerenveen eveneens haar eigen wensen ten aanzien van het Sportcomplex heeft aangegeven;

4. Partijen het er over eens zijn een gezamenlijk traject te willen starten teneinde aan dit jaar een gedeeld beeld te hebben ten aanzien van de toekomst van het Sportcomplex waarbij – indien dit nodig blijkt – eventueel verschillende scenario's kunnen worden geschetst ten aanzien van gewenst eindbeeld;

5. het van belang is om hier enige structuur aan te geven waarbij afspraken worden gemaakt over de spelregels en uitgangspunten zodat in gezamenlijk opdrachtgeverschap kan worden gewerkt aan een gedeeld toekomstbeeld;

6. Partijen de gemaakte afspraken hieromtrent wensen vast te leggen in de onderhavige intentieovereenkomst;

verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1. Doel en uitgangspunten

1.1 Deze overeenkomst heeft als doel het vastleggen van de uitgangspunten waaronder Partijen een toekomstbeeld zullen uitwerken waarin zowel Sc Heerenveen als VV Heerenveen de eigen wensen vertaald zien, waarin de wensen onderling zijn verkend op synergie en waarin het programma ruimtelijk is vertaald in de rijkswegzone van Skoatterwâld, rekening houdende met aanvaardbare stedenbouwkundige invulling. Onderdeel van het toekomstbeeld vormt een renovatie of een herontwikkeling van het huidige Sportcomplex.

1.2 Partijen zijn verplicht om zich op basis van het in deze intentieovereenkomst bepaalde en voorts binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid, in te spannen om de doelstelling van deze intentieovereenkomst als verwoord in artikel 1.1 te bereiken.

Artikel 2. Uitgangspunten

2.1 Partijen onderzoeken welke governance het meest aansluit bij het gewenste toekomstbeeld. In ieder geval komen aan de orde:
- Beheer en eigendom van het Sportcomplex;
- Gezamenlijke exploitatie van het Sportcomplex door VV Heerenveen en Sc Heerenveen;
- Het splitsen van exploitatie/governance per gebruiker met daarbij afspraken over de onderlinge samenwerking en deel-gebruik tussen VV Heerenveen en Sc Heerenveen;
- Het herstellen van de huidige (verkeerd gegroeide) juridische constructie wordt hierbij betrokken. Dat geldt ook voor de huurstromen en de afspraken rond beheer en onderhoud.

2.2 De braak liggende gronden ten noorden van het huidige Sportcomplex kunnen worden betrokken bij het toekomstbeeld. De beschikbare ruimte is daarmee bepaald en in grote lijnen voldoende om de gestelde ambities waar te kunnen maken. De programma's van eisen van zowel Sc Heerenveen als VV Heerenveen zijn als vertrekpunt als bijlage opgenomen in deze overeenkomst

2.3 De Gemeente gaat uit (als voorlopige vertrekpunt) van een budgettair neutrale grondexploitatie. De braakliggende gronden binnen het onderzoeksgebied zijn bestemd voor de bouw van woningen. Gebruik van deze gronden voor het

Sportcomplex mag er niet toe leiden dat de grondexploitatie negatief wordt beïnvloedt. Dit betekent dat de benodigde opbrengsten van deze gronden deel zullen uitmaken van het investeringsplaatje voor het uiteindelijke Sportcomplex welke investering uit het onderhavige project moeten kunnen worden gedekt. Indien de woningen elders worden gerealiseerd worden de verdieneffecten daarvan eveneens hierbij betrokken (dit kan betekenen dat de grondwaarde in Skoatterwâld kan worden beperkt). De betreffende gegevens worden door de Gemeente met Sc Heerenveen en VV Heerenveen gedeeld.

De volgende tekst geeft een beeld van de actuele grex in relatie tot verschuiven van woningbouw en de relatie met de grondwaarde (en de marge's daarbinnen in Skoatterwâld):

Op een deel van de betreffende locatie ligt een woonbestemming. In de grondexploitatie en de structuurvisie is rekening gehouden met de bouw van 131 woningen. De boekwaarde en de opbrengstpotentie van het gebied is hoog. Indien de gemeente zou besluiten de woonfunctie te verplaatsen naar de locatie Heerenveen-noord oost (daar zijn de gronden afgewaardeerd tijdens de crisis) en de opbrengsten daarvan zou willen betrekken bij het dossier SCH, dan moeten de gronden in Skoatterwâld tussen de € 2,5 en € 3,4 miljoen opbrengsten om binnen het grondbedrijf netto geen verlies te lijden. Het scenario van € 2,5 miljoen ontstaat als in Heerenveen noord oost 160 i.p.v. 131 woningen worden gebouwd. Onbekend is of de resterende velden van de VV Heerenveen/SCH op he bestaande complex qua volume voldoende zijn. Dat lijkt wel het geval te zijn. Nader onderzoek moet uitwijzen of een herinrichting nog zou kunnen leiden tot extra opbrengsten (ook in combinatie met van der Valk).

2.4 In verband met de komst van een Van der Valk hotel dient het gebruik veld 4 (**bijlage 3**) van het Sportcomplex te worden beëindigd. De Gemeente is verantwoordelijk voor het compenseren van dit veld. Uitgangspunt daarbij is een compensatieveld ten oosten van het geplande hotel (**bijlage 4**). Mocht tijden het ontwikkelen van de onderhavige opdracht blijken dat een compensatie elders beter past, dan wordt de compensatie van veld 4 betrokken bij de ontwikkeling van het vernieuwde Sportcomplex. Ook de opbrengst van de gronden worden dan betrokken bij het project (de geplande locatie voor veld 4 kan dan worden benut voor bijvoorbeeld gestapelde woningbouw of een andere functie).

2.5 De Gemeente verzorgt de contouren en de inbedding van het Sportcomplex in de omgeving en behartigt de stedenbouwkundige, beeldkwaliteit- en milieu aspecten. Partijen dragen zorg voor een adequate ontsluiting (auto en langzaam verkeer) van het complex waarbij rekening wordt gehouden met de parkeerbehoefte en de parkeersituatie tijdens evenementen.

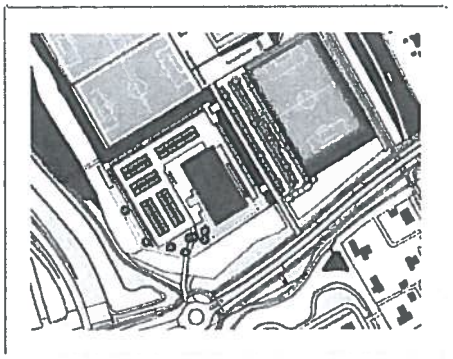

2.6 Naast een ruimtelijke vertaling van het gewenste eindbeeld wordt een investeringsraming (inclusief grondverwerving en ontsluiting) en een exploitatieopzet door Partijen opgesteld en gepresenteerd. Sc Heerenveen presenteert een financieringsplan voor haar aandeel in de investering.

2.7 Gemeente en SC Heerenveen betrekken Sportstad Heerenveen BV bij de visievorming en de inbedding van plannen in de stedelijke omgeving.

Artikel 3 Besluitvormingsproces

3.1 De planvorming- en uitwerking vindt plaats onder regie van een Stuurgroep en een Projectgroep.

3.2 De Gemeente richt zich in deze fase op de grondexploitatie, de ruimtelijke en stedenbouwkundige randvoorwaarden. Sc Heerenveen en VV Heerenveen richten zich op de conceptuele uitwerking van de programma's van eisen en het definiëren van de gewenste onderlinge samenwerking in het nieuwe complex.

3.3 Partijen huren voor de planvorming een projectleider en inhoudelijke experts extern in. De kosten worden deze inhuur worden via de volgende verdeelsleutel betaald:
- Sc Heerenveen (45%);
- Gemeente (45%); en
- VV Heerenveen (10%).

3.4 Partijen komen tot een gezamenlijke opdrachtformulering en selectie voor de projectleider en externe experts. Na oplevering van de resultaten worden deze door Partijen geaccordeerd waarna Partijen een realisatieovereenkomst zullen sluiten.

Artikel 4. Kosten

4.1 Behoudens het bepaalde in artikel 3.3 dragen Partijen ieder voor zich de aan hun zijde voor de uitvoering van deze overeenkomst te maken kosten, evenals de kosten van de door hen – op eigen initiatief - ingeschakelde derden. Partijen zijn elkaar over een weer geen financiële vergoeding verschuldigd.

4.2 Ingeval van beëindiging van de onderhavige overeenkomst zullen Partijen niets meer van elkaar te vorderen hebben, hoe ook genoemd.

Artikel 5. Organisatie

5.1 Ten behoeve van de uitvoering van de onderhavige overeenkomst worden een Stuurgroep en Projectgroep samengesteld. De Stuurgroep bestaat uit wethouder Sport, de voorzitter van VV Heerenveen en de directeur van Sc Heerenveen. Het secretariaat ligt bij de Gemeente. De Projectgroep zal bestaan uit vertegenwoordigers van Partijen en een externe projectleider en adviseurs. Sportstad Heerenveen BV wordt uitgenodigd inbreng te leveren in de projectgroep.

5.2 Conclusies van de Projectgroep zullen worden voorgelegd aan de Stuurgroep.

Artikel 6. Planning

6.1 Partijen nemen de volgende planning als uitgangspunt:

- Opleveren plan, investeringsraming en exploitatie:	laatste kwartaal 2020
- Besluitvorming gemeenteraad:	maart 2021
- RO-procedure:	maart-juli 2021
- Start realisatie:	laatste kwartaal 2021

Artikel 7. Duur van deze overeenkomst

7.1 Deze overeenkomst gaat in per datum van ondertekening door Partijen en eindigt van rechtswege op 31 juli 2021 Partijen kunnen binnen deze termijn gezamenlijk besluiten deze overeenkomst al dan niet met een nader te bepalen termijn te verlengen.

7.2 De overeenkomst eindigt eveneens, indien vóór afloop van de in lid 7.1 genoemde termijn één van de Partijen in staat van faillissement komt te verkeren of surseance van betaling wordt aangevraagd. De Gemeente heeft alsdan het recht deze overeenkomst met onmiddellijke ingang zonder rechterlijke tussenkomst middels aangetekende brief te beëindigen.

Artikel 8. Geschillen

8.1 Alle geschillen welke tussen Partijen naar aanleiding van deze overeenkomst mochten ontstaan, dan wel nadere overeenkomsten die daarvan het gevolg mochten zijn, zullen ter beslechting worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in de regio Noord-Nederland.

Artikel 9. Overige bepalingen

9.1 De uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen zijn ondeelbaar en Partijen zijn niet gerechtigd om de rechten en verplichtingen voortvloeiende uit deze overeenkomst aan derden over te dragen, behoudens uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de wederpartijen.

9.2 De overeenkomst kan slechts worden gewijzigd indien Partijen over inhoud van de wijziging alsmede over de gevolgen van deze wijziging overeenstemming hebben bereikt. Een wijziging is slechts van kracht indien zij schriftelijk is vastgelegd door Partijen.

9.3 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

VV Heerenveen: Sc Heerenveen: Gemeente Heerenveen:

Artikel 10. Bijlagen

10.1 De bij deze overeenkomst gevoegde, door parafen van Partijen gewaarmerkte bijlagen die genoemd zijn in de bepalingen van deze overeenkomst, maken onverbrekelijk deel uit van deze overeenkomst. Deze bijlagen zijn:

Bijlage 1: Programma van Eisen VV Heerenveen (versie .....);
Bijlage 2: Programma van Eisen (Antea, d.d. .....)

Aldus op de laatste van de drie hierna genoemde data overeengekomen en opgemaakt in drievoud

te Heerenveen	te Heerenveen	te Heerenveen
d.d. 17-7-2020	d.d. 16-7	d.d. 20-7-2020
VV Heerenveen	Sc Heerenveen	Gemeente Heerenveen
De heer Hoekstra	De heer Roozemond	De heer Van der Zwan

VV Heerenveen — Plan van Eisen — Nieuw / upgrade — Sportpark — Skoatterwald

Multifunctioneel gebruik	Maatschappelijke funtie	Accommodatie binnen (VV=65 teams)	Accommodatie buiten (VV=65 teams)	Exploitatie/afspraken
Kinderopvang / (sport) BSO (eigen ingang) eisen kinderopvang	Ontwikkellocatie vrouwenvoetbal (allen op 1 locatie, momenteel geen ruimte voor)	Professioneel opleindingscentrum, aantrekkelijke entree	7 wedstrijdvelden waarvan 2 kunstgras en 1 hoofdveld (met verlichting)	Kantine/voeding opbrengsten voor VV
Faculteit voor CIOS/OSG/Sportstad/...	locatie voor G-voetbal (samenwerking Sport Fryslan) - onder 16 heeft geen plek nu	Moderne keuken waar gezonde voeding centraal staat, warm en koud gedeelte	5 trainingsvelden (kunstgras is dan ook trainingsveld) (met verlichting)	eigendom?
Topsport Noord ontwikkeling en begeleiding (breder dan voetbal)/ studiebegeleiding voor (SC/sport) jeugd	Regionale KNVB locatie voor (inter) nationale toernooien, trainingen en bijeenkomsten voor (inter) nationale teams (eisen KNVB)	Kantine/verblijfplek op bovenverdieping, bovenaan tribune, met zicht op hoofd westrijdveld	Speelveld voor wijkjeugd (buiten complex openbaar bereikbaar)	beheer?
Velden medegebruik door (basis) scholen, (gym/sportdag/cios)	Locatie voor gezonde voeding voor jeugdopleidingen	20 kleedboxen voor heren en dames met eigen toilet	Cruijf court en/of panna-kooi	onderhoud?
Locatie voor kaartclub, wandelfederatie, toerclub, vergaderingen, etc.	Voorbeeldfuntie voor de regio (VV&SC) - professionele uitstraling	xx toiletten haren en dames (conform eisen aantal bezoekers/gebruikers)	xx parkeerplaatsen (conform eisen aantal bezoekers/gebruikers/evenementen)	(ver)huur?
Fysio/ fitness ?	Landelijk top sport niveau / regionaal opleidings locatie voor voetbal	Kledingshop voor VV kleding	xx busparkeerplaatsen (conform eisen aantal bezoekers/gebruikers/evenementen)	bijdrage aan exploitatie?
Omni sport - Andere (sport)verenigingen?	Energieneutraal	Eigen ruimtes voor Kinderopvang, opleiding/onderwijs begeleiding	Afsluitbaar sportcomplex	water/electra meters?
kans samenwerking VV Nieuweschoot: laat VV Nieuweschoot ook gebruiker worden van het nieuwe omni complex. Hierdoor kan de gemeente de gelden voor de Nieuweschoot gronden gebruiken voor de nieuwe ontwikkelingen	Combinatie topsport en recreatie	Ruimtes voor trainingsmaterialen, wedstrijdsecretariaat (vanaf buiten toegankelijk), washok, ruimte voor ranja en fruit, overlegruimtes voor bestuur/cie's, trainersoverleggen, 1:1 gesprekken, vergaderingen, etc. 1 grote zaal (of flexibel te realiseren)	Op zaterdagen/evenementen bereikbaarheid voor nood- en hulpdiensten garanderen. Huidige situatie staan auto's overal en nergens geparkeerd op en rondom de toegangswegen (incl carpoollocatie)	glasvezel/netwerk?
In navolging van bovenstaande zou ook het athletiek terrein van AV55 kunnen worden meegenomen in het nieuwe sportpark. Bijvoorbeeld waar nu het vervangende veld voor veld 4 (voor vd Valk) is gepland.		Energieneutraal - zonne-energie, LED verlichting, gasloos (rekening houdend met plek in douche gebruik op wedstrijddagen/zaterdagen)	verbeterde waterhuidhouding, huidige velden erg nat	Vd Valk?
toekomstbestendig - groei ruimte houden		Overdekte tribune bij hoofdveld	Toegang(poort) met verkoopvoorziening (toegangskaartjes)	Subsidies? (duurzaam, kunstgras, onderwijs, opvang, maatschappelijke functies, etc.)
		zonne panelen dak boven parkeerplaats	drinkwater tappunt - gezonde voeding	Gemeente/VV/SC
			Verschuiving van zondag naar zaterdag voetbal. Druk met bezetting van steeds meer teams op zaterdag neemt alleen maar toe.	
			VV Heerenveen heeft 65 teams en is nog steeds groeiende. Skoatterwald breidt nog steeds uit (gezinnen met kinderen), daarnaast aantrekkingskracht door SC. Prognose is dat aantallen teams groeiende zijn	

Projectnummer: 455149
datum 22-1-2020
revisie 0

Opdrachtgever. SC Heerenveen
Project: Nieuwbouw Trainingscomplex
Plaats: Heerenveen

anteagroup

		Afmetingen			
Ruimte nummer	Onderdeel	Aantal	netto m2	totaal netto m2	bvo m2
BEGANE GROND					
1	Hoofdentree / ontvangstruimte	1	50	50	52
2	Kantoor / beheerder	1	12	12	13
3	Lift / trapportaal	1	10	10	10
4	Tassenberging (in hal)	1	8	8	8
5	Lockers	1	4	4	4
6	Werk- / schoonmaakkast	1	5	5	5
7	Techniek	1	15	15	16
8	Opslag (kleding voetbal wasruimte)	1	20	20	21
9	Gang vuile zone (voetbal)	1	40	40	42
10	Kleedruimten 1e elftal	2	26	52	54
11	Kleedruimten	8	21	168	176
12	Wasruimten	10	11	110	115
13	Toilettengroepen algemeen	2	8	16	17
14	Toiletgroepen kleedruimten	2	8	16	17
15	Mlva toilet/douche	1	8	8	8
16	Scheidsrechterruimte	2	11	22	23
17	Medische / EHBO /fysio ruimte	1	14	14	15
18	Krachttraining	1	14	14	15
19	Buitenberging trainingsmateriaal	1	25	25	26
20	Centrale opslag schoonmaakmiddelen	1	12	12	13
21	Werkplaats, machines	1	50	50	52
22	Containeropslag	1	9	9	9
					711
VERDIEPING 1					
23	Gang	1	40	40	42
24	Lift / trapportaal	1	10	10	10
25	Garderobe	1	4	4	4
26	Magazijn keuken	1	15	15	16
27	Koelcel / vriescel	1	10	10	10
28	Keuken	1	20	20	21
29	Werk- / schoonmaakkast	1	5	5	5
30	Mlva toilet	1	4	4	4
31	Wedstrijdsecretariaat	1	25	25	26
32	Bestuurskamer	1	30	30	31
33	Tolletten t.b.v. kantine	2	14	28	29
34	Restaurant / ondernemers sociëteit	1	200	200	209
35	Vergaderruimte	2	50	100	105
36	Bar	1	20	20	21
37	Fysiotherapie	1	60	60	63
38	Studieruimte	1	30	30	31
39	Spreek/behandelkamer fysio	3	18	54	56
					684
VERDIEPING 2					
40	Gang	1	32	32	33
41	Lift / trapportaal	1	10	10	10
42	Trainerskamer	2	30	60	63
43	Video-analyse	1	15	15	16
44	Spelershome	1	150	150	157
45	Presentatieruimte	1	80	80	84
46	Scouting	1	40	40	42
47	Technisch directeur	1	24	24	25
48	Teammanager	1	24	24	25
49	Managementassistent	1	8	8	8
					462
	Totaal			1778	1858
	factor bvo				1,045

Begrotingswijzigingen tbv gemeenteraad

BWN: Vervolgonderz.uitbr.Sportpark Skoatterwald
Jaar: 2023

Exploitatie

	2023	2024	2025	2026
Samen met inwoners	0	0	0	0
Zorg en Welzijn	75.000	0	0	0
Wonen en Leven	0	0	0	0
Werken en Ondernemen	0	0	0	0
Toekomstbestendig en duurzaam	0	0	0	0
Financiën en organisatie	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0
Totale uitgaven	**75.000**	**0**	**0**	**0**

Samen met inwoners	0	0	0	0
Zorg en Welzijn	75.000	0	0	0
Wonen en Leven	0	0	0	0
Werken en Ondernemen	0	0	0	0
Toekomstbestendig en duurzaam	0	0	0	0
Financiën en organisatie	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0
Totale inkomsten	**75.000**	**0**	**0**	**0**

Resultaat	0	0	0	0

Saldo begroot resultaat

Primitieve begroting	518.428	2.330.196	4.062.158	-6.665.089
Definitieve begrotingswijzigingen	-29.000	-21.000	586.000	353.000
Saldo begroting	489.428	2.309.196	4.648.158	-6.312.089

Deze wijziging	0	0	0	0

Saldo begroot resultaat	**489.428**	**2.309.196**	**4.648.158**	**-6.312.089**

BWN: Vervolgonderz.uitbr.Sportpark Skoatterwald

Jaar: 2023

	2023	2024	2025	2026

Balansmutaties

Activa	0	0	0	0
Grondexploitatie	0	0	0	0
Schatkistbankieren	-75.000	0	0	0
Saldo activa	**-75.000**	**0**	**0**	**0**

Reserve	-75.000	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0
Saldo passiva	**-75.000**	**0**	**0**	**0**

GEMEENTE HEERENVEEN

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
147	Uitbreiding Skoatterwald HL	HL	Der wurdt stelt dat sawol Sc as vv Heerenveen in nij klubgebou krije moatte. Dizze kosten binne dochs foar de klubs en net foar de gemeente. Is dat foar elkenien dúdlik?	SC Heerenveen is zelf verantwoordelijk voor het realiseren van een clubgebouw. De gemeente draagt hier financieel niet in bij. Voor vv Heerenveen ligt dit anders. Bij andere sportverenigingen die op een gemeentelijke accommodatie zitten zijn kantines en kleedgebouwen over gedragen aan de sportverenigingen. Deze verenigingen hebben een bedrag meegekregen van de gemeente. VV Heerenveen heeft nog geen bijdrage ontvangen van de gemeente. Om die reden is het college van mening dat er een verantwoordelijkheid	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

				ligt bij de gemeente om hierin te investeren.	
146	Vragen FNP - Utwreiding sportpark Skoatterwâld	FNP	1. Der wurdt stelt dat der in brêge komme moat om it stadion en it sportkompleks mei inoar te ferbinnen. Foar wa binne de kosten fan dizze brêge. Foar SC Heerenveen of foar de gemeente? 2. Is de yntinsjeoerienkomst tusken de gemeente, SC Heerenveen en vv Heerenveen ek goedkart troch de ried? 3. Kin it frouljefuotbal ek faker en mear gebrûk meitsje fan it stadion? 4. Hoe fier is it mei de yntegraasje fan it froulje fuotbal yn de betelle fuotbalorganisaasje	1. Er komt geen brug om het stadion en het sportpark met elkaar te verbinden. Wel is het de bedoeling dat er een brug komt om het huidige sportpark en de uitbreiding met elkaar te verbinden. Deze brug komt op openbare ruimte en de kosten zijn voor de gemeente. Deze kosten zijn meegenomen in 'aanpassingen infra en woonrijp maken'. 2. Deze intentieverklaring is in 2020 gesloten tussen het college, sc Heerenveen en vv Heerenveen. Aan de hand van deze intentieverklaring hebben vv en sc	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

			fan de SC. Heerenveen 5. It besteande klubgebou fan vv Heerenveen is net mear fan dizze tiid, sa wurdt stelt. Yn de plannen wurdt praat oer in nij klubgebou. Vv Heerenveen hat hjirfoar op it stuit gjin jild. Moat it by it opstellen fan de planfoarming net no al dúdlik wêze hoe't de vv Heerenveen dizze plannen finansiere wol. Dit ek yn fergelyking mei oare sportferieningen. 6. Der wurdt stelt dat mei de útwreiding fan Skoatterwâld it tekoart oan kapasiteit foar de breedtesport oplost wurdt. Is de útwreiding fan Skoatterwâld de ienigste mooglikheid	Heerenveen (in samenwerking met het college) een programma van eisen opgesteld. Deze informatie is gebruikt voor dit voorstel . 3.Dit is niet meegenomen in dit onderzoek. 4.Beide partijen gaan vol voor de integratie en zijn in een vergevorderd gesprek. 5. Met vv Heerenveen gaan we de gesprekken aan om het te hebben over de realisatie van het clubgebouw en de financiering daarvan. Dit is in andere gevallen bij bijvoorbeeld de aanleg van kunstgrasvelden op dezelfde manier gedaan. 6. De enige andere mogelijkheid om te	

			om dit tekoart op te lossen? Of binne der yn it plak It Hearrenfean ek noch oare mooglikheden? Wat foar mooglikheden binne dit dan? 7. Wat binne de gefolgen foar oare fuotbalferieningen yn Hearrenfean mei in ûtwreiding fan it sportpark Skoatterwâld?	voldoen aan de capaciteitsvraag is om elders een nieuw sportpark aan te realiseren. 7. Voor andere sportverenigingen zijn er geen gevolgen. Bij realisatie van de plannen krijgt vv Heerenveen een sportpark wat past bij het ledenaantal.	
145	Uitbreiding Sportpark Skoatterwald	VVD	Kan het college ook meer gedetailleerde informatie verstrekken over de vorm en de grootte van de uitbreiding? Hoe groot moet de nieuwe accommodatie (van SC) worden? Hoe groot wordt het gebouw van SC? Hoeveel velden komen erbij? Hoeveel velden zijn er in totaal straks	Er is een studie gedaan dat op de vlek (bijlage 1 raadsvoorstel) voldoende sportvelden en een nieuwe accommodatie gerealiseerd kunnen worden om hiermee het capaciteitsprobleem op te lossen. Uit het programma van eisen van de sc en vv Heerenveen is de	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

			voor VV en hoeveel voor SC? Waar gaan de SC vrouwen trainen en spelen (bij VV of SC)?	wens om 5 extra sportvelden bij. Wie van welk veld gebruik gaat maken wordt in de planvorming nader uitgewerkt. Dit geldt ook voor de plek van het vrouwenvoetbal.	
144	Afwaardering	VVD	Hoe moeten wij de afwaardering op de bouwgronden zien? Betreft het een afwaardering of moeten we de €3.34mln lezen als een te nemen verlies?	Hier is sprake van een toename van de verliesvoorziening omdat naar verwachting een lagere totaalopbrengst op het project Skoatterwâld gerealiseerd wordt. Op een deel van de gronden zal geen woningbouw meer gerealiseerd worden maar de uitbreiding van het sportpark. De opbrengstwaarde van gronden met een zogenaamd maatschappelijk nut, waarvan sprake is	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

				bij het sportpark, is fors lager dan de opbrengstwaarde van gronden voor woningbouw. Er is dus sprake van een te verwachten lagere totaalopbrengst die wordt "voorzien" in een zogenaamde verliesvoorziening. Er is geen sprake van een directe afwaardering van de boekwaarde.	
143	Exploitatie	VVD	Wat zijn de financiële en project gevolgen op het moment dat SC Heerenveen de exploitatietiekosten niet dekkend krijgt? (Punt 2.4)	Dit is een voorwaarde voor de realisatie van de uitbreiding. Mocht sc Heerenveen niet met een sluitend financieringsplan komen dan wordt er (nog) niet uitgebreid.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald
142	Eigen bijdrage VV	VVD	Bij breedtesport dient de club, in dit geval VV Heerenveen,	Wij gaan met vv Heerenveen in gesprek over de eigen bijdrage	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding

			eenderde, lees €500.000,00, bij te dragen van de investering voor de accommodatie. Ik zie dit nergens terug in de financiële verantwoording. Kan het college uitleggen waar dit terug te vinden is?	conform het huidige beleid. Tegelijkertijd willen we de raad al meegeven dat het voor de vv Heerenveen een uitdaging is – ook omdat ze 1/3 moeten bijdrage voor het kunstgrasveld – om dit te financieren. De verwachte investering voor dit clubgebouw is tussen de 1 en 2 miljoen. Er is bij het financiële overzicht 1,5 miljoen meegenomen.	sportpark Skoatterwald
141	Uitleg Woonrijp	VVD	Wat wordt er uitgevoerd voor de financiële post "Aanpassen infra en woonrijp maken" opgenomen in het voorstel? Voornamelijk het punt "woonrijp" zou	Alle investeringen in de openbare ruimte. Het gaat hier om bijvoorbeeld het aanleggen van verhardingen, groen, afwatering en het aanleggen van een rioolaansluiting.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

			ik nader uitgelegd zien?!		
140	indien niet instemmen	VVD	Als we als raad niet instemmen met dit voorstel voor welke kosten komt de gemeente dan te staan? Graag een gedetailleerde uitwerking van deze kosten.	De gemeente komt niet voor kosten te staan. Wel blijft de situatie zoals die nu is en houden we de uitdaging die we hebben een te kleine, verouderde sportaccommodatie die niet toereikend is voor de huidige en toekomstige vraag die er is.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald
111	Impact op woonambitie	D66	Op de beoogde locatie voor uitbreiding van het sportpark zijn 123 woningen voorzien, die bovendien op redelijk korte termijn gebouwd kunnen worden. Welke impact heeft deze uitbreiding op de gemeentelijke woonambitie om 3000 woningen te bouwen? Wordt de	Het wegvallen van deze locatie maakt de uitvoerbaarheid van de gemeentelijke woningbouwambitie – om 3000 woningen te bouwen - complexer. Er valt namelijk een eventuele woningbouwlocatie weg waar we relatief snel woningen kunnen realiseren.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

			woonambitie naar beneden bijgesteld?Wordt er gezocht naar andere locaties om te compenseren voor deze vermindering? Wordt hierbij gekeken naar het inzetten van flexwoningen? Welke andere oplossingen zijn er eventueel om dit verlies te compenseren?	Neemt niet weg dat wij ons blijven inzetten om dit doel te behalen, en dat we ambtelijk onderzoeken welke locaties er zijn om deze woningbouwambitie te realiseren. We blijven dus onverminderd onderzoeken waar er op korte en lange termijn geschikte woningbouwlocaties zijn. Hierin hebben we uiteraard ook oog voor niet conventionele woonvormen, zoals flexwonen en wonen in hofjes.	
110	Effect op de omgeving	D66	Welk effect heeft deze wijziging/uitbreiding op (het woongenot van) de bewoners van omliggende straten, meer specifiek aan de	Hierover is contact geweest met de wijkraad. Er is toegezegd om de belangen van de omwonenden in de planvorming mee te nemen en mee te	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

			Tjeerd Stienstraweg en de Luytkemeer? En in hoeverre kan hier rekening mee gehouden worden in de verdere concretisering van de plannen? Er blijft nu een hoekje grond over aan de Luytkemeer (de nog niet bebouwde zijden), wordt dit meegenomen in de uitbreidingsplannen van het sportpark? Zo niet, wat wordt dan de bestemming van dit stukje?	wegen en niet enkel naar de normen te kijken. Wij zien de omwonenden dan ook als één van de stakeholders. Op deze plek zijn woningen beoogd. Met de mogelijke komst van het sportpark worden deze woningen deels omringd door sportfaciliteiten. Nader onderzoek moet uitwijzen in hoeverre het haalbaar blijft om op deze plek nog woningen te realiseren. Blijft er een aanvaardbaar woonmilieu over is daarbij de centrale vraag. Het uitgangspunt is dat deze woningen nog wel gerealiseerd kunnen worden. Hier wordt rekening mee gehouden in	

				planvorming van het sportpark.	
106	Capaciteit andere voetbalverenigingen	D66	Wat zijn de dichtstbijzijnde andere voetbalverenigingen en hoe zit het met de capaciteit van deze verenigingen?	De dichtstbijzijnde is Heerenveense Boys, die zitten aan de maximale capaciteit. Daarnaast is vv Nieuweschoot in de buurt. Uit het versnipperingsonderzoek van 2021 blijkt dat daar nog enige ruimte is. (1,4 'over'). Dit veld wordt echter structureel gebruikt door het Bornego college. Daar zit dus geen structurele oplossing. Daarnaast is het vanuit sportoogpunt onwenselijk om een deel op een andere sportaccommodatie te laten plaatsvinden.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald
105	Alternatieve locaties voor uitbreiding Sportpark	D66	- Zijn er alternatieve locaties voor uitbreiding	Voor het sluiten van de intentieverklaring in 2020 is ook	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding

			overwogen in plaats van de locatie aan de noordzijde en zo ja, welke? - Waarom zijn deze alternatieve locaties niet wenselijk/niet mogelijk?	gekeken naar andere mogelijkheden binnen onze gemeente. Door de meerwaarde op gebied van sport (synergie), de locatie (bij het stadion) en het gebruik maken van elkaar sportvelden (efficiëntie) is er gekozen om in te zetten op deze locatie. Ook is de infrastructuur voor een deel hier al aangelegd.	sportpark Skoatterwald
104	Bestemmingsplanwijziging	CU	SCHeerenveen heeft de benodigde gelden (nog) niet. Als er nu een bestemmingswijziging komt en vervolgens krijgen zij de financiering niet rond, wat is er dan voor nodig om de bestemming	Er komt pas een voorstel naar de gemeenteraad om de bestemming te wijzigen als ook de financiering rond is.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

			wonen weer op deze locatie te krijgen?		
103	Uitbreiding sportpark Skoatterwald	CU	Ten noorden van het nu ingetekende uit te breiden plan, liggen onbebouwde gronden. In hoeverre kunnen die velden, die nog dichter bij het Abe Lenstra stadion liggen, deel uitmaken van dit plan?	De sportvelden kunnen niet dichter bij het stadion komen te liggen. Dit omdat bijvoorbeeld p6 nodig is om te voldoen aan de parkeeropgave die we hebben in dit gebied.	Commissie AZ 30-03-2023 7. Uitbreiding sportpark Skoatterwald

MEI-INOAR FOARÚT

Welkom

Namens vv Heerenveen; Wiepkje Elsinga
Namens sc Heerenveen; Cees Roozemond
Namens sc Heerenveen vrouwen; Jessica Roosenburg

Voorwoord door de voorzitters.

Huidige situatie Sportpark Skoatterwald

Skoatterwald sinds 1996 in gebruik.

vv Heerenveen inmiddels gegroeid van 450 naar 950 leden. Op dit moment 3e club van Fryslân (regionaal).

Iedere week worden er 30 tot 36 wedstrijden op de zaterdag gespeeld.

Meiden/vrouwenvoetbal is groeiende, maar loopt tegen grens aan.

sc Heerenveen inmiddels gegroeid van 3 naar 9 teams

Iedere zaterdag worden er 4 tot 5 wedstijden gespeeld.

sc Heerenveen vrouwen hebben op dit moment 3 teams en zijn groeiende. Trainen bij Heerenveense Boys en spelen wedstrijden te Sportpark Skoatterwald. Geen eigen plek binnen de gemeente Heerenveen.

Gecombineerde programma's zijn niet meer te organiseren.
Noodzaak tot vernieuwing is groot.

Noodzaak parkeren

Noodzaak kleedkamers

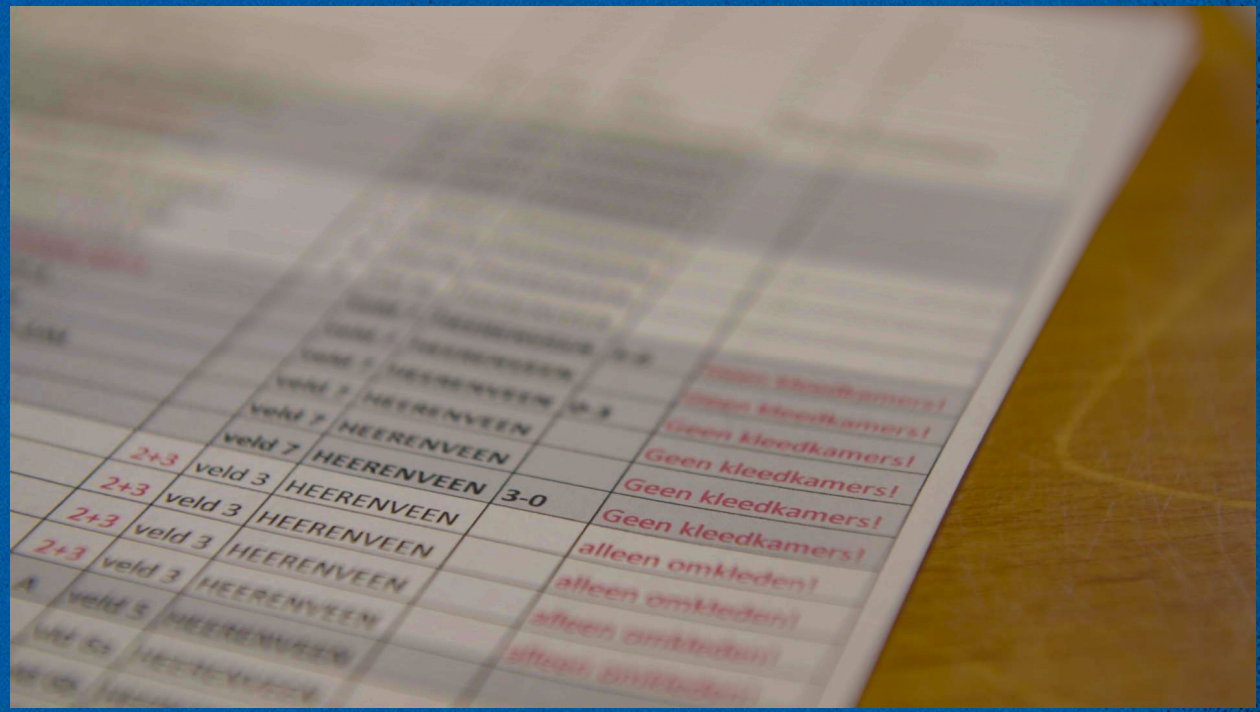

Noodzaak velden

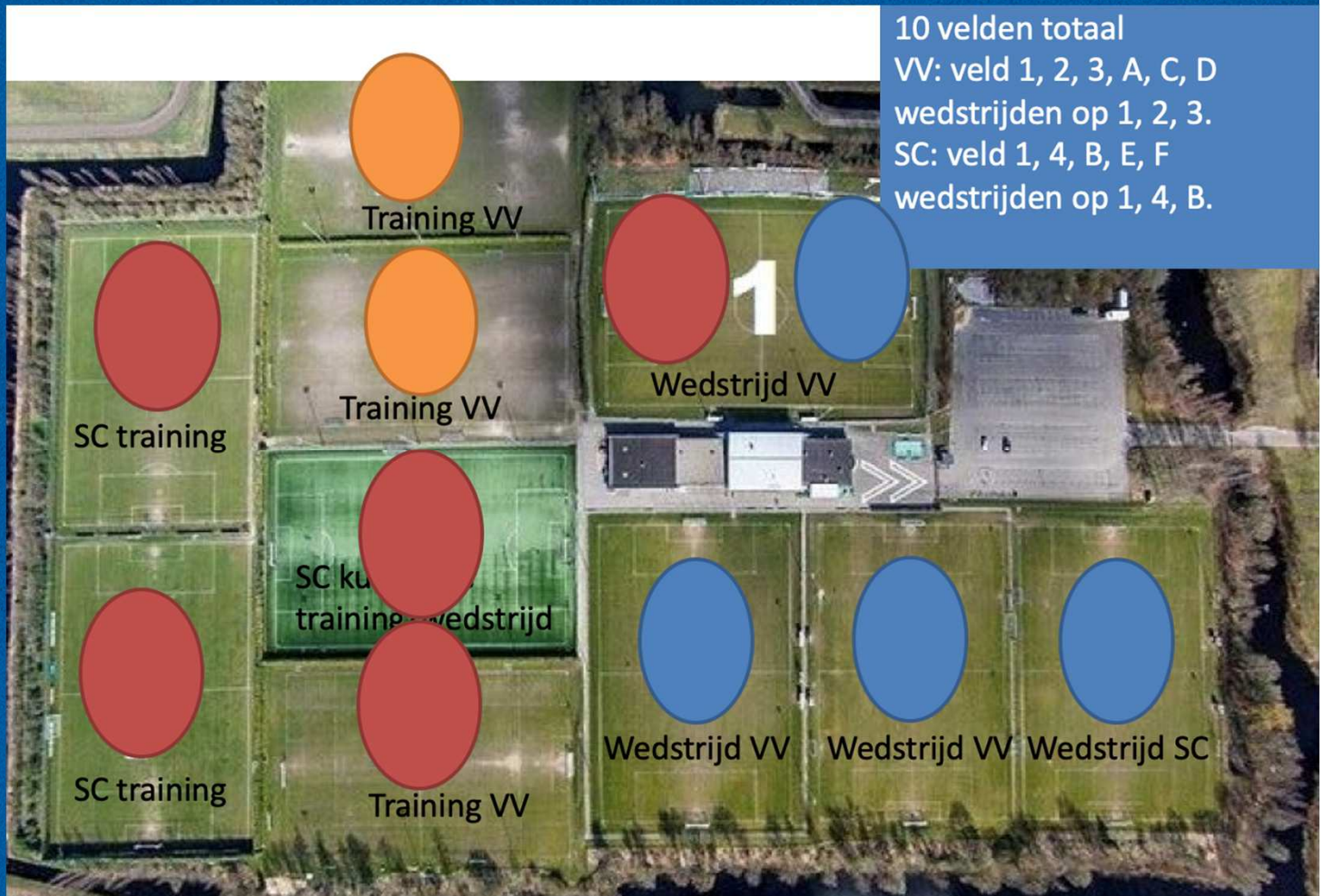
10 velden totaal
VV: veld 1, 2, 3, A, C, D
wedstrijden op 1, 2, 3.
SC: veld 1, 4, B, E, F
wedstrijden op 1, 4, B.
Training VV
Training VV
SC training
Wedstrijd VV
SC training
Training VV
Wedstrijd VV
Wedstrijd VV
Wedstrijd SC

Intentieovereenkomst vv Heerenveen, sc Heerenveen en Gemeente Heerenveen

Intentieovereenkomst vv Heerenveen, sc Heerenveen en Gemeente Heerenveen

Routing naar Skoatterwald 2.0:

Zomer 2020 – Intentieverklaring vv Heerenveen, sc Heerenveen en Gemeente Heerenveen.

Eind 2020 – Stuurgroep en projectgroep aan de slag met Programma van Eisen.

Zomer 2021 – Gezamenlijk ontwikkeld en toekomstbestendig Skoatterwald 2.0 plan.

Eind 2021 – Stuurgroep gezamenlijk vertrouwen in gezamenlijke uitbreiding en update.

Medio 2022 – Realisatie kunstgrasveld (sanering + vervanging huidig veld)

Eind 2022 – Bestuurlijke en planologische vervolgstappen.

Motie

(artikel 71 Reglement van Orde gemeenteraad Heerenveen)

Medegebruik Sportpark Skoatterwâld

Deze motie hoort bij **: Uitbreiding Sportpark Skoatterwâld**

In de openbare vergadering van **:** 20 april 2023

Het volgende raadslid dient / De volgende raadsleden dienen deze motie in:

A. Hartsuiker, HL

HEERENVEEN LOKAAL GBH

We stellen vast dat:

- De locatie van het huidige sportpark voor alle partijen een meerwaarde heeft. Het ligt in de nabijheid van Sportstad en het stadion en versterkt daarmee de onderlinge samenhang tussen deze locaties. Het voorziet daarnaast goed in de beweegbehoefte die met name vanuit de wijk Skoatterwâld komt;
- Met de mogelijke uitbreiding van sportpark Skoatterwâld een grote plus ontstaat voor de breedtesport;
- Door goede faciliteiten te bieden en te verkrijgen voor alle partijen nu een toekomstbestendige locatie ontstaat.

We hebben nagedacht over en vinden dat :

- Indien meer verenigingen gebruik kunnen en gaan maken van deze voorzieningen het nog effectiever en beter gebruik van de aanwezige velden op alle dagen, mogelijk is.
- Bij het aanhaken van andere sportverenigingen de daarbij vrijkomende grond ingezet kan worden voor bijvoorbeeld woningbouw.
- Bij het aanhaken van andere sportverenigingen de samenhang, kruisbestuiving, talent ontwikkeling en ontdekking wordt bevorderd en dat daarmee binnen de breedtesport de synergie en de samenwerking kan worden versterkt.

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We geven het college opdracht om:

Samen met de nu genoemde gebruikers actief andere sportverenigingen te benaderen en stimuleren om mede gebruik te maken van sportpark Skoatterwâld.

Deze motie is: ☐ Aangenomen ☐ Verworpen ☐ Ingetrokken

Stemverhouding:
.. stemmen voor, raadsleden fractie(s):
.. stemmen tegen, raadsleden fractie(s):

Handtekening griffier:

ID-30

Motie ex artikel 71 Reglement van Orde voor de vergadering van de gemeenteraad van Heerenveen

---

Van : Jefrey Dekker - GroenLinks

Aan : De voorzitter van de raad

Agendapunt **: Uitbreiding sportpark Skoatterwald**

Onderwerp **: Inzetten goede integratie Top- en breedtesport**

De raad in vergadering bijeen op **: 20 april 2023**

Constateert dat:

- Zowel VV Heerenveen als SC Heerenveen eigen, nieuwe faciliteiten bouwen bij de beoogde uitbreiding van het sportpark;
- De verdeling van de huidige velden door noodzaak in samenspraak moest worden gerealiseerd;
- Er nog invulling gegeven moet worden aan de beoogde uitbreiding;

Overweegt dat:

- Een goede samenwerking van top- en breedtesport centraal staat in de sportgemeente Heerenveen;

Verzoekt het college/ draagt het college op:

- Zich in te zetten voor een goede integratie van top- en breedtesport bij de invulling van de beoogde uitbreiding en dit te borgen in het voorstel.

Ingediend door:

Deze motie is: ☐ Aangenomen ☐ Verworpen ☐ Ingetrokken

Stemverhouding:
.. stemmen voor, raadsleden fractie(s):
.. stemmen tegen, raadsleden fractie(s):

Handtekening griffier:

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Westrik, Jan

Kenmerk
Z.23.393165 / D.23.1630707

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
COA - locatiestudie

Onderwerp
Het in principe vestigen van een AZC
binnen de gemeente Heerenveen

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met het in principe vestigen van een AZC binnen de gemeente Heerenveen en daarbij behorende afwegingscriteria;
2. Akkoord gaan met het vervolgproces van locatieanalyse, communicatie en participatie, uitmondend in een concreet locatiebesluit na de zomer.
3. Kennis nemen van het proces om te komen tot locatiekeuze.

Inleiding
Er is sprake van de grootste instroom van asielzoekers in ons land sinds de piek van de periode 2015/2016. Hierdoor werd het afgelopen jaar duidelijk zichtbaar dat er in het hele land een nijpend tekort is aan opvang. Daarnaast is als gevolg van de oorlog sprake van een eveneens grote landelijke instroom van Oekraïners. De raad heeft daarom in maart 2022 een motie aangenomen om die vluchtelingen ruimhartig en menselijk te helpen. In de praktijk doen we dat ook. Inmiddels hebben we 180 Oekraïners opgevangen en is de taakstelling inmiddels tot 280 verhoogd. Ook hebben we besloten 24 alleenstaande minderjarige vluchtrelingen op te nemen in onze gemeente.
Ook in de gemeente Heerenveen is de behoefte aan opvang van vluchtelingen derhalve manifest.

In Fryslân is van oudsher sprake geweest van opvang van vluchtelingen. Er is steeds verantwoordelijkheid voor genomen en dat gebeurt ook nu aan de Bestuurlijke Regietafel, waaraan Heerenveen actief deelneemt. Met het oog op de komende spreidingswet - waarmee vluchtelingen evenredig over het land zullen worden gespreid - wordt aan deze tafel momenteel invulling gegeven aan de opgave voor Fryslân.

Het COA heeft in verband met de urgentie van het opvangtekort het college benaderd, om te komen tot een reguliere opvanglocatie binnen de gemeente Heerenveen. Uitgangspunt is een langjarige en duurzame samenwerking tussen de gemeente Heerenveen en het COA voor een periode van tenminste 10 jaren met circa 450 capaciteitsplaatsen.

Het college stelt uw raad voor om proactief om te gaan op het verzoek van het COA door in te stemmen met het in principe vestiging van een AZC in Heerenveen.
Indien dat het geval is, vragen wij uw raad akkoord te gaan met het geschetste vervolgproces, inclusief de locatiecriteria om te komen tot een optimale locatie van een AZC.

Vervolgproces
Indien de raad akkoord is met het principe tot vestiging van een AZC in Heerenveen, zal in de periode april-juni met het COA en met actieve inbreng van de lokale gemeenschap een inventarisatie worden opgesteld voor geschikte opvanglocaties in de gemeente Heerenveen. Vanuit deze inventarisatie zal de meest geschikte locatie nader worden uitgewerkt, waarbij onderhandeling met eigenaar of verhuurder een onderdeel is.
Indien een geschikte locatie wordt gevonden, zal er gelijktijdig een traject gaan lopen om te komen tot een bestuursovereenkomst met het COA en een overeenkomst met eigenaar (huur of koop) worden gesloten.

Naast een duidelijk communicatietraject met de omgeving zijn belangrijke afwegingscriteria bij de eventuele locatiekeuze:

- Duurzame inpassing in de wijk vanuit sociaal en fysiek domein.
- Toekomstperspectief voor de gebouwen en integratie.
- Participatie en doorlopende leerlijn van asielzoekers
- Toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen en winkels
- Verkeersituatie (ontsluiting, bereikbaarheid - ook voor hulpdiensten - en parkeren)
- Veiligheid en leefbaarheid voor bewoners AZC en omwonenden
- Effect op gebiedskwaliteit
- Duurzaamheid en toekomstperspectief gebouwen en terreininrichting
- Tijd die nodig is voor procedures (bestemmingsplan, vergunningen etc.)
- Locatie gebonden financiële gevolgen

De raad kan dan na de zomer een definitief besluit nemen over de locatie inclusief de daarbij behorende concrete uitwerking en planning, waarna het realisatieproces kan starten.

Beoogd effect
Door vestiging van een reguliere opvanglocatie binnen de gemeente Heerenveen, neemt de gemeente verantwoordelijkheid voor haar aandeel binnen Fryslân in het oplossen van de opvangcrisis, zodat de komende jaren m.b.t. de opvang van vluchtelingen in Fryslân - en derhalve ook in Heerenveen - stabilisatie van de vluchtelingenopvang kan gaan ontstaan.

Argumenten

1. Er is een urgent tekort aan opvangplaatsen voor vluchtelingen in Nederland. Om evenwichtige spreiding over het gehele land na te streven is hiervoor een spreidingswet in de maak , die waarschijnlijk dit jaar van kracht gaat worden.
2. De gemeente en de lokale samenleving nemen al heel lang vanuit betrokkenheid en medemenselijkheid, verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen.
3. De raad heeft dit onlangs bij de komst van Oekraïense vluchtelingen nog eens in een aanvaarde motie bekrachtigd.
4. Het verdient de voorkeur om vluchtelingen op een meer vaste locatie op te vangen, dan op wisselende verblijven op noodlocaties.
5. Door proactief in te gaan op het verzoek van het COA ontstaat de meeste sturingsruimte voor het zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de eigenheid en schaal van Heerenveen

6. Er is in het algemeen sprake van draagvlak voor opvang onder Friese bestuurders, gemeenten en inwoners. Het college acht het van groot belang dat dit draagvlak ook in Heerenveen behouden blijft.
7. Het is juist daarom, dat aan een eventuele nieuwe opvanglocatie duidelijke afwegingscriteria ten grondslag liggen, bijvoorbeeld over te huisvesten doelgroepen, het borgen van veiligheid en de te bieden faciliteiten. Hierbij ligt voor het college ook de omvang van een eventueel opvangcentrum niet op voorhand vast. Het gaat immers nadrukkelijk om afstemming op de schaal en eigenheid van Heerenveen.
8. Hierbij zijn eenduidige en consistente externe communicatie evenals participatie belangrijke uitgangspunten. Dit geldt ook voor zoveel mogelijk samenwerking met betrokken partijen (zowel bestuurlijk als privaat).

Risico's of kanttekeningen

1. De instroom van asielzoekers en het vestigen van een AZC zijn onderwerpen die maatschappelijke onrust en weerstand kunnen veroorzaken. Er is in het algemeen in Fryslân en Heerenveen sprake van bestuurlijke en maatschappelijke betrokkenheid en van draagvlak. Succesfactoren hierin zijn respectievelijk tijdige (eenduidige, consistente) communicatie en lokale participatie. Gevoelde onveiligheid/overlast kan worden voorkomen door het aspect veiligheid integraal en planmatig samen met onder meer de politie uit te werken en te monitoren. Uit een recente analyse (NU.nl 12 september 2022) blijkt overigens dat er in de meeste gemeenten met grote AZC's weinig overlast voorkomt.
2. Financiële risico's zijn beperkt. Een AZC wordt bekostigd door het rijk.
3. Effecten op lokale woningmarkt zijn beperkt. Een AZC leidt niet direct tot druk op de lokale huurmarkt. De verdeling van statushouders vindt landelijk plaats in de vorm van halfjaarlijkse - inmiddels oplopende - taakstellingen over alle gemeenten. Een klein deel van de in Heerenveen jaarlijks beschikbaar komende sociale huurwoningen, wordt aan statushouders toegewezen, veelal aan grotere gezinnen. Dit neemt niet weg dat de gemiddelde wachttijden voor een sociale huurwoning door allerlei ontwikkelingen zijn opgelopen, reden waarom het college middels het bouwen van 50 tijdelijke woningen op korte termijn het aanbod in het betaalbare segment zal vergroten. Daarnaast wordt het ook landelijk beleid om het woningaanbod met lagere huren de komende jaren substantieel te vergroten. Het college werkt dit momenteel samen met de betrokken partners uit in een nieuwe woonvisie voor Heerenveen.

Communicatie en participatie

Voor deze 1e stap in de besluitvorming – het al dan niet akkoord gaan met het principe van het vestigen van een AZC in Heerenveen – is een communicatieplanning opgesteld, waarin aan alle relevante aspecten aandacht is besteed. In deze fase ligt de nadruk vooral op informatie en communicatie.
Mocht de raad instemmen met het in principe vestigen van een AZC in Heerenveen zal de participatiecomponent in de vervolgfase een belangrijke rol gaan spelen. Hiervoor zal een draaiboek worden opgesteld.
Stap 2 betreft het informeren van de raad en inwoners over de mogelijke locaties voor het vestigen van een AZC. Tijdens een brede informatiesessie worden de mogelijke locaties aangedragen en kunnen inwoners informatie krijgen over wat de komst van een AZC betekent. Na deze bijeenkomst start het participatieproces met betrokkenen rondom de verschillende locaties. Daarbij wordt gesproken met inwoners, maar ook stakeholders zoals maatschappelijke organisaties en ondernemers.
Op basis van alle opgehaalde input wordt een advies ter besluitvorming over de locatie voorbereid aan de raad.

Financiën
Uitgangspunt is dat de gemeente geen directe kosten heeft. Het COA is kostendrager voor het AZC en betaalt de realisatie, huisvestings- en veiligheidskosten. De gemeente ontvangt via het gemeentefonds compensatie omdat ze meer inwoners heeft. Daarnaast is er een rijksvergoeding voor het onderwijs en onderwijshuisvesting mogelijk. Deze vergoeding zou kostendekkend moeten zijn. Hiertoe moeten nog afspraken gemaakt worden met het COA.

Bijlagen

- Verzoek COA.

COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers

postbus 30203, 2500 GE DEN HAAG

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Heerenveen
T.a.v. de heer T. van der Zwan, Burgemeester
Postbus 15000
8440 GA HEERENVEEN

Centraal Orgaan opvang asielzoekers
Afdeling Vastgoed en Facilitair
Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG
telefoon 088-7157000
postadres postbus 30203
2500 GE DEN HAAG

datum	21 maart 2022	inlichtingen bij	Leo van Eerten
onderwerp	Formeel verzoek asielopvang	telefoon	06 13 346 324
ons kenmerk	CDR-703108	e-mail	LeovanEerten@coa.nl
uw brief		aanvullende informatie	
		bijlage(n)	

Geachte heer Van der Zwan,

Vanuit de Landelijke Regietafel (LRT) zijn de Commissarissen van de Koning en burgemeesters middels de brief van 18 juni 2020 geïnformeerd over de "Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen". In het toekomstige asielsysteem maken bestuurlijke partners proactieve afspraken over voldoende flexibele opvangcapaciteit. Hierdoor kunnen plotselinge veranderingen in de vraag naar opvangplekken beter en voorspelbaar worden opgevangen. De provincie Friesland en de gemeenten hebben gehoor gegeven aan deze Uitvoeringsagenda met het Provinciaal plan Fryslân (19 januari 2021 4e concept).

Vanuit de Provinciale regietafel Fryslân heeft Commissaris van de Koning, de heer Brok, aangegeven dat de gemeente Heerenveen in een vervolggesprek met het COA wil bespreken wat haar bijdrage zou kunnen zijn in de opvang van asielzoekers.

De afgelopen periode hebben er zowel ambtelijk als bestuurlijk gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeente Heerenveen en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers, over het voornemen om tot een reguliere opvanglocatie te komen binnen de gemeente.

Correspondentie uitsluitend aan het postadres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief

Daartoe is afgesproken dat in gezamenlijkheid beschikbare locaties of vastgoedobjecten geïnventariseerd worden, om deze vervolgens op haalbaarheid en geschiktheid vanuit gemeente en COA te rangschikken.

Naar aanleiding van bovengenoemde gesprekken over de mogelijke positie van het COA in de gemeente Heerenveen, willen wij dit graag bevestigen met dit formeel verzoek. Op hoofdlijnen gaat het om het volgende:

- Uitgangspunt is een langjarige en duurzame samenwerking tussen de gemeente Heerenveen en het COA voor een periode van tenminste 10 jaren met circa 450 capaciteitsplaatsen.
- Indien zich op korte termijn een locatie aandient die als noodopvang ingezet kan worden voor een periode van 1 tot 3 jaren, is dat bespreekbaar.
- Er zal gezamenlijk een inventarisatie opgesteld worden voor geschikte opvanglocaties in de gemeente Heerenveen. Vanuit deze inventarisatie zal de door partijen meest geschikte locatie nader worden uitgewerkt, waarbij onderhandeling met eigenaar/verhuurder een onderdeel is.
- Indien een geschikte locatie wordt gevonden, zal er gelijktijdig een traject gaan lopen om te komen tot een bestuursovereenkomst en een overeenkomst met eigenaar (huur of koop) worden gesloten.
- Naast een duidelijk communicatietraject met de omgeving zijn aandachtspunten bij de uitwerking van een plan: een duurzame inpassing in de wijk vanuit sociaal en fysiek domein, toekomstperspectief voor de gebouwen en integratie, participatie & doorlopende leerlijn van asielzoekers

Wij vernemen graag uw reactie op ons verzoek. Mocht ik u van verdere informatie kunnen voorzien dan verneem ik dit graag.

Met vriendelijke groet,
Centraal Orgaan opvang asielzoekers,

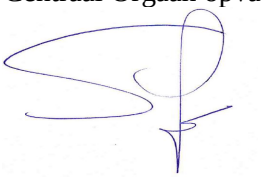

Dr. M. Schoenmaker
Bestuursvoorzitter

Beste aanwezigen en gemeenteraadsleden Mijn naam, Sjoukje de Vries
Van Voorpost Nederland afd. Fryslân.

Zoals u ongetwijfeld weet, is Nederland vol, bomvol. In het land zijn op dit moment meer dan 180 AZC's.
Het hele land is ermee bedekt. Er kan geen kip meer bij. Bij de regering ontbreekt elke realiteitszin, men weigert keer op keer de grenzen te sluiten,
En maatregelen te nemen om de vloedgolf in te perken. De miljarden kostende asielindustrie komt voor rekening van de hard werkende Nederlander.
Wanneer deze enorme kapitalen voor hen zouden worden aangewend , zouden er geen voedselbanken meer nodig zijn , niemand zou meer in kou
Zitten in een slecht geïsoleerde woning. Iedereen kon zijn of haar ziekte kostenverzekering betalen en onze kinderen in aanmerking komen voor een sociale huurwoning inplaats van daar 15 jaar op te wachten ,zoals zo vaak tegenwoordig. Wij lazen dat bij acceptatie van dit voorstel ook een vervolghuisvesting plicht geld voor de gemeente. Wat uiteraard weer ten koste gaat van de eigen bevolking die nog langer op een huis moeten wachten.
U kunt nu noch voor eigen Volk kiezen en nee zeggen, ook dat recht wordt u straks ontnomen wanneer de beruchte dwangwet wordt ingevoerd en u helemaal geen zeggenschap meer hebt over uw eigen grondgebied. Iedereen weet , of kan wetende de zogenaamde "vluchteling " het grootste gedeelte geen echte vluchtelingen zijn , maar gelukzoekers op zoek naar gratis geld. Wanneer men door 6 veilige landen reist om juist in Nederland aan te komen ,zegt dat erg veel. Dit mag absoluut niet ten koste gaan eigen van ons eigen Volk dat voor een deel in armoede leeft. U kent zonder twijfel de bekende verhalen over bestaande AZC,s zoals Ter Apel of Budel. Winkeliers worden aan de lopende band beroofd, de ene inbraak naar de andere, mensen worden bedreigd en ik elkaar geslagen , buschauffeurs durven amper meer achter het stuur . U kunt kiezen voor eigen Volk en zorgen dat onze vrouwen en meisjes avonds veilig over straat kunnen lopen zonder na gesist of erger nog , aangerand te worden. Kies tegen islamisering en de voortdurende omvolking. Voorkom
Dat onze kinderen straks een vreemde worden in eigen land. Ze nee tegen dit onzalige plan , het nageslacht zal u dankbaar zijn!

Inspraak:

Het wel of niet eens zijn met de komst van een AZC is een precair onderwerp. Veel burgers zullen zich hier niet openbaar over uitspreken ter voorkoming van bijv. polarisatie, minder prettige discussies etc. Een inspraakmogelijkheid als vanavond of andere bijeenkomsten bieden natuurlijk wel hier toe de mogelijkheid, maar in praktijk zullen hier weinig mensen gebruik van maken. Het advies is dan ook een referendum te organiseren waarbij de uitkomst een uitgesproken JA of NEE geven die de gemeenteraad een duidelijk richting kunnen geven.

Locatie:

De locatie van een mogelijk te vestigen AZC zal van grote invloed zijn op de acceptatie van de burgers, de leefbaarheid van de omgeving en het zorgen van een prettige en passende omgeving voor vluchtelingen. Hierin zou ik het volgende willen meegeven t.b.v. locatie analyse.

- De locatie te zoeken in een wijk waar de aspecten als veiligheid, gezondheid goed scoren. Er is reeds onderzoek beschikbaar waarin deze aspecten per wijk in kaart zijn gebracht. https://www.caleidoscoopheerenveen.nl/wp-content/uploads/2017/10/WijkKrachtScan.pdf. Het advies hierin is de locatie te vestigen in een wijk waar de veiligheid groot is (weinig tot geen incidenten), er weinig beroep wordt gedaan op de zorg, gezondheid relatief goed is
- De locatie te zoeken waar weinig sprake is van relatief veel werkloze jongeren of jongeren zonder startkwalificatie
- Een locatie waar de druk van opvang of zorg nog beperkt is. Opvang kan bestaande vluchtelingen of een zorg instelling zoals het GGZ.
- Veiligheid is objectief en subjectief. Voorbeeld Heerenveen Noord
- Voor zover van toepassing. Is de locatie Heerenveen – Gemeente Heerenveen, advies kijk breder dan enkel Heerenveen.

Participatie:

Een waardige plek, met goede (speciale) educatie op locatie, zingevend zijn voor een vluchteling, mogen deelnemen zijn in mijn optiek thema's die ervoor zorgen dat asielzoekers een onderdeel zijn van de gemeente, de maatschappij. Welke waarde kan en mag een vluchteling die > 6 maanden in Nederland is toevoegen aan de Gemeente Heerenveen. Hoe kunnen ze participeren? Welke mogelijkheden bieden we? Kunnen de vluchtelingen zichtbaar wat terug doen voor de gemeente?

Een positieve motivatie om wel een AZC te vestigen in Heereveen is bijv. werkgelegenheid. Welke eisen stelt de gemeente aan het COA dat daadwerkelijk lokaal wordt gewerft?

Duur van overeenkomst.

Ik heb begrepen dat de gemeente de keuze maakt voor 10 jaar. Hierin zijn tevens overwegingen te maken niet direct voor de maximale duur te gaan.

GEMEENTE HEERENVEEN

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
139	AZC	VVD	Kan de raad een maximaal aantal op te nemen vluchtelingen en/of asielzoekers aangeven of is het COA met minimaal 450 plaatsen zelf gerechtigd dit aantal naar eigen inzicht verder op te voeren?	In de bestuursovereenkomst wordt uiteindelijk een aantal opvangplekken benoemd voor de periode van minimaal 10 jaar. Hier is het COA aan gehouden.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
138	AZC	VVD	Argument 7: Hierbij ligt voor het college ook de omvang van een eventueel opvangcentrum niet op voorhand vast. Waarom zijn de periode (10 jaar) en ca. 450 opvangplaatsen niet opgenomen in het rijtje afwegingscriteria?	Het gaat bij het aantal van 450 en voor een periode van 10 jaar om uitgangspunten en niet om afwegingscriteria. De periode van 10 jaar is een dezerzijds gedeeld en goed uitgangspunt om als gemeente een bijdrage te leveren aan het vergroten van de permanente opvang in Fryslân. Het aantal van 450	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

				opvangplekken is eerder een maximum, maar kan variëren al naar gelang de kwaliteit van de gekozen locatie.	
137	AZC	VVD	Argument 6: Er is in het algemeen sprake van draagvlak voor opvang onder Friese bestuurders, gemeenten en inwoners. Wanneer en op welke wijze hebben we dat draagvlak getoetst? Hoeveel draagvlak is er onder bewoners? Waar kunnen we uitkomst van dit onderzoek vinden?	Dit draagvlak bestaat bij het bestuur als het gaat om het samen met het rijk en de provincie bepalen van de regionale opgave en het inzetten op het gezamenlijk oplossen daarvan. Dit gebeurt praktisch aan de regietafel Fryslân. Verder blijkt in de Friese praktijk dat problemen in de regionale centra beperkt zijn en dat er sprake is van veel onderlinge verbinding tussen bewoners van AZC's	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

				en de lokale gemeenschap.	
136	AZC	VVD	Argument 5: Door proactief in te gaan op het verzoek van het COA ontstaat de meeste sturingsruimte voor het zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de eigenheid en schaal van Heerenveen. Wat is de sturingsruimte concreet? En hoeveel invloed hebben we nog als we op voorhand instemmen?	De sturingsruimte ligt in het lokale zoekproces naar een optimale locatie en het bepalen van de schaal en inrichting die zoveel mogelijk past bij de situatie in Heerenveen. Zolang de spreidingswet niet van kracht is, gaat dit op basis van vrijwilligheid en kunnen met het COA naar verwachting meer specifieke lokale afspraken worden gemaakt. Dit staat los van het nemen van een principebesluit over het vestigen van een AZC binnen de gemeente Heerenveen.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
135	AZC	VVD	Door vestiging van een reguliere	Dit aandeel komt ongeveer overeen	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen

			opvanglocatie binnen de gemeente Heerenveen, neemt de gemeente verantwoordelijkheid "voor haar aandeel binnen Fryslân" in het oplossen van de opvangcrisis. Wat is exact het aandeel van de gemeente Heerenveen in Fryslân.	met het aandeel van de bevolking binnen de provincie Fryslân en het aandeel in de Friese opvangopgave.	AZC in de gemeente Heerenveen
134	AZC	VVD	Inmiddels hebben we 180 Oekraïners opgevangen en is de taakstelling verhoogd tot 280 plus 24 jongeren, dat zijn totaal 304 capaciteitsplaatsen. Komen de gevraagde 450 capaciteitsplaatsen daar nog bovenop?	Ja.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
133	AZC	VVD	Waarom wordt er voor tenminste 10 jaar gekozen ipv 5 jaar en wat kan het	Het achterliggend doel hiervan is om regionaal en nationaal een duurzaam en meer	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

			maximaal aantal jaren worden?	permanent aanbod te hebben voor opvang. Na 10 jaar kan de gemeente besluiten verder te gaan of de locatie op te heffen	
132	Vervolgproces	D66	De beschrijving van het vervolgproces is nog niet helemaal duidelijk. Kan een tijdlijn worden aangeleverd met voorgestelde activiteiten, participatietrajecten en beslismomenten voor de raad?	Op 14 juni beslist het college over het voorstel aan de raad ikv mjp, deel 2. Op 19 juni is er een infosessie gepland. Op 3 juli de commissie AZ en op 13 juli de besluitvorming in de raad.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
131	Faciliteiten	D66	Hoe is/wordt scholing en sport voorzieningen geregeld?	Het COA is verantwoordelijk voor recreatievoorziening en op de locatie. Ook blijkt bij veel AZC's, dat bewoners deelnemen aan sportactiviteiten bij lokale verenigingen. Zolang een vluchteling geen	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

				statushouder is, biedt het COA vooral taalcursussen aan. Bij statushouders is de gemeente aan zet voor het inburgeren en voor het begeleiden naar onderwijs, dan wel via scholing naar arbeid.	
130	doelgroepen	D66	On hoeverre kan de gemeente richting geven aan de te huisvesten doelgroepen voor het AZC?	Het COA is verantwoordelijk voor de toewijzing van vluchtelingen en streeft daarbij een goede balans na in de samenstelling van de asielpopulatie. Voor de gemeente is dit ook een belangrijk uitgangspunt voor een te vestigen AZC in de gemeente Heerenveen.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
129	Participatie	D66	Twee vragen over het voorgestelde participatietraject met de inwoners: 1.	1. In de vervolgfase zal een stappenplan worden gehanteerd, waarover de raad	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

			Wordt het draaiboek participatie nog aan de raad voorgelegd? 2. Wat is het beoogde doel van het participatietraject? En strookt dat met de mate van invloed die inwoners kunnen uitoefenen op het besluit?	nog voor 20 april a.s. zal worden geïnformeerd. 2. Inzet in het vervolgproces is te komen tot een weloverwogen besluit van de raad. Dit mede op basis van open en transparante communicatie, zodat burgers, bedrijven en organisaties goed op de hoogte zijn van het besluitvormingsproc es en de eigen rol daarin. Er wordt inbreng gevraagd met betrekking tot de voor's en tegens van mogelijke locaties. Belangrijk communicatiepunt is dat de raad uiteindelijk op basis van alle ingebrachte belangen een besluit neemt over de komst van een AZC	

				en de locatie daarvan. Actieve participatie is mogelijk waar het gaat om inbreng in het besluitvormingsproces en daarna het bouw- en inrichtingsproces, maar ook als het gaat om actieve maatschappelijke participatie bij het inrichten en functioneren van een AZC.	
128	Eén versus meerdere locaties	D66	Is of wordt overwogen om in plaats van één grote opvanglocatie, meerdere kleine opvanglocaties verspreid over de gemeente op te tuigen? Wat zijn hierbij de overwegingen (geweest)?	Zie antwoord bij 121	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

127	Opvang van AMA's	D66	Is het een juiste aanname dat het besluit om een AZC te vestigen in onze gemeente geen gevolgen heeft voor het blijvend opvangen van AMA's in Heerenveen? M.a.w. Blijft de opvang van AMA's beschikbaar als een AZC in onze gemeente wordt gevestigd?	Dit is juist.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
126	Aantal personen	D66	In het raadsvoorstel en het verzoek van COA wordt gesproken over een AZC voor 450 personen. Hoe verhoudt dit aantal zich ten opzichte van de totale opgave voor onze provincie?	Volgens opgave van het COA zal er - ook met de komst van een AZC van 450 plaatsen in Heerenveen - in Fryslân nog sprake zijn van een tekort van enkele honderden permanente opvangplekken tot 2027. Dit is uiteraard ook afhankelijk van de moeilijk te	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

				voorspellen internationale ontwikkeling. 450 opvangplaatsen komt ongeveer overeen met het aandelen van Heerenveen in de bevolking van Fryslân en de Friese opvangopgave.	
121	Festiging AZC	FNP	Yn 2015 wie der ek sprake fan in AZC. Doe gie it om 600 plakken. No wurdt stelt dat it om 450 plakken giet. Wêryn sit dit ferskil? En kinne dizze 450 plakken ek opdielt wurde yn meardere lokaasjes?	Het verzoek van het COA betreft een AZC met 450 opvangplekken. Vanwege de schaal die het COA nodig acht voor het aanbieden van voorzieningen op locatie, ligt het niet direct voor de hand om dit aantal opvangplekken te spreiden over meerdere locaties.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
120	Festiging AZC	FNP	Hat de gemeente Hearrenfean, of de regioplysje, mei de komst fan in AZC ek	Zie antwoord bij vraag 112	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

			rjocht op de ûtwreiding fan in oantal plysjes?		
119	Festiging AZC	FNP	Is it beslút foar it festigjen fan in AZC in unanym kolleezjebeslút of is it in mearderheidsbeslút?	Politieke vraag	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
112	Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen	VVD	Zijn er bij de komst van een AZC in de gemeente Heerenveen voldoende (basis)schoolplekken, huisartsen, tandartsen en andere zorg beschikbaar en ook voldoende beschikbaarheid en inzet van hulpdiensten (e.g. politie) voor deze extra 450 mensen?	Het COA is op de locatie verantwoordelijk voor de basisvoorzieningen op medisch gebied. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderwijs. Er worden geen tekorten verwacht aan onderwijsplekken. Het COA is verantwoordelijk voor de veiligheid op de locatie. Wat de inzet van politie en Boa's betreft, gaat het om het maken van keuzes, omdat	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

				de capaciteit beperkt is, mede vanwege personeelstekorten. Voor hulpdiensten is de inschatting dat de komst van een AZC geen capaciteitsproblemen met zich mee zal brengen.	
109	Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen	VVD	Het verzoek van het COA richt zich op de gemeente Heerenveen. Welke dorpen komen mogelijkerwijs in aanmerking voor een AZC?	Gelet op de criteria genoemd in het raadsvoorstel, denkt het college in de eerste plaats aan een locatie in de kern Heerenveen, maar andere kernen worden niet op voorhand uitgesloten.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
108	Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen	VVD	Wie bepaalt wat de meest geschikte locatie is voor een AZC? Op basis van welke criteria? Wordt de gemeenteraad betrokken bij het	De locatiekeuze is gebaseerd op het in het raadsvoorstel opgenomen afwegingskader. De raad wordt hier actief bij betrokken en wordt in juli	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

			bepalen van de meest geschikte locatie?	geïnformeerd over de stand van zaken en neemt na de zomer een besluit.	
107	Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen	VVD	In de periode april-juni wordt met actieve inbreng van de lokale gemeenschap een inventarisatie opgesteld voor geschikte locaties. Wat of wie is de lokale gemeenschap?	Onder de lokale gemeenschap wordt verstaan betrokken burgers, bedrijven en organisaties.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen
102	Vestiging AZC	CU	Valt de infrastructuur onder de directe kosten van het AZC? Worden deze kosten dus vergoed?	Indien direct aangrenzende infrastructuur nodig is voor een AZC locatie, behoort dit tot de directe kosten die worden vergoed door het COA.	Commissie AZ 30-03-2023 4. Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen

Toelichting stappenplan besluitvorming raad AZC

1. **Principebesluit raad april wel of geen AZC binnen de gemeente Heerenveen**
   Daarbij stelt de raad ook het afwegingskader vast voor het komen tot een locatiekeuze.

2. **Groslijst opstellen geschikte locaties**
   De gemeente kijkt samen met het COA naar mogelijke locaties binnen de gemeente Heerenveen. Er wordt bekeken in hoeverre de locaties beantwoorden aan de feitelijke inhoud van het afwegingskader. Dit levert een groslijst op van geschikte locaties.

3. **Brede inloopbijeenkomst**
   In een brede inloopbijeenkomst, begin juni, wordt, per locatie, inbreng gevraagd op deze groslijst. Inwoners, bedrijven en organisaties en andere belangstellenden zijn welkom. Er wordt breed en actief uitgenodigd en geïnformeerd over de bijeenkomst o.a. via lokale media. Uiteraard zijn ook raadsleden uitgenodigd voor deze bijeenkomst. De criteria 'participatie en doorlopende leerlijn van asielzoekers' en 'veiligheid en leefbaarheid voor bewoners AZC en omwonenden' zijn criteria waar bij deze processtap de nadruk ligt. Het gaat bij deze criteria immers om beoordeling van zaken waarover juist de betrokken burgers, bedrijven en organisaties over belangrijke expertise beschikken. Dat neemt overigens niet weg dat ook inbreng wordt gevraagd op de overige afwegingscriteria.

4. **Van groslijst naar shortlist (2/3 locaties)**
   In deze stap worden de resultaten van de brede inloopbijeenkomst verwerkt per locatie. Indien nodig vinden in deze stap nog aanvullende gesprekken plaats. Het resultaat van deze processtap is een shortlist, waarvan het college en het COA vinden dat die voor besluitvormende afweging aan de raad kan worden voorgelegd.

5. **Informatie raadsbijeenkomst**
   De raad wordt in juli geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t de geselecteerde locaties.

6. **Inloopbijeenkomst met raadsleden**
   Direct na de zomervakantie wordt de verder uitgewerkte shortlist gepresenteerd en kan opnieuw inbreng worden geleverd per locatie. Opnieuw zijn inwoners, bedrijven, organisaties en andere belangstellenden welkom om hierover van gedachten te wisselen met u als raad.

7. **Raadsbesluit over locatie in september**
   Op basis van deze inloopbijeenkomst kan de raad eind september een weloverwogen locatiebesluit nemen.

8. **Realisatie**
   In deze fase wordt de realisatie voorbereid en uitgevoerd, op basis van een bestuursovereenkomst met het COA. In deze fase gaat het om de planning, de bouw en inrichting m.b.t. de vastgestelde locatie, inclusief het daarbij behorende communicatie- en participatieproces. Dit proces zal dan samen met het COA worden uitgewerkt.

Tijdlijn besluitvormingsproces

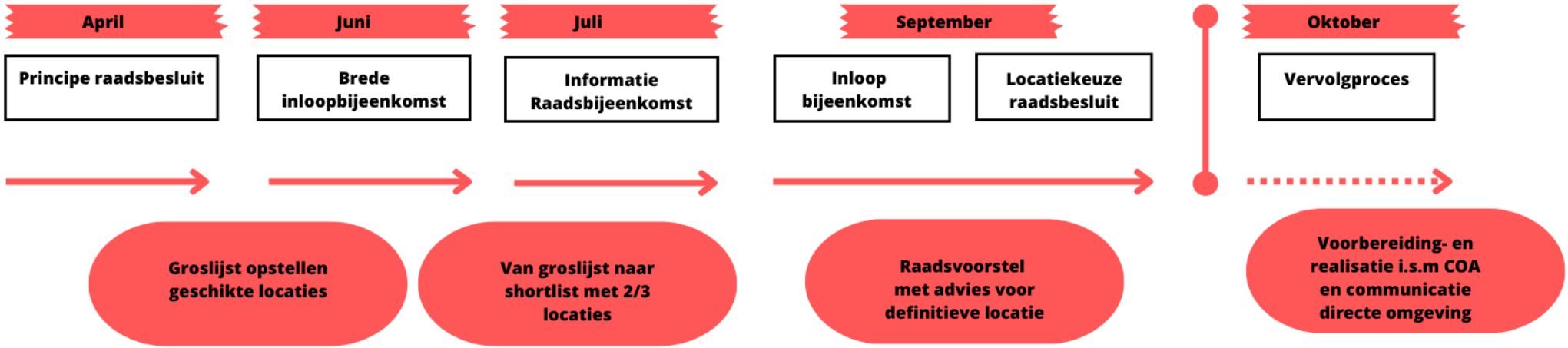

Amendement

(ex art. 70 Reglement van Orde gemeenteraad Heerenveen)

Eerst burgerparticipatie

Dit amendement hoort bij	**: Vestigen AZC in de gemeente Heerenveen**
In de openbare vergadering van	**:** 20 april 2023

De volgende raadsleden dienen een aanpassing op het voorstel in:

A.Speel, GB A.Hartsuiker, HL

GBH HEERENVEEN LOKAAL

Stelt voor het voorgestelde besluit te wijzigen:
Door burgerparticipatie in het proces vooraf te faciliteren, aan de afwegingscriteria het criterium koppelkansen toe te voegen en als gemeenteraad een besluit te nemen over de vestiging van een AZC na afronding van het traject.

Toelichting:

De komst van een AZC heeft een grote maatschappelijke impact op de samenleving
Het gaat hierin niet alleen over de opvang van vluchtelingen/asielzoekers, maar ook over onze woningbouwopgave om onze inwoners kansen te bieden op gebied van wonen. Inspraak, communicatie en participatie "vooraf" is van belang, net als het meten en creëren van draagvlak.

Onze gemeente gaat eerst de dialoog aan
met burgers en ondernemers, voordat ze een antwoord geven op de ‘of-vraag’ of er een AZC komt in een gemeente.
Verwachtingenmanagement is daarbij cruciaal: vertel wie welke invloed heeft op welk moment.

Een onafhankelijke risicoanalyse
brengt de risico's voor de leefbaarheid en de veiligheid in de omgeving in beeld. Alle partijen (inwoners, omwonenden, de gemeente, stakeholders zoals maatschappelijke organisaties, de politie etc) worden op deze manier betrokken en gehoord.

Morele plicht
Wij hebben als raad en college niet alleen een morele plicht om vluchtelingen/asielzoekers te helpen, maar we hebben ook een morele plicht naar onze inwoners toe. Onze morele plicht naar onze inwoners toe, maakt burgerparticipatie “vooraf” nodig, willen we draagvlak creëren voor het realiseren van een AZC.

Besluit:

1. Burgerparticipatie in het communicatieproces "vooraf" te faciliteren als het om de vraag gaat: -wel of geen AZC.

2. In te stemmen met de in het voorstel genoemde afwegingscriteria.

3. Aan de afwegingsciteria toe te voegen: onderzoek doen naar koppelkansen, zoals bijvoorbeeld wonen.

4. Akkoord te gaan met het vervolgproces van locatieanalyse, communicatie en participatie, uitmondend in het aan de raad voorleggen van voorkeurslocaties.

5. Als gemeenteraad pas na afronding van dit traject een besluit te nemen over een vestiging van een AZC, de voorkeurslocatie, de benodigde overeenkomsten, de koppelkansen en het voorgestelde vervolgtraject.

Dit amendement is: ☐ Aangenomen ☐ Verworpen ☐ Ingetrokken

Stemverhouding:
.. stemmen voor, raadsleden fractie(s):
.. stemmen tegen, raadsleden fractie(s):

Handtekening griffier:

ID27

Amendement

(ex art. 70 Reglement van Orde gemeenteraad Heerenveen)

Kaders proces AZC

Dit amendement hoort bij Heerenveen **: Vestigen AZC in de gemeente**

In de openbare vergadering van **:** 20 april 2023

Het volgende raadslid dient een aanpassing op het voorstel in:

R.Tromp, VVD

Stelt voor het voorgestelde besluit te wijzigen en/of aan te vullen met:
Het expliciet toevoegen van de koppelkansen -onder andere voortvloeiend uit de raadsagenda- aan het traject en het expliciet maken van een aantal thema's in dit traject die minimaal aan de orde moeten komen bij een locatievoorstel.

Toelichting:

De gemeenteraad hecht aan participatie bij (grote) opgaven, zo ook bij dit traject, voordat zij definitief besluit. De gemeenteraad heeft bovendien, net als het college, op dit moment nog onvoldoende informatie om definitief te besluiten over een vestiging van een AZC in de gemeente Heerenveen.
In het hoofdlijnenakkoord gesproken wordt over: *'Een op zichzelf staande opgave is het creëren van woningen voor vluchtelingen en asielzoekers. Want we willen een gastvrije gemeente zijn die zich sterk maakt voor haar medemens. Het is onze opgave om ervoor te zorgen dat vluchtelingen en asielzoekers zo gauw mogelijk een woning kunnen betrekken binnen onze gemeente. Hoe realiseren we dit, rekening houdend met ieders belangen? Om antwoord te krijgen op deze vraag, ontwikkelen we een plan om de doorstroming zoveel mogelijk te bevorderen. 'Want iedereen verdient een eigen plek.'*
De vestiging van een AZC onderdeel kan zijn van dit plan en ook de opgave ten aanzien van asielzoekers gezien wordt, naast de andere opgaven zoals de bouw van woningen. Deze vraag biedt kansen om diverse opgaven te combineren, waarbij huisvesting de grote gemene deler is. Deze opgave zien we ook terug in de raadsagenda, net als het belang van participatie.

Besluit:

1. Instemmen met het in principe vestigen van een AZC binnen de gemeente Heerenveen en daarbij behorende afwegingscriteria;
2. Akkoord gaan met het vervolgproces van locatieanalyse, communicatie en participatie, uitmondend in een concreet locatievoorstel na de zomer.
3. Kennis nemen van het proces om te komen tot locatiekeuze.
4. Onderzoekt bij de verkenning naar locaties ook koppelkansen, zoals bijvoorbeeld wonen, educatie of sport.
5. De gemeenteraad besluit eerst na afronding van dit traject over de definitieve locatie van een AZC, de benodigde overeenkomsten, de koppelkansen en het voorgestelde vervolgtraject

---

Dit amendement is: ☐ Aangenomen ☐ Verworpen ☐ Ingetrokken

Stemverhouding:
.. stemmen voor, raadsleden fractie(s):
.. stemmen tegen, raadsleden fractie(s):

Handtekening griffier:

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Schaap, Hillie

Kenmerk
Z.23.390123 / D.23.1624863

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Integraal veiligheidsplan 2023 - 2026

Onderwerp
Integraal veiligheidsplan 2023-2026 'Veiligheid blijven we samen doen'

Voorgesteld besluit
1. Het integraal veiligheidsplan 2023-2026 'Veiligheid blijven we samen doen' vast te stellen.
2. Een richtinggevende uitspraak te doen over het te bereiken veiligheidsniveau en de bijbehorende financiële investeringen.
3. De keuze voor een scenario met aanvullend benodigde financiële middelen maakt onderdeel uit van de integrale afweging bij de meerjarenplanning en de begroting 2024.

Inleiding
Op 17 juli 2017 is door uw raad het integraal veiligheidsplan 'Samen Veilig, Samen Doen! 2017-2021' vastgesteld.
De volgende onderdelen zijn in dat beleidsplan als speerpunt aangewezen:
- Verkeersveiligheid;
- Overlastgevende en verwarde personen;
- Jeugd en veiligheid;
- Achter de voordeur;
- Inbraakpreventie;
- Ondermijnende criminaliteit.

Dit plan is door uw raad op 10 juni 2021 met een jaar verlengd en had daarmee een looptijd tot 1 januari 2023. Aangezien de looptijd van het vorige veiligheidsplan verstreken is, wordt er nu een nieuw integraal veiligheidsplan aan u voorgelegd waarin de koers voor de komende vier jaren bepaald wordt.

Beoogd effect
We willen dat onze inwoners, bezoekers en ondernemers zich veilig blijven voelen binnen de gemeente en in de eigen wijk. Iedereen moet hier veilig kunnen wonen, verblijven, werken en ondernemen.

Argumenten
1.1 het huidige integraal veiligheidsplan is toe aan een actualisatie. Het huidige integraal veiligheidsplan

had een looptijd tot 1 januari 2023. Naast het feit dat de looptijd van dit plan inmiddels verstreken is, zijn er ook op maatschappelijk- en veiligheidsgebied vele ontwikkelingen geweest die vragen om een wijziging van de in 2017 ingeslagen koers. Met het voorliggende veiligheidsplan bepalen we de koers voor de komende vier jaren.

1.2 met het nieuwe integraal veiligheidsplan voldoen we aan artikel 38b van de Politiewet 2012. Artikel 38b, lid 1 van de Politiewet stelt dat de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie.

1.3 onze belangrijkste veiligheidspartners conformeren zich aan de voorgestelde koers. De politie en het Openbaar Ministerie hebben in hun zienswijze aangegeven zichzelf ook te herkennen in deze koers en deze sluit ook aan bij hun prioriteiten. De politie spreekt in het bijzonder haar zorgen uit over stijging van de maatschappelijke problematiek en de veiligheidsvraagstukken en adviseert daarom om structureel te investeren in het 'veiligheidsteam'.
De aanbevelingen die beide partijen doen in de zienswijze wordt meegenomen in de uitvoering van het veiligheidsbeleid.

1.4 aan de tot stand koming van het voorliggende veiligheidsplan ligt een gedegen veiligheidsanalyse. Deze veiligheidsanalyse bestaat uit verschillende onderdelen: het bevat een veiligheidsbeeld van de gemeente Heerenveen gebaseerd op veiligheidscijfers, een evaluatie van het vorige veiligheidsplan, input van onze inwoners gebaseerd op een leefbaarheids- en veiligheidsonderzoek, inzichten van lokale professionals en een trendinventarisatie. De veiligheidsanalyse had als doel om inzichtelijk te maken wat er speelt aan veiligheidsproblematiek in de gemeente Heerenveen en heeft daarmee als basis gediend voor de keuze van de prioriteiten die in het voorliggende veiligheidsplan opgenomen zijn. Daarnaast is in het voorliggende veiligheidsplan ook rekening gehouden met andere landelijke, regionale en lokale beleidsdocumenten, denk aan: de landelijke veiligheidsagenda 2019-2021, het regionaal beleidsplan veiligheid 2020-2023 Noord Nederland, het hoofdlijnenakkoord 2022-2026, de Strategische Agenda Heerenveen 2022-2040 en het jaarplan 2023 van de politie Zuidoost Fryslân.

Risico’s of kanttekeningen
2.1 om onze ambities op de voorgestelde prioriteiten te bereiken zijn investeringen nodig. Veiligheid is niet vanzelfsprekend. Om onze succesvolle aanpakken te kunnen continueren zijn extra middelen nodig. Middelen om onze basis op orde te houden. Willen we daarnaast ook werken aan de gestelde prioriteiten en onze ambities nastreven, dan zijn, binnen de maatschappelijke urgentie, extra investeringen nodig.

Communicatie en participatie
Communicatie Het besluit inclusief bijlagen wordt op de reguliere wijze openbaar gemaakt. Daarnaast zal het vastgestelde plan toegestuurd worden aan de driehoekspartners: de politie en het Openbaar Ministerie.

Participatie Het Ministerie van Justitie en Veiligheid laat tweejaarlijks enquêtes onder de Nederlandse bevolking afnemen door het Centraal Bureau voor de Statistiek en I&O Research. In 2021 heeft ook de gemeente Heerenveen zich hierbij aangesloten. De enquêtes richten zich met name op de veiligheidsbeleving van onze inwoners. 2301 inwoners uit onze gemeente zijn uitgenodigd om de enquête in te vullen. Uiteindelijk hebben 751 inwoners dit ook daadwerkelijk gedaan. Ook zijn er nog 106 inwoners uit onze gemeente die deel hebben genomen aan de landelijke veiligheidsmonitor. De uitkomsten van dit onderzoek onder onze inwoners heeft als input gediend voor het voorliggende integrale veiligheidsplan.

Financiën
Veiligheid is van ons allemaal en blijft van ons allemaal. Dit is de visie van waaruit we de komende jaren blijven werken aan een veilige gemeente Heerenveen. Hierbij zoeken we continu naar de samenhang tussen (andere) beleidsterreinen en om de verbinding van sociaal-maatschappelijke en sociaaleconomische opgaven met veiligheidsvraagstukken.

Bij de uitvoering van het plan zal dan ook zoveel als mogelijk gekeken worden naar de cohesie met flankerende beleidsterreinen en daarmee binnen flankerende budgetten. Om onze succesvolle aanpakken te kunnen continueren zijn echter extra middelen nodig. Middelen om de huidige 'basis op orde' te houden. Willen we werken aan de gestelde prioriteiten en onze ambities nastreven, dan zijn, binnen de maatschappelijke urgentie, extra investeringen nodig. Investeringen die ons helpen om zicht te krijgen op de toegenomen onzichtbare criminaliteit en investeringen om adequaat in te kunnen spelen op datgene dat onze samenleving van ons vraagt.

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat als we geen extra investeringen doen, ons huidige niveau van veiligheid zal teruglopen. We komen dan niet toe aan de gestelde ambities uit dit plan, maar leveren ook nog eens in ten opzichte van onze huidige aanpak en veiligheidsniveau. We zullen, als er geen investeringen gedaan worden, te kort gaan schieten in onze kerntaak, het handhaven van de openbare orde en het zorgdragen voor een veilige woon- en leefomgeving.

Hieronder zijn een drietal scenario's uitgewerkt met daarbij de benodigde investering. Ieder scenario behelst een bepaald niveau van veiligheid. De genoemde functies en investeringen zijn grotendeels met elkaar verbonden. Het is een combinatie van beleid, uitvoering en juridische handhaving. Het één kan niet los gezien worden van het andere. Als we extra ogen en oren op straat hebben, zullen we meer zaken signaleren waar een vervolg aan moet worden gegeven en die input vormen voor een aanpassing van beleid en afstemming met onze belangrijkste partners.

Scenario 0 'Geen investeringen'
De afgelopen beleidsperiode zijn er belangrijke stappen gezet en is er hard gewerkt op de veiligheidsthema's. Dankzij slimme investeringen met tijdelijke middelen is er een basis gelegd. Ondanks die beperkte middelen is er tot op heden met creatieve oplossingen en vindingrijkheid van de gemeentelijke organisatie en de veiligheidspartners een basis gelegd. Dit wordt ook zichtbaar als er gekeken wordt naar de inzet van de BOA's. Uit de onlangs uitgevoerde Benchmark BOA's wordt ook zichtbaar dat er sprake is van forse onderbezetting.

Uit de integrale veiligheidsanalyse 2022 blijkt dat het tot nu toe als relatief veilig wordt ervaren met daarbij het centrum als uitzondering. Niet investeren in veiligheid betekent dat dat effecten heeft op de veiligheid in de gemeente. De mogelijkheid om te participeren op maatschappelijke ontwikkelingen en veiligheidsvraagstukken wordt dan lastiger. Dit kan op lange termijn effect hebben op onder andere het veiligheidsgevoel onder inwoners, de georganiseerde criminaliteit heeft de ruimte zich te ontwikkelen en er wordt niet adequaat gereageerd op overlastsituaties.

De politie geeft in haar zienswijze aan dat ze een stijging van de problematiek zien en dat ze adviseert om te investeren in de capaciteit om deze uitdagingen de komende jaren het hoofd te kunnen bieden.

Bij het kiezen van scenario 0 wordt ervoor gekozen om de huidige doorontwikkeling te stoppen. De extra capaciteit die er nog was in het team kan niet meer worden ingezet. Stilstaan in de beleidsontwikkeling kan uiteindelijk de consequentie betekenen dat je als gemeente alleen nog maar reactief gaat handelen bij veiligheidsvraagstukken en je de problemen niet aan de voorkant gaat benaderen.

Scenario 1 'de basis op orde'
Daar waar we de afgelopen jaren goed mee op weg zijn, daar willen we mee door gaan. We willen onze succesvolle aanpakken continueren en niet een stap terug hoeven doen. Deels hebben we de afgelopen jaren stappen kunnen maken door extra capaciteit vanuit tijdelijke middelen. Met dit scenario borgen we onze succesvolle aanpakken en behouden we het goede. We kunnen echter niet werken aan de gestelde ambities uit het voorliggende plan.

1,0 fte	Medewerker Veiligheid	Schaal 9	€ 95.875
1,0 fte	Buitengewoon opsporingsambtenaar	Schaal 7	€ 74.625
0,5 fte	Juridisch ondersteuner boa's	Schaal 9	€ 47.937,50
0,5 fte	Juridisch adviseur OOV	Schaal 11	€ 60.825
	Aanpak jeugdoverlast		€ 10.000
	Ondermijnende criminaliteit		€ 20.000
	Preventie rondom digitale veiligheid		€ 15.000
Totaal			€ 325.262,50

Scenario 2 'meebewegen met maatschappelijke opgaven'
We hebben de basis op orde en dit blijft zo. Daarnaast zien we maatschappelijke opgaven op ons af komen en zijn we in staat om ons hier op te voor te bereiden. We proberen meer zicht te krijgen op onzichtbare criminaliteit en ons hier tegen te weren. Door te kiezen voor dit scenario zijn we in staat om criminaliteit aan te pakken en ons voorhanden zijnde instrumentarium adequaat in te zetten. We zullen niet alle signalen en informatie ophalen, door beperkte 'ogen en oren' in de openbare ruimte. Ook zullen we niet op alle prioriteiten gelijktijdig stappen kunnen zetten.

1,0 fte	Medewerker Veiligheid	Schaal 9	€ 95.875
3,0 fte	Buitengewoon opsporingsambtenaar	Schaal 7	€ 223.875
0,78 fte	Juridisch ondersteuner boa's	Schaal 9	€ 74.782,50
0,78 fte	Juridisch adviseur OOV	Schaal 11	€ 94.575
0,5 fte	Bibob-coördinator	Schaal 10	€ 53.250
	Aanpak jeugdoverlast		€ 10.000
	Ondermijnende criminaliteit		€ 20.000
	Preventie rondom digitale veiligheid		€ 15.000
Totaal			€ 587.357,50

Scenario 3 'strategisch, tactisch en operationeel voorbereid'
Daar waar we goed in zijn gaan we mee door. Ook zien we welke maatschappelijke opgaven er op ons af komen en kunnen we ons hier op strategisch, tactisch en operationeel niveau op voorbereiden. Door voldoende ogen en oren op straat zien en horen we veel en nemen we signalen mee naar 'binnen'. We zijn in staat om deze signalen te wegen en samen met onze partners een aanpak op te ontwikkelen. Met dit scenario zijn we in staat om onze ambities uit het voorliggende veiligheidsplan te realiseren. Echter kan het altijd zo zijn dat maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een herziening van de vastgestelde prioriteiten. Met het huidige scenario hebben we de flexibiliteit in huis om snel te kunnen schakelen.

1,0 fte	Medewerker Veiligheid	Schaal 9	€ 95.875
5,0 fte	Buitengewoon opsporingsambtenaar	Schaal 7	€ 373.125
1,0 fte	Senior boa	Schaal 8	€ 84.750
1,0 fte	Juridisch ondersteuner boa's	Schaal 9	€ 95.875
1,0 fte	Juridisch adviseur OOV	Schaal 11	€ 121.250
0,5 fte	Bibob-coördinator	Schaal 10	€ 53.250
0,67 fte	Toezichthouder ondermijning	Schaal 10	€ 71.355
	Aanpak jeugdoverlast		€ 10.000
	Ondermijnende criminaliteit		€ 20.000
	Preventie rondom digitale veiligheid		€ 15.000
Totaal			€ 940.480

Bijlagen
- Integraal veiligheidsplan 2023-2026 'Veiligheid blijven we samen doen'
- Evaluatie integraal veiligheidsplan 2017-2022
- Veiligheidsanalyse gemeente Heerenveen
- Zienswijze van de politie

- Zienswijze van het Openbaar Ministerie
- Resultaten integrale veiligheidsmonitor 2022
- Benchmark BOA

‘Veiligheid blijven we samen doen’

Integraal veiligheidsplan 2023 - 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding p. 3
2. Veiligheid blijft van ons allemaal p. 4
3. Relevante kaders p. 6
4. Prioriteiten p. 9
   - 4.1 Ondermijnende criminaliteit p. 9
   - 4.2 Veilige woon- en leefomgeving p. 11
   - 4.3 Digitale Veiligheid p. 13
   - 4.4 Maatschappelijke onrust p. 14
5. Reguliere werkzaamheden/going concern-thema's p. 16
6. Coördinatie van het beleid, de beleidscyclus en verantwoording en de begroting p. 17

1. Inleiding

Iedere vier jaar wordt door de gemeente Heerenveen een Integraal Veiligheidsplan (IVP) opgesteld. Op 17 juli 2017 is door de gemeenteraad het IVP 'Samen Veilig, Samen Doen!' 2017-2021 vastgesteld. Dit IVP is door de gemeenteraad op 10 juni 2021 met een jaar verlengd. De redenen hiervoor zijn: de impact van de Covid-19 periode op de samenleving, de bezuinigingsronde waar de gemeente voor stond, een betere aansluiting van de beleidscyclus op de raadsperiode en het voor het eerst aansluiten van de gemeente Heerenveen op de landelijke integrale veiligheidsmonitor. Hierdoor had het IVP 'Samen Veilig, Samen Doen!' een looptijd tot en met 31 december 2022.

Met dit nieuwe IVP voor de jaren 2023-2026 voldoen we aan artikel 38b van de Politiewet 2012, dat stelt dat gemeenten tenminste een maal in vier jaar veiligheidsdoelen vaststellen. Naast dat dit een wettelijke vereiste is in de Politiewet, is het nodig om in een veranderende wereld de koers elke vier jaar te herijken. Het IVP is een strategisch beleidsdocument dat de gemeente gebruikt om sturing te geven aan de lokale veiligheidsaanpak. In het IVP worden de missie, visie en uitgangspunten beschreven voor de komende jaren en wordt bepaald welke onderwerpen prioriteit hebben.

Dit beleid is in samenwerking met de kernpartners tot stand gekomen. Politie en Openbaar Ministerie zijn betrokken, evenals o.a. het jongerenwerk en interne aanpalende terreinen zoals zorg, welzijn en wijkaanpak. We zetten integraal, samen met de interne en externe, publieke en private partners in op belangrijke thema's. Met dit nieuwe IVP beschikken we als gemeente Heerenveen over een actueel strategisch veiligheidskompas. In het IVP komt de aanpak op hoofdlijnen aan bod. In het uitvoeringsplan wordt nader uitgewerkt welke inspanningen en acties nodig zijn en door welke partijen om de ambities te realiseren.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 wordt het vertrekpunt van dit beleid geschetst: hoe ziet het veiligheidsbeeld er nu uit en wat valt op aan de huidige aanpak.

- In hoofdstuk 3 benoemen we flankerend beleid en verbindende beleidsthema's.

- In hoofdstuk 4 worden de prioriteiten uitgewerkt. Dit zijn de thema's waarop we intensiveren in komende jaren. We beschrijven hoofdlijnen van de aanpak en formuleren onze ambities/doelen.

- Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de going concern- ofwel niet-prioritaire veiligheidsthema's. Op deze thema's continueren we onze inzet.

- In hoofdstuk 6 ten slotte wordt ingegaan op de coördinatie van het beleid, de beleidscyclus en verantwoording en de begroting.

2. Veiligheid blijft van ons allemaal

We willen dat onze inwoners, bezoekers en ondernemers zich veilig blijven voelen binnen de gemeente én in de eigen wijk. Iedereen moet hier veilig kunnen wonen, verblijven, werken en ondernemen.

“Samen veilig, samen doen” was ons uitgangspunt in 2017 en we zullen ook voor de komende jaren samen slagvaardig moeten blijven voor een veilige gemeente Heerenveen. Veiligheid is van ons allemaal en blijft van ons allemaal. Vanuit deze visie werken we met al onze veiligheid- en zorgpartners, ondernemers en inwoners aan het in stand houden van de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente Heerenveen. Daarmee benadrukken we dat we alleen met elkaar de gemeente veilig kunnen houden.

We zijn trots op de stappen op het gebied van veiligheid die we de afgelopen jaren samen met onze partners gemaakt hebben. Onze inwoners voelen zich veilig binnen de gemeente en in de eigen wijk. Een uitzondering daarop geldt voor de inwoners van het centrum van Heerenveen. Die voelen zich vaker onveilig in de eigen woonomgeving dan het gemiddelde van de gemeente. Dit blijkt uit de Landelijke Integrale Veiligheidsmonitor, die de gemeente Heerenveen voor het eerst in 2021 liet uitvoeren[1]. De inwoners van de gemeente Heerenveen beoordelen in het algemeen de onderdelen leefbaarheid en veiligheid in de woonbuurt met het rapportcijfer 7,7. Daarmee scoort de gemeente hoger in vergelijking met het gemiddelde van de veiligheidsregio Fryslân.

De doelstellingen op de thema’s verkeersveiligheid, inbraakpreventie, evenementenveiligheid, en voetbalveiligheid, zoals opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan 2017-2022, zijn gehaald en deze veiligheidsonderwerpen worden in ons reguliere programma opgenomen en houden we in het oog. Ook onze boa’s hebben bijgedragen aan het behalen van bepaalde doelen in de afgelopen jaren, echter is er sprake van een te beperkte capaciteit om naar de toekomst toe slagen te maken. In de bijlage ‘Evaluatie Integraal Veiligheidsplan 2017-2022[2]’ leest u een uitgebreidere terugblik van de afgelopen jaren.

Daar waar we goed mee op weg zijn, daar gaan we mee door. Er zijn geen redenen om dat wat ‘staat’ te veranderen. We blijven goed verbonden met de vorige periode. De gemeente Heerenveen heeft belang bij het continueren van de succesvolle aanpakken. Daarom houden we onze missie en visie vast.

Veel veiligheidsthema’s zijn nog steeds actueel, maar de wereld heeft zeker niet stil gestaan. Naast de zichtbare (traditionele) criminaliteit en overlast, is er sprake van minder tot niet zichtbare criminaliteit als ondermijning en digitale veiligheid, online opruiing, online aanjagen, hacken en phishing. Van deze onzichtbare criminaliteit die doorwerkt in de aderen van de samenleving, hebben we last en op termijn zal dat alleen maar meer worden.

We staan aldus voor een aantal nieuwe uitdagingen, die onze extra aandacht vragen en belangrijk zijn. De verplaatsing van traditionele criminaliteit naar meer onzichtbare criminaliteit zoals ondermijnende criminaliteit en digitale veiligheid hebben grote impact op de veiligheid van inwoners en ondernemers. De vraag die ons nu bezig houdt, is hoe krijgen we meer zicht en grip op deze verborgen- en ondermijnende criminaliteit. Daar hebben we de hulp van iedereen bij nodig. Als hierboven aangegeven is de capaciteit van onze boa’s te beperkt om slagen naar de toekomst te

[1] Integraal Veiligheidsmonitor Heerenveen 2021
[2] Bijlage ‘Evaluatie Integraal Veiligheidsplan 2017-2022’, december 2022

maken. Om de onzichtbare overlast en criminaliteit zichtbaar te maken hebben we meer capaciteit, kortom meer ‘ogen en oren’ nodig.

Daarnaast hebben de opvolgende crisissen zijn weerslag gehad: corona, opvang vluchtelingen, de boerenprotesten, allen hebben beslag gelegd op de beschikbare capaciteit. Zowel van ons als gemeente maar ook van onze belangrijke ketenpartners zoals de politie. Het belang van het kunnen inzetten op de prioriteiten versus de waan van de dag is, noodgedwongen, regelmatig ondergeschikt. Daarmee is het werkterrein van veiligheid verschoven van risico-gestuurd-werken naar meer crisis-gestuurd- werken en het kunnen managen van het onverwachte.

3. Relevante kaders

Om te komen tot een nieuw IVP is een veiligheidsanalyse opgesteld. De veiligheidsanalyse bestaat uit verschillende onderdelen: het bevat een veiligheidsbeeld van de gemeente Heerenveen gebaseerd op veiligheidscijfers, een terugblik op het IVP 2017-2022, input van inwoners gebaseerd op het leefbaarheids- en veiligheidsonderzoek, inzichten van lokale professionals en een trendinventarisatie. Het doel van de veiligheidsanalyse is om inzichtelijk te maken wat er speelt aan veiligheidsproblematiek in de gemeente Heerenveen. Deze analyse heeft als basis gediend voor de keuze van de prioriteiten in het IVP 2023-2026. De veiligheidsanalyse[3] is als bijlage bij het IVP gevoegd.

Het IVP houdt ook verband met andere beleidsdocumenten, zowel lokaal, regionaal als nationaal. Onderstaande documenten zijn van belang voor de totstandkoming van het IVP.

- Landelijke veiligheidsagenda 2019-2021: bevat de landelijke beleidsdoelstellingen. De landelijke veiligheidsagenda is complementair aan de lokale veiligheidsaanpak. Landelijke speerpunten zijn ondermijning, mensenhandel, cybercrime, online seksueel kindermisbruik en executie van straffen.
- Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020-2023, Noord-Nederland: dit plan bevat de regionale prioriteiten die tussen de noordelijke gemeenten, politie en OM zijn afgesproken: speerpunten zijn georganiseerde ondermijnende criminaliteit, effectieve verbinding veiligheid en zorg en cyberveiligheid.
- Het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 ‘Daadkrachtig veranderen met Brede Welvaart als inspiratiebron’ en de Strategische Agenda Heerenveen 2022-2040 ‘Toekomstbestendige keuzes’.
- Het Jaarplan Politie Zuidoost Fryslân 2023: de prioriteiten van het Basisteam zijn ondermijning en cybercrime. Speciale aandacht heeft de politie voor horeca, betaald voetbal en verwarde personen.

Er verschijnen nieuwe vormen van wat niet deugt. Dit vraagt om nieuwe en/of andere vormen van aanpak. Er is niet een eensluidend antwoord wat de beste aanpak zou moeten zijn. Als overheid moeten we op toekomstige ontwikkelingen inspelen. Het vraagt om innovatiever te worden en meer informatie gestuurd te werken. Ondanks de coronamaatregelen laten criminelen zien hoe inventief ze zijn en zorgen ze dat hun ‘bedrijfsproces’ kan door gaan. Het vraagt ook om een flexibele en veerkrachtige overheid. We stellen kaders op voor de komende vier jaar, maar beseffen dat, als dit nodig is, hier door middel van de uitvoeringsplannen flexibiliteit in de aanpak kan worden geboden.

Wat is de veiligheidsopgave voor de gemeente Heerenveen? Het gaat in onze gemeente op veel terreinen beter met de veiligheidscijfers. De traditionele delicten zoals autokraak en woninginbraak nemen af. Het aantal meldingen van overlast door personen met verward/onbegrepen gedrag is in de coronajaren 2020/2021 weliswaar flink gestegen, maar we zien in 2022 het aantal meldingen weer dalen naar het niveau van 2018/2019. Dit zien we ook bij de meldingen jeugdoverlast; een stijging van het aantal meldingen in de coronajaren, waarna we in 2022 weer een daling zien van het aantal overlastmeldingen jeugd. Dat willen we vasthouden en we zullen voor deze twee veiligheidsthema’s aandacht moeten blijven houden, maar tegelijkertijd zijn er nieuwe uitdagingen: hoe krijgen we bijvoorbeeld zicht en grip op de onzichtbare criminaliteit? De uitstekende (boven)regionale bereikbaarheid (via snelweg, spoor en water) van Heerenveen, en de landschappelijke diversiteit en de ruimte die er is, kunnen factoren zijn die het aantrekkelijk maken

[3] Veiligheidsanalyse Heerenveen 2022

voor mensen met minder goede bedoelingen. Samen met onze samenwerkingspartners, inwoners en ondernemers hebben we een opdracht om onze gemeente veilig te houden en mensen zich er veilig te laten voelen door hier gezamenlijk en slagvaardig in op trekken. Een integrale benadering van veiligheid moet bijdragen aan het verhogen van het veiligheidsgevoel. Denk bijvoorbeeld aan het vergroten van de sociale cohesie, fysieke aspecten en het welzijn van mensen. Binnen onze gemeente zijn tussen de dorpen en wijken op deze thema's wel verschillen te onderscheiden. Zo scoort het centrum van Heerenveen relatief lager op het gebied van leefbaarheid dan het gemeentelijke gemiddelde, en voelen de inwoners van het centrum van Heerenveen zich vaker onveilig in de eigen woonbuurt. We zullen daarom samen met onze ketenpartners nadrukkelijk moeten inzetten op het centrum van Heerenveen. De politie heeft hierin ook een rol, maar gelet op de huidige druk op de politiecapaciteit en prioritering van taken, zal de politie ten aanzien van overlast minder ingezet kunnen worden. We willen daarom onze boa's dan ook nadrukkelijk inzetten in het centrum van Heerenveen. De capaciteit van onze boa's is op dit moment nog wel beperkt.

De uitgangspunten van onze veiligheidsaanpak zijn:

- Samenwerken aan veiligheid: met inwoners, ondernemers, veiligheids- en zorgpartners, op lokaal en regionaal niveau en met afdelingen onderling binnen de gemeente. Alleen samen kunnen we een effectieve veiligheidsaanpak realiseren. We hebben elkaar nodig om de informatiepositie te versterken. Inwoners en ondernemers zien veel, maar wordt dit ook gemeld? Een integrale benadering vraagt om afgestemde acties. Als we elkaars mogelijkheden kennen en benutten, van elkaar kunnen leren, dan kunnen we resultaten boeken.
- Focus: er zijn altijd meer vraagstukken dan dat er capaciteit beschikbaar is. Dit dwingt ons tot het maken van scherpe keuzes. Wat we doen, willen we goed doen. Als er de komende vier jaar een nieuw fenomeen voordoet dan vraagt dat flexibiliteit en herprioritering.
- We blijven inzetten op preventie; het liefst proberen we criminaliteit te voorkomen of te beperken. We zetten in op het beheersbaar houden van de situatie. Als dat niet lukt dan handhaven we en zetten we passende bestuurlijk instrumentarium in en/ of vragen boa's, politie en OM hierop in te zetten.
- We blijven verbinding houden met zorg, welzijn, wijkaanpak; we kijken gerichter naar wat waar nodig is. Hierbij gebruiken we de netwerken die er al zijn in de buurten. Naast onze boa's, hebben wijkagenten, wijkmanagers, jongerenwerkers en vertegenwoordigers van plaatselijke belangen, een belangrijke signalerende rol. Zaken die klein zijn moeten we ook klein houden. We zoeken naar passende interventies (bijv. de Persoonsgerichte Aanpak, inzet van het outreachteam, de wijk ggd-ers) bij de spelende vraagstukken en hebben daarbij oog voor verschillende doelgroepen.
- We zorgen dat onze instrumenten op orde zijn bij deze veranderende samenleving, zodat als er opeens situaties oppoppen, wij een antwoord daarop klaar hebben.

Uit de gesprekken met alle partijen en uit de veiligheidsanalyse van de gemeente Heerenveen is gebleken dat voor de komende jaren extra aandacht nodig is voor:

1. Ondermijnende criminaliteit

2. Veilige woon- en leefomgeving

3. Digitale veiligheid

4. Maatschappelijke onrust

Deze vier onderwerpen zijn onze prioriteiten voor de komende jaren en lichten we in hoofdstuk 4 toe. We leggen daarin ook uit waarom deze onderwerpen voorrang krijgen. Tevens sluiten deze prioriteiten aan bij die van onze belangrijke ketenpartners zoals politie en OM. Hierdoor weten we dat zij zich hiervoor ook zullen inzetten. Op de thema's ondermijnende criminaliteit, digitale veiligheid en extremisme worden zowel landelijk als regionaal aanpakken ontwikkeld en zijn best practices beschikbaar, zodat we effectiever kunnen werken in de aanpak.

Naast de vier prioriteiten zijn er diverse andere veiligheidsthema's die door het team Veiligheid worden uitgevoerd. Het brede veiligheidsterrein heeft als veiligheidsthema's onder meer aanpak woninginbraken, verkeersveiligheid, voertuigcriminaliteit en andere vermogensdelicten, veiligheid rond uitgaan en evenementen, voetbalveiligheid, veiligheid in winkelgebieden en bedrijventerreinen, brandveiligheid en crisisbeheersing. Het beeld is dat de aanpak op deze thema's grotendeels 'staat' en er geen bijzondere intensivering nodig is. Deze zijn in het plan opgenomen als reguliere werkzaamheden. We richten ons tot slot ook op de going concern werkzaamheden, namelijk het beschermen van de openbare orde en veiligheid, als die dreigt te worden verstoord. Dan zetten we, waar mogelijk en noodzakelijk, o.a. de burgermeesters bevoegdheden in.

4. PRIORITEITEN

Uit de gesprekken met alle partijen en uit de veiligheidsanalyse is gebleken dat voor de komende jaren extra aandacht nodig is voor: ondermijnende criminaliteit, veilige woon-en leefomgeving, digitale veiligheid en voor maatschappelijke onrust. In dit hoofdstuk worden de verschillende prioriteiten toegelicht, wat we eraan gaan doen, en welke ambitie erbij hoort. De ambities zijn gericht op wat er over vier jaar bereikt moet zijn. In het uitvoeringsplan zullen per jaar tussendoelstellingen worden geformuleerd.

PRIORITEIT 1: ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Ondermijnende criminaliteit is een onderwerp dat de afgelopen jaren steeds meer urgentie heeft gekregen zowel landelijk, regionaal als op lokaal niveau. Bij ondermijnende criminaliteit is sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en bovenwereld: legale structuren worden gebruikt voor illegale activiteiten. Er zijn fijnmazige, diffuse verbindingen met de lokale samenleving en economie. De werking van overheidsinstrumenten kan daardoor ondermijnd raken, en de integriteit en veiligheid van de publieke taak kan worden aangetast.

Ondermijnende criminaliteit zoals drugshandel, witwassen, fraude en mensenhandel en de wereld die erachter zit zijn meestal niet (direct) zichtbaar, maar zijn wel voelbaar in de maatschappij en heeft zichtbare gevolgen voor de inwoners. Denk daarbij aan verloedering op straat en verwaarlozing van panden, een drugslab in een woonwijk kan gevaarlijke situaties opleveren, maar ook aan het misbruik maken van kwetsbare personen. Ondermijning is dus niet onschuldig, en heeft (op termijn) zichtbare gevolgen voor de inwoners.

Ondermijning is daarnaast een vorm van criminaliteit die moeilijk in cijfers is uit te drukken. Fenomenen als drugshandel, fraude, witwassen en mensenhandel gaan óók aan de gemeente Heerenveen niet voorbij. De precieze aard en omvang zijn, zoals gebruikelijk bij deze fenomenen, niet goed vast te stellen. Uit het ondermijningsbeeld (2018) van de gemeente Heerenveen kwam drugscriminaliteit als belangrijkste thematiek naar voren. Daarnaast worden witwassen en (vastgoed)fraude in onze gemeente als ondermijnende criminaliteit genoemd. Tevens zijn er ‘witte vlekken’ (zoals het havengebied) waar minder zicht op is. Van belang is om hiervoor in eerste instantie de informatiepositie ten aanzien van die witte plekken te versterken. We hebben in de afgelopen jaren de nodige stappen gezet om deze ondermijnende criminaliteit in beeld te krijgen en om daar waar het kon dit aan te pakken. Vervolgstappen zijn echter nadrukkelijk nodig om de aanpak te verstevigen.

Ambitie
Onze ambitie is het verkleinen en voorkomen van de kans op ondermijnende criminaliteit in onze gemeente; we zitten samen met onze ketenpartners ondermijning ‘in de weg’.
We intensiveren de lokale integrale aanpak:

1) *Informatiepositie versterken*

- Onze interne informatiepositie verstevigen we door het organiseren van ambtelijke en bestuurlijke overleggen om signalen te delen en te bespreken. Dit is het Lokaal Informatieoverleg (LIO), waarin collega’s elkaar makkelijker weten te vinden.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor het oprichten van een gemeentelijk meldpunt voor ondermijnende signalen om hiermee risicovolle gedragingen en activiteiten in beeld te kunnen brengen.

2) *Bewustwording en weerbaarheid*

- Effectieve bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit begint met bewustwording van de risico's en daaraan gekoppeld handelingsperspectief. We zorgen dat deze kwaliteiten door voorlichting, zowel ambtelijk als bestuurlijk, breed aanwezig zijn.
- We willen minstens zo sterk inzetten op maatschappelijke weerbaarheid. We informeren en betrekken ondernemers, inwoners en instellingen.

3) *Fenomenen*

- Jaarlijks bekijken wij, in samenwerking met de politie en overige ketenpartners, waar we qua fenomenen op gaan inzetten. Denk aan drugscriminaliteit of woonfraude.
- We voeren samen met de politie minimaal 2x per jaar integrale controles uit bij ondermijningsgevoelige branches.
- Via consequent toezicht en handhaving signaleren, interveniëren én voorkomen we: we doorbreken anonimiteit, we zitten ondermijning 'in de weg'. Op locaties en in branches waar risico's samenkomen, kiezen we voor integrale handhaving.

Essentie van de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit is 'barrières opwerpen', 'hinderen'. Met ons instrumentarium willen we, in samenwerking met de partners, de criminele industrie verstoren. We zijn bezig met het herschrijven van het Bibob-beleid waarbij verkend wordt of er een bibob-coordinator, en mogelijk ook een OOV-jurist aangesteld moet worden. Extra aandacht voor deze thema's betekent extra middelen. We willen onze instrumenten, ons beleid, regelgeving en vergunningen, toezicht en handhaving - daar op aanscherpen, en willen deze consequent inzetten en innoveren waar nodig. Belangrijke elementen zijn het BIBOB-instrumentarium en het Damocles-beleid (aanpak drugspanden).

De aanpak van georganiseerde misdaad vraagt kortom om een georganiseerde overheid en een integrale, gestructureerde aanpak. De integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit is gericht op de inzet van preventieve, bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke, fiscale en/of strafrechtelijke instrumenten. De opgestelde ambitie kunnen we alleen gezamenlijk bereiken. Belangrijke samenwerkingspartners die we vragen hier aan bijdragen te leveren zijn de politie, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst, bijzondere opsporingsdiensten en het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum). Ook inwoners en ondernemers zijn nodig om onze gemeente weerbaarder te maken tegen ondermijning. Bijvoorbeeld door het melden van signalen.

PRIORITEIT 2: Veilige woon- en leefomgeving

De sociale kwaliteit van een dorp, buurt, wijk, kern wordt sterk beïnvloed door 'intermenselijke relaties'. Belangrijke 'positieve' aspecten zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, sociale netwerken, informele sociale controle, samenredzaamheid, e.d. Sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door onder meer woonoverlast en burengerucht, overlast van personen met onbegrepen/verward gedrag, overlast door jeugd, overlast door illegale bewoning, zich intimiderend gedragende buurtbewoners, of door drank- en drugsoverlast.

Binnen onze gemeente zijn tussen de wijken en dorpen op dit thema een verschil te onderscheiden. Zo scoort het centrum van Heerenveen relatief lager op het gebied van leefbaarheid dan het gemeentelijke gemiddelde, en voelen de inwoners van het centrum van Heerenveen zich, volgens de Integrale Veiligheidsmonitor, vaker onveilig in de eigen woonomgeving. We zullen daarom samen met onder meer onze wijkmanagers en onze boa's, mogelijk in combinatie met de wijkagenten, nadrukkelijk moeten inzetten op het centrum van Heerenveen. We willen in het centrum van Heerenveen zichtbare toezicht organiseren, zodat ook onze inwoners èn de bezoekers van het centrum van Heerenveen zich veilig kunnen voelen en veilig kunnen uitgaan. We pakken onze regierol hierin en blijven daarom de samenwerking met de ketenpartners, waaronder ook de horeca, opzoeken en bevorderen. Die regierol hebben we en pakken we ook als het gaat om andere vormen van overlast, zoals overlast door jeugd of onbegrepen/verwarde personen.

Gelet op de landelijke en regionale trend van een toenemend argwaan, wantrouwen en achterdocht richting de overheid èn het landelijk beleid van 'doordecentralisatie' van de maatschappelijke zorg waardoor mensen meer 'gewoon thuis' blijven wonen, is de verwachting dat er meer meldingen zullen zijn van overlast door personen met verward en/of 'onbegrepen' gedrag. Het is daarom zaak om extra aandacht te hebben voor de sociale cohesie in dorpen, wijken en buurten.

In de provincie Fryslân wordt gewerkt met de zogeheten "Rapid Responder. Dat is een ambulance die er als een gewone taxi uitziet en ingezet wordt voor mensen in een crisissituatie. Deze mensen worden gezien als 'verward', omdat ze onbegrepen gedrag, zoals een acute psychose of grote angst vertonen. In het verleden werd de politie in dergelijke situaties erop afgestuurd, maar die kon er weinig mee. De Rapid Responder vult daarmee een gat op; de impact van deze nieuwe ambulance is ook veel minder groot op zowel de betreffende persoon zelf als op zijn woonomgeving. Omdat de Rapid Responder er als een gewone taxi uitziet hebben buurtbewoners niet meteen in de gaten dat er iets aan de hand is. Ook de verwarde/onbegrepen persoon zelf gaat gemakkelijker mee omdat de drempel van zo'n taxi/ambulance lager is.

Het wetsvoorstel "Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein" (Wet Wams), dat naar verwachting in 2023 van kracht zal zijn, moet ervoor gaan zorgen dat gemeenten en andere organisaties een basis krijgen om persoonsgegevens met elkaar te delen en knelpunten weg te nemen bij de aanpak van meervoudige problematiek. Het wetsvoorstel voorziet daartoe in wettelijke taken voor het college van B&W voor onderzoek, planvorming en coördinatie bij meervoudige problematiek in het sociaal domein en eventueel aanpalende terreinen.

Ambitie
Onze ambitie is om samen met onze ketenpartners te blijven zorgen voor veilige en leefbare wijken. Het is van groot belang dat we voldoende 'ogen en oren' hebben in de wijken en dat we blijven zorgen voor een effectieve verbinding tussen zorg en veiligheid.

We versterken daarom de integrale samenwerking door onze boa's in te zetten in de samenwerking met onze ketenpartners, waaronder de wijkagenten/politie, het jongerenwerk, Halt en VNN. Door

onze meitinkers en wijk-ggd-ers blijvend in positie te zetten en de verbinding en afstemming met onze wijkmanagers te intensiveren. Wijkmanagers en wijkagenten, hebben als spil in de wijk, een goede relatie met organisaties in de wijken en dorpen en hebben voelsprieten voor mogelijke probleemsituaties. We benutten daarmee de kracht van betrokken buurten.
Door te blijven investeren in de relatie en in de samenwerking met onze lokale in- en externe contacten, versterken we deze en waar nodig breiden wij de samenwerking uit. We hebben namelijk baat bij nauwe en korte lijnen, en dat we weten wie we moeten hebben om de juiste partijen in te schakelen.

We willen het volgende bereiken met de intensivering van bovengenoemde samenwerking:

- het veiligheidsgevoel in het centrum van Heerenveen is tenminste op hetzelfde niveau als het gemeentelijke gemiddelde;
- de overlastmeldingen jeugd willen we verder terugbrengen naar het niveau van voor de coronajaren;
- de daling van overlastmeldingen verwarde/onbegrepen personen willen we vasthouden en verder laten dalen ten opzichte van 2022.

PRIORITEIT 3: DIGITALE VEILIGHEID

Hoewel de geregistreerde criminaliteit in Nederland al jaren afneemt, zijn er andere (minder zichtbare) vormen die toenemen. Digitale criminaliteit is hier een voorbeeld van. Dat kan gaan over grote zaken als je privacy maar ook om kleinere zoals Markplaatsfraude. Hacken gebeurt namelijk overal. Veel inwoners en ondernemers zijn (een groot gedeelte) van de dag online. Uit de integrale veiligheidsmonitor blijkt dat 17% van de inwoners van de gemeente Heerenveen slachtoffer is geworden van online criminaliteit. Denk aan zaken zoals phishing en identiteitsdiefstal. Voornoemd percentage ligt hoger dan het percentage inwoners dat slachtoffer is geworden van traditionele criminaliteit, zoals woninginbraak. Dit is namelijk 11%.

De verwachting is dat dit soort criminaliteit de komende jaren alleen maar gaat toenemen in tegenstelling tot bijvoorbeeld de afname van woninginbraken. Het werkveld van criminelen lijkt met de technologische ontwikkelingen aan het verschuiven van fysiek inbreken naar digitaal inbreken. Door die technologische ontwikkelingen en mogelijkheden om in een digitale omgeving het dagelijks leven en contactmomenten vorm te geven, neemt hiermee ook het risico toe om slachtoffer te worden van digitale criminaliteit. Criminelen maken steeds vaker gebruik van de digitale mogelijkheden om hun slag te slaan. Het is daarom van belang dat wordt geïnvesteerd in digitale veiligheid en dat we onze inwoners informeren over preventieve maatregelen tegen online criminaliteit.

Ambitie
Onze ambitie is dat we een goed beeld hebben van de vormen van digitale criminaliteit die voorkomen in onze gemeente.

We volgen landelijke en regionale ontwikkelingen en acties, en waar deze van meerwaarde is, zetten we deze in. We zetten samen met belangrijke partners zoals politie, maar ook met ondernemers(verenigingen) en eventueel experts (hackers), in op:

- het opmaken van een jaarlijkse rapportage waarin inzichtelijk wordt gemaakt welke vormen van digitale criminaliteit voorkomen in de gemeente Heerenveen;
- aan de hand van bovengenoemde rapportage maken we een keuze waar wij op in kunnen spelen met voorlichting en bewustwording;
- het significant verminderen van de kans op slachtofferschap van online criminaliteit van onze inwoners.

Ook als gemeentelijke organisatie zelf moeten we waken voor onze digitale veiligheid. Er zijn in de afgelopen jaren een paar gemeenten geweest die getroffen zijn door cybercrime. Tegen dit soort cyberaanvallen hebben we met de beschikbare middelen keuzes gemaakt om onze informatie te beveiligen. Tevens hebben we en noodplan opgesteld mocht onze dienstverlening tot stilstand komen.

PRIORITEIT 4: Maatschappelijke onrust

Maatschappelijke onrust, polarisatie en extremisme als gevolg van (overheids)beslissingen hebben zowel landelijk als regionaal nadrukkelijke aandacht. Uit het onderzoek "Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland[4]" blijkt dat sinds de uitbraak van de coronapandemie in 2019 toenemende verharding en verdeeldheid van het maatschappelijke en politieke debat zichtbaar is. Antioverheidssentimenten worden explicieter publiekelijk geuit, bijvoorbeeld in relatie tot het corona- en stikstofbeleid. Bovendien lijken meer mensen online te radicaliseren onder invloed van complotdenkers en/of radicaal- en extreemrechtse groeperingen.

Ook in de gemeente Heerenveen zijn er individuen en groepen, denk bijvoorbeeld ook aan voetbalsupporters, met extremer wordende gedachten of gedragingen, en is er ook sprake van polarisatie. Deze sterker wordende tegenstellingen tussen groepen zagen we rondom de zwarte pieten discussie, de gele hesjes beweging, de coronapandemie, en de stikstofdiscussie. Met betrekking tot de boerenprotestacties zagen we een verharding richting de overheid en zien we een tendens dat gerichte demonstraties een voedingsbodem is voor zogenaamde beroepsdemonstranten waardoor de dynamiek verandert. Wij vinden het belangrijk om hierbij te blijven inzetten op een goede verbinding met de lokale gemeenschap zodat het mogelijk blijft om afspraken te maken over bijvoorbeeld de wijze van demonstreren.

Een ander fenomeen wat we ook in onze gemeente voorbij zien komen, is het online opruien en/of het online aanjagen van openbare ordeverstoringen. Steeds vaker wordt er online opgeroepen tot demonstraties of andere bijeenkomsten (zoals bij het voetbal) die mogelijk tot ongeregeldheden leiden. Ook wordt desinformatie verspreid of online bedreigingen geuit. Deze gedragingen en activiteiten kunnen de openbare orde verstoren en de (online) veiligheid van burgers bedreigen. Net als andere gemeenten willen we deze online verstoringen tegengaan, door bijvoorbeeld vroegsignalering online te monitoren, echter zijn daar (nog) geen juridische kaders voor. Naast de juridische mogelijkheden, kijken we ook naar andere mogelijke interventies.

De gemeente Heerenveen heeft in 2019 ingestemd met het 'Convenant Peroonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme Noord-Nederland', wat het mogelijk maakt om gegevens te delen met betrokken partijen bij de aanpak van radicalisering en extremisme. In onze gemeente is er nog geen casuïstiek die conform dit convenant door de weegploeg is beoordeeld. Dit neemt niet weg dat we alert moeten zijn op dit fenomeen en gelet op de landelijke en regionale ontwikkelingen op dit terrein is extra aandacht nodig.

Ambitie
Onze ambitie is dat we weten wat we aan beschikbare (juridische) maatregelen hebben om in te kunnen zetten en dat we op de hoogte zijn van de actuele ontwikkelingen rondom dit veiligheidsthema.

Om dit te bereiken moeten we inzetten op het volgende:
- we blijven nauwgezet de landelijke kaders omtrent de Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Extremisme volgen;
- samen met relevante (keten)partners een (risico)inventarisatie maken van kwetsbare locaties, personen en/of doelgroepen in onze gemeente waar of waar omheen maatschappelijke onrust verwacht zou kunnen worden;

[4]RUG- Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland, Dr. Pieter Nanninga Dr. Léonie de Jonge Fleur Valk, MA, augustus 2022

- bovengenoemde inventarisatie actueel houden, zodat we gelijk kunnen schakelen als er sprake is van (dreigende) maatschappelijke onrust en we weten welke partijen we moeten inzetten.

5. Reguliere werkzaamheden / going concern werkzaamheden

Naast de vier prioriteiten zijn er diverse reguliere werkzaamheden die door het team Veiligheid worden uitgevoerd. Het brede veiligheidsterrein heeft als veiligheidsthema's onder meer aanpak woninginbraak, verkeersveiligheid, veiligheid rond uitgaan en evenementen, voetbalveiligheid, veiligheid in winkelgebieden en bedrijventerreinen, brandveiligheid en crisisbeheersing. De aanpak op deze thema's 'staat' grotendeels en er is geen bijzondere intensivering nodig. Dat neemt niet weg dat we ook inzet zullen moeten plegen op deze veiligheidsthema's.

Zo heeft de gemeente Heerenveen als BVO (Betaald Voetbal Organisatie)-gemeente de regierol ten aanzien van voetbalveiligheid. Dit betekent dat de reguliere taken, zoals de wekelijkse overleg- en evaluatiemomenten, blijvend zullen moeten worden uitgevoerd door team Veiligheid. Dit geldt ook voor de uitvoering van een PGA op overlastgevende supporters. Bij voetbalwedstijden met een verhoogd risiconiveau draait daarnaast een integraal veiligheidsteam mee, waardoor de veiligheid voor, tijdens en na de wedstrijd wordt gemonitord. Hierdoor kan tijdig geacteerd worden als de situatie daar om vraagt.

Ook het thema veilig uitgaan in het centrum van Heerenveen zal aandacht blijven vragen van het team. De effecten van de langdurige coronapandemie en bijhorende maatregelen lieten zich duidelijk merken in de horeca. Meer overleg en afstemming is nodig met de horeca en betrokken veiligheidspartners zoals de boa's, politie en OM.

Ook zal het team Veiligheid aandacht moeten blijven besteden aan het op peil houden van het aantal collega's en het bestuur, en hun kennis met betrekking tot de crisisbeheersing, het opleiden, trainen en oefenen.

Tot slot kent openbare orde en veiligheid een groot werkgebied met diverse verantwoordelijkheden. Hieronder vallen o.a. het oppakken van openbare orde incidenten, beoordelen van demonstraties, beoordelen en adviseren op het inzetten van burgemeestersbevoegdheden en het uitwerken ervan, huisverboden, uitvoering geven aan de Wvggz, nazorg voor terugkeer gewelds- en zedendelinquenten en voorbereiden van een veilige jaarwisseling. Ook advisering van het bestuur op verschillende veiligheidsterreinen, in verschillende bestuurlijke veiligheidsoverleggen (Driehoek, RPBO, Zorg en Veiligheidshuis, voetbal) en (proces)regie voeren op verschillende casuïstiek behoren tot de werkzaamheden van het team. Als beleidsregisseurs houden de medewerkers van team Veiligheid zich ook bezig met het schrijven van nieuw beleid en/of beleidsaanpassingen.

Al deze werkzaamheden zijn in het plan opgenomen als reguliere c.q. going concern werkzaamheden en vragen een groot deel van de tijd van de medewerkers Veiligheid. Door structureel de samenwerking te zoeken, beschikken de veiligheidsprofessionals binnen de gemeente Heerenveen over een goed netwerk en weten elkaar te vinden zodra er iets aan de hand is. Van groot belang is om hierin te blijven investeren om zo ook het (veiligheids)beeld compleet en actueel te houden.

Net als onze belangrijke ketenpartners politie en OM, en onze andere samenwerkingspartners in de veiligheidsketen, moeten wij voornoemde veiligheidsopgaven met de beschikbare capaciteit zien te realiseren. Daarbij zullen wij telkens het belang van het kunnen inzetten op de prioriteiten geconfronteerd zien met de waan van de dag. De waan van de dag kan betekenen dat we niet altijd kunnen toekomen aan de prioriteiten, omdat het waarborgen van veiligheid ook betekent dat we op het onverwachte moeten kunnen inzetten en moeten kunnen managen.

6. Coördinatie van het beleid, de beleidscyclus en verantwoording en de begroting.

6.1 Bestuurlijke en ambtelijke coördinatie

De gemeenteraad is kader stellend voor het integraal veiligheidsbeleid in de gemeente. De uitvoering van het beleid is een verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders, waarbij de burgemeester het eerste aanspreekpunt is als portefeuillehouder.

De ambtelijke coördinatie van het veiligheidsbeleid is belegd bij team Veiligheid. Zij regisseren de aanpak van de gestelde prioriteiten, stemmen af met andere in- en externe partners en bewaken de voortgang en de gewenste resultaten. De voortgang van het integraal veiligheidsplan 2023-2026 wordt besproken in het maandelijkse overleg met de portefeuillehouder. De portefeuillehouder stemt de voortgang periodiek af met het college en binnen de driehoek.

6.2 Beleidscyclus en verantwoording

Dit veiligheidsplan heeft een looptijd van vier jaren. Aan dit veiligheidsplan worden twee uitvoeringsplannen gekoppeld. Eén voor de periode 2023-2024 en één voor de periode 2025-2026. Na twee jaren zal er een tussenevaluatie plaats vinden, waarbij gekeken wordt of we op de juiste weg zijn, maar ook of de vastgestelde kaders nog voldoende aansluiten bij de maatschappelijke ontwikkelingen. Deze tussenevaluatie zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd ter vaststelling.

De genoemde uitvoeringsplannen zijn tactisch en operationeel van aard: het geeft een overzicht van actiepunten/maatregelen bij de door de gemeenteraad vastgestelde prioriteiten. De uitvoeringsplannen hebben een dynamisch karakter in de zin dat het tussentijds bijgesteld kunnen worden wanneer omstandigheden daar aanleiding voor geven. Monitoring van de voortgang vindt op verschillende manieren plaats. Zo worden er jaarlijks een drietal beknopte voortgangsrapportages opgesteld op basis van onder meer de politiecijfers. Daarnaast doet de gemeente iedere twee jaren mee aan de landelijke integrale veiligheidsmonitor en wordt in het jaarverslag van de begroting gerapporteerd.

6.3 Begroting

Bij de uitvoering van het plan zal zo veel als mogelijk gekeken worden naar de cohesie met flankerende beleidsterreinen en daarmee binnen flankerende budgetten. Om onze succesvolle aanpakken te kunnen continueren zijn echter extra middelen nodig. Middelen om de huidige ‘basis op orde’ te houden. Willen we werken aan de gestelde prioriteiten en onze ambities nastreven uit dit plan, dan zijn, binnen de maatschappelijke urgentie, extra investeringen nodig. Investeringen die ons helpen om zicht te krijgen op de toegenomen onzichtbare criminaliteit en investeringen om adequaat in te kunnen spelen op datgene dat onze samenleving van ons vraagt. Binnen de P&C cyclus zullen de benodigde investeringen aangevraagd worden.

Evaluatie Integraal Veiligheidsplan 2017-2022[1]
Samen Veilig, Samen Doen!

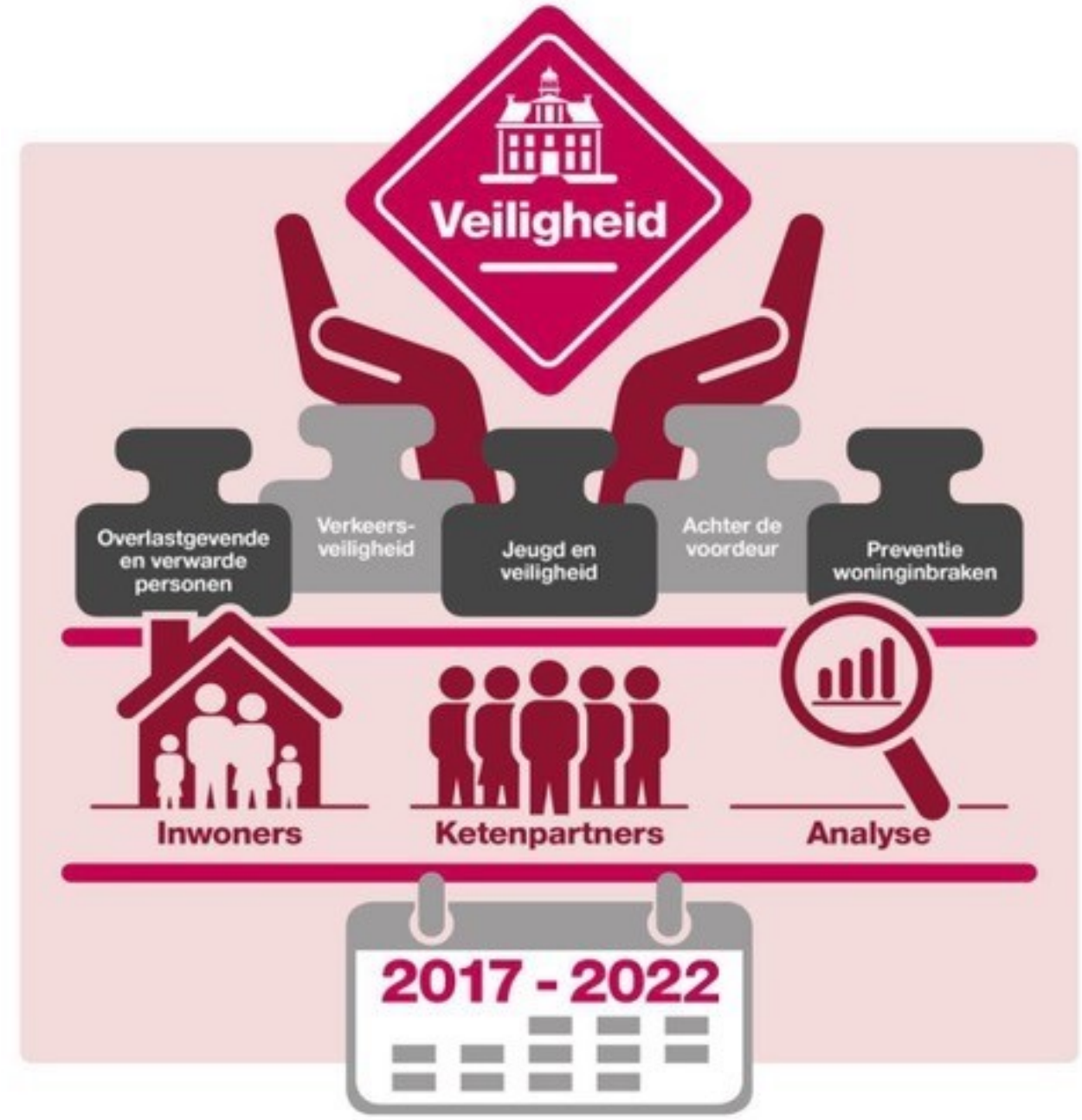

[1] Op 10 juni 2021 heeft de raad besloten om het huidige veiligheidsplan met een jaar te verlengen waardoor het huidige integraal veiligheidsplan een looptijd heeft tot 31 december 2022.

Inhoudsopgave

1. Inleiding ……. 3
2. Speerpunten …… 5
   - 2.1 Verkeersveiligheid …….. 5
   - 2.2 Overlastgevende en verwarde personen …… 7
   - 2.3 Jeugd en veiligheid …….. 10
   - 2.4 Achter de voordeur …… 11
   - 2.5 Inbraakpreventie …….. 12
   - 2.6 Ondermijnende criminaliteit …….. 13
3. Lopende ontwikkelingen …….. 14
   - 3.1 Evenementenveiligheid …….. 14
   - 3.2 Voetbalveiligheid …… 14
   - 3.3 Verharding in de samenleving: preventie polarisatie en radicalisering …. 15
   - 3.4 Coronapandemie …….. 16
4. Ontwikkelopdrachten …….. 17
   - 4.1 Inzet van gemeentebrede boa's …….. 17
5. Going concern werkzaamheden …….. 18
6. Conclusie terugblik IVP 2017-2022 …… 19

1. Inleiding

Op 17 juli 2017 heeft de gemeenteraad het integraal veiligheidsplan Samen Veilig, Samen Doen! 2017-2021 vastgesteld. Op 10 juni 2021 heeft de raad besloten om het huidige veiligheidsplan met een jaar te verlengen, omdat daardoor de beleidscyclus beter aansloot op de raadsperiode. Ook sloot de gemeente Heerenveen in 2021 voor het eerst aan op de landelijke integrale veiligheidsmonitor van 2022. Tot slot was de impact van de Covid-19 periode op de samenleving en de grote bezuinigingsronde waar de gemeente voor stond redenen om het huidig integraal veiligheidsplan met een jaar te verlengen, waardoor het huidige integraal veiligheidsplan een looptijd heeft tot 31 december 2022.

Het veiligheidsbeleid is een dynamisch werkveld, dat continue in beweging is, zowel op landelijk, regionaal als op lokaal niveau. Daarnaast volgen de ontwikkelingen in onze samenleving en op het brede terrein van openbare orde en veiligheid elkaar snel op. Bij het vaststellen van het integraal veiligheidsplan in 2017 is daarom afgesproken om in 2019 een tussenevaluatie (midtermreview) uit te voeren en te bezien of het plan op onderdelen bijstelling behoeft.

Uit de evaluatie 2019 is vanwege wisselende tussenresultaten besloten de aanpak van de in 2017 vastgestelde speerpunten voort te zetten. Daarnaast is ruimte ontstaan om extra aandacht te besteden aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zo is het lokale uitvoeringsprogramma ondermijning 2019-2021 opgesteld, en heeft de gemeente Heerenveen zichzelf de ambitie gesteld om te komen tot een team van boa's die integraal ingezet kunnen worden. Tot slot hebben de afgelopen jaren diverse overheidsbeslissingen (met name in de energietransitie, maar ook belangen van het Rijk en/of de provincie) voor maatschappelijke onrust gezorgd in Noord-Nederland. We zagen dat terug in de verschillende protesten (gele hesjes) en demonstraties (voor en tegen Zwarte Piet).

Aanleiding voor deze evaluatie van het integraal veiligheidsplan 2017-2022 is om te komen tot een actualisatie van het integraal veiligheidsplan voor de komende (vier) jaren 2023-2026.
Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat de jaren 2020 en 2021 door de Covid-19 uitbraak bijzondere jaren betroffen. Corona heeft een enorme impact gehad op ons allemaal. De wereldwijde pandemie heeft geleid tot ongekende maatschappelijke en economische omstandigheden. Dit raakte diverse beleidsterreinen van onze organisatie.
Tot slot heeft de oorlog in Oekraïne die in februari 2022 ontstond een grote stroom vluchtelingen op gang gebracht. De gemeente Heerenveen vindt het vanzelfsprekend om een bijdrage te leveren aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Dit heeft beslag gelegd op de beschikbare capaciteit van het team Veiligheid, net als de inzet van het team Veiligheid ten tijde van de boerenprotesten tegen het stikstofbeleid.

1.1 Opzet en werkwijze

Het doel van de evaluatie integraal veiligheidsplan 2017-2022 is als hiervoor aangegeven om te komen tot een veiligheidsbeeld en veiligheidsanalyse voor de jaren 2023-2026. Daarbij is gebruik gemaakt van onderstaande indicatoren:

- Criminaliteitscijfers van de politie;
- Uitkomsten leefbaarheids- en veiligheidsmonitor[2];
- Objectieve gegevens over criminaliteit en overlast binnen de eigen organisatie en bij relevante ketenpartners (denk aan het RIEC, het Veiligheidshuis Fryslân, de Veiligheidsregio Fryslân, etc.);

[2] De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. De Veiligheidsmonitor wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gemeenten en politie. In 2021 heeft Heerenveen voor de eerste keer meegedaan.

- Diverse interviews met interne collega's, met de politie en het OM over de gezette stappen in de afgelopen beleidsperiode;
- Ontwikkelingen op landelijk- (landelijke veiligheidsagenda) en regionaal niveau (regionaal beleidsplan) en belangrijke flankerende ontwikkelingen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 benoemen we de geleverde inzet op de vijf speerpunten die de gemeenteraad voor de beleidsperiode 2017 t/m 2022 heeft vastgesteld. Aan de vijf speerpunten is in de loop van 2018 een zesde speerpunt, te weten 'ondermijnende criminaliteit' als prioriteit toegevoegd. Deze wordt ook in hoofdstuk 2 besproken. Naast deze zes speerpunten waren er nog drie lopende ontwikkelingen: evenementenveiligheid, voetbalveiligheid en verharding in de samenleving. Deze ontwikkelingen komen in hoofdstuk 3 aan de orde, evenals de ontwikkelingen als gevolg van de coronapandemie. In hoofdstuk 4 gaan we in op de ontwikkelopdracht 'inzet van gemeente brede boa's'. In hoofdstuk 5 benoemen we de going concern werkzaamheden van team veiligheid om vervolgens in hoofdstuk 6 te eindigen met een terugblik en conclusie, en een vooruitblik naar de komende jaren.

2. Speerpunten

2.1 Verkeersveiligheid

De gemeentelijke aanpak op het gebied van verkeersveiligheid kent drie pijlers: infrastructuur, educatie voor specifieke doelgroepen en handhaving (beoordeling ter plaatse na klachten, snelheidscontroles, etc.). Deze zijn verankerd in het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) en het manifest verkeersveiligheid van het ROV.

Doelstelling

Het verminderen van het aantal verkeersongevallen met letsel en rijden onder invloed. Het vergroten van de verkeersveiligheid, de veiligheidsbeleving en gevoelens.

Cijfermatig overzicht

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verkeersongevallen met letsel	47	50	51	37	45	59^
Rijden onder invloed	-	-	66	94	69	34^

Bron: Politiecijfers LCVB Gemeente Heerenveen t/m 15 november 2022

Door corona en de daarbij horende beperkende maatregelen is de aanpak voor wat betreft de pijler educatie voor specifieke doelgroepen in 2020 grotendeels stil komen te liggen. Acties in het kader van Verkeerseducatie, zoals Verkeersmarkten, scootmobielcursussen zijn tot aan corona wel gewoon uitgevoerd. In 2021 is weer een langzame start gemaakt van acties met groepsbijeenkomsten met inachtneming van de toen geldende maatregelen.
Voor wat betreft de pijler infrastructuur zijn er voor maart 2020 (begin corona) nog wel de volgende maatregelen uitgevoerd. In combinatie met groot onderhoud hebben we de gemeentelijke infrastructuur verder ‘Duurzaam Veilig’ ingericht. In Heerenveen en het buitengebied zijn maatregelen uitgevoerd om de verblijfsgebieden (30 en 60 km/uur zones) te completeren. Dit zijn onder meer de 30 km zones van wegen in de wijk De Greiden (Valeriaan, Dotterhof) en de Koningin Julianaweg in Oranjewoud en 60 km zones op de Meskenwier in Akkrum en de 2e Compagnonsweg in Jubbega.
Tot slot hebben we samen met de politie een overzicht opgesteld van de gezamenlijke klachtlocaties voor wat betreft snelheid. Dit betreffen locaties die zowel bij de gemeente als politie zijn gemeld. Op geprioriteerde locaties vindt zo mogelijk handhaving plaats. Aanpak van de verkeersveiligheid op grond van de derde pijler ‘handhaving’ is vaak te onzeker. Dat heeft met de capaciteitsproblemen bij de politie te maken. Borging van structurele handhavingsinzet is daarom gewenst.

Uit cijfermatige informatie blijkt dat het aantal verkeersongevallen in 2020 eerst daalt, waarna het in 2021 en 2022 weer toeneemt. De fietser blijft een kwetsbare verkeersdeelnemer. Het aantal fietsers dat bij een ongeluk ernstig gewond is geraakt, is de afgelopen tien jaar met bijna een derde toegenomen, mede door de toename van het gebruik van E-bikes. Vorig jaar was bijna de helft van de fietsslachtoffers ouder dan 60 jaar. Het blijkt, dat steeds vaker ‘de oudere fietser’ betrokken is bij deze ongevallen. Van de ca. 50.000 inwoners in de gemeente Heerenveen is ruim 28% ouder dan 60 jaar. Bij een toenemend aantal ouderen is ook een toename van het aantal verkeersslachtoffers te verwachten. Daarom zijn we sinds enkele jaren als gemeente aangesloten bij het programma ‘Doortrappen’; een landelijk programma om senioren in heel Nederland meer en veilig te laten fietsen. Ouderen blijven daardoor ook langer mobiel.

Elk jaar wordt er een Actieplan Verkeersveiligheid opgesteld. Zo zal op korte termijn het Actieplan VV 2023 worden opgesteld. Dit plan wordt met de provincie Fryslân afgestemd. Uitvoering van de verkeerseducatie acties vindt plaats door de verkeersveiligheid partners zoals Veilig verkeer

Nederland (VVN) en de Stichting Bevordering Verkeerseducatie (SBV). Overleg met de politie is structureel gewaarborgd door de 3-maandelijkse overleggen in de ‘Werkgroep Verkeer’. Hierin heeft de verkeerscoördinator van het Basisteampolitie Zuid Oost Fryslân zitting. De Werkgroep is gebaat bij een structurele borging van de uitvoering handhaving door de politie. Inzet is dan ook om te verkennen of de goede voorbeelden uit andere regio’s kunnen worden uitgerold, zoals de programma’s Klacht en Knel, waarbij politiemedewerkers van het team Verkeer zijn gekoppeld aan het basisteam en worden ingezet voor handhaving van de klachtlocaties.

2.2 Overlastgevende en verwarde personen

Ook in de afgelopen jaren was het streven dat mensen bij (psychische) ziekte of een beperking langer thuis (blijven) wonen. Dat is ook het toekomstbeeld. Dat is op zichzelf een goede zaak, echter moet er wel draagvlak in de buurt zijn, in de thuissituatie een zekere dwang bij zorg mogelijk zijn en een effectieve escalatiemogelijkheid bij calamiteiten voor handen zijn. Op dit thema zijn in de afgelopen beleidsperiode zowel op landelijk, regionaal als op lokaal niveau diverse stappen gezet. Daarbij spelen de lokale (toegang) en bovenlokale (veiligheidshuis) aanpak een belangrijke rol, ook in ons gemeentelijke veiligheidsbeleid.

Doelstelling

Het verminderen van overlast door verwarde en overlastgevende personen, het vergroten van draagvlak in straat en buurt, snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning.

Cijfermatig overzicht

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Meldingen overlast door verward/overspannen persoon	398	402	321	515	711	384^

Bron: Politiecijfers LCVB Gemeente Heerenveen t/m 15 november 2022

De uitrol van de aanpak 'De Opstapper' is gerealiseerd. Er zijn afspraken gemaakt met Maatschappelijk Opvang partners en er zijn voorzieningen georganiseerd: de opstapper, Kamers met Kansen (4 trajecten), Housing first (4 trajecten) en de Wijk ggd-er. Er zijn prestatieafspraken met corporaties gemaakt over uitstroom beschermd wonen. Er is een convenant 'Weer thuis' vastgesteld. Er wordt aangesloten bij Team zorg en veiligheid in combinatie met de Wijk-ggder, binnen de gemeentelijke organisatie, dé specialist personen met verward gedrag. Lokaal zijn de lijnen kort en dat werkt goed.

Op lokaal niveau hebben we daarnaast de aanpak "Van Beschermd Wonen naar Zelfstandig Wonen" ingezet. Het doel van dit plan van aanpak is het zorgen voor het vergroten van de inclusie binnen de eigen leefomgeving van personen met psychiatrische, psychische of psychosociale problematiek die uitstromen vanuit de intramurale wereld (zachte landing) en het preventief aanpakken van risicofactoren voor verward gedrag door het organiseren van een sluitende aanpak op alle levensgebieden. De sluitende (regie en proces)aanpak heeft betrekking op de onderwerpen: wonen, werk en inkomen, schuldhulpverlening, thuis- en dagondersteuning en sociale contacten

Voor Beschermd Wonen is zo veel mogelijk aangesloten bij de bestaande situatie. Wèl is meer de nadruk gelegd op het trainen van zelfstandigheid van cliënten die binnen een beschermde woonvorm verblijven om daarmee doorstroom naar zelfstandig wonen te bevorderen. De nieuwe werkwijze leidt tot een betere positionering met onze meitinkers als verbinding tussen lokale gemeente en cliënten.

Ook op regionaal niveau werken we met partijen samen aan een zachte landing van mensen die uit beschermd wonen komen. Daarnaast werken we in Friesland met gemeenten en maatschappelijke opvang partners samen in de 'Brede Aanpak Dakloosheid (BAD)'. Dit om dak- en thuisloosheid - en dreiging daarvan – te voorkomen. Deze aanpak is deels ook een vervolg op de 'aanpak van personen met verward gedrag'. Daartoe is het 'Uitstroomconvenant' opgesteld waarbij de convenantpartners samen werken aan maatschappelijk herstel en het vergroten van de participatiemogelijkheden van deze groep uitstromers. De doelstelling van het convenant is het bieden van huisvesting en passende ondersteuning aan de mensen voor wie zelfredzaamheid niet vanzelf gaat. Ook wordt ingezet op een goede samenwerking tussen convenantpartners op de verschillende levensgebieden. Het oog

houden voor de wijk en haar bewoners, en over samenwerken rond moeilijke fases: als er sprake is van terugval, van overlast of andere problemen. Partijen spreken dan naar elkaar uit dat zij zich naar vermogen zullen inspannen om aan deze opgave lokaal en/of regionaal vorm te geven.

Het aantal meldingen van overlast door personen met verward gedrag is in 2020 en 2021 behoorlijk gestegen, waarna het voor het jaar 2022 erop lijkt dat het aantal meldingen weer op het 'normale' niveau van voor 2019 komt te liggen.
De forse toename van het aantal overlastmeldingen heeft verschillende oorzaken. De oorzaken staan enerzijds op zichzelf, anderzijds werken ontwikkelingen op het ene beleidsterrein door op een ander beleidsterrein, zo ook op het beleidsterrein van veiligheid. Zo wordt op grond van het Rijksbeleid ingezet op (meer) ambulante hulpverlening cq behandeling thuis in plaats van behandelen in een klinische setting. Zodoende blijven personen zo veel mogelijk thuis en in de wijken wonen waardoor er een mix komt van de samenstelling van wijken. Dat leidt hier en daar tot botsingen en onbegrip. Daarnaast kent de gemeente Heerenveen relatief veel Beschermde Woonvormen, waarbij veel kwetsbare personen bij elkaar komen. Ook dat zorgt soms voor problemen en onbegrip. In de Beschermde Woonvormen worden niet alleen personen uit de regio opgevangen, maar komen ook steeds en meer personen van buiten de regio, met name vanuit de Randstad. Daarvan is vaak niet de achtergrond bekend. Naast de huisvesting van deze personen in Beschermde Woonvormen, zien we ook dat kwetsbare personen van buiten de regio onderdak vinden bij andere (particuliere) verhuurders (zgn pandjes), meestal zonder begeleiding. Deze personen komen dan pas in beeld bij overlastmeldingen. Dat geldt ook voor andere (alleenstaande) verwarde en overlastgevende personen die niet eerder in beeld zijn bij bijvoorbeeld de eerste lijn hulpverleners. Die zijn dermate bezet dat zij niet altijd zicht hebben op al hun patiënten. De privacywetgeving maakt het ook niet altijd mogelijk om overlastgevende en verwarde personen eerder in beeld te krijgen.
Uit de overlastmeldingen blijkt verder dat een groot deel van de meldingen toe te schrijven is aan een aantal (15 a 20) (bekende) overlastgevende personen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het jaar 2021.
Een andere belangrijke, maar vaak onderbelichte oorzaak is het gevolg van 'hete zomers'. Gebleken is dat een groot aantal (alleenstaande) ouderen te weinig vocht tot zich nemen bij warm weer, en daardoor ontregeld en verward raken. In de hete zomer van 2022 hebben we veel meldingen hiervan gehad. Ook hebben we het gevoel dat het middelengebruik is toegenomen met als gevolg meer overlastmeldingen. Tot slot is tijdens de coronapandemie het aantal overlastmeldingen toegenomen door de gevolgen van de coronamaatregelen, waarbij mensen minder contact met elkaar hadden, mensen vereenzaamden, daardoor 'uit de zorg' zijn gegaan of zijn geraakt en wat tot verward en vreemd gedrag heeft geleid. De 'stand van zaken in de wereld', grote gebeurtenissen (bijvoorbeeld de oorlog) kent vaak zijn weerslag op mensen die enigszins paranoïde in het leven staan.

Overlastgevende personen en verwarde personen blijven zowel landelijk, regionaal als lokaal onze aandacht vragen. Onze lokale aanpak 'staat' en we zullen verdere invulling geven aan bestaand beleid door het convenant 'Weer Thuis' uit te rollen, door de uitstroom Beschermd Wonen en Maatschappelijk Opvang te bevorderen, en we starten met de pilotproject Wijk GGD Jongvolwassenen. We doen een verkenning naar de EPA (Ernstige Psychische Aandoeningen) en we ontwikkelen een nieuwe woonvisie en een nieuwe visie op wonen en zorg.

We blijven verder inzetten op preventie (voorkomen overlast) en op een sluitende aanpak in de keten. Het accent daarbij ligt de komende jaren op de gezamenlijke aanpak van overlastgevende personen. Daarbij werken we met de persoonsgerichte aanpak en de aanpak ter voorkoming van escalatie (AVE). Vanuit het perspectief van openbare orde en veiligheid is tijdige opschaling vanuit de toegang cruciaal. We borgen daarom de structuur zoals deze in de afgelopen jaren is opgezet.
Gelet op het huidige rijksbeleid is het duidelijk dat de ambulantisering zal blijven voortduren. Wij blijven daarom inzetten op het zorgen voor 'een zachte landing' door te zorgen voor zelfstandige

woonruimte met de nodige ondersteuning op het gebied van werk, inkomen, schuldhulpverlening en ondersteuning. Daarbij is samenwerking met de overige van belang zijnde beleidsvelden cruciaal, want dan alleen krijg je de keten gesloten. Op deze manier zorgen we ervoor dat eenieder mee kan doen in onze samenleving en dat het rustig blijft in onze buurten/dorpen.

We blijven daarnaast participeren in regionale ontwikkelingen om te zorgen dat we een passend aanbod creëren en behouden voor de doelgroep. We willen de samenwerking in bovenlokale overleggen in de provincie verbeteren door de vele en verschillende overlegvormen en organisatiestructuren overzichtelijker te maken en beter af te stemmen.

2.3 Jeugd en veiligheid
Dit thema heeft betrekking op overlast veroorzaakt door jongeren, vaak in groepsverband. De overlast uit zich vaak in verschillende vormen, zoals het veroorzaken van geluidsoverlast, vertonen van intimiderend gedrag, vervuilen van de omgeving of het plegen van vernielingen. Overlast door jeugd is een periodiek terugkerend fenomeen, ondanks de fluctuerende registraties.

Doelstelling
Het voorkomen en verminderen van het aantal incidenten en overlastgevende meldingen, het positief beïnvloeden van de groepsdynamiek, het bieden van (toekomst)perspectief aan jongeren, het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en onder de jongeren zelf.

Cijfermatig overzicht

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Overlastmeldingen jeugd	269	221	311	510	537	343^

Bron: Politiecijfers LCVB Gemeente Heerenveen t/m 15 november 2022

Het zogenoemde 7 stappenmodel is geïntegreerd binnen de reguliere ketenaanpak. Onder regie van de gemeente is gewerkt aan het in beeld brengen van jeugdgroepen en het positief beïnvloeden van de groepsdynamiek. Het centercourt is het structurele overleg waarbinnen de partners (gemeente, politie en jongerenwerk en VNN) elkaar treffen en concrete afspraken maken over de aanpak van een bepaalde groep. We zien voor de scholen ook een rol weggelegd en hebben die bij de overleggen betrokken.

Deze aanpak werkt op zich prima; door de korte lijnen tussen gemeente, jongerenwerk, politie, scholen, en VNN kunnen zaken snel worden opgemerkt en opgepakt. De verschillende partijen zoeken elkaar op of zien elkaar tijdens werkzaamheden. In het proces van een groepsaanpak moeten er verschillende acties worden ondernomen om desbetreffende groep positief te versterken. Door elkaar in onze positie te versterken, kan het resultaat groter zijn.

Zowel in 2020 als in 2021 is het aantal overlastmeldingen jeugd ten opzichte van 2019 verder gestegen. Dit hoge aantal heeft te maken met de coronapandemie en de daaraan gekoppelde, en soms vergaande, beperkende maatregelen, zoals de avondklok. Voor de jeugd was er minder te doen en uit verveling zijn ze meer gaan rondhangen. Dat is ook het landelijk beeld van het effect van de coronamaatregelen. In 2022 zien we uit de 8-maandenrapportage van de politie dat het aantal meldingen weer dalen meer in de richting van het aantal van 2019.
De integrale aanpak op de twee overlastgevende jeugdgroepen, die verantwoordelijk waren voor het merendeel van de overlastmeldingen, zijn succesvol afgerond. Door het uitreiken van waarschuwingsbrieven, gesprekken met zowel de jongeren als hun ouders/verzorgers, is de overlast door deze jongeren teruggebracht.

De reguliere ketenaanpak functioneert naar behoren en zullen we voortzetten. Ook zetten we de integrale aanpak met het 7-stappenmodel op overlastgevende jeugdgroepen voort en versterken we deze integrale aanpak door o.a. inzet van onze boa’s. Daarbij zullen wij ook meer aandacht hebben voor de persoonsgerichte aanpak. Sinds augustus 2021 werken wij daarnaast samen met Halt in de jeugdaanpak. We zien in Halt een toegevoegde waarde als het gaat om de korte lijnen ten aanzien van de Halt straf, als het gaat om de leerplicht en om de thuisbezoeken van Halt. Tot slot hebben we door wijzigingen in privacywetgeving de bijbehorende convenanten geactualiseerd en deze zullen door de samenwerkingspartners binnenkort worden ondertekend.

2.4 Achter de voordeur

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ketenaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. De lokale aanpak is gericht op een integrale visie van preventie tot hulpverlening met een focus op vroegsignalering. Vanuit het veiligheidsveld wordt een repressieve bijdrage geleverd indien nodig, zoals het uitvoeren van de wet tijdelijk huisverbod, waarna direct de verbinding met het sociaal domein wordt gezocht om recidive te voorkomen.

Doelstelling

Het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling (veilig opgroeien) door tijdige signalering en een integrale aanpak van preventie tot nazorg.

Cijfermatig overzicht

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
*Huiselijke twist**	28	32	33	-	-	-
*Huiselijk geweld***	203	141	151	121	127	97^
Huisverboden	10	3	3	5	6	4^

Bron: Politiecijfers LCVB Gemeente Heerenveen t/m 15 november 2022

*De term huiselijk twist ziet enkel op meldingen van 'burengerucht' en wordt door de politie niet meer op deze manier geregistreerd.

**De term huiselijk geweld omvat alle incidenten rondom huiselijk geweld en wordt om die reden opgenomen in dit overzicht.

Op 19 november 2019 is het lokale actieprogramma 2019-2020 'geweld hoort nergens thuis' vastgesteld. Het actieprogramma kent drie actielijnen: eerder en beter in beeld, stoppen en duurzaam oplossen en aandacht voor specifieke groepen. Dit programma, dat tot en met 2020 liep, is, na vertraging door corona, inmiddels geëvalueerd. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat tal van doelen onvoldoende zijn gerealiseerd. Er is sprake van versnippering van activiteiten en doelstellingen op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau. Ook is in deze evaluatie geconstateerd dat er op dit moment onvoldoende invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichtingen en de regionale afspraken.

Aan de verplichtingen van de Friese Aanpak Huiselijk Geweld (hierna: FAHG) wordt, als het gaat om jeugd, voldaan en dit zal het komende jaar onverminderd doorgaan. Ook wordt het komende jaar ingezet op het voldoen aan de verplichtingen in het Besluit Meldcode.
De FAHG-aanpak is ook van toepassing voor volwassenen. Dit vergt een structurele uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit bij het team Zorg- en Veiligheid om de rol van casusregiehouder in te vullen. Op dit moment is niet duidelijk of hiervoor middelen ter beschikking worden gesteld.

Het terugdringen van huiselijk geweld blijft een lastige opgave en het blijft lastig om landelijk hierin het verschil te maken. Als we kijken naar de politiemeldingen dan zien we wel een afname van het aantal meldingen van huiselijk geweld. Vanuit team veiligheid voeren wij de Wet tijdelijk huisverbod onverminderd uit. Daarnaast participeren wij in casuïstiek dan wel hebben wij regie bij incidenten waarbij sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

2.5 Inbraakpreventie

Woninginbraken vallen onder de zogenaamde high-impact crimes. Het gaat hier om een vorm van criminaliteit die een grote impact heeft op de slachtoffers, maar ook op de directe omgeving. Het veiligheidsgevoel van onze inwoners kan aangetast worden na een woninginbraak. De gemeente Heerenveen heeft zich in de afgelopen jaren dan ook blijvend ingezet om het aantal woninginbraken te verminderen.

Doelstelling

Het verminderen van het aantal woninginbraken en het vergroten van eigen preventiemaatregelen van inwoners.

Cijfermatig overzicht

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
1e kwartaal	27	22	24	25	6	-
2e kwartaal	16	11	13	34	9	-
3e kwartaal	37	13	18	26	16	-
4e kwartaal	31	22	54	32	20	-
Totaal	111	68	109	117	51	65^

Bron: Politiecijfers LCVB Gemeente Heerenveen t/m 15 november 2022

De afgelopen jaren hebben we samen met de politie meerdere preventieve acties (o.a. communicatie met tips hoe inbraak te voorkomen) gedaan in combinatie met repressieve acties (toezicht/ANPR). Dit hebben we zowel gedaan in oktober (de Donkere Dagen) als in de maand februari en voorafgaand aan de zomervakanties. Deze acties zijn meer going concern geworden. Door corona konden bepaalde activiteiten, zoals preventieavonden en de preventietruck in de wijken niet worden ingezet. Daar waar nodig starten we een persoonsgerichte aanpak op rondom veelplegers van onder andere woninginbraken.

In 2019 was er sprake van een forse stijging van het aantal woninginbraken, waarna in 2021 en 2022 sprake is van een behoorlijke daling. Dit heeft deels te maken met de coronaperiode, waarin de mensen door de diverse maatregelen meer thuis waren en zodoende minder gelegenheid was om (ongezien) in te kunnen breken in woningen, schuren of tuinhuisjes.
Na de succesvolle bewustwordingssessies zien we dat onze inwoners ook zelf meer maatregelen treffen. Op onze website bieden wij naast tips om inbraken te voorkomen een overzicht waar WhatsApp buurtpreventiegroepen (WABP) actief zijn en hoe je je hierbij kunt aanmelden. Als team veiligheid zijn we hierop goed aangehaakt. Tot slot hebben wij de afgelopen jaren meerdere preventieve (flyer) acties in buurten gedaan om inwoners meer bewuster te maken van de ‘’Donkere Dagen’’. We hebben de aanpak van woninginbraken geïntegreerd binnen onze reguliere processen. Hiermee hebben we de structurele aandacht geborgd voor dit veiligheidsthema. We zetten niet meer in op algemene preventie acties, en kunnen we ons daardoor meer richten op lokaal maatwerk, door bijvoorbeeld bij een inbraakgolf, actief te communiceren naar de betreffende buurt/wijk.

2.6 Ondermijnende criminaliteit

De gemeente Heerenveen heeft zichzelf in 2017 de opdracht gegeven om inzicht te krijgen in de problemen en knelpunten op het gebied van georganiseerde criminaliteit. Daarbij wilde de gemeente in samenwerking met de betrokken partijen maatregelen formuleren en prioriteiten aanbrengen en een goede inzet van de betrokken partijen waarborgen.
Om de eigen informatiepositie (en die van de belangrijkste partners) op dit thema nog verder te versterken heeft het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (hierna: RIEC) voor onze gemeente in 2018 een geografisch ondermijningsbeeld[3] opgesteld.
Op basis van dit beeld heeft de Driehoek Zuidoost Fryslan een plan van aanpak opgesteld en is het lokale uitvoeringsprogramma ondermijning in 2019 vastgesteld en vertaald naar een lokaal uitvoeringsplan. Er is een lokaal informatieoverleg (LIO) ingericht waar casuïstiek en nieuwe signalen gemeente breed en met politie worden besproken. Hierdoor weten collega's elkaar makkelijker te vinden en worden signalen gedeeld. Het thema ondermijning is daarnaast ingebed in een tactisch veiligheidsoverleg van gemeente en politie.

De afgelopen jaren is ingezet op informatie- en bewustwordingssessies voor collega's. Er zijn integrale controles uitgevoerd in samenwerking met het RIEC, de belastingdienst en politie op diverse terreinen. Ook is er voorlichting gegeven aan agrariërs en zijn middelbare scholen bezocht. Daarnaast zijn zowel collega's als inwoners van de gemeente Heerenveen geïnformeerd over de herkenning en gevaren van ondermijning op de gebieden van cocaïnehandel, hennepteelt en synthetische drugs. Tevens is er een bijdrage geleverd aan een reeds lopende casus in RIEC verband (andere gemeente, politie, belastingdienst en OM). Deze casus is succesvol afgerond door een goede integrale samenwerking. Tot slot heeft de burgemeester diverse kamers, woningen en bedrijfspanden tijdelijk gesloten op basis van de Opiumwet.

In 2021 heeft het RIEC een weerbaarheid scan van onze gemeente uitgevoerd. Deze scan maakt inzichtelijk in welke mate collega's zich bewust zijn van het bestaand van ondermijning en waarin en hoe de gemeentelijke organisatie weerstand kan bieden tegen vormen van ondermijning. Naar aanleiding hiervan zijn nieuwe bewustwordingssessies georganiseerd voor collega's en wordt gewerkt aan een actualisatie van het BIBOB-beleid.

Ondermijnende criminaliteit is opgenomen als speerpunt binnen de landelijke veiligheidsagenda en ook in het regionaal beleidsplan veiligheid. De komende jaren zal dit thema op verschillende niveaus aandacht blijven vragen van de belangrijkste ketenpartners. Dit thema is steeds belangrijker maar ook tijdrovender geworden. De gemeente heeft daarbij steeds meer bevoegdheden hierin om ondermijning tegen te gaan.

[3] Dit beeld geeft zicht op vormen van ondermijnende criminaliteit die voorkomen binnen onze gemeentegrenzen, maar ook zicht op witte vlekken en concrete signalen.

3. Lopende ontwikkelingen

Naast de speerpunten in de voorgaande paragraaf zijn er in het actieprogramma, behorend bij het integraal veiligheidsplan, een drietal lopende doelstellingen benoemd. De doelstelling voor wat betreft de evenementenveiligheid is gerealiseerd. Voor voetbalveiligheid zullen ten aanzien van de persoonsgebonden aanpak van overlastgevende voetbalsupporters nog stappen gezet moeten worden. Wat betreft verharding in de samenleving wordt de casuïstiek opgepakt en is daarmee in de uitvoering zichtbaar. Tevens heeft de coronapandemie effect gehad op de werkzaamheden van het team veiligheid.

3.1 Evenementenveiligheid

De in 2017 gestarte professionaliseringsslag van evenementen en vergunningverlening in Heerenveen heeft geresulteerd in een kwaliteitsverbetering zowel ten aanzien van het proces (efficiëntie) als ten aanzien van de inhoudelijke vergunningverlening (vergroten van de veiligheid). Het veiligheidsniveau rondom evenementen is vergroot en het proces om een evenementenvergunning aan te vragen is efficiënter ingeregeld. We werken met standaard draaiboeken en vereenvoudigde aanvraagformulieren. We faciliteren en denken mee met de aanvragers.
Daarnaast draait een integraal veiligheidsteam[4] mee bij de grootste evenementen in Heerenveen. Ook crowdmanagement maakt regulier onderdeel uit van de kijk op evenementenveiligheid, waarbij medewerkers specifiek getraind zijn om de kennis hierover toe te passen op de lokale situatie.
Al deze stappen zijn geborgd binnen de reguliere processen. Hierdoor zijn we als gemeente goed in positie en bevordert het de samenwerking met organisatoren, hulpdiensten en partners.
Dit alles draagt bij aan onze hoofddoel: met meer vreugde, meer veiligheid, en minder verstoring evenementen laten plaatsvinden in de gemeente Heerenveen.

3.2 Voetbalveiligheid

Heerenveen is een BVO (Betaald Voetbal Organisatie) gemeente, waarbij landelijk is bepaald dat BVO-gemeenten de regierol hebben. Dit betekent dat er voor veiligheid een reguliere taak is weggelegd om betaald voetbal in een plezierige, sportieve en veilige omgeving te laten plaatsvinden voor eenieder.
We doen dit niet alleen, maar we doen dit samen met de betrokken partijen, zoals sc Heerenveen, de supportersvereniging, de politie en het Openbaar Ministerie. We staan daar goed mee in contact. We hebben wekelijkse evaluatie en overlegmomenten en indien nodig ook buiten deze vaste overlegmomenten om. Hierdoor ontstaat een goede voorbereiding en evaluatie van de wedstrijden van sc Heerenveen en kunnen wij door onderlinge gegevensdeling adequaat bestuurlijk optreden indien dit nodig is.
Bij voetbalwedstrijden met een verhoogd risiconiveau draait een integraal veiligheidsteam mee, net zoals bij de grootste evenementen van Heerenveen, waardoor de veiligheid tijdens de wedstrijd gemonitord wordt en tijdig geacteerd kan worden als de situatie daar om vraagt.

In het afgelopen voetbalseizoen zijn 27 stadionomgevingsverboden opgelegd. In de afgelopen 7 jaar is dit nog nooit zo hoog geweest. Toch kennen wij vergeleken met de rest van Nederland weinig grote incidenten in relatie tot voetbal. We hebben door onze goede samenwerking en afspraken met de betrokken partijen een goede basis voor het versterken van ons beleid en aanpak. We blijven ons inzetten om enerzijds de normalisatie te bevorderen, zodat voetbalwedstrijden in een feestelijke (gastvrije) en veilige sfeer plaatvinden. Anderzijds pakken we overlast gevend en/of crimineel gedrag rondom het betaalde voetbal – wat normalisatie in de weg staat – gericht aan.

[4] Een team dat in gezamenlijkheid de veiligheid op en rondom het evenemententerrein monitort en bijstuurt daar waar nodig. Dit team wordt voorgezet door de gemeente. Daarnaast nemen ook de organisator, beveiliging, politie en EHBO deel. Brandweer en GHOR kunnen op afroep aanschuiven.

In het seizoen 2016-2017 is in samenwerking met ketenpartners gestart met de 'persoonsgerichte aanpak'. De aanpak is vormgegeven via de methodiek "straatcontact" en gaat over groepsdynamische processen en persoonsgerichte interventies. Deze aanpak is in 2018 uitgebreid met een pilot adviseur wederhoor. Hierbij krijgen supporters de mogelijkheid om met een onafhankelijke, neutrale adviseur te gaan praten bij misdragingen buiten het stadion. De inzet van de adviseur wederhoor is gericht op een positieve gedragsbeïnvloeding. Het advies van de adviseur betrekt de burgemeester bij het nemen van eventuele bestuursrechtelijke maatregelen. Deze pilot is vanwege het succes verlengd tot augustus 2020.
Als gevolg van Corona en andere, extern gelegen factoren, is de persoonsgebonden aanpak tot op heden niet geëvalueerd. Wel is er mede als gevolg van Corona en de opkomst van de nieuwe jonge groepen, een toename te zien in voetbal gerelateerde incidenten. Hierbij is het onderdeel adviseur wederhoor verder verfijnd en toegepast. In het 4e kwartaal van dit jaar zal de PGA, inclusief het instrument adviseur wederhoor, met alle voetbalketenpartners worden geëvalueerd en geactualiseerd.

Ondanks het coronajaar 2020 hebben de festiviteiten rondom het 100-jarig bestaan wel doorgang gevonden en ook de werkzaamheden aan de op- en afritten van de A32 zijn gestart. In het voorjaar van 2023 wordt er gestart met de 2e fase waarbij er wordt gewerkt om het centrum van Heerenveen beter bereikbaar te maken vanaf de snelweg A32. Dit zal consequenties hebben voor de snelwegafslag naar Oranjewoud en omliggende wegen die vlakbij het Abe Lenstra stadion liggen.

3.3 Verharding in de samenleving: preventie polarisatie en radicalisering
Dit onderwerp richt zich zowel op individuen met extremer wordende gedachten of gedragingen, maar ook op sterker wordende tegenstellingen tussen groepen. Denk aan de zwarte pieten discussie, de gele hesjes beweging, Covid-19, de stikstofdiscussie/boerenprotesten.
Voornoemde ontwikkeling is ook zichtbaar in onze gemeente. In 2019 was er nog sprake van 3 demonstraties waar dat in 2020 en 2021 respectievelijk 11 en 12 demonstraties waren. Hierbij zijn de meeste demonstraties van bijvoorbeeld tegenstanders van de coronamaatregelen en de zwarte pieten discussie vreedzaam verlopen. Met betrekking tot de boerenacties zien we een verharding richting de overheid. Zo zijn bij de boerenprotesten op het IBF-terrein door de politie niet alleen traangas ingezet, maar voelde de politie zich genoodzaakt tot vuurwapengebruik. Daarnaast zijn er in die periode meerdere noodbevelen uitgevaardigd. Tot slot is er een tendens zichtbaar dat gerichte demonstraties soms een voedingsbodem is voor zogenaamde beroepsdemonstranten waardoor de dynamiek veranderd. Deze ontwikkelingen brengen extra werkzaamheden met zich mee voor het team veiligheid. Wij blijven het daarbij belangrijk vinden om in te zetten op de verbinding met de lokale gemeenschap. Concrete voorbeelden hiervan zijn het goede contact met de voorzitter LTO Noord en het bestuur van de Lidl tijdens de boerenprotesten. Ook tijdens de Covid-demonstraties stonden wij in goed persoonlijk contact met de organisatoren en konden wij hierdoor goede afspraken met elkaar maken.

Voor wat betreft radicalisering en extremisme heeft de gemeente Heerenveen in 2019 ingestemd met het Convenant wat voor Noord-Nederland geldt. Dit convenant maakt het mogelijk om gegevens te delen met de betrokken partijen bij de aanpak van radicalisering en extremisme. In onze gemeente is echter nog geen casuïstiek geweest die conform dit convenant door de weegploeg is beoordeeld.

3.4 Coronapandemie

In de tijd van de coronapandemie hebben de coronamaatregelen een grote invloed gehad op de taken en werkzaamheden van het team Veiligheid. Zo moest het team door de (vergaande) coronamaatregelen, het daarvan inschatten van de effecten op de horeca, en het handhaven van die coronamaatregelen intensiever werken aan een veilige horeca. Concreet betekende dit meer overleggen en meer afstemming tussen alle betrokken partijen. De effecten van de langdurige pandemie en bijbehorende maatregelen lieten zich duidelijk in de horeca merken. Dit was ook het landelijk beeld. Door het voor een lange periode niet kunnen uitgaan in de horeca, was er, toen het eenmaal allemaal 'weer kon', sprake van de zogenoemde 'knaldrang' door jongeren. Dit uitte zich in meer alcohol- en drugsgebruik in de horeca met de daarbij behorende (gewelds)incidenten. Uit gesprekken met horeca, politie en VNN blijkt de toename van de incidenten vooral in het eerste jaar na de laatste maatregelen.

De opvang van vluchtelingen heeft vooral in het begin (februari) veel invloed gehad op het werk van het team Veiligheid. Voor een goed verloop van de opvang is naast een regiegroep Oekraïne ook een gemeentelijk beleidsteam Oekraïne opgericht, die tweewekelijkse respectievelijk wekelijks met elkaar overlegden. Met name in de eerste twee maanden na de start van deze werkgroepen, heeft het veel tijd gekost om een crisisnoodopvang te openen in de Hoekstrahal. Daarna heeft ook de opvang van COA-vluchtelingen in de maanden daarna veel ingezet gevraagd van het team Veiligheid. Deze inzet was onvoorzien waardoor andere werkzaamheden zijn blijven liggen. Vanaf ongeveer de zomervakantie heeft een projectgroep de werkzaamheden met betrekking tot de opvang van vluchtelingen overgenomen en adviseert het team alleen nog in veiligheidszaken.

4. Ontwikkelopdrachten

Bij het vaststellen van het integraal veiligheidsplan 2017-2022 waren op meerdere veiligheidsthema's ontwikkelingen gaande, waarvan de impact niet volledig te voorzien was. Het thema ondermijnende criminaliteit was één van deze thema's. Dit thema is als 6e prioriteit in het IVP opgenomen en besproken in hoofdstuk 2.6. Het andere thema was de inzet van gemeentebrede boa's, welke hieronder wordt behandeld.

4.1 Inzet van gemeentebrede boa's: integraal inzetten

De gemeenteraad heeft vanaf 2018 structureel geld beschikbaar gesteld voor de aanstelling van buitengewoon opsporingsambtenaren. Sinds augustus 2019 zijn er twee buitengewoon opsporingsambtenaren leefbaarheid actief binnen de gemeente Heerenveen. De eerdere boa op het gebied van illegale afvaldumping en hondenpoep is inmiddels geïntegreerd binnen dit team, waardoor het team een omvang heeft van 3,0 fte. De boa's op het gebied van parkeerbeheer worden nog ingehuurd van een externe partij.

De gemeente Heerenveen heeft zichzelf, na de start met de boa's leefbaarheid, de ambitie gesteld om te komen tot één team van boa's die integraal ingezet kunnen worden. Dit team moet gaan zorgdragen voor een leefbare en veiligheid omgeving. In de afgelopen jaren is gewerkt op een verdere harmonisatie van taken en uniformiteit in aansturing en coördinatie om op die manier een positieve bijdrage te leveren aan een veilig en leefbaar Heerenveen.

Sinds november 2021 worden boa's niet meer ingehuurd bij diverse externe organisaties, maar hebben we boa's in vaste dienst genomen. Naast de aanstelling van de boa's is er ook een boa-coördinator in de vaste formatie opgenomen en zijn er door de raad incidentele middelen beschikbaar gesteld voor juridische administratieve ondersteuner van de dagelijkse werkzaamheden. Door met vaste personen te werken wordt de kwaliteit van het handhavingswerk vergroot. Kennis en expertise kunnen we borgen, mede door de intrede van BRS en TRS (Boa Registratie Systeem / Toezicht Registratie Systeem). Doordat de boa's nu steeds actiever worden in de openbare ruimte en onze inwoners de handhavers steeds beter weten te vinden, komen ook veel uiteenlopende verzoeken binnen. Deze kunnen alleen niet allemaal binnen de huidige formatie opgepakt worden en dus prioriteren we onze werkzaamheden.

5. Going concern werkzaamheden

Naast de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan en de daarbij horende uitvoering van acties heeft het team Veiligheid een groot deel van de tijd zich bezig moeten houden met de going concern werkzaamheden.
Naast advisering van het bestuur op verschillende veiligheidsterreinen, verschillende bestuurlijke veiligheidsoverleggen (Driehoek, RPBO, Veiligheidshuis) en incidenten (advisering over inzet burgemeestersbevoegdheden, adviseren rondom BIJ), heeft het team ook (proces) regie gevoerd op thema's als mensenhandel/prostitutie, brandveiligheid en veilig uitgaan.

Het thema veilig uitgaan heeft i.v.m. het opnieuw opengaan van de horeca vlak na de coronapandemie, meer inzet en aandacht gevraagd van het team. Er was sprake van een toename van incidenten, door dat men, en met name jongeren, 'opnieuw moesten wennen aan uitgaan in de horeca' en soms de grenzen helemaal 'los' lieten gaan, zoals hiervoor in hoofdstuk 3.4 weergegeven. Ook heeft het bevorderen van de samenwerking met de ketenpartners horeca veel aandacht gevraagd.

Het opleggen van (meer) stadionomgevingsverboden en het opleggen van tijdelijke gebiedsontzeggingen in verband met nieuw beleid in de horeca heeft ook meer tijd en inzet gevraagd van het team Veiligheid. Het opleggen van de verboden vereist naast een goede (juridische) onderbouwing, overleg en afstemming met partners, advisering en voorleggen aan de burgemeester, en op juiste wijze uitreiken van de verboden aan betrokkenen. Dit zijn, alles bij elkaar, veelal tijdrovende werkzaamheden.

Tot slot heeft het team meer tijd en aandacht moeten besteden aan de crisisorganisatie vanwege achterstanden op dit thema.

6. Conclusie terugblik IVP 2017-2022

Binnen het IVP 2017-2022 hebben zes onderwerpen prioriteit gehad: verkeersveiligheid, overlastgevende en verwarde personen, jeugd, huiselijk geweld, woninginbraken en als zesde prioriteit is ondermijnende criminaliteit toegevoegd.

Op de thema's evenementenveiligheid en voetbalveiligheid zijn de doelstellingen behaald. Deze onderwerpen zullen daarom niet opnieuw worden geprioriteerd. Om de bereikte resultaten vast te houden maken deze onderwerpen vanaf nu onderdeel uit van de reguliere aanpak. Dit houdt in dat de inzet hierop wordt gecontinueerd. Ook de thema's verkeersveiligheid en inbraakpreventie zullen niet opnieuw opgenomen als prioriteit. Deze thema's vallen onder de reguliere monitoring en er wordt op ingezet indien nodig.

De prioriteiten overlastgevende en verwarde personen, jeugd en huiselijk geweld, waarbij het gaat om zorg en veiligheid en waarbij de persoonsgerichte aanpak het fundament is zullen blijvend aandacht en inzet moeten hebben van het team Veiligheid. Dat geldt eveneens voor het thema ondermijning. Als overheid wil je geen criminele activiteiten faciliteren en wil je alleen zakendoen met integere partijen.

Tot slot moge het duidelijk zijn dat de coronapandemie impact heeft gehad op ons allemaal. De wereldwijde pandemie heeft geleid tot ongekende maatschappelijke en economische omstandigheden. Dit raakte diverse beleidsterreinen van onze organisatie, en zeker ook het veiligheidsterrein. De uitvoering en handhaving van de coronamaatregelen, de oorlog in Oekraïne die een grote stroom vluchtelingen op gang heeft gebracht en de hevige boerenprotesten, hebben behoorlijk beslag gelegd op de beschikbare capaciteit van het team Veiligheid. De werkzaamheden van het team wat voorheen meer risico gestuurd waren, zijn in de afgelopen jaren meer crisis gestuurd geweest.

Vooruitblik

Uit de Veiligheidsanalyse kan worden opgemaakt welke opgaven er op Heerenveen af zullen komen. Dat zullen er altijd meer zijn dan dat we met onze capaciteit aan kunnen. We zullen dus moeten prioriteren. We kijken daarbij uiteraard welke thema's er lokaal voor Heerenveen spelen. Daar zullen we ons voor inzetten. Belangrijke ketenpartners zoals politie en OM hebben zich gecommitteerd aan het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland. Door aansluiting te zoeken bij de regionale prioriteiten weten we dat politie en OM zich hiervoor willen inzetten. Bovendien worden op deze thema's ook aanpakken ontwikkeld en zijn best practices beschikbaar, zodat we effectiever kunnen werken in de aanpak. Een ontwikkeling waar we onze inzet op zullen moeten (blijven) doen is de 'onzichtbare' criminaliteit, zoals ondermijning en digitale veiligheid (cybercrime).

Integrale Veiligheidsanalyse gemeente Heerenveen

Rapportage t.b.v. prioritering voor IVP 2023-2026 gemeente Heerenveen

Inhoudsopgave

Inleiding **p. 3**

1. Veiligheidsveld 1: *Veilige woon- en leefomgeving* **p. 4**
Veiligheidsproblematiek: beeld, hoofdlijn, aandachtspunten, mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 1

2. Veiligheidsveld 2: *Bedrijvigheid en veiligheid* **p. 5**
Veiligheidsproblematiek: beeld, hoofdlijn, aandachtspunten, mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 2

3. Veiligheidsveld 3: *Jeugd en veiligheid* **p. 6**
Veiligheidsproblematiek: beeld, hoofdlijn, aandachtspunten, mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 3

4. Veiligheidsveld 4: *Fysieke veiligheid* **p. 6**
Veiligheidsproblematiek: beeld, hoofdlijn, aandachtspunten, mogelijke prioriteiten veiligheidsveld 4

5. Veiligheidsveld 5: *Integriteit en veiligheid* **p. 7**
Veiligheidsproblematiek: beeld, hoofdlijn, aandachtspunten, mogelijke prioriteiten veiligheidsveld

6. Prioriteiten en overige strategische thema's voor het nieuwe IVP **p. 8**

Samenvatting **p. 10**

Inleiding
Deze rapportage bevat de uitkomsten van de veiligheidsanalyse ter voorbereiding van het nieuwe Integrale Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 van de gemeente Heerenveen. Deze vormt de basis voor de selectie van prioriteiten en overige thema's voor het nieuwe IVP. In deze veiligheidsanalyse is het huidige lokale veiligheidsbeeld geanalyseerd. Daarnaast zijn de aandachtspunten en de ontwikkelingen die op de gemeente afkomen beschreven.
Veiligheidsrisico's kunnen naast lokale problematiek ook regionale oorzaken hebben. Daarom wordt in deze Veiligheidsanalyse ook aandacht besteed aan de regionale problematiek zoals vastgesteld in het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020-2023, Noord-Nederland, Eenheid Zuid Oost Fryslân. Het resultaat is een integraal tot stand gekomen lokaal veiligheidsbeeld, waarin rekening wordt gehouden met landelijke en regionale ontwikkelingen.

Het nieuwe IVP is aan de hand van de VNG-methode Kernbeleid Veiligheid voorbereid. In de interviews die zijn gehouden met de belangrijkste kernpartners veiligheid, politie en OM, en die met collega's van aanpalende terreinen zorg, wijkaanpak, maar ook met andere ketenpartners, zoals het jongerenwerk, is aan de hand van deze methode informatie opgehaald. Leidend in dit Kernbeleid Veiligheid is de benadering van integrale veiligheid aan de hand van vijf veiligheidsvelden: (1) Veilige woon- en leefomgeving, (2) Bedrijvigheid en veiligheid, (3) Jeugd en veiligheid, (4) Fysieke veiligheid en (5) Integriteit en veiligheid. Deze velden vormen de vijf hoofdstukken van deze rapportage.

De veiligheidsthema's zijn als volgt opgebouwd:
- Korte uitleg van het veiligheidsthema.
- Veiligheidsproblematiek: cijfermatig beeld, indien aanwezig (Politiecijfers, Veiligheidsmonitor en overig cijfermatig materiaal).
- Huidige veiligheidsproblematiek: hoofdlijn op basis van de cijfers indien aanwezig, kwalitatieve verdieping door interne en externe professionals en experts, en bevindingen van de gemeentelijke werkgroep Integrale Veiligheid.
- Uit bovenstaande voortvloeiende algemene en specifieke aandachtspunten.

Toepassing Kernbeleid Veiligheid
De VNG-methode Kernbeleid Veiligheid is als basis gebruikt voor het opstellen van de veiligheidsanalyse en het nieuwe IVP. Gebleken is dat nog niet alle veiligheidsvelden en –thema's even volledig in beeld zijn en dus uitgebreid geanalyseerd konden worden. Ook speelt mee dat de gemeente Heerenveen een relatief veilige gemeente is, waardoor niet alle problematiek aan de orde is die voor andere gemeenten wel spelen. Door deze opzet, en afstemming met de ambtelijke werkgroep, monitoring en veiligheidsdiscussie met ketenpartners en de uitkomsten van de integrale veiligheidsmonitor, is de verwachting dat deze rapportage de komende jaren zal uitgroeien tot een vollediger veiligheidsbeeld.

In hoofdstuk 1 tot en met 5 worden de vijf veiligheidsvelden uitgewerkt. Per veiligheidsveld worden behandeld:
a. de kenmerken van het veiligheidsbeeld op basis van beschikbare cijfers; dit betreft hoofdzakelijk politiecijfers en resultaten van de integrale veiligheidsmonitor (inwoners-enquête);
b. hoofdlijnen en aandachtspunten in het veiligheids- en risicobeeld, op basis van zowel de cijfermatige analyse als kwalitatieve verdieping/oordelen van professionals/experts;
c. accenten en aandachtspunten in de 'lopende' aanpak;
d. landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen;
e. mogelijke prioriteiten voor het nieuwe IVP op basis van a t/m d.

In hoofdstuk 6 wordt de overall-conclusie getrokken: welke prioriteiten zijn aan te bevelen voor het nieuwe IVP? Op welke gronden? Welke overige veiligheidsthema's (met een going concern-karakter) dienen in het IVP te worden opgenomen?

1. Veiligheidsveld 1: *Veilige woon- en leefomgeving*

In dit veiligheidsveld staan de veiligheid en leefbaarheid in de 'alledaagse woon- en leefomgeving', in de wijk, de buurt en de straat centraal. Hoofdthema's zijn sociale kwaliteit, fysieke kwaliteit, objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid.

In 2021 waren er 711 incidenten van overlast door verwarde personen. Dit is fors meer dan in het jaar 2018 waar toen het aantal meldingen 402 bedroegen. Uit de 8-maandenrapportage van de politie is het aantal meldingen voor 2022 tot nu toe (15 november 2022) 384 meldingen. Het lijkt er dus op dat het aantal meldingen van overlast door verwarde personen weer op het 'normale' niveau van voor 2019 komt te liggen.
Het aantal incidenten van overlast door personen met verward gedrag kent wel een (lichte) stijging in de afgelopen jaren. Deze stijging is ook zichtbaar op het regionale niveau van de Eenheid Zuidoost Fryslân. Toch geven de inwoners van de gemeente Heerenveen in de integrale veiligheidsmonitor aan dat sociale overlast de minst voorkomende vorm is van overlast in de buurt. Waar inwoners relatief de meeste overlast van ervaren zijn andere buurtbewoners.

De sociale cohesie in de gemeente Heerenveen is sterker dan gemiddeld in Nederland. Uit de integrale veiligheidsmonitor is gebleken dat met name in de omgeving van de dorpen Jubbega, Akkrum, Nes en Aldeboarn en in de wijk Heerenveen-Noord de sociale cohesie goed is. Inwoners van de gemeente Heerenveen vinden over het algemeen dat mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar omgaan en durven bij afwezigheid de huissleutel aan de buren te geven, hierover zijn ze meer tevreden dan gemiddeld in Nederland. Het centrum van Heerenveen scoort wel minder op het gebied van leefbaarheid en sociale cohesie dan het gemiddelde van de gemeente.
Zowel politie als VNN geven aan dat er een stijging merkbaar is van het drugsgebruik in de horeca en onder jongeren. De overlast door jongeren was door de coronapandemie in 2020 fors gestegen (van 311 in 2019 naar 510 in 2020, naar 537 in 2021). Voor 2022 zien we uit de 8-maandenrapportage van de politie dat het aantal meldingen jeugdoverlast weer dalen (naar 343), meer in de richting van het aantal van 2019.

Inwoners van de gemeente Heerenveen zijn ook bovengemiddeld tevreden met fysieke voorzieningen in hun buurt, zoals straatverlichting, en het onderhoud van stoepen en straten. Inwoners van de gemeente Heerenveen zijn het minst positief over voorzieningen voor jongeren. Ruim de helft van de inwoners van de gemeente Heerenveen is van mening dat de gemeente zich inzet voor de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt. Ruim vier op de tien inwoners vinden dat de gemeente de buurt informeert over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid en dat de gemeente de buurt ook betrekt bij deze aanpak. Ongeveer een op de zes inwoners van de gemeente Heerenveen vindt dat de handhavers in hun woonbuurt hun best doen.

Het aantal incidenten van overlast door personen met verward gedrag is, zoals eerder aangegeven de afgelopen jaren, met name in de coronajaren 2020 en 2021 sterk toegenomen, waarna we in 2022 weer een afname zien van het aantal meldingen naar het niveau van voor 2019. Regionaal is sprake van een blijvend stijgend aantal meldingen. In het Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2020-2023, Noord-Nederland, is de aanpak van overlast en/of criminaliteit door personen met verward gedrag daarom als prioriteit benoemd, omdat dit thema aandacht blijft vragen van de ketenpartners. Met name is de verbinding tussen veiligheid en zorg van belang en dat deze verbinding effectief is. Positief is dat er in de gemeente Heerenveen een goede structuur ligt in het outreachend werk met de Wijk-ggders en dat er sprake is van een goed lopend netwerk.

Personen met verward gedrag zijn vaak mensen met een beperking (psychiatrie, dementie, autisme, licht verstandelijke beperking) die zorgmijdend zijn, zich niet begrepen voelen of niet als zodanig worden herkend. Ook ouderen die langer thuis moeten wonen en aan het dementeren zijn, kunnen verward gedrag op straat laten zien. Sinds 1 januari 2021 heeft een verdere ''doordecentralisatie'' plaatsgevonden van de maatschappelijk zorg waarbij mensen die beschermd wonen en in de

maatschappelijke opvang verblijven, zoveel mogelijk ‘’gewoon thuis’’ gaan wonen in de gemeente van herkomst en daarin ondersteund worden door ambulante begeleiding. De gemeente Heerenveen kent relatief veel Beschermde Woonvormen. In de Beschermde Woonvormen worden daarnaast niet alleen personen uit de regio opgevangen, maar ook steeds meer personen van buiten de regio, met name vanuit de Randstad.
Deze doelgroep heeft te maken met complexe en meervoudige vragen op verschillende leefgebieden en soms ook zorgdomeinen. Gelet op het huidige rijksbeleid is het duidelijk dat de ambulantisering zal blijven voortduren. Om te zorgen voor een ‘zachte landing’ van ‘beschermd wonen’ naar ‘zelfstandig wonen’ zullen er voldoende sociale huurwoningen moeten zijn. De doelgroep die de gemeente moet huisvesten is bij uitstek een doelgroep die om lage huren vraagt.

Huiselijk geweld, waaronder kindermishandeling, is de meest voorkomende vorm van geweld en komt voor in alle lagen van de bevolking en heeft vaak grote en levenslange gevolgen voor de betrokkenen. In alle regio’s wordt gewerkt aan een nieuwe regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM). In deze regiovisies worden doelstellingen uitgewerkt in verschillende uitgangspunten of elementen die als basis dienen voor de aanpak van HGKM. Het aantal meldingen met betrekking tot problemen achter de voordeur is in de gemeente Heerenveen licht gedaald, evenals het aantal huisverboden.

Het aantal woninginbraken in de gemeente Heerenveen is de afgelopen jaren eveneens gedaald. De aanpak hebben we geïntegreerd binnen onze reguliere processen. Hiermee hebben we de structurele aandacht voor dit veiligheidsthema geborgd.

Cybercrime/ Digitale veiligheid is criminaliteit waarbij ICT zowel het middel als het doelwit is. In de Veiligheidsmonitor geeft 17% van de inwoners aan slachtoffer te zijn geworden van cybercrime. Ze zijn vooral slachtoffer van hacken en van koop- of verkoopfraude via internet. In het RBP 2020-2023, Noord-Nederland is de aanpak van cybercrime/digitale veiligheid geprioriteerd. Als speerpunten wordt onder meer bewustwording ontwikkelen bij inwoners en ondernemers over de risico’s op cybergebied door het inzetten op preventie, het benadrukken van de eigen verantwoordelijkheid daarin, en het stimuleren en faciliteren van burgerinitiatieven gericht op het voorkomen van slachtofferschap.

<u>Mogelijke prioriteiten</u>

- Effectieve verbinding zorg en veiligheid
- Leefbaarheid en veiligheid in de eigen woonbuurt
- Overlastgevende en verwarde personen
- Digitale veiligheid

2. Veiligheidsveld 2: *Bedrijvigheid en veiligheid*

In dit veiligheidsveld staat ‘sociale onveiligheid’ rond verschillende vormen/locaties van bedrijvigheid centraal. Op winkelgebied, bedrijventerreinen, evenementen en veilig toerisme zijn uit de gehouden interviews met betrokken partijen geen bijzonderheden naar voren gekomen. Ook uit de cijfers van de politie en uit de veiligheidsmonitor komen geen aandachtspunten voor deze thema’s naar voren. Op deze thema’s zijn in de gemeente Heerenveen al goede samenwerkingsverbanden, waar we mee door zullen gaan. Voor de bedrijven is er de samenwerking in de vorm van een Keurmerk Veilig Ondernemen –Bedrijventerreinen. Bij evenementen zijn op basis van het huidige IVP al goede stappen gezet, waardoor we op dit moment geen directe risico’s en/of aandachtspunten zien.
Wel vraagt het centrum van Heerenveen speciale aandacht. Als het gaat om de leefbaarheid in het centrum van Heerenveen scoort deze lager dan het gemeentelijke gemiddelde. Dat geldt ook voor de sociale cohesie in dit deel van de gemeente. Tevens hebben de coronamaatregelen ervoor gezorgd dat er intensiever gewerkt moest worden aan een veilige horeca. Er was meer afstemming en overleg nodig. Ook was er sprake van de zogenaamde knaldrang door jongeren in de horeca in het centrum

van Heerenveen. Dit uitte zich in meer alcohol- en drugsgebruik in de horeca en door jongeren, met de daarbij horende (gewelds)incidenten.

Mogelijke prioriteiten:
- Veilig uitgaan in centrum Heerenveen
- Overlast door drugsgebruik in horeca en onder jongeren

3. Veiligheidsveld 3: *Jeugd en veiligheid*

In dit veiligheidsveld staan veiligheidsvraagstukken in relatie tot jeugd centraal. Te onderscheiden veiligheidsthema's zijn: 1) jeugdoverlast en jeugdproblematiek en 2) jeugd, alcohol en drugs.
Bij jeugdoverlast gaat het vooral om overlast in groepsverband, zowel in 'milde' vorm als hardnekkiger, 'zwaardere' vorm waar meer sprake is van een 'eigen systeem' (hiërarchie) in de groepen en zijn ze lastiger te corrigeren.
Bij jeugd, alcohol en drugs gaat het bijvoorbeeld om overlast van alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte, eventueel in uitgaansgebied/-gelegenheden. Het drank- en drugsgebruik kan in verband staan met geweld, vernielingen, geluidsoverlast. Ook kleven er gezondheidsrisico's aan het gebruik van alcohol en drugs.

Het aantal meldingen jeugdoverlast is in 2020 en in 2021 fors gestegen. Dit hoge aantal heeft te maken met de coronapandemie en de daaraan gekoppelde, en soms vergaande, beperkende maatregelen, zoals de avondklok. In 2022 zien we uit de 8-maanden rapportage van de politie de cijfers weer dalen, meer in de richting van voor 2020.
In de gemeente Heerenveen was sprake van twee overlastgevende jeugdgroepen. De integrale aanpak – het zogenoemde 7 stappenmodel- is bij de aanpak van beide jeugdgroepen succesvol ingezet. Zoals onder veiligheidsthema 2 omschreven was ten tijde van het loslaten van de coronamaatregelen in de horeca sprake van 'knaldrang' onder jongeren. Zowel politie als VNN noemen het toenemend en laagdrempeliger gebruik van drugs (al dan niet in de horeca) onder jongeren zorgwekkend.

Mogelijke prioriteiten:
- Jeugd, alcohol en drugs

4. Veiligheidsveld 4: *Fysieke veiligheid*

Dit veiligheidsveld concentreert zich op fysieke veiligheidsvraagstukken. Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn: verkeersveiligheid, brandveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Doelstellingen en aanpak rond de thema's brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing staan verwoord in bovenlokale beleidskaders en programma's, in het bijzonder het Beleidsplan Veiligheid 2019-2022 van de Veiligheidsregio Fryslân en de uitvoeringsprogramma's van de FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing).

Verkeersveiligheid heeft betrekking op de veiligheid van verkeer voor verkeersdeelnemers in het algemeen, voor specifieke doelgroepen en in bepaalde gebieden (woongebied, scholen, winkelgebied e.d.). Deze veiligheid wordt beïnvloed door fysieke factoren (infrastructuur) en het rijgedrag van verkeersdeelnemers. In de gemeente Heerenveen kent de aanpak op dit thema drie pijlers: infrastructuur, educatie voor specifieke doelgroepen en handhaving. De aanpak staat op zich maar is in 2020 en 2021 ook door de maatregelen rondom corona op onderdelen noodgedwongen gestaakt. De samenwerking en afstemming met politie is wel verbeterd, maar wat betreft de pijler

handhaving is deze, door capaciteitsproblemen bij de politie, vaak te onzeker. Elk jaar wordt er een Actieplan Verkeersveiligheid opgesteld en met de provincie Fryslân afgestemd. Omdat steeds vaker 'de oudere fietser' betrokken is bij ongevallen, is de gemeente aangesloten bij het programma "Doortrappen"; een landelijk programma om senioren in heel Nederland meer en veilig te laten fietsen.

Mogelijke prioriteiten: - Geen

5. Veiligheidsveld 5: *Integriteit en veiligheid*

Binnen dit veiligheidsveld vallen een aantal verschijnselen die meer fundamenteel onze rechtsorde en veiligheid bedreigen, namelijk:

- Radicalisering en polarisatie: Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen personen in de samenleving die dermate zijn geradicaliseerd, dat zij door hun wijze van handelen of door hun uitingen zorgen voor maatschappelijke spanningen. Deze spanningen kunnen invloed hebben op de algemene veiligheid (bij toepassen van geweld) of het veiligheidsgevoel van de burgers beïnvloeden. Ook kunnen deze spanningen een bedreiging vormen voor de veiligheid. Er kan sprake kan zijn van dreigend geweld. Deze groepen vergroten de polarisatie in de samenleving, en zetten daarmee het sociaal weefsel onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamisme/jihadisme, dierenrechtenradicalisme, asielrechtenradicalisme, links-extremisme.
- Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit: Bij dit thema gaat het om vormen van georganiseerde criminaliteit die zich manifesteren in gemeenten/op het gemeentelijk grondgebied, met mogelijk een bedreigende uitstraling naar de (woon)omgeving. Denk aan drugsgerelateerde criminaliteit, mensenhandel, witwassen en vastgoedfraude, Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's). Mogelijk dat de fenomenen zich concentreren op bepaalde locaties zoals recreatieparken, bedrijventerreinen, of buitengebieden, waarbij deze locaties aangewezen kunnen zijn als zgn. 'handhavingsknelpunten'. Er kan in verschillende opzichten sprake zijn van verbindingen/wisselwerking met de lokale samenleving. De betreffende groepen/personen maken wellicht in bepaalde mate gebruik (misbruik) maken van gemeentelijke voorzieningen en beschikkingen (vergunningen en aanbestedingen). Er kan sprake zijn van verweving van onder- en bovenwereld.
- Veilige Publieke Taak: Werknemers met een publieke taak worden regelmatig geconfronteerd met agressie en geweld bij het uitoefenen van hun taak. Denk aan verpleegkundigen, politiemensen, gemeentelijke handhavers, leraren, medewerkers van gemeenteloketten. Maar ook politieke ambtsdragers zoals raadsleden, burgemeesters en wethouders. De maatschappelijke omgeving kan zich intimiderend, bedreigend, soms letterlijk gewelddadig opstellen. Dit is onacceptabel, om meerdere redenen. Het functioneren van de man of vrouw zelf wordt erdoor beïnvloed. De uitvoering van publieke taken heeft ervan te leiden. De integriteit en 'goed bestuur' komen onder druk te staan. Het vertrouwen in de overheid kan aangetast raken (- staat de overheid nog wel voor robuuste uitvoering van haar taken?). En bij gedogen van het geweld groeit de 'onaantastbaarheid' van daders. Agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak hebben een ondermijnend effect op de overheid en moeten stevig aangepakt en zoveel mogelijk voorkomen worden.
- Informatieveiligheid: Gemeenten zijn, net als andere (overheids-)organisaties, kwetsbaar als het gaat om de (digitale) dienstverlening - met name het veilig/beveiligd uitvoeren van deze dienstverlening - en het beheer van persoonsgegevens. Als de overheid de digitale beveiliging hiervan niet voldoende kan borgen, is het vertrouwen in de overheid in het geding. Ook kan het de fysieke veiligheid van burgers en organisaties in gevaar brengen; bijvoorbeeld als besturingssystemen van sluizen en bruggen gehackt worden.

- Ambtelijke en bestuurlijke integriteit: Schending van integriteit kan samenhangen met belangenverstrengeling maar ook het gevolg zijn van 'niet-intentionele' verrommeling van processen. In dit laatste geval ontstaat de integriteitschending min of meer 'per ongeluk'. Integriteitschendingen kunnen gevolgen hebben voor de lokale veiligheid doordat bijvoorbeeld fysiek gevaarlijke situaties ontstaan of in stand blijven (vergunning voor onveilige gebouwen of bedrijfsvoering), criminele groepen bewegingsruimte krijgen (onvolkomen BIBOB-procedures), ambtenaren of bestuurders kwetsbaar worden voor verdere aantastingen van hun integriteit.

Van de bovengenoemde veiligheidsthema's hebben extremisme, ondermijnende criminaliteit en digitale veiligheid zowel landelijk als regionaal bijzondere aandacht.

In het RBPV 2020-2023, Noord-Nederland is er nadrukkelijk aandacht voor het thema maatschappelijke onrust of verdeeldheid als gevolg van overheidsbeslissingen. Uit het recente onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen "Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland" blijkt dat sinds de uitbraak van de coronapandemie toenemende verharding en verdeeldheid zichtbaar is. Antioverheidssentimenten worden explicieter publiekelijk geuit, en Noord-Nederland neemt, volgens het onderzoek, hierin een bijzondere plaats in. In Noord-Nederland gaat het om een veelzijdig fluïde fenomeen dat zich in de afgelopen jaren snel heeft ontwikkeld en hebben geleid tot een toename in het aantal extremisme gerelateerde incidenten in de regio.

Aanpak van ondermijnende criminaliteit heeft landelijk, regionaal en lokaal de afgelopen jaren steeds meer urgentie gekregen. Bij ondermijnende criminaliteit is sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en bovenwereld; legale structuren worden gebruikt voor illegale activiteiten. Ondermijnende criminaliteit is (meestal) onzichtbaar, maar is wel voelbaar in de maatschappij en heeft (zeker op termijn) zichtbare gevolgen voor de inwoners van een gemeente. Ondermijnende criminaliteit is moeilijk in cijfers uit te drukken, maar fenomenen als drugshandel, fraude, witwassen en mensenhandel gaan ook aan de gemeente Heerenveen niet voorbij.

Een andere niet direct zichtbare criminaliteit is digitale criminaliteit. Uit de integrale veiligheidsmonitor blijkt dat het percentage inwoners van de gemeente Heerenveen dat slachtoffer is geworden van online criminaliteit (17%), zoals phising en online fraude, hoger ligt dan het percentage inwoners dat slachtoffer is geworden van traditionele criminaliteit (11%) zoals woninginbraak. De verwachting is dat digitale criminaliteit de komende jaren alleen maar gaat toenemen in tegenstelling tot de traditionele criminaliteit.

<u>Mogelijke prioriteiten:</u>
- Ondermijning
- Digitale veiligheid
- Extremisme /maatschappelijke onrust/ verharding samenleving

6. Prioriteiten en overige thema's voor het nieuwe IVP

Aan te bevelen prioriteiten voor het nieuwe IVP 2023-2026 zijn:
- **'Ondermijnende criminaliteit'**
- **'Digitale veiligheid'**
- **'Extremisme/ maatschappelijke onrust'**
- **'Veilige woon- en leefomgeving'**

Argumenten:
De gemeente Heerenveen heeft op meerdere veiligheidsthema's de aanpak 'staan', zoals op verkeersveiligheid, voetbalveiligheid, de aanpak woninginbraken, en de aanpak jeugdoverlast.

De thema's overlastgevende en verwarde personen, overlast jeugd en huiselijk geweld, waarbij het gaat om (de verbinding tussen) zorg en veiligheid en waarbij de persoonsgerichte aanpak het fundament is, zullen blijvend aandacht en inzet moeten hebben van het team veiligheid. Gelet op het landelijk beleid van 'doordecentralisatie'' van de maatschappelijk zorg waarbij mensen met ambulante zorg zoveel mogelijk ''gewoon thuis'' gaan wonen, en ouderen die dementeren en langer thuis moeten wonen, zijn ontwikkelingen waar we met de effecten ervan de komende jaren rekening mee zullen moeten houden. Om die reden is aan te bevelen om veilige woon- en leefomgeving tot prioriteit te benoemen.

Op de overige 3 voorgestelde prioriteiten, ondermijnende criminaliteit, digitale veiligheid en extremisme/maatschappelijke onrust zal de gemeente Heerenveen nog het nodige moeten investeren om een aanpak te hebben staan. Tevens sluiten deze veiligheidsthema's aan op zowel landelijke als regionale veiligheidsspeerpunten. Door aansluiting te zoeken bij de regionale prioriteiten weten we dat politie en OM zich hiervoor zullen inzetten. Bovendien worden op deze thema's ook aanpakken ontwikkeld en zijn best practices beschikbaar, zodat we effectiever kunnen werken in de aanpak.

Naast de voorgestelde 4 prioriteiten zijn er diverse veiligheidsthema's c.q. reguliere werkzaamheden die door het team Veiligheid zullen moeten worden uitgevoerd. Denk aan voetbalveiligheid en aan openbare ordeverstoringen. Deze zullen als reguliere, going concern werkzaamheden worden opgenomen in het nieuwe IVP.

Samenvatting

Er zijn geen grote veiligheidsissue ’s in de gemeente Heerenveen. Het is een relatief veilige gemeente waar een ruime meerderheid van de inwoners heeft aangegeven zich veilig te voelen. Dit blijkt uit de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) Heerenveen, waarin 88% van de inwoners aangeven zich nooit onveilig te voelen. Ook geven inwoners van de gemeente Heerenveen aan dat zij over het algemeen tevreden zijn met de leefbaarheid in de woonbuurt. Desondanks blijft er sprake van uiteenlopende kleinere ergernissen in de gemeente, zoals overlast van hondenpoep en te hard rijden.

In het IVP worden de prioriteiten verder uitgewerkt en worden concrete doelstellingen en indicatoren vastgesteld. Deze doelstellingen worden uitgewerkt in het jaarlijkse Uitvoeringsplan Veiligheid. Het ambitieniveau van het IVP en daaruit volgende Uitvoeringsplannen wordt mede bepaald door de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld door de gemeenteraad en het aantal inzetbare Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa’s) van de gemeente. Daarnaast is de sterkte verdeling van de politie evenals de inzet en capaciteit van de ketenpartners van grote invloed op de haalbaarheid van de doelstelling uit het IVP en de Uitvoeringsplannen.

De gemeente Heerenveen kent, in vergelijking met andere gemeenten, een geringere capaciteitsinzet voor leefbaarheid en veiligheid. Bij prioritering en keuzes zal rekening gehouden moeten worden met het voor leefbaarheid en veiligheid beschikbare aantal uren van de boa’s, adviseurs openbare orde en veiligheid, wijkmanagers én de te besteden outreachende uren van jongerenwerk. Tevens valt op te merken dat sprake is van een te beperkte capaciteit van de boa’s om naar de toekomst toe slagen te maken.

Memo

Aan: De burgemeester van de gemeente Heerenveen
Dhr. T.J. van der Zwan

Onderwerp
Zienswijze IVP 2023-2026
gemeente Heerenveen

Organisatieonderdeel
Eenheid Noord-Nederland
District Fryslân
Basisteam Zuidoost-Fryslân

Behandeld door
ing. J. van der Heide

Functie
Operationeel Specialist C

Telefoon
0683631818

E-mail
jacob.van.der.heide.1@politie.nl

Datum
2 februari 2023

Bijlage(n)
0

Pagina
1

Geachte heer Van der Zwan,

Dank voor het toesturen van het (voorgenomen) integraal veiligheidsplan (IVP) van uw gemeente voor de periode 2023-2026. Het doet mij deugd om de input van mijn organisatie terug te lezen in de stukken en graag bied ik u bij dezen mijn zienswijze aan.

Mijn beeld van Heerenveen is dat het zich steeds verder ontwikkelt van een groot dorp naar een (klein) stedelijke omgeving met bijbehorende veiligheidsproblematiek. Zo kent Heerenveen betaald voetbal, een fors aantal evenementen en een druk bezocht horecagebied.

We moeten meer aandacht hebben voor minder zichtbare vormen van criminaliteit die ontwrichtend werken, de zogenaamde ondermijning. Ook de sterk toenemende online criminaliteit verdient onze aandacht. De inwoners van uw gemeente worden steeds vaker slachtoffer van deze vormen van criminaliteit. Helaas hebben we daarnaast als samenleving te maken met toegenomen maatschappelijke onrust wat ook invloed heeft op de veiligheid in uw gemeente in bijvoorbeeld de horeca, bij betaald voetbal en bij evenementen. Ook zien we dat we in toenemende mate te maken krijgen met demonstraties.

In Heerenveen worden we bovendien steeds vaker geconfronteerd met personen met verward gedrag en de gevolgen die dat meebrengt voor de (woon)omgeving.

U stelt in uw IVP terecht dat wij als politie graag meer aandacht zouden willen vestigen op de veiligheid in de horeca in het centrum van Heerenveen. Ik adviseer u om vanuit de gemeente te investeren in een vernieuwde gezamenlijke integrale aanpak op het gebied van veilig uitgaan in Heerenveen. Ik denk en doe hierin graag met u mee.

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en urgentie hiervan, samen met de te realiseren doelstellingen en ambities in het voorgenomen IVP zou ik u willen adviseren de capaciteit van het team Veiligheid te vergroten.
Daarmee komt er meer ruimte voor het inzetten op de genoemde ontwikkelingen, de prioriteiten en de “going concern” werkzaamheden alsmede op de inzet bij onverwachte gebeurtenissen, die zich gezien de huidige ontwikkelingen steeds vaker voor doen.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

M. Wildeman EMTP
Teamchef politie Zuidoost-Fryslân

Geachte heer Van der Zwan,

Het Openbaar Ministerie heeft kennis genomen van het Integrale Veiligheidsplan 2023-2026 van de gemeente Heerenveen. De gemeente heeft in aanloop naar dit nieuwe IVP met diverse ketenpartners gesproken waaronder ook het OM. We stellen dat op prijs. Onveiligheid en criminaliteit is immers vooral succesvol als de aanpak ervan integraal is waarbij partijen effectief samenwerken.
Het OM herkent zich in de 4 in het IVP geformuleerde prioriteiten. Twee ervan komen overeen met de prioriteiten van het OM, namelijk cybercrime en ondermijnende criminaliteit. T.a.v. beide prioriteiten onderstreept de gemeente Heerenveen het belang van een goede informatiepositie. Het OM deelt die opvatting. We bevelen aan daarbij ook de rol van het RIEC te benoemen en de rol van de politie (d.w.z. het BT in samenwerking met het DRIO (Dienst Regionale Informatie Organisatie (*DRIO*). Ook de andere 2 prioriteiten zijn herkenbaar in de actualiteit van vandaag (veilige leefomgeving en maatschappelijke onrust).
Het OM ziet uit naar continuering van de goede samenwerking met de gemeente Heerenveen waarvoor dit IVP een belangrijke grondslag is.

Met vriendelijke groet,
Johan Stoffels
officier van justitie
Openbaar Ministerie
parket Noord-Nederland
www.om.nl

Rapport

Hoe veilig is Heerenveen?

Veiligheidsmonitor gemeente Heerenveen 2021
Juli 2022

i&o research

www.ioresearch.nl

Colofon

Uitgave
I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer
2022/168

Datum
juli 2022

Opdrachtgever
Gemeente Heerenveen

Auteurs
Naïma van Huizen
Gwendolyn van Straaten

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 10
1.1 Over de Veiligheidsmonitor 10
1.2 Steekproef en respons 10
1.3 Vragenlijst 11
1.4 Analyse 11
1.5 Presentatie van cijfers 12
1.6 Leeswijzer 13

2 Leefbaarheid woonbuurt 14
2.1 Fysieke voorzieningen 14
2.2 Sociale cohesie 16
2.3 Oordeel over de woonbuurt 18
2.4 Functioneren gemeente 20

3 Overlast in de buurt 23
3.1 Totale overlast 23
3.2 Fysieke verloedering 24
3.3 Sociale overlast 26
3.4 Verkeersoverlast 28
3.5 Milieuoverlast 30
3.6 Aanpak van buurtproblemen 31
3.7 Verdachte situaties of problemen in de buurt 32

4 Veiligheidsbeleving 37
4.1 Veiligheidsbeleving in de buurt 37
4.2 Veiligheidsbeleving algemeen 41
4.3 Verwachte kans op slachtofferschap 41
4.4 Respectloos gedrag 42
4.5 Discriminatie 43
4.6 Weerbaarheid 44

5 Slachtofferschap traditionele criminaliteit 46
5.1 Slachtofferschap traditionele criminaliteit 46
5.2 Slachtofferschap geweldsdelicten 48
5.3 Slachtofferschap vermogensdelicten 50
5.4 Slachtofferschap vandalismedelicten 51

6 Slachtofferschap online criminaliteit 53
6.1 Slachtofferschap online criminaliteit 53
6.2 Slachtofferschap online oplichting of fraude 55
6.3 Hacken 56
6.4 Online bedreiging of intimidatie 57

7 Preventie 58

7.1 Preventief gedrag 58
7.2 Preventieve maatregelen in en om de woning 60
7.3 Online preventie 62
7.4 Buurtpreventie 64

8 Burgers en politie 65
8.1 Contacten burgers met politie 65
8.2 Functioneren politie in de buurt 66
8.3 Functioneren politie in het algemeen 69

A Bijlage trends en ontwikkelingen 70
A.1 Landelijke trends in de veiligheidsmonitor 70
A.2 Patronen in de Veiligheidsmonitor 73

Samenvatting

Hieronder zijn de belangrijkste resultaten van de Veiligheidsmonitor Heerenveen 2021 beschreven. Allereerst door middel van een situatiebeschrijving per veiligheidsthema en daarna door in te zoomen op benchmarks en wijken.

Leefbaarheid woonomgeving: Inwoners van Heerenveen over het algemeen tevreden met de leefbaarheid in woonbuurt

De leefbaarheid van hun woonbuurt beoordelen inwoners van Heerenveen gemiddeld met het rapportcijfer 7,7. Dit is vergelijkbaar met het regionaal en landelijk gemiddelde. Over de ontwikkeling van hun buurt het afgelopen jaar zijn inwoners van Heerenveen relatief positief. Het aandeel dat vindt dat er sprake is van vooruitgang (14%) is groter dan in de referentiegebieden. Het deel van de inwoners van Heerenveen dat vindt dat de buurt achteruit is gegaan (11%) is lager dan de referentiegebieden. Inwoners zijn ook bovengemiddeld tevreden met fysieke voorzieningen in hun buurt. Een ruime meerderheid is tevreden met de straatverlichting (71%) en het onderhoud van stoepen, straten en pleintjes (66%), wel zijn deze aspecten volgens respectievelijk 13 en 15 procent van de inwoners aandachtspunten. De sociale cohesie in Heerenveen is sterker dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van Heerenveen vinden over het algemeen dat mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar omgaan en durven bij afwezigheid de huissleutel aan de buren te geven, hierover zijn ze meer tevreden dan gemiddeld in Nederland. Over het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid is de helft van de inwoners tevreden en 7 procent ontevreden. Inwoners van Heerenveen zijn minder ontevreden dan inwoners uit de referentiegebieden. Een vijfde van de inwoners van Heerenveen ziet wel eens gemeentelijke handhavers in hun woonbuurt.
Zes op de tien inwoners zien elders in de gemeente wel eens handhavers. Zes procent van de inwoners die deze handhavers wel eens zien is ontevreden over hun functioneren.

Overlast in de buurt: Te hard rijdend verkeer, hondenpoep en parkeerproblemen zijn voornaamste veroorzakers van overlast in Heerenveen

Een derde van de inwoners van Heerenveen ondervindt veel hinder van een of meerdere vormen van overlast. De meest voorkomende vorm van overlast is verkeersoverlast, een kwart van de inwoners van Heerenveen ervaart hier veel overlast van. Van fysieke verloedering ervaart 14 procent overlast, voornamelijk van hondenpoep. Negen procent van de inwoners van Heerenveen ervaart milieuoverlast, met name in de vorm van geluids- en stankoverlast. De minst voorkomende vorm van overlast in Heerenveen is sociale overlast. Zes procent van de inwoners ervaart veel sociale overlast. Deze overlast wordt met name veroorzaakt door andere buurtbewoners en rondhangende jongeren. De ervaren overlast in Heerenveen is minder dan gemiddeld in Nederland en vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio.

Veiligheidsbeleving: Inwoners beoordelen de veiligheid in hun woonbuurt gemiddeld met rapportcijfer 7,7

Een ruime meerderheid, 88 procent van de inwoners van Heerenveen voelt zich nooit onveilig in de eigen woonbuurt. Tien procent voelt zich wel eens onveilig, dit is meer dan gemiddeld in het basisteam Zuidoost-Fryslân (7%) maar minder dan gemiddeld in Nederland (14%). Slechts 2 procent van de inwoners van Heerenveen is van mening dat er veel criminaliteit is in de buurt waar zij wonen. Ook dit is minder dan het Nederlands gemiddelde (9%). Zes procent van de inwoners van Heerenveen vindt dat de criminaliteit in hun buurt is toegenomen in het afgelopen jaar. Zeven procent is juist van mening dat er minder criminaliteit is dan een jaar geleden. De veiligheid van de woonbuurt beoordelen inwoners gemiddeld met een 7,7. Dit is vergelijkbaar met de referentiegebieden.

Ruim een kwart (29%) van de inwoners van Heerenveen voelt zich in het algemeen wel eens onveilig. Dit is minder dan gemiddeld in Nederland (33%). Het voornaamste delict of voorval waarvan inwoners van Heerenveen het komende jaar slachtoffer verwachten te worden is oplichting via internet (15%). Ongeveer een op de acht inwoners (13%) wordt wel eens respectloos behandeld door onbekenden op straat en 8 procent door onbekenden in het openbaar vervoer. Daarnaast heeft 7 procent zich in het afgelopen jaar gediscrimineerd gevoeld. Tot slot is gekeken naar de persoonlijke weerbaarheid. Deze is in Heerenveen vergelijkbaar met de referentiegebieden.

Slachtofferschap: 11 procent van de inwoners van Heerenveen werd slachtoffer van traditionele criminaliteit en 17 procent van online criminaliteit

Ongeveer een op de tien inwoners van Heerenveen werd in het afgelopen jaar slachtoffer van traditionele criminaliteit (vermogensdelicten, vernieling en geweldsdelicten). Dit is minder dan gemiddeld in Nederland (17%). Van de gemiddeld 17 delicten per 100 inwoners, werd 25 procent gemeld bij de politie. In de afgelopen 12 maanden werd 17 procent van de inwoners van Heerenveen slachtoffer van online criminaliteit. De meest voorkomende vormen waren online oplichting of fraude en hacken. Een op de tien inwoners van Heerenveen ondervond emotionele, psychische en/of financiële problemen als gevolg van het delict.

Preventie: Meest genomen preventiemaatregelen zijn *geen* waardevolle spullen achterlaten in auto, extra beveiliging op buitendeuren en het kiezen van sterke wachtwoorden

Gemiddeld nemen inwoners van Heerenveen 1,8 (van maximaal vier) voorzorgsmaatregelen om diefstal te voorkomen. Dit is minder dan gemiddeld in het basisteam (1,9), de veiligheidsregio (1,9) en Nederland (2,1). De meest genomen maatregelen in Heerenveen zijn het meenemen van waardevolle spullen uit de auto en het licht aanlaten thuis wanneer er niemand thuis is. Om de eigen woning te beschermen, nemen inwoners van Heerenveen gemiddeld 1,5 (van maximaal vier) preventieve maatregelen. In de meeste gevallen zijn dit extra veiligheidssloten op buitendeuren en/of buitenverlichting met een sensor. Online nemen inwoners van Heerenveen gemiddeld 2,6 (van maximaal zes) maatregelen om hun digitale gegevens te beschermen. Dit doen ze door sterke wachtwoorden, een virusscanner te gebruiken en door updates en back-ups uit te voeren.

Contact burgers en politie: Meerderheid tevreden met contact met de politie

Een vijfde van de inwoners van Heerenveen had in het afgelopen jaar contact met de politie. In de meeste gevallen vond dit contact plaats in de eigen woonbuurt (51%), was de reden voor contact het doen van een aangifte of melding (42%) en op initiatief van de burger (79%). Driekwart van de inwoners die contact hadden met de politie zijn tevreden over dit contact. Met het algemene functioneren van de politie zijn vier op de tien inwoners tevreden en is 4 procent ontevreden. De zichtbaarheid is voor een derde van de inwoners naar tevredenheid, hierover is 18 procent ontevreden. Inwoners van Heerenveen zijn, meer dan gemiddeld in Nederland, tevreden met het functioneren en de zichtbaarheid van de politie.

Wijken vergeleken

Wijken vergeleken: Relatief lagere beoordeling van leefbaarheid in stad Heerenveen

Binnen de gemeente Heerenveen zijn tussen de wijken op een aantal thema's verschillen te onderscheiden. Op het gebied van leefbaarheid scoort de stad Heerenveen beneden het gemeentelijk gemiddelde. Ook voelen inwoners van de stad Heerenveen zich vaker onveilig in de eigen woonbuurt. In Jubbega/ Hoornsterzwaag en Boarnsterhim is de leefbaarheid juist boven gemiddeld. Ook voelen inwoners van Boarnsterhim zich relatief minder onveilig in de buurt en in het algemeen. Voor Noord-Heerenveen e.o. is geen eenduidig beeld te schetsen. Zo beoordelen inwoners de leefbaarheid en sociale cohesie boven gemiddeld, maar zijn ze relatief minder tevreden over de kwaliteit van fysieke voorzieningen en het functioneren van gemeentelijke handhavers.

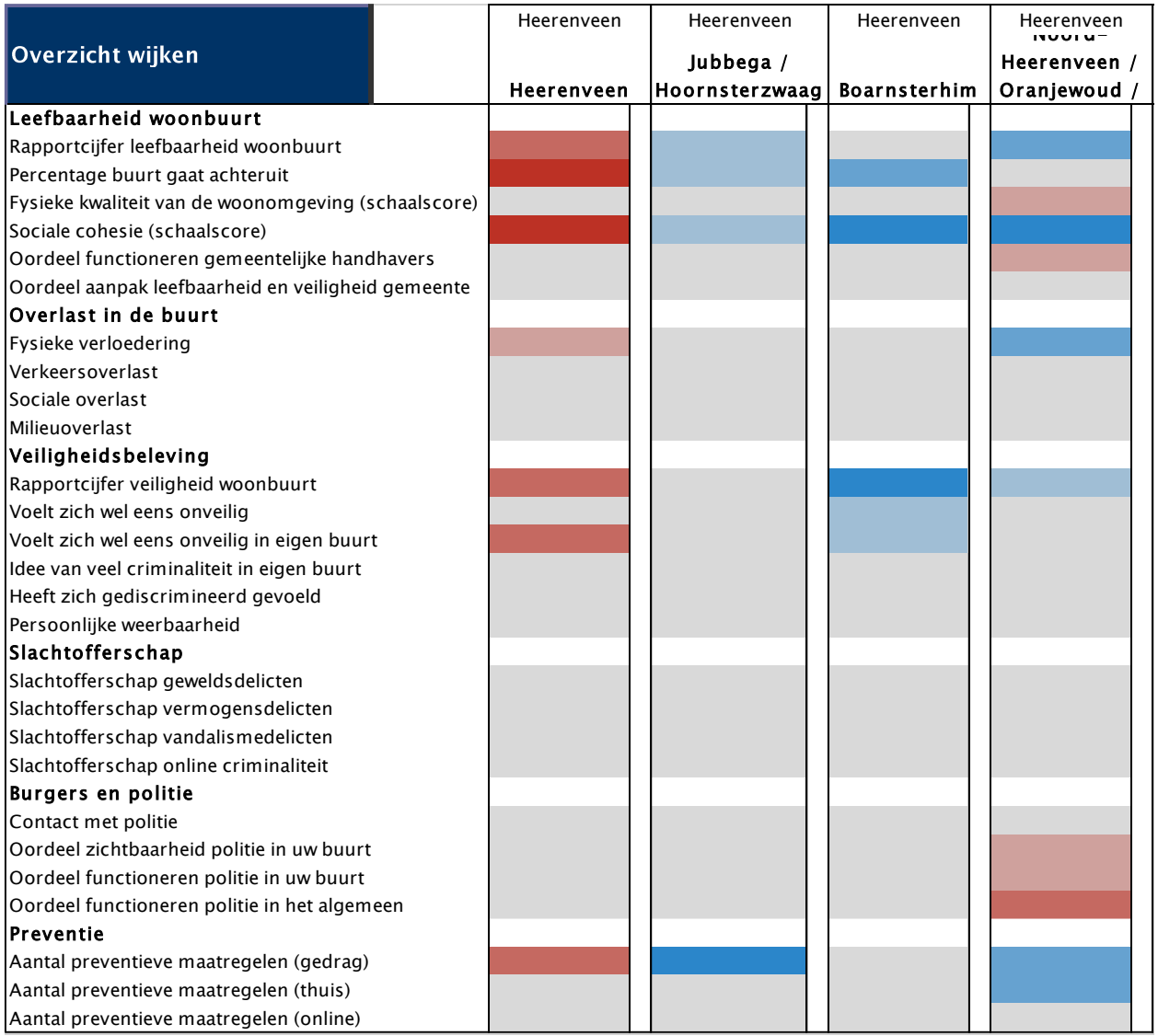

* Hoe donkerder de kleur, hoe groter de zekerheid dat er sprake is van een significant verschil

Benchmark: Leefbaarheid in Heerenveen relatief hoog

Op de meeste aspecten is Heerenveen vergelijkbaar met het gemiddelde van de veiligheidsregio Fryslân. Te zien in de figuur hieronder is dat de ervaren leefbaarheid in Heerenveen iets boven gemiddeld is, met name door een hogere waardering van de fysieke voorzieningen. Ook is er in Heerenveen relatief minder sprake van sociale overlast, doen meer inwoners mee aan buurtpreventie en is er minder criminaliteit in woonbuurten. Wel voelen inwoners van Heerenveen zich in het algemeen vaker onveilig, worden zij vaker respectloos behandeld en nemen zij minder dan gemiddeld in de veiligheidsregio preventieve maatregelen op het vlak van gedrag.

Leefbaarheid- en veiligheid in Heerenveen t.o.v. veiligheidsregio Fryslân

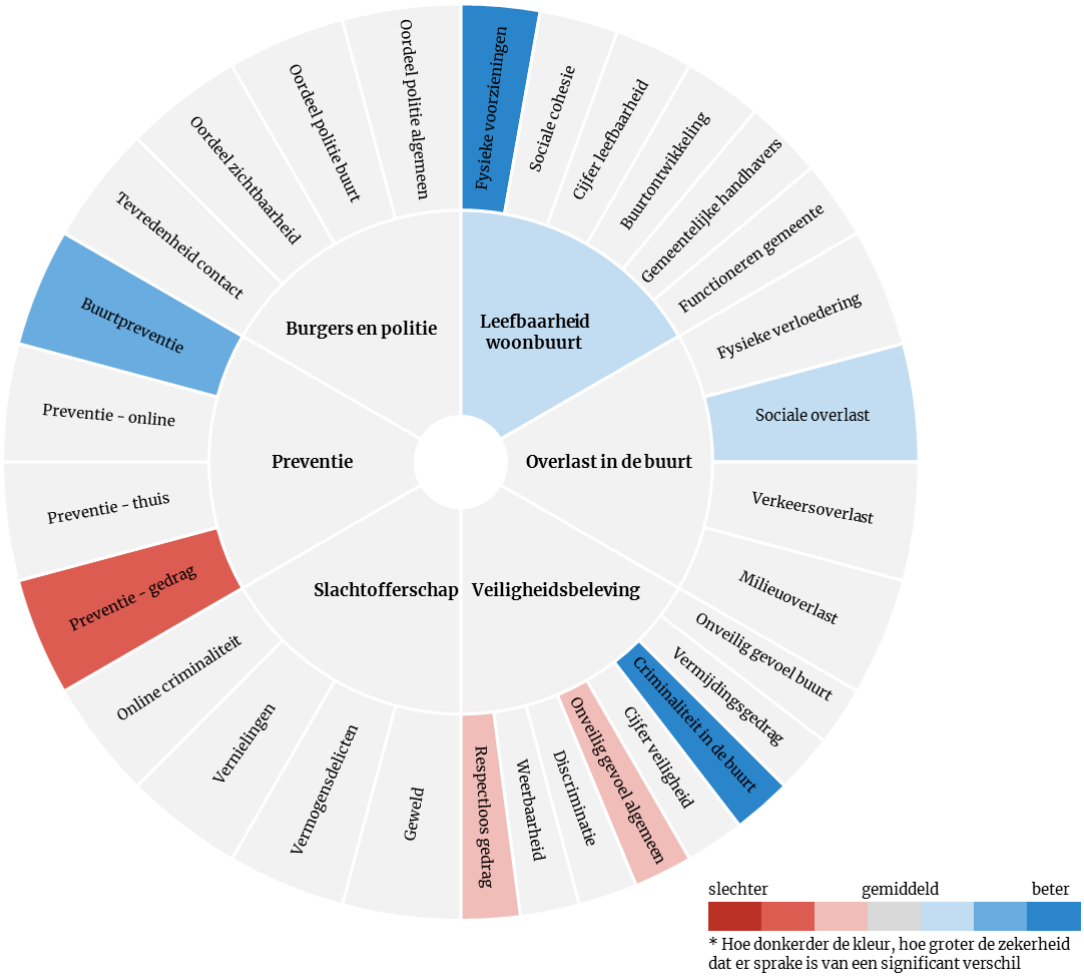

* Hoe donkerder de kleur, hoe groter de zekerheid dat er sprake is van een significant verschil

1 Inleiding

De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. De Veiligheidsmonitor wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gemeenten en politie. In 2021 heeft Heerenveen voor de eerste keer meegedaan aan de Veiligheidsmonitor. Dit rapport doet verslag van dit grootschalige onderzoek. Achtereenvolgens bespreken we in dit inleidende hoofdstuk de achtergrond van de Veiligheidsmonitor (paragraaf 1.1), de steekproef en respons (par. 1.2), de vragenlijst (par. 1.3), de weging en analyse (par. 1.4), presentatie van de cijfers (par. 1.5) en de leeswijzer (par. 1.6).

1.1 Over de Veiligheidsmonitor

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid laat tweejaarlijks 65.000 enquêtes onder de Nederlandse bevolking afnemen door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en I&O Research. Individuele gemeenten kunnen zich aansluiten bij de Veiligheidsmonitor (deelnemers). Deelnemers aan de Veiligheidsmonitor kopen enquêtes in bij I&O Research, boven op de enquêtes die vanuit het landelijke deel voor hun eigen gemeente beschikbaar zijn. Daarbij kunnen deelnemers zelf kiezen met welke frequentie ze aan de Veiligheidsmonitor willen deelnemen (tweejaarlijks of anders).

Meer informatie over de Veiligheidsmonitor is na te lezen op de website van de Veiligheidsmonitor (www.veiligheidsmonitor.nl).

In 2021 is de opzet en inhoud van de Veiligheidsmonitor tegen het licht gehouden[1]. Het onderzoeksterrein is immers continu in beweging: nieuwe vormen van criminaliteit ontstaan en ontwikkelen zich steeds sneller (denk aan online criminaliteit) en in het verlengde daarvan verandert ook de behoefte aan informatie vanuit bestuur en beleid. Concreet is de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor grondig herzien, daarnaast is het onderzoek alleen als internetenquête uitgevoerd en zijn er geen papieren vragenlijsten meer gebruikt en is er niet meer nagebeld op de non-respons.
In de bijlage van deze rapportage is een samenvatting van belangrijke landelijke trends en ontwikkelingen opgenomen uit de landelijke rapportage van de Veiligheidsmonitor 2021 van het CBS.

1.2 Steekproef en respons

Voor dit onderzoek is door het CBS een aselecte steekproef getrokken van 2301 inwoners[2] uit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Heerenveen. Bij het trekken van de steekproef is rekening gehouden met het schaalniveau waarop de gemeente Heerenveen informatie wenst te ontvangen. De gemeente wil graag inzicht in de ervaren veiligheid op gemeente- en wijkniveau.

[1] *CBS – Veiligheidsmonitor 2021*
[2] *Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.*

De geselecteerde inwoners kregen in augustus 2021 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot november online de vragenlijst invullen. Aan non-responders is tweemaal een herinnering per post gestuurd.

In totaal hebben 751 van de 2301 geselecteerde inwoners een volledige vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 32,6 procent. Het landelijke responspercentage van de Veiligheidsmonitor 2021 bedraagt 31,7 procent. Er hebben 106 inwoners van Heerenveen deelgenomen aan de landelijke Veiligheidsmonitor. Deze zijn toegevoegd aan het respondentenbestand. De totale respons in Heerenveen komt daarmee uit op 857. In de separate bijlage tabellenboek is de responsverdeling opgenomen, uitgesplitst naar persoonlijke kenmerken. De onderstaande tabel geeft de respons per wijk weer.

Tabel 1.1 - Respons per wijk

Wijknaam	Respons	Responspercentage (I&O)
Heerenveen	226	36%
Jubbega/ Hoornsterzwaag	218	33%
Boarnsterhim	208	33%
Noord-Heerenveen/ Oranjewoud/ Skarsterlân	205	31%
Gemeente Heerenveen	**857**	**33%**

1.3 Vragenlijst

De vragenlijst van de Veiligheidsmonitor bestaat uit 11 standaard vragenblokken waarin verschillende onderwerpen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid aan bod komen. Daarnaast heeft Heerenveen gebruik gemaakt van de vrije ruimte van de vragenlijst om vragen over lokale onderwerpen toe te voegen. Het kader hieronder geeft een overzicht van de verschillende onderwerpen in de vragenlijst van Heerenveen.

Overzicht van vraagblokken in vragenlijst van de Veiligheidsmonitor

- Leefbaarheid woonbuurt
- Beleving overlast in de buurt
- Veiligheidsbeleving
- Slachtofferschap
- Tevredenheid laatste politiecontact
- Oordeel functioneren politie in de buurt
- Oordeel functioneren politie algemeen
- Oordeel functioneren gemeente
- Preventie
- Respectloos gedrag
- Oordeel functioneren handhaving
- Beleving voorkomen verdachte situaties/ problemen
- Achtergrondkenmerken

1.4 Analyse

Voor steekproefonderzoek is het van groot belang dat de steekproef op grond waarvan uitspraken worden gedaan zo veel mogelijk representatief is voor de populatie waarnaar wordt gegeneraliseerd. Om de representativiteit van de steekproef te vergroten is een weging toegepast. Weging is een rekenkundige bewerking, die ervoor zorgt dat een eventuele scheefheid van de respons ten opzichte van de populatie wordt gecorrigeerd. Dit gebeurt door bevolkingsgroepen die in de respons onder- dan wel oververtegenwoordigd zijn zwaarder of juist minder zwaar in de resultaten mee te laten tellen.

Aan het databestand van de Veiligheidsmonitor is door het CBS een weging toegevoegd. In deze weging zijn onder andere de volgende kenmerken meegenomen: leeftijd, geslacht, huishoudgrootte, stedelijkheidsgraad en herkomst. De steekproef van de Veiligheidsmonitor is dankzij de weging op deze kenmerken representatief voor de bevolking van gemeente Heerenveen.

1.5 Presentatie van cijfers

In dit rapport worden de resultaten voornamelijk op twee wijzen gepresenteerd:

- Een deel van de resultaten wordt gepresenteerd in de vorm van percentages, bijvoorbeeld het percentage personen dat ergens tevreden over is. Bij de berekening van de percentages in deze rapportage is de werkwijze van het CBS gevolgd: de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden zijn *niet* buiten beschouwing gelaten.
- In dit rapport wordt veel gebruik gemaakt van zogenoemde schaalscores. Dit zijn cijfermatige samenvattingen van meerdere met elkaar samenhangende vragen. Bij de berekening van deze scores is de werkwijze van het CBS gevolgd: de waarde van iedere schaalscore varieert op een schaal tussen 0 en 10. Bij de berekening van de schaalscores zijn de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden , eveneens conform CBS-werkwijze, *wel* buiten beschouwing gelaten.

Let op! Een schaalscore staat niet gelijk aan een rapportcijfer, omdat de indicatoren zijn samengesteld op basis van percentages en niet op basis van rapportcijfers.

De uitkomsten van Heerenveen zijn in dit rapport afgezet tegen de resultaten in het basisteam Zuidoost-Fryslân, de veiligheidsregio Fryslân en de landelijke cijfers over 2021 (Nederland). De uitkomsten volgens de geografische indeling van de politie (basisteam, district en politie-eenheid) zijn opgenomen in de bijlage tabellenboek.

Tabel 1.2 - Geografische indeling gemeente Heerenveen

Basisteam(s)	District	Veiligheidsregio	Eenheid
Zuidoost-Fryslân	Fryslân	Fryslân	Noord-Nederland

Verschillen tussen de resultaten van de gemeente Heerenveen en Nederland worden beschreven als deze 3 procent of groter zijn (bij percentages) en 0,3 punt (bij rapportcijfers en indicatoren). Er is voor deze gradaties gekozen omdat deze het dichtst in de buurt komen van de standaard betrouwbaarheidsmarge van de resultaten.

Verschillen tussen de resultaten van de wijken en het gemiddelde van de gemeente Heerenveen en tussen gemeente Heerenveen, de veiligheidsregio en het basisteam worden beschreven als deze *significant* zijn. Het is dan minimaal 95 procent zeker dat de resultaten ook daadwerkelijk van elkaar verschillen en het gevonden verschil niet te wijten is aan toeval.

1.6 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 4 worden de resultaten gepresenteerd over achtereenvolgens de leefbaarheid van de woonbuurt, beleving van buurtoverlast en veiligheidsbeleving. De hoofdstukken 5 en 6 gaan in op slachtofferschap van traditionele criminaliteit en online criminaliteit. Hoofdstuk 7 geeft een beeld van genomen preventiemaatregelen en buurtpreventie en hoofdstuk 8 behandelt de tevredenheid over de politie. In bijlage 1 geven we een korte samenvatting van landelijke trends en samenhangen in de Veiligheidsmonitor.

Bij dit rapport horen verder een Excel-bestand (‘tabellenboek’) met alle uitkomsten van de Veiligheidsmonitor en een overzicht van de Indicatoren Kernbeleid Veiligheid voor Heerenveen, en de vragenlijst. Deze zijn als separate bijlagen meegeleverd.

2 Leefbaarheid woonbuurt

Dit hoofdstuk gaat over de leefbaarheid van de woonomgeving in Heerenveen. In paragraaf 2.1 wordt de door inwoners ervaren kwaliteit van fysieke voorzieningen in de woonbuurt beschreven. In paragraaf 2.2 staat de betrokkenheid van inwoners bij de woonbuurt, oftewel de sociale cohesie in Heerenveen centraal. Paragraaf 2.3 beschrijft hoe de bewoners de leefbaarheid beoordelen en hoe zij de ontwikkeling van de buurt ervaren. Paragraaf 2.4 sluit af met de tevredenheid over het functioneren van de gemeente als het gaat om leefbaarheid en veiligheid, en over zichtbaarheid van de gemeentelijke handhavers.

2.1 Fysieke voorzieningen

De aanwezigheid van fysieke voorzieningen en het onderhoud hiervan kunnen van invloed zijn op de leefbaarheid van de eigen woonbuurt. Bewoners is gevraagd hoe tevreden zij zijn over vijf voorzieningen in hun eigen leefomgeving (Figuur 2.1). Daarnaast is op basis van de scores op deze vijf stellingen een schaalscore 'fysieke kwaliteit' berekend (Figuur 2.2).

De schaalscores voor fysieke kwaliteit zijn berekend op basis van de vijf stellingen over fysieke voorzieningen. De schaalscore kan variëren tussen 0 en 10. Hoe hoger de score, des te meer inwoners de kwaliteit van de aanwezige fysieke voorzieningen waarderen.

Figuur 2.1 – Tevredenheid fysieke voorzieningen

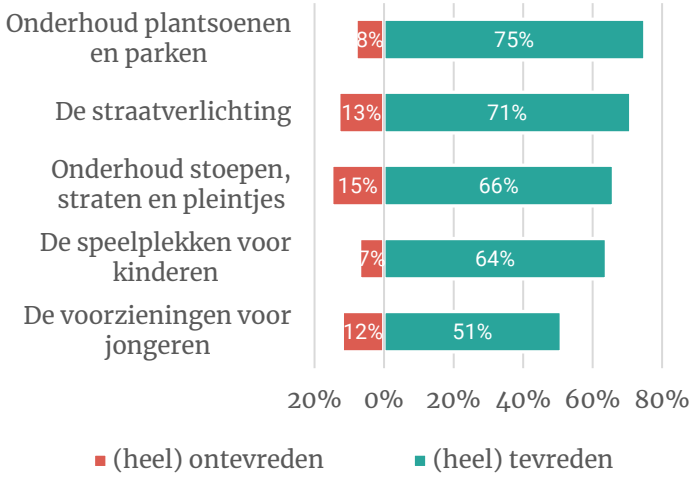

Figuur 2.2 - Fysieke kwaliteit (schaalscore)

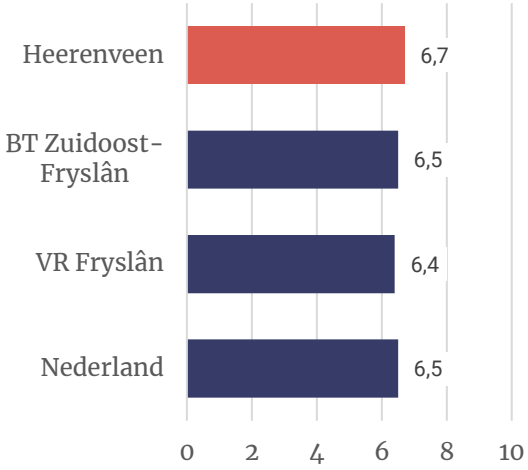

Van de verschillende fysieke voorzieningen zijn inwoners van Heerenveen het meest positief over het onderhoud van plantsoenen en parken en het minst positief over voorzieningen voor jongeren. De schaalscore voor de waardering van fysieke voorzieningen is in de gemeente Heerenveen hoger dan in het basisteam Zuidoost-Fryslân en de veiligheidsregio. Met name over het onderhoud van plantsoenen en parken, en over het onderhoud van stoepen, straten en pleintjes zijn inwoners in Heerenveen vaker tevreden dan inwoners van het basisteam, de veiligheidsregio en Nederland gemiddeld. Over de straatverlichting zijn inwoners van Heerenveen in vergelijking met de referentiegebieden juist minder vaak tevreden. Niettemin zijn zeven op de tien inwoners (zeer) tevreden over de straatverlichting in Heerenveen.

51% van de inwoners in Heerenveen is tevreden over de voorzieningen voor jongeren.

Figuur 2.3 - Schaalscores fysieke kwaliteit per wijk

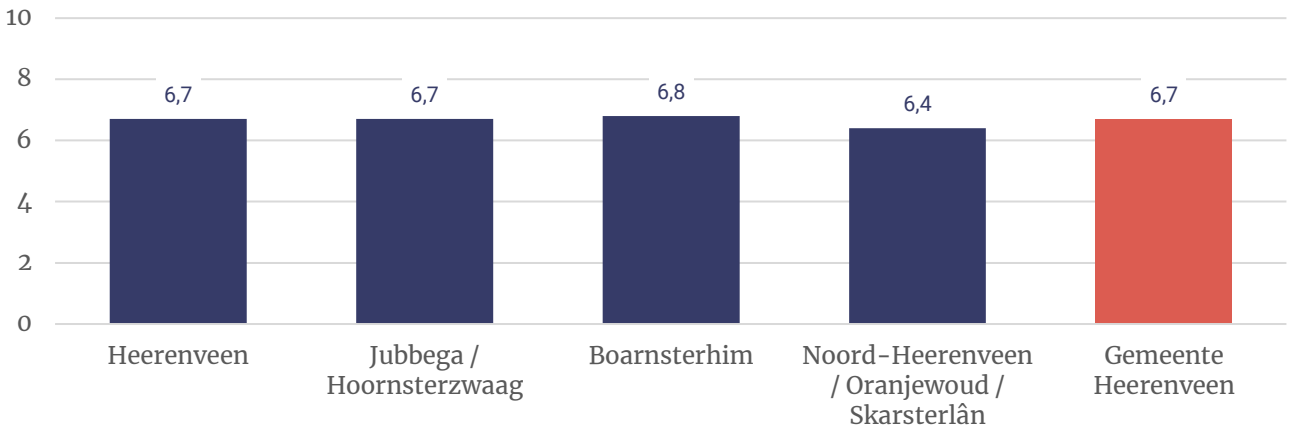

Binnen de gemeente Heerenveen zijn er geen significante verschillen in de schaalscore van de fysieke kwaliteit van voorzieningen. Wel zijn inwoners van Boarnsterhim boven gemiddeld tevreden met het onderhoud van stoepen, straten en pleintjes en de straatverlichting (Tabel 2.1). Inwoners van Noord-Heerenveen e.o. zijn juist relatief ontevreden over de straatverlichting.

Tabel 2.1 – Stellingen fysieke kwaliteit per wijk (percentage (heel) tevreden)

	Onderhoud stoepen, straten en pleintjes	Onderhoud plantsoenen en parken	De straatverlichting	De speelplekken voor kinderen	De voorzieningen voor jongeren
Heerenveen	64%	77%	72%	65%	51%
Jubbega / Hoornsterzwaag	71%	69%	67%	61%	54%
Boarnsterhim	73%	74%	79%	69%	51%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	62%	77%	61%	61%	48%
Gemeente Heerenveen	**66%**	**75%**	**71%**	**64%**	**51%**

Uitleg tabel

De zogenaamde stoplichttabel laat zien hoe bewoners uit de verschillende wijken oordelen over de fysieke voorziening in de wijk ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

2.2 Sociale cohesie

De leefbaarheid van een woonbuurt wordt niet alleen bepaald door de aanwezigheid en kwaliteit van fysieke voorzieningen. Ook de sociale cohesie in de woonbuurt speelt hierbij een rol. Bij sociale cohesie gaat het om de mate waarin burgers vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt. Aan de inwoners zijn acht stellingen voorgelegd over sociale cohesie (Figuur 2.4). Daarnaast is op basis van de scores op *vier van de acht* voorgelegde stellingen een schaalscore berekend (Figuur 2.5).

De schaalscores voor sociale cohesie zijn berekend op basis van de stellingen 'de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om', 'ik voel me thuis bij de mensen in de buurt', 'ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen' en 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks'. De schaalscore kan variëren tussen 0 en 10. Hoe hoger de score, des te positiever men is over de sociale cohesie in de eigen woonbuurt.

Figuur 2.4 - Stellingen over sociale cohesie
** in schaalscore sociale cohesie*

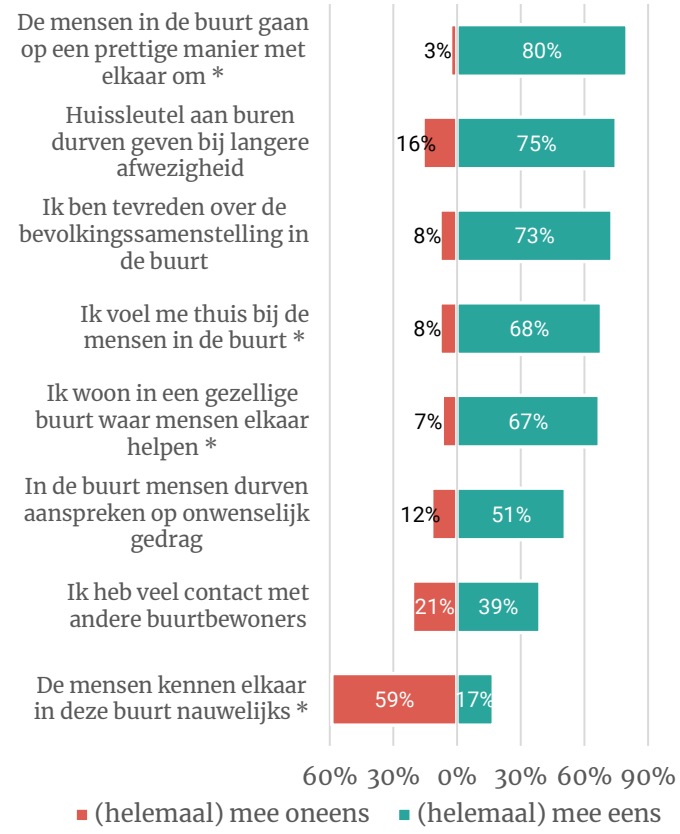

Figuur 2.5 - Sociale cohesie (schaalscore)

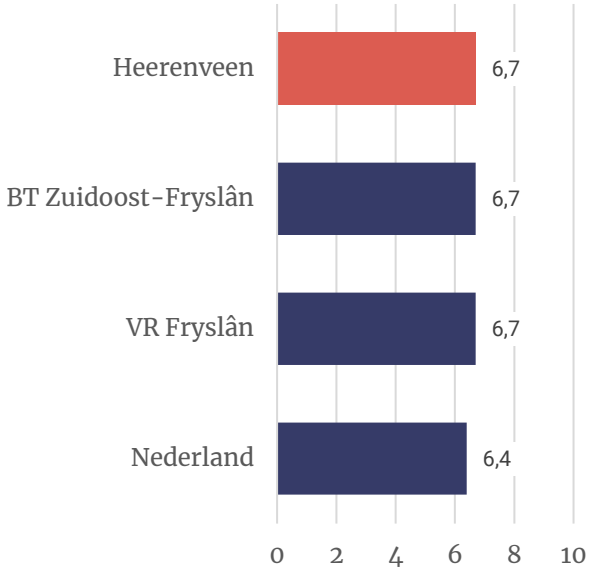

De sociale cohesie in Heerenveen is sterker dan het Nederlands gemiddelde, maar is wel vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio. Van de inwoners van Heerenveen is een ruime meerderheid van mening dat mensen in de buurt op een prettige wijze met elkaar omgaan en durft driekwart de huissleutel aan de buren te geven.

Vier op de tien hebben veel contact met andere buurtbewoners, een klein deel (17%) vindt juist dat buurtbewoners elkaar niet of nauwelijks kennen. Voor al deze aspecten geldt dat inwoners van de gemeente Heerenveen hier positiever over zijn dan gemiddeld in Nederland.

67% van de inwoners van Heerenveen vindt dat zij in een gezellige buurt wonen waar mensen elkaar helpen.

Figuur 2.6 – Schaalscores sociale cohesie per wijk

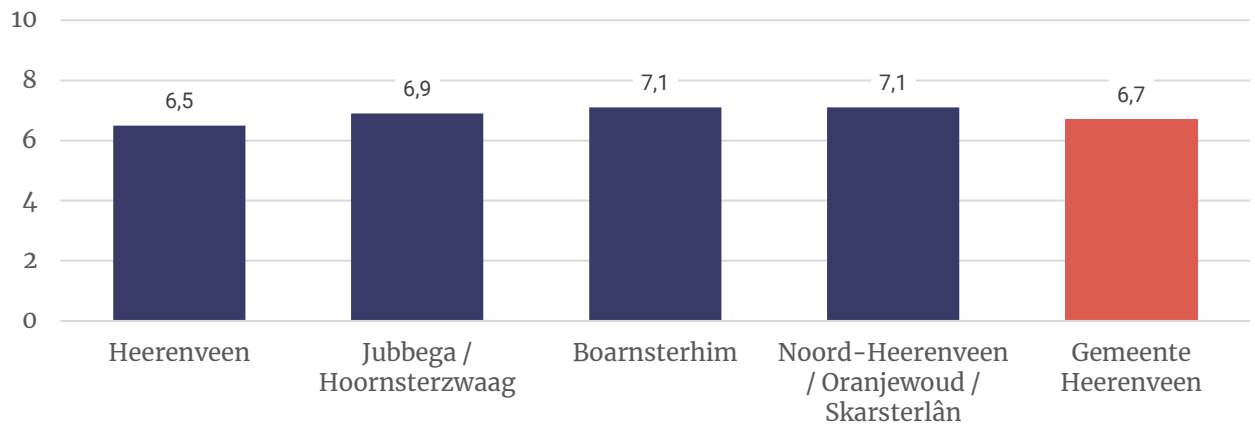

De sociale cohesie ligt in de stad Heerenveen beneden het gemeentelijk gemiddelde. Zoals in de tabellen 2.2 en 2.3 te zien is, geldt dit voor alle aspecten van sociale cohesie. In de overige wijken van Heerenveen is de sociale cohesie boven gemiddeld. In Jubbega / Hoornsterzwaag en Boarnsterhim zijn inwoners over alle aspecten van sociale cohesie positiever dan gemiddeld in de gemeente. In Noord-Heerenveen e.o. vindt een groter deel dan gemiddeld dat men in een gezellige buurt woont waar mensen elkaar helpen en vindt een kleiner deel dan gemiddeld dat de mensen in de buurt elkaar nauwelijks kennen.

Tabel 2.2 - Stellingen schaalscore sociale cohesie per wijk (percentage (helemaal) mee eens)

	De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks	De mensen in de buurt gaan op een prettige manier met elkaar om	Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen	Ik voel me thuis bij de mensen in de buurt
Heerenveen	23%	76%	61%	63%
Jubbega / Hoornsterzwaag	10%	85%	74%	77%
Boarnsterhim	8%	87%	76%	75%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	8%	82%	78%	73%
Gemeente Heerenveen	**17%**	**80%**	**67%**	**68%**

Tabel 2.3 – Overige stellingen sociale cohesie per wijk (percentage (helemaal) mee eens)

	Ik heb veel contact met andere buurtbewoners	Ik ben tevreden over de bevolkings-samenstelling in de buurt	Huissleutel durven geven aan buren bij langere afwezigheid	In de buurt mensen durven aanspreken op onwenselijk gedrag
Heerenveen	35%	70%	69%	47%
Jubbega / Hoornsterzwaag	45%	75%	83%	53%
Boarnsterhim	48%	81%	86%	62%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	45%	75%	88%	65%
Gemeente	**39%**	**73%**	**75%**	**51%**

2.3 Oordeel over de woonbuurt

De inwoners van Heerenveen is ook een aantal algemene vragen voorgelegd over de ontwikkeling van hun eigen woonbuurt. Vindt men dat de eigen buurt in het afgelopen jaar vooruit of achteruit is gegaan? Het oordeel over de ontwikkeling van de woonbuurt wordt uitgedrukt in het aandeel inwoners dat zegt dat de buurt vooruit is gegaan en het aandeel dat vindt dat de buurt achteruit is gegaan (Figuur 2.7). Ook is gevraagd naar een oordeel over hoe prettig men het vindt om in de buurt te wonen (Figuur 2.8).

Figuur 2.7 – Ontwikkeling woonbuurt (percentage)

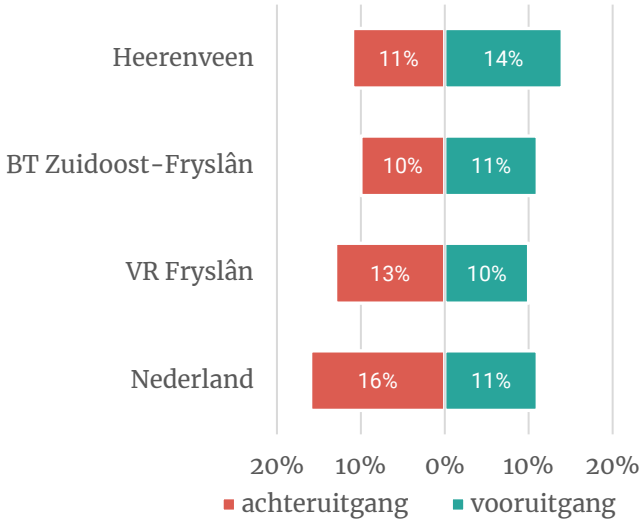

Figuur 2.8 – Oordeel leefbaarheid woonbuurt (rapportcijfer)

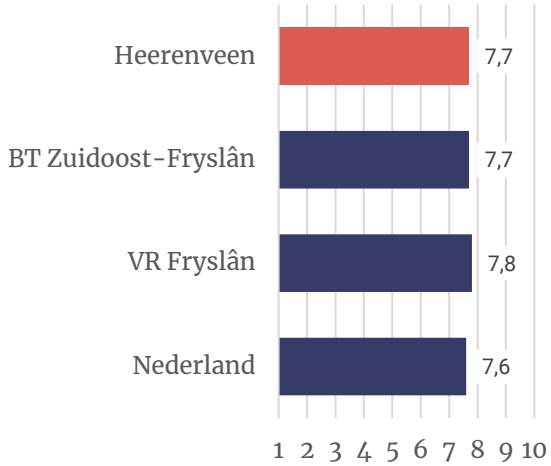

Inwoners van Heerenveen zijn relatief tevreden over de buurtontwikkeling. In Heerenveen is het aandeel inwoners dat in het afgelopen jaar een vooruitgang zag in de buurt iets groter dan het aandeel dat achteruitgang heeft ervaren. Een ruime meerderheid van de inwoners (75%) is van mening dat de buurt niet is veranderd. Het deel van de inwoners dat vooruitgang zag in de buurt is in Heerenveen hoger dan in het basisteam, de veiligheidsregio en het Nederlands gemiddelde.

Ook ligt het percentage inwoners dat vindt dat de buurt achteruit is gegaan in Heerenveen beneden het Nederlands gemiddelde.
De leefbaarheid van de woonbuurt beoordelen inwoners van Heerenveen gemiddeld genomen met het rapportcijfer 7,7. Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde rapportcijfer in de referentiegebieden.

7,7 is het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners van Heerenveen geven voor de leefbaarheid in hun woonbuurt.

Inwoners van de stad Heerenveen hebben meer dan gemiddeld het gevoel dat hun buurt vooruit is gegaan (16%), maar ook vaker het gevoel dat hun buurt achteruit is gegaan (14%). Voor Boarnsterhim geldt het tegenovergestelde: inwoners zien minder dan gemiddeld vooruitgang (7%) maar ook minder achteruitgang (5%) en hebben dus vaker het gevoel dat hun buurt hetzelfde is gebleven. In Jubbega / Hoornsterzwaag is alleen het aandeel inwoners dat vindt dat de buurt achteruit is gegaan (6%) beneden het gemeentelijk gemiddelde.

De totale leefbaarheid in hun woonbuurt beoordelen inwoners van de stad Heerenveen lager dan het gemiddelde in de gemeente. Inwoners van Jubbega / Hoornsterzwaag, Noord-Heerenveen c.a. zijn juist boven gemiddeld tevreden met de leefbaarheid in hun buurt.

Figuur 2.9 - Oordeel leefbaarheid woonbuurt per wijk (rapportcijfer)

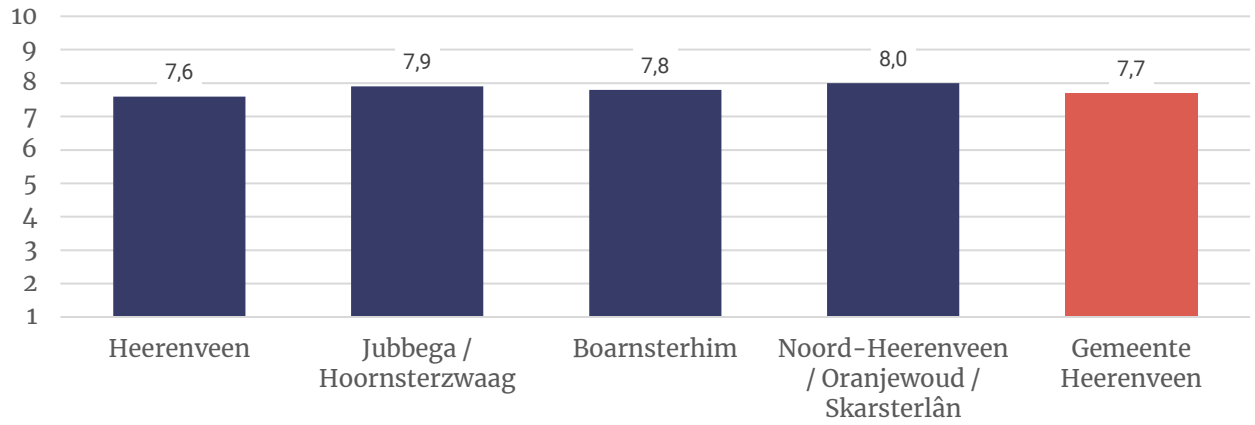

2.4 Functioneren gemeente

De inwoners is gevraagd om een oordeel te geven over het totale functioneren van de gemeente Heerenveen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid (Figuur 2.10).

Figuur 2.10 – Oordeel totale functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid (percentage)

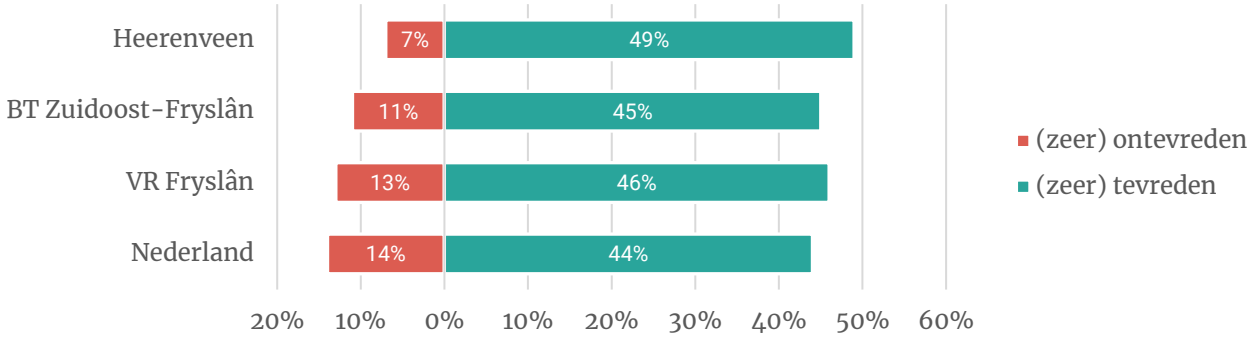

Een ruime meerderheid van de inwoners (89%) kon een inhoudelijk oordeel geven over het functioneren van de gemeente in haar aanpak van leefbaarheid en veiligheid. De helft van de inwoners van Heerenveen is tevreden met het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Een minderheid van 7 procent is daar ontevreden over. De tevredenheid ligt daarmee in Heerenveen boven het gemiddelde van het basisteam Zuidoost-Fryslân en het Nederlands gemiddelde. Ook zijn inwoners van Heerenveen minder ontevreden met het functioneren van de gemeente dan in het basisteam en de veiligheidsregio.

Figuur 2.11 – Oordeel totale functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid per wijk (percentage (zeer) tevreden)

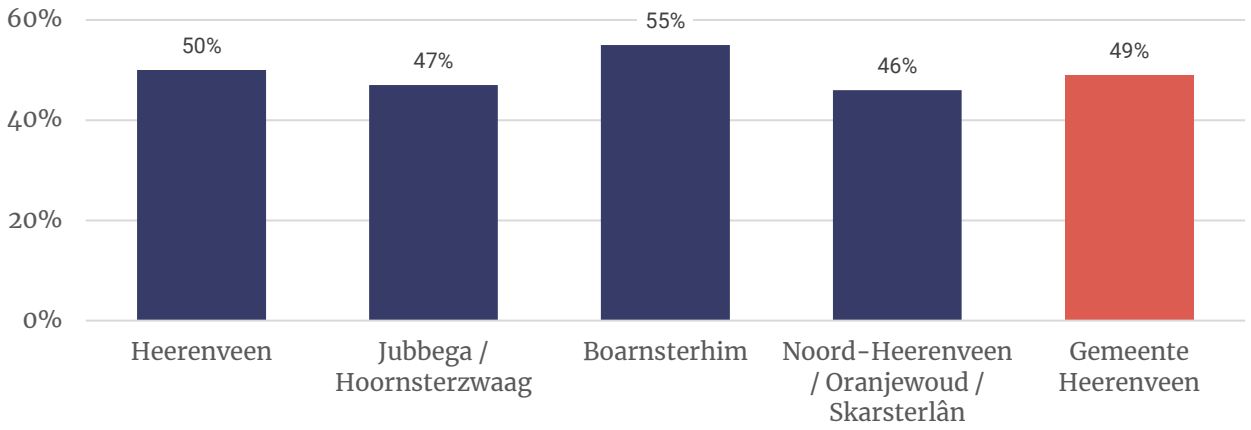

Er zijn geen significante verschillen in de tevredenheid met het functioneren van de gemeente tussen inwoners van verschillende wijken van de gemeente (Figuur 2.11). Wel is in Noord-Heerenveen c.a. het aandeel dat ontevreden is iets hoger dan gemiddeld in de gemeente (11% vs. 7%).

Daarnaast is door middel van drie specifieke stellingen bepaald hoe inwoners denken over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid door de gemeente. De stellingen zijn alleen voorgelegd aan inwoners die een oordeel konden geven over het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Ruim de helft van de inwoners van Heerenveen is van mening dat de gemeente zich inzet voor de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt. Ruim vier op de tien inwoners vinden dat de gemeente de buurt informeert over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid en dat de gemeente de buurt ook betrekt bij deze aanpak. Inwoners van de stad Heerenveen hebben meer dan gemiddeld in de gemeente het gevoel dat de gemeente zich inzet voor de leefbaarheid en veiligheid (58%). In Jubbega / Hoornsterzwaag is dit aandeel juist beneden gemiddeld (42%).

Figuur 2.12 - Oordeel functioneren gemeente (percentage (helemaal) eens, basis: inwoners die een totaaloordeel hebben gegeven over functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid)

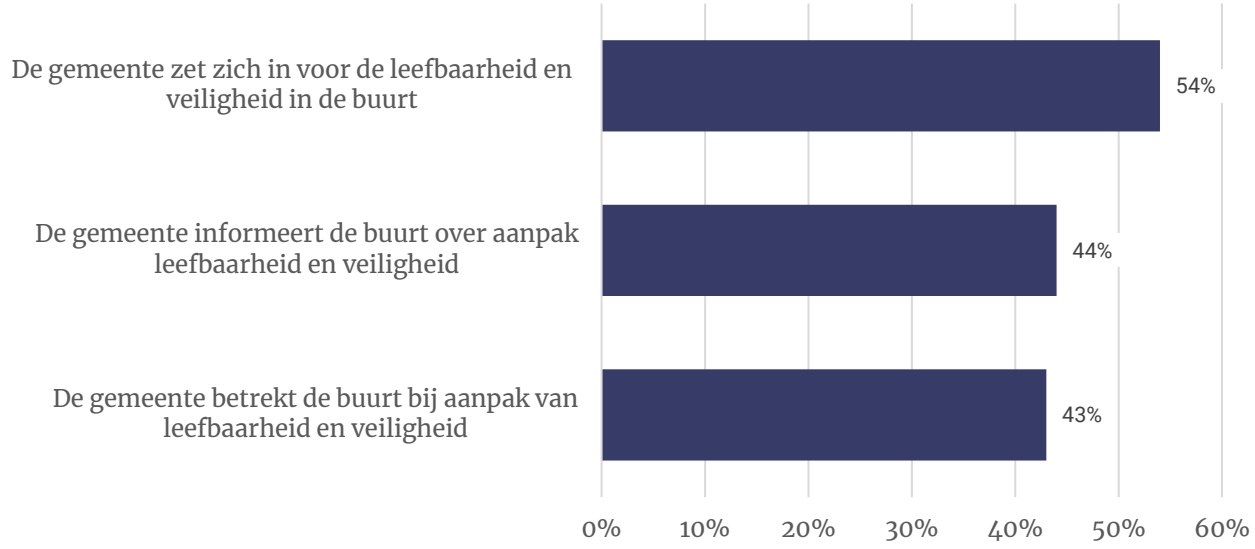

Gemeentelijke handhavers

Aan inwoners van Heerenveen is ook gevraagd wat volgens hen de zichtbaarheid is van gemeentelijke handhavers in de eigen buurt en elders in de gemeente (Figuur 2.13). Inwoners die gemeentelijke handhavers wel eens hebben gezien, konden vervolgens ook een oordeel geven over het functioneren van deze handhavers (Figuur 2.14). Gemeentelijke handhavers houden zich bezig met het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid.

Ongeveer een vijfde van de inwoners van Heerenveen ziet wel eens gemeentelijke handhavers in hun eigen woonbuurt. Zes op de tien zien wel eens handhavers op andere plekken in de gemeente. De zichtbaarheid van gemeentelijke handhavers is daarmee in Heerenveen groter dan in het basisteam en de veiligheidsregio, waar respectievelijk 13 en 15 procent wel eens handhavers ziet in de eigen buurt en 39 en 46 procent handhavers ziet elders in de gemeente. Ten opzichte van het Nederlands gemiddelde (30%) is de zichtbaarheid van gemeentelijke handhavers in de eigen buurt juist relatief laag.
Van de inwoners die de handhavers soms of vaak zien, is in Heerenveen een kwart tevreden over het functioneren van de handhavers. De tevredenheid met de gemeentelijke handhavers is in Heerenveen groter dan gemiddeld in het basisteam en vergelijkbaar met de veiligheidsregio en het Nederlands gemiddelde. De ontevredenheid met de handhavers is in Heerenveen lager dan het Nederlands gemiddelde.

Figuur 2.13 – Zichtbaarheid gemeentelijke handhavers (percentage)

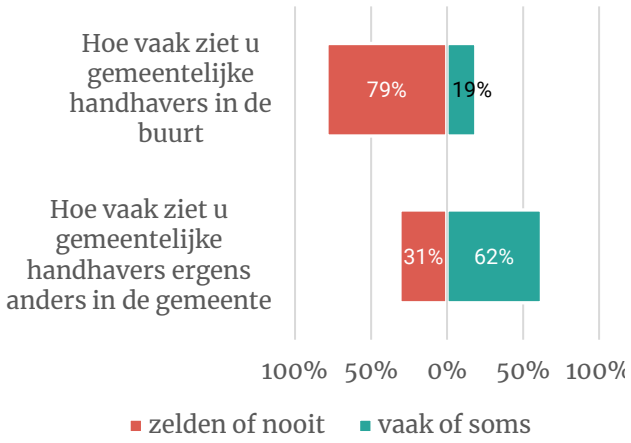

Figuur 2.14 – Tevredenheid functioneren gemeentelijke handhavers (basis: inwoners die vaak of soms gemeentelijke handhavers zien)

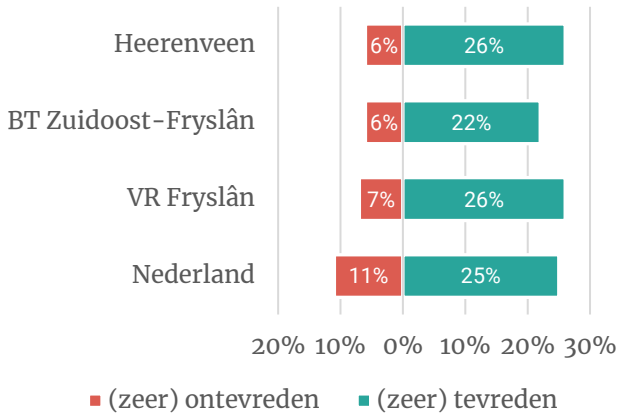

Tevredenheid met gemeentelijke handhavers

De gemeente Heerenveen heeft een aantal aanvullende vragen gesteld in de Veiligheidsmonitor over het functioneren van de gemeentelijke handhaving (Figuur 2.15). Ongeveer een op de zes inwoners van Heerenveen vindt dat de handhavers in hun woonbuurt hun best doen. Een ongeveer even groot deel is van mening dat handhavers buurtbewoners serieus nemen en makkelijk te benaderen zijn. Veertien procent van de inwoners vindt dat handhavers te weinig bekeuren, een even groot deel is het daar niet mee eens. Of handhavers reageren op problemen in de buurt en deze goed aanpakken zijn de meningen ook verdeeld. Het deel van de inwoners dat vindt dat dit goed gaat is ongeveer even groot als het deel dat vindt dat het niet goed gaat. Over de informatievoorziening van handhavers aan burgers is het aandeel inwoners dat ontevreden is (15%) groter dan het aandeel dat hier tevreden over is (9%). Voor alle stellingen geldt dat ongeveer de helft van de inwoners heeft aangegeven hier geen antwoord op te hebben.

Figuur 2.135 - Tevredenheid met gemeentelijke handhavers

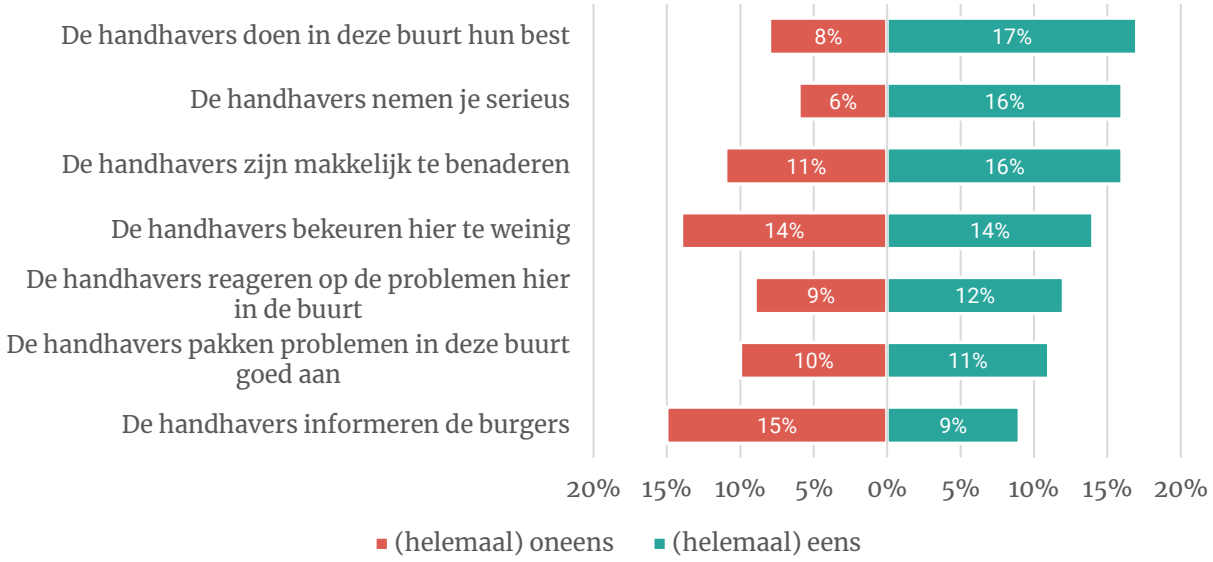

3 Overlast in de buurt

In dit hoofdstuk staat de door de inwoners van Heerenveen ervaren overlast in hun buurt centraal. Eerst volgt een totaalbeeld van de verschillende vormen van overlast (paragraaf 3.1), daarna worden de uitkomsten per type overlast nader toegelicht: fysieke verloedering (par. 3.2), sociale overlast (par. 3.3), verkeersoverlast (par. 3.4) en milieuoverlast (par. 3.5). Inwoners konden aangeven welk buurtprobleem met prioriteit moet worden aangepakt (par. 3.6). Tot slot behandelt paragraaf 3.7 het voorkomen van verdachte situaties of en andere problemen in de buurt

3.1 Totale overlast

De diverse vormen van overlast zijn geclusterd tot vier scores: fysieke verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast en milieuoverlast (Figuur 3.1). Elk van deze scores is berekend op basis van het percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meerdere verschijningsvormen van overlast. Welke vormen van overlast horen bij welk type wordt nader beschreven in de verschillende paragrafen.

Figuur 3.1 - Totale overlast per cluster (percentage ervaart zelf veel overlast)

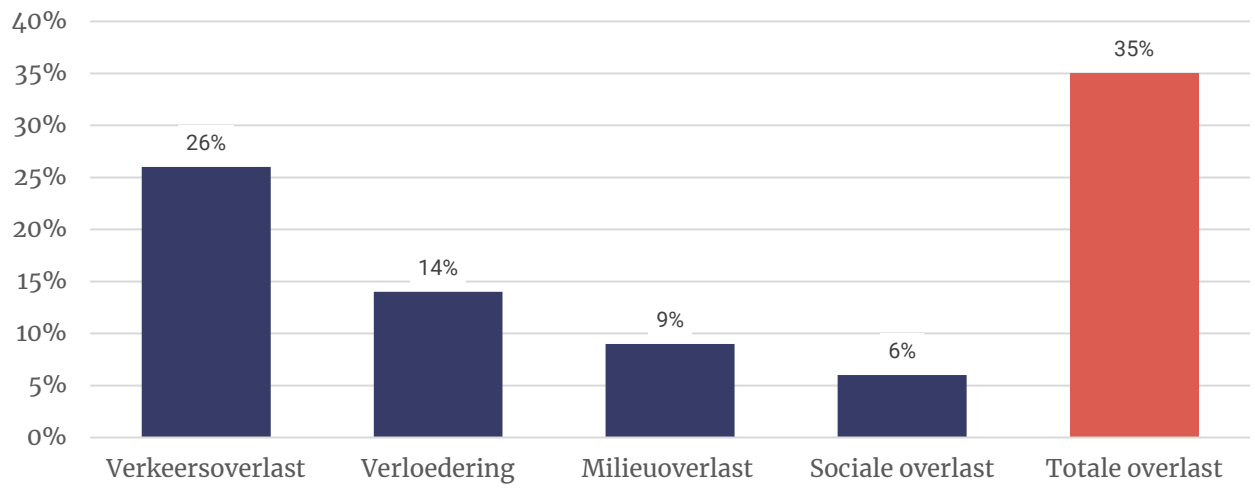

Een derde van de inwoners van Heerenveen ervaart zelf veel overlast op één of meerdere terreinen. Dit is vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio en minder dan het Nederlands gemiddelde (46%). Alle vier de verschillende vormen van overlast komen gemiddeld in Nederland meer voor dan in Heerenveen. De meest voorkomende vorm van overlast in Heerenveen is verkeersoverlast. Verloedering, milieuoverlast en sociale overlast worden door een kleiner deel van de inwoners ervaren.

3.2 Fysieke verloedering

Een van de problemen waar een woonbuurt mee te maken kan hebben, is fysieke verloedering in de buurt. In de Veiligheidsmonitor zijn daarover vier mogelijke buurtproblemen voorgelegd aan de inwoners. Figuur 3.2 geeft weer hoe vaak deze buurtproblemen voorkomen volgens inwoners. Figuur 3.3 toont het percentage inwoners dat zelf veel overlast ervaart van de vier vormen van fysieke verloedering.

Figuur 3.2 - Fysieke verloedering (percentage komt wel eens voor in de buurt)

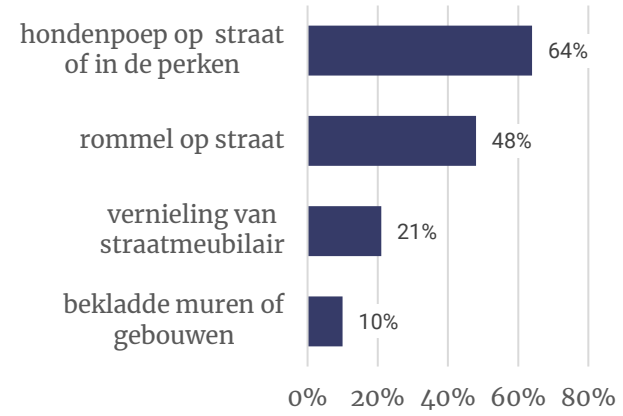

Figuur 3.3 - Fysieke verloedering (percentage ervaart zelf veel overlast)

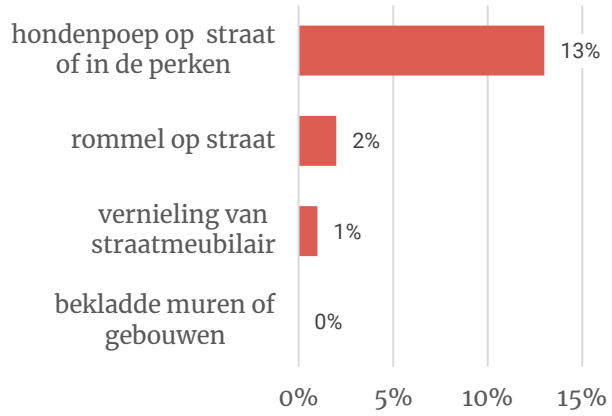

De meest voorkomende vorm van fysieke verloedering is hondenpoep op straat of in perken. Twee derde van de inwoners van Heerenveen geeft aan dat dit wel eens voor komt in hun woonbuurt. Een kleiner deel van de inwoners (13%) ervaart zelf veel overlast van hondenpoep. Rommel op straat komt volgens de helft wel eens voor, slechts 2 procent van de inwoners ervaart daar zelf veel overlast van. Ook vernieling van straatmeubilair en bekladde muren of gebouwen komen volgens respectievelijk een vijfde en een tiende van de inwoners van Heerenveen wel eens voor in hun woonbuurt. Slechts een enkeling ervaart hier zelf overlast van.

Figuur 3.4 – Totale fysieke verloedering per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

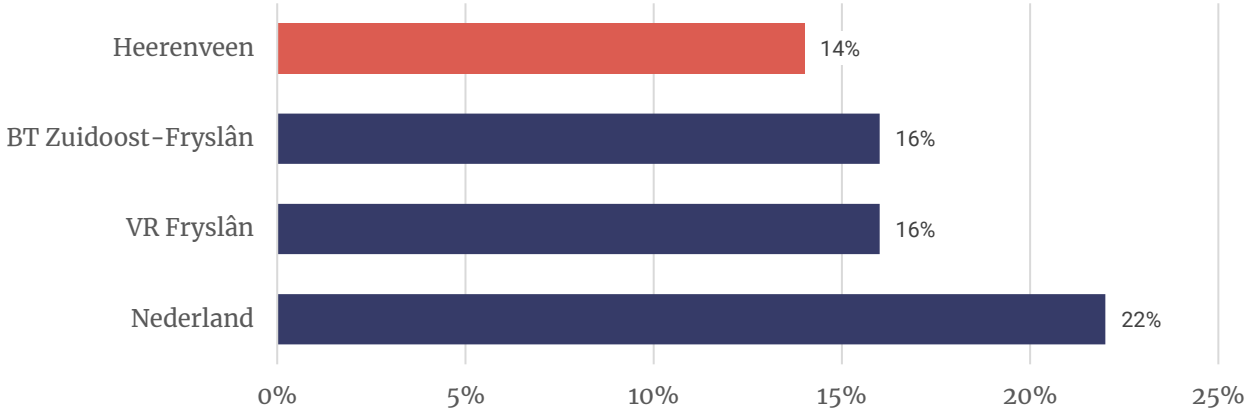

In Heerenveen is de ervaren overlast van fysieke verloedering vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio en beneden het Nederlands gemiddelde. Met name van rommel en hondenpoep op straat ervaren inwoners van Heerenveen relatief minder vaak overlast.

13% van de inwoners van Heerenveen ervaart veel overlast van hondenpoep op straat of in perken.

Figuur 3.5 – Totale fysieke verloedering per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

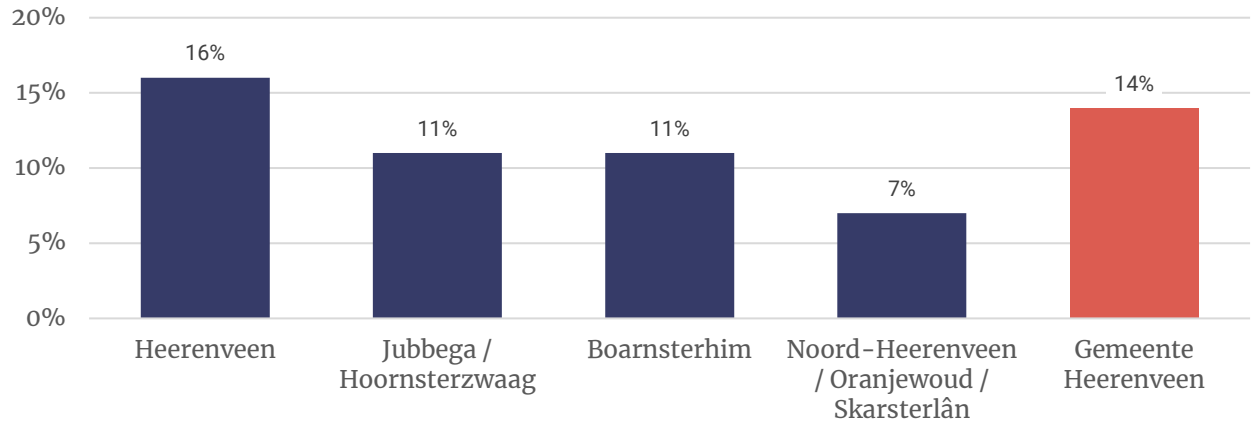

Inwoners van de stad Heerenveen ervaren meer overlast van fysieke verloedering dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit komt omdat zij vaker overlast hebben van hondenpoep. Inwoners van Noord-Heerenveen e.o. ervaren minder overlast dan gemiddeld in de gemeente. Zij hebben minder vaak last van hondenpoep en rommel op straat.

Tabel 3.1 – Vormen van fysieke verloedering per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Bekladde muren of gebouwen	Hondenpoep op de stoep of op grasveldjes	Rommel op straat	Vernieling van straatmeubilair
Heerenveen	0,3%	15%	2%	0,6%
Jubbega / Hoornsterzwaag	0%	10%	2%	0%
Boarnsterhim	0%	9%	1%	3%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	0,4%	6%	0%	1%
Gemeente Heerenveen	**0,2%**	**13%**	**2%**	**0,7%**

Uitleg tabel

De zogenaamde stoplichttabel laat zien hoe bewoners uit de verschillende wijken oordelen over de fysieke verloedering in de wijk ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

3.3 Sociale overlast

In de Veiligheidsmonitor is gevraagd naar zeven vormen van sociale overlast die in de buurt voor kunnen komen. Figuur 3.6 geeft weer hoe vaak deze vormen van sociale overlast voorkomen. Figuur 3.7 toont het percentage inwoners dat overlast ervaart van vormen van sociale overlast.

Figuur 3.6 - Sociale overlast (percentage komt wel eens voor in de buurt)

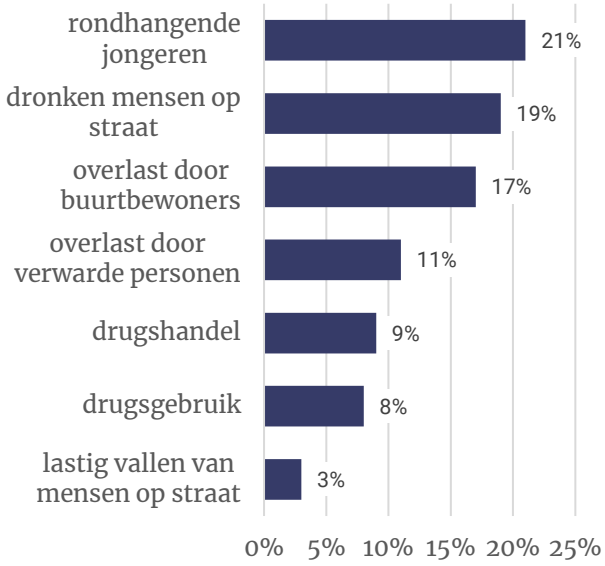

Figuur 3.7 - Sociale overlast (percentage ervaart zelf veel overlast)

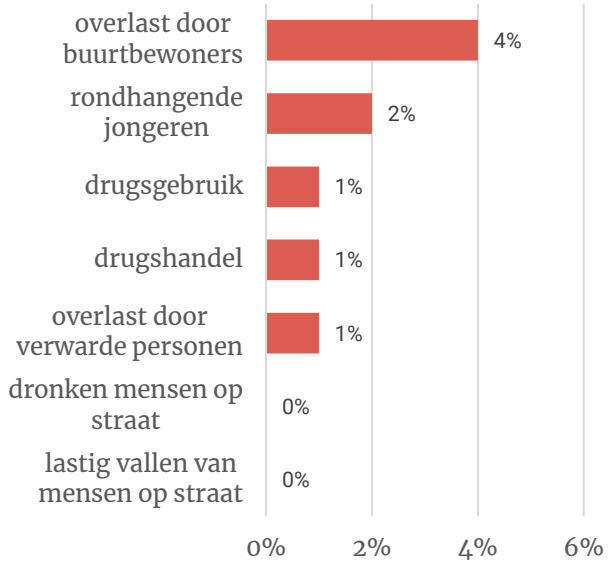

Volgens een vijfde van de inwoners van Heerenveen is er in hun buurt wel eens overlast van rondhangende jongeren. Volgens een wat kleiner deel komen dronken mensen op straat en overlast van andere buurtbewoners ook voor in hun buurt. Van overlast door verwarde personen, drugshandel en drugsgebruik is volgens ongeveer een op de tien wel eens sprake. Slechts een kleine groep geeft aan dat er wel eens mensen worden lastiggevallen op straat. Inwoners ervaren in beperkte mate sociale overlast (zie Figuur 3.7). Waar inwoners relatief de meeste overlast van ervaren zijn andere buurtbewoners.

Figuur 3.8 - Totale sociale overlast per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

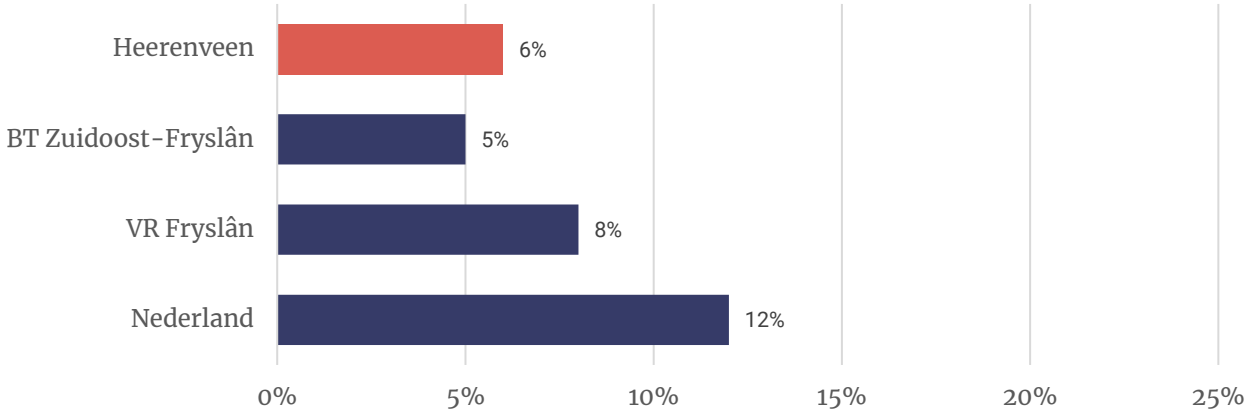

Zes procent van de inwoners van Heerenveen ervaart een of meerdere vormen van sociale overlast. Dit is vergelijkbaar met het basisteam en minder dan het gemiddelde in de veiligheidsregio en Nederland in het algemeen.

21% van de inwoners van Heerenveen geeft aan dat er in hun woonbuurt wel eens overlast is van rondhangende jongeren.

Figuur 3.9 – Totale sociale overlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

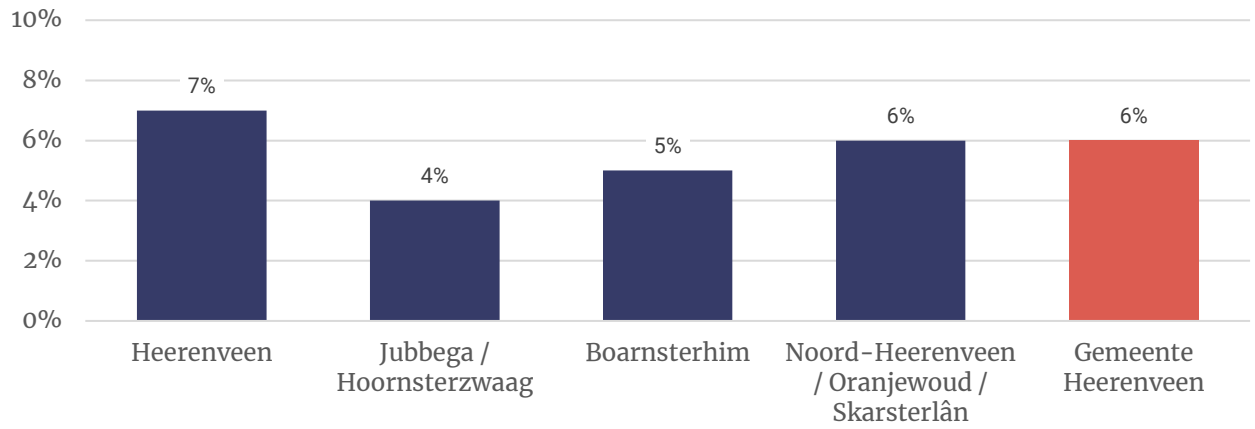

In algemene zin zijn er geen significante verschillen tussen de verschillende wijken van de gemeente Heerenveen in de mate waarin sociale overlast wordt ervaren. Wel ervaren inwoners van Jubbega / Hoornsterzwaag iets vaker dan gemiddeld veel overlast van dronken mensen op straat. En inwoners van Noord-Heerenveen c.a. ervaren iets vaker overlast doordat mensen worden lastiggevallen op straat.

Tabel 3.2 - Vormen van sociale overlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Dronken mensen op straat	Drugsgebruik	Drugs-handel	Lastigvallen van mensen op straat	Rondhangende jongeren	Overlast door buurtbewoners	Overlast door verwarde personen
Heerenveen	0%	0,8%	0,7%	0%	2%	4%	0,5%
Jubbega / Hoornsterzwaag	1%	0%	0,5%	0,5%	1%	3%	1%
Boarnsterhim	0%	0%	0%	1%	0,9%	3%	0,5%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	0,5%	2%	2%	2%	0,4%	4%	2%
Gemeente Heerenveen	**0,3%**	**0,6%**	**0,6%**	**0,3%**	**2%**	**4%**	**0,7%**

3.4 Verkeersoverlast

Een ander probleem van een woonbuurt betreft de mate van verkeersoverlast in de buurt. In de Veiligheidsmonitor zijn daarover drie buurtproblemen voorgelegd aan de inwoners.

Figuur 3.10 – Verkeersoverlast (percentage komt wel eens voor in de buurt)

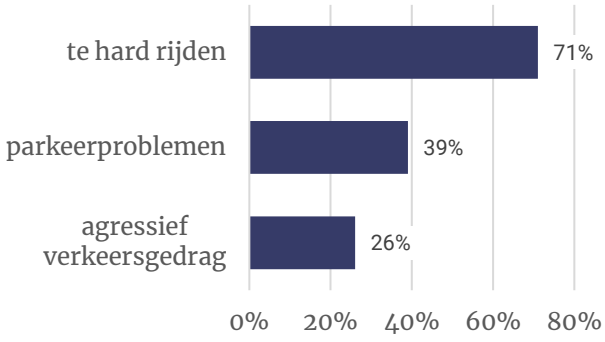

Figuur 3.11 – Verkeersoverlast (percentage ervaart zelf veel overlast)

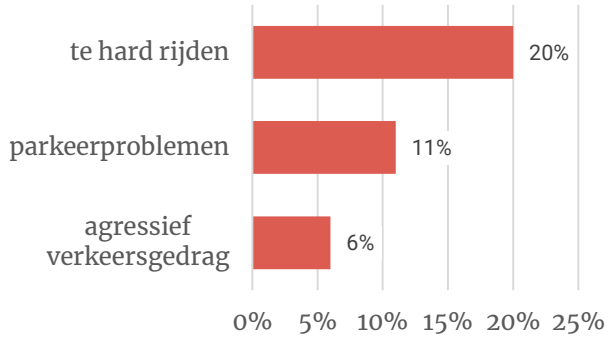

Zeven op de tien inwoners van Heerenveen geven aan dat er in hun woonbuurt wel eens te hard wordt gereden, een vijfde ervaart daar zelf veel overlast van. Volgens vier op de tien inwoners zijn er parkeerproblemen in de buurt, een op de tien heeft daar zelf veel last van. Agressief verkeersgedrag komt volgens een kwart wel eens voor, 6 procent ondervindt daar zelf veel last van.

Figuur 3.12 - Totale verkeersoverlast per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

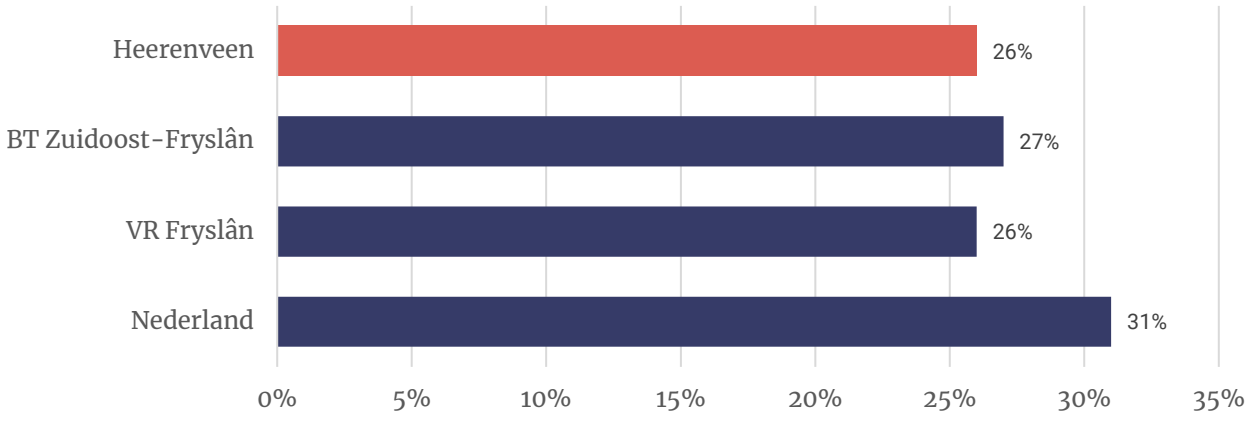

Een kwart van de inwoners van Heerenveen ervaart zelf veel verkeersoverlast. Dit is vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio, maar wel minder dan gemiddeld in Nederland.

20% van de inwoners van Heerenveen ervaart veel overlast van te hard rijdend verkeer in hun woonbuurt.

Figuur 3.13 – Totale verkeersoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

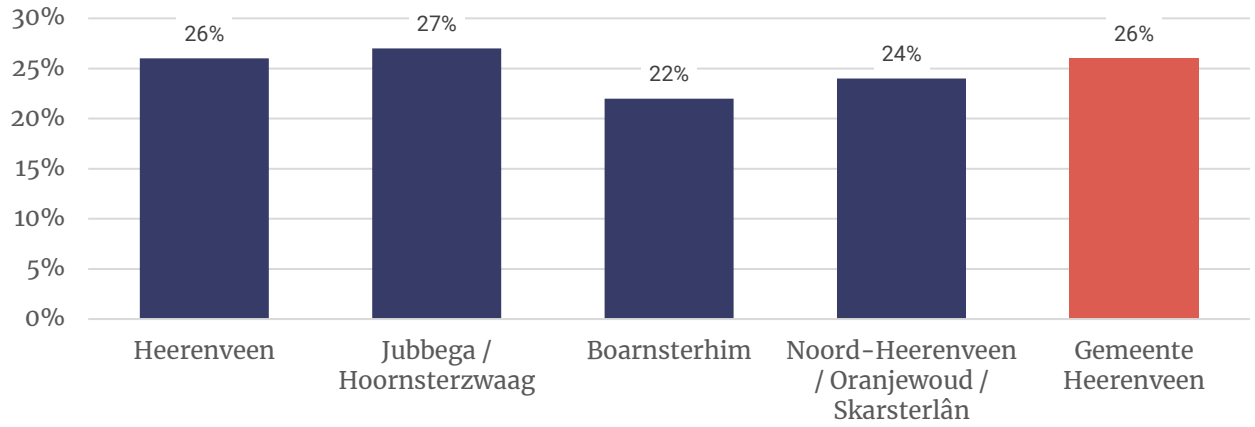

Er zijn geen significante verschillen tussen de wijken in de mate waarin verkeersoverlast in het algemeen wordt ervaren. Wel is in de stad Heerenveen meer sprake van overlast door parkeerproblemen. Inwoners van Jubbega / Hoornsterzwaag en Noord-Heerenveen e.o. ervaren juist minder dan gemiddeld overlast van parkeerproblemen.

Tabel 3.3 – Vormen van verkeersoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Te hard rijden	Parkeerproblemen	Agressief verkeersgedrag
Heerenveen	18%	14%	6%
Jubbega / Hoornsterzwaag	24%	7%	8%
Boarnsterhim	16%	7%	4%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	23%	4%	7%
Gemeente Heerenveen	20%	11%	6%

3.5 Milieuoverlast

De laatste vorm van overlast in de buurt die aan inwoners is voorgelegd betreft milieuoverlast. Deze vorm van overlast bestaat uit drie buurtproblemen: overlast van horecagelegenheden, geluidsoverlast en stankoverlast (Figuur 3.14 en figuur 3.15).

Figuur 3.14 – Milieuoverlast (percentage komt wel eens voor in de buurt)

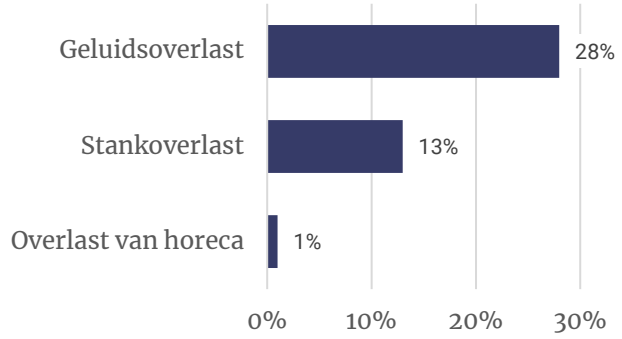

Figuur 3.15 – Milieuoverlast (percentage ervaart zelf veel overlast)

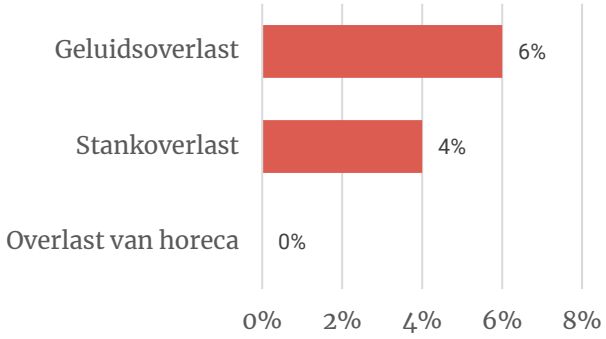

De voornaamste vorm van milieuoverlast die volgens inwoners voor komt is geluidsoverlast, ruim een kwart van de inwoners geeft aan dat dit wel eens voor komt. Zes procent van de inwoners ervaart zelf veel geluidsoverlast. Volgens 13 procent is er wel eens stankoverlast en 4 procent ervaart daar zelf veel overlast. Overlast van horeca komt bijna niet voor en er zijn geen inwoners van Heerenveen die zelf veel overlast ervaren van horeca.

Figuur 3.16 – Totale milieuoverlast per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

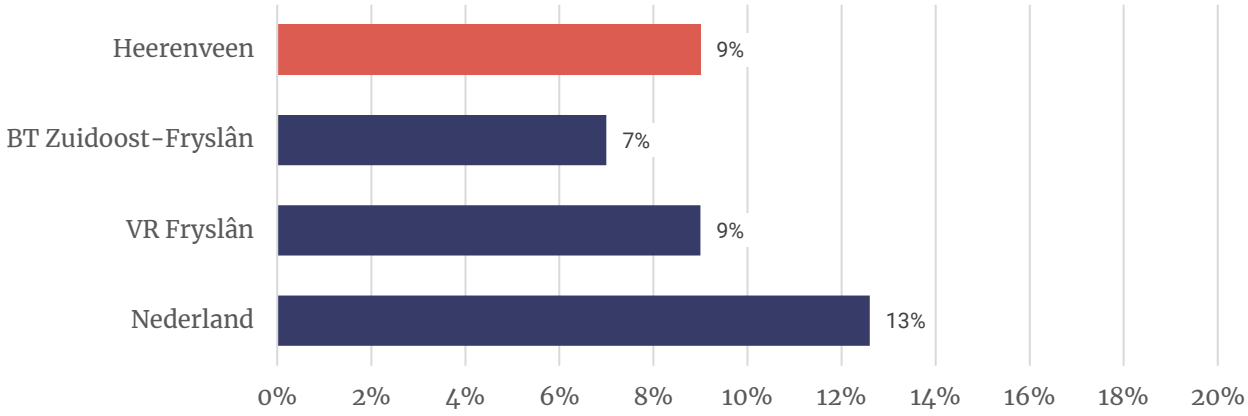

Van de inwoners van Heerenveen ervaart ongeveer een op de tien een of meerdere vormen van milieuoverlast. Dit is vergelijkbaar met de ervaren milieuoverlast in het basisteam Zuidoost-Fryslân en de veiligheidsregio Fryslân en minder dan het Nederlands gemiddelde. Met name geluidsoverlast en overlast van horeca komen in Heerenveen minder voor dan gemiddeld in Nederland

28% van de inwoners geeft aan dat er wel eens sprake is van geluidsoverlast in hun buurt.

Figuur 3.17 - Totale milieuoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

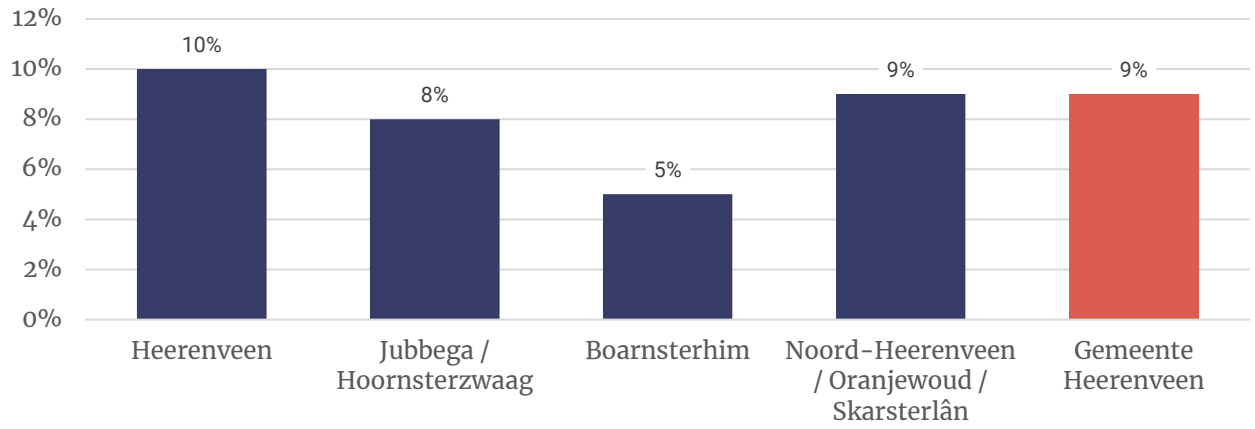

Er zijn geen significante verschillen tussen de wijken van Heerenveen en de gemeente Heerenveen in de ervaren milieuoverlast.

Tabel 3.4 - Vormen van milieuoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Overlast van horeca	Geluidsoverlast	Stankoverlast
Heerenveen	0,4%	7%	4%
Jubbega / Hoornsterzwaag	0%	5%	4%
Boarnsterhim	0%	4%	2%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	0%	5%	6%
Gemeente Heerenveen	0,3%	6%	4%

3.6 Aanpak van buurtproblemen

Er is in de Veiligheidsmonitor ook aandacht voor de aanpak van buurtproblemen. De inwoners van Heerenveen is gevraagd welk buurtprobleem zij als eerste aangepakt zouden willen zien. Hieruit komt een top 3 van buurtproblemen.

Te hard rijden	Parkeer-problemen	Honden-poep
32%	14%	13%
1	2	3

Ook als wordt gekeken naar de verschillende wijken van de gemeente Heerenveen is te zien dat te hard rijdend verkeer het voornaamste probleem is dat inwoners aangepakt willen zien. In alle wijken vinden inwoners het aanpakken van te hard rijdend verkeer het meest urgent, in de meeste wijken wordt dit probleem opgevolgd door hondenpoep en parkeerproblemen. In de stad Heerenveen is dit net andersom, men wil dat er eerst wordt ingezet op parkeerproblemen, gevolgd door hondenpoep.

Tabel 3.5 - Belangrijkste buurtproblemen per wijk

	EERSTE	TWEEDE	DERDE
Heerenveen	Te hard rijden (25%)	Parkeerproblemen (18%)	Hondenpoep (14%)
Jubbega / Hoornsterzwaag	Te hard rijden (42%)	Hondenpoep (10%)	Parkeerproblemen (9%)
Boarnsterhim	Te hard rijden (34%)	Hondenpoep (19%)	Parkeerproblemen (16%)
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	Te hard rijden (50%)	Hondenpoep (10%)	Parkeerproblemen (4%)

3.7 Verdachte situaties of problemen in de buurt

Naast de hiervoor genoemde buurtproblemen zijn inwoners van Heerenveen ook bevraagd over een aantal andere verdachte situaties/ problemen die zich kunnen voordoen in een buurt. Aan inwoners is gevraagd of zij denken dat deze problemen wel eens voorkomen in hun buurt. Daarnaast is gevraagd of en waar inwoners wel eens melding hebben gedaan van deze mogelijke problemen en situaties.

Criminaliteit in de buurt

Figuur 3.18 geeft weer in welke mate verschillende vormen van criminaliteit volgens inwoners voorkomen in hun buurt.
Met name van inbraak in woningen vermoeden of weten inwoners van Heerenveen zeker dat dit voor komt in hun buurt. Ook diefstal van fietsen en beschadiging of vernieling van auto's komt volgens een aanzienlijk deel van de inwoners zeker of vermoedelijk voor in de buurt waar zij wonen. Ongeveer een op de tien denkt of weet dat er harddrugs worden gedeald in de buurt en een klein deel denkt dat er sprake is van handel in gestolen goederen of illegale prostitutie.
Inwoners van de stad Heerenveen geven vaker aan dat er sprake is van fietsendiefstal (50%) en beschadiging/ vernieling van auto's (47%) in hun buurt. Volgens inwoners van Jubbega/ Hoornsterzwaag komt dit juist minder dan gemiddeld voor (respectievelijk 31% en 24%). Inwoners van Jubbega/ Hoornsterzwaag en Boarnsterhim geven wel vaker dan gemiddeld aan zeker te weten of te vermoeden dat er harddrugs wordt gedeald in hun buurt.

Figuur 3.18 - Voorkomen situaties/problemen in de buurt (percentage 'dat weet ik zeker/ dat vermoed ik')

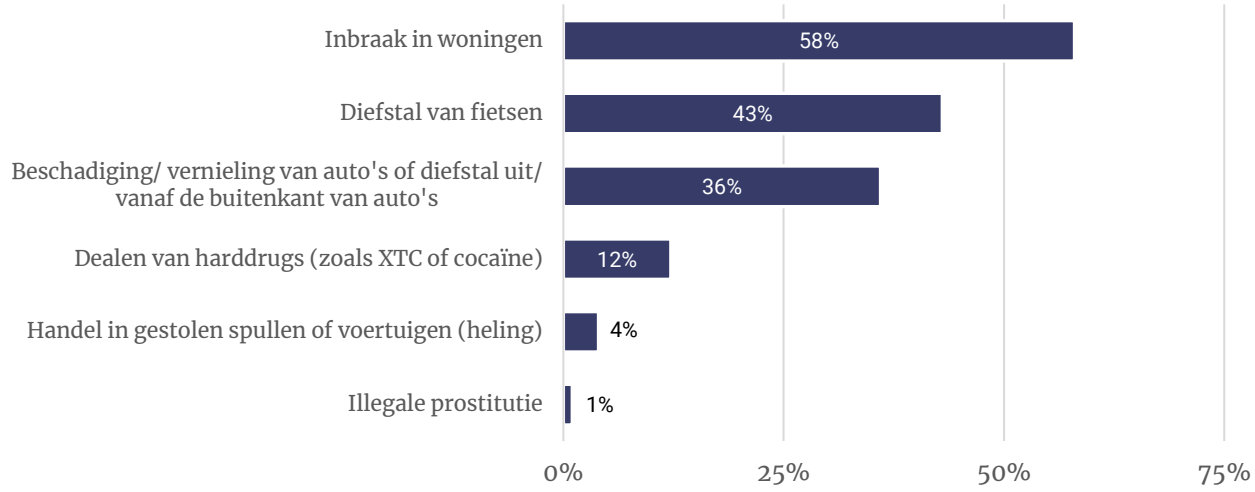

Een meerderheid van de inwoners van Heerenveen heeft de verschillende problemen nog nooit gemeld (Tabel 3.6). Als het wel gemeld is, is dit in de meeste gevallen bij de politie gedaan. Met name diefstal en beschadiging van auto's (23%) en fietsendiefstal (21%) hebben inwoners wel eens gemeld bij de politie. Acht procent heeft wel eens melding gedaan van het dealen van harddrugs bij hen in de buurt.

Tabel 3.6 - Melding van situaties/problemen

	Gemeld bij politie	Gemeld bij gemeente	Gemeld bij andere organisatie	Niet gemeld
Inbraak in woningen	13%	0%	1%	86%
Diefstal van fietsen	21%	1%	3%	76%
Beschadiging/ vernieling van auto's of diefstal uit/ vanaf de buitenkant van auto's	23%	1%	1%	76%
Dealen van harddrugs (zoals XTC of cocaïne)	8%	0,3%	0%	92%
Handel in gestolen spullen of voertuigen (heling)	0%	0%	0%	100%
Illegale prostitutie	0%	0%	16%	84%

Verdachte situaties bij woningen en bedrijven

Figuur 3.19 laat zien in welke mate verschillende situaties/ problemen volgens inwoners bij woningen en/of bedrijven voor komen in hun buurt. Slechts een klein deel van de inwoners van Heerenveen geeft aan dat er in hun buurt sprake is van de verschillende (mogelijk) illegale handelingen in woningen of bedrijven. Zes procent geeft aan dat er winkels zijn in de buurt waar (bijna) geen klanten komen maar die wel blijven bestaan. Een ongeveer even groot deel denkt dat er verwaarloosde woningen zijn die voor hoge prijzen worden verhuurd en dat er horecagelegenheden zijn in de buurt waar criminelen elkaar ontmoeten. Volgens 2 procent zijn er (mogelijk) gelegenheden in de buurt waar illegaal gegokt wordt of drugslabs in de buurt.

Inwoners van de stad Heerenveen weten of vermoeden vaker dat er winkels zijn waar nooit klanten komen die wel blijven bestaan (9%), dat woningen duur worden verhuurd door huisjesmelkers (7%) en dat er bij hen in de buurt gelegenheden zijn waar illegaal wordt gegokt (4%) in vergelijking tot de gemeente Heerenveen.

Figuur 3.19 – Voorkomen situaties/ problemen in woningen en bedrijven in de buurt (percentage 'dat weet ik zeker/ dat vermoed ik')

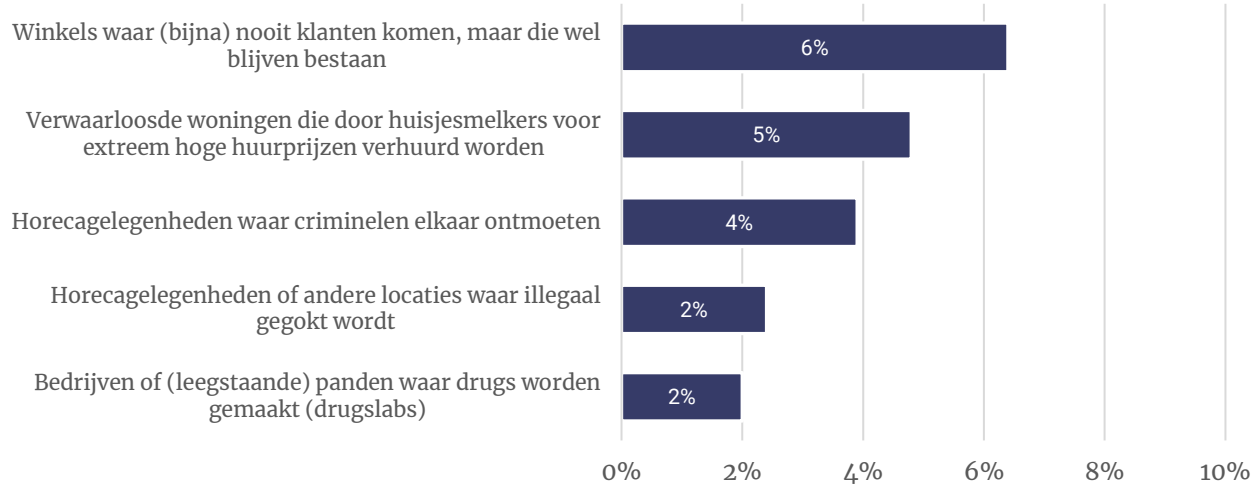

Slechts enkele inwoners hebben wel eens een melding gedaan van de bovenstaande situaties/problemen. In de meeste gevallen deden zij deze melding bij de politie of een andere organisatie.

Verdachte situaties bij buurtbewoners

In Figuur 3.20 wordt weergegeven in welke mate verschillende verdachte situaties volgens inwoners bij andere buurtbewoners voorkomen in hun buurt.

Een op de zes inwoners van Heerenveen heeft het gevoel medebuurtbewoners te hebben die denken dat ze alles kunnen maken zonder gestraft te worden. Een op de tien denkt dat hun buren (mogelijk) fraude plegen met uitkeringen en toeslagen. Een even groot deel denkt dat er (mogelijk) buren zijn die een hennepplantage in huis hebben. Ook denkt of vermoedt 5 procent dat er buurtbewoners zijn die een vuurwapen in huis hebben. Zes procent denkt dat er (mogelijk) buitenlandse arbeiders in hun buurt wonen die worden uitgebuit.

Figuur 3.20 - Voorkomen situaties/ problemen bij buurtbewoners (percentage 'dat weet ik zeker/ dat vermoed ik')

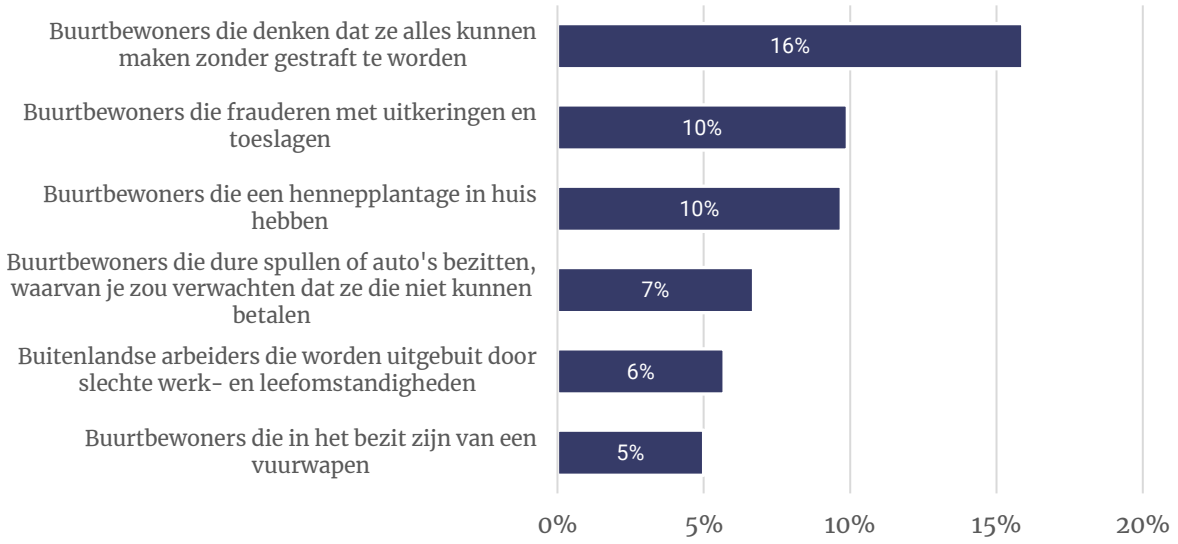

Tabel 3.7 geeft weer of en waar inwoners deze situaties/ problemen hebben gemeld. Ook voor mogelijke problemen/ situaties met buurtbewoners geldt dat inwoners van Heerenveen hier in de meeste gevallen geen melding van hebben gedaan. Indien het wel gemeld is, was dit meestal bij de politie. Dit geldt niet voor meldingen van andere buurtbewoners die alles kunnen maken zonder gestraft te worden, dan doen ze dat sneller bij een andere organisatie (12%) dan bij de politie (9%), 5 procent maakt een melding hiervan bij de gemeente.

Tabel 3.7 - Melding van situaties/ problemen met buurtbewoners

	Gemeld bij politie	Gemeld bij gemeente	Gemeld bij andere organisatie	Niet gemeld
Buurtbewoners die denken dat ze alles kunnen maken zonder gestraft te worden	9%	5%	12%	75%
Buurtbewoners die frauderen met uitkeringen en toeslagen	0%	2%	0%	98%
Buurtbewoners die een hennepplantage in huis hebben	7%	0%	3%	90%
Buurtbewoners die dure spullen of auto's bezitten, waarvan je zou verwachten dat ze die niet kunnen betalen	5%	0%	2%	93%
Buitenlandse arbeiders die worden uitgebuit door slechte werk- en leefomstandigheden	0%	0%	0%	100%
Buurtbewoners die in het bezit zijn van een vuurwapen	7%	1%	0%	91%

Belangrijkste problemen om aan te pakken

Tot slot is inwoners gevraagd welke van de verdachte situaties/ problemen als eerste aan moeten worden gepakt. Hieruit komt de onderstaande inhoudelijke top 3, 15 procent geeft aan dat geen van deze problemen moeten worden aangepakt door de gemeente.

Inbraak in woningen	23%	Beschadiging/ vernieling van auto's	13%	Dealen van harddrugs	5%
1		2		3	

Ook als wordt gekeken naar de verschillende wijken van de gemeente Heerenveen is te zien dat inbraak in woningen voor de meeste wijken het voornaamste probleem is dat inwoners aangepakt willen zien, met name in de wijken buiten de stad Heerenveen. In de stad Heerenveen wordt de beschadiging/ vernieling van auto's het vaakst genoemd als probleem dat als eerst moet worden aangepakt. In de overige wijken worden de tweede en derde problemen uit de top drie maar door een relatief klein deel van de inwoners genoemd als problemen die als eerste aangepakt moeten worden.

Tabel 3.8 - Top 3 situaties/ problemen die als eerst aangepakt moeten worden per wijk

	EERSTE	TWEEDE	DERDE
Heerenveen	Beschadiging/ vernieling auto's (20%)	Inbraak in woningen (19%)	Dealen van harddrugs (5%)
Jubbega / Hoornsterzwaag	Inbraak in woningen (27%)	Beschadiging/ vernieling auto's (7%)	Dealen van harddrugs (6%)
Boarnsterhim	Inbraak in woningen (28%)	Beschadiging/ vernieling auto's (6%)	Buurtbewoners die frauderen met uitkering of toeslagen (5%)
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	Inbraak in woningen (36%)	Buurtbewoners die denken dat ze alles kunnen maken zonder gestraft te worden (9%)	Buurtbewoners die een hennepplantage in huis hebben (4%)

4 Veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk wordt de veiligheidsbeleving van inwoners van Heerenveen beschreven. Paragraaf 4.1 zoomt in op de veiligheidsbeleving in de eigen woonbuurt en paragraaf 4.2 behandelt de veiligheidsbeleving in het algemeen. In paragraaf 4.3 komt de verwachte kans op slachtofferschap aan de orde. Afgesloten wordt door respectloos gedrag (par. 4.4), discriminatie (par. 4.5) en weerbaarheid (par. 4.6).

4.1 Veiligheidsbeleving in de buurt

Gevoelens van onveiligheid

In Figuur 4.1 worden de onveiligheidsgevoelens in de eigen woonbuurt weergegeven, alsmede de frequentie ervan. In Figuur 4.2 worden de onveiligheidsgevoelens in de gemeente, ten opzichte van de referentiegebieden getoond.

Een ruime meerderheid van ongeveer negen op de tien inwoners van Heerenveen voelt zich nooit onveilig in de eigen woonbuurt. Een op de tien voelt zich wel eens onveilig, waarbij 3 procent zich zelden onveilig voelt, 6 procent soms en 1 procent vaak. Inwoners van Heerenveen voelen zich vaker onveilig in de eigen woonbuurt dan gemiddeld in het basisteam en minder vaak dan gemiddeld in Nederland.

Figuur 4.1 - Onveiligheidsgevoel in de buurt

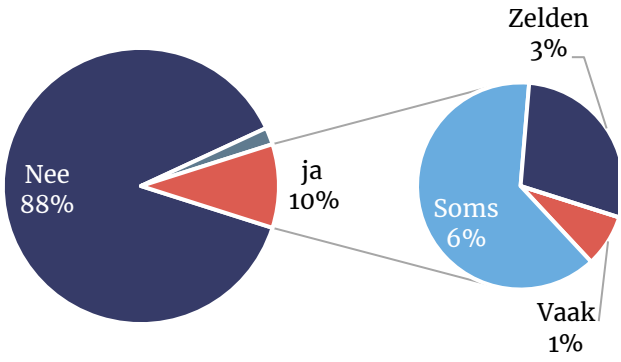

Figuur 4.2 - Onveiligheidsgevoel in de buurt (percentage 'wel eens' onveilig)

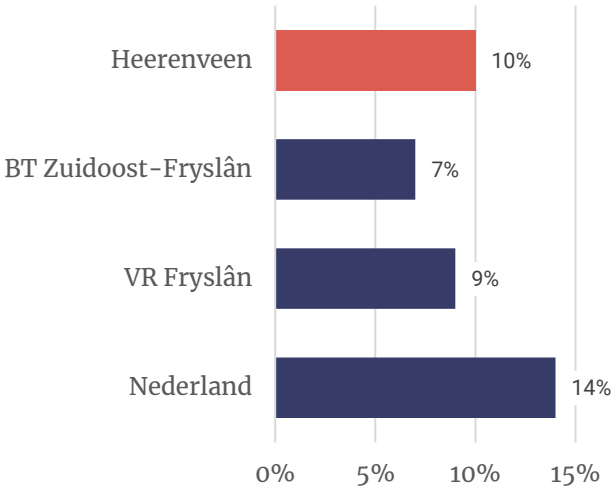

88% van de inwoners van Heerenveen voelt zich nooit onveilig in de eigen woonbuurt.

Binnen de gemeente Heerenveen is het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt het grootst in de stad Heerenveen. Inwoners van Boarnsterhim voelen zich minder dan gemiddeld onveilig. In Noord-Heerenveen e.o. voelt een relatief groot deel van de inwoners zich vaak onveilig in de eigen woonbuurt, in vergelijking tot de gemeente.

Figuur 4.3 - Onveiligheidsgevoel in de buurt per wijk (percentage 'wel eens' onveilig)

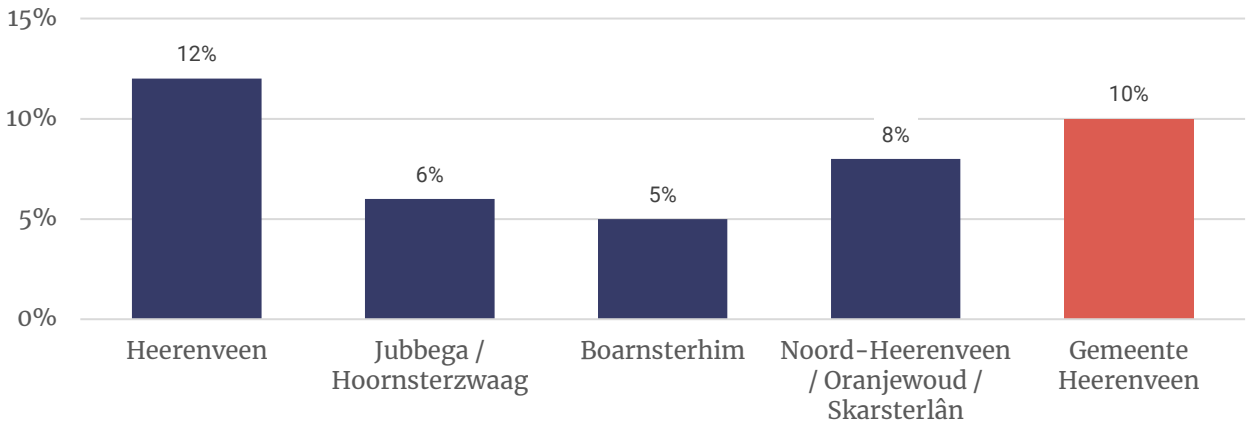

Vermijdingsgedrag

Inwoners die zich in een bepaalde situatie onveilig of onprettig voelen kunnen vermijdingsgedrag vertonen, ze passen hun gedrag aan uit gevoelens van onveiligheid. Figuur 4.4 geeft weer hoeveel procent van de inwoners van Heerenveen zegt dat een bepaalde vorm van vermijdingsgedrag bij hen persoonlijk vaak voor komt. Hierin is te zien dat maar een beperkt deel van de inwoners vermijdingsgedrag vertoont. Drie procent doet vaak in de avond de deur niet open en een aantal inwoners vermijdt onveilige plekken in de buurt, voelt zich vaak onveilig op straat of thuis in de avond of is vaak bang slachtoffer te worden van criminaliteit.

Figuur 4.4 - Vermijdingsgedrag (percentage 'komt vaak voor')

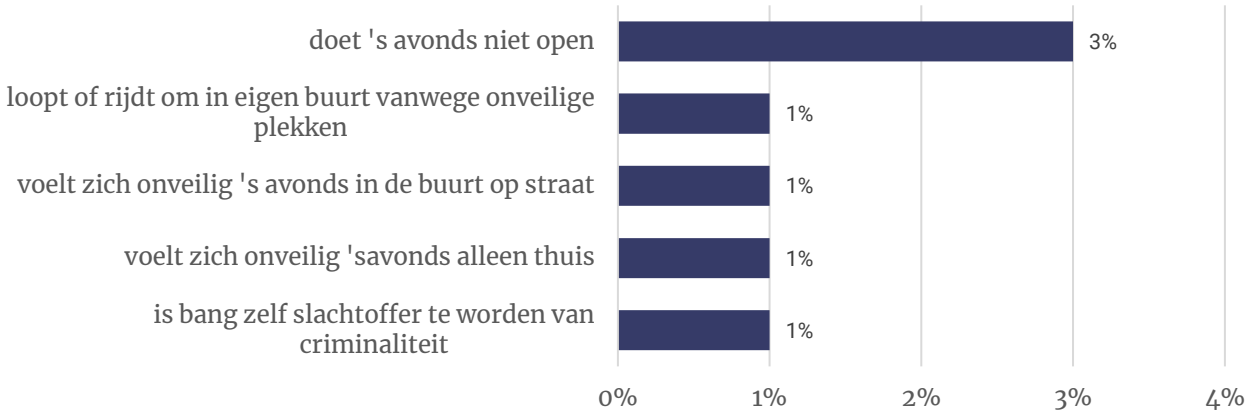

Criminaliteit in de buurt

Figuur 4.5 toont het percentage inwoners dat het idee heeft dat er veel criminaliteit plaatsvindt in de buurt. Figuur 4.6 laat zien in welke mate inwoners denken dat de criminaliteit in hun buurt de afgelopen twaalf maanden is toegenomen, afgenomen of gelijk is gebleven.

Slechts 2 procent van de inwoners van Heerenveen heeft het gevoel dat er veel criminaliteit is in hun buurt. Dit is minder dan in de veiligheidsregio Zuidoost-Fryslân en het Nederlands gemiddelde. Zeven procent van de inwoners van Heerenveen heeft het gevoel dat de criminaliteit in hun woonbuurt is afgenomen in het afgelopen jaar. Een ongeveer even groot deel (6%) denkt juist dat de criminaliteit is toegenomen. Volgens twee derde van de inwoners is de criminaliteit gelijk gebleven. Inwoners van Heerenveen denken vaker dan gemiddeld in de veiligheidsregio en Nederland dat de criminaliteit is afgenomen. Ook zijn inwoners van Heerenveen minder dan gemiddeld in Nederland van mening dat de criminaliteit is gestegen.

Figuur 4.5 – Criminaliteit in de buurt (percentage 'veel')

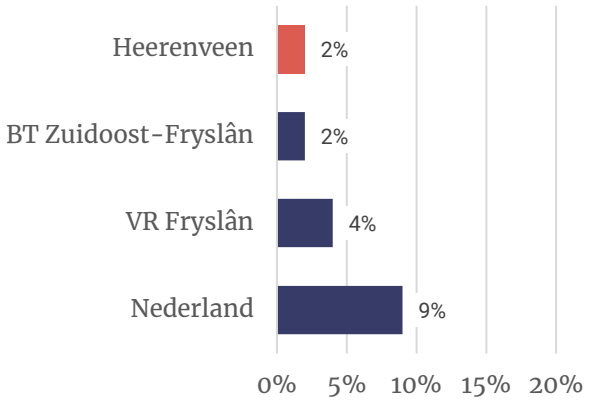

Figuur 4.6 - Ontwikkeling criminaliteit in de afgelopen 12 maanden

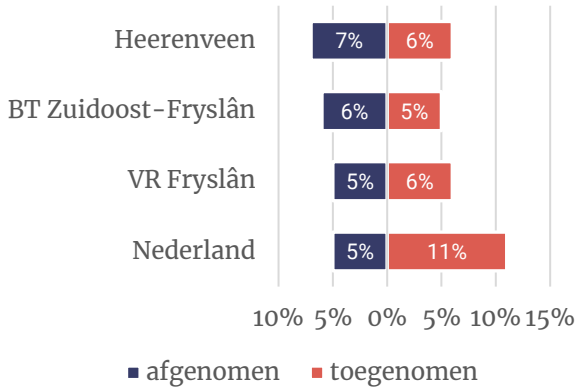

Als wordt gekeken naar de verschillende wijken van de gemeente Heerenveen is te zien dat inwoners van Noord-Heerenveen e.o. minder vaak het gevoel hebben dat de criminaliteit is afgenomen. Er zijn geen andere verschillen tussen de wijken te onderscheiden.

Tabel 4.1 - Criminaliteit in de buurt en ontwikkeling per wijk

	Criminaliteit in de buurt (percentage 'veel')	Ontwikkeling criminaliteit (percentage afgenomen)	Ontwikkeling criminaliteit (percentage toegenomen)
Heerenveen	2%	8%	6%
Jubbega / Hoornsterzwaag	2%	6%	4%
Boarnsterhim	1%	6%	7%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	1%	2%	7%
Gemeente Heerenveen	**2%**	**7%**	**6%**

Rapportcijfer veiligheid in de woonbuurt
De inwoners is gevraagd om een algemeen rapportcijfer te geven voor de veiligheid in de eigen buurt (Figuur 4.7).

Figuur 4.7 - Oordeel veiligheid woonomgeving per gebied (rapportcijfer)

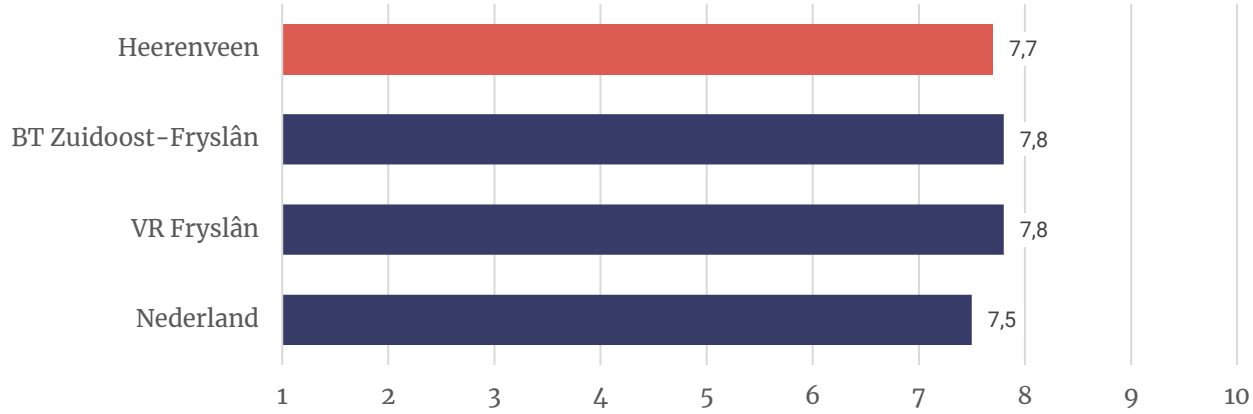

In Heerenveen beoordelen inwoners de veiligheid gemiddeld met een 7,7. Dit cijfer is vergelijkbaar met de referentiegebieden en landelijk.

Figuur 4.8 - Oordeel veiligheid woonomgeving per wijk (rapportcijfer)

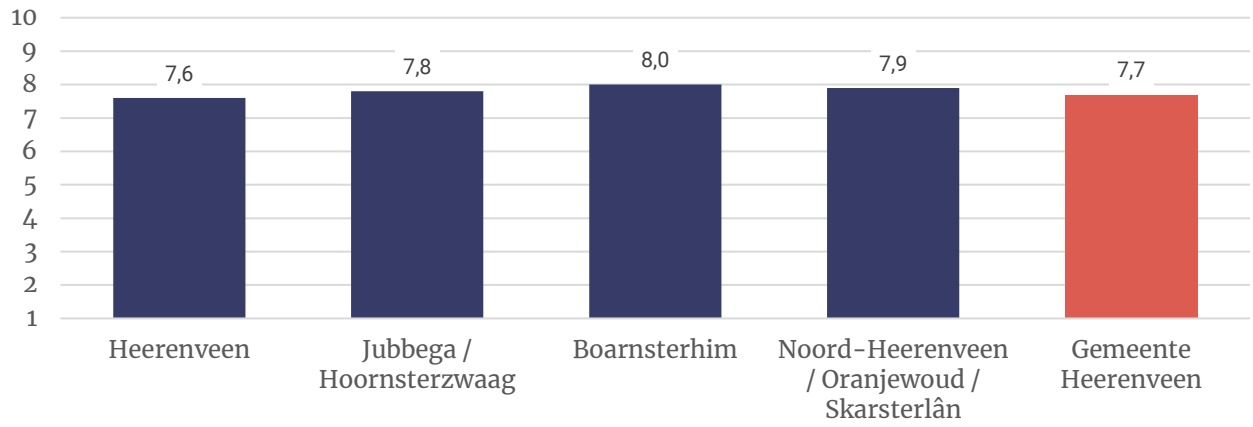

De inwoners van de stad Heerenveen beoordelen de veiligheid in hun woonomgeving gemiddeld met een 7,6, dit is beneden het gemeentelijk gemiddelde. In Boarnsterhim en Noord-Heerenveen c.a. wordt de veiligheid juist hoger beoordeeld dan het Heerenveens gemiddelde.

4.2 Veiligheidsbeleving algemeen

Naast de veiligheidsbeleving in de eigen buurt is gevraagd of men zich wel eens onveilig voelt in het algemeen. In Figuur 4.9 en Figuur 4.10 worden deze onveiligheidsgevoelens weergegeven.

Figuur 4.9 - Gevoel van onveiligheid in het algemeen

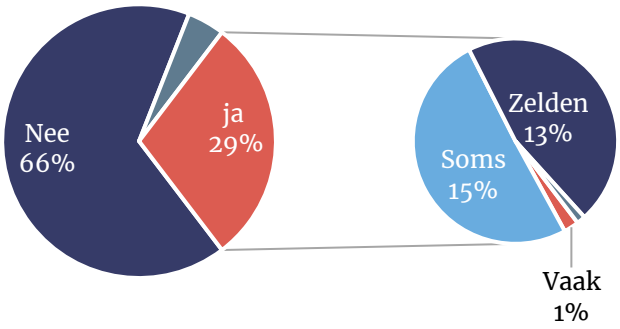

Figuur 4.10 - Onveiligheidsgevoel per gebied (percentage 'wel eens' onveilig)

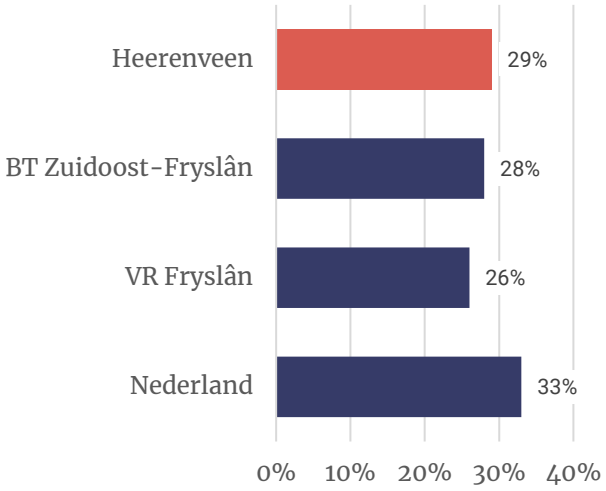

Drie op de tien inwoners van Heerenveen voelen zich in het algemeen wel eens onveilig. Van hen voelen de meesten zich zelden (13%) of soms (15%) onveilig. Slechts 1 procent van de inwoners voelt zich in het algemeen vaak onveilig. In Heerenveen voelen inwoners zich vaker onveilig dan in de veiligheidsregio en minder vaak dan gemiddeld in Nederland.
Binnen de gemeente Heerenveen voelen inwoners van Boarnsterhim zich minder vaak dan gemiddeld onveilig (22%).

4.3 Verwachte kans op slachtofferschap

In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe groot inwoners denken dat de kans is om in de komende twaalf maanden slachtoffer te worden van een delict of voorval (Figuur 4.91).

Figuur 4.91 - Kans slachtofferschap ... is (heel) groot

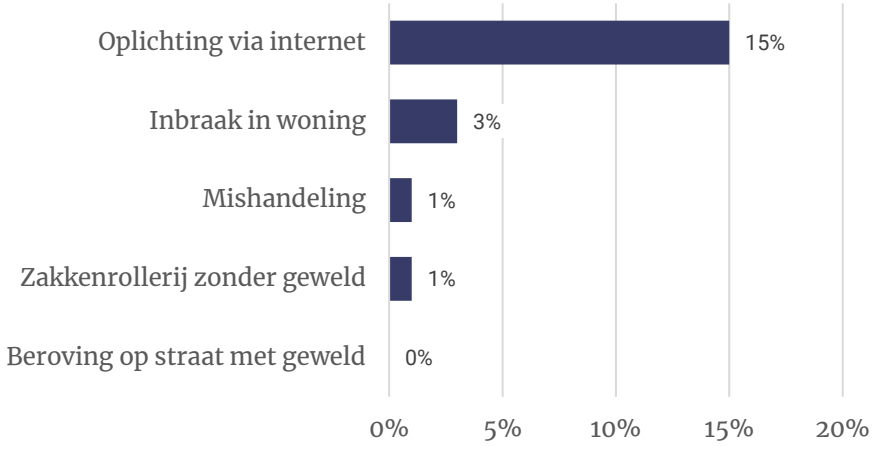

Het voornaamste misdrijf waarvan inwoners van Heerenveen in de komende twaalf maanden verwachten slachtoffer te worden is oplichting via internet. Een kleiner deel van de inwoners verwacht slachtoffer te worden van een misdrijf op het gebied van traditionele criminaliteit. De kans op een woninginbraak wordt in Heerenveen lager ingeschat dan gemiddeld in Nederland (6%). Voor de overige misdrijven geldt dat de inschatting hiervan slachtoffer te worden in Heerenveen vergelijkbaar is met de referentiegebieden. Ook binnen de gemeente Heerenveen zijn er weinig verschillen in het verwachte slachtofferschap. Alleen in Noord-Heerenveen e.o. verwachten inwoners vaker slachtoffer te worden van mishandeling dan gemiddeld in de gemeente.

Tabel 4.2 - Verwachte kans op slachtofferschap … is (percentage is heel groot) per wijk

	Inbraak in woning	Mishandeling	Zakkenrollerij/Beroving	Oplichting via internet
Heerenveen	0%	0%	0,5%	18%
Jubbega / Hoornsterzwaag	0%	0%	0%	14%
Boarnsterhim	0,5%	0%	0%	17%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	0,5%	2%	0,4%	17%
Gemeente	0,1%	0,1%	0,3%	17%

4.4 Respectloos gedrag

Met respectloos gedrag wordt gedrag bedoeld waarbij de grenzen van fatsoen worden overschreden. Figuur 4.102 geeft weer hoe vaak burgers in de gemeente Heerenveen persoonlijk door personen of instanties respectloos worden behandeld.

Figuur 4.102 - Percentage inwoners dat wel eens respectloos wordt behandeld door…

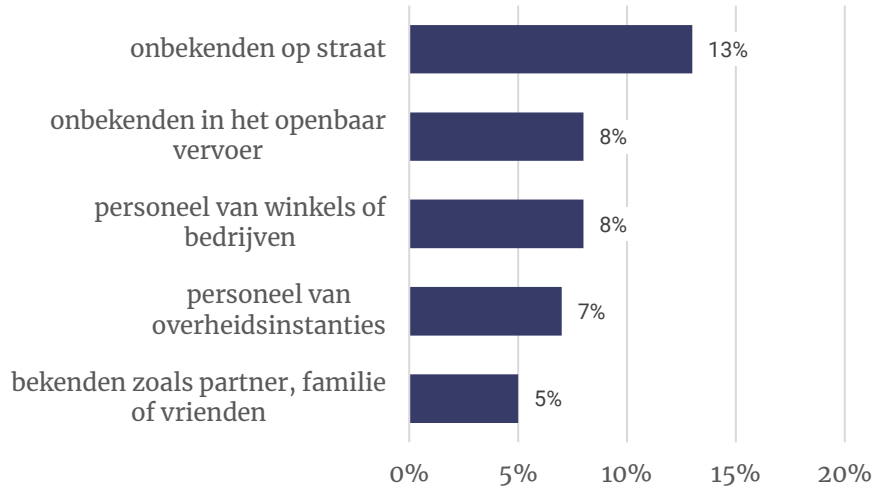

Inwoners van Heerenveen worden, in vergelijking tot andere personen of instanties, het meest wel eens respectloos behandeld door onbekenden op straat (13%). Daarnaast wordt 8 procent soms respectloos behandeld door onbekenden in het openbaar vervoer of personeel in winkels en bedrijven. Een ongeveer even grote groep heeft het gevoel wel eens respectloos bejegend te worden door overheidspersoneel.

Inwoners van Heerenveen worden in het openbaar vervoer vaker respectloos behandeld dan gemiddeld in het basisteam en de veiligheidsregio. Ook binnen de gemeente Heerenveen zien we enkele verschillen. Inwoners van de stad Heerenveen hebben vaker het gevoel respectloos te zijn behandeld door zowel onbekenden op straat (15%) als in het openbaar vervoer (11%). Inwoners van Boarnsterhim voelen zich juist minder vaak respectloos behandeld door onbekenden op straat (9%) en in het openbaar vervoer (4%).

4.5 Discriminatie

Burgers konden aangeven of zij zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd hebben gevoeld. Discriminatie kan op verschillende gronden plaatsvinden, zoals ras of huidskleur, godsdienst of leeftijd. Figuur 4.13 geeft weer hoe vaak de inwoners van Heerenveen zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd hebben gevoeld.

Figuur 4.13 - Percentage inwoners dat zich in afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelt per gebied

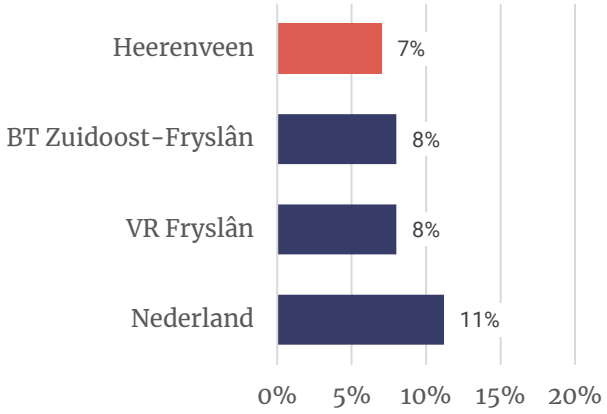

Van de inwoners van Heerenveen heeft 7 procent zich in het afgelopen jaar gediscrimineerd gevoeld. Dit aandeel is vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio en minder dan het Nederlands gemiddelde. Van de inwoners die zich gediscrimineerd hebben gevoeld, heeft 8 procent hiervan melding gedaan bij een instantie.

Inwoners die zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelden konden aangeven op welke grond deze discriminatie was en waardoor men zich gediscrimineerd heeft gevoeld. De drie meest genoemde gronden in Heerenveen zijn: ras/huidskleur, politieke overtuiging en nationaliteit. De meest genoemde redenen waarom men zich gediscrimineerd heeft gevoeld zijn ongelijke behandeling, stigmatisering (bijvoorbeeld in de media) en discriminerende opmerkingen.

Ras/ huidskleur	34%	Politieke overtuiging	30%	Nationaliteit	28%
1		2		3	

Er zijn geen significante verschillen in de ervaren discriminatie tussen de verschillende wijken van de gemeente Heerenveen.

Figuur 4.114 - Percentage inwoners dat zich in afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelt per wijk

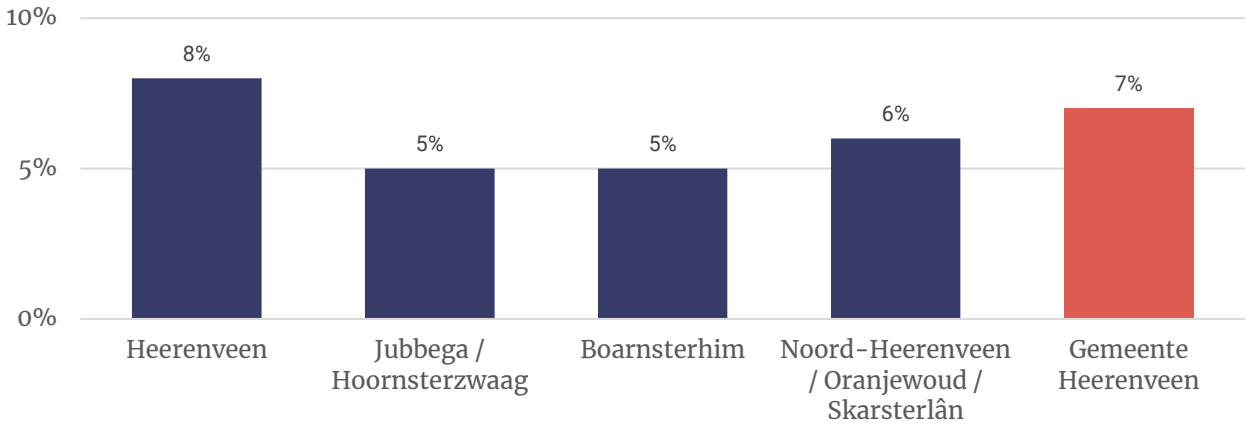

4.6 Weerbaarheid

Om iets te kunnen zeggen over de persoonlijke weerbaarheid van de inwoners van de gemeente Heerenveen, is op basis van vijf stellingen een schaalscore berekend. Figuur 4.15 geeft weer hoe inwoners het eens zijn met de verschillende stellingen, Figuur 4.16 laat de schaalscore voor persoonlijke weerbaarheid zien voor Heerenveen en de referentiegebieden.

Figuur 4.15 - Stellingen persoonlijke weerbaarheid

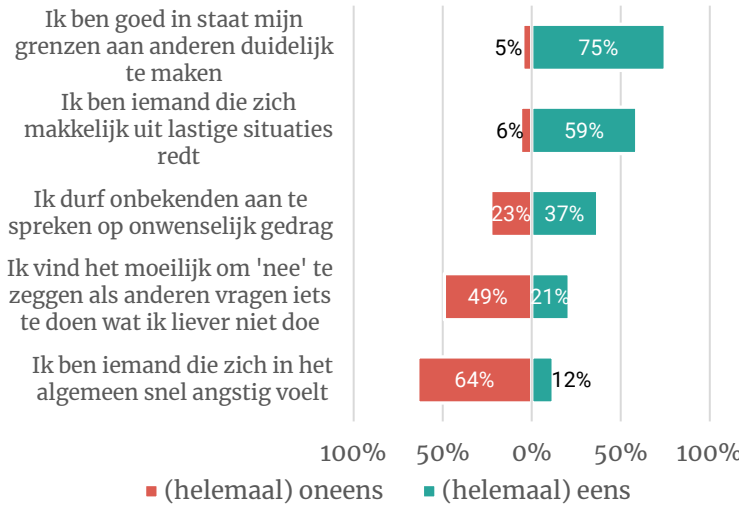

Figuur 4.16 - Persoonlijke weerbaarheid (schaalscore)

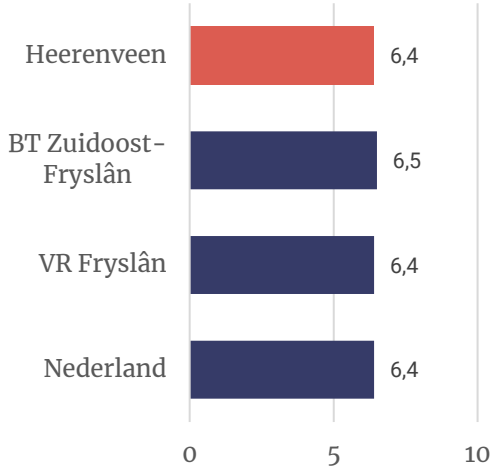

Over het algemeen vinden inwoners van Heerenveen dat zij goed zijn in het aangeven van hun grenzen. Ook voelt twee derde zich niet snel angstig en durft ruim een derde onbekenden aan te spreken op ongewenst gedrag. Een kwart durft dit niet. De weerbaarheid van inwoners van Heerenveen is vergelijkbaar met de referentiegebieden.

Figuur 4.127 - Persoonlijke weerbaarheid per wijk (schaalscore)

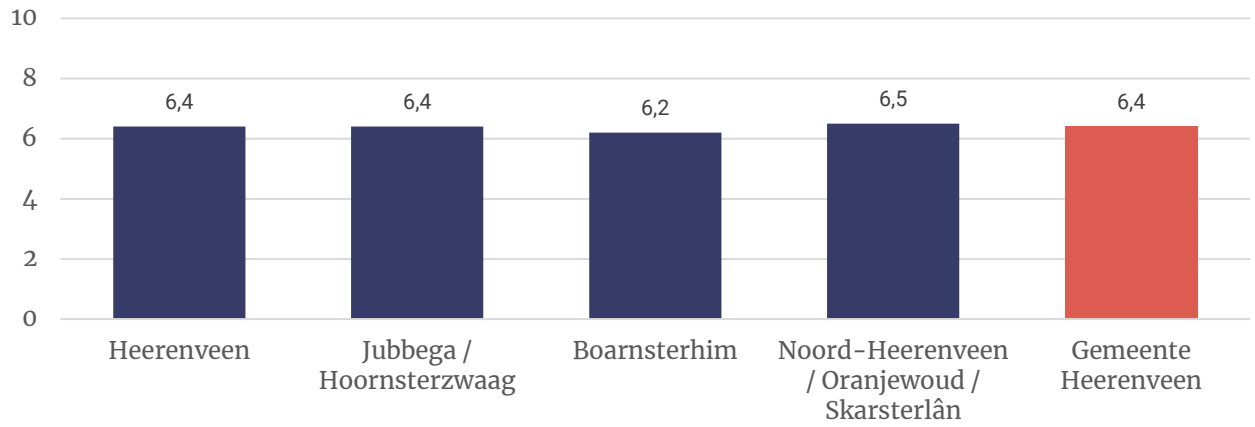

Binnen de gemeente Heerenveen zijn er geen verschillen in de schaalscores op weerbaarheid tussen de wijken. Wel hebben inwoners van Boarnsterhim relatief minder vaak het gevoel dat zij zich makkelijk uit lastige situaties redden en vinden ze het vaker moeilijk om 'nee' te zeggen. Daarnaast vinden inwoners van de stad Heerenveen meer dan gemiddeld dat zij goed zijn in het aangeven van hun grenzen.

Tabel 4.3 - Persoonlijke weerbaarheid per wijk (percentage (helemaal) mee eens)

	Ik ben iemand die zich makkelijk uit lastige situaties redt	Ik ben goed in staat om mijn grenzen aan anderen duidelijk te maken	Ik vind het moeilijk om 'nee' te zeggen als anderen vragen iets te doen wat ik liever niet doe	Ik ben iemand die zich in het algemeen snel angstig voelt	Ik durf onbekenden aan te spreken op onwenselijk gedrag
Heerenveen	62%	78%	20%	14%	35%
Jubbega / Hoornsterzwaag	57%	70%	21%	9%	41%
Boarnsterhim	50%	70%	28%	12%	34%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	61%	74%	19%	11%	38%
Gemeente Heerenveen	**60%**	**75%**	**21%**	**12%**	**37%**

Uitleg tabel

De zogenaamde stoplichttabel laat zien hoe bewoners uit de verschillende wijken oordelen over de fysieke voorziening in de wijk ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

5 Slachtofferschap traditionele criminaliteit

Dit hoofdstuk gaat over slachtofferschap van veel voorkomende delicten en voorvallen van traditionele criminaliteit. Dat is afgemeten aan het percentage inwoners van Heerenveen dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een delict. Het hoofdstuk begint met een totaaloverzicht en daarna komen achtereenvolgens aan de orde slachtofferschap van geweldsdelicten (paragraaf 5.2), vermogensdelicten (par. 5.3) en vernielingen (par. 5.4).

5.1 Slachtofferschap traditionele criminaliteit

Traditionele criminaliteit bestaat uit drie categorieën van slachtofferschap: geweldsdelicten, vermogensdelicten en vandalismedelicten (vernieling). Elk van deze cijfers is berekend op basis van het percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden persoonlijk slachtoffer is geworden van één of meerdere vormen van criminaliteit. Welke vormen van criminaliteit horen bij welke categorie wordt nader beschreven in de verschillende paragrafen.

Figuur 5.1 - Slachtofferschap delicten in de afgelopen twaalf maanden

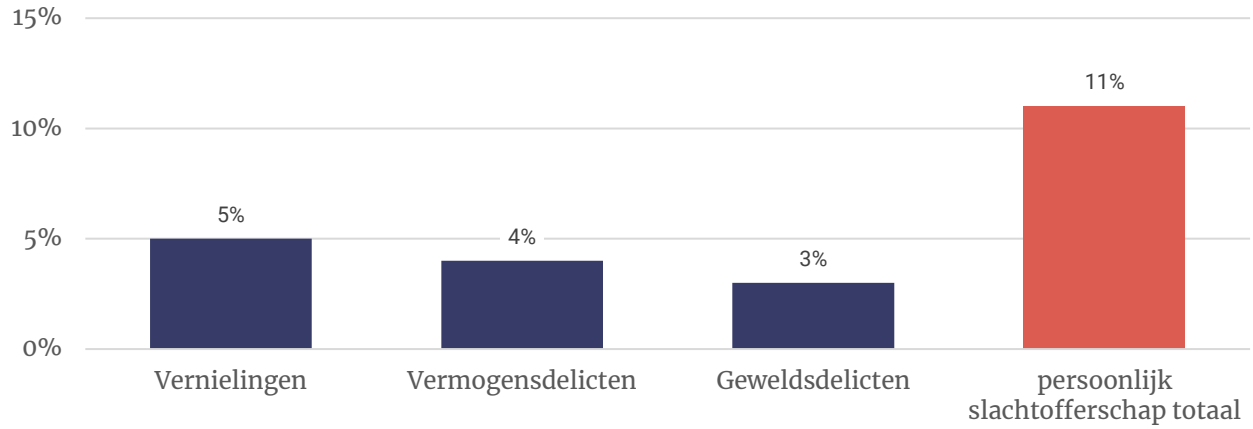

Ongeveer een op de tien inwoners van Heerenveen werd in het afgelopen jaar slachtoffer van een of meerdere vormen van traditionele criminaliteit. De verschillende vormen van traditionele criminaliteit komen hierbij in vergelijkbare mate voor.

In

Figuur 5.2 wordt het totale slachtofferschap van traditionele criminaliteit in Heerenveen vergeleken met de referentiegebieden. Het slachtofferschap in Heerenveen is vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio. Inwoners van Heerenveen werden minder vaak slachtoffer van traditionele criminaliteit dan gemiddeld in Nederland.

Figuur 5.2 - Slachtofferschap traditionele criminaliteit

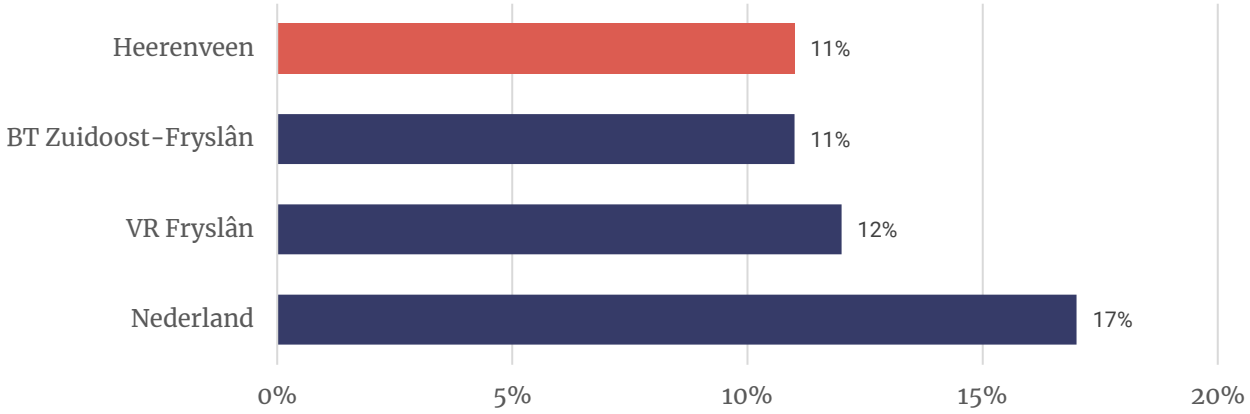

Er waren in Heerenveen in totaal 17 delicten traditionele criminaliteit per 100 inwoners in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 25 procent gemeld bij de politie. Daarmee is de meldingsbereidheid in Heerenveen lager dan in het basisteam (30%) en de veiligheidsregio (28%) en het Nederlands gemiddelde (35%).

In de Veiligheidsmonitor wordt ook gevraagd of slachtoffers van een delict melding of aangifte hebben gedaan bij de politie en wat, in het geval dat ze dit niet hebben gedaan, hiervoor hun reden was. Hier kwam een top 3 van redenen om geen melding of aangifte te doen uit voor de gemeente Heerenveen.

Helpt toch niet	31%	Niet belangrijk	16%	Was al opgelost	14%
1		2		3	

Nieuw in de Veiligheidsmonitor is een vraag naar de gevolgen van delicten voor slachtoffers. Ondervindt men emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van een delict?

Een op de tien inwoners van Heerenveen die slachtoffer werden van traditionele criminaliteit, ondervond hierdoor emotionele, psychische, lichamelijke en/of financiële problemen. Dit is aanzienlijk minder dan gemiddeld in het basisteam (24%), de veiligheidsregio (24%) en Nederland in het algemeen (26%). In de meeste gevallen ging het in Heerenveen om emotionele en psychische problemen ten gevolge van het delict.

5.2 Slachtofferschap geweldsdelicten

Voor het slachtofferschap van geweldsdelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van mishandeling, bedreiging of seksueel geweld. Dit is weergegeven in Figuur 5.3. In Figuur 5.4 is het totale percentage inwoners van Heerenveen zichtbaar dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een geweldsdelict.

Figuur 5.3 - Slachtofferschap geweldsdelicten

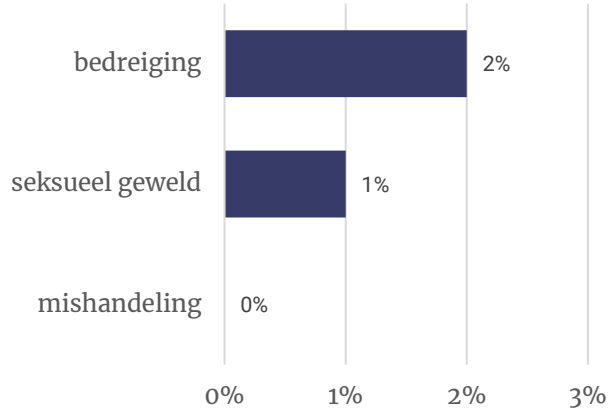

Figuur 5.4 - Totaal slachtofferschap geweldsdelicten

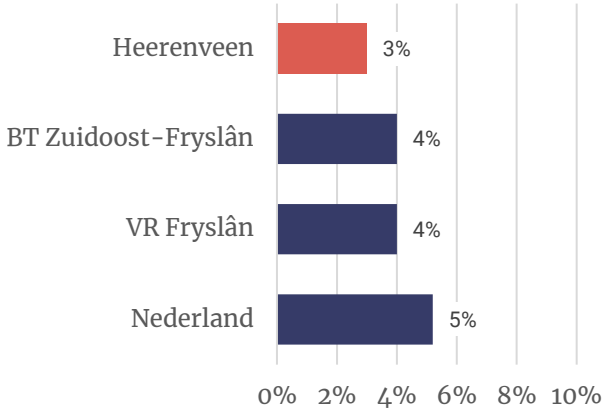

Drie procent van de inwoners van Heerenveen is in het afgelopen jaar slachtoffer geworden van een geweldsdelict. Dit aandeel is vergelijkbaar met de referentiegebieden. De meest voorkomende vorm van geweldsdelicten is dreiging met geweld, zonder dat daadwerkelijk geweld is gebruikt. Daarnaast heeft één procent van de inwoners van Heerenveen te maken gehad met seksueel geweld. Slachtofferschap van mishandeling kwam niet voor in de steekproef van dit onderzoek.

In totaal waren er in Heerenveen vijf geweldsdelicten per 100 inwoners in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 5 procent gemeld bij de politie[3]. Daarmee is het aantal geweldsdelicten per 100 inwoners in Heerenveen lager dan het gemiddelde van het basisteam (8 per 100 inwoners), veiligheidsregio (9 per 100 inwoners) en Nederland (10 per 100 inwoners). De meldingsbereidheid voor geweldsdelicten is in Heerenveen aanzienlijk lager dan gemiddeld.

Onder slachtoffers van geweldsdelicten in Heerenveen ondervond 19 procent emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van het delict.

19% van de slachtoffers van geweldsdelicten ondervond hiervan emotionele of psychische problemen.

[3] *Gezien het lage aantal waarnemingen (n<50) is dit percentage indicatief.*

Figuur 5.5 - Totaal slachtofferschap geweldsdelicten per wijk

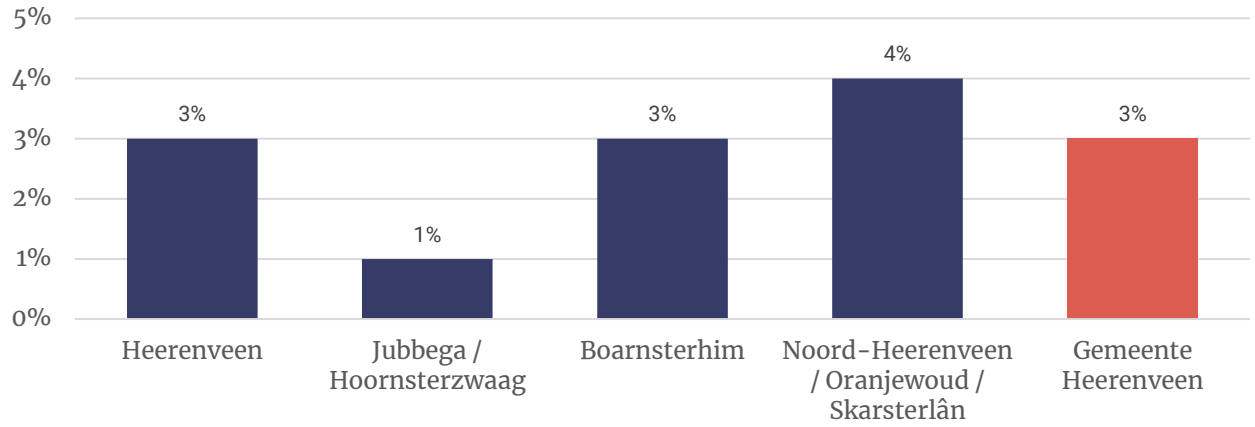

Er zijn geen significante verschillen tussen de wijken van Heerenveen en het gemeentelijk gemiddelde in het totale aandeel inwoners dat slachtoffer werd van een geweldsdelict. Wel werden alleen inwoners van Noord-Heerenveen e.o. slachtoffer van mishandeling. Ook is het aantal geweldsdelicten per 100 inwoners in Noord-Heerenveen e.o. met 11 delicten per 100 inwoners hoger dan het gemeentelijk gemiddelde (5 delicten per 100 inwoners). Met name van mishandeling en bedreiging zijn inwoners van Noord-Heerenveen e.o. relatief vaak slachtoffer geworden.

Tabel 5.1 – Slachtofferschap geweldsdelicten in de afgelopen twaalf maanden

	Bedreiging	Mishandeling	Seksueel geweld
Heerenveen	1,7%	0%	1,4%
Jubbega / Hoornsterzwaag	0,5%	0%	0,5%
Boarnsterhim	1,7%	0%	1,5%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	3%	1,6%	1%
Gemeente Heerenveen	**1,6%**	**0,1%**	**1,2%**

Uitleg tabel
Deze tabel laat zien hoe vaak bewoners uit de verschillende wijken aangeven dat zij de afgelopen twaalf maanden slachtoffer zijn geweest van een bepaald delict ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

5.3 Slachtofferschap vermogensdelicten

Voor het slachtofferschap van vermogensdelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van poging tot woninginbraak, fietsendiefstal, diefstal uit/vanaf auto's, autodiefstal, diefstal ander motorvoertuig, (poging tot) zakkenrollerij/beroving of overige diefstal (Figuur 5.6). Ook is het totale percentage inwoners van Heerenveen dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een vermogensdelict berekend (Figuur 5.7).

Figuur 5.6 - Slachtofferschap vermogensdelicten

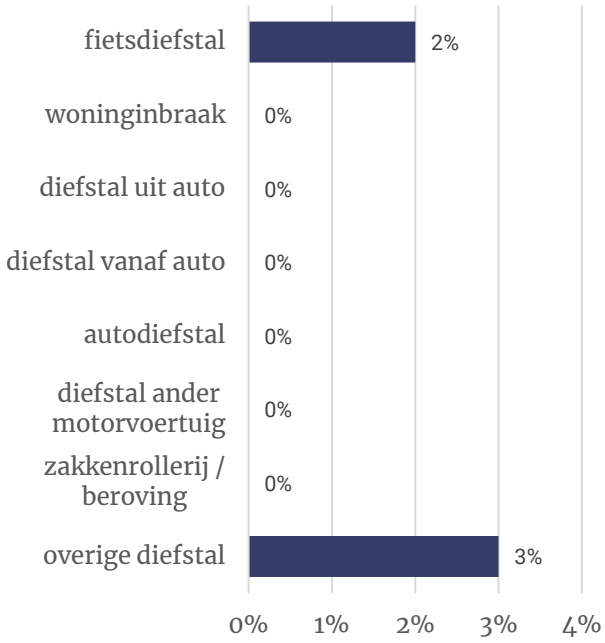

Figuur 5.7 - Totaal slachtofferschap vermogensdelicten

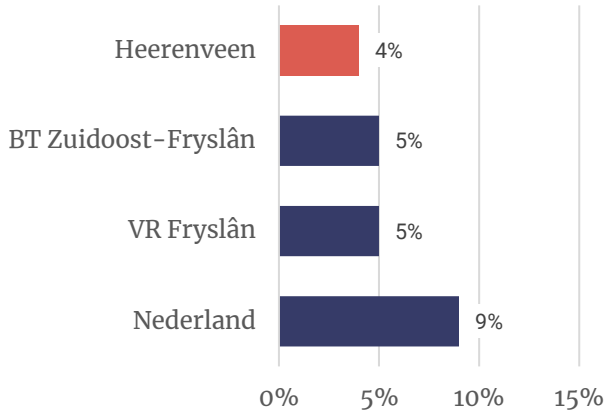

Vier procent van de inwoners van Heerenveen werd in het afgelopen jaar slachtoffer van een vermogensdelict. Het ging hierbij om diefstal van fietsen en andere eigendommen zoals spullen uit de tuin of caravan. Slachtofferschap van de andere vermogensdelicten kwam niet voor in de steekproef van dit onderzoek.

In totaal waren er in Heerenveen 6 vermogensdelicten per 100 inwoners in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 18 procent gemeld bij de politie[4]. De meldingsbereidheid in Heerenveen is daarmee kleiner dan in het basisteam (24%), de veiligheidsregio (36%) en het Nederlands gemiddelde (45%).

Onder slachtoffers van vermogensdelicten in Heerenveen ondervond 9 procent emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van het delict.

[4] *Gezien het lage aantal waarnemingen (n<50) is dit percentage indicatief.*

Figuur 5.8 - Totaal slachtofferschap vermogensdelicten per wijk

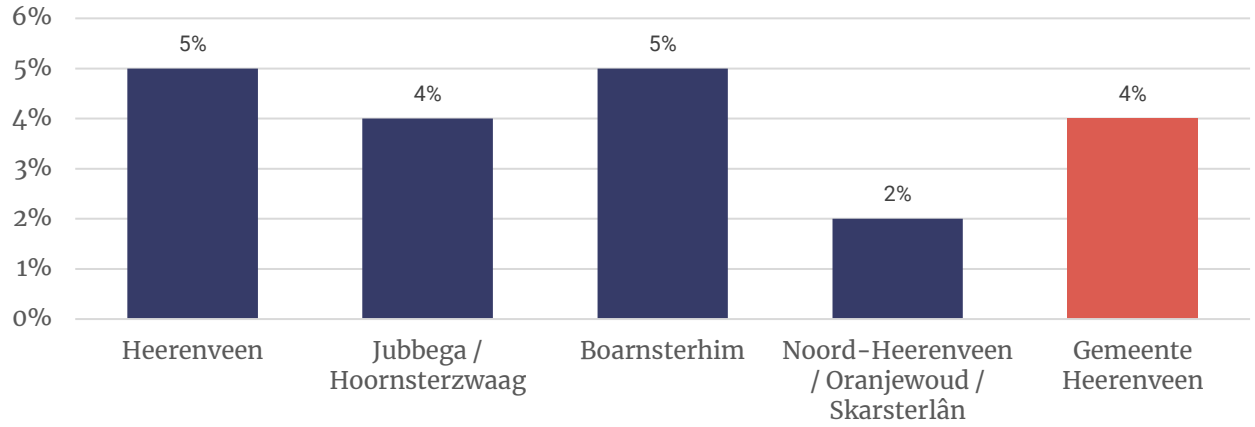

Bij het totale slachtofferschap van vermogensdelicten zijn er geen verschillen in de wijken ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Ook specifieke vermogensdelicten komen in de wijken even vaak voor als gemiddeld in de gemeente. Alleen voor diefstal van overige eigendommen geldt dat bewoners van Noord-Heerenveen hier minder dan gemiddeld slachtoffer van werden.

Tabel 5.2 – Slachtofferschap vermogensdelicten in de afgelopen twaalf maanden

	Woning-inbraak	Fiets-diefstal	Zakken-rollerij/ beroving	Diefstal vanaf auto	Diefstal uit auto	Diefstal ander motorvoertuig	Auto-diefstal	Overige diefstal
Heerenveen	0%	1,6%	0,5%	0%	0%	0%	0%	2,9%
Jubbega / Hoornsterzwaag	0%	1,3%	0%	0%	0%	0%	0%	2,2%
Boarnsterhim	0,5%	2,4%	0%	0%	0%	0%	0%	2,1%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	0,5%	1%	0,4%	0%	0%	0%	0%	0,3%
Gemeente Heerenveen	**0,1%**	**1,6%**	**0,3%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**2,5%**

5.4 Slachtofferschap vandalismedelicten

Voor het slachtofferschap van vernielingen is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van vernieling of beschadiging.

Figuur 5.9 toont het totale percentage inwoners van Heerenveen dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van vandalismedelicten.

Figuur 5.9 - Totaal slachtofferschap vandalismedelicten

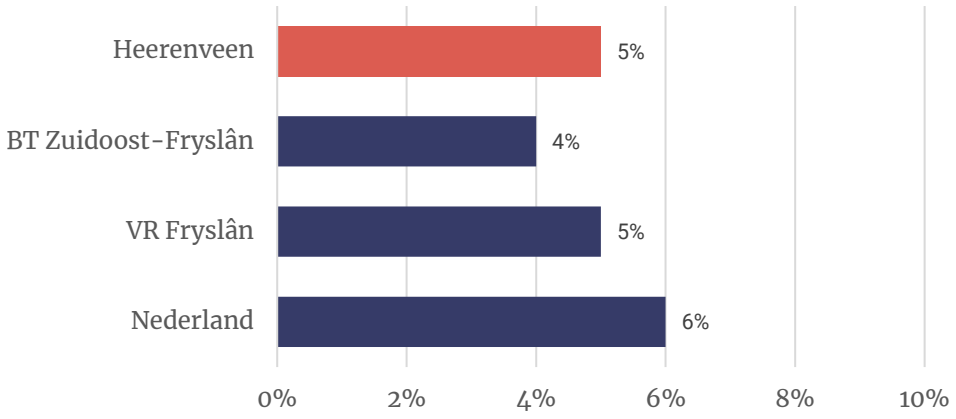

Een op de twintig inwoners van Heerenveen (5%) werd in het afgelopen jaar slachtoffer van een vandalismedelict. Dit is vergelijkbaar met het slachtofferschap in de referentiegebieden.

In totaal waren er in Heerenveen zeven vernielingen per 100 inwoners in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 44 procent gemeld bij de politie[5]. Daarmee is de meldingsbereidheid bij vandalismedelicten in Heerenveen groter dan gemiddeld in de veiligheidsregio Fryslân (26%) en Nederlands als geheel (24%).

Onder slachtoffers van vernielingen in Heerenveen ondervond 4 procent emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van het delict.

Figuur 5.10 - Totaal slachtofferschap vernielingen per wijk

[5] *Gezien het lage aantal waarnemingen (n<50) is dit percentage indicatief.*

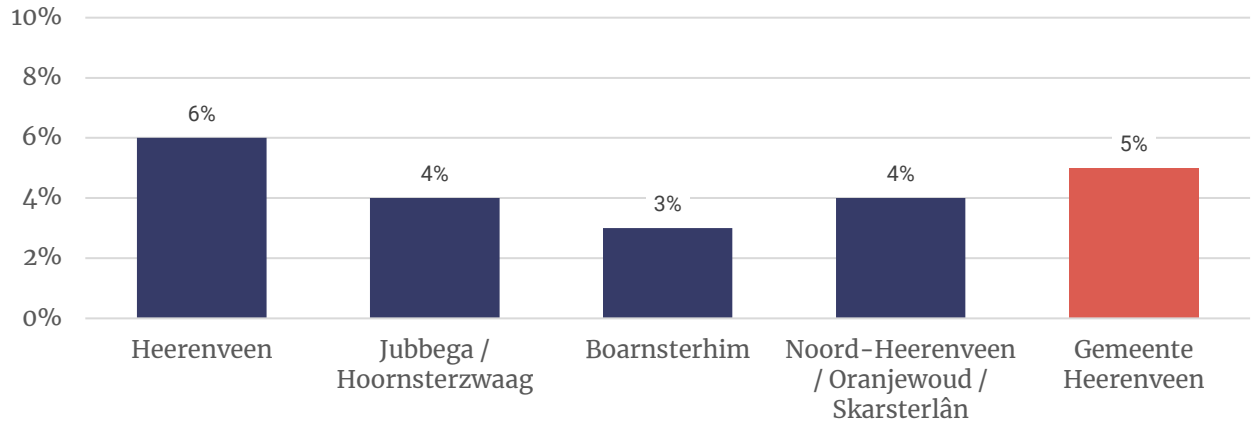

Er zijn geen significante verschillen in het slachtofferschap van vandalismedelicten tussen de verschillende wijken en het gemeentelijk gemiddelde.

6 Slachtofferschap online criminaliteit

Dit hoofdstuk gaat over slachtofferschap van online criminaliteit (cybercrime). Dit is afgemeten aan het percentage inwoners van Heerenveen dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een delict of incident via internet, e-mail of app. Het hoofdstuk begint met een totaaloverzicht en daarna komen achtereenvolgens aan de orde slachtofferschap van online oplichting of fraude (par. 6.2), hacken (par. 6.3) en online bedreiging of intimidatie (par. 6.4).

6.1 Slachtofferschap online criminaliteit

Online criminaliteit bestaat uit drie categorieën van slachtofferschap: online oplichting of fraude, hacken en online bedreiging of intimidatie. Daarnaast is ook de restcategorie andere misdrijven via internet opgenomen in het totaal van online criminaliteit. Elk van deze cijfers is berekend op basis van het percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden persoonlijk slachtoffer is geworden van één of meerdere vormen van criminaliteit. Welke vormen van online criminaliteit horen bij welke categorie wordt nader beschreven in de verschillende paragrafen.

Figuur 6.1 - Slachtofferschap online criminaliteit

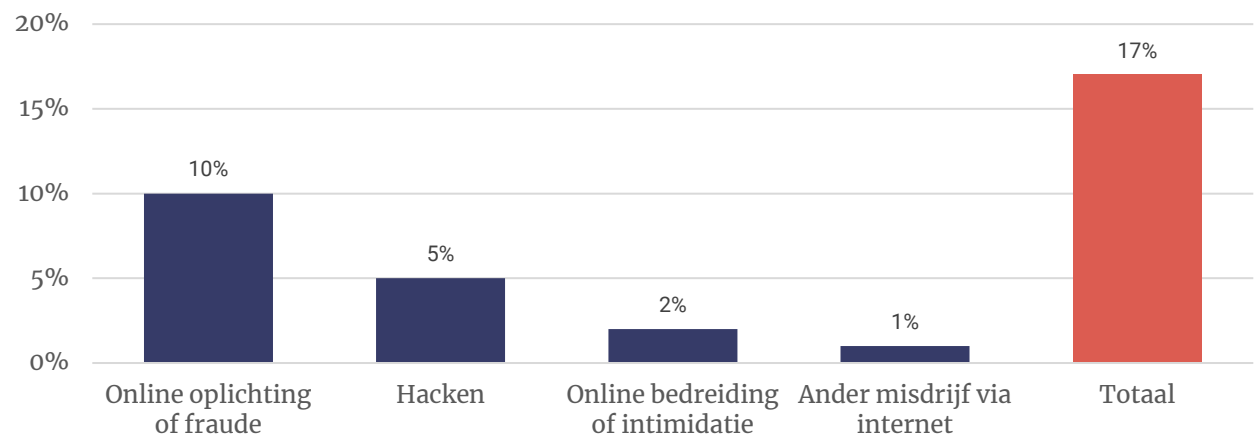

Een op de zes inwoners van Heerenveen werd in het afgelopen jaar slachtoffer van online criminaliteit. In de meeste gevallen was er sprake van online oplichting of fraude, of hacken. In de referentiegebieden (Figuur 6.2) is het aandeel dat slachtoffer werd van online criminaliteit vergelijkbaar.

Onder slachtoffers van online criminaliteit in Heerenveen ondervond 10 procent emotionele, psychische of financiële problemen als gevolg van het delict. Dit is minder dan gemiddeld in Nederland (18%). Inwoners van Heerenveen ondervonden met name minder vaak emotionele of psychische problemen als gevolg van online criminaliteit (5% in Heerenveen tegenover 15% gemiddeld in Nederland).

Figuur 6.2 - Slachtofferschap online criminaliteit per gebied

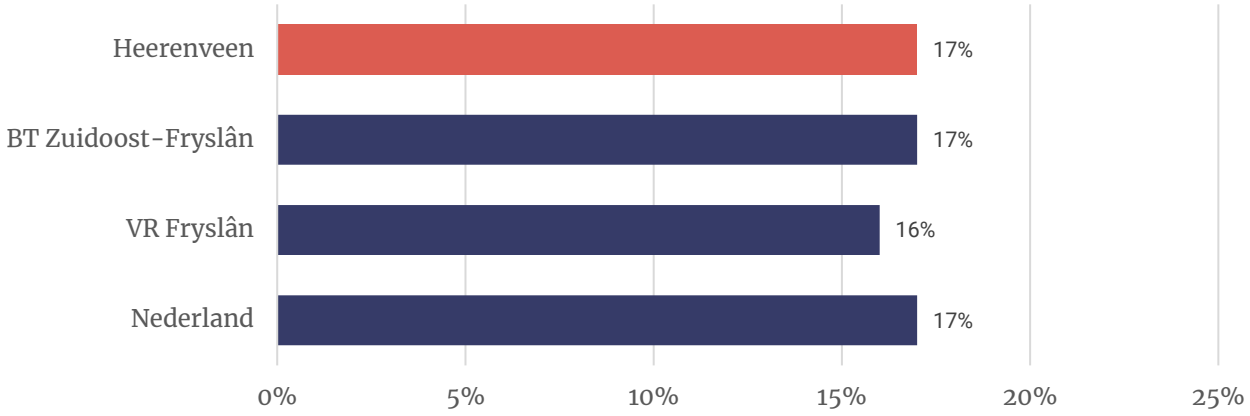

6% van de inwoners van Heerenveen ervoer financiële problemen als gevolg van online criminaliteit.

Er zijn geen significante verschillen tussen de wijken van Heerenveen in de mate waarin inwoners slachtoffer werden van online criminaliteit.

Figuur 6.3 - Slachtofferschap online criminaliteit per wijk

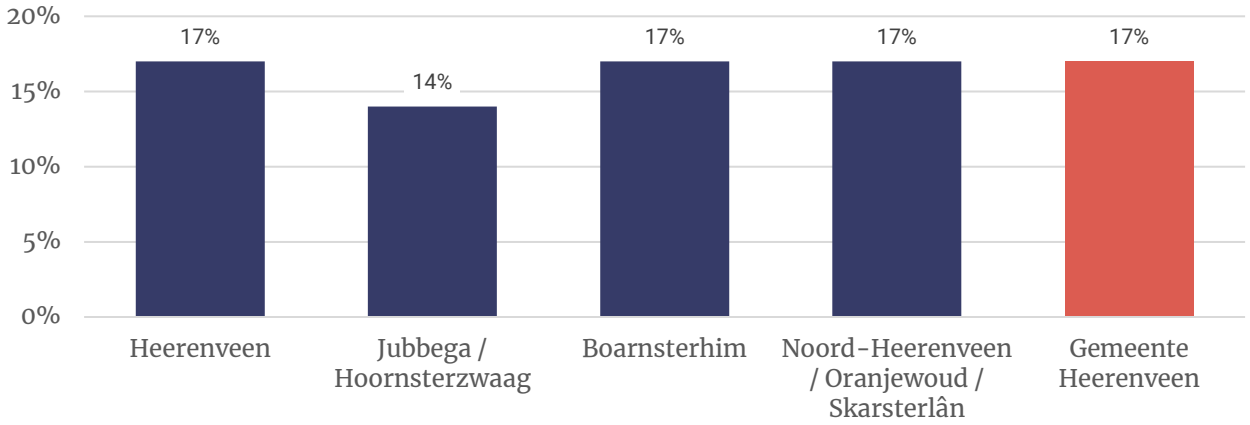

6.2 Slachtofferschap online oplichting of fraude

Voor het slachtofferschap van online oplichting of fraude is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van aankoopfraude, verkoopfraude, fraude betalingsverkeer, illegaal gebruik van persoonsgegevens of phishing. Dit is weergegeven in Figuur 6.44. In Figuur 6.55 is het totale percentage inwoners van Heerenveen zichtbaar dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van online oplichting of fraude.

Figuur 6.4 - Slachtofferschap online oplichting of fraude

Figuur 6.5 - Totaal slachtofferschap online oplichting of fraude per gebied

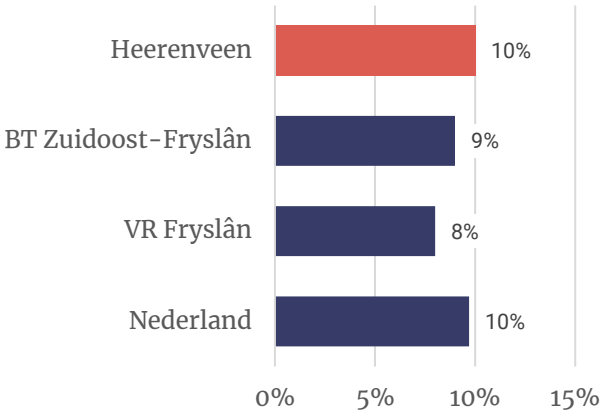

Een op de tien inwoners van Heerenveen was in het afgelopen jaar slachtoffer van online oplichting of fraude. In de referentiegebieden werd een vergelijkbaar aandeel van de bevolking hier slachtoffer van. De voornaamste vorm van online fraude is aankoopfraude, waarbij een inwoner betaalde voor een product of dienst en deze vervolgens niet is geleverd. Van andere vormen van online fraude en oplichting werd maar een klein deel van de inwoners van Heerenveen slachtoffer. Wel werden inwoners van Heerenveen vaker slachtoffer van het illegaal gebruik van persoonsgegevens van de gemiddeld in de veiligheidsregio (0,3%).

8% van de inwoners van Heerenveen werd in het afgelopen jaar slachtoffer van aankoopfraude.

6.3 Hacken

Voor het slachtofferschap van hacken is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker te maken hebben gehad met hacking van een apparaat of een account. Dit is weergegeven in Figuur 6.6. In Figuur 6.7 is het totale percentage inwoners van Heerenveen zichtbaar dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van hacking.

Figuur 6.6 - Slachtofferschap hacken

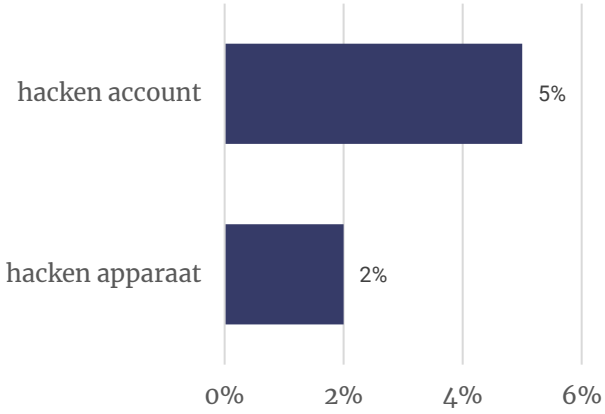

Figuur 6.7 - Totaal slachtofferschap hacken per gebied

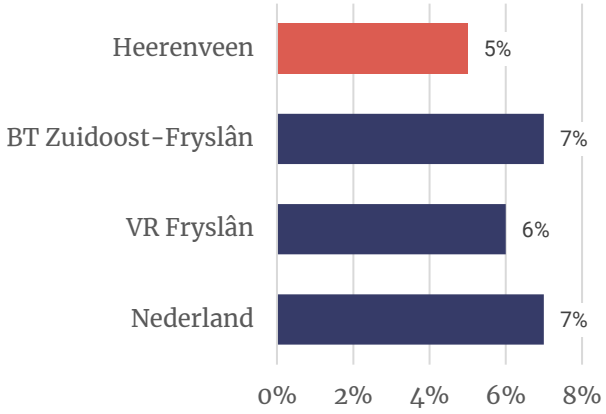

Vijf procent van de inwoners van Heerenveen werd in de afgelopen twaalf maanden gehackt. In de referentiegebieden overkwam dit een even groot deel van de inwoners. Bij 5 procent van de inwoners van Heerenveen werd een account gehackt, bij 2 procent werd (ook) een apparaat gehackt. Inwoners van Heerenveen werden minder dan in de veiligheidsregio Fryslân (2,8%) slachtoffer van het hacken van een apparaat.

6.4 Online bedreiging of intimidatie

Voor het slachtofferschap van online bedreiging of intimidatie is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van online bedreiging, online pesten, online stalking of shamesexting. Dit is weergegeven in Figuur 6.8. In Figuur 6.9 is het totale percentage inwoners van Heerenveen zichtbaar dat in de twaalf maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van online bedreiging of intimidatie.

Figuur 6.8 - Slachtofferschap online bedreiging of intimidatie

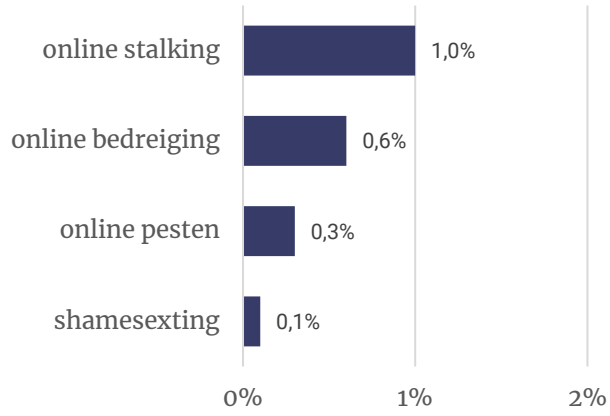

Figuur 6.9 - Totaal slachtofferschap online bedreiging of intimidatie

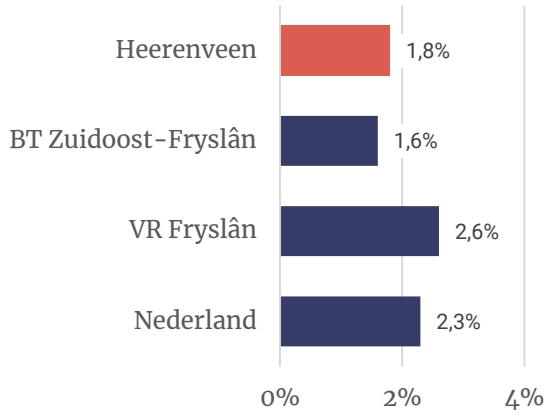

Een klein deel van de inwoners van Heerenveen (2%) werd in het afgelopen jaar slachtoffer van online bedreiging of intimidatie. Dit aandeel is vergelijkbaar met het slachtofferschap van online bedreiging en intimidatie in het basisteam, de veiligheidsregio en Nederland in het algemeen. Wel werden inwoners van Heerenveen minder dan gemiddeld in de veiligheidsregio (1,4%) slachtoffer van online bedreiging.

1% van de inwoners van Heerenveen werd slachtoffer van online stalking.

7 Preventie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de maatregelen die burgers treffen ter preventie van criminaliteit, voornamelijk in de woonomgeving. Burgers hebben immers ook een eigen verantwoordelijkheid om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van criminaliteit. Als het gaat om persoonlijke maatregelen is criminaliteitspreventie onder te verdelen in preventief gedrag (par. 7.1), preventieve maatregelen (par. 7.2) en online preventie (par. 7.3). Het hoofdstuk sluit af met paragraaf 7.4 over buurtpreventie.

7.1 Preventief gedrag

Aan de inwoners is een viertal voorzorgsmaatregelen voorgelegd die betrekking hebben op preventie. Hierbij is gevraagd of zij wilden aangeven welke maatregelen zij hebben genomen (Figuur 7.1). Daarnaast is op basis van het gebruik van deze vier maatregelen een somscore voor preventief gedrag berekend (Figuur 7.2).

De somscore geeft een totaalbeeld van het gebruik van de vier beschreven maatregelen. Daarmee verschilt de score van de eerder toegepaste schaalscores. Voor de somscore geldt: hoe hoger de somscore, des te hoger de mate van preventief gedrag. De minimale waarde van de somscore is 0. De maximale waarde is 4.

Figuur 7.1 - Preventief gedrag (percentage)

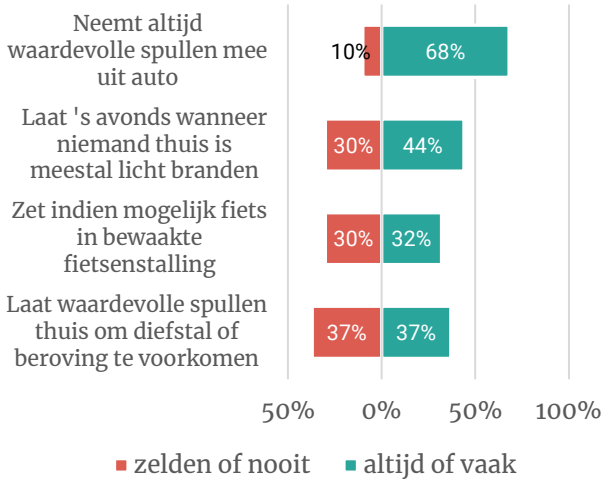

Figuur 7.2 - Preventief gedrag (somscore 0-4)

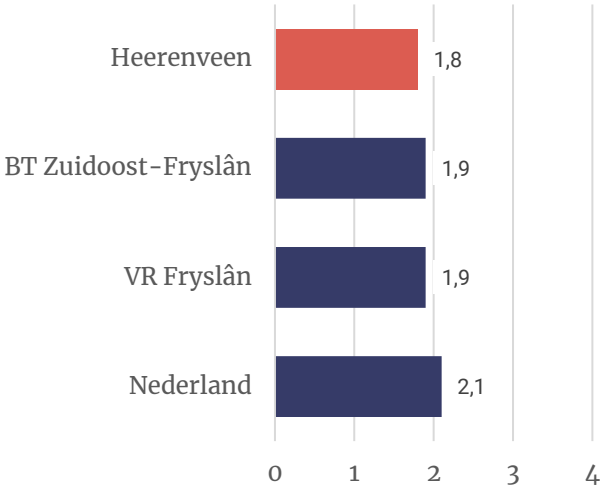

Gemiddeld hebben inwoners van Heerenveen 1,8 (van maximaal vier) preventieve maatregelen genomen. Daarmee is het gemiddelde aantal genomen voorzorgsmaatregelen in Heerenveen kleiner dan in basisteam, de veiligheidsregio en gemiddeld in Nederland.

Van de inwoners van Heerenveen neemt 68 procent altijd of vaak waardevolle spullen mee uit de auto. Dit is iets minder dan gemiddeld in het basisteam Zuidoost-Fryslân (72%) en Nederland als geheel (76%). Ruim vier op de tien inwoners van Heerenveen laten 's avonds het licht branden als er niemand thuis is. Ook dit is een kleiner aandeel dan in het basisteam (50%) en Nederland als geheel (49%).

Ongeveer drie op de tien inwoners zetten hun fiets in een bewaakte fietsenstalling indien mogelijk. In de veiligheidsregio en gemiddeld in Nederland is dit aandeel groter (respectievelijk 37% en 47%).

37% van de inwoners van Heerenveen laat waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen.

Figuur 7.3 - Preventief gedrag per wijk (somscore 0-4)

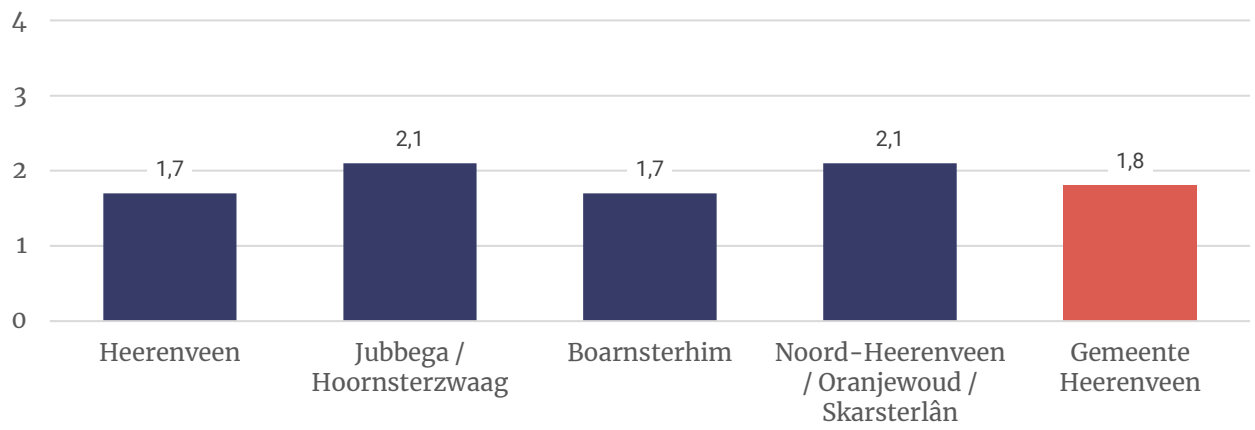

In de stad Heerenveen worden minder preventieve gedragsmaatregelen genomen dan gemiddeld in Heerenveen. In Tabel 7.1 is te zien dat inwoners van de stad Heerenveen minder vaak het licht laten branden wanneer er niemand thuis is 's avonds en ook minder vaak waardevolle spullen thuis laten om beroving te voorkomen. In Jubbega / Hoornsterzwaag en Noord-Heerenveen c.a. nemen inwoners juist meer voorzorgsmaatregelen dan gemiddeld. In Jubbega/ Hoornsterzwaag laten inwoners vaker het licht branden als zij 's avonds niet thuis zijn en zij laten vaker waardevolle spullen thuis. In Noord-Heerenveen c.a. laten inwoners ook meer dan gemiddeld het licht aan thuis in de avond en zij nemen vaker waardevolle spullen mee uit de auto.

Tabel 7.1 - Sociaal preventieve maatregelen per wijk (percentage altijd/vaak)

	Neem waardevolle spullen mee uit auto	Laat 's avonds wanneer niemand thuis is licht branden	Zet indien mogelijk fiets in bewaakte fietsenstalling	Laat waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen
Heerenveen	66%	40%	32%	32%
Jubbega / Hoornsterzwaag	71%	55%	34%	47%
Boarnsterhim	69%	40%	24%	34%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	76%	53%	35%	44%
Gemeente Heerenveen	**68%**	**44%**	**32%**	**37%**

Uitleg tabel
Deze tabel laat zien hoe vaak bewoners uit de verschillende wijken aangeven dat zij bepaalde maatregelen hebben genomen ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

7.2 Preventieve maatregelen in en om de woning

Vervolgens is aan de inwoners een lijst met zes voorzieningen voorgelegd die betrekking hebben op het nemen van preventieve maatregelen. Hierbij gaat het vooral om de aanwezigheid van voorzieningen om woning en bezittingen te beschermen (Figuur 7.4). Op basis van deze zes voorzieningen is een somscore voor het aantal beveiligingsmaatregelen in en rondom de woning berekend (Figuur 7.5).

De somscore 'preventieve maatregelen' geeft het gemiddelde aantal aanwezige beveiligingsmaatregelen in en rondom woningen per huishouden in de vergelijkingsgebieden weer. De waarde van de somscore is minimaal 0 en maximaal 6.

Figuur 7.4 - Preventieve maatregelen thuis (percentage aanwezig)

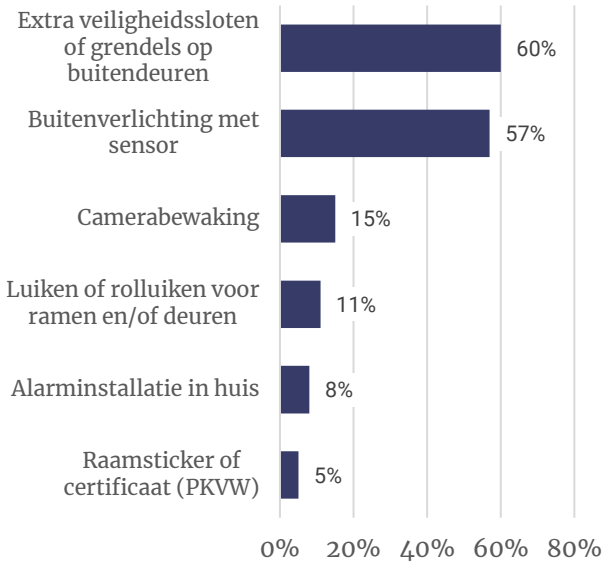

Figuur 7.5 - Preventieve maatregelen thuis (somscore 0-6)

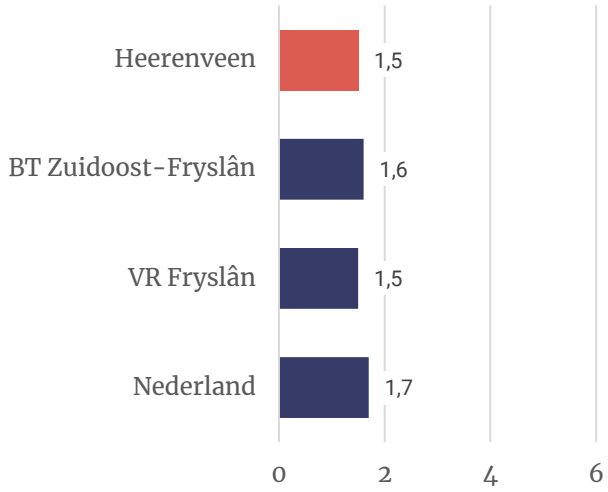

Gemiddeld hebben inwoners van Heerenveen 1,5 (van maximaal zes) preventieve maatregelen thuis genomen. Dit is vergelijkbaar met het basisteam Zuidoost-Fryslân en de veiligheidsregio Fryslân en iets minder dan gemiddeld in Nederland. Zes op de tien inwoners van Heerenveen hebben extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren. Een ongeveer even groot deel heeft buitenverlichting met een sensor, dit is meer dan gemiddeld in Nederland (47%). De andere beveiligingsmaatregelen zijn door een minderheid genomen. Ongeveer een op de tien inwoners van Heerenveen heeft luiken voor ramen en/of deuren. Dit is minder dan gemiddeld in Nederland (21%).

60% van de inwoners van Heerenveen heeft extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren.

Figuur 7.6 - Preventieve maatregelen thuis, per wijk (somscore 0-6)

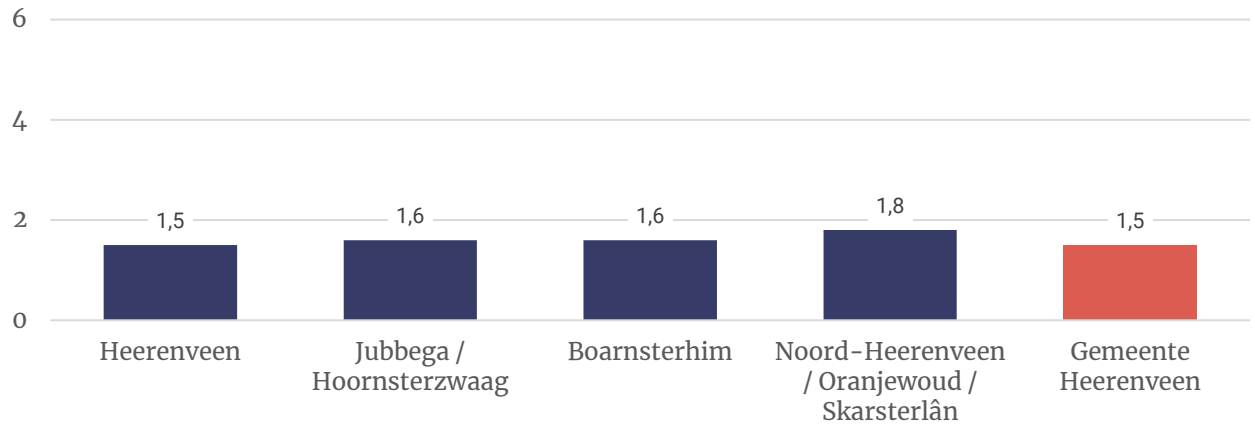

De inwoners van Noord-Heerenveen c.a. hebben meer preventieve maatregelen genomen dan gemiddeld in de gemeente Heerenveen. Zij hebben vaker buitenverlichting met een sensor, een alarminstallatie en camerabewaking. Ook inwoners van Jubbega/ Hoornsterzwaag hebben vaker buitenverlichting met een sensor. Inwoners van de stad Heerenveen hebben juist minder vaak dan gemiddeld buitenverlichting met een sensor. Inwoners van Boarnsterhim hebben minder vaak dan gemiddeld camerabewaking.

Tabel 7.2 – Preventieve maatregelen thuis, per wijk (percentage aanwezig)

	Extra sloten of grendels	Luiken of rolluiken	Buiten-verlichting met sensor	Alarm-installatie	Camera-bewaking	Politiekeur-merk Veilig Wonen
Heerenveen	59%	12%	51%	6%	14%	6%
Jubbega / Hoornsterzwaag	60%	7%	68%	8%	17%	4%
Boarnsterhim	59%	11%	62%	9%	10%	6%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	60%	7%	68%	14%	20%	7%
Gemeente Heerenveen	**60%**	**11%**	**57%**	**8%**	**15%**	**5%**

7.3 Online preventie

Inwoners konden ook aangeven welke maatregelen zij nemen om hun digitale gegevens te beschermen. Hiervoor zijn zes verschillende soorten maatregelen voorgelegd (Figuur 7.7) Op basis van deze zes voorzieningen is een somscore berekend voor 'online preventie' (Figuur 7.8).

De somscore 'online preventie' geeft het gemiddelde aantal aanwezige maatregelen voor de bescherming van digitale gegevens weer. De waarde van de somscore is minimaal 0 en maximaal 6.

Figuur 7.7 - Online preventie (percentage gebruikt)

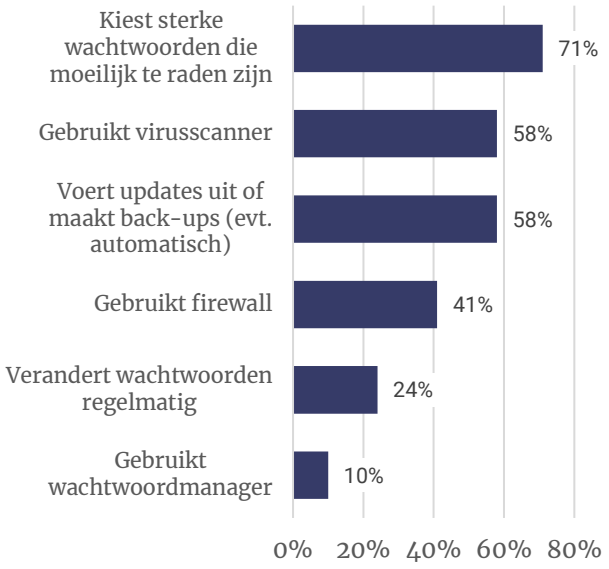

Figuur 7.8 - Online preventie (somscore 0-6)

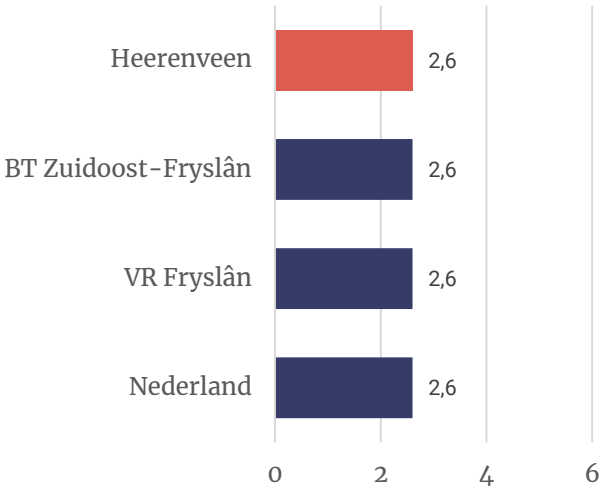

Gemiddeld hebben inwoners van Heerenveen 2,6 (van maximaal zes) maatregelen genomen om hun online gegevens te beschermen. Dit is even veel als in de referentiegebieden. Zeven op de tien inwoners van Heerenveen kiezen sterke wachtwoorden die moeilijk te raden zijn. Ruim de helft gebruikt een virusscanner en voert updates uit of maakt back-ups. Vier op de tien gebruiken een firewall. Een wachtwoordmanager wordt het minst gebruikt van alle preventieve maatregelen.

24% van de inwoners van Heerenveen verandert regelmatig wachtwoorden.

Figuur 7.9 - Online preventie per wijk (somscore 0-6)

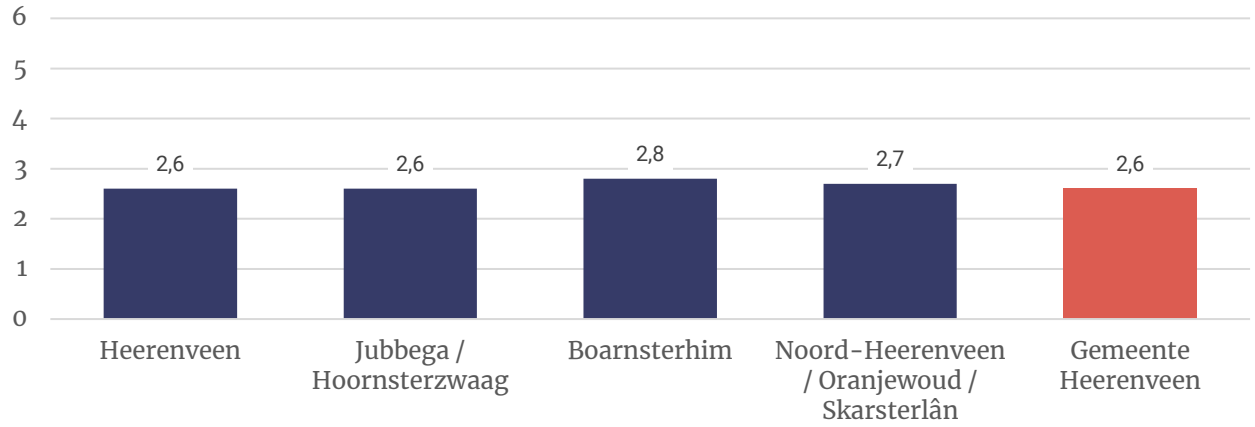

Er zijn geen verschillen tussen wijken van Heerenveen en het gemiddelde in de gemeente in het aantal online preventiemaatregelen die inwoners nemen. Wel gebruiken inwoners van Noord-Heerenveen c.a. meer dan gemiddeld een wachtwoordmanager.

Tabel 7.3 – Online preventie per wijk (percentage gebruikt)

	Sterk, moeilijk te raden wachtwoord	Wachtwoord regelmatig veranderen	Gebruik wachtwoord manager	Gebruik virus-scanner	Gebruik firewall	Updates uitvoeren of back-ups maken
Heerenveen	70%	22%	9%	58%	40%	59%
Jubbega / Hoornsterzwaag	72%	28%	12%	58%	39%	54%
Boarnsterhim	75%	27%	10%	60%	45%	60%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	72%%	25%	16%	56%	46%	57%
Gemeente Heerenveen	**71%**	**24%**	**10%**	**58%**	**41%**	**58%**

7.4 Buurtpreventie

Sinds 2019 zit er in de Veiligheidsmonitor ook een vragenblok over verschillende vormen van buurtpreventie. Inwoners van de gemeente Heerenveen kunnen aangeven of er buurt- of burgerwacht en/of whatsapp buurtpreventie aanwezig is, en of er iemand uit het huishouden actief deelneemt aan een buurtpreventie-app of zich heeft aangemeld bij burgernet (Figuur 7.10).

Figuur 7.10 - Buurtpreventie (percentage)

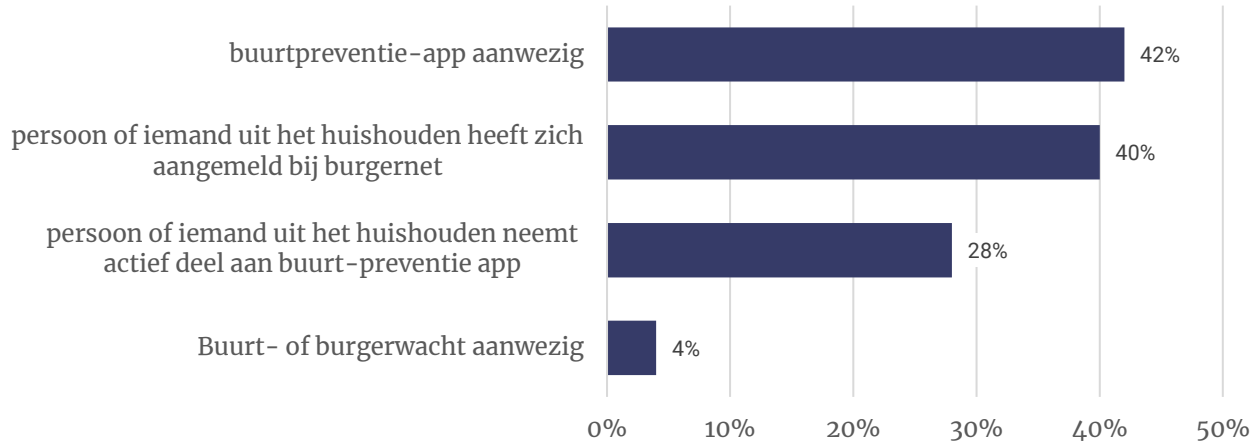

Vier op de tien inwoners van Heerenveen geven aan dat er in hun buurt een buurtpreventie-app is. Dit is meer dan gemiddeld in de veiligheidsregio (36%) en Nederland (34%). Van een ongeveer even grote groep heeft iemand uit het huishouden zich aangemeld bij burgernet. Ook dit is meer dan gemiddeld in Nederland (33%). Ruim een kwart van de inwoners van Heerenveen heeft iemand in het huishouden die actief deelneemt aan de buurtpreventie-app. Dit gemiddelde ligt lager in de veiligheidsregio (22%) en Nederland (22%). Slechts 4 procent van de inwoners van Heerenveen geeft aan dat er een buurt- of burgerwacht aanwezig is in hun buurt.

Tussen de wijken van Heerenveen en het gemeentelijk gemiddelde zijn bijna geen verschillen in de mate waarom buurtpreventie maatregelen worden genomen. Wel is in Noord-Heerenveen c.a. het aandeel inwoners dat actief deelneemt aan de buurtpreventie-app groter dan gemiddeld.

Tabel 7.4 - Buurtpreventie per wijk (percentage aanwezig of percentage deelname)

	Heeft buurt of burgerwacht	Heeft WhatsApp buurtpreventie	Actieve deelname WhatsApp buurtpreventie	Aangemeld bij Burgernet
Heerenveen	3%	41%	25%	41%
Jubbega / Hoornsterzwaag	6%	43%	31%	39%
Boarnsterhim	5%	43%	31%	38%
Noord-Heerenveen / Oranjewoud / Skarsterlân	2%	40%	35%	38%
Gemeente Heerenveen	**4%**	**42%**	**28%**	**40%**

8 Burgers en politie

In dit hoofdstuk staat de tevredenheid over het functioneren van de politie centraal. Allereerst wordt de tevredenheid over contacten tussen burgers en de politie beschreven (paragraaf 8.1). Daarna beschrijft dit hoofdstuk het functioneren van de politie in de buurt (par. 8.2) en het functioneren van de politie in het algemeen (par. 8.3).

8.1 Contacten burgers met politie

Deze paragraaf beschrijft de contacten van de inwoners van Heerenveen met de politie. Achtereenvolgens gaan we in op het percentage dat contact heeft gehad, de reden(en) hiervoor en de tevredenheid over dit contact.

Figuur 8.1 laat het percentage inwoners zien dat contact heeft gehad met de politie in de afgelopen twaalf maanden in vergelijking met de referentiegebieden. In Figuur 8.2 wordt het contact met de politie binnen de buurt, elders in de gemeente en buiten de gemeente getoond.

Figuur 8.1 - Contact met de politie

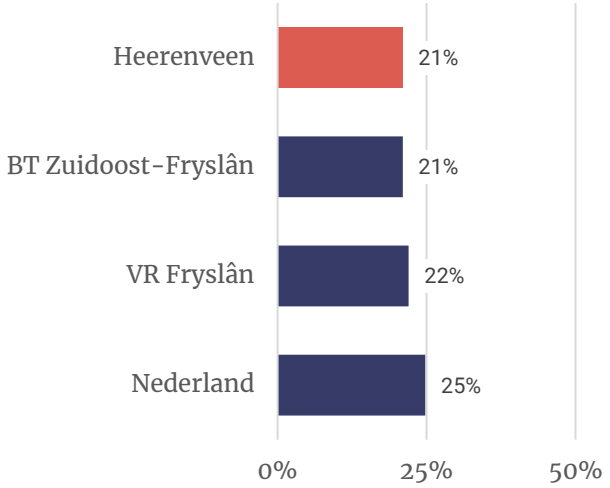

Figuur 8.2 - Contact met de politie (% van bewoners met contact met de politie)

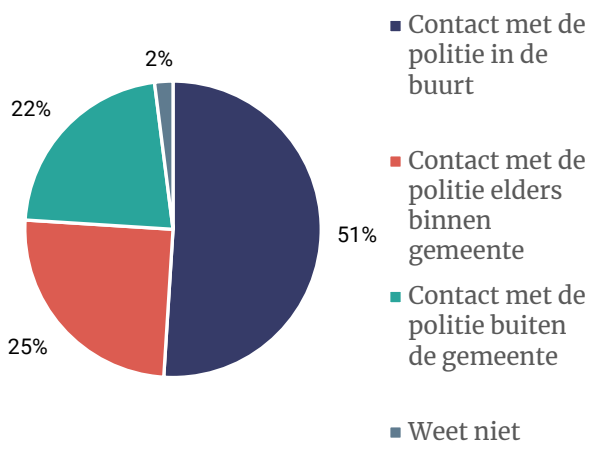

Ongeveer een op de vijf inwoners van Heerenveen had in het afgelopen jaar contact met de politie. Dit aandeel is vergelijkbaar met het basisteam en de veiligheidsregio en kleiner dan het gemiddelde in Nederland. In Heerenveen was het contact met de politie in de helft van de gevallen in de eigen buurt. Ongeveer een vijfde had elders in de gemeente contact met de politie en een kwart buiten de gemeente Heerenveen.

Tabel 8.1 gaat verder in op het contact dat inwoners hebben gehad met de politie. Waarom hebben zij contact gehad, op wiens initiatief en op welke manier(en)? In vier op de tien gevallen was de reden voor contact het doen van aangifte of een melding en de meerderheid (79%) was op initiatief van de burger. Het contact was in 44 procent van de gevallen persoonlijk en bij 43 procent telefonisch. Overige vormen van contact waren bijvoorbeeld via de website van de politie of sociale media.

Tabel 8.1 - Reden contact, initiatief, wijze van contact (basis: inwoners die contact met politie hebben gehad)

REDEN CONTACT	%	INITIATIEF CONTACT	%	WIJZE CONTACT	%
bekeuring/waarschuwing	13%	politie	21%	persoonlijk	44%
aangifte/melding	42%	burger	79%	telefonisch	43%
andere contacten	18%			via Burgernet	0%
				via sociale media op internet, bijv. twitter	6%
				anders via internet, bijv. via de website van de politie	7%
				anders niet via internet, bijv. schriftelijk	1%

Tevredenheid

Aan de inwoners van Heerenveen is ook gevraagd of zij tevreden zijn over hun laatste contact met de politie. De meerderheid van de inwoners is (zeer) tevreden over het contact met de politie (75%). Dit is meer dan gemiddeld in Nederland (66%). Over het contact over handhaving is 71 procent tevreden, over aangifte of meldingen 68 procent en over de andere contacten met de politie is 81 procent tevreden.

75% van de inwoners is tevreden over het contact met de politie.

Inwoners die minder tevreden waren konden aangeven wat hiervoor de redenen waren. Hieruit komt een top 3 van redenen voor ontevredenheid over contact met de politie.

Niet serieus genomen 1	43%	Problemen niet opgelost 2	37%	Onvoldoende op de hoogte gehouden 3	30%

8.2 Functioneren politie in de buurt

Allereerst is inwoners gevraagd een algemeen oordeel te geven over het functioneren van de politie in de buurt. Vervolgens is aan de inwoners gevraagd naar hun oordeel over de zichtbaarheid van de politie in de buurt. Ten slotte is een aantal stellingen voorgelegd die verder inzoomen op het functioneren van de politie in de woonbuurt.

Tevredenheid

Aan de inwoners van Heerenveen is gevraagd een oordeel te geven over het functioneren van de politie in de woonbuurt en over de zichtbaarheid van de politie in de buurt. Figuur 8.3 en Figuur 8.4 geven dit weer op gemeenteniveau, in Figuur 8.5 en Figuur 8.6 staat de tevredenheid over het functioneren en de zichtbaarheid van de politie per wijk.

Vier op de tien inwoners van Heerenveen zijn tevreden over het functioneren van de politie in hun buurt. Dit is iets meer dan gemiddeld in Nederland. Vier procent is hier ontevreden over. Daarmee

is de ontevredenheid in Heerenveen kleiner dan gemiddeld in de veiligheidsregio (7%) en Nederland (8%).
Over de zichtbaarheid van de politie is 35 procent van de inwoners van Heerenveen tevreden en 18 procent ontevreden. Ook hierbij is de tevredenheid in Heerenveen groter dan gemiddeld in Nederland en de ontevredenheid kleiner.

Figuur 8.3 - Oordeel functioneren politie in de buurt

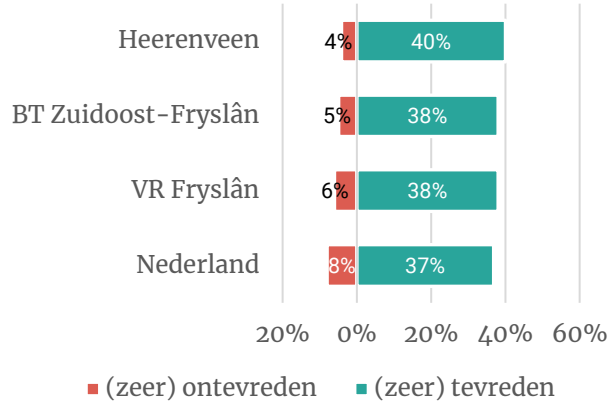

Figuur 8.4 - Oordeel zichtbaarheid politie in de buurt

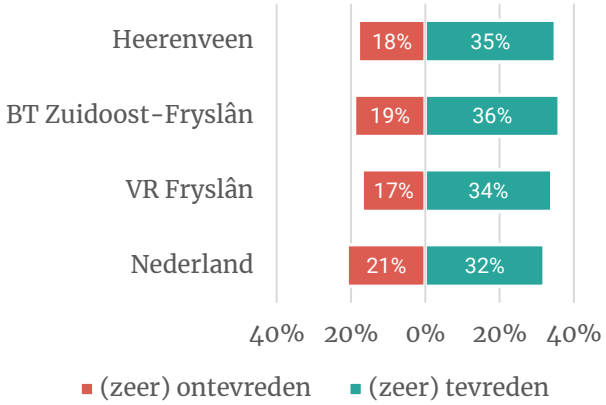

Zoals in Figuur 8.5 te zien is, is de tevredenheid met het functioneren van de politie in de buurt in Noord-Heerenveen c.a. relatief laag. De overige wijken verschillen niet van het gemiddelde in de gemeente.

Figuur 8.5 - Tevredenheid over functioneren politie in de buurt (percentage (zeer) tevreden)

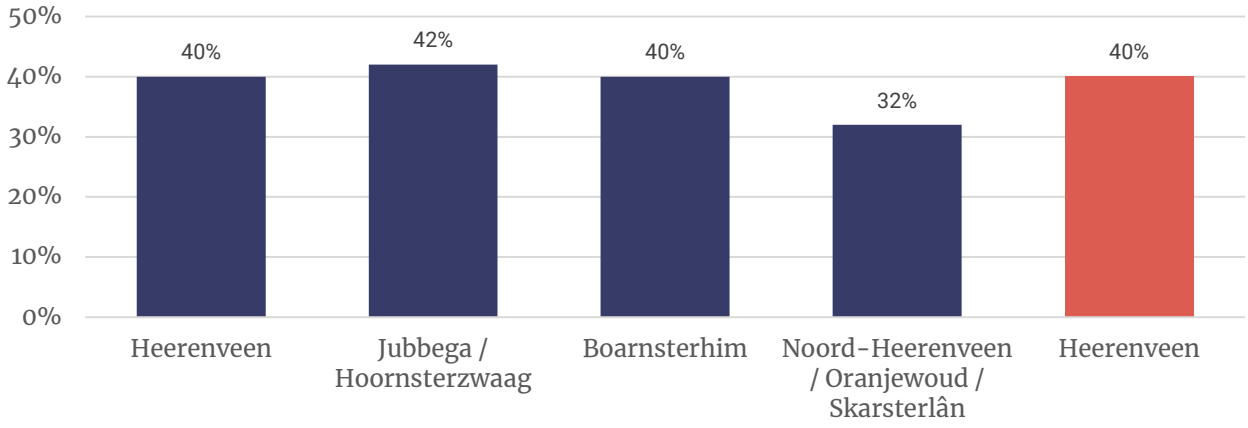

Ook over de zichtbaarheid van de politie zijn inwoners van Noord-Heerenveen c.a. minder vaak tevreden dan gemiddeld in de gemeente.

Figuur 8.6 - Tevredenheid over zichtbaarheid politie in de buurt (percentage (zeer) tevreden)

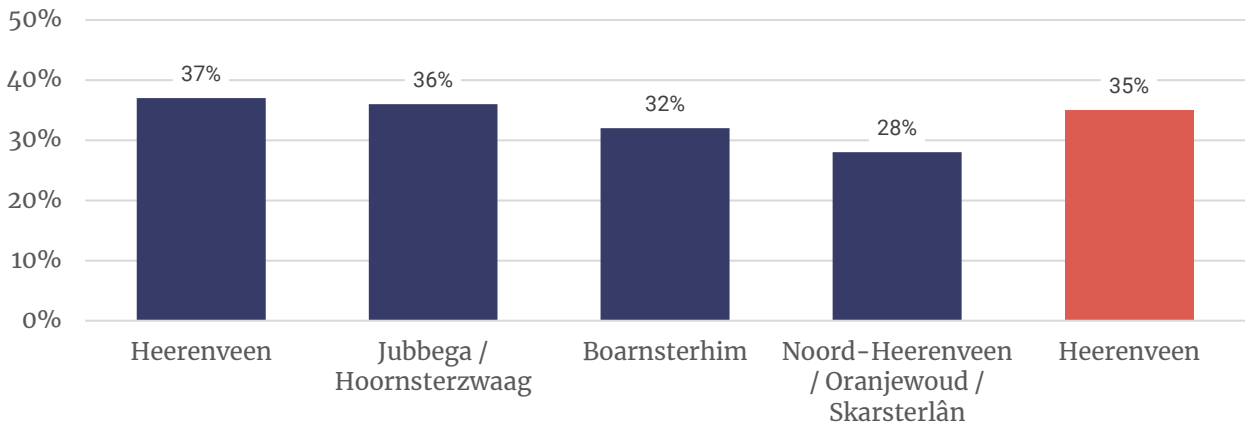

Functioneren van de politie

Daarnaast is aan de inwoners een aantal stellingen voorgelegd over het functioneren van de politie in de buurt. Figuur 8.7 geeft het percentage inwoners weer dat het (helemaal) eens of (helemaal) oneens is met de stellingen.

Figuur 8.7 - Stellingen functioneren politie in de buurt (basis: inwoners met oordeel over functioneren politie)

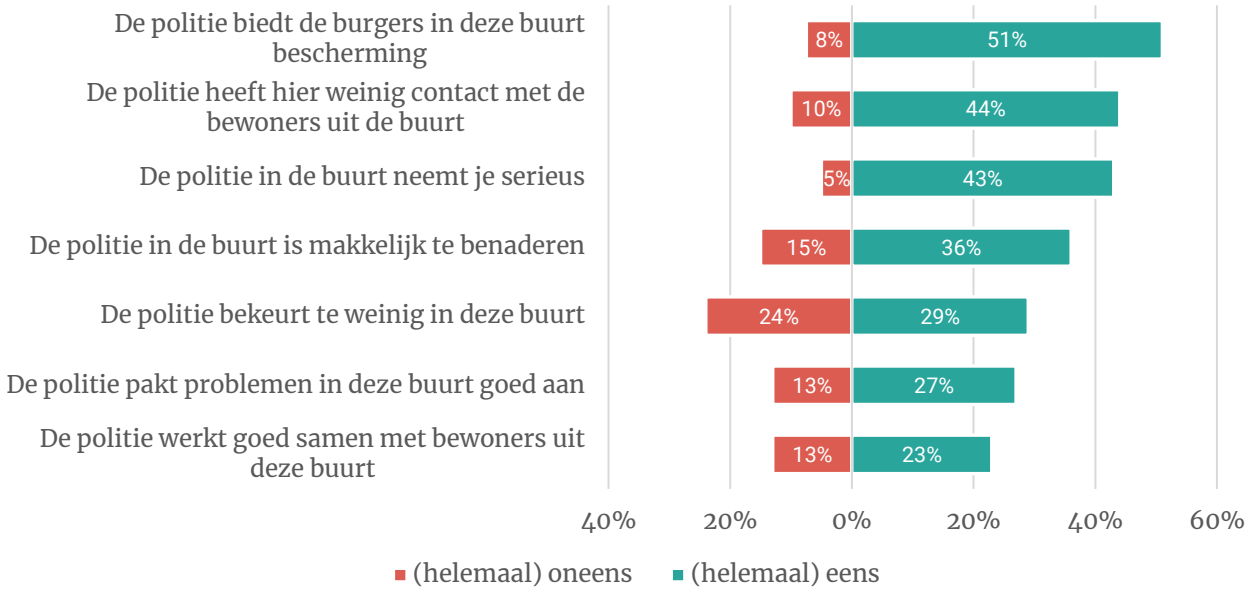

De helft van de inwoners van Heerenveen is van mening dat de politie de burgers bescherming biedt in hun woonbuurt. Slechts een kleine groep (8%) vindt van niet. Ruim vier op de tien inwoners vinden dat de politie weinig contact heeft met bewoners uit de buurt. Een even groot deel is van mening dat de politie burgers serieus neemt en ruim een derde vindt de politie makkelijk te benaderen. Vijftien procent vindt de politie niet makkelijk te benaderen.
Ruim een kwart is van mening dat de politie te weinig bekeurt in hun woonbuurt, een ongeveer even groot deel is het daar niet mee eens.

Ook ongeveer een kwart vindt dat de politie de problemen in de buurt goed aanpakt. Tot slot is 23 procent van de inwoners positief over de samenwerking tussen de politie en de buurtbewoners.

Het aandeel inwoners van Heerenveen dat vindt dat de politie bescherming biedt is groter dan gemiddeld in de veiligheidsregio (45%) en Nederland (44%). Ook vinden inwoners van Heerenveen (51%) vaker dan gemiddeld in de veiligheidsregio (23%) en Nederland (23%) dat de politie de burgers bescherming biedt in de buurt. Tot slot zijn inwoners van Heerenveen vaker van mening dat de politie weinig contact heeft met buurtbewoners dan in de veiligheidsregio en gemiddeld in Nederland.

8.3 Functioneren politie in het algemeen

In deze laatste paragraaf van dit hoofdstuk staat het functioneren van de politie in het algemeen centraal. Inwoners van Heerenveen is gevraagd om een oordeel te geven over het functioneren van de politie in het algemeen (Figuur 8.88).

Ruim de helft van de inwoners van Heerenveen is tevreden over het functioneren van de politie in het algemeen. Dit aandeel is groter dan het Nederlands gemiddelde. Een minderheid van 8 procent is in Heerenveen ontevreden met het functioneren van de politie. Dit is minder dan gemiddeld in het basisteam Zuidoost-Fryslân.

Figuur 8.8 - Tevredenheid over het functioneren van de politie in het algemeen

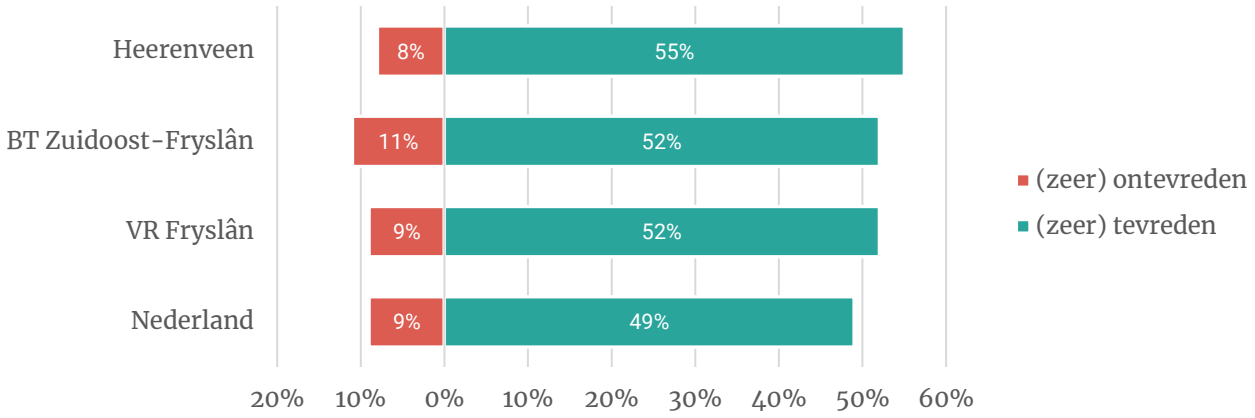

A Bijlage trends en ontwikkelingen

A.1 Landelijke trends in de veiligheidsmonitor

In het eerste hoofdstuk van deze bijlage worden de belangrijkste landelijke trends uit de Veiligheidsmonitor samengevat. Deze trends staan uitgebreid beschreven in de landelijke rapportage van het CBS (2021). De samenvatting in dit rapport is bedoeld voor het gemak van de lezer en om de resultaten uit het rapport in een breder perspectief te plaatsen.

Beoordeling leefbaarheid en veiligheid

De rapportcijfers over veiligheid in de buurt laten al een aantal jaar een stijgende trend zien, deze trend wordt in 2021 doorgezet. Gemiddeld zijn inwoners van Nederland steeds positiever over hoe veilig wonen het is in de buurt. De rapportcijfers voor leefbaarheid lieten de afgelopen jaren ook een (lichte) stijgende trend zien. In 2021 is hier echter sprake van een stabilisatie.

Figuur 8.9 - Rapportcijfers leefbaarheid en veiligheid woonbuurt, trend 2013-2021

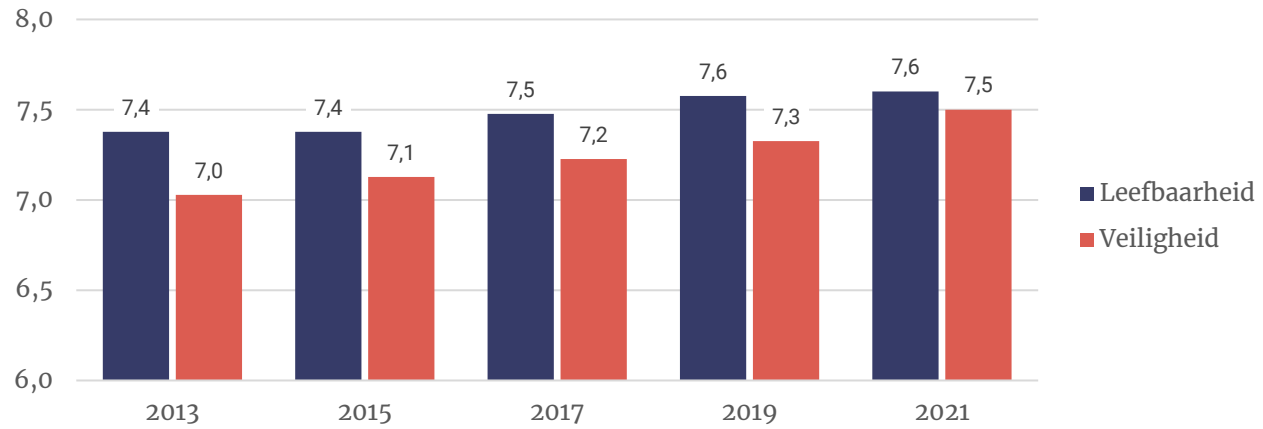

De mate van waardering voor het totale functioneren van de gemeente betreffende de aanpak van leefbaarheid en veiligheid is in 2021 gedaald. Dit volgt op een eerdere stijgende lijn in het aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over hoe de gemeente functioneert op het gebied van veiligheid en leefbaarheid.

Figuur 8.10 – Oordeel functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid

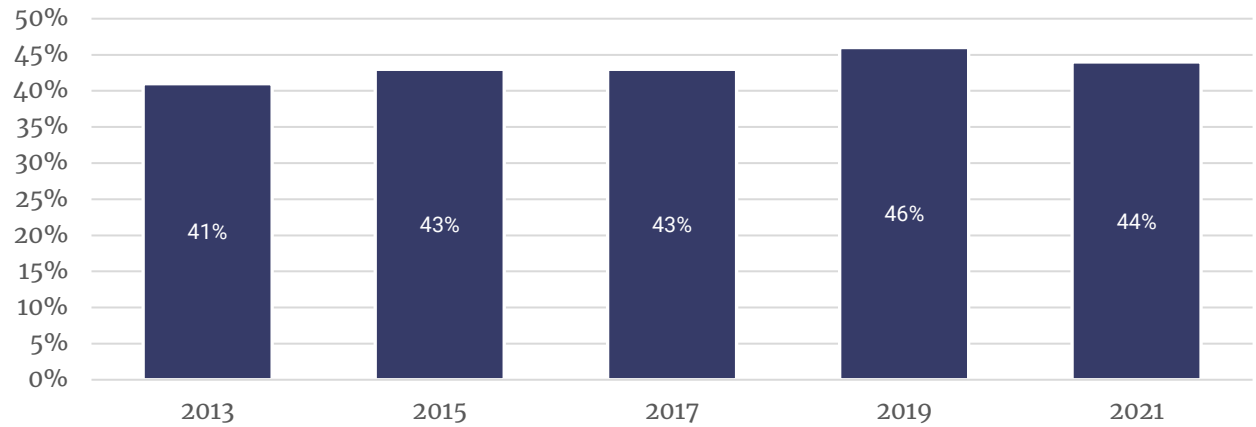

Overlast

Gemiddeld ervaart 43 procent van de burgers zelf veel overlast van één of meer vormen van overlast die in de buurt voor kunnen komen. Dit is vergelijkbaar met 2017, maar minder dan in 2013 toen dit aandeel nog 46 procent was. De afname zit met name in overlast van fysieke verloedering. Sociale overlast[6] was tussen 2013 en 2019 ook aan het dalen, maar is tussen 2019 en 2021 weer toegenomen. De ervaren verkeersoverlast is over de hele periode vergelijkbaar gebleven.

Figuur 8.11 - Ervaren overlast in de buurt

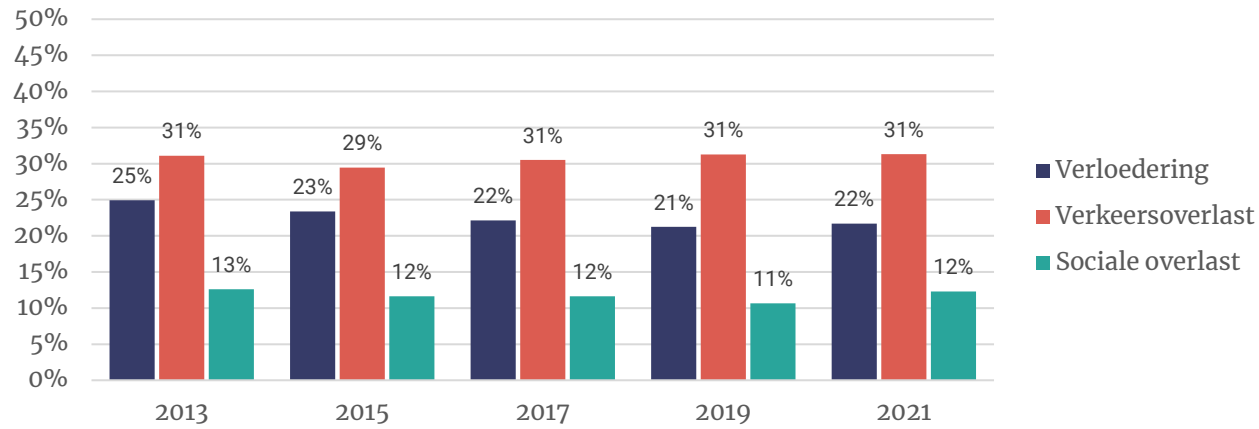

Veiligheidsbeleving

In 2021 voelt 14 procent van de burgers zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Dat is gelijk aan 2019, maar lager dan 2017 (16%). Naast de veiligheidsbeleving in de buurt is in de Veiligheidsmonitor ook naar de veiligheidsbeleving in algemene zin gevraagd. In 2021 voelt 33 procent van de mensen zich wel eens onveilig. Dit is gelijk aan 2019 (33%), maar minder dan in de voorgaande jaren. Het percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt – zowel in algemene zin als in de buurt – bedraagt 2 procent, in 2019 was dit in beide gevallen 1 procent.

[6] *In 2021 worden de cijfers voor sociale overlast in de buurt berekend op basis van zeven vormen van overlast (CBS, 2021, p. 19). De cijfers voor sociale overlast uit de eerdere jaren bestaan uit vijf verschillende stellingen.*

Figuur 8.12 – Onveiligheidsgevoel

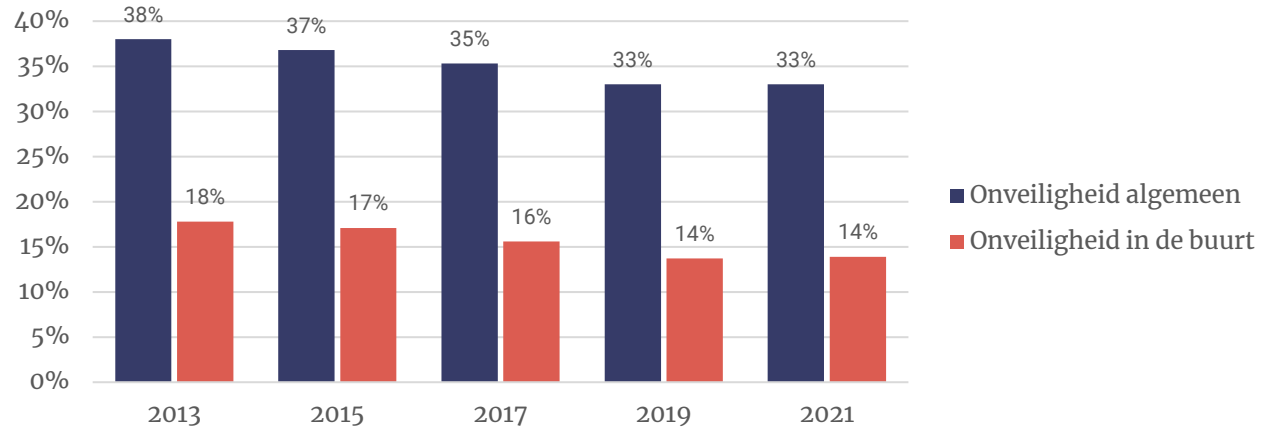

Slachtofferschap criminaliteit

Er is een dalende trend te zien in slachtofferschap van vermogensdelicten en vandalismedelicten, deze dalende trend zet bij beide type delicten door in 2021. Bij vermogensdelicten is er sprake van een iets sterkere daling. In 2013 werd 19 procent slachtoffer van een vermogensdelict, in 2021 ligt dit op 9 procent. Het aantal geweldsdelicten is gelijk gebleven ten opzichte van 2019 (5%), maar ligt lager dan in de jaren daarvoor.

De aangiftebereidheid van traditionele criminaliteit vertoonde tussen 2013 en 2019 een dalende trend. Slachtoffers meldden delicten minder vaak bij de politie en deden minder vaak aangifte. In 2013 meldde 36 procent van de slachtoffers zich nog bij de politie, in 2019 is dit gedaald tot 31 procent. In 2021 is er echter weer een stijgende lijn zichtbaar, 33 procent van de slachtoffers deed aangifte bij de politie van wat hen overkomen was.

Figuur 8.13 - Persoonlijk slachtofferschap delicten

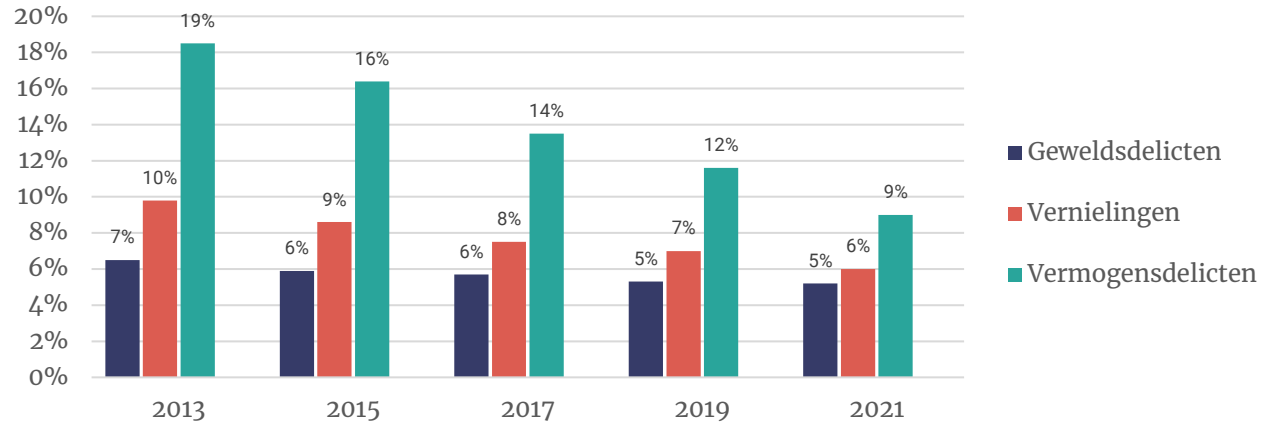

Burgers en politie
Tussen 2013 en 2019 steeg de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de eigen buurt. In 2021 is de tevredenheid echter (licht) afgenomen ten opzichte van 2019. De tevredenheid over het contact met de politie in de gemeente laat tevens een stijgende trend zien tussen 2013 en 2019 en neemt vervolgens af na 2019. De belangrijkste redenen voor burgers om soms ontevreden te zijn over contact met de politie is als problemen niet zijn opgelost of als de politie hen niet serieus nam of niet geïnteresseerd was.

A.2 Patronen in de Veiligheidsmonitor

In het tweede hoofdstuk van deze bijlage bespreken we een aantal patronen in de landelijke Veiligheidsmonitor tussen belangrijke onderwerpen en kenmerken als leeftijd en stedelijkheid. Dit is een samenvatting van de patronen die in het landelijke rapport worden beschreven. Meer informatie en cijfermateriaal is beschikbaar via statline van CBS of via I&O Research.

Leefbaarheid
De tevredenheid van Nederlanders over het functioneren van de gemeentelijke aanpak van leefbaarheid en veiligheid verschilt nauwelijks naar de mate van stedelijkheid van het gebied. In meer stedelijke gebieden geven inwoners vaker aan gemeentelijke handhavers te zien dan in minder stedelijke gebieden. Naast de zichtbaarheid neemt ook de tevredenheid toe over deze handhavers met een grotere stedelijkheidsgraad. In niet stedelijke gemeenten is 21 procent tevreden over het functioneren van gemeentelijke handhavers, in zeer stedelijke gemeenten is dit 28 procent (CBS, 2021, p. 19).

In gebieden waar de stedelijkheid groter is, ervaren bewoners meer buurtoverlast. Ook in gemeenten met meer inwoners is er meer sprake van buurtoverlast. In 70-duizend-plus-gemeenten ervaart 51 procent veel buurtoverlast, terwijl dit in 2021 gemiddeld 46 procent is (CBS, 2021, p. 23).

Veiligheidsbeleving
De veiligheidsbeleving verschilt naar leeftijd: als Nederlanders ouder worden, ervaren zij minder vaak gevoelens van onveiligheid. Mensen in de leeftijdsgroepen 15-24 en 25-44 voelen zich onveiliger dan 45-64-jarigen en vooral 65-plussers. Dit patroon was in 2019 ook al zichtbaar. De verschillen zijn groter bij onveiligheidsgevoelens in het algemeen dan bij onveiligheidsgevoelens in de buurt (p. 26). In het algemeen voelt 43 procent van de 15-24 jarigen zich wel eens onveilig en 24 procent van de 65-plussers. Bij onveiligheidsgevoel in de buurt gaat het om 18 procent van de 15-24 jarigen en 10 procent van de 65-plussers.

Figuur 8.14 - Onveiligheidsgevoel naar leeftijd, 2021

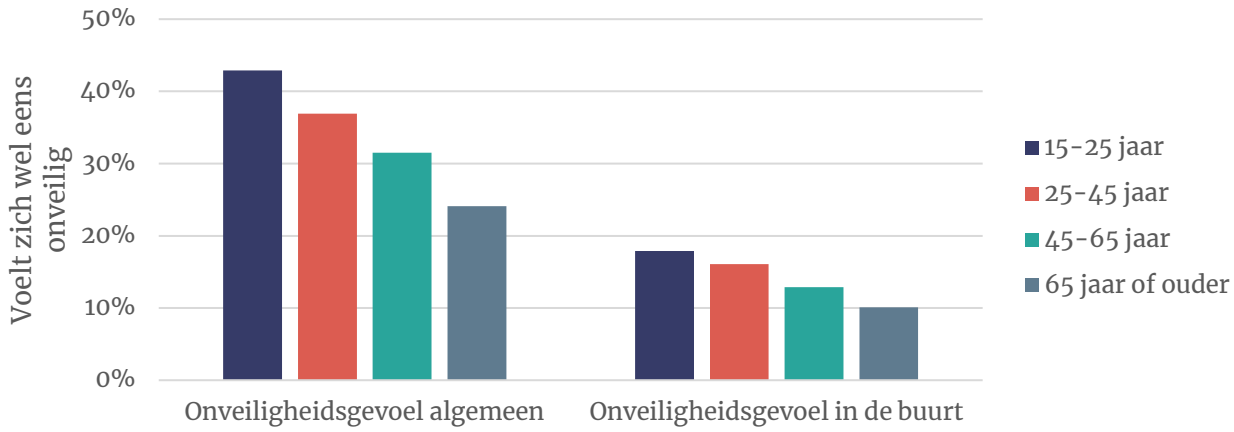

Veiligheidsbeleving verschilt bovendien naar geslacht. In zowel de eigen buurt als in het algemeen voelen vrouwen zich vaker onveilig dan mannen, respectievelijk 17 tegen 11 procent en 42 procent tegen 24 procent (CBS, 2021, p. 26). Jonge vrouwen van 15 tot 25 jaar voelen zich het vaakst onveilig. Zij voelen zich in het algemeen en in de buurt ongeveer twee keer zo onveilig als jonge mannen in dezelfde leeftijdsgroep.

Gevolgen van criminaliteit

In totaal heeft ruim een kwart van de slachtoffers van traditionele criminaliteit emotionele, lichamelijke of financiële gevolgen ervaren als gevolg van hun slachtofferschap (CBS, 2021, p. 44). Emotionele problemen kwamen het vaakst voor bij geweldsdelicten. Bijna 32 procent van de slachtoffers gaf aan emotionele problemen te ervaren, tegenover 18 procent en 15 procent van de slachtoffers van vermogensdelicten en vernielingen. Financiële problemen kwamen het vaakst voor bij vermogensdelicten, slachtoffers kampten het vaakst met lichamelijke verwondingen of letsel in het geval van geweldsdelicten.

Figuur 8.15 – Gevolgen criminaliteit naar type geweldsdelict, 2021

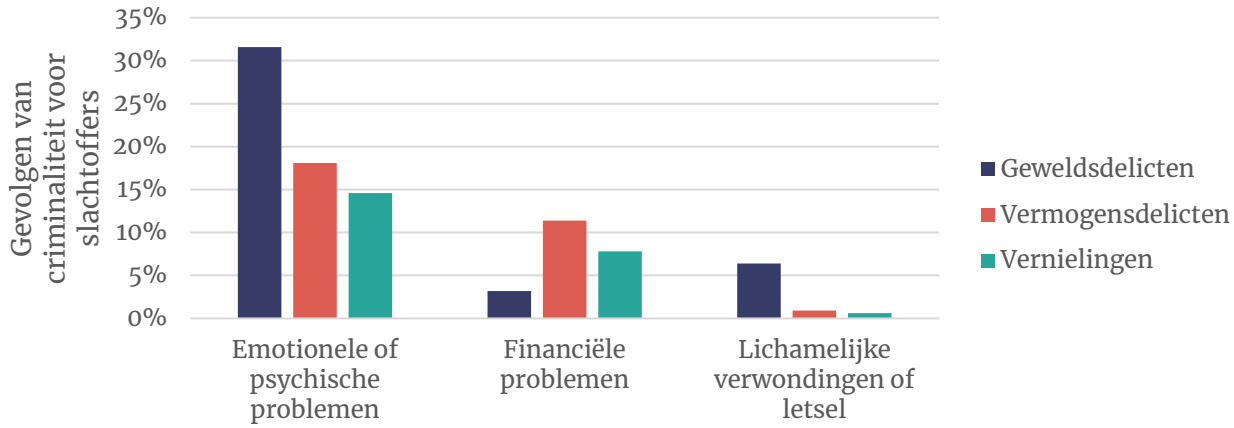

De mate waarin slachtoffers emotionele, lichamelijke of financiële problemen ervaren na hun slachtofferschap verschilt naar geslacht. Dit verschil is voornamelijk zichtbaar als het gaat om emotionele of psychische problemen. Vrouwen hebben in 23 procent van de gevallen last van emotionele problemen na hun slachtofferschap, voor mannen is dit 19 procent.

Burgers en politie
De mate waarin inwoners (zeer) tevreden zijn over het functioneren van de politie verschilt niet tussen meer en minder verstedelijkte gebieden. Dit geldt zowel voor de tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt als het functioneren van de politie in het algemeen. In meer verstedelijkte gebieden is de tevredenheid over het functioneren van de politie wel iets hoger dan in gebieden met minder verstedelijking.

De mate waarin inwoners vinden dat de politie zichtbaar is in de buurt verschilt naar stedelijkheid. In meer verstedelijkte buurten geven relatief meer inwoners aan dat de politie vaak zichtbaar is in hun buurt, dan inwoners in minder stedelijke buurten. In zeer stedelijke buurten ziet 18 procent van de inwoners de politie vaak, in niet stedelijke buurten is dit 3 procent (CBS, 2021, p. 62). De tevredenheid van burgers over de hoe zichtbaar de politie is in hun buurt verschilt ook naar stedelijkheid, al in mindere mate dan bij de zichtbaarheid. In zeer stedelijke buurten is 38 procent van de inwoners (zeer) tevreden over de zichtbaarheid van de politie in hun buurt, in weinig stedelijke buurten bedraagt dit 28 procent (CBS, 2021, p. 63).

Preventie
De mate van Whatsapp-buurtpreventie verschilt naar de mate van stedelijkheid. Als de stedelijkheid afneemt, is Whatsapp-buurtpreventie vaker aanwezig. In niet stedelijke buurten geven ruim twee keer zoveel inwoners aan dat er Whatsapp-preventie aanwezig is dan inwoners van zeer stedelijke buurten (46%tegen 20%). De aanwezigheid van buurt- of burgerwachten verschilt ook naar stedelijkheidsgraad, maar wel in mindere mate. In minder verstedelijkte buurten is de deelname van inwoners aan Whatsapp buurtpreventie en Burgernet groter dan in buurten met meer stedelijkheid.

Bron:
Centraal Bureau voor de Statistiek (2022), Veiligheidsmonitor 2021, Den Haag (online publicatie)
https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/09/veiligheidsmonitor-2021

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl

adviesbureau voor
veiligheid & handhaving

Formatiebenchmark

Onderzoek naar de formatie van handhavingsteams

Datum: 9 Juni 2020

INHOUD

1. INLEIDING
2. VAN ONDERZOEK NAAR ADVIES
3. DEELNEMENDE GEMEENTEN
4. SITUATIESCHETS
5. THEMA'S
6. CONCLUSIE

1. INLEIDING

Doel van het onderzoek: Gemeenten inzicht geven in de benodigde formatie voor Toezicht en Handhaving (domein 1).

Methode van onderzoek: Door middel van een benchmark op basis van een vragenlijst en diepte-interviews gemeenten met elkaar vergelijken om zo tot een onderbouwd advies over de formatie te komen.

We laten in deze presentatie een vergelijking zien tussen de gemeenten en duiden de verschillen. Dit wordt gedaan aan de hand van diverse kenmerken, het takenpakket en de werkwijze van de gemeenten. Specifieke verschillen worden in de individuele rapportages behandeld.

In deze presentatie geven we de resultaten van de formatiebenchmark van veertien Nederlandse middelgrote gemeenten (25.000 tot 75.000 inwoners). Eerst wordt de methode die gebruikt is beschreven. Daarna geven we een uitgebreide getalsmatige en inhoudelijke situatieschets van de gemeente. De gemeenten worden vergeleken en de uitzonderingen en bijzonderheden genoemd. In het laatste deel van de presentatie werken we een aantal thema's uit en geven we onze conclusies.

2. VAN ONDERZOEK NAAR ADVIES

*"Rekening houdend met **lokale bijzonderheden** en gecorrigeerd voor het **inwoneraantal**."*

Algemeen beeld uit benchmarkonderzoek — Resultaten onderzoek

Situatie in uw gemeente — Huidige formatie t.o.v. Landelijk beeld

Formatieadvies — Advies voor formatie o.b.v. benchmarkonderzoek

adviesbureau voor veiligheid & handhaving

3. DEELNEMENDE GEMEENTEN

Aan de formatiebenchmark voor middelgrote Nederlandse gemeenten doen 18 gemeenten mee. Het gaat hierbij om zowel steden als (samenwerkende) dorpen.

Het onderzoek is gebaseerd op data van het jaar 2017, 2018 of 2019. Elf gemeenten hebben deelgenomen in 2018 en derhalve de data van 2017 aangeleverd. Vijf gemeenten hebben deelgenomen in 2019 en hebben data van 2018 aangeleverd. Twee gemeenten hebben deelgenomen in 2020 en data aangeleverd van 2019.

Beverwijk	Kampen
Capelle aan den IJssel	Oisterwijk
Diemen	Raalte
Edam-Volendam	Rijswijk
Goirle	Veenendaal
Hardenberg	Velsen
Heerenveen	Voorschoten
Hilvarenbeek	Weert
Hoeksche Waard	Zevenaar

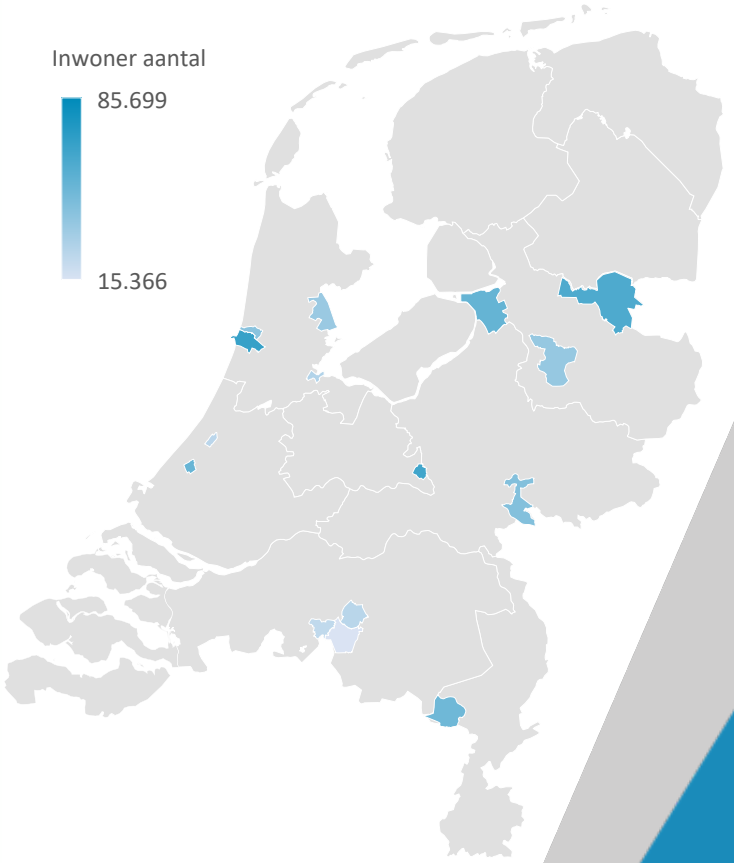

4.1.1 SITUATIESCHETS: TOTAAL AANTAL FTE

Benchmarken gaat over vergelijken. Het vergelijken van de huidige formatie van de gemeenten op basis van het aantal inwoners geeft een sterk vertekend beeld. Een goede vergelijking kunnen we maken doordat we kijken naar de wijze waarop de taken uitgevoerd worden en hoe het takenpakket samengesteld is. We maken de vergelijking mogelijk door alleen overeenkomsten te vergelijken en uitzonderingen te benoemen.

In de volgende grafiek zien we deze verschillen tussen de afdelingen duidelijk tot uiting komen. De totale formatie (oranje) is opgenomen en de gemeenten zijn gesorteerd naar het aantal inwoners.

4.1.2 SITUATIESCHETS: TOTAAL AANTAL FTE

Onderstaande grafiek bevat enkele uitschieters. Dit is mogelijk te verklaren doordat een aantal gemeenten te maken heeft met grootstedelijke leefbaarheidsproblematiek (bijvoorbeeld ondermijning, waterbedeffect vanuit grote buurgemeenten, aandacht wijken) en andere gemeenten zich vooral richten op de top tien ergernissen.

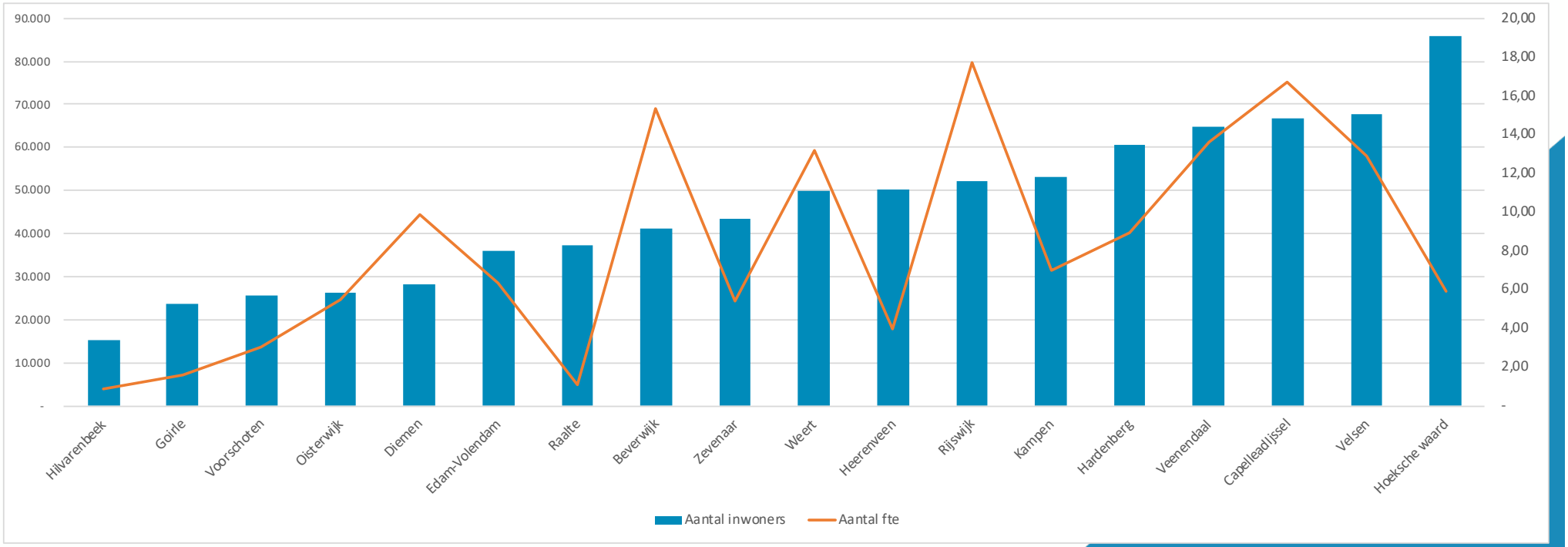

4.2 SITUATIESCHETS: AANTAL FTE EN ADDITIONELE TAKEN

In de volgende grafiek geeft de grijze lijn de totale formatie (inzet op straat en overhead) weer m.u.v. de additionele taken. De oranje lijn laat de inzet inclusief additionele taken zien. De gemeenten zijn gesorteerd naar het aantal inwoners.

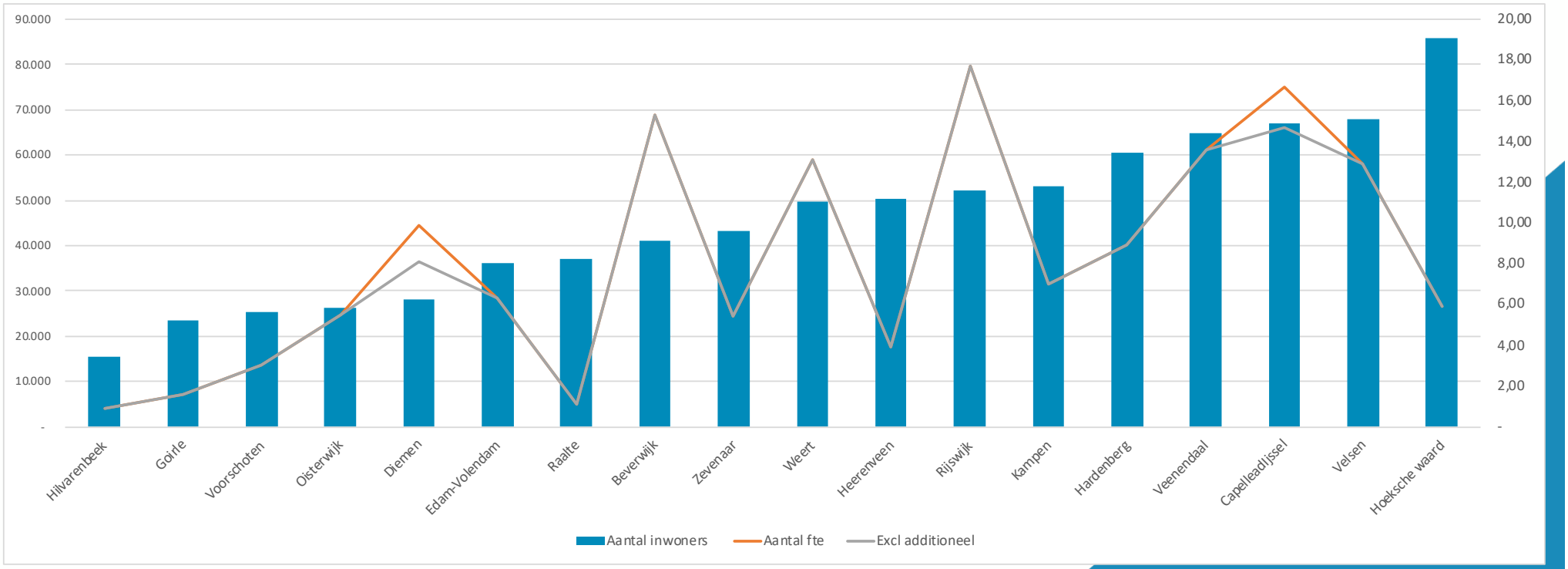

4.3 SITUATIESCHETS AANTALLEN FTE'S EN UITSPLITSING

In onderstaande tabel is de formatie per gemeente weergegeven, waarbij onderscheid is gemaakt tussen formatie op straat (incl. fiscaal parkeren), overhead en additionele taken. Deze benchmark is gebaseerd op de beschikbare formatie, de daadwerkelijk ingevulde formatie kan hiervan verschillen.

Gemeente	Inwoner aantal	Aantal fte op straat	Overhead	Additionele taken	Totaal aantal fte	Totaal excl. additioneel	Additionele taken toelichting
Beverwijk	41.077	12,90	2,4	-	15,3	15,3	
CapelleadIjssel	66.854	13,0	1,7	2,0	16,7	14,7	jongerenwerker
Diemen	28.121	7,0	1,1	1,8	9,9	8,1	jongerenwerker
Edam-Volendam	36.099	6,2	0,2	-	6,4	6,4	
Kampen	53.259	6,0	1,0	-	7,0	7,0	
Oisterwijk	26.132	5,3	0,2	-	5,5	5,5	
Goirle	23.621	1,5	0,1	-	1,6	1,6	
Hardenberg	60.575	7,4	1,5	-	8,9	8,9	
Heerenveen	50.257	4,0	-	-	4,0	4,0	
Hilvarenbeek	15.366	0,7	0,2	-	0,9	0,9	
Hoeksche waard	85.699	4,9	1,0	-	5,9	5,9	
Raalte	37.158	1,0	0,1	-	1,1	1,1	
Rijswijk	52.208	16,0	1,7	-	17,7	17,7	
Veenendaal	64.918	11,8	1,8	-	13,6	13,6	
Velsen	67.831	11,9	1,0	-	12,9	12,9	
Voorschoten	25.453	1,9	1,1	-	3,0	3,0	
Weert	49.855	10,9	2,3	-	13,1	13,1	
Zevenaar	43.402	5,0	0,4	-	5,4	5,4	
	827.885	127,3	17,8	3,8	148,9	145,1	

4.4 SITUATIESCHETS: VERDELING UITVOERING EN OVERHEAD

In de volgende grafiek is de verdeling opgenomen van de taken op straat en de overheadtaken (bijvoorbeeld: management, beleid, administratief). Omdat deze gegevens niet altijd op dezelfde wijze vastgelegd of gemeten worden en soms op basis van schatting opgegeven zijn, zijn er geen harde conclusies uit te trekken.

De coördinatie wordt op verschillende wijze en niveaus vormgegeven, dat zien we ook terug in de cijfers. De verhoudingen zijn afhankelijk van de werkwijze en het takenpakket van de gemeente.

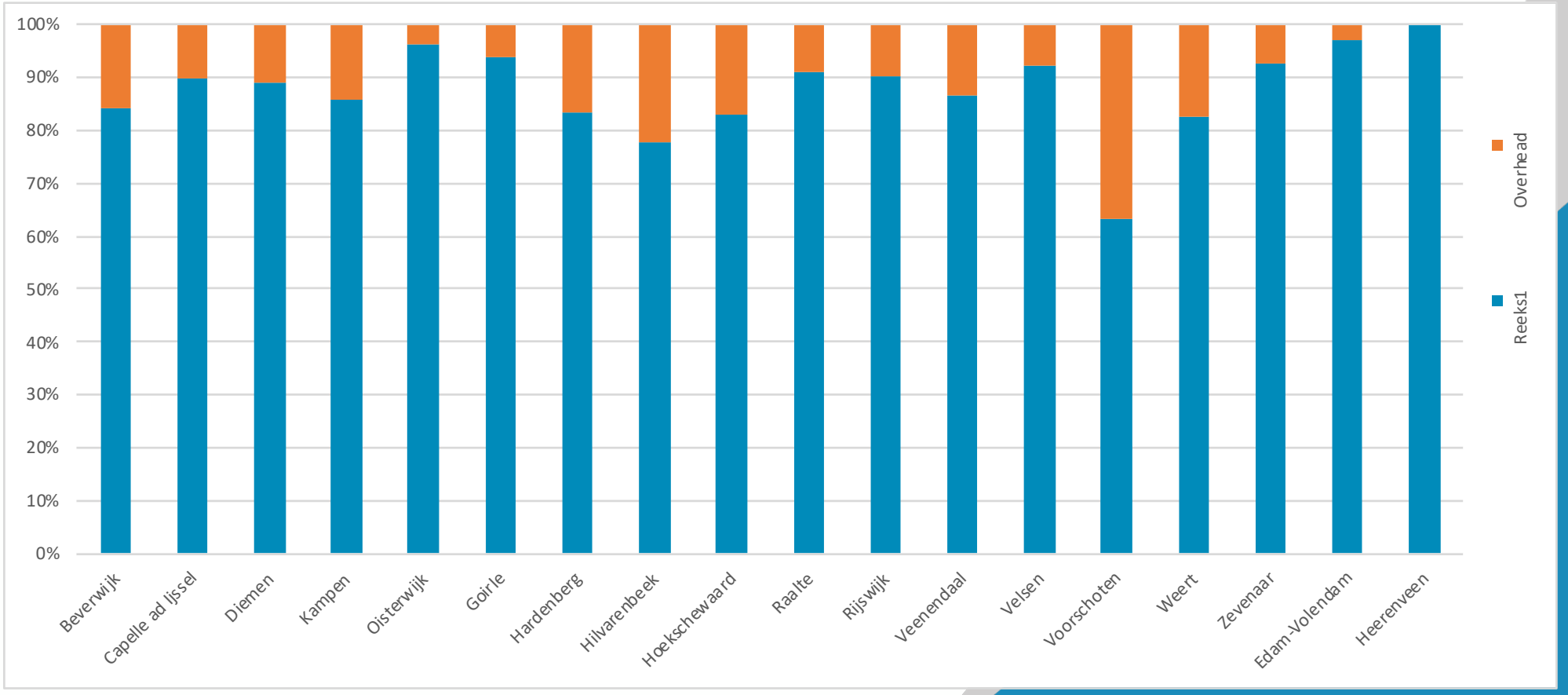

4.5 SITUATIESCHETS: AANTALLEN FTE'S PER 5.000 INWONERS

In de tabel is de formatie per gemeente weergegeven, het aantal fte op straat is berekend per 5.000 inwoners. De inzet op de fiscale taak is van invloed is op het totaal aantal fte, daarom hebben we aangegeven hoe deze taak wordt uitgevoerd. Inzet op fiscaal parkeren kan leiden tot een hoger aantal fte. Afhankelijk van de grootte van het areaal en de werkwijze zitten sterke verschillen in de totale capaciteit.

Er bestaan geen normen voor de capaciteit van een handhavingsteam, wel wordt een vergelijking gemaakt me de politienorm voor wijkagenten (1 agent op 5.000 inwoners).

	Inwoner aantal	Aantal fte op straat	Aantal fte op straat per 5.000 inwoners	Aantal fte op straat per 5.000 inwoners (exclusief fiscaal)	Inzet op fiscaal parkeren
Hilvarenbeek	15.366	0,7	0,23	0,23	nvt
Goirle	23.621	1,5	0,32	0,32	nvt
Voorschoten	25.453	1,9	0,37	0,37	nvt
Oisterwijk	26.132	5,3	1,01	0,57	fiscaal
Diemen	28.121	7,0	1,24	0,71	fiscaal
Edam-Volendam	36.099	6,2	0,85	0,44	integraal
Raalte	37.158	1,0	0,13	0,13	nvt
Beverwijk	41.077	12,9	1,57	1,21	fiscaal
Zevenaar	43.402	5,0	0,58	0,38	fiscaal
Weert	49.855	10,9	1,09	0,81	fiscaal
Heerenveen	50.257	4,0	0,39	0,35	fiscaal
Rijswijk	52.208	16,0	1,53	1,25	fiscaal
Kampen	53.259	6,0	0,56	0,28	fiscaal
Hardenberg	60.575	7,4	0,61	0,42	fiscaal
Veenendaal	64.918	11,8	0,91	0,64	fiscaal
CapelleadIjssel	66.854	13,0	0,97	0,97	integraal
Velsen	67.831	11,9	0,88	0,88	integraal
Hoeksche waard	85.699	4,9	0,29	0,29	integraal
	827.885	127,3	0,75	0,57	

4.6 SITUATIESCHETS: ORGANISATIEMATRIX

We zien een directe relatie tussen de ontwikkelfase van de handhavingsorganisatie, de uitgevoerde taken en de ondersteunende taken. Hoe verder het team is in haar ontwikkeling hoe groter de behoefte aan handhavings- en ondersteunende capaciteit. Om dit in beeld te brengen hebben we een organisatiematrix ontwikkeld die in dit onderzoek op hoofdlijnen is toegepast. Het resultaat van deze matrix is de gemeentelijke rapportages meegenomen.

De organisatiematrix onderscheidt de volgende ontwikkelfasen: ‘activiteitengericht’, ‘procesgericht’, ’samenwerkingsgericht’ en ten slotte ‘resultaat en effectgericht’. De huidige en gewenste organisatiefasen zijn in beeld gebracht op basis van de Taakvolwassenheid, Teamvolwassenheid, Sturing, Informatiegestuurd handhaven, de ketensamenwerking en de handhavingsstrategie.

Binnen het benchmark is een situatieschets van de ontwikkeling van het team en verbeteringsmogelijkheden weergegeven. Voor een volledig beeld is het uitvoeren van de Ontwikkelscan Handhaving noodzakelijk.

Op de volgende pagina is de gemiddelde organisatiefase van de gemeenten weergegeven.

4.7 SITUATIESCHETS: ORGANISATIEFASE

Organisatiefase
1. Activiteitengericht
2. Procesgericht
3. Samenwerkingsgericht
4. Resultaatgericht

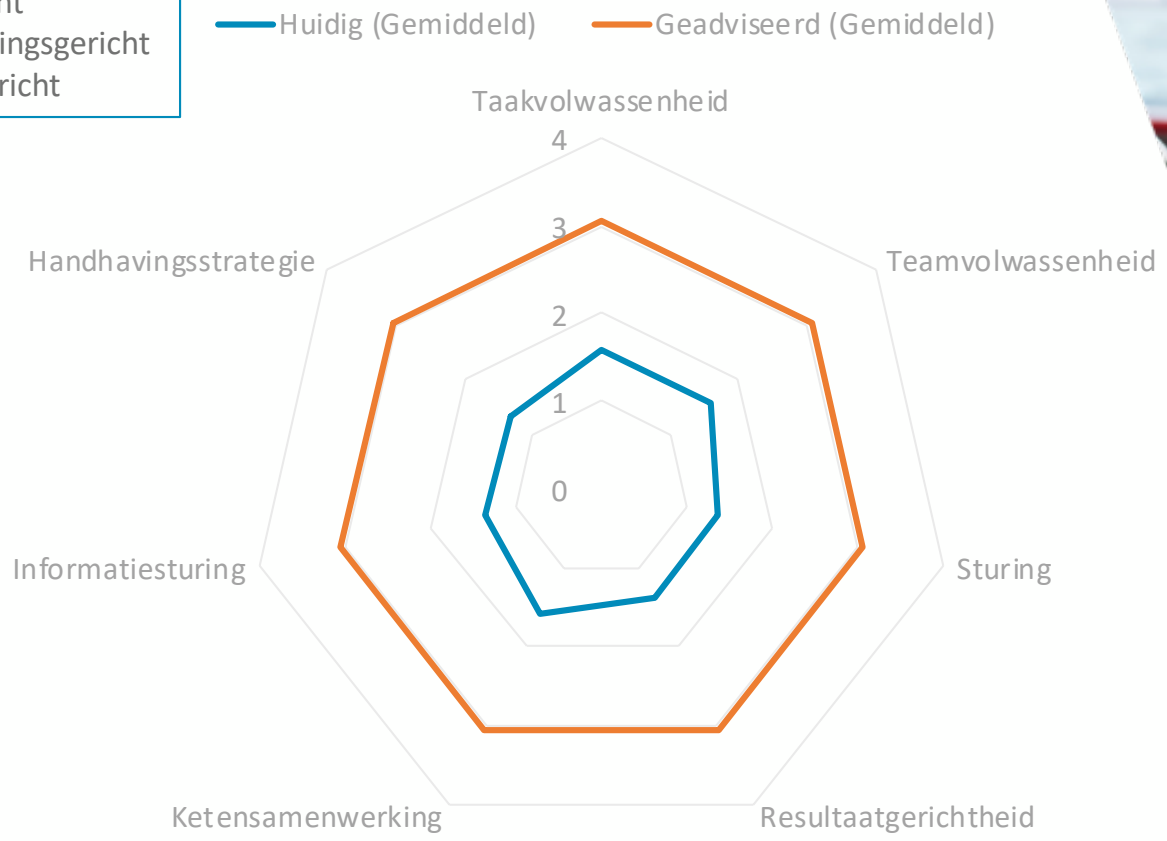

adviesbureau voor veiligheid & handhaving

4.8 SITUATIESCHETS: ALGEMEEN

Gemiddeld bevinden deelnemende gemeenten zich tussen de activiteitengerichte en procesgerichte organisatiefase. Leefbaarheidsproblematiek waar veelal op wordt gefocust is parkeren, afval en honden. We zien dat daarnaast dat ondermijning een steeds vaker voorkomende taak is. De DHW-controles worden bij vrijwel alle gemeenten uitgevoerd door team handhaving. De gemeenten waarbij dit niet het geval is, hebben deze controles uitbesteed aan een andere afdeling of een externe partij. Vijftien van de achttien gemeenten werken in de huidige situatie deels, dan wel volledig met ingehuurde handhavers. In vier van de gemeenten worden de ingehuurde handhavers enkel ingezet op parkeren.

Ondanks de overeenkomsten zijn de werkwijzen van de gemeenten zeer divers. Van gastheer tot daadkrachtige handhaver. Deze diversiteit vindt zijn oorsprong in de wensen van de verschillende besturen.

Veel voorkomende verbeterpunten zijn:

- Optimalisatie integrale en wijkgerichte werkwijze
- Informatiegestuurd handhaven
- Uitbouwen ketensamenwerking
- Mogelijkheid tot bestuursrechtelijk handhaven vastleggen
- De sturing op handhavingsteams intensiveren.

4.9 SITUATIESCHETS: ROOSTERS

Diversiteit in roosters

Wij zien een grote diversiteit in roosters. Verschillen zitten op de volgende vlakken:

- Een zelfstandige invulling tot meerdere diensten per dag.
- Onderscheid in formatie is het verschil in inzet in het weekend en de avonden.
- Vaak in koppels, maar binnen een aantal gemeenten wordt nog niet structureel in koppels gewerkt. Vanuit veiligheids- integriteitsoptiek adviseren we in koppels te werken.

Diverse onderbouwingen van het rooster zichtbaar:

- Winkeltijden
- Informatie over leefbaarheidsproblematiek
- (eigen) Ervaring met leefbaarheidsproblematiek
- Wensen van bestuur
- Eigen voorkeur van boa’s
- Tijden betaald parkeren

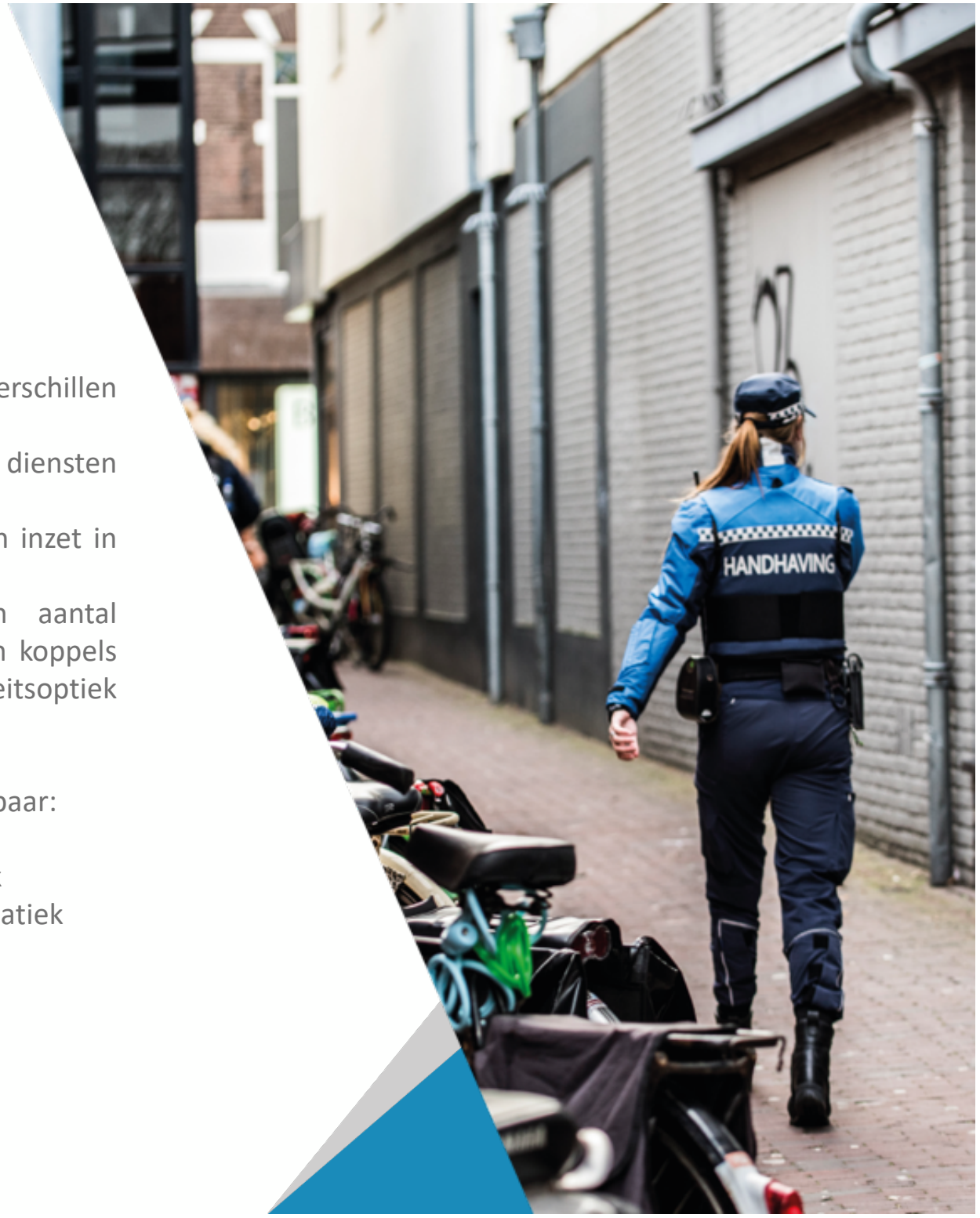

5.1 THEMA: PARKEREN

In de tabel is een vergelijking opgenomen van de huidige inzet van de gemeenten op het gebied van parkeren.

Bij een aantal gemeenten is de inzet op parkeren niet duidelijk te onderscheiden. De taken op het gebied van fiscaal parkeren worden soms integraal uitgevoerd, of door een externe partner. Dit maakt de vergelijking lastig te maken.

Gemeente	Aantal fte ingezet op parkeren	Aantal fiscale plekken	Aantal blauwe zone plekken	Aantal vergunnings plekken	Totaal aantal parkeerplekken
Beverwijk	3,0	2.430	2.200	155	4.785
CapelleadIJssel	Integraal	-	1.300	695	1.995
Edam-Volendam	1,0	32	2.377	84	2.493
Diemen	3,0	1.100	5.400	605	7.105
Kampen	3,0	1.180	76	582	1.838
Oisterwijk	2,3	645	94	9	748
Goirle	Integraal	-	-	-	-
Hardenberg	1,2	969	435	250	1.654
Heerenveen	1,9	2.900	nb	900	3.800
Hilvarenbeek	Integraal	-	-	77	77
Hoeksche waard	Integraal	-	250	450	700
Raalte	0,4	-	700	-	700
Rijswijk	3,0	10.100	300	-	10.400
Veenendaal	3,5	2.820	88	1.019	3.927
Velsen	Integraal	7	137	-	144
Voorschoten	Integraal	-	500	-	500
Weert	2,8	1.554	-	OB	>1.554
Zevenaar	1,7	1.716	20	1.152	2.888

5.2 THEMA: OPENBARE RUIMTE

	Fiscaal Parkeren	Afval	Honden	DHW	Jeugd	Ondermijning
Beverwijk	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Capelle ad IJssel	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Diemen	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Edam-Volendam	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kampen	✓	✓	✓	✗	✗	✓
Oisterwijk	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Goirle	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Hardenberg	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Heerenveen	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Hilvarenbeek	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Hoeksche Waard	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Raalte	✗	✓	✓	✗	✗	✗
Rijswijk	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Veenendaal	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Velsen	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Voorschoten	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Weert	✓	✓	✓	✓	✗	✗
Zevenaar	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Totaal	**11**	**17**	**17**	**14**	**14**	**10**

Er hangt geen waardeoordeel aan het wel of niet inzetten op een bepaald thema. Bepaalde thematiek kan wel of niet spelen in een gemeente, daarnaast kan het wel of niet inzetten op een bepaald thema een bestuurlijke keuze zijn.

5.3 THEMA: ONDERSTEUNENDE PROCESSEN

	Actueel beleid	Handhavings visie	Ondersteunend systeem	Informatie deling partners	Informatie analyse
Beverwijk	✓	✓	✓	✓	✓
Capelle ad IJssel	✓	✓	✓	✓	✗
Diemen	✓	✓	✓	✓	✓
Edam-Volendam	✓	✓	✓	✓	✗
Kampen	✓	✓	✓	✗	✗
Oisterwijk	✗	✗	✗	✓	✗
Goirle	✗	✗	✗	✓	✗
Hardenberg	✗	✗	✓	✓	✓
Heerenveen	✗	✗	✗	✗	✗
Hilvarenbeek	✓	✓	✗	✓	✗
Hoeksche Waard	✗	✗	✗	✓	✗
Raalte	✓	✓	✗	✓	✗
Rijswijk	✓	✓	✓	✓	✗
Veenendaal	✓	✗	✗	✓	✗
Velsen	✗	✗	✓	✓	✗
Voorschoten	✗	✗	✓	✓	✗
Weert	✗	✗	✓	✓	✗
Zevenaar	✓	✓	✓	✓	✗
Totaal	**10**	**9**	**11**	**16**	**3**

5.4 THEMA'S

Wijkgericht werken

Een groot aantal gemeenten binnen deze formatiebenchmark werken in de huidige situatie nog niet wijkgericht en integraal. Het is belangrijk dat alle handhavers integraal inzetbaar zijn, hierbij in de wijken verbinding maken met de burger en samen werken met partners. Ze dragen bij aan de informatiepositie van de gemeente: ze zijn de 'ogen en oren' van de gemeente.

Ondermijning

Ongeveer de helft van de deelnemende gemeenten zet boa capaciteit in op ondermijning. De boa's hebben voornamelijk een 'ogen en oren' functie. Om de boa's zo optimaal mogelijk in te zetten op dit ondermijning en het signaleren ervan, is ontwikkelen van specialistische kennis op dit thema aan te raden.

Horeca

Het aantal horeca-instellingen en het aantal controles op deze instellingen wisselt sterk per gemeente. Dit heeft zowel met beleid als met de capaciteit te maken. Binnen de gemeenten waar team handhaving geen DHW-controles uitvoert, wordt dit uitbesteed aan een externe partij of andere afdeling. Drinken onder 18 is bij vrijwel alle gemeenten een belangrijk thema.

RTGB

RTGB-bevoegdheid van de boa's is een belangrijk onderdeel van het toepassen van gepaste handhaving. Van de 18 deelnemende gemeenten is aan de boa's in 8 gemeenten RTGB-bevoegdheid toegekend.

6.1 CONCLUSIE

In de huidige situatie zijn de verschillen groot tussen breedte van het takenpakket en de organisatiefase waarin de verschillende gemeentes zich bevinden. De gemeenten met een relatief laag aantal fte hebben niet perse een kleiner takenpakket; de problematiek is minder zwaar en minder frequent. De taken binnen gemeenten met een relatief hoog aantal fte zijn vanwege veel voorkomende “stadse” problematiek in verhouding groter.

De taak van de controle op (fiscaal) parkeren is van invloed op de formatie van een handhavingsteam. Deze taak wordt in middelgrote gemeenten vaak ingevuld op basis van rooster, waardoor een relatief groot deel van de capaciteit daarvoor ingezet wordt. In grote gemeenten zien we dat vaker gebruik wordt gemaakt van informatie over parkeergedrag en parkeerdruk. Een informatiegestuurde werkwijze bij parkeren kan ervoor zorgen dat de handhavers controles doeltreffender kunnen uitvoeren en in staat zijn daarnaast andere handhavingstaken op te pakken.

Over het algemeen hebben handhavingsafdelingen een lagere overhead in verhouding tot de rest van de gemeente (30% of meer). In de benchmark is dit gemiddeld 12,5% in de huidige situatie. We zien dat handhavingsafdelingen steeds meer gegevens vastleggen, complexere taken krijgen en meer gaan samenwerken met partners. Hierdoor kunnen handhavers minder vaak op straat aanwezig zijn en wordt er andere kennis en ervaring van de handhavingsafdeling gevraagd. In onze adviezen zien we dat terug, we komen op basis van onze adviezen op een gemiddelde van 17% overhead.

6.2 CONCLUSIE

In de tabel geven we de huidige en geadviseerde formatie weer (minus de additionele taken). De gemeenten zijn gesorteerd op inwoneraantal.

De verschillen in de geadviseerde formatie komen voort uit verschillen in leefbaarheidsproblematiek binnen de gemeente, de ontwikkelfase waar de organisatie zich in bevind, het takenpakket en de wensen van het team. De gemeenten die in de huidige situatie in verhouding over een lage formatie beschikken, hebben de grootste geadviseerde toename van formatie.

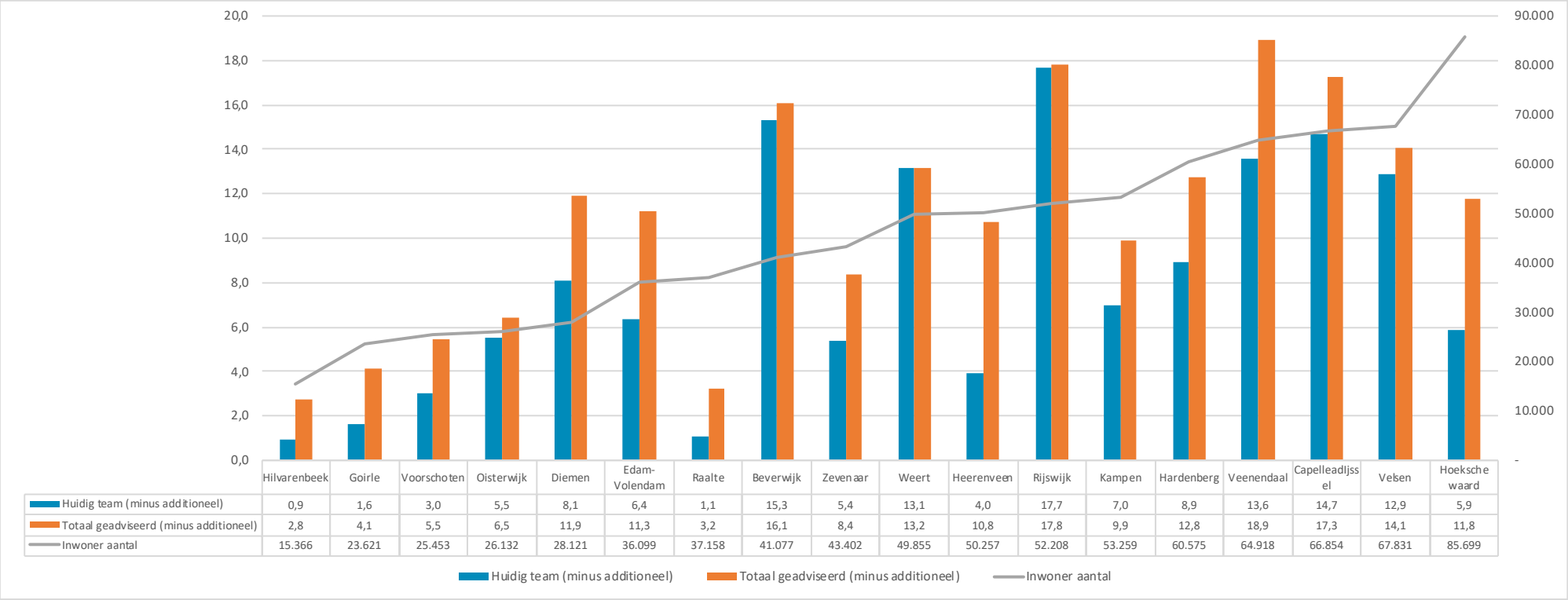

	Hilvarenbeek	Goirle	Voorschoten	Oisterwijk	Diemen	Edam-Volendam	Raalte	Beverwijk	Zevenaar	Weert	Heerenveen	Rijswijk	Kampen	Hardenberg	Veenendaal	Capelleadlssel	Velsen	Hoeksche waard
Huidig team (minus additioneel)	0,9	1,6	3,0	5,5	8,1	6,4	1,1	15,3	5,4	13,1	4,0	17,7	7,0	8,9	13,6	14,7	12,9	5,9
Totaal geadviseerd (minus additioneel)	2,8	4,1	5,5	6,5	11,9	11,3	3,2	16,1	8,4	13,2	10,8	17,8	9,9	12,8	18,9	17,3	14,1	11,8
Inwoner aantal	15.366	23.621	25.453	26.132	28.121	36.099	37.158	41.077	43.402	49.855	50.257	52.208	53.259	60.575	64.918	66.854	67.831	85.699

6.3 CONCLUSIE

In de tabel geven we verhouding tussen de huidige en geadviseerde formatie weer (minus de additionele taken). De gemeenten zijn gesorteerd op inwoneraantal. De onderste rij geeft het verschil tussen de huidige en geadviseerde formatie in percentages weer. Hierbij is er vanuit gegaan dat de geadviseerde formatie 100% is.

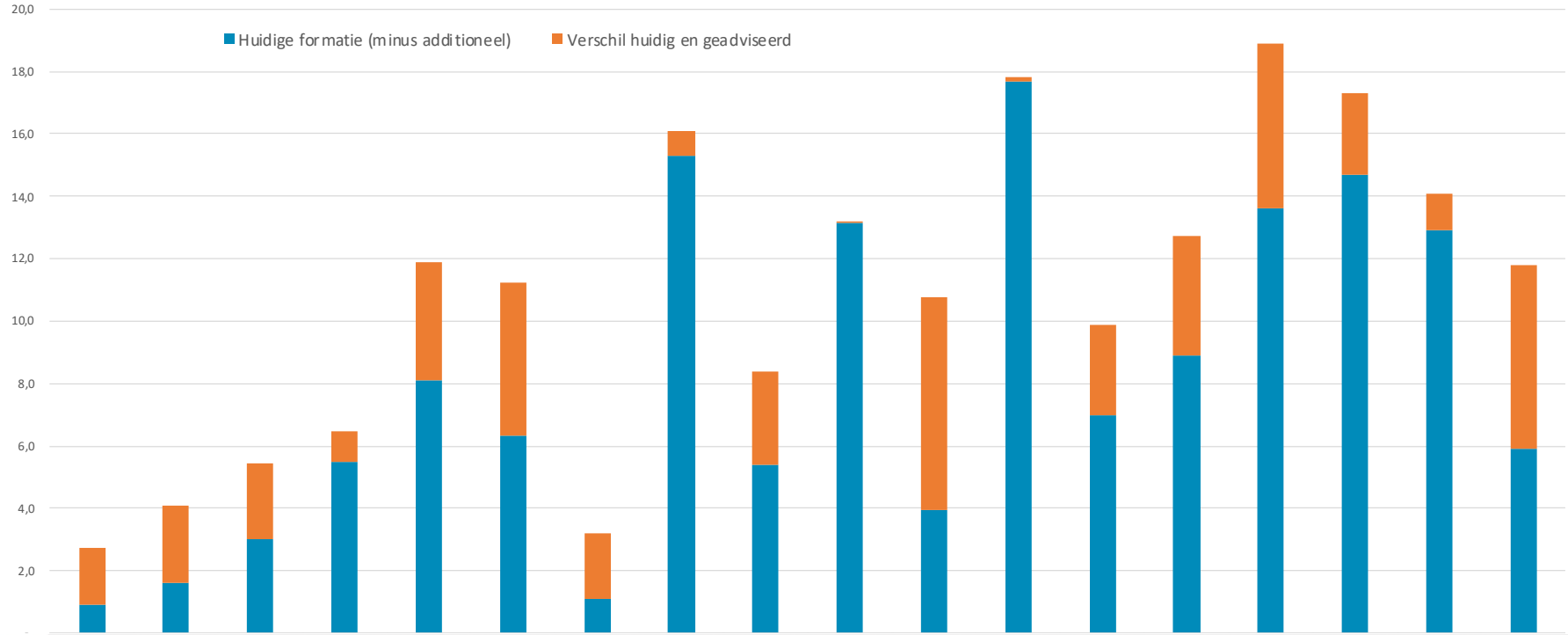

	Hilvarenbeek	Goirle	Voorschoten	Oisterwijk	Diemen	Edam-Volendam	Raalte	Beverwijk	Zevenaar	Weert	Heerenveen	Rijswijk	Kampen	Hardenberg	Veenendaal	Capelleadijssel	Velsen	Hoeksche waard
Huidige formatie (minus additioneel)	0,9	1,6	3,0	5,5	8,1	6,4	1,1	15,3	5,4	13,1	4,0	17,7	7,0	8,9	13,6	14,7	12,9	5,9
Totaal geadviseerd (Minus additioneel)	2,8	4,1	5,5	6,5	11,9	11,3	3,2	16,1	8,4	13,2	10,8	17,8	9,9	12,8	18,9	17,3	14,1	11,8
Verschil huidig en geadviseerd	1,9	2,5	2,45	0,95	3,8	4,9	2,1	0,8	3	0,03	6,8	0,1	2,9	3,83	5,3	2,6	1,2	5,9
Percentage verschil huidig en geadviseerd (geadviseerd =100%)	67%	61%	45%	15%	32%	44%	66%	5%	36%	0%	63%	1%	29%	30%	28%	15%	9%	50%

6.4 CONCLUSIE

De formatiebenchmark laat de formatiestaat van de deelnemende gemeenten zien. De benchmark is zo zuiver mogelijk gemaakt door de additionele taken niet mee te nemen in de vergelijking. Uit het onderzoek is gebleken dat deze additionele taken verschillen en van invloed zijn op het totale beeld van de formatie.

Er is bewust gekozen om geen gemiddelde van de huidige formatie op te nemen omdat dit geen recht doet aan de werkelijkheid. We zien (grote) verschillen op gebiedsomvang, inzet op wijken, de fase waarin de organisatie zich bevindt en als gevolg van bestuurlijke prioritering. De mate van problematiek verschilt per gemeente, ook de prioriteit die daaraan gegeven wordt en de daadwerkelijke invulling. Elke lokale context is anders en op basis van taken, doelstellingen en middelen worden andere keuzes gemaakt. Het advies per gemeente is gebaseerd op deze lokale context.

Uit de interviews is gebleken dat bijna alle gemeenten krapte ervaren in de capaciteit voor het uitvoeren van de taken. Om deze reden is zoals in de vorige dia gepresenteerd, bijna bij alle gemeenten geadviseerd om de capaciteit te vergroten. De ervaren krapte in de capaciteit en de toenemende vraag die neergelegd wordt bij de handhavingsteams passen in het beeld van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, zoals een terugtrekkende politie, de VNG-visie op de boa 2020 en de decentralisaties in sociaal domein (m.n. jeugd).

STERK OP INHOUD

JARENLANGE ERVARING

GERICHT OP RESULTAAT

VEELZIJDIG TEAM

adviesbureau voor
veiligheid & handhaving

GEMEENTE HEERENVEEN

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
118	yntegraal feiligheidsplan	FNP	Yn senario 2 en 3 wurdt der 0.5 fte begrutte foar in Bibob koördinator. Hoefolle bibob saken wurde der jierliks yn behanneling naam?	Trochsneed hawwe wy 6 grutte Bibob ûndersiken op jierbasis. Derneist dogge wy altyd in lytse Bibobtoets by nije oanfragen fanút bygelyks de horeka. We sille dwaande mei nij Bibob-belied, wêrtroch't we ek oare tûken lykas miljeu, bouwe, slot masines, ensfh. ûnder de omfang fan Bibob bringe kinne. Dit is yn ús eagen nedich om de ondermijnende kriminaliteit bûten de doar te hâlden/krijen.	Commissie AZ 30-03-2023 6. Integraal veiligheidsplan 2023-2026 'Veiligheid blijven we samen doen'
114	Integraal veiligheidsplan vragen D66	D66	1. In hoeverre worden de in Heerenveen geconstateerde maatschappelijke ontwikelingen herkent door andere	1. De ontwikkelingen genoemd in het IVP en de onderliggende stukken worden grotendeels herkend in de regio, danwel	Commissie AZ 30-03-2023 6. Integraal veiligheidsplan 2023-2026 'Veiligheid blijven we samen doen'

			gemeenten en is dit voor het college aanleiding om dit signaal aan te kaarten bij de Nationale Politie? Zo nee, waarom niet. Zo ja, op welke wijze vindt dit nu plaats? 2. Aantal BOA's: er wordt gesteld dat Heerenveen onderbezet is in aantal BOA's in vergelijking met andere gemeentes. Is dit incl. of excl. Parkeer BOA's? Dat wordt in Heerenveen door een privaat bedrijf uitgevoerd? Op welke wijze is dit meegenomen in het vergelijk? 3. Is er overwogen om samen te werken met andere gemeenten om zo de kennis in de regio te borgen en	ook landelijk. Zo vinden we drie van de vier voorgestelde prioriteiten ook terug in het Regionaal Beleidsplan Veiligheid voor de eenheid Noord Nederland, waardoor de inzet van het OM en de politie geborgd is. Als het gaat om de inzet van onder andere de politie ten aanzien van de veiligheidsontwikkelingen dan vindt daarover structureel overleg plaats in de lokale gezagsdriehoek en indien nodig ook via de regioburgemeester om de lokale/regionale signalen kenbaar te maken in het landelijke	

			gelijktijdig volledige banen te bieden? 4. Is het college voornemens de uitbreiding in fte met inhuur te realiseren of met personeel in dienst? 5. Welke (HRM-)interventies is het college voornemens te plegen om de borging van kennis in het huis en de kruisbestuiving tussen afdelingen te borgen?	Veiligheidsberaad. 2. De bezetting waar in het integraal veiligheidsplan en in de benchmark naar gememoreerd wordt is inclusief de parkeer boa's die wij via een privaat bedrijf inhuren. De huidige bezetting boa's in Heerenveen is op dit moment als volgt verdeeld: 3,0 boa's leefbaarheid in dienst van de gemeente en 2,0/2,5 fte parkeer boa's ingehuurd via een privaat bedrijf. 3. De boa's leefbaarheid betreffen fulltime functies. Als gemeente hebben we een zelfstandige capaciteitsopgave om onze lokale veiligheidsvraagstukken op te kunnen pakken. Op het	

				gebied van kennis, opleiding, systemen, etc. wordt actief afgestemd en samengewerkt met omliggende gemeenten. 4. Het college is voornemens de uitbreiding te realiseren door middel van vast personeel. Gelet op de situatie op de arbeidsmarkt is het niet ondenkbaar dat de voorgestelde uitbreiding deels door inhuur gerealiseerd zal worden. 5. Er is reeds geïnvesteerd in een eenduidig registratiesysteem en momenteel wordt een meldingssysteem geïntroduceerd om kennis in systemen te borgen. Om de kruisbestuiving	

				tussen afdelingen te vergroten zijn reeds stappen gezet in het verder ontwikkelen van de governancestructuur en het integraal werken binnen en over de grenzen van de ketens.	

GEMEENTE HEERENVEEN

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Mulder, Marion

Kenmerk
Z.23.393392 / D.23.1631345

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Meerjarenplanning 2023, deel 1

Onderwerp
Meerjarenplanning 2023, deel 1

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met meerjarenplanning 2023, deel 1 waarin de onderwerpen uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord zijn uitgewerkt.
2. Deze uitwerking als basis op te nemen in het meerjarenplan, deel 2 en inzichtelijk te maken welke financiële middelen er nodig zijn voor de onderwerpen meerjarenplanning, deel 1 én daarnaast ook voor de lopende opgaven.

Inleiding

Na de verkiezingen in 2022 is door uw raad een raadsagenda opgesteld met een vijftal thema's. Tevens is een hoofdlijnenakkoord vastgesteld met een aantal transities.
Gezien het tijdstip van vaststelling van raadsagenda en hoofdlijnenakkoord konden deze nog niet financieel vertaald worden in de begroting 2023.
Op 26 januari 2023 heeft uw raad ingestemd met de opzet en planning van de meerjarenplanning 2023 (MJP) en de begroting 2024.
Doel van het MJP is om de thema's uit de raadagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord samen met de lopende opgaven integraal af te wegen.
De meerjarenplanning wordt hiertoe in twee delen aan u aangeboden.

Het eerste deel dat nu voor u ligt bevat een eerste uitwerking van de thema's uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord.
Verdere uitwerking zal plaatsvinden waarbij voorwaardelijk is wat uw raad beslist bij het MJP, deel 2.
In de uitwerking in MJP deel 1 zijn de onderwerpen uit de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord die elkaar overlappen samengevoegd.
In deel 1 zijn de onderwerpen uitgewerkt op het niveau van doelen en inspanningen. Waar onderwerpen nog niet inhoudelijk uitgewerkt konden worden zijn procesafspraken opgenomen. In deze procesafspraken is opgenomen welke resultaten uw raad komende jaren kan verwachten op de onderwerpen van de raadsagenda en hoofdlijnenakkoord; dit wordt nog nader uitgewerkt in een planning voor de komende raadsperiode.
Het MJP, deel 1 staat niet op zichzelf maar is een eerste stap naar de brede integrale afweging in het MJP, deel 2.

In deel 2 van het MJP worden de benodigde financiële middelen inzichtelijk gemaakt bij de onderwerpen uit het MJP, deel 1.
Tevens worden in het MJP, deel 2 de lopende opgaven toegevoegd en de daarbij behorende budgetvragen.
Met als doel om bij het MJP, deel 2, uw raad in positie te brengen om integraal af te kunnen wegen op welke doelen en inspanningen uw raad middelen wilt inzetten bij de begroting 2024.
Deel 2 wordt op 13 juli 2023 besproken in uw raad. Op deze wijze kunnen de effecten van de meicirculaire worden meegenomen beschikbare budget. De ambities zijn hoog en de middelen zijn beperkt. Wij verwachten dan ook dat dat uw raad bij de meerjarenplanning, deel 2 scherpe keuzes zal moeten maken.

Uw raad kan deze uitwerking in het MJP deel 1 benutten om richting mee te geven voor de uitwerking in het MJP deel 2.

Beoogd effect
Uw raad in positie brengen om te sturen op doelen en inzet van middelen en deze integraal af te wegen.

Argumenten

1. *De meerjarenplanning, deel 1 betreft de focus-agenda voor uw gemeenteraad*

Op basis hiervan kan uw raad de uitwerking van de onderwerpen in de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord bespreken en toetsen aan de intenties van de gemeenteraad. Daar waar de uitwerking op inhoud nog niet gereed is zijn procesafspraken opgenomen. Deze worden nog in een planning gezet en dan vormen deze input voor de lange termijn agenda voor de raad.

2. *De meerjarenplanning, deel 1 is geen op zich zelf staand stuk maar een eerste stap in de richting van het complete document, meerjarenplanning, deel 2.*

In de meerjarenplanning, deel 2 worden de doelen en inspanningen van de onderwerpen uit de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord gekoppeld aan de hiervoor benodigde middelen. Daarnaast worden ook de benodigde middelen voor lopende opgaven én ambities op andere beleidsterreinen in beeld gebracht. Met als doel om uw raad in positie te brengen om dit geheel integraal af te wegen en keuzes te maken op welke doelen uw raad middelen wil gaan inzetten.

Risico’s of kanttekeningen
Er zijn geen risico's.

Communicatie en participatie
Geen actieve communicatie dit volgt bij de meerjarenplanning, deel 2.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële effecten.

Bijlagen
1. Meerjarenplanning 2023, deel 1

Meerjarenplan gemeente Heerenveen

Deel 1

Inhoudelijke uitwerking van de
focusonderwerpen uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord.

Inhoudsopgave

Inleiding
Over het meerjarenplan

Aan welke transities werken wij

- De zorgtransitie
- De sociale transitie
- De circulaire transitie
- De woontransitie
- De ruimte transitie
- De energietransitie
- De overheidstransitie

Overige focusonderwerpen
- Bestaanszekerheid
- Cultuur

Bijlagen

- Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN) per transitie

Inleiding

Voor u ligt de inhoudelijke uitwerking van de focusonderwerpen en de transities. Dit is een tussenstap richting de financiële uitwerking die voor de zomer 2023 volgt.
We hebben gekozen voor deze tussenstap zodat we u in vroegtijdig stadium meenemen op welke wijze het college aan de slag wil met de onderwerpen en u richting kunt geven. Wanneer u instemt met deze uitwerking, maken we inzichtelijk welke financiële middelen nodig zijn. In de meerjarenplanning deel 2 leggen wij deze financiële uitwerking aan u voor. Dan hebben we ook inzichtelijk welke overige opgaven financiën vragen zodat u een integrale afweging kunt maken.

Uitwerking van de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 heeft u een raadsagenda opgesteld met vijf focusonderwerpen. Daarnaast heeft het college een hoofdlijnenakkoord opgesteld met daarin tien transities.

De onderwerpen uit de raadsagenda

In de raadsagenda heeft u vijf onderwerpen opgenomen waar u de focus op wilt hebben. Het gaat hierbij om

- duurzaamheid
- wonen en volkshuisvesting
- dienstverlening
- cultuur
- bestaanszekerheid

Een deel van deze onderwerpen vallen binnen de transities die het college heeft benoemd. We stellen voor deze onderwerpen en transities samen te voegen. Het gaat hierbij om duurzaamheid, wonen en volkshuisvesting en dienstverlening.
De onderwerpen cultuur en bestaanszekerheid worden niet samengevoegd met een transitie. Die worden als afzonderlijk focusonderwerp de komende jaren opgepakt.

De onderwerpen uit het hoofdlijnenakkoord

In het hoofdlijnenakkoord heeft het college tien transities beschreven die de komende jaren op ons afkomen. Een transitie is een structurele verandering van de maatschappij die het resultaat is van grote ontwikkelingen op bijvoorbeeld het gebied van economie, technologie of een sociaal-culturele ontwikkeling.

Het college ziet de volgende transities op zich af komen:

- De zorgtransitie: de beweging naar positieve gezondheid, preventie, eenvoud en eigen regie.
- De sociale transitie: de beweging naar een nieuw sociaal netwerk en burgerinitiatieven en de beweging naar gelijke kansen voor iedereen, een sterk sociaal weefsel, toegang voor iedereen en actief burgerschap.

- De woontransitie: de beweging naar groeien en versnellen, naar meer regie bij de overheid. De beweging naar volkshuisvesting.
    - Via deze transitie werken we ook aan het onderwerp wonen en volkshuisvesting uit de raadsagenda.
- De circulaire transitie: de beweging naar een samenleving zonder verspilling. Van afval naar grondstof en een leefbare toekomst voor iedereen.
    - Via deze transitie werken we ook aan het onderwerp circulaire economie (duurzaamheid) uit de raadsagenda.
- De ruimte transitie: de beweging naar een afgewogen inrichting van de schaarse ruimte waar water, klimaat, natuur, milieu, bereikbaarheid een plek moeten krijgen zodat de ruimte toekomstbestendig en leefbaar blijft.
    - Via deze transitie werken we ook aan de onderwerpen biodiversiteit en klimaatadaptatie (duurzaamheid) uit de raadsagenda.
- De energietransitie: de beweging naar nieuwe vormen van energieproductie en energiegebruik, naar schone energiebronnen.
    - Via deze transitie werken we ook aan het onderwerp energietransitie (duurzaamheid) uit de raadsagenda.
- De overheid transitie: de beweging naar echt werken van buiten (vanuit de samenleving) naar binnen. Het verkleinen van de kloof tussen inwoner en politiek. De beweging naar een nieuwe balans tussen inwoner, markt en overheid.
    - Via deze transitie werken we ook aan het onderwerp dienstverlening uit de raadsagenda.

Keuzes maken lijkt noodzakelijk

De inhoudelijke uitwerking van de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord is ambitieus. Daarnaast zijn er nog andere opgaven die financiële middelen gaan vragen. Het college gaat er vanuit dat er keuzes gemaakt moeten worden en dat niet alles mogelijk is dat we u nu voorleggen.
We vragen u dan ook bij de behandeling van het meerjarenplan deel 2 keuzes te maken wat we wel en wat we (nu nog) niet gaan doen.

Over de opbouw van het meerjarenplan

Het meerjarenplan wordt u in twee delen aangeboden.

Deel 1
In dit eerste deel van het meerjarenplan hebben wij voor de twee focusonderwerpen uit de raadsagenda en de zeven transities uit het hoofdlijnenakkoord een uitwerking gemaakt op welke wijze we de komende jaren aan de slag gaan met deze thema's.
In het meerjarenplan hanteren we een vaste opbouw met daarin de volgende blokken:

- Visie op het onderwerp
- Aan welke strategische doelen werken wij
- Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken
- Relatie met de strategische agenda
- Wat leggen we aan de gemeenteraad voor
- Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken

Op deze wijze maken we per onderwerp inzichtelijk welke doelen we hebben, welke effecten we nastreven en welke inspanningen we hiervoor oppakken.
Deze uitwerking vormt de bestuurlijke focusagenda voor de komende periode.

Deel 2
In het tweede deel van het meerjarenplan maken we daarnaast inzichtelijk hoeveel financiële middelen er nodig zijn voor ieder onderwerp en laten we zien hoeveel financiële middelen er beschikbaar is. Ook hebben we dan in beeld gebracht wanneer u welke besluiten kunt verwachten.

Op deze manier bent u in staat een integrale afweging te maken welke middelen u wilt opnemen in de begroting 2024. De ambities zijn hoog en de middelen zijn beperkt. Dit betekent dat u dan keuzes moet maken.
Het tweede deel van het meerjarenplan wordt op 13 juli 2023 in de gemeenteraad besproken.

Aan welke transities werken wij

1. De zorg transitie

Gezond welzijn vernieuwen

Gezond zijn is meer dan 'niet ziek zijn'. Dat is de filosofie achter positieve gezondheid. Gezond zijn betekent ook dat je kan omgaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. En dat je zoveel mogelijk zelf de regie houdt. Omdat het gezondheidssysteem de komende jaren erg verandert, zoeken we samen naar manieren om ons welzijn in de toekomst te verzekeren.

Onze visie is:
Het gezondheidssysteem verandert door demografische ontwikkelingen en stijgende kosten. We willen een gezonde, vitale en weerbare samenleving. Door de basis te versterken kunnen we de nog beschikbare zorg op de juiste plek inzetten en optimaal benutten. We versterken het sociale netwerk in de wijk door te investeren en anders te organiseren met als doel de vitaliteit, weerbaarheid en participatie van onze inwoners te vergroten.

De transitie is:
We maken een beweging van zorg naar meer gezondheid en preventie. We maken minder gebruik van intramurale zorg en lossen meer op in de wijk. We gaan daarbij uit van vertrouwen en minder controle. We werken samen op basis van verbinding en niet op basis van concurrentie .

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Minder inzet van professionals door organiseren van juiste zorg op de juiste plek. • Sterkere ketensamenwerking in het voorliggend veld voor alle doelgroepen. • Toekomstbestendig en beheersbaar stelsel om zorg te kunnen blijven bieden aan wie dat echt nodig heeft. • Een gezondere fysieke en sociale leefomgeving.
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• Bij alle herinrichtingen vindt een toets plaats op een gezonde, fysieke en sociale leefomgeving. • In 2030 wordt 80% van de huidige hulpvragen voorliggend opgelost. • In 2030 zijn alle schoolpleinen in het PO en VO vergroend. • Het aantal vrijwilligers die actief zijn in de buurt neemt met 10% toe. • Ondersteuning en hulp is meer te vinden in eigen wijk/dorp. • De binnen- en buitensportvoorzieningen zijn in balans en is voor iedereen beschikbaar. • In 2030 voldoet 75% van de doelgroep 18+ aan de combinorm sport en bewegen. • Vanaf 2026 stabiliseren de uitgaven in de Wmo. • Per 2025 is er 1 strategisch partner in het voorliggend veld voor verbinding. • Tenminste 1 Wmo maatwerkvoorziening lossen we voor 50% van de huidige cliënten voorliggend op. We zien daarbinnen een beweging van individu naar collectief.

Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Werken aan Heerenveen als banenmotor en regionaal voorzieningencentrum. • Gezond en veilig op kunnen groeien en doorgroeien naar een fatsoenlijk verrijkt bestaan. • Passende ondersteuning geven om mee te doen in onze samenleving (ook als het even niet meer lukt). • Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen.
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Woonzorgvisie Ontwikkelingen sport en bewegen Uitgangspunten inkoop Wmo en pilots Uitgangspunten herijking voorliggend veld en pilots Monitor
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Monitor voorliggend veld • Woonzorgvisie (in samenhang met de sociale transitie) • (herziene) Inkoop Wmo inclusief pilots • Herijking voorliggend veld sociaal domein breed inclusief pilots • Herziene visie op sport en bewegen • Inventarisatie en samenhang relevante inspanningen uitvoeringsprogramma's en landelijke regelingen (GALA/brede Spuk) inclusief analyse

2. De sociale transitie

Meedoen aan de samenleving

Iedere inwoner heeft toegang tot gelijke kansen en kan meedoen. Zij/hij heeft daarmee perspectief op het gebied van gezondheid, onderwijs en werk. Hiertoe werken we aan een gemeenschap waarin mensen elkaar vertrouwen en eigenaarschap tonen voor het creëren van een kansrijke (opvoed)omgeving. Wij willen vanuit een gezamenlijke visie met onze maatschappelijke partners en inwoners werken aan een sterk sociaal weefsel in onze dorpen en buurten, zodat onze inwoners zich verbonden voelen met elkaar en vanuit vertrouwen met elkaar samenleven.

We starten deze transitie met de jeugd en hun gezinnen. Voor hen betekent deze transitie dat we de slogan 'It takes a village to raise a child' in de praktijk gaan brengen. Wij geloven dat deze beweging een van de fundamenten is voor een toekomstbestendig stelsel van ondersteuning voor de jeugd. Uiteindelijk moet dit er toe leiden dat elk kind zich naar vermogen ontwikkelt. Inhoudelijke prioriteiten liggen bij opgroeien tot zelfredzaamheid, veerkracht & balans van jeugdigen en gezinnen (positieve gezondheid) en bij veiligheid. Bestaanszekerheid van de gezinnen is daarvoor een voorwaarde.

Leidende principes:
Werken vanuit de bedoeling in beleid én uitvoering
Cocreatie en lerende setting op alle onderdelen waar dit waarde toevoegt

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Versterken onderlinge verbondenheid, vertrouwen en veiligheid samenleving. • Versterken eigenaarschap van inwoners voor de eigen buurt. • Professionals, ouders en andere inwoners vormen een sterk netwerk rondom de Heerenveense jeugd. • Dit netwerk creëert een omgeving waarin elk kind zich naar vermogen kan ontwikkelen (brede ontwikkeling).
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• Scholen zijn een (inclusieve) leef-, leer- en zorggemeenschap waar onderwijs, talentontwikkeling en zorg samenkomt. • Minder thuiszitters en minder voortijdig schoolverlaters. • Jeugd is veerkrachtiger. • Gezinnen ervaren meer balans draagkracht-draaglast. • Minder middelen-gebruik door de jeugd (alchol en drugs.
Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Gezond en veilig op kunnen groeien en doorgroeien naar een fatsoenlijk verrijkt bestaan. • Passende ondersteuning geven om mee te doen in onze samenleving (ook als het even niet meer lukt).
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Aansluiten bij nieuw beleid voor bestaanszekerheid Plan van aanpak (inhoudelijke) verkenning proeftuinen Overzicht hoe de monitoring wordt ingericht en wat daarvoor nodig is Verkenning voor gezinnen Visie * Maatschappelijke effecten

	* Een scherpe en begrenzende visie in samenhang met programma ruimte/dienstverlening (brede welvaart en participatie) wat wij verstaan onder een sterk sociaal weefsel; (Uit deze visie kunnen dan indicatoren worden afgeleid voor de prioritaire maatschappelijke effecten die we beogen op het gebied van bijvoorbeeld verbondenheid, vertrouwen en veiligheid)
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Het gezamenlijk opstellen van een visie sociaal weefsel, een (intern) visietraject (met input van deskundigen/friskijkers) en ook met leidende principes, zoals bijvoorbeeld: we kiezen voor vertrouwen; elke inwoner mag zelf regie voeren over zijn leven; we sturen door middel van dialoog en samen leren. Onderdeel van de visie is: welke ruimte krijgen inwoners om een eigen invulling te geven aan sterkere dorpen en buurten? • Onderzoek en plan: versterken bestaanszekerheid gezinnen (bestaanszekerheid en gezondheid). • Proeftuinen School als inclusieve gemeenschap (PO, VO en MBO), pedagogisch partnerschap, normaliseren. • Inzet aanjager(s) normaliseren, pedagogisch partnerschap en ketensamenwerking • 'Meetinstrumenten' ontwikkelen t.a.v. normaliseren, netwerksamenwerking, pedagogisch partnerschap, veerkracht, balans, bestaanszekerheid, financiële vaardigheden. • Leergemeenschap met partners, jeugdigen en ouders opzetten. • Implementatie Toekomstscenario jeugdbescherming (veiligheid). • Implementatie aanpak opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO) (gezondheid). • Aanbod mentale weerbaarheid geïntegreerd in curriculum onderwijs of STORM (gezondheid). • Randvoorwaarden creëren om de zowel de inspanningen op capaciteit als op kwaliteit als op manieren van werken mogelijk te maken.

3. De circulaire transitie

Toonaangevend in circulaire samenleving

Recycling, ken je die kreet nog? Hij is wat achterhaald. Tegenwoordig denken we circulair. En wij hebben de ambitie circulair toonaangevend te worden in Nederland. Dat vraagt wat van ons. Niet alleen dat we innovatieve bedrijven een plek bieden, maar ook dat dit circulaire denken terugkomt in álles wat we doen.
Op deze manier dagen we anderen uit om hetzelfde te doen en anticiperen we tijdig op nieuwe ontwikkelingen. Toonaangevend worden vraagt van ons de lenigheid om anderen in te halen, het lef om in de wind te durven lopen en het doorzettingsvermogen om dit tot het einde vol te houden. Stuk voor stuk eigenschappen die ons als sportgemeente niet vreemd zijn.

Onze visie:
Wij zetten ons in voor een wereld zonder verspilling van waardevolle producten en schaarse grondstoffen. Een wereld waarin alles dat we maken, (in)kopen, of gebruiken een blijvende functie houdt als product of grondstof. Wij gaan voor een wereld waarin producten van nu, grondstoffen voor later zijn. Waar circulair denken, doen, leven ontwerpen en ondernemen het nieuwe normaal is. En waarbij iedereen kan meedoen. De schaarste aan grondstoffen en onze wens voor een leefbare toekomst voor iedereen maakt onze inspanning hierop noodzakelijk.

Het onderdeel circulaire samenleving maakt deel uit van thema duurzaamheid in de raadsagenda. Daar wordt het circulaire economie genoemd.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Inwoners produceren geen afval meer en hebben minder bezit, door hergebruik en deelinitiatieven. • Bedrijven ondernemen circulair met nieuwe circulaire verdienmodellen en werken samen in de keten om kringlopen te sluiten. • We creëren een innovatief ecosysteem waarin vernieuwende concepten ontwikkeld worden die wereldwijd oplossingen bieden voor de circulaire transitie. • De gemeentelijke organisatie is zelf toonaangevend in circulariteit via inkoop en beleid.
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• In 2025 benaderen we de VANG-doelstelling van 30kg restafval per inwoner. • In 2026 zijn 10 circulaire (bewoners)initiatieven ontplooit. • In 2030 is circulariteit geborgd en zichtbaar binnen onderwijsprogramma's . • In 2030 hebben 100 bedrijven circulariteit doorgevoerd in bedrijfsvoering, proces of vastgoed. • Er is een cultuur van vernieuwing en innovatie met nieuwe samenwerkings-verbanden vanuit de keten. • Werklocaties van de gemeente worden duurzaam en circulair (her)ontwikkeld (circulaire bedrijventerreinen). • Nieuwbouw gemeentelijk vastgoed wordt optimaal circulair ontworpen en ontwikkeld. • Per jaar minimaal 10% van inkoop omzetten naar circulair. • Circulariteit wordt verankerd in al het gemeentelijke beleid. • Heerenveen is vanaf 2024 herkenbaar als Circular Valley (communicatie in- en extern).

	• De voortgang van de circulaire transitie wordt actief gemonitord. • De gemeente werkt sterk samen in het (Europese) circulaire netwerk. Hiermee wordt voor lobby, financiering en profilering gezorgd.
Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Werken aan Heerenveen als banenmotor en regionaal voorzieningencentrum • Bouwen aan toekomstbestendige woningen en gebouwen • Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Circulair ambachtscentrum Uitgiftecriteria Haskerveen Selectie en uitgiftebeleid Klaverblad Noordoost Inkoopbeleid Subsidieregeling duurzaamheid en circulariteit voor sport- en bewonersverenigingen en een stimuleringsfonds Voortgangsrapportage/monitor circulaire samenleving
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• We faciliteren en initiëren waar mogelijk lokale initiatieven voor circulaire toepassing van huishoudelijke of gemeentelijke afvalstromen - zoals bermgras, apart inzamelen consumentenelektronica en een vervolg op de luiercampagne. • Lobby landelijk beleid - VNG platform ketenoptimalisatie. • Diftar+ verder vervolmaken o.a. voorlichting anderstaligen. • Zwerfafvalprogramma schoon belonen voortzetten. • Circulair ambachtscentrum (als onderdeel van de NTCP campus). • Realiseren van een handleiding circulariteit en een subsidieregeling voor sport- en bewonersverenigingen. • Circulariteit zichtbaar maken in alle evenementen met bijvoorbeeld een fonds en vastleggen in nieuw evenementenbeleid. • Middels het Knooppunt, F4/IPF en andere netwerken onderwijsprogramma's en aansluiting op arbeidsmarkt sturen naar circulair. • We inspireren ondernemers middels bijeenkomsten en leggen actief verbindingen tussen partijen. • Gemeente acteert als launching customer van nieuwe innovaties. • Europese fondsen worden actief verkend voor innovaties in de gemeente. • We zoeken actief naar passende samenwerkingsverbanden buiten onze gemeentegrenzen die onze gemeentelijke bedrijven versterken of onze ketens sluitend maken. • Uitgiftecriteria Haskerveen opstellen met circulariteit opgenomen. • KNO en andere werklocaties circulair (her)ontwikkelen. • Bij gebiedsontwikkelingen circulair ontwerpen inbedden door te starten met pilotprojecten. • Havenkantoor Akkrum wordt in 2023 circulair aanbesteed. • Gemeentehuis wordt circulair ontworpen en ingericht. • In 2023 wordt circulariteit een criterium in ons inkoopbeleid. • Van de grote inkooptrajecten worden jaarlijks minimaal 10% circulair ingekocht.

	• Voor decentraal inkopen <€40.000 wordt een checklist circulariteit opgesteld, die bij opdrachtbevestiging gecheckt moet worden. • We inspireren inkopers in de organisatie en we leiden ze op/begeleiden ze bij circulair inkopen. • Circulariteit wordt een criterium in als ons nieuwe beleid, zoals vitale logies, woonvisie, etc. • Onze bedrijfsvoering wordt circulair met o.a. afvalscheiding, gebruik van mokken etc. • Objecten in gemeentelijk eigendom worden niet meer tot 0 afgeschreven, alles heeft een restwaarde. • Uitvoeren communicatieplan met doel inspireren met o.a. website in huisstijl, social media, nieuwsbrief, bijeenkomsten en interne communicatie. • Alle inkooptrajecten worden vastgelegd in de Friese inkoopmonitor. • Huishoudelijk afval monitoren we middels VANG doelstelling. • We maken een overzicht van de activiteiten die rondom bedrijven spelen, gaan dit actief monitoren en de goede voorbeelden delen via communicatie Circular Valley. • Jaarlijks informeren we de raad middels een overkoepelende circulaire monitor. • Lid van relevante netwerken Chemport en VCF. • Europese lobby voor wetgeving, financiering en positionering.

4. De woontransitie

Huisvesting voor iedereen

In een bloeiende samenleving kun je goed wonen. Maar het oplossen van de krapte op de woningmarkt is ingewikkeld en vraagt tijd. Tijd die woningzoekenden vaak niet hebben. Met het programma 'huisvesting voor iedereen' willen we snelheid maken, meerdere groepen bedienen, gebouwen verduurzamen, de woongemeente van het noorden zijn of worden én hierop de regie houden.
Met deze transitie wordt ook het onderwerp wonen en volkshuisvesting uit de raadsagenda opgepakt.

De transitie:
De beweging naar groeien en versnellen. Meer regie bij overheid, volkshuisvesting. Voor deze transitie binnen volkshuisvesting is een regierol van de gemeente noodzakelijk. Deze rol is nieuw. Als gevolg hiervan verandert de huidige werkwijze op het gebied van o.a. beleid, wet- en regelgeving, monitoring (en bijbehorend onderzoek), handhaving en (bij)sturing. We gaan onderzoeken en experimenteren welk instrumentarium hierbij passend en helpend is. Zowel de hoeveelheid als de aard van het werk zijn omvangrijker en complexer geworden binnen deze regierol. Onze organisatie moet hiervoor toegerust worden en in stelling worden gebracht. Daarnaast vraagt groei en versnelling van woningbouwrealisatie om het aanpassen van processen én versterking uitvoeringskracht in de organisatie.

Onze visie:
Wij willen leefbare wijken waarin huidige en toekomstige inwoners (o.a. van elders) een dak boven het hoofd hebben op een plek die passend is bij ieders behoefte voor nu en in de toekomst. Het hebben van een "thuis" is een eerste levensbehoefte. Als gemeente Heerenveen nemen we hierin een sturende/regisserende rol.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Een woningvoorraad en woonomgeving passend bij de duurzame klimaatopgave. • Een beter betaalbare woningmarkt. • Woningzoekenden van het hier en nu, de toekomst en van elders willen we sneller aan een passende woning helpen. • Een gevarieerder aanbod van verschillende woonvormen en woonomgevingen. • Een toekomstbestendiger woningaanbod, rekening houdend met ontwikkelingen (Lelylijn, Deltaplan, energieschaarste, klimaat). • Versterking van sociale cohesie en leefbaarheid in woon- en leefomgeving.
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• 2/3e van nieuwe woningen zijn betaalbaar (NHG 2022). • Minimaal 30 % van de totale Woningvoorraad sociale huur. • Wachttijd voor een huurwoning is < 18 maanden. • Gezonde bandbreedte verkooptijd woning (CBS). • Jaarlijks komen er netto 300 woningen bij. • Een passend voorzieningen niveau (CBS, FSP). • Woontevredenheid is hoger dan het gem. van onderzoek FSP. • 20% afname aantal buurtbemiddeling en overlast in 2030. • Positief migratiesaldo (10% per 2030). • In 2050 alle woningen aardgasvrij.

Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Bouwen aan toekomstbestendige woningen en gebouwen • Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen.
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Diverse uitwerkingen m.b.t. realisatie woningbouw ontwikkelingen (BKP, VVGB, stedenbouwkundige plannen, bestemmingsplannen, exploitatieovereenkomsten etc.) Diverse uitwerkingen m.b.t. versterking sociale cohesie en leefbaarheid in woon- en leefomgeving (o.a. projecten i.h.k.v. fonds vitale kernen) relatie met zorgtransitie en sociale transitie Nieuwe woonvisie Nieuw grondbeleid Strategische grondpositionering (wet voorkeursrecht gemeenten) Nieuwe verordening en bestemmingsplan Kamerverhuur Convenant sociale huur Verstedelijkingsstrategie (i.h.k.v. Novex-gebied –rondom Lelylijn tracé) Connectie met ruimte transitie Actieplan uitvoering nieuwe woonvisie Divers instrumentarium waarmee de gemeente regie wil voeren op de volkshuisvesting en woningmarkt Ontwikkeling dashboard wonen (o.a. op realisatie)
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Nieuwe Woonvisie • (Meerjarige) Prestatieafspraken • Regie instrumenten onder andere verordeningen (o.a. doelgroepenverordening, kamerverhuurverordening etc.) • Nationale Prestatieafspraken • Verstedelijkingsstrategie ihkv Novex-gebied (rondom Lelylijn trace) (connectie programma Ruimte) • Regionale Woondeals inclusief monitoring • Grondbeleid • Strategische grondpositionering (wet voorkeursrecht gemeenten) • Fonds vitale kernen • Lobby op cofinanciering (bijv. WBI en mobiliteitsfonds) • Intergemeentelijke lobby's bijv. Heerenveen-West • Adaptief programmeren • Actieplan uitvoering Woonvisie • Convenant Sociale Huur • Ontwikkelen en realisatie woningbouw • Dashboard woningbouwprogrammering • Dashboard monitoring realisatie • Toetsing, en toezicht en handhaving: o.a regie instrumenten, handhaving kamerverhuur, drugspanden, ondermijnende activiteiten en brandveiligheid publieks-, woon- en combinatiegebouwen

5. De ruimte transitie

Landschap in balans

We maken bewuster en integraler onze keuzen - dus minder ad-hoc.
We vergroten onze kennis en netwerken en houden rekening met klimaat en natuur. Samen met onze inwoners werken we zo stap voor stap aan onze kernkwaliteiten en lange-termijn doelen.

Onze visie:
Ontwikkelingen in Heerenveen dragen bij aan de omgevingskwaliteit. We sturen hier op door bodem, water, ecologie, landschap en erfgoed als leidende principes te gebruiken in onze afwegingen.
Zo houden we balans tussen de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van de fysieke leefomgeving.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Een klimaatbestendig(er) inrichting van de ruimte waarin water en bodem sturend zijn. • Vergroting van de biodiversiteit door hierop te sturen bij inrichting en beheer. • De omgevingsvisie is de basis voor al ons ruimtelijk beleid en handelen. • Ruimte voor (nieuwe) ontwikkelingen en stimuleren dat deze de kwaliteit van de directe leefomgeving actief versterken. • De historie, identiteit en waarde(n) van onze leefomgeving is beter herkenbaar en inspireert en enthousiasmeert bewoners en bezoekers. • Duidelijker profilering van gebieden voor recreatie en toerisme.
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• In 2030 zijn 25% van de knelpunten m.b.t. wateroverlast en hitte weggenomen. • Water en bodem zijn vaste wegingscriteria bij ruimtelijke inrichting en beheer. • Minder verharding (openbaar en privaat). • Meer aandacht voor klimaatrobuust (ver-) bouwen. • In 2030 is een deel van de groenblauwe dooradering ingericht. • Biodiversiteit is vast uitgangspunt bij inrichting- en beheeropgaven. • 20% van de knelpunten in het lokale natuurnetwerk zijn aangepakt. • Bepalende kern-kwaliteiten uit de omgevingsvisie zijn per gebied bekend en worden uitgedragen. • We werken met een ‘beoordelingsladder’ voor interne én externe ruimtelijke ingrepen. • We stemmen af en werken samen met provincie, waterschap en andere gemeenten. • We werken samen met (lokale) partijen om onze maatschappelijke doelen te realiseren. • We enthousiasmeren > 100 huishoudens/ondernemers . • De eigen identiteit van deelgebieden is uitgewerkt en zichtbaar gemaakt. • Inwoners en bezoekers waarderen ons landschap met een 7+ . • Sterker verbinding van netwerk (water)routes voorzieningen en partijen. • Faciliteiten in de openbare ruimte passend bij de doelgroep.

Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • We zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen. • We versterken de kwaliteit en veerkracht van het landelijk gebied. • We werken aan Heerenveen als banenmotor en regionaal voorzieningencentrum • We bouwen aan toekomstbestendige woningen en gebouwen. • We zorgen er voor dat onze jonge inwoners gezond en veilig op kunnen groeien en doorgroeien naar een fatsoenlijk verrijkt bestaan
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Vaststellen (uitvoerings)programma klimaatadaptatie Groenstructuurvisie Watertakenplan Natuurnetwerkkaart / beleid biodiversiteit Beleid t.a.v. natuurinclusief bouwen en slopen (waaronder het gemeentehuis) Programma Veenweide (met visie, werkplan, koersdocument en gebiedsplan) Afronding eerste delen van het omgevingsplan Nota scenariostudie Lelylijn
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Implementeren van & werken volgens principes Omgevingswet • Opstellen en in gebruik nemen instrumentarium Omgevingswet • Monitoren en actualiseren bestaand RO beleid t.a.v. de nieuwe opgaven/transities • Regionale samenwerking NOVEX (FPLG/BOVI/Lelylijn/F4..) • Gemeentelijke strategie stikstof • Visie en uitvoering veenweidegebied • Opstellen landschapsbiografie • Opstellen gebiedsuitwerkingen • Opstellen visie bodem en ondergrond • Vaststellen en uitvoering geven aan Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie • Maatregelen beheersing opwarming oppervlaktewater • Kaders inrichting en beheer OR • Verminderen verharding • Lokale knelpunten natuur inzichtelijk • Afbouwplan gebruik gif en bestrijdingsmiddelen door de gemeente • Afspraken lokale partijen over natuur-inclusieve landbouw en ecologisch bermbeheer

6. De energie transitie

Energie van morgen

Met de zoektocht naar nieuwe vormen van energieproductie en energieverbruik zijn we allemaal al wel een tijdje bekend. We noemen dit de energietransitie. Het zal misschien wel de grootste uitdaging zijn om deze verandering van onderop te laten ontstaan. Want nieuwe vormen van energie opwekken zijn vaak kostbaar in aanschaf en leveren pas op termijn geld op. Wie vragen we dit risico te nemen? Waar past dit wel of niet? En hoeveel tijd geven we onszelf, nu alles als gevolg van schaarste en geopolitieke instabiliteit steeds duurder wordt?

Een stevige balans tussen mens, leefomgeving en economie staat bij ons op 1, met als doel een klimaatbestendige gemeente te zijn. Daarom werken we aan de transitie naar schone energiebronnen. Dit doen we niet alleen, maar samen met iedereen in onze lokale maatschappij.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Meer besparing en duurzame verwarming in de Gebouwde Omgeving. • Meer duurzaam opgewekte elektriciteit en toekomstbestendige energie-infrastructuur. • Meer duurzame mobiliteit. • Verduurzaming energiegebruik in de industrie.
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• In 2030 is 20% van de gebouwen aardgasvrij. • Duurzame warmtebronnen zijn goed beschikbaar. • In 2030 is 26% energie bespaard t.o.v. 2018. • In 2030 is 50% van het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. • Gemeente gebruikt 100% duurzame energie. • Gemeente vraagt 50% duurzame energie bij inkoop van diensten en producten. • Energie besparing in openbare ruimte. • Duurzaam energiegebruik bedrijven. • Duurzaam energiegebruik maatschappelijke organisaties. • 100% van de huishoudens met energie armoede heeft toegang tot (financiële) hulp en advies. • In 2030 is 70% van de benodigde elektriciteit duurzaam opgewekt in de gemeente. • In 2030 zijn er geen knelpunten in de (terug-) levering van energie (elektriciteit). • Belanghebbenden zijn 100% in de gelegenheid op te participeren irt de veranderende leefomgeving. • De gemeente zet 100% van de inkomsten zonneparken in voor stimuleren lokale duurzame initiatieven en projecten. • De gemeente heeft een platform ontwikkeld met als doel vergroten van participatie en draagvlak, benutten goede ideeën en/of creatie met lokale samenleving. • Visie op duurzame mobiliteit in 2030. • Verduurzamen mobiliteit gemeentelijke organisatie. • Energiebesparing en verduurzaming energiegebruik.
Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Werken aan Heerenveen als banenmotor en regionaal voorzieningencentrum. • Bouwen aan toekomstbestendige woningen en gebouwen • Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen.

Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Wijkuitvoeringsplannen (zeven in de komende jaren) Duurzaamheidsfonds Beleidsnotitie energie armoede Eigen vastgoed verduurzamen (energieneutraal, klimaatadaptief, circulair), dit wordt per project aan de raad voorgelegd Visie duurzame mobiliteit
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Totstandkoming Wijkuitvoeringsplannen (WUPs). • Ondersteuning bij uitvoering WUPs. • Onderzoek en pilots naar bijv. waterstof, geothermie, aquathermie, groen gas, zonthermie. • Voorlichting en hulp aanpak eigen woning. • Continueren energiecoach en voorlichting. • Stimuleren isoleren. • DIHP (Duurzaam integraal huisvestingsplan schoolgebouwen). • IHP Gemeentehuis. • Eigen vastgoed energieneutraal. • Jaarlijkse inkoop voor eigen energiegebruik. • Onderzoeken inkoopproces overige diensten en producten. • Openbare verlichting op LED. • Kantoorgebouwen op label C. • LEEF experiment Bedrijventerrein Heerenveen Zuid. • Onderzoeken mogelijkheden voor ondersteuning bij verduurzaming van maatschappelijke organisaties. • Aanpak Energiearmoede opstellen en uitvoeren (evt. Fixteam). • Meer duurzaam opgewekte elektriciteit en toekomstbestendige energie-infrastructuur. • Actueel zonneparkbeleid in uitvoering. • Inventarisatie ruimte voor extra opwek tbv doel 2030 (zon en wind). • Regioanalyse (energielandschap) netwerkcongestie, met scenario's 2030, balanceren vraag en levering, nut en noodzaak hubs en prioritering. • Implementeren regioanalyse via pilots. • Waterstof: onderzoek naar kansen opslag, waterstoftankstation, drager duurzame energie bedrijven. • Friese afstemming en lobby midden- en laagspanning (Liander), hoogspanningsnetwerk (380kV TenneT). • LEEF MKB Zuid pilot netcongestie. • Communicatiecampagne Heerenveen eenvooreengroener. • Participatie en lokaal eigendom (beleid/B57regels opstellen). Samen aan Friese Energie Tafel. • Ontwikkeling en openstellen duurzaamheidsfonds. • Ontwikkelen platform / community / klankbordgroep. • Continueren communicatiecampagne, inzet ambassadeurs. • Uitvoeringsagenda duurzame mobiliteit opstellen en uitvoeren (o.a. elektrisch rijden, laden in openbare ruimte, stimuleren OV, verkeer in centrum/ fietsvoorrang).

	• Stimuleren duurzamen mobilitieit eigen werknemers. • Eigen vloot is al 100% duurzaam. • Gemeente (EZ) ondersteunt verduurzaming energie industrie (provincie is bevoegd gezag).

7. De overheidstransitie

De dienstverlenende overheid

Over de transitie:
Dit betreft de beweging om als overheid van buiten naar binnen te denken en te doen. Met als doel de lokale democratie te versterken en de kloof tussen burger en politiek te verkleinen door samen met inwoners en ondernemers en maatschappelijke organisaties te werken aan maatschappelijke opgaven. De lokale overheid zoekt een nieuwe balans in de relatie met de samenleving, met inwoners, ondernemers en de markt. De lokale overheid is daarin vaak een onderdeel in een groter netwerk waarin gezamenlijk aan maatschappelijke opgaven wordt gewerkt. Afhankelijk van de opgave bepalen we als lokale overheid onze rol; deze kan variëren van regisserend, verbindend of faciliterend.
Bij elke rolinvulling is een goed samenspel van bestuur, samenleving en organisatie van belang.

Onze visie:
Wij willen als gemeente Heerenveen een sterke en slagvaardige overheid zijn die zich verantwoordelijk voelt voor de veiligheid, gezondheid en brede welvaart van onze inwoners en ondernemers. We werken vanuit de verwachtingen en behoeftes van de samenleving, waarbij we toegankelijk en betrouwbaar zijn en oog hebben voor de menselijke maat. We werken hiertoe voor, samen en naast de ander. Om de veranderingen waar te kunnen maken moeten we onze bedrijfsvoering versterken. De bedrijfsvoeringsmiddelen zijn nu niet voldoende om de gewenste dienstverlening mogelijk te maken. We richten ons bij het verbeteren van de bedrijfsvoering op het ontwikkelen van mensen, processen, informatievoorziening en (digitale)systemen. We willen een inclusieve overheid zijn waar elke inwoner en ondernemer zich goed geholpen voelt, onafhankelijk van de gevraagde dienst en onafhankelijk van de zelfredzaamheid van de aanvrager.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• We zijn meer gericht op de verwachtingen en behoeften van inwoners en ondernemers nu en in de toekomst. Zo is onze dienstverlening vraaggerichter. • We behandelen (complexe) vragen meer samenhangend en werken hiervoor procesgerichter en over de grenzen van afdelingen heen. • We pakken (eenvoudige) vragen daar waar het kan efficiënter en digitaler op. • We richten participatie processen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen in, passend bij onze rol en de opgave
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• 75 % van de inwoners en ondernemers is tevreden over de dienstverlening in de gemeente Heerenveen in 2025. • 75 % van de inwoners en ondernemers heeft vertrouwen in de gemeente Heerenveen als betrouwbare samenwerkingspartner in 2025. • 75 % van de inwoners en ondernemers is tevreden over de bejegening in de gemeente Heerenveen in 2025. • 80% van de meervoudige complexe (aan)vragen worden behandeld met 1 aanspreekpunt per 1 januari 2026. • 80% van de dienstverlenende processen is eind 2026 lean ingericht en sturing vindt plaats op zowel efficiency als klanteffect.

Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Bouwen aan een toekomstbestendige organisatie.
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Visie en kaders dienstverlening met plan van aanpak Jaarlijkse monitoring via de reguliere P&C op resultaten en inspanningen Monitor op de maatschappelijke effecten: tevredenheid, vertrouwen en bejegening en één aanspreekpunt bij meervoudige complexe vragen (1-meting Motivaction) Monitor op het lean inrichten van de processen evaluatie en vervolgaanpak dienstverlening
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Kaders stellen voor de dienstverlening én bedrijfsvoering om daarmee te borgen dat aan uitgangspunten wordt voldaan • Procesgericht werken doorontwikkelen. Voor meervoudige complexe vragen over afdelingen heen én met de samenleving. Voor eenvoudige processen zo lean mogelijk: efficiënt en digitaal. Waarbij proces voor inwoners vooraf helder is en navolgbaar • Kanaalsturing wordt zo georganiseerd dat het voor inwoners duidelijk is waar ze met hun (aan)vraag terecht kunnen. • Datagedreven werken ontwikkelen en zo beter gebruik maken van de data voor innovatieve oplossingen meer waarde creëren voor de samenleving • Leren en ontwikkelen: deze manier van werken in de dienstverlening vraagt andere kennis, vaardigheden en (persoonlijk) leiderschap • Informatisering en basisadministraties zijn het fundament voor de moderne dienstverlening • Participatie door ontwikkelen waarmee we de juiste doelgroepen bereiken op wie de ontwikkelingen in de samenleving directe impact hebben. Alsmede de stakeholder waarmee we maatschappelijke opgaven samen oppakken.

8. Bestaanszekerheid

Het verzachten van de gevolgen van bestaansonzekerheid en het stimuleren van meedoen in de samenleving is de doelstelling van dit onderwerp uit de raadsagenda.
Te bereiken door voldoende regelingen die eenvoudig, toegankelijk, begrijpelijk en vindbaar zijn voor de inwoner.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Een leven lang leren voor jong en oud. • Ervaren betere gezondheid. • Meer bestaanszekerheid. • Meer banen (banenmotor van Friesland) en arbeidsmobiliteit
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• Meer deelnemers sport, recreatie en cultuur • Helft minder kinderen in armoede • Minder gebruik minimaregelingen • Aantal uitkeringen gemiddeld 1.100 • Werkloosheid en werkgelegenheid op landelijk percentage • Minimaal 200 banen met loonkostensubsidie • Taakstelling beschut werk vullen
Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Gezond en veilig op kunnen groeien en doorgroeien naar een fatsoenlijk verrijkt bestaan. • Passende ondersteuning geven om mee te doen in onze samenleving (ook als het even niet meer lukt).
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Kaderstellend debat rondom bestaanszekerheid Nieuw beleid bestaanszekerheid Toekomstperspectief Caparis
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Pilot basisbanen We starten een pilot basisbanen. Hiermee willen wij mensen die moeite hebben om op eigen kracht aan het werk te komen extra kansen bieden. Het gaat daarbij om mensen die al geruime tijd een bijstandsuitkering ontvangen en voor wie doorstroming naar regulier werk niet mogelijk is. Wanneer deze pilot succesvol blijkt, vragen we per 2024 structureel budget aan. • Re-integratiebudget Beschut werk is voor mensen die alleen in een ‘beschutte’ omgeving onder aangepaste omstandigheden kunnen werken. Dit omdat zij bijvoorbeeld een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking hebben. De taakstelling beschut werk is verhoogd. Daarom zijn de huidige financiële middelen voor begeleiding niet meer voldoende. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor reintegratie van nieuwe- en oudkomers. We vragen per 2024 meer budget aan..

	• Inburgering en vroegsignalering Inburgering en vroegsignalering zijn beide wettelijke taken. Via inburgering begeleiden we nieuwkomers zodat zij snel mee kunnen doen aan onze samenleving en aan het werk kunnen komen. Het budget dat we hiervoor hebben is onvoldoende om deze taak goed uit te voeren. Dit geldt ook voor vroegsignalering. Via vroegsignalering willen we voorkomen dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie. Daarom stellen we voor het budget voor Inburgering en voor Vroegsignalering vanaf 2024 te verhogen. • Perspectief Caparis Om duurzame instroom te kunnen garanderen en daarmee de toekomst van het bedrijf komt er een nieuw voorstel.

9. Cultuur

Cultuur is een belangrijk onderdeel van de Heerenveense samenleving, het biedt mensen plezier, vrijetijdsbesteding, nieuwe inzichten en draagt bij aan zelfontplooiing en ontmoeting. Cultuur kan je roeren, cultuur doet iets met je.
Daarnaast draagt een goed cultureel aanbod bij aan de levendigheid van het centrum, van de dorpen en de wijken. Cultuur geeft een impuls aan het toerisme en de economie van Heerenveen én cultuur draagt in belangrijke mate bij aan de vitaliteit en welzijn van de samenleving.

Aan welke strategische doelen werken wij:	• Versterken van de slagkracht van de culturele sector door samenwerking te bevorderen en het culturele aanbod zichtbaar te maken. • Verbreding van de doelgroepen die participeren in cultuur. • Versterken van de waarde van cultureel erfgoed en onderscheidende culturele initiatieven. • Versterken van zowel de actieve als de passieve deelname aan cultuur vanuit een dwarsdoorsnede van de samenleving. • Versterken van de levendigheid en aantrekkingskracht van de gemeente als woon- werk- en recreatieplaats.
Welke maatschappelijke effecten willen we bereiken:	• Een dwarsdoorsnede van onze samenleving participeert zowel actief als passief aan cultuur. • Aantal culturele activiteiten binnen het cultuurkwartier: 25 . • Een tevredenheidsscore van het cultuurkwartier en haar activiteiten van rapportcijfer 7. • Minimaal 3 nieuwe terugkerende culturele activiteiten binnen de gemeente. • Ieder kind doet mee met 2 activiteiten uit het cultuurmenu. • Kindfondsen bereik naar 80%.
Relatie met de strategische agenda:	Via dit programma werken we aan de volgende lange termijn doelen: • Passende ondersteuning geven om mee te doen in onze samenleving (ook als het even niet meer lukt).
Wat leggen we aan de gemeenteraad voor:	Businesscase cultuurkwartier Cultuurkwartier Pilot cultuurfonds evaluatie Pilot cultuurfonds
Welke nieuwe inspanningen willen we hiervoor oppakken:	• Cultuurkwartier: Vanuit de G1000 is de clustering van culturele partijen rondom het Ernst van Harenplein ontstaan. We onderzoeken samen met de culturele partners (museum Heerenveen, bibliotheek, Posthuis Theater en Ateliers Majeur) op welke wijze we deze clustering kunnen realiseren. De ontwikkeling van het cultuurkwartier is -naast een fysieke clustering- ook een onderzoek naar de functie van cultuur in onze samenleving. Dit omvat meer dan alleen het dorp Heerenveen, cultuur is voor iedereen en moet voor iedereen toegankelijk zijn.

	In 2023 ontvangt u een business case waarin we beschrijven op welke wijze het cultuurkwartier vorm kan krijgen en hoeveel dit kost. Binnen deze businesscase is ook de verhuizing van de bibliotheek opgenomen. • Cultuurfonds: In 2023 starten we een pilot cultuurfonds. Via dit fonds willen we cultuurinitiatieven in de samenleving stimuleren. Dit doen we omdat cultuur een belangrijke bijdrage levert aan de versterking van de sociale cohesie en het samenbrengen van de samenleving. We zetten voor deze pilot de ontvangen coronagelden van 120.000 euro in. In 2025 evalueren we het fonds.

Werken met verandering en transities

Duitse Flocken Elektrowagen 1888

Uitwerking hoofdlijnen-akkoord

Én raadsagenda

Inhoud

- Wat was ons vertrekpunt?
- Hoe zijn we te werk gegaan?
- Wat moet u weten over transities?
- Hoe nu verder?

Wat was ons vertrekpunt?

- We zien een aantal grote transities in de maatschappij
- We willen bestuur, organisatie en managment bij elkaar brengen
- We willen dwars door “traditionele” thema’s en kokers denken
- We willen programatisch werken
- We willen een beweging in gang zetten
- Overwin veranderangst!

Hoe zijn we te werk gegaan? (1)

- In hoofdlijnen akkoord 10 programma’s benoemd
- In raadsagenda 5 opgaves benoemd
- Goede ervaringen met programmatisch werken DIN-model
- Onder begeleiding van experts zijn onze eigen inspirators aan de slag gegaan

Hoe zijn we te werk gegaan? (2)

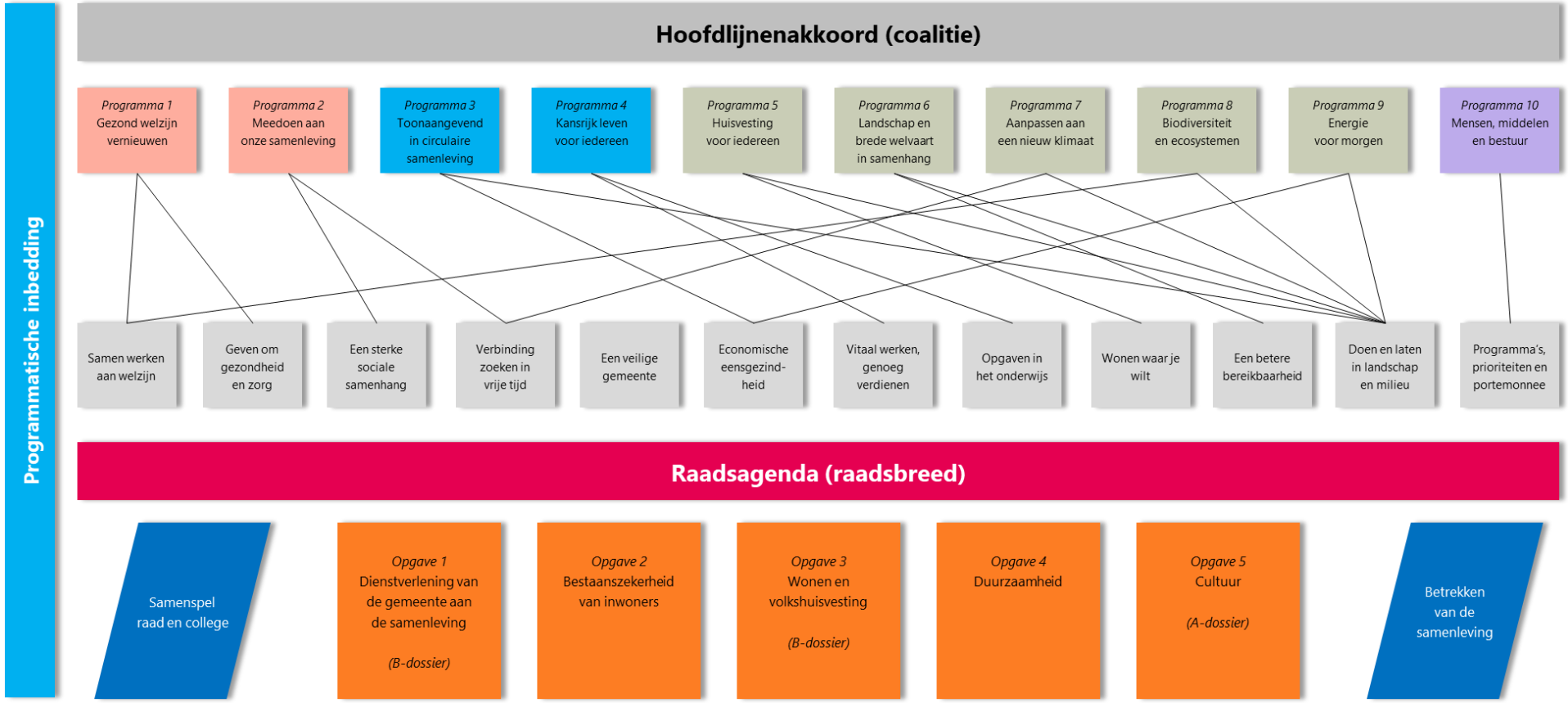

Hoe zijn we te werk gegaan? (3)

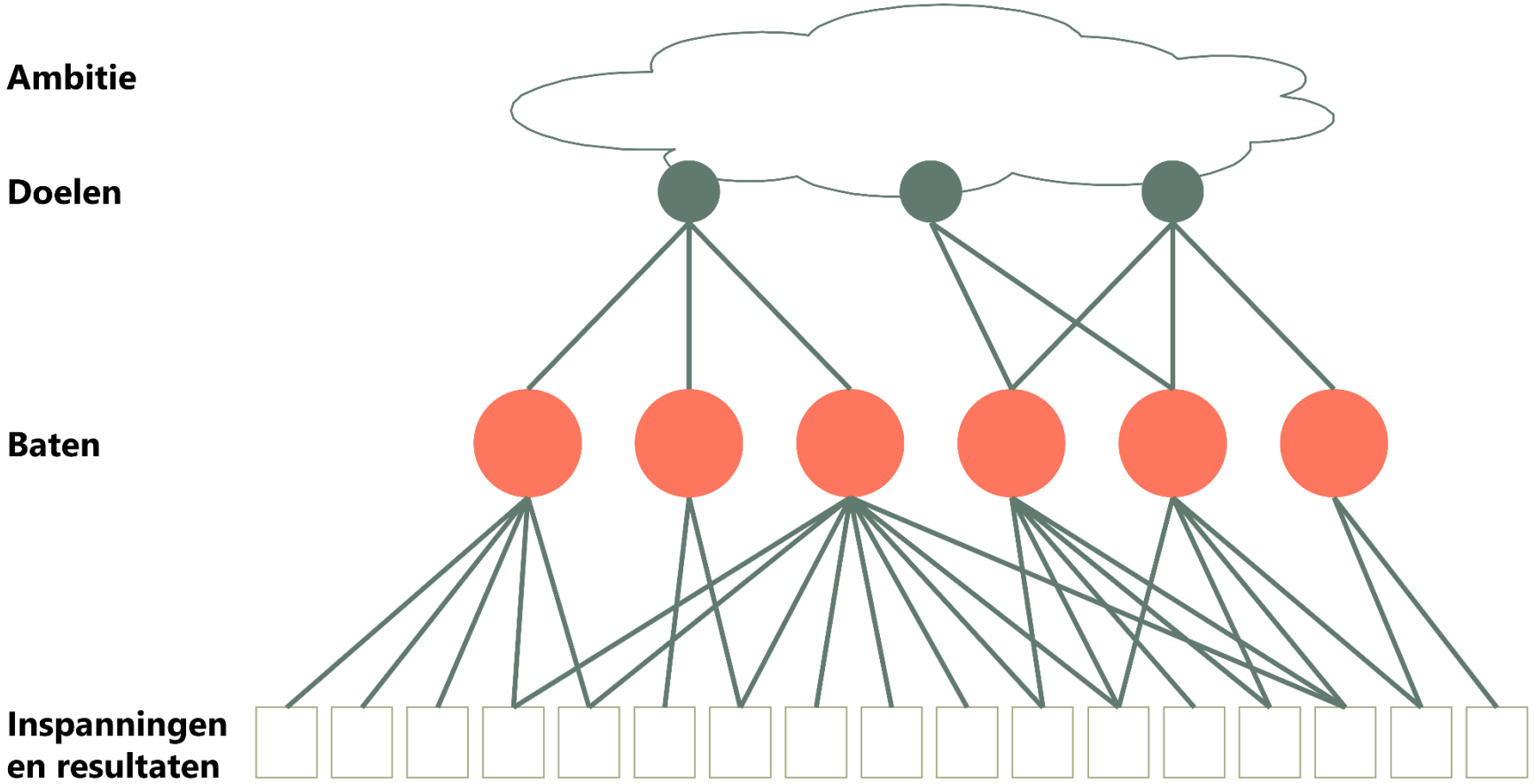

Werken met het DIN model

Hoe zijn we te werk gegaan? (4)

- Van 10 naar 7 programma’s

Transitie	**Kernwoorden/ beoogde beweging**	**Programma’s uit het hoofdlijnenakkoord**
Zorgtransitie	De beweging naar positieve gezondheid, preventie, eenvoud, eigen regie	1
Sociale transitie	De beweging naar nieuw sociaal netwerk en burgerinitiatieven De beweging naar gelijke kansen voor iedereen, sociaal weefsel, toegang, actief burgerschap	2 en 4
Woontransitie	De beweging naar groeien en versnellen. Meer regie bij overheid, volkshuisvesting	5
Circulaire transitie	De beweging naar een samenleving zonder verspilling. Van afval naar grondstof, leefbare toekomst voor iedereen	3

Hoe zijn we te werk gegaan? (4)

- Van 10 naar 7 programma's

Transitie	Kernwoorden/ beoogde beweging	Programma's uit het hoofdlijnenakkoord
Ruimte	Landschap en brede welvaart, ruimtelijke puzzel (water, klimaat, natuur, milieu, bereikbaarheid), toekomstbestendig, leefbaar, opvangen effecten klimaatverandering	6, 7 en 8
Energietransitie	De beweging naar nieuwe vormen van energieproductie en energiegebruik, transitie naar schone energiebronnen	9
Overheid	De beweging van buiten naar binnen, kloof tussen burger en politiek, nieuwe balans burger, markt en overheid	10

Wat moet u weten over transities? (1)

Inspiratiebronnen:

- Jan Rotmans (https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/lees/artikelen/2022/tien-transities.html)
- Drift (tip: https://drift.eur.nl/nl/)

Wat moet u weten over transities? (2)

Een transitie is een fundamentele verandering van de structuur, cultuur en werkwijze in een systeem

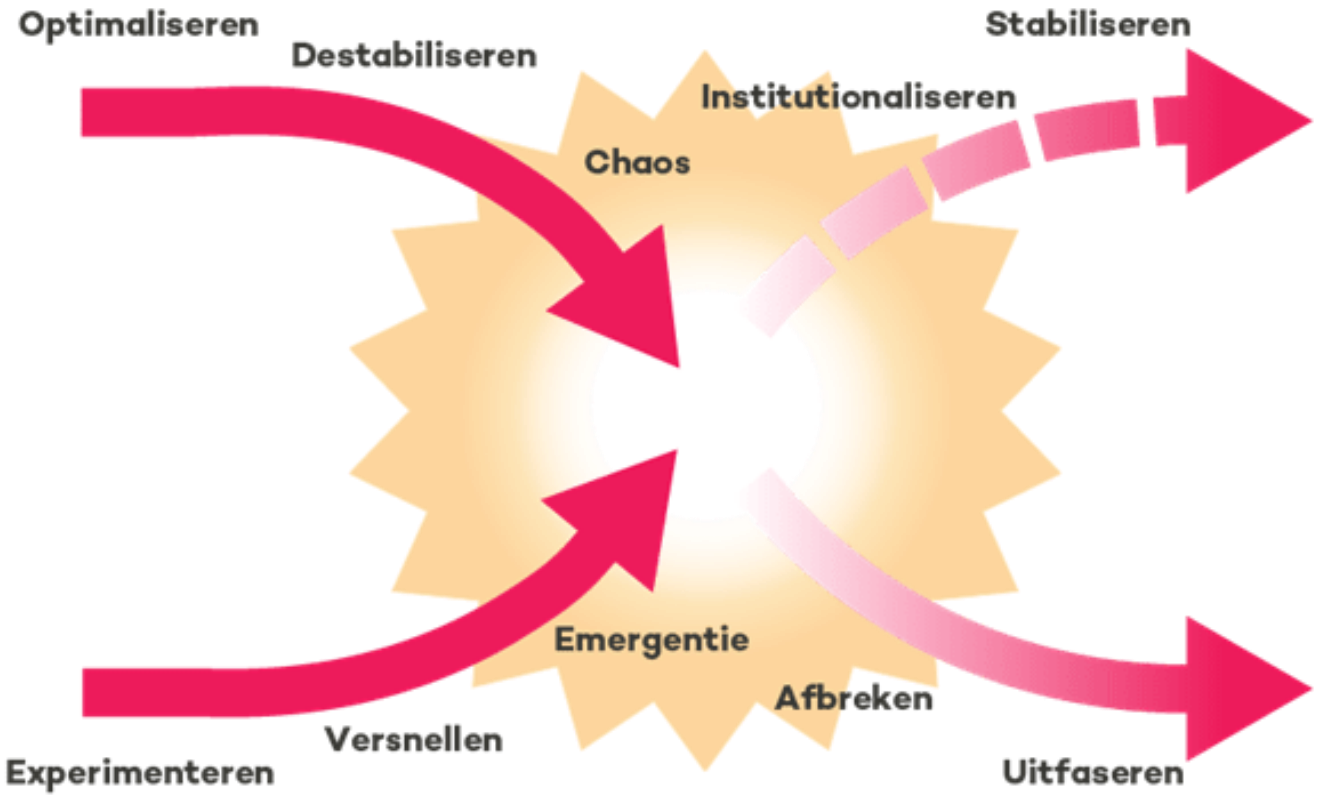

Hoe nu verder?

Hoe nu verder? (2)

- Het eerste deel MJP deel 1 is gereed (in ibabs)
- Is een eerste uitwerking van de thema's uit de raadsagenda en de 7 transities uit het hoofdlijnenakkoord.
- Verdere uitwerking bij het MJP, deel 2.
- In MJP deel 1 zijn de onderwerpen uit de raadsagenda en het hoofdlijnenakkoord die elkaar overlappen samengevoegd.
- In deel 1 zijn de onderwerpen uitgewerkt op het niveau van doelen en inspanningen.
- Waar onderwerpen nog niet inhoudelijk uitgewerkt konden worden zijn procesafspraken opgenomen.
- Het MJP, deel 1 staat niet op zichzelf maar is een eerste stap naar de brede integrale afweging in het MJP, deel 2.
- In deel 2 van het MJP worden de benodigde financiële middelen inzichtelijk gemaakt bij de onderwerpen uit het MJP, deel 1.
- Tevens worden in het MJP, deel 2 de lopende opgaven toegevoegd en de daarbij behorende budgetvragen.
- Met als doel om bij het MJP, deel 2, uw raad in positie te brengen om integraal af te kunnen wegen op welke doelen en inspanningen uw raad middelen wilt inzetten bij de begroting 2024.
- Deel 2 wordt op 13 juli 2023 besproken in uw raad.

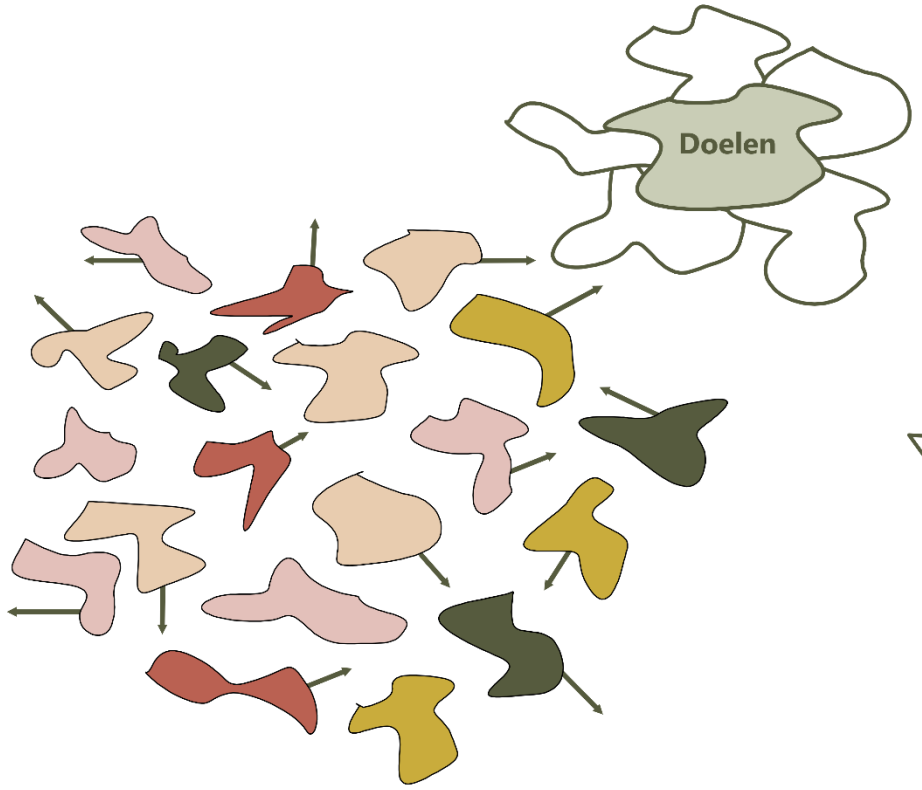

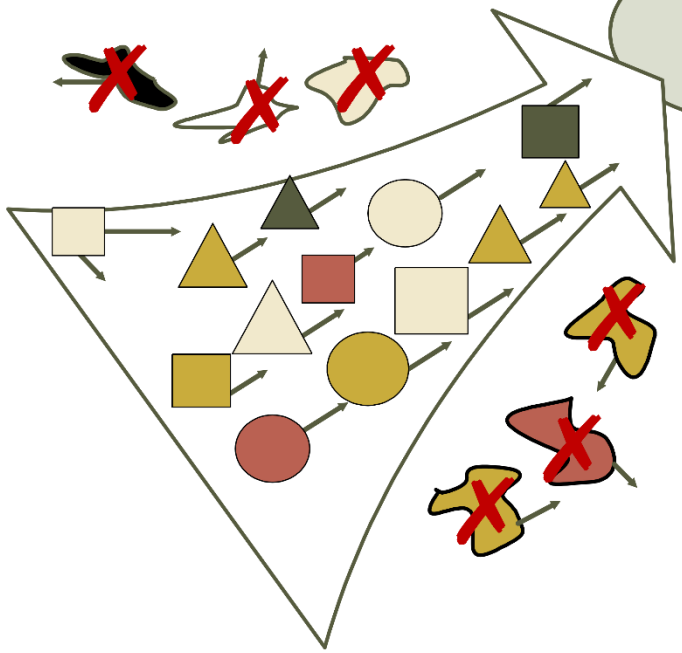

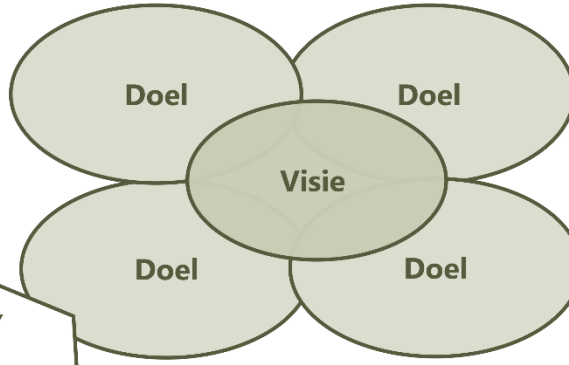

Persoonlijke noot (1)

Programmatisch werken kan ons ontzettend helpen, maar is ook spannend. Er zijn vele valkuilen en nog te nemen hobbels.

Het kan ons helpen

Persoonlijke noot (2)

Maar vraagt iets van alle betrokkenen, de rollen en het vertrouwen om ook fouten te mogen maken. Daarvoor richten we in het proces “eilanden van reflectie” in.

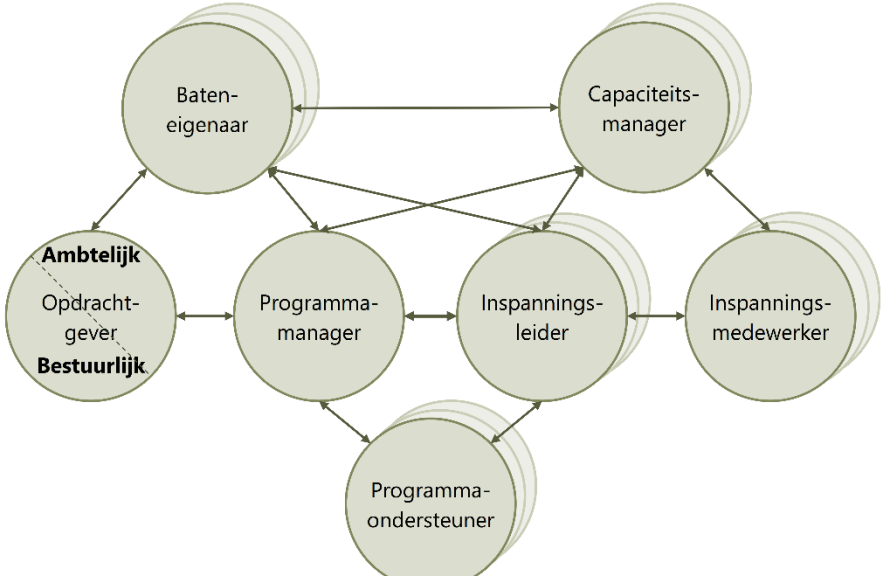

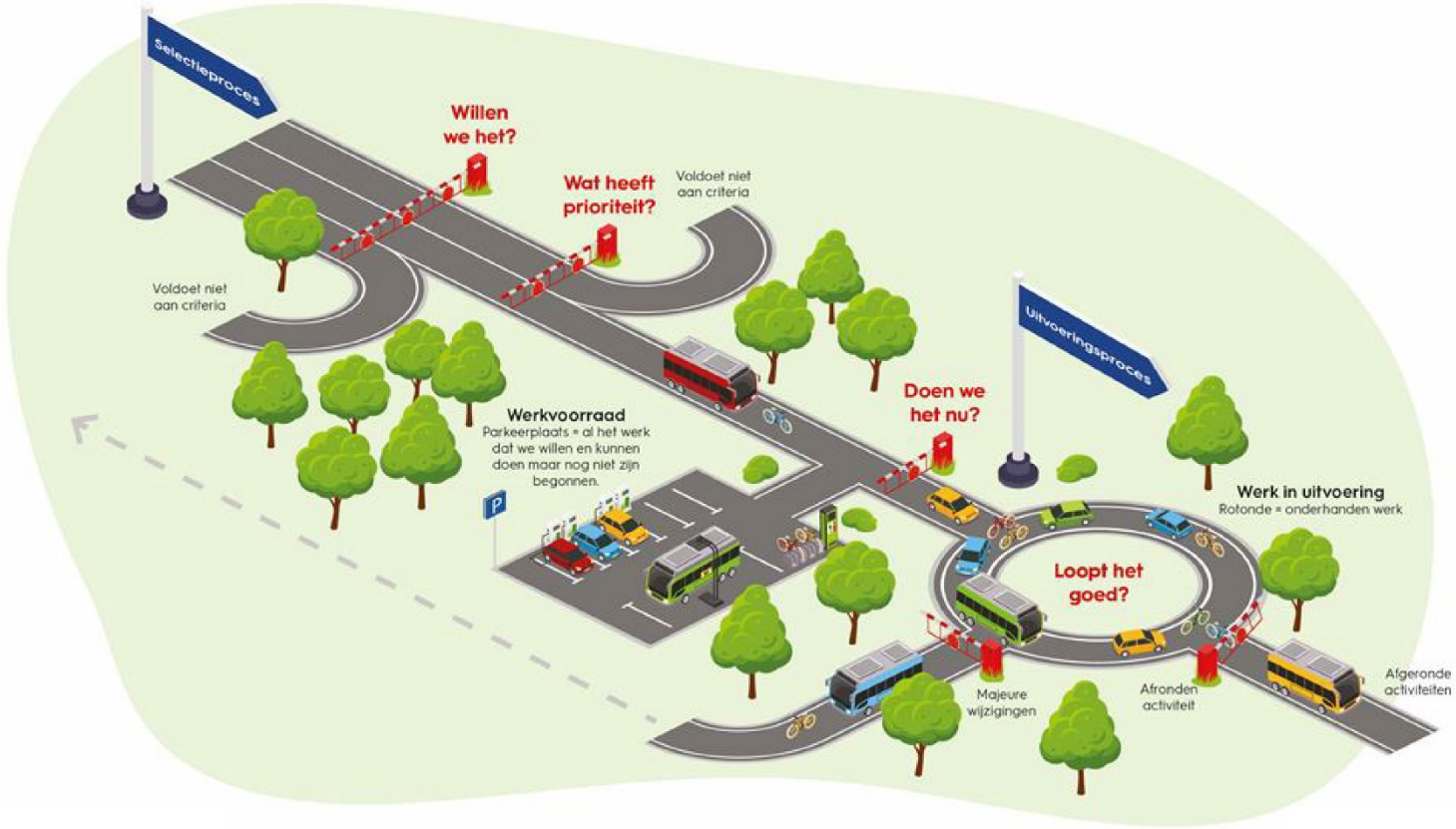

Dank!

Aanpak invoeren werken met programma's

- Gezonde zakelijkheid (venijn zit in de start: expliciete vertaling hoofdlijnenakkoord, verstaan we elkaar goed, doelen en inspanningen, veel gedaan in korte tijd)
- Succes maken (werving ambitieuze programmaleiders, training opdrachtgevers en programmaleiders, versterken door in organisatie het integraal of programmatische werken explicieter een plek te geven)
- Herbezinning op bestaande inspanningen (dragen die wel bij aan de doelen?)

Meerjarenplanning

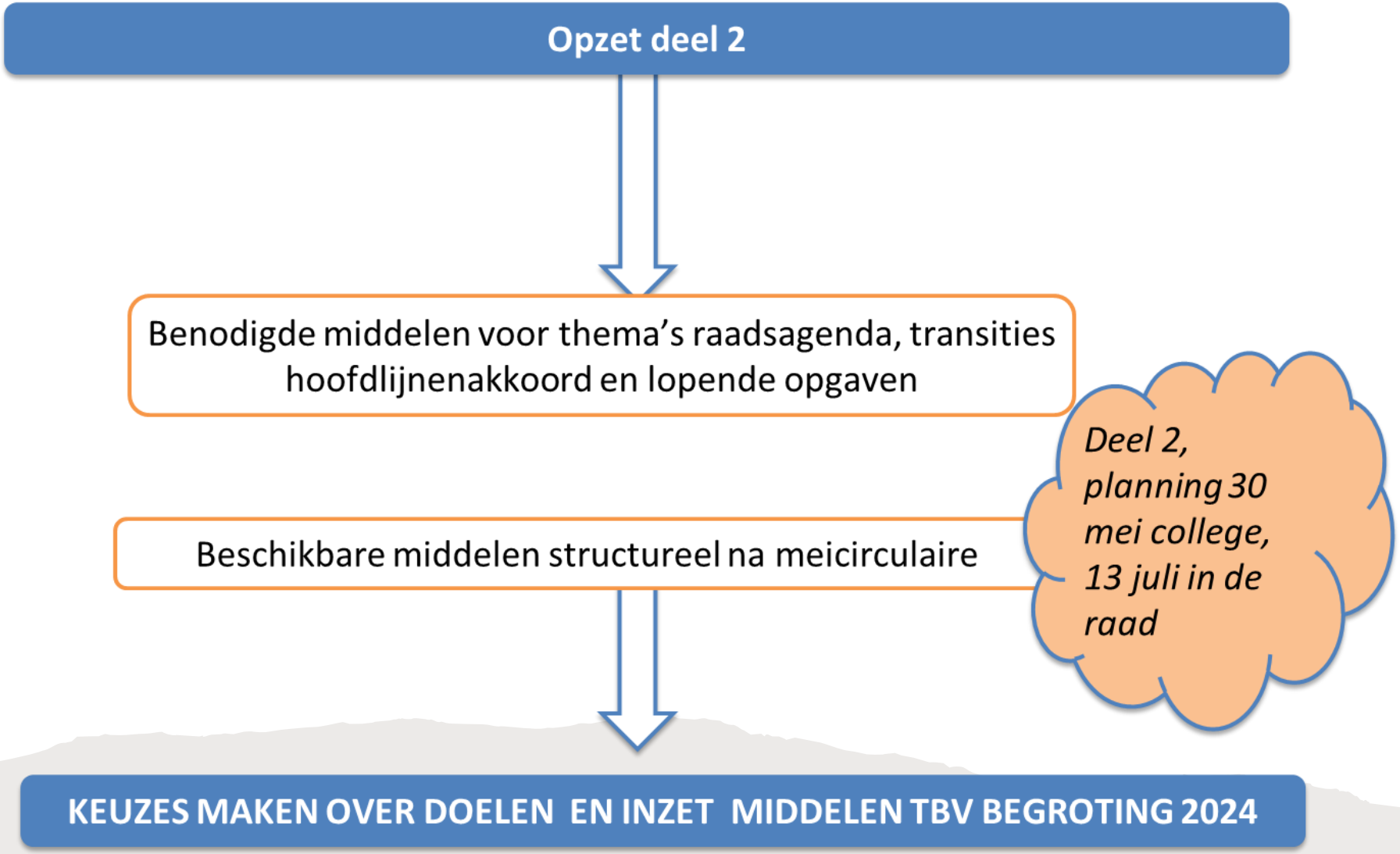

Doel MJP deel 2 – beschikbare middelen

Financieel perspectief gewijzigd na begroting 2023

Nieuwe activiteiten uit programma's (geen budget in begroting)

Geen nieuwe uitvraag na MJP

(Bedragen x € 1.000)

Structureel begrotingssaldo	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Structureel Begrotingssaldo na septembercirculaire	1.829	3.777	5.460	-2.407
Raadsbesluit Parkeren centrumvisie	-	8	8	-225
Raadsbesluit Huisvesting ambtelijke organisatie	-	-	607	607
Effect decembercirculaire	179	94	98	95
Struct. begrotingsaldo na decembercirculaire	**2.008**	**3.879**	**6.173**	**-1.930**

Nieuwe inspanningen voor bedrijfsvoering en autonome ontwikkelingen (buiten programma)

Doorgeschoven incidentele- en structurele posten vanuit begroting 2023

Gezond welzijn vernieuwen

De zorgtransitie is:
We maken een beweging van zorg naar meer gezondheid en preventie. We maken minder gebruik van intramurale zorg en lossen meer op in de wijk. We gaan daarbij uit van vertrouwen en minder controle. We werken samen op basis van verbinding en niet op basis van concurrentie.

Programmamanager

Bestuurlijk

Ambtelijk

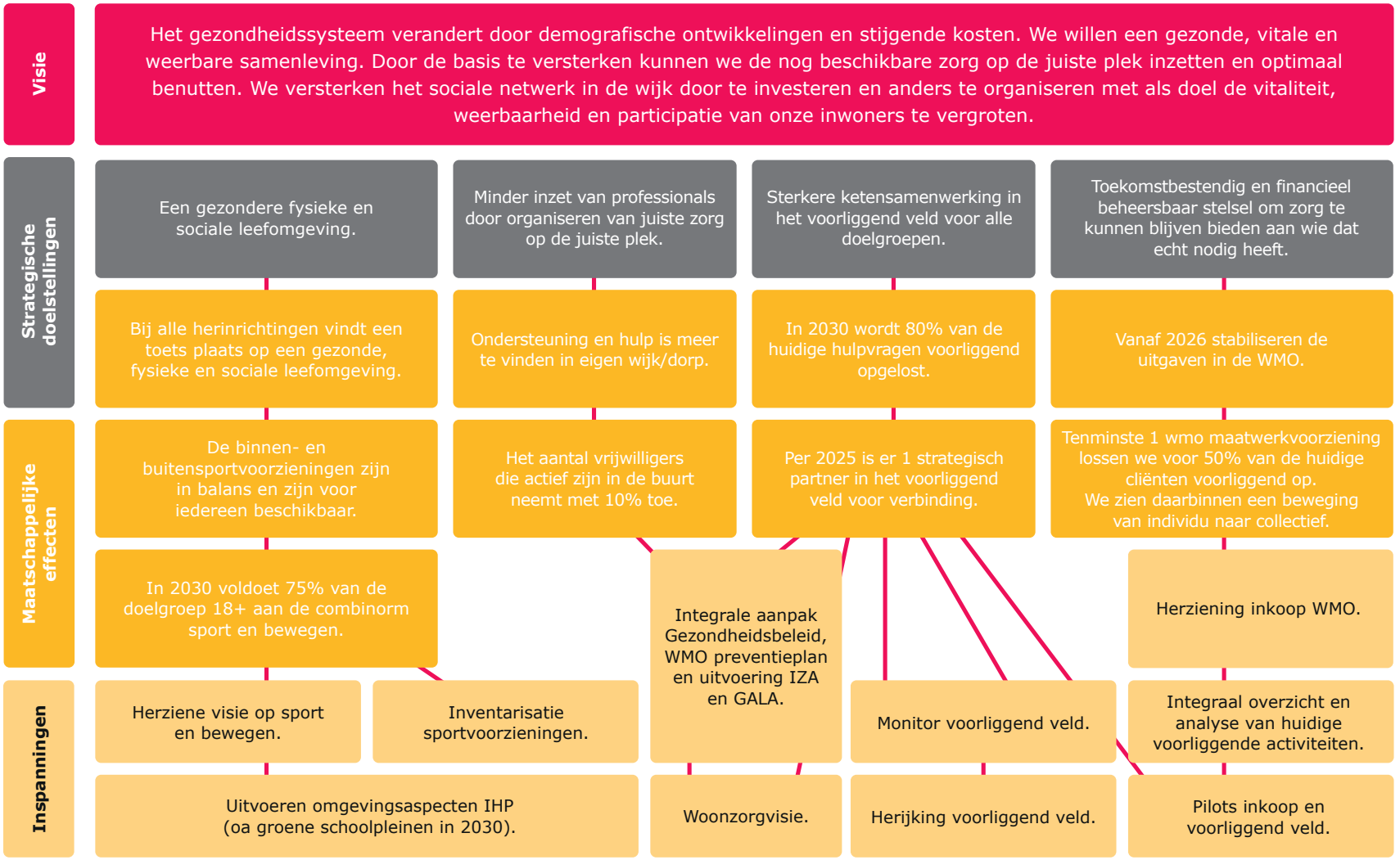

Meedoen aan de samenleving

De sociale transitie is:
Iedere inwoner heeft toegang tot gelijke kansen en kan meedoen. Zij/hij heeft daarmee perspectief op het gebied van gezondheid, onderwijs en werk. Hiertoe werken we aan een gemeenschap waarin mensen elkaar vertrouwen en eigenaarschap tonen voor het creëren van een kansrijke (opvoed)omgeving. Wij willen vanuit een gezamenlijke visie met onze maatschappelijke partners en inwoners werken aan een sterk sociaal weefsel in onze dorpen en buurten, zodat onze inwoners zich verbonden voelen met elkaar en vanuit vertrouwen met elkaar samenleven.

Programmamanager *Bestuurlijk* *Ambtelijk*

Visie

We starten deze transitie met de jeugd en hun gezinnen. Voor hen betekent deze transitie dat we de slogan 'It takes a village to raise a child' in de praktijk gaan brengen. Wij geloven dat deze beweging een van de fundamenten is voor een toekomstbestendig stelsel van ondersteuning voor de jeugd. Uiteindelijk moet dit er toe leiden dat elk kind zich naar vermogen ontwikkelt. Inhoudelijke prioriteiten liggen bij opgroeien tot zelfredzaamheid, veerkracht & balans van jeugdigen en gezinnen (positieve gezondheid) en bij veiligheid. Bestaanszekerheid van de gezinnen is daarvoor een voorwaarde.

Strategische doelstellingen

- Versterken onderlinge verbondenheid, vertrouwen en veiligheid samenleving.
- Professionals, ouders en andere inwoners vormen een sterk netwerk rondom de Heerenveense jeugd.
- Dit netwerk creëert een omgeving waarin elk kind zich naar vermogen kan ontwikkelen (brede ontwikkeling).

Met prioriteiten ▶

Lokaal akkoord jeugd

- Meer kinderen groeien op naar zelfredzaamheid.
- Veerkrachtiger jeugd en meer gezinnen in balans.
- Kinderen groeien veilig op.
- Meer bestaanszekerheid gezinnen.

Maatschappelijke effecten

De beweging ...

- Normaliserend denken is normaal.
- Professionals werken intersectoraal samen vanuit gedeeld eigenaarschap (netwerksamenwerking, oa onderwijs-zorg).
- School /ko en ouders zijn pedagogisch partner in de ontwikkeling van jeugdigen.
- Beleids-ontwikkeling en –uitvoering werken theorie- en data gedreven.

... die leidt tot deze inhoudelijke maatschappelijke effecten.

- Scholen zijn een (inclusieve) leef-, leer- en zorggemeen-schap waar onderwijs, talentontwikkeling en zorg samenkomt.
- Minder thuiszitters en minder voortijdig schoolverlaters.
- Jeugd is veerkrachtiger.
- Gezinnen ervaren meer balans draagkracht-draaglast.
- Minder middelen-gebruik door de jeugd (alchol en drugs).
- Bestaanszekerheid van gezinnen is gegarandeerd.

Inspanningen

Een scherpe en begrenzende visie in samenhang met programma ruimte/dienstverlening (brede welvaart en participatie) wat wij verstaan onder een sterk sociaal weefsel.

Randvoorwaardelijk: basis op orde

- Elke school schoolmaatschappelijk werk (vanuit pos gezondheid).
- Casusregie TJG op alle meervoudig en complexe casuistiek.
- Inzet gegevensanalist.
- Periodieke training beleid en uitvoering in wetenschaps kennis.
- Nieuw beleid (beter) theoretisch onderbouwen.
- Terugdringen versnippering voorliggend veld (= programma 1).

Inhoudelijk

- Aanjager(s) normaliseren, pedagogisch partnerschap en ketensamenwerking.

Proeftuinen

- Proeftuinen School als inclusieve gemeenschap (PO, VO en MBO).
- Proeftuinen pedagogisch partnerschap.
- Proeftuinen normaliseren.

'Village' rond inhoudelijke thema's

- Lokale aanpak thuiszitters en vsv (zelfredzaamheid).
- Onderzoek en plan draagkracht/draaglast gezinnen (gezondheid).
- Implementatie aanpak opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO) (gezondheid).
- Aanbod mentale weerbaarheid geïntegreerd in curriculum onderwijs of STORM (gezondheid).
- Onderzoek en plan: versterken bestaans-zekerheid gezinnen (bestaanszekerheid).
- Implementatie Toekomstscenario jeugdbescherming (veiligheid.

Monitoring

- 'Meetinstrumenten' ontwikkelen t.a.v. normaliseren, netwerksamenwerking, pedagogisch partnerschap, veerkracht, balans, bestaanszekerheid, financiele vaardigheden.
- Leergemeenschap met partners, jeugdigen en ouders opzetten.

Leidende principes:

- werken vanuit de bedoeling in beleid én uitvoering
- Cocreatie en lerende setting op alle onderdelen waar dit waarde toevoegt.

versie maart 2023, MJP, deel 1.

Toonaangevend in circulaire samenleving

De circulaire transitie is:

we gaan niet meer in bezit denken, maar in gebruik. De samenleving gaat naar een deeleconomie. Elk product zien we als samenstelling van grondstoffen. Deze grondstoffen worden geen afval, maar hebben te allen tijde een restwaarde. We denken bij ontwerp na wat we na de tijd met de grondstoffen gaan doen. In de gehele keten wordt samengewerkt aan een sluitende kringloop.

Programmamanager

Bestuurlijk

Visie

Wij zetten ons in voor in een wereld zonder verspilling van waardevolle producten en schaarse grondstoffen. Een wereld waarin alles dat we maken, (in)kopen of gebruiken een blijvende functie houdt als product of grondstof. Wij gaan voor een wereld waarin producten van nu, grondstoffen voor later zijn. Waar circulair denken, doen, leven, ontwerpen en ondernemen het nieuwe normaal is. En waarbij iedereen kan meedoen. De schaarste aan grondstoffen en onze wens voor een leefbare toekomst voor iedereen maakt onze inspanning hierop noodzakelijk.

Strategische doelstellingen

- Inwoners produceren geen afval meer en hebben minder bezit, door hergebruik en deelinitiatieven.
- Bedrijven ondernemen circulair met nieuwe circulaire verdienmodellen en werken samen in de keten om kringlopen te sluiten.
- We creëren een innovatief ecosysteem waarin vernieuwende concepten ontwikkeld worden die wereldwijd oplossingen bieden voor de circulaire transitie.
- De gemeentelijke organisatie is zelf toonaangevend in circulariteit middels inkoop en beleid.

Maatschappelijke effecten

- In 2025 benaderen we de VANG-doelstelling van 30kg restafval per inwoner.
- In 2026 zijn 10 circulaire (bewoners-) initiatieven ontplooid.
- In 2030 hebben 100 bedrijven circulariteit doorgevoerd in bedrijfsvoering, proces of vastgoed.
- In 2030 is circulariteit geborgd en zichtbaar binnen onderwijs-programma's.
- Er is een cultuur van vernieuwing en innovatie met nieuwe samen-werkings-verbanden vanuit de keten.
- Werklocaties van de gemeente worden duurzaam en circulair (her)ontwikkeld (circulaire bedrijven-terreinen).
- Nieuwbouw gemeentelijk vastgoed wordt optimaal circulair ontworpen en ontwikkeld.
- Per jaar minimaal 10% van inkoop omzetten naar circulair.
- Heerenveen is vanaf 2024 herkenbaar als Circular Valley (commu-nicatie).
- De gemeente werkt sterk samen in het (Europese) circulaire netwerk. Hiermee wordt voor lobby, financiering en profilering gezorgd.
- De voortgang van de circulaire transitie wordt actief gemonitord.

Ambtelijk

Inspanningen

- We faciliteren en initiëren waar mogelijk lokale initiatieven voor circulaire toepassing van huishoudelijke of gemeentelijke afvalstromen.
- Realiseren van een handleiding circulariteit en subsidieregeling voor sport- en bewonersverenigingen.
- Circulariteit zichtbaar maken in alle evenementen met bijvoorbeeld een fonds en vastleggen in nieuw evenementenbeleid.
- Middels het Knooppunt, F4/IPF en andere netwerken onderwijsprogramma's en aansluiting op arbeidsmarkt sturen naar circulair.
- Europese fondsen worden actief verkend voor innovaties.
- Faciliteren NTCP campus.
- We zoeken actief naar passende samenwerkingsverbanden buiten onze gemeentegrenzen die onze gemeentelijke bedrijven versterken of onze ketens sluitend maken.
- Uitgiftecriteria Haskerveen opstellen met circulariteit opgenomen.
- KNO en andere werklocaties circulair (her)ontwikkelen.
- Gemeentehuis wordt circulair ontworpen en ingericht.
- Havenkantoor Akkrum wordt in 2023 circulair aanbesteed.
- Voor decentraal inkopen <€40.000 wordt een checklist circulariteit opgesteld.
- Circulariteit wordt een criterium in al ons nieuwe beleid, zoals vitale logies, woonvisie, etc.
- We inspireren inkopers in de organisatie en we leiden ze op/begeleiden ze bij circulair inkopen.
- Circulaire bedrijfsvoering o.a. afval-scheiding, gebruik mokken, etc.
- Circulair ambachts-centrum.
- Diftar+ verder vervolmaken.
- Zwerfafval-programma schoon belonen.
- Lobby landelijk beleid - VNG platform keten-optimalisatie.
- Gemeente acteert als launching customer van nieuwe innovaties.
- We inspireren en leggen actief verbindingen tussen bedrijven door het initiëren of faciliteren van overleggen en bijeenkomsten.
- Bij gebieds-ontwikkelingen circulair ontwer-pen inbedden door te starten met pilotprojecten.
- In 2023 wordt circulariteit een criterium in ons inkoopbeleid.
- Objecten in gemeentelijk eigendom worden niet meer tot 0 afgeschreven, alles heeft een restwaarde.
- Communica-tie-plan Circular Valley ontwikkelen en uitvoeren.
- Alle inkooptrajec-ten worden vastgelegd in de Friese inkoopmonitor.
- We maken een overzicht van de activiteiten die rondom bedrijven spelen, gaan dit actief monitoren en de goede voorbeelden delen via communicatie Circular Valley.
- Huishoudelijk afval monitoren we middels VANG doelstelling.
- Jaarlijks informeren we de raad middels een overkoepelende circulaire monitor.
- Lid van relevante netwerken Chemport en VCF.
- Van de grote inkooptrajecten worden jaarlijks minimaal 10% circulair ingekocht.
- Europese lobby voor wetgeving, financiering en positionering.

versie maart 2023, MJP, deel 1.

Huisvesting voor iedereen

De woontransitie is:

De beweging naar groeien en versnellen. Meer regie bij overheid, volkshuisvesting. Voor deze transitie binnen volkshuisvesting is een regierol van de gemeente noodzakelijk. Deze rol is nieuw. Als gevolg hiervan verandert de huidige werkwijze op het gebied van o.a. beleid, wet- en regelgeving, monitoring (en bijbehorend onderzoek), handhaving en (bij)sturing. We gaan onderzoeken en experimenteren welk instrumentarium hierbij passend en helpend is. Zowel de hoeveelheid als de aard van het werk zijn omvangrijker en complexer geworden binnen deze regierol. Onze organisatie moet hiervoor toegerust worden en in stelling worden gebracht. Daarnaast vraagt groei en versnelling van woningbouwrealisatie om het aanpassen van processen én versterking uitvoeringskracht in de organisatie.

Programmamanager

Bestuurlijk

Ambtelijk

Visie

Wij willen **leefbare wijken** waarin **huidige en toekomstige inwoners** (o.a. van elders) **een dak boven het hoofd** hebben op een plek die **passend is bij ieders behoefte** voor **nu en in de toekomst**. Het hebben van **een "thuis" is** een **eerste levensbehoefte**. Als gemeente Heerenveen **nemen we** hierin een **sturende/regisserende rol**.

Strategische doelstellingen

- Een beter **betaalbare** woningmarkt.
- Een **gevarieerder aanbod** van verschillende woonvormen en woonomgevingen.
- Woningzoekenden van het **hier en nu**, de **toekomst** en van **elders** willen we sneller aan een **passende woning** helpen.
- Versterking van **sociale cohesie en leefbaarheid** in de woon- en leefomgeving.
- Een **toekomstbestendiger woningaanbod**, rekening houdend met ontwikkelingen (Lelylijn, Deltaplan, energieschaarste, klimaat).
- Een woningvoorraad en woonomgeving passend bij de **duurzame klimaatopgave.**

Maatschappelijke effecten

- **2/3**e van nieuwe woningen zijn **betaalbaar** (NHG 2022).
- Minimaal **30%** van de totale Woning-voorraad **sociale huur.**
- **Wachttijd** voor een huurwoning is < **18 maanden.**
- **Gezonde** bandbreedte **verkooptijd** woning (CBS).
- **Jaarlijks** komen er netto **300** woningen **bij.**
- Een **passend voorzieningen** niveau (CBS, FSP).
- **Woontevre-denheid** is **hoger** dan het gem. van onderzoek FSP.
- 20% **afname** aantal buurt-bemiddeling en **overlast** in 2030.
- **Positief migratie saldo** (10% per 2030).
- In 2050 alle woningen **aardgasvrij.**

Inspanningen

Wettelijke verplichting

- 1 - Nieuwe Woonvisie.
- 2 - (meerjarige) Prestatieafspraken.
- 3 - Regie instrumenten o.a. verordeningen.
- Woonzorgvisie (DIN Zorg).
- Water en bodem sturend (DIN Ruimte).

Rand-voorwaardelijk

- 4 - Nationale prestatieafspraken.
- 5 - Verstedelijkingsstrategie.
- 6 - Regionale woondeals incl. monitoring.
- Beleid op stikstof (DIN Ruimte).
- Omgaan met congestie (DIN EVM).

Noodzakelijk ondersteunend

- 7 - Grondbeleid irt woonvisie.
- 8 - Strategische grondpositionering (WVG).
- 9 - Fonds vitale kernen.
- Beleid bodem en ondergrond (DIN Ruimte).
- Behouden DNA / omgevings-kwaliteit (DIN Ruimte).
- Inrichten van kwalitatieve, groene woon- en leefomgeving (DIN Ruimte).
- Strategie op sport en bewegen (Din Sociaal).

Uitvoerend

- 10 - Lobby cofinanciering (bijv. WBI, Mobiliteitsfonds).
- 11 - Intergemeentelijke lobby's, bijv. Heerenveen-West.
- 12 - Adaptief programmeren.
- 13 - Actieplan uitvoering woonvisie.
- 14 - Convenant sociale huur.
- 15 - Ontwikkelen en realisatie woningbouw.

Monitoring

- 16 - Dashboard woningbouwprogrammering.
- 17 - Dashboard monitoring realisatie.
- 18 - Toetsing en toezicht en handhaving regie-instrumenten.

Landschap in balans

Transitiefocus ruimte:

We maken bewuster en integraler onze keuzen - dus minder ad-hoc.
De kernkwaliteiten en draagkracht van de omgeving zijn leidend in onze keuzen.
We vergroten onze kennis en netwerken. Samen met onze inwoners werken we zo stap voor stap aan onze kernkwaliteiten en lange-termijn.

Programmamanager

Bestuurlijk

Visie

Ontwikkelingen in Heerenveen dragen bij aan de omgevingskwaliteit.
We sturen hier op door bodem, water, ecologie, landschap en erfgoed als leidende principes te gebruiken in onze afwegingen.
Zo houden we balans tussen de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van de fysieke leefomgeving.

Strategische doelstellingen

- Een klimaatbestendig(er) inrichting van de ruimte waarin water en bodem sturend zijn.
- Vergroting van de biodiversiteit door hierop te sturen bij inrichting en beheer.
- De omgevingsvisie is de basis voor al ons ruimtelijk beleid en handelen.
- We bieden ruimte voor (nieuwe) ontwikkelingen en stimuleren dat deze de kwaliteit van de directe leefomgeving actief versterken.
- De historie, identiteit en waarde(n) van onze leefomgeving zijn beter herkenbaar en inspireren en enthousiasmeren bewoners en bezoekers.
- Duidelijker (gebieds-) profilering cultuur-sector, recreatie en toerisme.

Ambtelijk

Maatschappelijke effecten

- In 2030 zijn 25% van de knepunten m.b.t. wateroverlast en hitte weggenomen.
- Water en bodem zijn vaste wegingscriteria bij ruimtelijke inrichting en beheer.
- ?% minder verharding (openbaar en privaat).
- Meer aandacht voor Klimaatrobuust (ver-) bouwen.
- In 2030 is 5% groenblauwe dooradering ingericht.
- Biodiversiteit is vast uitgangspunt bij inrichting- en beheeropgaven.
- 20% van de knelpunten in het lokale natuurnetwerk aangepakt.
- Gezonder leefomgeving.
- Bepalende kern-kwaliteiten uit de Omgevingsvisie zijn per gebied bekend en worden uitgedragen.
- We werken met een 'beoordelingsladder' voor interne én externe ruimtelijke ingrepen.
- We stemmen af en werken samen met provincie, waterschap en andere gemeenten.
- We werken samen met (lokale) partijen om onze maatschappelijke doelen te realiseren.
- We enthousiasmeren > 100 huishoudens/ ondernemers/
- De eigen identiteit van deelgebieden wordt uitgewerkt en zichtbaar gemaakt.
- Inwoners & bezoekers waarderen ons landschap met een 7+.
- Sterker verbinding van netwerk (water)routes voorzieningen en partijen.
- Faciliteiten in de openbare ruimte passend bij de doelgroep.

Inspanningen

- Voorlichtingscampagne in- en extern.
- Uitvoering programma klimaatadaptatie.
- Afkoppelen verharding van riolering.
- Acties Steenbreek.
- Subsidieregeling 100k/jaar.
- Verminderen verharding.
- Afbouwplan gebruik gif en bestrijdingsmiddelen door de gemeente.
- Afspraken lokale partijen over natuurinclusieve landbouw en ecologisch bermbeheer.
- 2024 lokale knelpunten natuur inzichtelijk.
- Opstellen klimaatkansenkaart.
- Mtr. Beheersing opwarming opp. water.
- Positiebepaling gemeente tav veenweide, stikstofstrategie, ...
- Monitoren en actualiseren bestaand RO beleid tav de nieuwe opgaven/transities.
- Opstellen visie bodem en ondergrond.
- Regionale samenwerking NOVEX (FPLG/BOVI/ Lelylijn/F4..).
- Implementeren van & werken volgens principes Omgevingswet.
- Opstellen en in gebruik nemen instrumentarium Omgevingswet.
- Kaders inrichting en beheer OR.
- Opstellen gebiedsuitwerkingen.
- Opstellen landschapsbiografie.

versie maart 2023, MJP, deel 1.

Energie van morgen

De **energietransitie** is de overgang van een fossiel, centraal energiesysteem naar een duurzaam, decentraal energienetwerk.
Als gemeente dragen we bij aan het samenspel tussen eindgebruikers, (technische) marktontwikkeling en kennisontwikkeling, regelgeving en andere overheden.

Programmamanager

Bestuurlijk

Ambtelijk

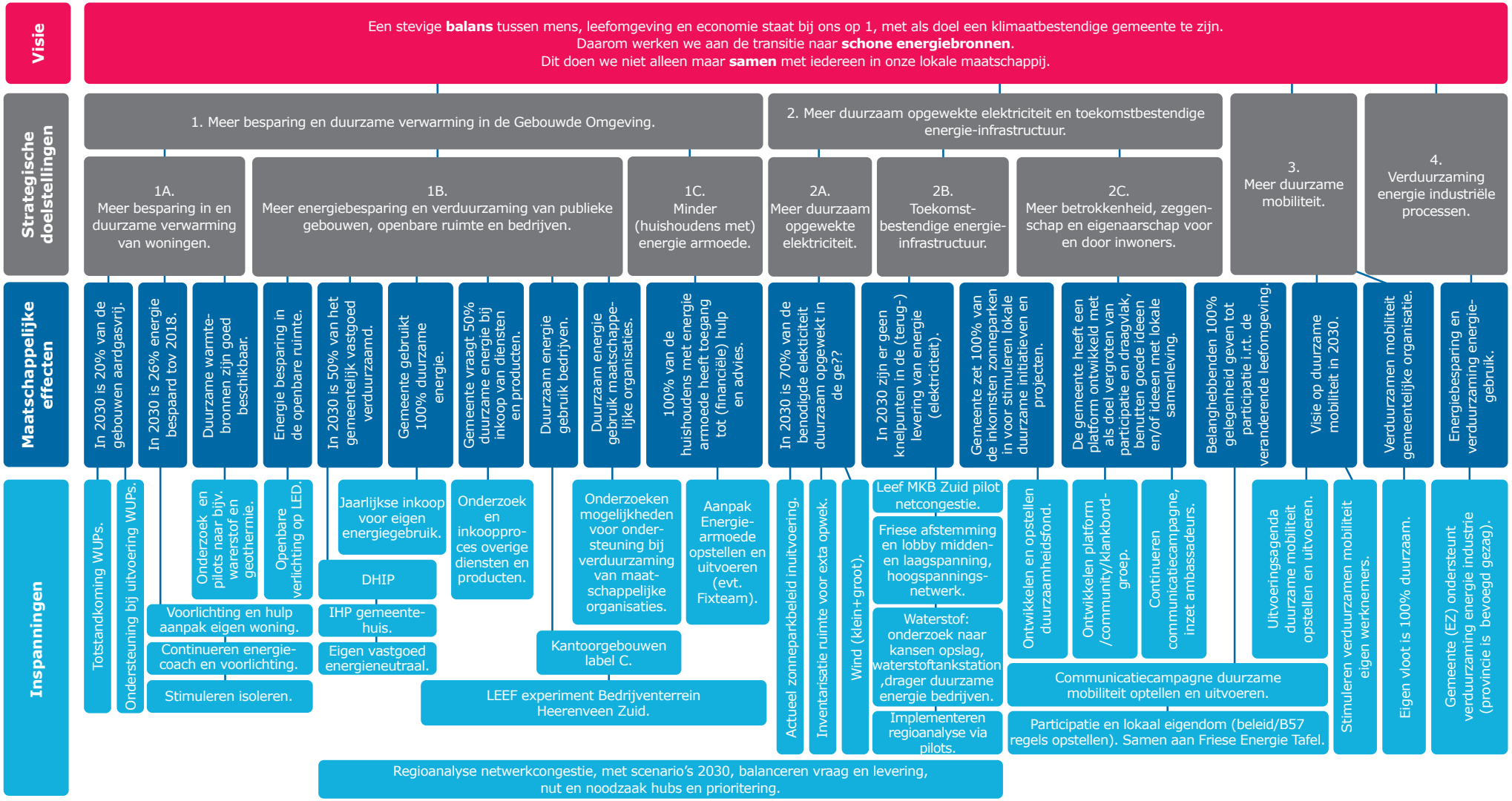

Dienstverlenende overheid

Transitie overheid: Dit betreft de beweging om als overheid van buiten naar binnen te denken en te doen. Met als doel de lokale democratie te versterken en de kloof tussen burger en politiek te verkleinen door samen met inwoners en ondernemers en maatschappelijke organisaties te werken aan maatschappelijke opgaven. De lokale overheid zoekt een nieuwe balans in de relatie met de samenleving, met inwoners, ondernemers en de markt. De lokale overheid is daarin vaak een onderdeel in een groter netwerk waarin gezamenlijk aan maatschappelijke opgaven wordt gewerkt. Afhankelijk van de opgave bepalen we als lokale overheid onze rol; deze kan variëren van regisserend, verbindend of faciliterend. Bij elke rolinvulling is een goed samenspel van bestuur, samenleving en organisatie van belang.

	Betrouwbaar	**Toegankelijk**	**Eenduidig**	**Eenvoudig**	**Menselijk**
Visie	We zijn er voor de Heerenveense samenleving, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We werken van de behoeftes en verwachtingen van de samenleving. We zijn toegankelijk, betrouwbaar en hebben oog voor de menselijke maat. We zijn eveneens een sterke en slagvaardige overheid die zich verantwoordelijk voelt voor de veiligheid, gezondheid en brede welvaart van onze inwoners en ondernemers. Opgaven worden complexer, daar willen wij mee aan de slag om de dienstverlening zo goed mogelijk te maken. We werken hiertoe voor, samen en naast de ander en zijn gericht op het versterken van de kracht van de Heerenveense samenleving.				
Strategische doelstellingen	We zijn meer gericht op de verwachtingen en behoeften van inwoners en ondernemers nu en in de toekomst. Zo is onze dienstverlening is vraaggerichter.	We behandelen (complexe) vragen meer samenhangend en werken hiervoor procesgerichter en over de grenzen van afdelingen heen.	We pakken (eenvoudige) vragen daar waar het kan efficiënter en digitaler op.		We richten participatie processen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen in, passend bij onze rol en de opgave.
Maatschappelijke effecten	75% van de inwoners en ondernemers is tevreden over de dienstverlening in de gemeente Heerenveen 01-01-2025.	Bestuur en organisatie werken vanuit de bedoeling en leefwereld, ze kunnen de systeem wereld daarvoor benutten met ingang van Q3 2024.	75% Inwoners/ bedrijven heeft vertrouwen in de gemeente als een betrouwbare samenwerkings-partner.	Jaarlijks wordt minimaal 1 project opgestart met als doel dedienstverlening te innoveren.	Met ingang van 2026 worden inwoners bij de start van een procedure geinformeerd over de verwachte doorlooptijd en deze wordt in 80% van de gevallen ook gerealiseerd.
	80% van de dienstverlenende processen zijn eind 2026 lean ingericht en medewerkers en management handelen naar de nieuwe werkwijze.	75% van de inwoners is tevreden over de bejegening van het bestuur en organisatie. De bejegening sluit aan bij de kernwaarde die in de dienstverle-ningsvisie zijn vastgesteld.	80% van de meervoudige complexe aanvragen worden integraal behandeld met 1 aanspreekpunt met ingang van 01-01-2025.	80% van de diensten is met ingang van 01-01-2025 digitaal aan te vragen en digitaal te volgen.	Met ingang van 2026 ervaart 80% van onze inwoners dat de gemeente kan worden benaderd op de gewenste wijze (persoonlijk/ digitaal).
	Beleidsregels worden daar waar mogelijk/nodig aangepast en sluiten aan op de logica van de vraag en de procesinrichting.	Passende processen ontwerpen bij maatschappelijke opgaven, afhankelijk van opgave en rol van de gemeente.			
Inspanningen	Opzetten en jaarlijks uitvoeren van een klantonderzoek.	Servicenormen opstellen.	Kwaliteitsnormen opstellen.	Procesgericht werken implementeren (per jaar min 20 verbetertrajecten doorlopen.	Bij meervoudige complexe aanvragen case management invoeren.
	Domein overstijgende intaketafels organiseren.	Concern brede kaders t.a.v. openingstijden, bereikbaarheid, kanaalsturing, vaststellen.	(tel) Bereikbaarheid verbeteren door en voor de hele organisatie.		
	Kaders kanaalsturing opstellen en vaststellen.	Op basis van kaders kanaalsturing ontwikke-len en promoten digitale dienstverlening.	PIP ontwikkelen.	Cross-Channel strategie uitwerken en implementeren.	Vaste set management -/sturingsinformatie ontwikkelen (werk/mensen/midde-len/doorlooptijd).
	Eerste fase data gedreven werken invoeren.	Training bewustwording rondom het werken vanuit de bedoeling verzorgen.	Training persoonlijk leiderschap, MD-traject werken in matrix organisatie.		
	Inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers organiseren.	Projectleiders / programmamanagers opleiden.	Opleidingstraject competenties en kennisontwikkeling medewerkers vormgeven.	Pilot samenwerkings-vormen uitvoeren.	Opstellen meerjarig informatiebeleidsplan (IBP).
	Uitvoeren IBP.	Aanstellen CIO en informatie architect.	Verbeteren (samen)werken aan basisregistraties.		
	In 2024 creeren we 1 proces voor het integraal behandelen van initiatieven van ondernemers.	Nieuwe samenwerkings-vormen met de samenleving bedenken.			

Type inspanningen:

- Kaderstellend
- Procesgericht werken
- Kanaalsturing
- Data gedreven werken
- Leren en ontwikkelen
- Informatisering
- Participatie

versie maart 2023, MJP, deel 1.

GEMEENTE HEERENVEEN

ID	Onderwerp	Fractie	Vraag	Antwoord	Agendapunt
125	Woontransitie - Maatschappelijke effecten - Jaarlijkse doelstelling	D66	Op pag. 14 van het meerjarenplan wordt bij de beoogde maatschappelijke effecten aangegeven dat er jaarlijks netto 300 woningen bijkomen. In de aangenomen startnotitie van de woonvisie staat dat we tot 2030 minimaal 3000 woningen bijbouwen. Gerekend vanaf 2023 komt dat neer op zo'n 430 extra woningen per jaar. Hoe is dit verschil in doelstellingen te verklaren?	Goed en passend wonen is belangrijk. Het creëren van voldoende woningen heeft daarom urgentie. Onze woningbouwambitie is een belangrijk speerpunt waarmee we voor passende en geschikte woningen kunnen én willen zorgen. Dit neemt niet weg dat we te maken hebben met een complex speelveld, waarin er allerlei (externe) onzekerheden, zoals netcongestie, stijgende bouwkosten, beschikbare ambtelijke capaciteit, etc. spelen. Rekening houdende met deze onzekerheden hebben we beoogd	Commissie AZ 30-03-2023 5. Meerjarenplanning 2023, deel 1 - eerste uitwerking van de thema's uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord

				om realistische maatschappelijke effecten te formuleren. Met de toevoeging van 300 woningen per jaar bouwen we zowel voor de autonome behoefte (2000 woningen tot 2030), en houden we (deels) rekening met het gestelde ambitieniveau.	
116	MJP Circulaire transitie - voorkomen is beter	D66	In de strategische doelstellingen wordt gesproken over inwoners die minder afval produceren en minder bezit hebben. Welke nieuwe of bestaande concrete inspanningen worden er gedaan om een gedragsverandering (onder inwoners maar ook breder) richting minder consumeren/kopen	Enerzijds kan dit voorkomen worden door in te zetten op deelinitiatieven. In onze gemeente zien we al initiatieven van boekenkasten. Sinds kort is er ook de buurtkast in Skoatterwald om voedselverspilling tegen te gaan. Op het gebied van mobiliteit wordt er	Commissie AZ 30-03-2023 5. Meerjarenplanning 2023, deel 1 - eerste uitwerking van de thema's uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord

			te realiseren om op die manier afval te voorkomen?	gekeken naar deelauto's. Qua inspanning willen we inzetten op communiceren en daarmee inspireren van deze initiatieven die er al zijn. Daarnaast willen we zelf ook nieuwe initiatieven faciliteren. In het verleden heeft de gemeente een wasbare luiercampagne gedaan om het gebruik van herbruikbare luiers te stimuleren. Een nieuwe subsidieregeling voor wasbare luiers is in voorbereiding. Aan de bedrijvenkant willen we bedrijven ook inspireren om hun verdienmodel te	

				veranderen – van verkoop naar verhuur. Op deze manier hebben de consumenten ook meer aanbod. Daarnaast kunnen we inzetten op het verlengen van de levensduur van bestaande producten. Dit kan door meer producten te repareren, hier dragen initiatieven zoals een Repair Café aan bij. Op dit moment zijn deze twee keer per maand in de Trinitaskerk. Binnenkort hopen we duidelijkheid te krijgen over de planologische mogelijkheden voor de realisatie van het circulair ambachtscentrum.	

				Hiermee verlagen we de hoeveelheid te verbranden afval door afgedankte spullen en materialen langer in de keten te behouden. We willen meer initiatieven faciliteren of initiëren, dit hangt af van ideeën uit de samenleving en waar energie op zit. Hierover gaan we nog in gesprek met het wijkteam en de lokale partijen. We zien hierin ook kansen om dit gezamenlijk op te pakken met andere programma's, zoals de zorgtransitie. Het te verbranden deel van onze hoeveelheid	

				huishoudelijk restafval wordt steeds kleiner en het te recyclen deel wordt steeds groter. Dit wordt gerealiseerd door het scheidingsgedrag van onze inwoners en door de scheidingsinstallatie van Omrin. In 2022 zijn we er gezamenlijk in geslaagd om 'slechts' 95 kg/inwoner te verbranden. Een mijlpaal in Friesland: geen enkele andere gemeente is nog onder de grens van 100 kg/inwoner gedoken. Per inwoner produceren we in Heerenveen	

				jaarlijks nog altijd ruim 500 kg afval per inwoner. Zo'n 82% van ons huishoudelijk afval blijft via recycling in de keten, 18% wordt verbrand.	
113	Meerjarenplanning deel 1	D66	1. In dit voorstel worden nieuwe inspanningen benoemd. Welke doen we dan niet meer? 2. Er wordt aangegeven dat er nieuwe inspanningen worden opgepakt, deels is echter al bestaand beleid, hoe verhoud dit document zich tot reeds aangenomen beleid? 3. In een eerdere commissie hebben wij gevraagd naar een update van de	1. Op dit moment is nog niet inzichtelijk welke inspanningen we niet meer doen. Dat kan in de verder uitwerking van de programma's nog wel het geval zijn. 2. Bestaand beleid met bestaande inspanningen kunnen essentieel zijn voor het realiseren van doelen en maken dan onderdeel uit van een programma. 3.De update van de investeringsbundel	Commissie AZ 30-03-2023 5. Meerjarenplanning 2023, deel 1 - eerste uitwerking van de thema's uit de raadsagenda en de transities uit het hoofdlijnenakkoord

			investeringsbundel 2021. Welke investeringen zijn onderdeel van dit deel 1, welke zijn reeds uitgevoerd en welke zullen niet meer worden meegenomen in deel 2. 4. Hoe gaan wij om met eerder aangenomen beleid wat nu in een transitie wordt opgenomen. Ook wanneer daar evaluaties in zijn toegezegd. Hoe kan de raad daar dan haar controlerende rol op uitoefenen. Welke evaluaties worden nog wel op de toegezegde tijd aangeboden? 5. Hoe verhoudt dit plan zich tot eerder aangenomen beleid en visies en nog niet eerder aangenomen visies en beleid. Zijn	volgt bij het mjp deel 2. Dan ligt er een voorstel van het college aan de raad over de inzet van middelen voor welke doelen. Op basis van dit voorstel kunnen we aangeven welke voorstellen uit de investeringsbundel wel en niet worden gehonoreerd. Dat kan nu nog niet want deel 1 gaat niet over inzet van middelen. 4.Uitgangspunt is dat deze afspraken blijven staan tenzij er reden is om dit meer in samenhang te doen in het kader van het programma. Dan worden hierover nieuwe afspraken met de raad gemaakt. 5.De doelen zij gekoppeld aan de transitie de raad beslist. Dit	

			dit nieuwe doelen of kan nog over de gekozen onderwerpen worden gedebatteerd. 6. Waar gaan we in gesprek over de tussentijdse mijlpalen en hoe kan de raad monitoren en bijsturen.	betekent dat over de doelen kan worden gedebatteerd. 6.In het mjp, deel 1 zijn resultaten voor de raad opgenomen. Dit betreft ook de monitoring van de doelen (mijlpalen. In mjp, deel 2 worden deze resultaten van een planning voorzien.	

Motie

(artikel 71 Reglement van Orde gemeenteraad Heerenveen)

Raadsambities wonen in MJP verwerken

Deze motie hoort bij **: Meerjarenplan 2023 deel 1**

In de openbare vergadering van **:** 20 april 2023

Het volgende raadslid dient / De volgende raadsleden dienen deze motie in:

O.Chang, D66 A.Hartsuiker

We stellen vast dat:

- In de op 1 december 2022 aangenomen 'Uitgangspunten voor de woonvisie' een raadsbesluit is genomen over de ambitie voor het aantal te bouwen woningen: minimaal 3.000 woningen toevoegen tot 2030.
- Die doelstelling in de nu voorliggen meerjarenplanning naar beneden is bijgesteld naar netto 300 woningen per jaar.
- In de nu voorliggende meerjarenplanning geen verwijzing wordt gemaakt en geen doelstelling wordt genoemd ten aanzien van experimentele woonvormen.

We hebben nagedacht over en vinden dat :

- De vastgestelde ambitie voor het aantal te bouwen woningen niet zonder uitleg of additionele informatie in de meerjarenplanning naar beneden kan worden bijgesteld.
- Experimenten met woningconcepten die niet uitgaan van vermogensopbouw, maar van fijn wonen tegen een redelijke prijs een bijdrage kunnen leveren aan de huidige en toekomstige woonbehoeftes en -opgaven.

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We geven het college opdracht om:

1. De in de meerjarenplanning genoemde doelstelling voor het te realiseren aantal woningen in overeenstemming met de aangenomen 'Uitgangspunten voor de woonvisie' te zetten op minimaal 3.000 tot 2030.

2. In de meerjarenplanning een doelstelling op te nemen voor het aangaan experimenten met woningbouw.

Deze motie is: ☐ Aangenomen ☐ Verworpen ☐ Ingetrokken

Stemverhouding:
.. stemmen voor, raadsleden fractie(s):
.. stemmen tegen, raadsleden fractie(s):

Handtekening griffier: